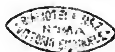

non [illegible]
18 gennaio 915
Marcella Ravà

ADM. R. P.
F. LAVRENTII
DE PEYRINIS
DE PRIVILEGIIS REGVLARIVM
TOMI TRES.

f Bernardino Puccio Priore

ADM. R. P.
F. LAVRENTII DE PEYRINIS GENVENSIS

Ordinis Minimorum

S. FRANCISCI DE PAVLA,

in Prouincia Genuensi olim Vice Generalis:

Necnon Sanctissimæ Inquisitionis contra hæreticam prauitatem Vicarij,

PRIVILEGIA

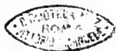
REGVLARIBVS, PRAESERTIM MINIMIS per Summos Pontifices Sixtum IV. vsq; ad Vrbanum VIII. concessa.

Denuò ab Auctore in hac Secunda Editione recognita, et concinnata,

AC

Nouissimis Additionibus Constitutionum SS. D. N. Vrbani PP. VIII. & Sacræ Congregationis Decretorum

AVCTA.

VENETIIS, *Apud Franciscum Baba*, MDCXXXXIII.

SVPERIORVM PERMISSV, ET PRIVILEGIO.

REVERENDISSIMO PATRI
IOANNI BAPTISTÆ
R O N C H Æ
à Placentia
TOTIVS MINIMORVM ORDINIS APOSTOLICO GENERALI.

Fr. Angelus Vigus Minimus D.D.D.

Tlantem; antiquitatis ingeniosum commentum, cuius fortitudini tantum à Poetis tributum est, ut Mundum ipsum posset immota sustinere ceruice, febricitantium velut deliramentum, ab eruditis auribus procul arcendum existimarem, nisi Sapientissimos vates non ignorarem fabularum integumentis sapientiæ misteria velare solitos, ut cum voluptate hominum mores informarent, ac virtutum decora commendatiora redderent, ijs ab insipienti vulgo adeò nobili surreptis inuento. Ingeniosum planè potius, quàm commentum, antiquioris eruditionis arcanum. Atlantem enim fortissimum, Orbis machinam humeris sustinentem existimauerim ego sapientia præditum virum in dignitate constitutum, Præsulem numeris omnibus absolutum, qui capacissimæ mentis intelligentia, ac prudentiæ robore suæ complectitur, & sustinet Machinam Religionis. Viuida nimirum virtus est, suis ipsa fundamentis honestatis innixa, & diuino corroborata munimine, laboribus non succumbit, sed enutritur, sudoribus irrigatur, contemptu voluptatum inualescit, honestati immobiliter adhærens honorem paritèr, fælicitatemq; rebus præclarè gestis affectat, difficillima quæq; aggreditur, & perficit: victrix debellat ignauiam, inertiæ tenebras sua luce dispergit: Ei nihil arduum, cælum

† *ipsum*

ipsum sustinere facillimum. Hæc autem omnia cum in te vnum singula iam à principio confluxisse conspicuum sit, quis admirationi locus esse potest, si Ecclesiastici Orbis Vniuersi Rector, Pontifex Summus Vrbanus VIII. Minimitanum cælum tuis humeris semel, & iterum commendauerit sustinendum? Scilicet canoro te famæ plausu perceperat ad eum meritorum euectum apicem, qui summæ in Religione dignitati debebatur. Nouerat Te pro Conuentu Placentiæ primum ad Prouincialia, deinde pro Lombardiæ Prouincia ad Generalia Comitia destinatum Commissum: Octies in eadem Prouincia Correctoris, bis Prouincialis Collegæ, & semel Correctoris Prouincialis officio functum: semel in Genuensem ab Eminentissimo Protectore, & iterum in Venetam Prouinciam à Reuerendiss. P. Generali Visitatorem transmissum: Hiscè verò muneribus adeò præclarè functum, vt multò plus à te acceperint, quàm Tibi contulerint dignitatis, & laudis. Nouerat Te post hæc, vt quam in tot obeundis prouincijs præluxeras, prudentiam, ac morum integerrimam honestatem in alios effunderes, ad Nouitios informandos deputatum, & veluti animatum exemplar tyronibus propositum. Non eum latebant eximiæ animi tui dotes, non frequentia in sacris, pius affectus in precibus, sollicitudo in officijs, vel solertia in ministerijs. Ecquis tandem poterat ignorare vrbanitatem tuam in moribus, quæ te omnibus fecit amabilem? Quis vigorem mentis, qui te præstitit in laboribus indefessum? Quis in dignitatibus non modo non appetendis, sed etiam eludendis, fugiendisq; constantiam, & perpetuam à te benè actæ vitæ rationem, nunquam in susceptis consilijs æstuantem? At meum non est in præsentiarum tua referre encomia, præconia tibi recitare: Volebam Priuilegia Ordini nostro à Summis Pontificibus concessa, opera, & studio R.P. Laurentij de Peyrinis amicissimi tui, dum viueret, ac Prouinciæ meæ splendoris explicata, ac illustrata Paternitati Tuæ Reuerendiss. offerre, vt dum beneficijs in me collatis beneficia intexis, & beneficiorum vinculis beneuolentiæ vincula connectis, ipse aliquid grati animi pignus persoluerem; sed nescio quo raptus enthusiasmate calamus in tuas laudes eruperat: fortasse putauit modica de innumeris virtutibus, meritisq; tuis attramento deducta scribens occurrere ardentissimæ cupiditati meæ, qua teneor, vt ex ista tam exigua laudum enarratione cumulatas in te vno virtutum omnium præclarissimas dotes agnoscant omnes, atque suspiciant. Quis enim contempletur hoc tempore dignitatem tuam, nec obseruet eam religiosius? Quis in fastigium illud, ad quod, non comite fortuna, sed virtute duce olim euectus, nuper ad triennium à Summo Pontifice Deo inspirante confirmatus, defigat oculos, nec lætetur vberius, testesq; lætitiæ voces liberius non emittat? Quamobrem inter effusas nostrorum hominum gratulationes, quæ ex vniuersi Orbis partibus ad te conuolant, ego tibi hoc munere statuo gratulandum. Suscipe interim, Reuerendissime P. & excipe opus, & me tuis sub auspicijs qualicunq; modo lucubratum, ac nostri Ordinis incremento viuas phœniceos annos.

AD

AD LECTOREM.

TAndem aliquando recussum vides, Lector amice, opus adeò exoptatum, tamdiù desideratum, in quo Priuilegia Regularibus à Summis Pontificibus concessa dilucidissimis Commentarijs explicantur, exornantur. Opus experieris à prima impressione ab ipso Auctore, adhuc inter nos agente locupletatum: multò sanè vberius locupletandum, nisi eum nobis mors præpropera rapuisset: Nec enim quæ tibi ad calcem offero, Pontificia Decreta Commentariorum luce orbata prodirent ad lucem. Scilicet ingenuo, ac liberali animo Auctor erat, qui Senecæ illud valdè probaret, *In hoc gaudeo aliquid scire vt doceam: si cum hac exceptione detur sapientia, vt illam inclusam teneam,* Epist.6. *nec enuntiem, reijciam:* cumque ei alta mente repostum maneret Ecclesiastici illud, *Sapientia absconsa, & Thesaurus inuisus; quæ vtilitas in vtrisque?* Apostolos Cap.20. satagebat imitari, qui S. Ireneo docente, *Simpliciter & nemini inuidentes ea, quæ didicerant ipsi à Domino, hæc omnibus tradebant.* Tarditatis verò meæ causam an- lib.3.c.14. te nouissimè additas Pontificias Constitutiones tibi aperio: Commentaria autem in nostram Minimorum Regulam ab ipsomet Auctore composita, quæ in primo tomo promiseram, cùm sint iam ad lucem aspiciendam parata, diù, vt spero, non desiderabis. Vale.

AVCTOR AD MINIMOS.

N, reuerendi Patres, Priuilegia, nostro Ordini concessa à Pyrrho vsq; ad Vrbanum VIII. Quid fecerim licèt euidenter constet intuenti; breuiter tamen accipite. Addidi in primis multa prætermissa à Passarello ex Iulio II. Leone X. Clem. VII. Paulo III. Greg. XIII. Sixto V. omnia summa fide decerpta ex authenticis Archiuij nostri Romani apud P. Zelosum. Ea, quæ erant hinc inde dispersa, per Regulam præsertim, huc congessi. Adieci etiam Constitutiones eorum Pontificum, qui à Gregorio XIV. vbi Passarellus reliquit, hucusq; nobis, vel Mendicantibus in communi aliqua vel concesserunt de nouo, vel antiqua confirmauerunt, eo semper ordine seruato, vt priùs quæ nostro Ordini, deinde quæ alijs, vel in particulari, vel in communi concessa sunt, collocentur. Adiunxi quamplurimas celebriores sacrarum Congregationum Concilij, & Regularium declarationes. Notis quoq; ditaui, quibus innotescit, quæ priuilegia nunc valeant, quæ non, quæ reuocata, quæ limitata, quæ ampliata, quæ declarata, quæ contra Trid. quæ illi conformia, quæ præter illud. In quibus notis ferè omnia Regularium priuilegia, omnemq; priuilegiorum materiam inclusi. Innumerabilibus demùm grauissimisq; mendis, sensum vel obscurantibus, vel penitus tollentibus, vel retorquentibus expurgaui. In quo opere (quod certè laboriosum fuit) me maximè iuuit F. Franciscus Maria de Agrifolijs. Hæc feci. Quæ faxit Deus, vt vobis, reliquisq; Regularibus prosint, & proderunt, si æquo animo, bonaq; voluntate legantur. Sed quoniam scio, multos priùs contemnere libros, quàm legerint, immò quàm viderint; ideò per charitatem rogo

Ne mea dona tibi studio disposta fideli,
Intellecta priùs quàm sint, contempta relinquas.

D.Hieron. *Ne de ijs verificetur dictum Hieronym. in proœm. lib. 9. Esaiæ*, Ignorantes, quid audiant, & quid loquantur, de eo audent iudicare, quod nesciunt, & antè despiciunt, quàm probent, eruditosque se existimant, & disertos, & in eo se scire aliquid arbitrantur, si de cunctis scriptoribus detrahant. *Proba igitur Lector, & iudica; ego enim me libenter illorum correctioni submittam, qui in huiusmodi periti, prudenter, & charitatiuè iudicauerint. Vale.*

Nos

F A C V L T A S

Reuerendissimi Patris Generalis.

Nos Fr. Io: Baptista Roncha totius Ordinis Minimorum Sancti Francisci de Paula Corrector Generalis Apostolicus, P. Fratri Angelo Vigo Nostri Ordinis Theologo Salutem in Domino.

Virtute præsentium concedimus facultatem tibi supradicto Patri, & ad meriti augmentum etiam præcipimus, vt quàmprimum commodè poteris, typis iterum mandare cures Priuilegia Regularium à P. Laurentio de Peyrinis iam impressa, declarata, & illustrata vnà cum Additionibus, tam ab ipso Auctore adhuc viuente factis, quàm à te: modò hæ prius à P.F. Thoma à Vezzano nostri Gennensis Collegij studiorum Regente; & à P. Iacobo Antonio Marchesio Theologiæ Moralis Lectore, examinentur, & approbentur; & accedat facultas eorum, ad quos spectat. Datum Neapoli in Nostro S. Ludouici Conuentu, die 10. Mensis Maij 1642.

Fr. Io: Baptista Roncha Minimus Generalis Apostolicus.

A P P R O B A T I O.

Additiones à R.P. Peyrinis adhuc viuentis ad sua in Regularium Priuilegia Commentaria, nec non P. Angeli Vigi breuissima notæ ad Constitutiones, & Declarationes nouissimè additas, quas ego infrascriptus, mandante R.[mo] *P.F. Io: Baptista Ronca nostri Ordinis Minimorum Correctore Generali Apostolico, attentè vidi, nihil prorsus continent, ob quod dignissima non sint publica typorum luce donari. Ita sentio. In quorum fidem, &c. Datum Genuæ. In Collegio Minimorum Iesu Mariæ die 20. mensis Augusti. 1642.*

Fr. Io: Thomas à Vezzano, S. Theologiæ Lector, & in prædicto Collegio Studiorum Regens.

A P P R O B A T I O.

Ex Commissione Reuerendiss. P. F. Io: Baptistæ Ronchæ Ordinis Minimorum Correctoris Generalis Ego infrascriptus R. ad P.F. Laurentij de Peirinis fel. mem. typis iterum mandanda opera, tres nimirum Priuilegiorum Regularium, præsertim Minimorum, tomos, pluribusque notis, seu additionibus ab ipso auctore, & nunc à R.P.F. Angelo Vigo eiusdem Ordinis Theologo illustrata perlegi, in quibus cum nihil, quod Catholicæ fidei, aut bonis moribus obsit, repererim: imo omnia ad mentem Ecclesiæ conformia, & Religiosis omnibus vtilissima fore existimem, typis dignissima censeo. In quorum fidem, &c. Datum Genuæ in Iesu Mariæ Collegio, 20. Septembris, 1642.

F. Iacobus Antonius Marchesius Theol. Mor. Lector.

NOS F. SIMON BACHELIER, TOTIUS ORDINIS MINIMORUM S. Francisci de Paula Corrector Generalis, &c.

Dilecto in Christo R. P. F. Laurentio de Peirinis Prouinciæ nostræ Genuensis Prouinciali Salutem.

VT ea, quæ præparasti de priuilegijs nostris ad totius Ordinis vtilitatem, quamprimùm typis mandare possis, concedimus licentiam P. F. Ioanni Ponce, nostri Instituti Theologo, & Concionatori, vt ea videre, legere, & approbare valeat, assumpto sibi alio eiusdem nostri Instituti, vel alterius Ordinis Theologo, qui eius opinioni subscribat. Et in fidem, &c. Datum Romæ in nostro Conuentu SS. Trinitatis, die 7. Februarij, 1626.

F. Simon Bachelier Generalis.

APPROBATIO.

P. F. IOANNIS PONCE DE LEON, LECTORIS PRIMARII Theologiæ, & Regentis studiorum huius Conuentus Iesu Mariæ Ordinis Minimorum Genuensis Vrbis.

IVssus, vt censoriam proferrem sententiam, de mandato Reuerendiss. P. N. F. Simonis Bachelier, totius nostræ Religionis Minimorum Generalis, Vidi librum compositum à R. P. F. Laurentio de Peirinis, Prouinciali eiusdem Ordinis in hac Genuensi Prouincia, cuius titulus est Priuilegia Sacro Ordini Minimorum, *opus sane incredibili eruditione refertum, & ingenioso labore perpolitum mihi attentè legenti visum est, & suo dignum Auctore, & quòd si in lucem edatur, in maximum Dei honorem, & vniuersæ Religionis nostræ bonum cedet. Nam, vt doctrinæ candorem omittam, illustre admodum argumentum, integrè, & longè pleniùs, quàm alij, Auctor prosequitur, exornatque, tum quampluribus, & quidem non vulgaribus Pontificũ decretis, tum præclarissimis illustrissimorum Cardinalium super Concilium Tridentinum declarationibus, atque grauium aliorum Doctorum testimonijs. Attexit etiam ad maiorem pulchritudinem, & iucundissimam varietatem singularia non pauca ex Iure Cæsareo, & Canonico. Expargit denique sua Theologiæ moralis flores ex arido disputationum moralium campo selectos, sed qui suauem, securum, & religiosum odorem effluant, & noua quadam luce vestiti sapientum oculos pascunt, in eoque, velut in speculo, pietas & Auctoris eruditio, acumen, & securitas iudicij prudentialis mirificè resplendent. E quibus omnibus emergit, opus id esse, in quo nihil mutandum, nihil delendum, aut censura, sed laude dignum, omni dubio semoto, iudicandum sit, de quo securè proferre possum id, quod Plinius Iunior instantèr dicere solebat cuidam amico suo, rogans vt sua opera in commune bonum lucem aspicerent,* Effinge aliquid, & excude, quod sit perpetuò tuum, *quod in hac fertilissima librorum ætate de paucis verificari potest. Censeo igitur, posse hunc librum typis mandari; tum in communem omnium vtilitatem, tum in Religionis nostræ perpetuum decorem. Præsertim cum in nullo à Christiana morum deuiet honestate, vel Orthodoxæ fidei dissentiat, immo in omnibus cum illa mirificè cohæreat. In hoc Conuentu Minimorum Genuensis Vrbis, die 4. Mensis Aprilis, Anni Dominicæ Incarnationis 1626.*

F. Ioannes Ponce de Leon, Lector Primarius, & Regens.

APPROBATIO.

De commissione reuerendiss. P. N. F. Simonis Bachelier, totius Ordinis Minimorum generalis Correctoris.

INfrascriptum Volumen commentariorum in Religionis priuilegia, denuò elaboratum à religiosissimo, & erudito P. F. Laurentio de Peirinis Genuensi, eiusdem Religionis alumno, in hoc olim Collegio Iesu Mariæ primario Moderatore, nunc autem dignissimo Prouinciali Genuensis Prouin-

cia,

cia, sedula, qua potui, cura perlegi, accuratèque euolui; cognouique opus sanè hoc nulla censura reprobandum, sed laudibus potiùs, & encomijs esse celebrandum, cum in eo nihil catholicæ fidei dissonum, nihil bonis moribus contrarium, immo illud sacrorum Conciliorum actis, & S. R. E. ritibus, necnon sacræ Scripturæ sententijs, & Patrum dogmatibus mirificè consonum inuenerim. Solidam quoque doctrinam, breui stylo, compendiosam tamen animaduerti. Vnde scripta hac Auctoris sui pietatem insignem, vitę candorem, eruditionem eximiam, sacrarumq; literarum notitiam satis ostendunt. Quapropter, ipsis in publicum editis, maximam inde fidelibus, & potissimùm Regularibus vtilitatem secuturam haud leuiter existimo. Quarè quòd typis tradantur, mihi dignissimum visum est. Datum Genuæ in Conuentu Iesu Mariæ, die 24. Mensis Maij, anno 1626.

F. Christophorus Rengel, Lector Primarius sacræ Theologiæ.

Facultas Reuerendiss. P. Generalis.

F. Franciscus à Longobardis totius sacri Minimorum Ordinis SS. Patris nostri Francisci de Paula Corrector generalis.

R*Euerendo P. F. Laurentio de Peyrinis eiusdem Ordinis Theologo facultatem facimus, vt possit typis mandare librum, qui inscribitur:* Additamenta, seu Tomus tertius Priuilegiorum Regularium; *dummodò diligenter examinetur, & approbetur à duobus Theologis, siue nostris, siue alterius Ordinis, nominandis à Reuerendo Patre Prouinciali nostræ Prouinciæ Genuen., & adsit etiam facultas aliorum, ad quos pertinet. In quorum, &c. Datum in nostro Conuentu S. Andreæ de Frattis de Vrbe, die 2. Octobris, 1632.*

F. Franciscus à Longobardis indignus Generalis.

Commissio Adm. R. P. Prouincialis.

F. Io: Chrysostomus Malaspina Ordinis Minimorum, & in Prouincia Genuensi Minimus Corrector Prouincialis.

C*VM P. F. Franciscus à Longobardis nostri Ordinis Generalis, fecerit nobis facultatem nominandi duos Theologos, qui diligenter examinarent librum, qui dicitur,* Additamenta, seu Tomus tertius Priuilegiorum Regularium, *Adm. R. P. F. Laurentij de Peyrinis. Nos hanc Prouinciam commisimus R. P. F. Hieronymo Trimarchi, nostri Ordinis insigni Theologo, & sacræ Theologiæ, ac iuris canonici Lectori, & P. F. Francisco Maria de Agrifolijs Lectori Theologiæ in hoc Iesu Mariæ Collegio. In quorum fidem, &c. Datum Genuæ, Die 27. Ianuarij, 1633.*

F. Io: Chrysostomus Malaspina Prouincialis.

APPROBATIO.

E*X commissione Admodum Reuer. in Domino Patris F. Ioannis Chrysostomi Malaspinæ Ordinis Minimorum S. Francisci à Paula, huius Genuensis Prouinciæ Prouincialis, vidi ego infrascriptus opus Admodùm Reuerendi Patris Laurentij de Peyrinis, eiusdem Ordinis Theologi doctissimi, qui olim non semel, sed bis, atque iterum fasces Prouincialatus gessit, quod opus inscribitur,* Additamenta, seu Tomus tertius Priuilegiorum Regularium, præsertim Minimorum. *Et ea, qua potui, diligentia attentè consideraui, & nihil inueni, quod catholicæ fidei sit contrarium, vel quod bonis moribus non sit consonum, ac consentaneum. Imò omnia pietatem, sacram doctrinam, omnisque eruditionis plenitudinem redolent. Et miratus sum Auctoris virtutem, simplicitatem, tot sociatam meritis, religiosam grauitatem, mira conditam suauitate, Religionisque nostræ zelum. Vellem ego ipse hic recensere multa pro Italia, gratitudinis ergo, in laudem tanti Patris, sed sileo, vt eius congenitæ*

modestiæ potiùs faueam. Itaque opus iudico dignissimum, quod typis mandetur, & diu manebit, florebit, vigebit, & cum religiosa, & christiana vsura reddet acceptam è publico lucem. Et ita attestor. Genuæ in Conuentu Iesu Mariæ Idibus Decembris, Anno à Virginis partu sexcentesimo trigesimò tertio supra millesimum. Ita opto. Ità spondeo.

Ego F. Hieronymus Trimarchi, Messanensis, Siculus, sacri Minimorum Ordinis S. Francisci à Paula in Gymnasio Mamertino eiusdem Ordinis sacræ Theologiæ Lector, ac Iuris Pontificij Professor.

APPROBATIO.

Inæstimabilis scientiæ gemma pulchrior videtur, si videatur, & gloriosior, si se in eius aspectu detineat mens hominum. Beatior, feliciorq; doctrinæ rosa fragrantissima cum in angusto memoriæ sinu collectum decus in libris ostentat, & quæ sibi decori, cæteris etiam est voluptati, odorem spirans. Quàm suaue redolet noster hic auctor, Adm. R. P. F. Laurentius de Peyrinis librorum fructu iucundissimo? Qui, ne scitum illud inane videatur Hebræorum Sapientis illustre pronunciatum, Faciendi plures libros nullus est finis, *post aliquot fœcundissimæ mentis labores in lucem elatos post vnum, & alterum Priuilegiorum volumina posteritati transmissa, tertium nunc emittit superiora coronans. Cui quidem librando (si librare fas sit, non potiùs venerari, discipulo) Reuerendiss. P.F. Francisci à Longobardis Ordinis nostri Generalis mandato, à R. Adm. P. F. Ioanne Chrysostomo Malaspina, Genuæ Prouinciali, datus index, in eo attentè perlecto, nil à catholicæ fidei regula, bonisque moribus alienum spondeo me reperisse: sacri quinimmò Theologi, Doctorisque ascetici partes tam piè pro moribus, tam doctè pro veritate tueri conspexi, vt ad rerum moralium intelligentiam lumen afferat non exiguum. Difficultatum verò flosculis tam varijs, ac mirificis, tamque singularibus librum conspergit, & quod mirabilius est, practicis quæstionibus ita leges attexit, ac inducit, vt multi licèt laboris negotium sit libros scribere, eamque ob rem sacratissimo Exuli, qui de ipso Dominici pectoris fonte potauerat, dictum sit, sæpiusq; repetitum,* Scribe, *nil ampliùs tamen ad cumulatissimam veri scriptoris laudem hic exoptari posse videatur. Doctrinæ sileo robur, ac fœcunditatem, quæ non de arescentibus riuulis, sed fontibus ipsis sensim potata. Quid in scribendo facilitatem, claritatem, breuitatemq; commemorem: vt eo in genere vix quemquam habeat superiorem? Absolutissimam mitto rerum tractationem, vt in hoc, atq; alijs operibus vix quidquam intactum, vel vllam penè consimilium studiorum segetem posteritati relinquat? Ingenij prætereo simplicitatem, fidelitatemq; vt si error quispiam in editis iam libris irrepserit, fateri non pudeat. Aliud putaui, deceptus sum; ac tandem, quod ingenui pudoris est, in æris alieni cumulo creditoris nomen libentissimè profiteatur. Quæ quidem omnia mente reuoluens, tam eximium scriptoris opus prælo committendum existimo, vt quæ spiritualibus angustijs capi non potest ampla doctrinæ suppellex, in aperto orbis theatro perspecta sapientium oculos pascere queat; ac probatissimi demum, lectissimique Auctoris lucubrationes, in quibus humana exultauit industria in omnem posterorum memoriam consecrentur. In quorum fidem, &c. Datum Genuæ, in nostro Iesu Mariæ Collegio, die 28. Augusti, 1634.*

F. Franciscus Maria de Agrifolijs Genuensis, Ord. Minimorum S.T.L.

APPROBATIO.

Ego Francus Briandata sacræ Theologiæ Magister de mandato Reuerendiss. P. Io: Baptistæ Bossij generalis Inquisitoris in toto dominio Genuæ, perlegi librum inscriptum, Additamenta, seu Tomus tertius Priuilegiorum Regularium, præsertim Minimorum, *Auctore Adm. R. P. F. Laurentio de Peyrinis eiusdem Ordinis Professore. Et nihil inueni, quod fidei catholicæ, aut bonis moribus aduersetur, imò dignum censeo, qui quamprimùm ad communem vtilitatem in lucem prodeat. Genuæ die 22. Nouembris, 1634.*

Ita est. Francus Briandata manu propria.

Imprimatur

Fr. Vincentius Pretus à Serraualle, S. Theologiæ Magister Ordinis Prædicatorum Vicarius generalis S. Officij Genuæ.

INDEX

INDEX PONTIFICVM, ET CONSTITVTIONVM,

Quæ in hoc Volumine continentur.

Gregorius XIII.

Gregorius XIV.

Gregorius XV.

Innocentius VIII.

Iulius II.

15 Ex-

25 Du-

Paulus III.

Paulus IV.

Paulus V.

Pius V.

7 Etsi.

16 Apo-

INDEX CONSTITVTIONVM EIVSDEM VRBANI VIII.

& Sacræ Congregationis Decretorum, quæ in Nouissimis Additionibus continentur.

30 Nu-

DECRETA
SACRÆ CONGREGATIONIS
Eminentissimorum Cardinalium.
DECRETVM PRIMVM.

PYRRHVS ARCHIEPISCOPVS CONSENTINVS.

CONSTITVTIO VNICA

Eximit Ordinem Minimorum à sua iurisdictione, & illum immediatè subijcit Sedi Apostolicæ, illumque approbat, multa priuilegia concedendo.

PYRRHVS

Miseratione diuina Archiepiscopus Consentinus, Dilecto nobis in Christo filio F. Francisco de Paula, eremitæ nostræ Consentinæ Diœcesis, tuæque Congregationis fratribus eremitis præsentibus, & futuris, ac vniuersis, & singulis salutem in Domino sempiternam.

Proemiū. *Decet nos ex officio, quo Archiepiscopali Ecclesiæ Consentinæ, præsidemus, vigilanti cura, singularique sollicitudine circa ea, quæ in laudem, & gloriam omnipotentis Dei, cui soli cura est de nobis, & à quo bona cuncta procedunt, ac in augmentum sanctæ fidei Catholicæ, nostræque Christianæ Religionis, ac plurimorum animarum salutem cedunt, ac in multorum bonum exemplum, insudare; ac, quantùm cum Deo possumus, ea, quæ iusta, rationabilia, salutifera, & à iure diuino, ac Sanctorum Patrum institutionibus penitùs, & omninò non discrepantia gratiosè concedere, & ijs fauorabilitèr annuere.*

Supplicatio. §. 1. *Dudùm siquidem ad tuæ supplicationis instantiam super finibus, & posse dictæ terræ Paulæ, quoddam Oratorium, seù Ecclesiam sub vocabulo S. Francisci per te erigi fecimus, in quo diuina officia audire, & ecclesiastica sacramenta recipere, ac orare posses. Tu, qui dictum Oratorium, seù Ecclesiam cum singulari diligentia vnà cum quodam paruo dormitorio fabricasti, ac fabricari fecisti, ac in dies fabricas, & amplias, vitamque austeram eremiticam per 20. annos, vel circa, & sanctè, & iustè, & religiosè vixisti, ac de bono in melius semper perseuerasti, prout ducis, viuis, & perseueras de præsenti, ibidemq; Deus solita clementia, diuersa, & crebra miracula per te operatus est, & operatur in dies, propter quæ multorum creuit deuotio populorum, & ad te confluit populi multitudo, multique sub habitu eremitico, & tecum viuere decreuerunt, & Deo continuò præstare famulatum. Et vt tu, ipsique quietiùs, sanctiùs, & deuotiùs viuere, & Deo feruentiùs famulari valeatis, tu, & F. Balthasar Sacerdos, cæterique Clerici, & Laici sub habitu eremitico ibidem vitam ducentes, nobis humilitèr supplicastis, vt dictum Oratorium, seù Ecclesiam S. Francisci de Paula ab omni iurisdictione, & superioritate matris Ecclesiæ terræ Paulæ, & ab omni alia iurisdictione, & superioritate, etiàm nostra eximere, & liberare, & sub protectione Sedis Apostolicæ totaliter relaxare, dictumque Oratorium, seù Ecclesiam vnà cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis, tibi, tuæque Congregationis eremiticis fratribus, præsentibus, & futuris conferre, & in perpetuum concedere, & prouidere de eodem; teque (pro vt ipsi supplicarunt) in eorum Patrem, Superiorem, & Priorem deputare, huiusmodique Fratribus eremitis potestatem, baliam, auctoritatem te F. Franciscum, & alios quoscumque in eorum superiores, & officiales canonicè eli-*

DECRETA

SACRÆ CONGREGATIONIS

Eminentissimorum Cardinalium.

DECRETVM PRIMVM.

PYRRHVS

PYRRHVS ARCHIEPISCOPVS CONSENTINVS.

CONSTITVTIO VNICA

Eximit Ordinem Minimorum à sua iurisdictione, & illum immediatè subijcit Sedi Apostolicæ, illumque approbat, multa priuilegia concedendo.

PYRRHVS

Miseratione diuina Archiepiscopus Consentinus, Dilecto nobis in Christo filio F. Francisco de Paula, eremitæ nostræ Consentinæ Diœcesis, tuæque Congregationis fratribus eremitis præsentibus, & futuris, ac vniuersis, & singulis salutem in Domino sempiternam.

Proœmiū. *Ecet nos ex officio, quo Archiepiscopali Ecclesiæ Consentinæ, præsidemus, vigilanti cura, singularique sollicitudine circa ea, quæ in laudem, & gloriam omnipotentis Dei, cui soli cura est de nobis, & à quo bona cuncta procedunt, ac in augmentum sanctæ fidei Catholicæ, nostræque Christianæ Religionis, ac plurimorum animarum salutem cedunt, ac in multorum bonum exemplum, insudare; ac, quantùm cum Deo possumus, ea, quæ iusta, rationabilia, salutifera, & à iure diuino, ac Sanctorum Patrum institutionibus penitùs, & omninò non discrepantia gratiosè concedere, & ijs fauorabilitèr annuere.*

Supplicatio. §. 1. *Dudùm siquidem ad tuæ supplicationis instantiam super finibus, & posse dictæ terræ Paulæ, quoddam Oratorium, seù Ecclesiam sub vocabulo S. Francisci per te erigi fecimus, in quo diuina officia audire, & ecclesiastica sacramenta recipere, ac orare posses. Tu, qui dictum Oratorium, seù Ecclesiam cum singulari diligentia vnà cum quodam paruo dormitorio fabricasti, ac fabricari fecisti, ac in dies fabricas, & amplias, vitamque austeram eremiticam per 20. annos, vel circa, & sanctè, & iustè, & religiosè vixisti, ac de bono in melius semper perseuerasti, pro vt ducis, viuis, & perseueras de præsenti, ibidemq; Deus solita clementia, diuersa, & crebra miracula per te operatus est, & operatur in dies, propter quæ multorum creuit deuotio populorum, & ad te confluit populi multitudo, multique sub habitu eremitico, & tecum viuere decreuerunt, & Deo continuò præstare famulatum. Et vt tu, ipsique quietiùs, sanctiùs, & deuotiùs viuere, & Deo feruentiùs famulari valeatis, tu, & F. Balthasar Sacerdos, cæterique Clerici, & Laici sub habitu eremitico ibidem vitam ducentes, nobis humilitèr supplicastis, vt dictum Oratorium, seù Ecclesiam S. Francisci de Paula ab omni iurisdictione, & superioritate matris Ecclesiæ terræ Paulæ, & ab omni alia iurisdictione, & superioritate, etiàm nostra eximere, & liberare, & sub protectione Sedis Apostolicæ totaliter relaxare, dictumque Oratorium, seù Ecclesiam vnà cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis, tibi, tuæque Congregationis eremiticis fratribus, præsentibus, & futuris conferre, & in perpetuum concedere, & prouidere de eodem; teque (pro vt ipsi supplicarunt) in eorum Patrem, Superiorem, & Priorem deputare, huiusmodique Fratribus eremitis potestatem, baliam, auctoritatem te F. Franciscum, & alios quoscumque in eorum superiores, & officiales canonicè eli-*

gendi dare, & concedere, tibique, & alijs per vos eligendis omnem iurisdictionem, & potestatem in spiritualibus, & temporalibus, indè & super omnibus locis, personis, & rebus huiusmodi, cum potestate missas, & alia diuina officia celebrandi, Confessiones audiendi, Eucharistia, & alia ecclesiastica Sacramenta ministrandi, & recipiendi; malefactores, rebelles, & inobedientes puniendi, incarcerandi, condemnandi, & absoluendi: & pro huiusmodi vitæ obseruantia statuta, & ordinationes iuri diuino, & sanctorum Patrum institutionibus consona faciendi, & de bono in melius reformandi, ac alias opportunè in omnibus concedere, dare, & prouidere dignaremur.

Motiua.

§. 2. *Nos verò, qui ex vera scientia, & experientia iam longo, & continuo tempore te cognoscimus, operaque tua & nobis manifesta sunt, & te religiosum, & sanctum hominem, ac Deo gratum, & acceptum fore, & esse demonstrant, considerantes, quod bona opera, pia, charitatiua, ac Deo grata, & multis salutifera, inibi, & vbiquè per te, tuamque Congregationem feruentiùs, ac quietiùs, & deuotiùs operari poterunt, si priuilegijs muniamini, ac fauoribus, & gratijs prosequamini opportunis, vestris iustis, & sanctis desiderijs, & supplicationibus annuentes, & inclinati; huiusmodi Oratorium, siuè Ecclesiam vnà cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis tibi, tuæque Congregationi in perpetuum damus, tradimus, assignamus, cedimus, & confirmus, ac tenore præsentium prouidemus de eadem.*

Eligit P. N. in superiorem Religionis.

§. 3. *Teque in Superiorem huiusmodi tuæ Congregationis, Patrem, Rectorem, & Priorem, seù quouis alio nomine nuncupandum damus, & deputamus, cui præsis, ac vita, & exemplis prosis, tuisque monitis, mandatis, & præceptis salubribus omnes huiusmodi Congregationis personæ obedire, & parere debeant, ipsisq; tuis eremitis fratrib. te in suum Superiorem, & Priorem, ac vnà tecum alios quoscumq; Superiores, & Officiales canonicè eligendi potestatem, & auctoritatem.*

Concedit facultaté statuta condendi.

§. 4. *Nec non statuta, & ordinationes pro huiusmodi vitæ obseruantia, à iure tamèn diuino, & sanctorum Patrum institutionibus non deuiantia faciendi.*

Dat superioribus potestaté super fratres.

§. 5. *Tibique, & huiusmodi officialibus, & superioribus sic eligendis omnimodam iurisdictionem ordinariam in spiritualibus, & temporalibus Congregationis huiusmodi personarum, etiamsi Sacerdotali, seù quauis alia præfulgeant dignitate, & locorum, iurisdictionum, animalium, & rerum omnium ad te, tuamque Congregationem quomodolibèt spectantium, & pertinentium.*

Concedit auctoritaté delinquétes castigandi.

§. 6. *Cum potestate quoscumque rebelles, & inobedientes, omnium huiusmodi Congregationis personarum delinquentium peccata, delicta, & cuiuscumque generis maleficia, & crimina (prout iuris fuerit) puniendi, huiusmodique delinquentes incarcerandi, condemnandi, disciplinandi, liberandi, absoluendi, cæteraque faciendi, quæ in præmissis, & circà præmissa vobis videbuntur fore necessaria, & opportuna, & quæ nosmet facere possemus.*

Sacerdotes possunt missam antè diem cum altari portatili celebrare & sacraméta ministrare.

§. 7. *Sacerdotibus verò huiusmodi Congregationis, seù sæcularibus, vel regularibus per vos eligendis, missas etiàm antè diem, & in quocumque loco ad hoc congruo, & honesto cum altari portatili celebrandi, Eucharistia, & alia quæcumq; Sacramenta ecclesiastica liberè, & licitè tibi, huiusmodique tuæ Congregationis personis, quotiès deuotio ingruerit, & necessitas postulauerit, absq; quacumque Superioris licentia ministrandi, ad quæ suscipienda extrà loca huiusmodi compelli non possitis.*

Cófessiones audire, & à casibus absoluere.

§. 8. *Confessiones audiendi, & ab omnibus casibus, excommunicationibus, suspensionibus, & interdictis, ac super quacumque irregularitate, nobis tàm à iure, quàm à nobis reseruatis, & permissis, totiès quotiès absoluendi, & dispensandi, votaque permutandi, & relaxandi, ac pænitentiam salutarem iniungendi.*

Loca recipere.

§. 9. *Loca, Oratoria quæcumque, & Ecclesias licitè accipiendi, & retinendi.*

Quibuscũque venientibus habitum tradere.

§. 10. *Quascunque etiàm personas ecclesiasticas, & sæculares ad vos venientes, & vobiscum moram trahere, & habitum, quem geritis, profiteri, & recipere volentes acceptandi, & recipiendi ad habitum, & promissionem obseruantiæ castitatis, paupertatis, & obedientiæ, vestraque huiusmodi statuta, & ordinationes facere possint, & valeant, ac possitis, & valeatis, potestatem, baliam, & auctoritatem tenore præsentium damus, concedimus, & indulgemus, ac vobiscum supèr his opportunè dispensamus.*

Cómunicat priuilegia S. Francisci.

§. 11. *Omnibusque priuilegijs, gratijs, immunitatibus, libertatibus, & exemptionibus*

bus, quibus fratres S. Francisci, cæterique Mendicantes fruuntur, & vtuntur, frui, & vti, auctoritate nostra in Ciuitate, & Diœcesi Consentinensi possitis, & valeatis.

Eximit Religionē à sua iurisdictione. §. 12. *Huiusmodi Oratorium, siuè Ecclesiam, ac alia quæcumque loca, Oratoria, & Ecclesias per vos in posterum acquirenda, cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis, eremitijsq; & personis, rebusque omnibus, ad vos, vestraque loca quomodolibèt spectantibus, & pertinentibus, personisque huiusmodi inibi degentibus, ab omni iurisdictione, subiectione, & superioritate matrum Ecclesiarum, ac nostra, nostraq; Consentinæ Ecclesiæ, cæterarumq; personarum (salua tamèn sempèr quarta omnium legatorum, quam omninò nobis, & successoribus nostris, pro vt iuris est, soluere teneamini) ex certa nostra scientia, motu proprio, & de plenitudine nostra dignitatis, quantùm cum Deo possumus, in perpetuum eximimus, & totalitèr liberamus, ac sub protectione, submissione, iurisdictione, & superioritate Sedis Apostolicæ totalitèr, specialiter, & singularitèr, & expressè remittimus, & relaxamus, præsentibus, perpetuis, futurisque temporibus valituris.*

Subscriptione, & sigillo corroborat. §. 13. *In quorum omnium, & singulorum roboris firmitatem, & testimonium præmissorum per manus Philippi Figadij de Buxem Cancellarij nostri præsentes fieri fecimus, nostrique maioris sigilli appensione munitas, & nostræ propriæ manus subscriptione roboratas.*

Datum in nostro Archiepiscopali Castro S. Lucidi Anno 1471. die vltimo Nouembris, quartæ Indictionis, sub Pontific. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pauli Papæ II. Anno Septimo. Amen.

CIRCA CONSTITVTIONEM

1. NOto 1. quòd Archiepiscopus Pyrrhus per concessionem horum priuilegiorum modum viuendi institutum à B. P. N. approbauit, & per consequens confirmauit (hæc enim duo verba pro eodem sumuntur in iure cap. vnico de Religiosis domibus in 6. §. fin. vbi Glossa in sum. & habent Azor to. 1. instit. moral. lib. 11. c. 24. q. 5. & Vasq. 1. 2. disp. 165. cap. 4. nu. 38. Rodriq. to. 1. qu. regul. q. 17. art. 2. Quod annotare libuit proptèr aliquos, qui sunt imaginati, hæc duo verba differre) non enim priuilegia concessisset, nisi modum viuendi quasi antecedentèr priùs approbasset, & confirmasset. Glossa. Azor. Rodriquez. Vasquez.

2 Noto 2. posse quempiam hic dubitare, & meritò, qua auctoritate dictus Archiepiscopus potuerit nostram Religionem approbare, cum hoc ad Romanum spectet Pontificem?

℞. Antiquitùs ad Episcopos pertinuisse Religionum approbationem; cùm enim Episcopi, qui loco Apostolorum successerunt, vt dicitur Cap. In nouo, dist. 21. & in Trid. sess. 23. de Sacram. Ord. cap. 4. iurisdictionem spiritualem à Christo Domino acceperint, vt dicitur Act. 20. *Attendite vobis, & vniuerso gregi, in quo vos Spiritus Sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei, quam acquisiuit Sanguine suo*; subiectam tamèn supremæ iurisdictioni Summi Pontificis. Religiones tamdiù potuerunt approbare, quamdiù non fuerunt impediti à supremo Pastore. Ità Azor, & Vasq. loc. cit. Sanchez 5. in decal. c. 1. num. 15. & 20. Vndè cum tempore Pyrrhi dicta iurisdictio nondùm fuisset, neq. iure, neq. vsu, vel consuetudine ablata, potuit doctissimus Archiepiscopus nascentem Minimam nostram Religionem confirmare. Trident. Act. 20. Azor. Vasquez. Sanchez.

3 Si dicas, quòd iàm erat multò antè sublata hæc facultas Episcopis, vt videre licet in Concil. Lateranensi sub Innocentio III. cap. 13. & refertur cap. vlt. de Religiosis domibus, & habetur in c. vn. eod. tit. in 6. Vide Lessium lib. 2. de iust. cap. 41. nu. 12.

℞. Illa capita non loqui de Episcopis, sed de inuentoribus Religionum, nequè tollere ab Episcopis auctoritatem Religiones confirmandi, sed solùm prohibere, ne quis de cætero nouam Religionem inueniat, sed quicumq; voluerit Religiosus esse, vnam de approbatis ingrediatur. Ità Vasq. loc. cit. & patet clarissimè ex textu dictorum capitum. Adde, quòd constitutio cap. vn. de Relig. dom. in 6. propriè videtur loqui de ijs Religionibus, quæ nō possunt habere proprium, nequè etiàm in communi, nec extendi ad illas, quæ proprium possunt habere, vt Io: Andreas dicto cap. statim in princ. paulò antè à num. 1. Vndè licèt contendant aliqui, dicta constitutione prohiberi Episcopis Religionum approbationes, quod dicimus esse falsum, adhùc tamèn potuit suo iure dictus Archiepiscopus nostram Religionem confirmare, quià nostra Religio proprium habet in communi. Vasquez. Io: Andr.

4 Vbi autèm prohibita existat Episcopis Religionum approbatio, discrepant inter se DD. Quidam putant dictis cap. de Relig. dom. vt Azor loco cit. & Sanchez etiàm cit. num. 15. Meliùs Vasq; loc. cit. Qui ait, id longo vsu & consuetudine iamdiù obtentum fuisse, quæ consuetudo tempore Pyrrhi nondùm erat introducta. Et constat, quià Sixtus IV. deindè approbauit, & confirmauit dictam approbationem Pyrrhi, quod certè non fecisset, si Pyrrhus iurisdictionem Romano Pontifici soli debitam vsurpasset. Azor. Sanchez. Vasquez.

5 Dico igitur, quòd sicùt olim licitum fuit Episcopis in suis Diœcesibus Sanctos canonizare, vt latè probat Bellarminus to. 2. debeat. & canon. Sanct. controu. 4. de Eccl. triumph. lib. 1. & diffusè Garcia de canon. Sanct. p. 2. c. 1. per multa, & nunc etiam liceret, nisi id illis prohibitum esset in cap. 1. de reliq. & vener. Sanct. Ità etiàm licitum olim fuisse Episcopis Religiones approbare, quod modò licitum non est longo vsu, & inueterata consuetudine. Et sicùt Episcopi solum canonizabant pro sua Diœcesi, ità solùm pro eadem approbabant. Pro vniuersa verò Ecclesia, tàm canonizatio, quàm approbatio sempèr pertinuit ad Rom. Pontificem tamquàm ad vniuersalem Pastorem. Bellarm. Garcia.

6 Si quæras vlterius, quo iure potuit dictus Archiepiscopus nobis tot priuilegia concedere?

℞. Quod ille solus potest priuilegium dare, qui

Antoninus. Syluester. Angelus. Tabiena. Rosella. Armilla. Suarez.

potest legem ferre. Cum enim priuilegium lex quædam priuata sit, ab eo solo potest ferri, qui habet legislatiuam potestatem. Ità Antonin. p. 1. tit. 19. cap. 1. statim in princ. Sylu. verbo Priuilegium, q. 2. Angelus qu. 3. Tab. qu. 2. Rosel. q. 2. Armil. nu. 3. & Suar. lib. 8. de legib. cap. 8. Vnde patet, quòd cum Episcopi possint leges ferre, possunt etiàm proportionaliter ad eas, vel à se, vel à suis prædecessoribus latas, priuilegia concedere, quod in specie docent omnes cit. DD. & præsertim Suar. num. 9. Docent etiàm Canonistæ in cap. Olim, el 2. de priuil. Quod cum ità sit, mirari non debemus, si dictus Archiepiscopus hæc nobis priuilegia concesserit. Et licèt verum sit, quòd nequit Episcopus concedere priuilegium contrà ius commune, vel Pontificium, vel latum à suo Superiore, vt docet idem Suar. (licèt .n. possit super illis aliquandò dispensare, id tamèn non est per se, sed quatenùs iure, vel consuetudine illi concessum est) verum etiam est, si benè omnia trutinentur, hæc priuilegia nobis à Pyrrho concessa, esse vel iuri communi conformia, vel prætèr illud.

Suarez. Suarez.

7 Et aduerte, quòd non est necessarium, quod priuilegium semper sit contrà ius commune, sed satis est, si sit prætèr, vel vltrà illud, vt sunt multa priuilegia, quæ verè, & propriè dicuntur talia, concessa Regularibus absoluendi, & dispensandi, quæ non sunt contraria iuri communi, sed aliquid vltrà illud addunt; vt Suar. lib. 8. de leg. cap. 1. num. 5. Sufficit etiàm, si iuris communis ambiguitates tollat, certitudinem addat, vel admoneat, mentem Principis esse, vt tali ius commune seruetur, vt Suar. loco cit. num. 7.

Suarez. Suarez.

8 Noto 3. quòd ista priuilegia Pyrrhi fuerunt cōfirmata à Sixto IV. Iulio II. & alijs Summis Pontificibus ex certa scientia, & extensa ad omnes Diœceses. Quarè iàm sunt facta propria Summi Pontificis; vndè non poterant post prædictam confirmationem ampliùs à prædicto Pyrrho, vel eius successoribus reuocari, vt benè Syluest. verbo Priuilegium, q. 10. & Suar. 8. de leg. c. 37. num. 13. Ideò explicanda vt Summi Pontificis propria.

Syluester. Suarez.

§. III.

9 NOto, quòd iure potuit Archiepiscopus Pyrrhus instituere Sanctiss. Archimandritam nostrum in Superiorem suorum subditorum, ijsque tribuere facultatem eum, & alios eligendi; nam nulla Congregatio potest habere formam, nec vigorem Religionis, nisi sit ab habente auctoritatem approbata. Ex quo sequitur, quòd approbans sit Religionis caput; Vnde optimè dixit Henriq. lib. 7. de indulg. c. 24. num. 4. in commento, littera B. & nu. 7. in comm. l. E, quòd Papa, ad quem pertinet generalis Religionum omnium confirmatio, sit illarum proprius Generalis, cum liberum sit illi approbare, vel non approbare, facere Religionem, vel non facere. Quarè Religio nullam habet iurisdictionem, nisi illi ab habente auctoritatem per confirmationem, & approbationem tribuatur, & in illius potestate est dare tantam, vel tantam; & Sicùt potest approbans retinere apùd se omnem iurisdictionem, & esse caput Religionis approbatę, ità potest hanc iurisdictionem capitis tribuere cuicumque voluerit, Quod quamuis fiat ex consensu etiàm subditorum, qui voluntariè se submittunt institutori, & regulę institutæ per vota, id tamen efficaciam non habet, nisi ab habente in Ecclesia potestatem acceptetur. Quarè optimè sequitur, potuisse dictum Archiepiscopum P. N. Generalem instituere & tribuere fratribus potestatem eum, & alios eligendi. Hæc ex Vasq. prima 2. disp. 165. c. 4. nu. 41. & 42. & Sanchez lib. 5. in decal. c. 1. nu. 20.

Henriq. Vasquez. Sanchez.

§. IV.

10 NOto, quòd nullus Superior, neque etiam Capitulum Generale potest facere statuta contrà ius commune, vt dicam latiùs in recollectione Actuum, si recolligere Religio mandauerit. Ità Nauar. lib. 3. consil. de regul. cons. 26. nu. 4. Habetur expressè in cap. Quod super his, de maiorit. & obed. vbi Panor. & alij Canon. Habetur etiàm in Cap. Institutionis 25. qu. 2. Idem docet Io. Andr. c. fin. de appell. in 6. à num. 9. & c. fin. de off. Archipresb. nu. 7. Possèt tamèn dictum Capitulum Generale constitutiones iuris communis declarare, innouare, & vbi pęna deficit apponere, vel veterē pro aliqua rationabili causa augere, quià hoc non est ius commune subuertere, sed illud adiuuare, quod licitum esse dicitur in cap. 1. de nou. oper. nunciat. Possunt etiàm Capitula Generalia ad correctionem morum, ius commune supplendo, statuta facere præceptoria, prohibitoria, atque pœnalia, quod habetur in cap. Prodest. 23. qu. 5. Docet idem Io. Andr. dicto cap. fin. de off. Archipresb. & eo ipso quòd sunt prædicto modo facta, sunt Apostolica auctoritate confirmata per priuilegium Clem. VII. Congregationi Clericorum Regularium, & Pauli III. Societati Iesu, vt refert Peregrinus prima parte sui compendij, tit. Constitutiones. Nec solum potest Capitulum adiuuando prædicto modo ius commune, pœnas apponere, sed etiam idem potest facere in iure diuino, & similiter in iure naturali. Ità Masobr. in praxi, tract. de synodo, dubio 48. & colligitur ex cap. A nobis, el 1. de sent. excom. Nec solum id potest Capitulum, sed etiam solus Generalis, & solus Prouincialis & solus Corrector. Idem Masobr. & colligitur ex eodem cap.

Nauarrus. Panormit. Io. Andr. Io. Andr. Peregr. Massobr.

§. V. ET VI.

11 NOto, quòd Prælati nostri habēt iurisdictionem ordinariam in suos subditos, tùm spiritualem, tum temporalem, quià iurisdictio manās ex concessione perpetua facta alicui ratione dignitatis ab habente potestatem, est ordinaria, vt Glossa in Cap. fin. de off. Iud. ord. Vbi Baldus hæc habet præcisè, *Quæritur, Vtrùm commissio faciat quem ordinarium, seu delegatum. Rx. Si est commissio perpetua, facit ordinarium, si autem temporalis, facit delegatum.* Ità Passarel. in not. priuil. notab. 15. Sanchez lib. 2. de matrim. disp. 40. num. 14. Rodriq. tom. 1. qu. regul. qu. 17. art. 6.

Gloss. Baldus. Passarell. Sanchez. Rodriq.

12 Nec solùm habent dicti Prælati iurisdictionem ordinariam in professos, sed etiàm in nouitios, quià multa priuilegia habent dicti Prælati circà nouitios, quæ sunt perpetua, vt constabit ex dicendis, & habet Rodriq. loc. cit. art. 11.

Rodriq.

13 Nec solùm habent auctoritatem ordinariam ad causas regulares, sed etiàm ad extraneas, quales sunt lites, quas habent sæculares aduersus Regulares, siuè sint ciuiles, siuè criminales. Ità Nauar. comm. 2. de regul. num. 63. Archidiac. in cap. Nullam 18. qu. 2. nu. 3 Rodriq. loc. cit. ar. 6.

Nauarrus. Archidiac. Rodriq.

14 Ex quo deducitur primò, quòd priuilegia, quę concedunt aliquid Prælatis, possunt ab ijs suis fratri-

fratribus communicari. Quia iurisdictio est Principis priuilegio competens non personæ alicui determinatæ, nec circa personas determinatas, sed perpetuò dignitati, & in genere respectu subditorum ordinaria est, & delegabilis. Sylu. verbo Delegatus, q.8.nu.10. & 11. Sanchez lib. 2. de matrim. disp.40. num.14. Et habetur in cap. fin.de off. deleg. Quæ communicatio per mortem ipsorum Prælatorum, vel priuationem ab officijs, vel ipsorum functionem non expirat, cum sit gratia, quæ morte concedentis non expirat. cap. Si super gratia, de offi. deleg. in 6. & cap. Si cui, de præben. eodem libro. Nec turberis ex eo, quod dicta Capita loquantur de Papa, in quo est suprema auctoritas. Nā non fundantur in ipsa suprema Papæ auctoritate, sed in natura gratię, quam, vt ait Pontifex d. cap. Si cui, decet esse māsuram. Atque ità docent Cruz lib.2.de statu Relig. cap.3. dub.1.concl.3. versu Si arguitur secundò. Suar.lib.8.de legib.cap.32.num.9. Quarè si Prouincialis alicui fratri commiserit particularitèr, & expresse dispensationem cū incestuosis; vel cum his, qui post simplex votum castitatis matrimonium inierunt; vel posse aperire literas Sacræ Pœnitentiariæ, non erit opus ab alio Prouinciali, vel Generali, postquàm concedens officio functus fuerit, vel priuatus, vel mortuus, dictam auctoritatem petere. Ità in specie Rodriq. tom.1. quæst. regul. qu. 17. art.11. Innoc. in c. Quod translationem, de off. leg. num.2. Panor. in cap. Cum ad hoc, de clerico non resid. num.9. Guttierr. lib.2. can. qu. c. 17. nu. 6.7.& 8.

[Syluester. Sanchez. Cruz. Suarez. Rodriquez. Innocentius. Panormit. Guttierrez.]

15 Secundò colliges, quòd, nisi aliqua particularis constitutiō obstet, quando Prouinciales, & Generales concedunt, seu etiam Episcopi, vel eorum Vicarij alicui posse absoluere à casibus sibi reseruatis, quòd ista licentia sempèr durat, etiamsi Prouinciales, Generales, & Episcopi functi sint officijs, vel mortui; nec est opus eam ab alio Superiore petere. Ità expressè tenet Cruz lib. 2. de statu relig. cap.3. dub.1. concl.3. versu Si arguitur 2. Sa verbo Gratia, n.4. Suar to.4. in 3.p. disp.26. sect.3. n. 9. & lib.8. de leg. cap.32. n.9. Neq. hoc est inferre præiudicium successori, nam illi satis est, quòd possit dictam gratiam reuocare. Nec priores Prælati posterioribus possunt præiudicium inferre, quià par in parem nō habet imperium, Cap. Innotuit, §. Quamuis, de elect.

[Cruz. Sà. Suarez.]

16 Tertiò colliges, quòd gratiæ factæ à Prælatis tempore visitationis per modum statuti fratribus aliquibus particularibus, iustis suadentibus rationibus, v. g. quòd aliquis, vel causa infirmitatis, vel studij, sit exemptus à choro, &c. durant etiàm postquàm dicti concedentes officio functi fuerint. Panor. in cap. Nemini, de off. leg. num.2. Syluest. verbo Deleg. q.6.nu. 7. Glossa in capit. *A nobis*, verbo, *Non nisi subditi*, de sent. excom. Immò etiamsi non sint factæ per modum statuti, sed simplicitèr, cum causa tamèn rationabili. Panor. in cap. Cum ad hoc, de cleric. non resid. nu.9.

[Panormit. Syluester. Panormit.]

17 Aduerte etiàm, quòd subsequens Prælatus non debet sinè iusta causa priuare subditum priuilegijs illi concessis à suo antecessore, quòd si fecerit, tenet quidèm factum, sed ipse peccat, argumento Regulæ Decet, quæ est 16. de regul. iur. in 6. & significatur in cap. Suggestum, de decim. Quod peccatum de se non est quidem lethale, poterit tamèn esse ratione scandali, vel odij. Ità Suar. lib.8. cap.37. num. 10. Immò addo, quòd neque ab eo, qui concessit, debet sinè causa priuilegium reuocari, vt Panor. loc. cit. & Glossa in cap. Cum ex eo, verbo Septennium, de elect. in 6. Quæ exemplificat in eo, qui obtinuit priuilegium studendi per septem annos, quo antè illud septennium sinè causa priuari non potest, etiàm ab eo, qui concessit. Nec inferior Prælatus potest dictas gratias reuocare, nisi sit eiusdem auctoritatis cum eo, qui concessit. Clem. Ne Rom. de elect. cap. Inferior, d.21.

[Suarez. Panormit. Glossa.]

18 Aliter autem dicendum est de grauaminibus, Nàm si Prælatus imponat alicui, v. g. vt quotiescumq. non interfuerit vesperis, dicat culpam in publico, vel quotiescumque repertus fuerit extrà cellam hora silentij comedat panem, & aquam dumtaxàt, tunc, Prælato functo officio, vel per mortem, &c. non tenetur subditus ampliùs vigore dicti præcepti ea exequi, nàm hic sumus in odiosis; quæ strictè sempèr sunt interpretanda, iuxtà regul. Odia, quæ est 15. de regul. iur. in 6. Nisi per sententiam definitiuam dictus Prelatus talia dicto subdito imposuisset, nàm tunc, etiam Prælato officio functo, teneretur ea exequi, vt Innoc. loc. cit. nu. 3. & Panor. etiàm cit. nu.9.

[Innocentius. Panormit.]

§. VII.

19 NOto 1. quòd ad id, quod conceditur, vt possimus missas antè diē dicere, quòd in Concil. Trident. Sess. 22. decr. de obseru. & vit. in celebrat. missæ, præcipitur, quòd missa debitis horis celebretur, cum derogatione priuilegiorum in contrarium. Horæ autèm debitæ sunt illæ, quæ præcipiuntur à Missali Rom. in quo §. 15. de hora celebr. mis. habetur, *Missa priuata quacumque horà ab aurora vsquè ad meridiem dici potest*. Quo decreto sinè dubio derogatur huic, & alijs infrà ponendis priuilegijs; Quicquid dicat Rodriquez tom. 1. qu. regul. qu. 43. articul. 5. contendens, Concilium non reuocare priuilegia, sed tantùm præcipere Ordinarijs, vt, non obstantibus priuilegijs, compellant Regulares in foro exteriori censuris, & alijs remedijs opportunis, ne facultatibus in ipsis priuilegijs concessis vtantur; vndè putat, quòd si Episcopi non impediant, possunt Regulares suis priuilegijs sine aliquo scrupulo vti. Verùm alij communitèr tutiùs putant, per illa verba Concilij, *non obstantibus priuilegiis, &c.* satis fuisse priuilegijs concessis antè dictum Concilium derogatum. Ità A Sorbo in compend. priuil. verbo Missa, in princ. Azorius, tom.1. instit. moral. libro 10. cap.25. quæst. 4. Nauar. in manu. cap.25. num.86. Immò idem Rodriquez hoc etiàm concedit in explicatione bullę Cruciatæ, §.13. num.9. Addo, quòd Pius V. per vnam constitutionem datam anno 1570. quæ incipit, Quò primùm; & refertur à Cherub. tom. 2. bull. in Pio V. constit. eius 106. pag. 313. præcipit sub merito sanctæ obedientiæ omnibus Sacerdotibus tam regularibus, quàm sæcularibus, vt missas celebrent iuxtà ritum Missalis Rom. & idem Pontifex anno 1566. per suam constit. quæ incipit Sanctissimus, & refertur à Cherub. loc. cit. constit. eius 4. pag.178. præcipit omnibus Sacerdotibus sub merito sanctæ obedientiæ, ac pœna perpetuæ suspensionis à diuinis, ne missas quocumq; prætextu vespertino tempore dicere præsumant. Et Azor refert declarationē Illustris. Cardinalium, quæ sic habet, *Antè diem, & horis indebitis celebrare nulli licet, etiā vigore priuilegiorum à Sede Apostolica antè Concilium*

[Trident. Rodriquez. A Sorbo. Azorius. Nauarrus. Rodriquez. Cherubinus. Cherubinus. Azor.]

lium Tridentinum concessorum. Itaquè vigore priuilegiorum ante Cõcilium Trident.concessorum nulli Regularium licet missas antè auroram, nec post meridiem celebrare.

20 Verum tamèn est, quòd Gregor. XIII. Anno II. sui Pontificatus concessit sacerdotibus Congregationis Sanctæ Iustinæ, vt dùm in itinere fuerint, possint missam celebrare antè auroram, & post mediam noctem, & hoc viuæ vocis oraculo facto Illustriss. Alexandro Farnesio Cardinali, illius Ordinis Protectori, & refertur in compend. fratrum S. Hieronymi in Hispania, fol.50. Ità referunt A Sorbo, & Azor loc. cit. Eamdem concessionem fecit, & pleniorem dictus Gregorius presbyteris Soc. Iesu, per eius bullam, quæ incipit, Quanta in vinea Domini, apùd Rodriq. in bull. in Gregorio XIII. bulla eius 22.addito nimirùm, quòd possint celebrare per horam antè auroram, & infrà horam post meridiem causa itineris, vel alteriùs legitimi impedimenti. Et Sixtus V. anno Domini 1586. per suam constit.quæ incipit, Decet Romanum Pontificem, & refertur à Naldo verbo Confessio, nu.39. concessit Congregationi Oratorij, vt possint per dimidium horæ spatium antè auroram, & post meridiem, eueniente casu, missas celebrare. Multa alia similia refert Cruz lib.2. de statu Relig. cap.5. dub.6. concl.2. Quibus priuilegijs gaudent omnes participantes.

A Sorb. Azor. Rodriq. Naldus. Cruz.

21 Noto 2. quòd citrà priuilegium non potest missa celebrari antè auroram, vt dictum est. Sed dubium est, quid nomine auroræ intelligatur, non enim intelligitur per auroram ortus Solis, idest ascẽsus corporis solaris suprà nostrum Orizontem; sed initium crepusculi diei, seu prima lucis irradiatio, vndè Gabriel lect.14.in Canon. & Scotus in 4. dist. 13. q.2. dicunt, licitum esse inchoare missam vna hora, & quarta parte alterius antè ortum Solis. Quę tamèn mathematica mensura ad res morales nimia est. Non erit itaquè peccatum hora, & dimidia antè ortum Solis sacrificare. Ità Suar. tom.3. in 3. p. disp.80. sect.4. Paulò strictiùs Vasq. tom.3. in 3. p. disp.232. cap.3.num.27. Atquè ità Regulares, qui habent priuilegium, vt per horam antè diem celebrare possint, cum huiusmodi priuilegium intelligi debeat antè auroram, quod est tempus determinatum, à quo sinè priuilegio missa potest inchoari, poterunt inchoare missam per duas horas cum dimidia antè ortum Solis.

Gabriel. Scotus. Suar. Vasq.

22 Missæ autèm noctis Natiuitatis Domini possunt omnes tres celebrari antè auroram. Ità Vasqu. loc. cit.num.32. Suar. dicta sect.4. quæsito 3.

Vasq. Suar.

23 Tempus verò legitimum, intrà quod missa debet absolui, vel inchoari, est meridies. Ità communitèr DD. Suar. loc. cit. concl.2. Vasq. c.4. Singularem opinionem in hoc tenuit Nauar. in Sum. c. 25. num.85. & de orat. miscell.76. putans, licitum esse cuilibet Sacerdoti missam celebrare vsquè ad horam nonam diei, quæ est tertia post meridiem, cessante scandalo, & suadente aliqua honesta causa. Quam opinionem dicit non esse tutam in praxi Suarez loco cit. & nihil habere probabilitatis asserit Vasq. Itaq; absquè priuilegio censent cum multis, quos citant, per solam Ecclesiæ alicuius particularis consuetudinem non posse missas post meridiem inchoari, inchoatas autem finire est sine difficultate debitum.

Suar. Vasq. Nauar.

24 Duos tamèn casus excipit Suar. quibus etiàm sine priuilegio licitum est post meridiem missas inchoare, nimirum in aliquo solemni festo, in quo missa publica, & concio nõ finiantur, nisi ad vnam, vel duas horas post meridiem, tunc enim durante solemni missa, & etiàm paulò post, quià parùm pro nihilo reputatur, poterunt inchoari missæ priuatæ, quià totum illud tempus in illo casu censetur legitimum, & debitum. Ità Vasq. num.37. & Suarez, qui alium addit casum, nimirùm si ratione itineris occurrat necessitas celebrãdi in die festo paulò post meridiem, dummodò vnius horæ tempus non excedatur. Quæ omnia probabilissima sunt, & in praxi tutissima, & obseruantur de facto.

Suar. Vasq. Suar.

25 Si roges, an liceat in triduo hebdomadæ sanctæ celebrare.

R. Breuitèr, in Feria V. licitum esse omnibus Sacerdotibus celebrare, absquè populi tamẽ frequentia, & secluso scandalo, si quod esset, sed in secreto, vt celebrius sit sacrificium illius diei. Ità Suar. tom. 3. in 3. p. disp. 80. sect. 2. Sotus in 4.dist.13.q.2.art. 2. ad 2. Gutierrez libr. 1. canon. q. cap.30. num.36. Scortia de Sacrif. miss. lib.2. cap.5. nu.9. & alij. Quia id nullo iure prohibetur, nequè est vlla introducta consuetudo, quæ vim legis habeat. In die autem Parasceue peccatum mortale est, siuè in publico, siuè in secreto celebrare. Ità omnes cit. & habetur in cap.Sabbatho, de consecr. dist.3. In die Sabbathi Sancti, Nauar. in sum. cap.25.num.88. & alij putant, peccatum mortale esse celebrare plùs quàm vnam missam publicam. Citati tamen DD. & alij apùd ipsos censent, peccatum non esse priuatim, & in occulto celebrare ob rationabilem causam, præsertim ab ea hora, in qua incipit, vel incipere potest solemne, & paschale officium, & sic cap. illud Sabbatho quò ad hoc esse consuetudine antiquatum.

Suar. Sotus. Scortia. Gutierr. Nauar.

26 Aduerte deniquè, quòd Regulares possunt dicere missas in diebus Dominicis, & festis quacumque hora debita, etiàm antequàm Rector parochialis Ecclesiæ celebrauerit. Et ità declarauit Sacra Congregatio num.5. in declarationibus, quas pono infrà in constit.7. Pij V. circà §. 10. num.14. Immò id expressè concessit dictus Pius V. in dicta constit. §. 10.

27 Noto 3. quò ad id, quod conceditur in hoc §. vt possimus celebrare missam in cuocumque loco honesto cum altari portatili, seù viatico, quòd hoc idem nobis cõcessit Iulius II. constit. eius 2.§ 7. & concessum erat per ius commune Prædicatoribus, & Minoribus, cap. In his, de priuil. Sed hæc iàm sunt antiquata per Concilium Trid. sess. 22. decr. de obseru. & euit. in celebr.miss. illis verbis, *Neuè patiantur in priuatis domibus, vel extra Ecclesiam, &c.* Ità Nauar. in man. capit. 25. num.82. A Sorbo in comp. verbo Missa, in princ. Azor.tom.1. instit.moral. lib.10.cap.26.qu.7.Suar. tom.3. in 3. p. disp.81. sect. 3. except.4. Reginald. in praxi libr.29. num.178.

Trid. Nauar. A Sorb. Azor. Suar. Reginald. Trid.

28 Sed Gregor. XIII. concessit presbyteris Soc. Iesu, quòd, non obstante decisione Concilij Triden. sess.22.cit. possint presbyteri dictę Societatis in missionibus, quæ à Superioribus fiunt, seruata aliàs forma concessionis Pauli III. (videlicèt cum debita reuerentia, & honore) sacrificium missæ cum altari viatico celebrare vbique gentium, etiam in castris militum, modò loca, etsi communia, & profana, tuta, & honesta sint. & Præpositus generalis, aut per eum Prouinciales præpositi eo tunc vtendum fore iudicauerint. Poteruntq; ibi ipsi presbyteri sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum ministrare fidelibus, ad illud sumendum debitè præparatis. Ità referunt

ferunt

ferunt Cherub. tom. 2. bull. in Gregorio XIII. constit. eius 57. pag. 433. incipit Vsum altaris, Rodriq. tom. 1. quæst. regul. qu. 43. art. 4. Henriq. lib. 9. de Sacrif. missæ, cap. 27. num. 2. in comm. lit. S. Azor. Reginal. & Suar. loc. cit. Qui quidem Suar. ait, hoc priuilegium non participari ab alijs, quia conceditur personis, non locis. Sed verè non prohibetur communicatio, vt patet ex dicto priuilegio relato à Cherub. & quandò Papa nõ vult priuilegium communicari, expressè dicit, vt constat ex priuilegio concesso ab eodem Gregorio eidem Societati, quòd possint ordinari extrà tempora, & non seruatis interstitijs; Quod refert Cherub. loc. cit. in Gregorio constit. eius 77. incipit, Pium, & vtile, pag. 460. Et priuilegium illud concessum ab eodem Gregorio presbyteris dictæ Societatis, quod sub hac forma refert Rodriq. tom. 1. quæst. regul. q. 59. art. 5. *Gregorius XIII. concessit, quòd confessarij Societatis Iesu, ac Prædicatores ab aliquo Ordinario semèl approbati, & à suis Superioribus ad eiusmodi munera deputati, quandocumquè, siuè in mari, siuè in terra iter faciant, possint, non repugnantibus tamèn Curatis parochialium Ecclesiarum, verbum Dei prædicare, & quorumcumque Christi fidelium confessiones audire*. Priuilegium, inquam, hoc equidem locale non est, sed personale, tamèn Rodriq. loc. cit. ait, illud communicari confessarijs ordinum Mendicantium; Idem docent Henriq. lib. 7. de Indulg. c. 28. num. 2. A Sorbo in comp. verbo Absolutio quò ad fratres, & sæculares, conclus. 11. pag. 57. Miranda tom. 1. Man. quæst. 45. art. 8. Immò & ipse Suar. tom. 4. in 3. part. disp. 28. sect. 7. num. 13. Sed dicendum est, quòd Suar. non dicit, hoc priuilegium non communicari alijs, aliàs communicationem habentibus, sed quòd alij Sacerdotes dictos presbyteros Societatis sociantes, qui regulares non sunt, seù communicationem non habent cum dicta Societate, non possunt in dicto altari viatico celebrare, eo quià non altare est priuilegiatum, sed persona celebrans. Sicùt è contrà quandò est priuilegiatus locus, possunt omnes, & priuilegiati, & non priuilegiati ibi celebrare, vt de Oratorio deputato à Prouinciali dicam modò. Fruuntur ergò omnes Mendicantes dicto priuilegio, quià Mendicantes communicant in priuilegijs concessis dictę Societati per concessiones Pontificum, non solùm antè, sed etiàm post Concilium Trid. vt Rodriq. tom. 1. qu. regul. q. 55. art. 17. Atque ità docet Vasq; to. 3. in 3. par. disp. 233. cap. 1. nu. 7. Fagund. in præcept. Eccl. præcep. 2. lib. 3. cap. 13. nu. 17.

Cherub. Rodriq. Henriq. Azor. Reginald. Suar. Cherub. Rodriq. Henriq. A Sorb. Miranda. Suar. Rodriq. Vasq.

29 Aliud verò priuilegium concessum ab eodem Gregorio eidem Soc. Iesu, vt in suis domibus in priuato Oratorio à Prouinciali approbato possint dici missæ sine alia Episcopi approbatione, non obstante Concilio Trid. quod referunt Rodriq. tom. 1. qu. regul. qu. 43. art. 4. Suar. to. 3. in 3. par. disp. 81. sect. 3. except. 4. Naldus in sum. verbo Missa, nu. 32. Reginald. in praxi, lib. 29. nu. 178. Participatur ab omnibus Regularibus absque controuersia, vt docent omnes citati; & præterea Azor tom. 1. instit. moral. lib. 10. cap. 26. quæst. 9. Et similiter participatur ab alijs Regularibus priuilegium Nicolai Franci Legati de latere Sixti IV. concessum Ordini S. Benedicti Vallisoletani, vt in Monasterijs, tam in infirmariis, quàm in alijs quibuscumque locis honestis intrà septa eorum possint Fratres habere altaria portatilia ad celebrandum. Ità refert Rodriq. in suo bull. in Sixto IV. const. eius 44. num. 2.

Rodriq. Suar. Nald. Reginald. Azor.

30 Sed posset hic quæri, an in grangijs Monasteriorum, seù in prædijs ipsorum, vtilitatis, & recreationis causa acquisitis, possint fieri Oratoria, in quibus diuina officia celebrentur sinè licentia Ordinarij. Rodriq. hanc quæstionem proponit tom. 1. q. regul. qu. 75. art. 1. & respondet, quòd sic, allegando priuilegium Alexandri VI. concessum Ordini Cisterciensi, vt Monachi illius Ordinis possint grangias constituere, inibique Ecclesias, Capellas, & Oratoria, in quibus officia diuina celebrari possint, sine loci Ordinarij, vel Diœcesani, seù alterius cuiuscumque licentia ædificare, vbi vasallorum, colonorum, incolarum ibidèm commorantium confessiones audiri, & eisdem pœnitentia salutaris iniungi, Eucharistiaque, & alia Sacramenta sinè Parochiæ præiudicio, per Monasteriorum Abbates, & suos Monachos ad id deputatos, ministrari liberè, & licitè valeant. Refert etiam ib. Rodriq. viuæ vocis oraculum Pauli III. concessum Monasterio B. Mariæ de Guadalupe, & extensum deindè ad omnia Monasteria illius Ordinis per Pium IV. & Pium V. & consequentèr ad omnes Mendicantes cõmunicationem cum illis habẽtes, quod sic habet, *Antonius Cardinalis, & Pœnitentiarius Pauli III. Pont. eiusdem anno I. XIII. Kal. Febr. de eiusdem Pontificis speciali mandato, viua vocis oraculo supèr hoc ei facto, auctoritate Pontificis indulsit, & concessit, quòd omnes fratres Presbyteri prædicti Monasterij B. Mariæ de Guadalupe, tàm intrà, quàm extrà illud in Capellis, Oratorijs, grangijs, & locis alijs eiusdem Monasterij (non contradicente Priore, aut in eius absentia, aut Sede vacante, Vicario) possint administrare Sacramentum Eucharistiæ, etiam in die Paschatis subditis eiusdem Monasterij, vel ab eo dependentibus, & alijs illo confluentibus vtriusque sexus, Diœcesanorum, locorum, Curatorum, aut Rectorum ad hoc licentia minimè requisita, & sic præcepto Ecclesiæ satisfaciant; non obstantibus contrarijs quibuscumque*. Et artic. 2. eiusdem q. 75. refert idem Rodriq. aliud priuilegium Eugenij IV. quod sic habet. *Eugenius IV. concessit, quòd grangiæ monasteriorum Cisterciensium, sicut Ecclesiarum atria, à prauorum hominum incursu, & violentia liberè, & quietè debent esse, ità vt nemo in eis hominem capere, spolium, aùt ruinam exercere præsumat in virtute Spiritus Sancti inhibendo statuit.* Rodriq.

31 Quæ priuilegia per Concilium Trid. non esse derogata docet idem Rodriq. loc. cit. quia Concilium sess. illa 22. decr. de euit. &c. solùm vult tollere, vt in domibus priuatis non erigantur Oratoria sine licentia, & approbatione Ordinarij, in quibus possit sacrificium missæ celebrari, non autèm videtur tollere, quin possit in dictis grangijs, quæ domus priuatæ non sunt (vt constat ex dicto priuilegio Eugenij illis immunitatem concedente) dicta Oratoria fieri, & ibi cum altari portatili celebrare; Sicùt nequè etiam tollit, quin possint dicta Oratoria intrà claustra Regularium in infirmarijs V. G. fieri, & ibi celebrare, quià extrà Ecclesiam omninò non sunt, cum nomine Ecclesiæ veniant etiàm Religiosorum claustra, vt colligitur ex cap. Abbati, §. Hac autèm, dist. 54. & cap. Alma mater. de sent. exc. in 6. vbi Glossa verb. Monasterij. Sed de hoc iam nulla est difficultas post priuilegium Gregorij XIII. de quo dixi num. 29. Constat etiam ex his, quòd non solum in grangijs, quæ sunt in prædijs, possunt constitui Oratoria pro celebratione missarũ, sed etiam in illis, quæ sunt in Ciuitatibus, & seruiunt pro infirmito-

Rodriq. Rodriq. Glossa.

firmitorijs, illorum præsertim Conuentuum, qui valdè distant à Ciuitatibus, vel Oppidis. Quod supponens Clemens VIII. concessit viuæ vocis oraculo (de quo testatur Cardinalis de Auila apud Rodriq. in bullar, in Clem.8. pag.546.) vt Religiosi infirmi in dictis infirmitorijs existẽtis possint frui omnibus indulgentijs, quibus fruerentur, si essent in dictis Conuentibus, dummodò in dictorum infirmitoriorum Ecclesijs, Capellis, seu Oratorijs ea omnia exequantur, quæ pro prædictis indulgentijs consequendis tenerentur exequi, si in Conuentibus degerent, Concedit etiam, quòd morientes in dictis infirmitorijs potiantur ijsdem priuilegijs, ac si in proprijs Conuentibus obirent. Cautè tamèn, & prudentèr, ac sinè strepitu, nè Parochi, & Ordinarij conquerantur, istis priuilegijs vtendum, quò ad administrationem Sacramentorum sæcularibus extraneis & illo communionis in die Paschatis præsertim non vtendum sinè maxima, & grauissima necessitate.

32 Aduerte etiam, quòd illa verba posita suprà in constit. Alexand. VI. *Sinè parochiæ præiudicio* fuerunt declarata, vt notant Rodriq. loc. cit. art. 1. & Cruz lib. 2. de statu Relig. cap. 5. dub. 7. concl. 2. à Sixto IV. nimirùm, quòd præiudicium, quod debent vitare fratres celebrando, prædicando, &c. est solùm circà decimas, & primitias Clericis à laicis exhiberi solitas, quasi dicat Pontifex, Dummodò in Ecclesijs parochialibus non sequatur præiudicium quòad exactionem decimarum, & primitiarum possunt prædicti fratres superiùs concessa facere. (Rodriquez. Cruz.)

33 Aduerte etiàm, quòd occupantes, infringentes, vel aliquam violentiam faciẽtes prædictis grangijs, vel alijs locis fratrum, sunt ipso facto excommunicati, & absolutio est reseruata Papæ per priuilegium Leonis X. de quo Rodr. loc. cit. Et Iulij II. de quo nos infrà in Iulio II. constit. eius 1. §. 17. Et Pauli V. de quo in comp. Congreg. S. Mariæ Fuliensis, tit. Bona Congregationis, §. 6. Videatur Concilium Trid. sess. 22. cap. 11. de reform. Et aduerte, quòd ad istam excommunicationem incurrendam requiritur, quòd occupantes, &c. sint moniti huius priuilegij. (Trident.)

34 Aduerte etiàm, quòd omnibus, & singulis Regularibus tàm viris, quàm fœminis, quibusuis infirmitatibus pro tempore detentis, quibus ob huiusmodi infirmitates, vel per medicum, aut Superiorem suum è cubiculis suis exire prohibitum fuerit, concessum est, vt durantibus infirmitatibus tantùm, missam in proprio cubiculo supèr altari portatili, in loco tamen decenti, & honesto, per aliquem Sacerdotem, per eos ad suum libitum eligendum celebrari facere, illique interesse, & eam etiàm in ipsorum cubiculis iacentes audire. Sacramentumq. Eucharistiæ confessi, & contriti, liberè, & licitè suscipere possint, Ordinariorum locorum, seù quorumuis aliorum licentia desupèr minimè requisita, ipsiq., ac Sacerdos sic per eos eligendus missam huiusmodi respectiuè audiendi ac celebrandi plenam, & liberam licentiam, & facultatem habent. Ità concessit Pius IV. Canonicis regularibus S. Saluatoris Lateranensis die 18. Maij 1565. Pont. sui anno VI. vt habetur in eorum priuilegijs, pag. 536. & refertur in comp. priuil. Congreg. S. Mariæ Fuliensis, tit. Infirmi, §. 5. cum clausula, Non obstantibus quibusuis Apostolicis, nec non in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis generalibus constitutionibus, & etiàm per nos quomodolibèt factis, & concessis. Per quam clausulam derogatur etiàm, in quantum opus est, decreto Concilij Trid. sess. 22. de celebr. mis. Refert etiam Peregrin. in comp priuil. Congreg. Cler. reg. tit. Infirmi. §. 2. (Trident. Peregrinus.)

35 Aduerte tandem, quòd propter necessitatem iure communi permissum est celebrare absquè Episcopi licentia sub dio & extrà Ecclesiam, ac Oratorium designatum, vt si Rex, aùt Dux sit in exercitu, vel classis Christianorum appellat ad terram, qui iamdiù missam non audierint, vel si in itinere Ecclesia desit, vel cùm magna multitudo hominum in aliquo die festo ad paruam aliquam Ecclesiam concurrit, modò tamen sempèr adsit altare viaticum, seù portatile ab Episcopo consecratum, sine hoc. n. nunquàm permissum est vlla de causa celebrare. Altare autèm hoc viaticum, seù portatile, vel ara, vt vocant, est tabella quædam lapidea consecrata ab Episcopo, quæ facilè pro itinere quouis loco defertur. Ità docent D. Th. 3. p. q. 83. art. 3. Nauar. in sum. cap. 25. nu. 82. Vasq. tom. 3. in 3. p. disp. 233. c. 1. nu. 6. Henriq. lib. 9. c. 27. num. 2. Suar. tom. 3. in 3. p. disp 81. sect. & except. 3. Guttierrez lib. 1. canon. q. cap. 30. num. 26. Et probatur ex can. 1. & can. Concedimus, de consecr. dist. 1. (D. Thom. Nauarrus. Vasquez. Henriquez.)

36 Numquàm tamèn licet propter quamcunque necessitatem celebrare suprà mare, seù flumen in naui proptè: periculum effusionis sanguinis ex motu nauis. Ità Sylu. verbo Missa, q. 5. dicto 2. Angelus eod. num. 40. Vasq. loc. cit. num. 4. (Syluester. Angelus. Vasquez.)

§. VIII.

37 NOto 1. quòd in Ecclesia esse hanc potestatem casus reseruandi statuit Trid. sess. 14. de sact. pœnit. c. 7. & id posse non solùm summum Pontificem, sed etiàm Episcopos, docet idem Concilium; Posse autèm & Prælatos regulares, innuit idem Concilium non obscurè illis verbis. *Sed à summis dumtaxàt Sacerdotibus absoluerentur*. Et quià, vt probabimus, habent iurisdictionem quasi episcopalem, Et quià id etiàm expressè statuit Clem. VIII. in decr. pro regul. reform. quæ ponam infrà in Vrbano VIII. constit. eius 10. Et aduerte, quòd priuilegium, de quo hoc §. loquitur de absolutione in ordine ad fratres, vt patet ex litera §. anteced. vndè est in suo vigore. (Trident.)

38 Noto 2. Qui sint casus iure Episcopis reseruati, & qui consuetudine. Iure, dicunt aliqui, quòd quinque sunt casus reseruati Episcopis in extrauag. Inter cunctas, de priuil. 1. est; quandò delictum habet ex iure annexam publicam pœnitentiam. 2. quãdo habet annexam excommunicationem maiorem. 3. quandò habet annexam irregularitatem. 4. est peccatum incendiarij. 5. publica blasphemia. Nauar. in sum. cap. 27. nu. 262. dicit tantùm peccatum incendiarij esse reseruatum; Sequitur Capeauille de cas. reseru. p. 1. cap. 5. q. 2. Sed in hoc mihi maximè probatur doctrina Suar. tom. 4. in 3. p. disp. 29. sect. 3. num. 6. qui ait. ex solo iure communi, seclusa consuetudine, nullum peccatum esse reseruatum Episcopis, & probat discurrendo per omnes dictos casus, & in specie, quià dicta extrauagans Intèr cunctas est reuocata per Clem. Dudùm, de sepulturis, illis verbis. *Nos eam omninò cassantes*. (Nauarrus. Capeauille. Suarez.)

39 De generali autèm consuetudine dicunt Nauarr. & Capeauille loc. cit. quòd reseruantur etiàm Episcopis alij quinque. 1. est homicidium voluntarium, aut realis membri abscissio. 2. est crimen falsi, (Nauarrus. Capeauille.)

falsi, quandò quis vitiat literas, vel scripturas, vel dat falsum testimonium, aùt tacet veritatem coràm Iudice, quandò debet illam dicere, aùt recipit pecuniam, ne testimonium dicat, aùt cùm Aduocatus, Procurator, Notarius ostendit instrumenta vnius partis alteri. 3. est violatio ecclesiasticæ libertatis, qua iniustè personæ, & res ecclesiasticæ grauantur, sed hodie iste casus est papalis, reseruatus in bulla cœnæ. 4. est violatio immunitatis ecclesiasticæ, qua in Ecclesia, vel loco sacro, vel priuilegiato, proximus in persona, vel rebus offenditur. 5. Est sortilegium, & diuinatio. Addit 6. Nauarrus, nimirùm peccatum retinendi aliena incerta. De consuetudine speciali singuli Episcopi reseruant sibi eos casus, qui magis videntur necessarij pro sua Diœcesi.

40 Inhærendo itaquè sententię Suarez dico, quòd nullus casus est iure communi Episcopis reseruatus, nisi consuetudine legitima sit approbatus, & cum omnes, & singuli Episcopi reseruent sibi aliquos speciales, & particulares casus; dico (loquendo de casibus episcopalibus) omnes confessarios posse absoluere ab omnibus casibus, præterquàm ab illis, quos in singulis Diœcesibus sibi Episcopi specialitèr reseruant, concessum enim videtur, quòd prohibitum non est, vt habet Glossa in cap. Nupèr, de sent. excom. & colligitur ex dicto cap. Nupèr, §. In secundo. Atq; ità consuetudinem hucusq; id obtinuisse, & in praxi ità de facto obseruari, quòd solùm illi casus sint reseruati, qui ab Episcopo nominantur, ac deputantur, vt pro talibus habeantur, vel qui de consuetudine præscripta, notoria, & manifesta, de qua in indice dictorum casuum fiat mentio, docet Floronus p. 1. c. 2. §. 1. num. 5. verbo Septimò, & citat Posseuinum de off. curati, cap. 7. & Homobonum p. 1. cap. 3. versu Quò ad casus verò.

Glossa.

Floronus.

41 Noto 3. Quam auctoritatem habeant Episcopi absoluendi à casibus reseruatis Papæ, dicitur in Trident. sess. 24. de reform. cap. 6. in hæc verba. *Liceat Episcopis in irregularitatibus omnibus, & suspensionibus ex delicto occulto prouenientibus, excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario, & exceptis alijs deductis ad forum contentiosum, dispensare, & in quibuscumque casibus occultis, etiam Sedi Apostolicæ reseruatis, delinquentes quoscumq; sibi subditos in sua Diœcesi per se ipsos, aùt Vicarium specialitèr ad id deputandum, in foro conscientiæ gratis absoluere, &c.*

Trident.

42 Vbi aduerte, quòd hic occultum non sumitur pro eo, quod à nemine scitur, sed pro vt contradistinguitur à publico, & famoso, etiamsi probabile sit; proptereà enim additum est. *Exceptis alijs deductis ad forum contentiosum*. Dicitur autèm delictum publicum, statim ac denuntiatum est, aùt accusatum apud legitimum Iudicem. Ità Suar. tom. 5. in 3. p. disp. 41. sect. 2. num. 6.

Suarez.

43 Aduerte etiàm, quòd illa verba *In foro conscientiæ*, significant, quòd habens potestatem absoluendi aliquem in foro conscientiæ, vtitur illa potestate in salutem animarum, vt dicta absolutio valeat coràm Deo, & non coràm Ecclesia, & licèt si hæc absolutio detur coràm aliquibus, non per hoc desinit esse in foro conscientiæ, nàm fit sine strepitu iudicij, & sine præiudicio tertij, seu fisci. Operatur autem huiusmodi absolutio, vt ità absolutus possit licitè coràm Deo celebrare absq; eo quòd irregularitatem aliquam coràm ipso Deo incurrat, & quòd omnes actus ab ipso exerciti validi sint quò ad naturam, & substantiam ipsorum, licèt in foro exteriori aliter iudicabuntur. Ità Rodriq. tom. 1. qu. regul. q. 61. art. 10.

Rodriq.

44 Sed hic quæritur à DD. an vigore huius capitis possint Episcopi nunc absoluere à casibus in bulla cœnæ contentis. Tractant ex proposito hanc quęstionem Sanch. lib. 2. in Decal. cap. 11. num. 26. & Ricciullus de iur. person. lib. 5. cap. 14. & citant Doctores ex vtraque parte grauissimos. Hanc quæstionem tractat diffusè Garcia de benef. part. 11. cap. 10. à num. 115. Quòd non possint, tenent Toletus in sum. in bulla cœnę, excom. 14. fine. Suar. tom. 4. in 3. p. disp. 30. sect. 2. nu. 11. & tom. 5. disp. 21. sect. 3. num. 5. Sanch. loc. cit. nu. 27. fine, Bonac. de censuris, disp. 1. q. 3. punct. 2. num. 1. vers. Primò hoc decretum, Ricciul. loc. cit. nu. 13. Azor tom. 1. instit. moral. lib. 8. cap. 10. q. 10. Filliucius tom. 1. tract. 16. c. 12. q. 3. Nituntur, quià dicunt, id sæpius fuisse declaratum à sacra Congregatione Concilij, immò à summis Pontificibus Gregorio XIII. & Clemente VIII. Quòd verò possint, tenent Nauarrus lib. 1. consil. de constit. cons. 1. qu. vlt. & lib. 5. de priuil. consil. 11. q. 1. & in sum. cap. 27. nu. 260. Sà in aphorism. verbo Episcopus, num. 27. Vega p. 1. sum. cap. 125. casu 11. Henriq. lib. 6. de Sacr. pœnit. cap. 14. num. 7. Mordicùs defendit D' Aluinus de pot. Abb. &c. cap. 27. num. 4. In tanta perplexitate illud puto certissimum, vigore publicationis bullæ cœnæ quę singulis annis fit, non fuisse derogatum huic capiti Cōcilij quò ad absolutionem à casibus in dicta bulla reseruatis, nàm cum bulla singulis annis publicetur, non est credendum, Patres Concilij dedisse illam auctoritatem Episcopis, cui statim derogandum erat, nec talem fuisse mentem Pontificum, qui decreta dicti Concilij approbauerunt. Potest quidèm esse, quòd longo vsu, & praxi Curiæ Romanę, atq; etiàm declarationibus dictorum Pontificum, sit derogatum quò ad casus in dicta bulla contentos. De praxi Romanæ Curiæ testatur Ricciull. vir doctissimus, & qui Romæ scripsit, & habitat; Declarationes illorum Pontificum, & Congregationis Concilij si essent veræ, res esset sinè controuersia; Sed nihil authenticum videre potui.

Sanchez. Ricciullus. Toletus. Suarez. Sanchez. Bonac. Ricciullus. Azor. Filliucius. Nauarrus. Sà. Vega. Heriquez. D' Aluinus. Ricciullus.

45 Quòd confessores in vim priuilegiorum Cruciatæ Sanctæ eligendi, nemmem ab incursu, & lapsu in hæresim absoluere possint, statuit Gregorius XIII. apùd Cherub. tom. 2. bull. in Greg. constit. eius 37. pag. 405. incipit, Officij nostri.

Cherul.

46 Aduerte etiàm, quòd eamdem facultatem, quam habent Episcopi ergà suos subditos, tàm ecclesiasticos, quàm sæculares in suis Diœcesibus, habent Prælati regulares, Generalis quidèm in tota Religione, & Prouincialis in sua Prouincia ergà suos. Sed dubitant Doctores, an vigore huius capitis liceat. Negat Suar. tom. 5. in 3. p. disp. 41. sect. 2. num. 7. & tom. 4. disp. 30. sect. 2. num. 5. Affirmant Sanch. lib. 8. de matr. disp. 2. num. 12. (licèt id deindè neget 2. in decalogum, cap. 11. num. 7.) Beia 4. part. casuum, casu 27. Rodriq. tom. 1. quæst. regul. qu. 61. art. 9. D' Aluinus cap. 27. num. 2. & citat P. Canart Doctorem Sorbonicum, ambo ex nostra Religione, Finelius de cas. reseru. c. 7. num. 17. Io. Valerius verbo Regularis, differ. 6. num. 5. qui ait, Gregorium XIII. expressè extendisse hanc facultatem ad Correctores, seù Priores conuentuales. Et videtur verior opinio; tum quià Prælati Regularium habēt iurisdictionem quasi Episcopalem, vt docent Nauar. lib. 1. consil. de temp. ordin. consil. 36. num. vn. & in sum. cap. 12. num. 75. Sanch. lib. 8. de matrim. disp. 3. nu. 9. Glossa in Clem. 1. de reb. eccl. non alien.

Suarez. Sanchez. Beia. Rodriquez. D' Aluinus. Finelius. Io. Valerius. Nauarrus. Sanchez. Glossa.

verbo

verbo Proprij; & habetur expressè in cap. Abbates, de priuil. in 6. Illud *Quasi episcopalem* excludit tantummodò ea, quæ ordinis sunt episcopalis, vt conficere chrisma, conferre ordines, &c. Glossa in dicto cap. Abbates, verbo Quasi Episcopalem; tùm quià non debent esse peioris conditionis subditi Prælatis regularibus, quàm sint subditi Episcopis; tùm quià hæc facultas competit Capitulo, Sede vacante. vt probat Sanch. loc. cit. num. 10. Et Beia, verbo Tùm etiàm quià si non. Sed quicquid sit de hoc, dico, quòd eamdem prorsus auctoritatem habent Prælati regulares in suos subditos, quàm habent Episcopi in suos, per speciale priuilegium Pij V. quod pono infrà in Pio V. constit. eius 10. §. 3. & ità docent Suar. tom. 4. in 3. p. disp. 30. sect. 2. nu. 7. Rodriq. tom. 1. quæst. regul. q. 61. artic. 9. Sanch. S. de matr. disp. 2. num. 13. & 2. in decal. cap. 11. num. 7. Beia 4. p. casuum, casu 37. Vega 2. p. sum. cap. 70. casu 2. & 1. p. c. 125. casu 12.

Glossa.

Sanchez. Beia.

§. IX.

47 NOto 1. quòd simile, & amplius priuilegium nobis concessum est à Iulio II. in constit. eius 1. §. 20. Et ab eodem Iulio Augustiniensibus, in constit. eius 11. §. 1.

48 Noto 2. quòd Bonifacius VIII. vt habetur cap. vn. de excess. Præl. in 6. præcepit, vt Mendicantes non possent acquirere noua loca ad habitandum, vel antiqua alienare, vel mutare absquè speciali licentia Papæ, de illa constitutione mentionem faciente. Et Trid. sess. 25. de regul. cap. 3. statuit ad meum propositum duo. Primum, *quòd in singulis Monasterijs is tantùm numerus Religiosorum constituatur, ac in posterum conseruetur, qui vel ex redditibus proprijs Monasteriorum, vel ex consuetis eleemosynis commodè possit sustentari*. Secundum, *quòd Monasteria non erigantur sinè Episcopi, in cuius Diœcesi erigenda sunt, licentia priùs obtenta*. Quò ad primum extat etiàm constitutio Pauli V. quæ incipit Sanctissimus, & refert Cherub. tom. 3. bull. in Paulo V. constit. eius 9. fol. 187. qua præcipitur omnibus Superioribus Regularium, vt benè ventilatis, & perscrutatis redditibus, & eleemosynis omnium, & singulorum Conuentuum sibi subiectorum, is tantùm numerus in vnoquoq; constituatur, qui ex dictis redditibus, & eleemosynis commodè sustentari possit. Qui quidèm numerus non possit quacumq; de causa à dictis Superioribus augeri, & hoc sub pœna priuationis officiorum, quæ tunc obtinebunt, & vocis actiuæ, & passiuæ in perpetuum ipso facto. Extat etiàm pro Conuentibus, in quibus aluntur Nouitij, constitutio Clementis VIII. quæ incipit Sanctissimus, quam pono infra in Vrbano VIII. constit. eius 10. §. 77. Nouissimè exijt decretum Congregationis sub Vrbano VIII. quod habes infra in eodem. constit. eius 9. §. 8. Vide circà hoc quæ dico tom. 1. Religiosi, q. 2. cap. 2. §. 2. versu In particulari. Quò ad 2. extat constitutio Clementis VIII. quæ incipit, Quoniàm ad institutum, quam refert Cherub. tom. 3. bull. in Clemēte VIII. constit. eius 99. fol. 146. qua præcipitur, quòd Episcopi non possint dare licentiam Regularibus ad noua Monasteria erigenda, nisi vocatis Regularibus commorantibus in loco, in quo fundandum est Monasterium, & alijs interesse habentibus. Quam Regularium citationem sustulit Paulus V. per suam constit. quæ incipit, Ad Ecclesiæ militantis, apùd Cherub. tom. 3. bull. in Paulo V. constit. eius 10. pag. 188. & per aliam, quæ incipit, Ministerio apud eumdem Cherub. ibid. pag. 242. & per aliam, quæ incipit, Ecclesiæ militantis, apùd eumdem ibid. pagin. 254. Quibus constitutionibus ad solam Ordinariorum licentiam, iuxta Trid. decreta, restituit nouorum Conuentuum fundationem. Sed posteà exijt decretum sacræ Congregationis sub Gregorio XV. quod pono infrà in eo, constit. eius vlt. In quo statuitur, quòd de cætero nullum Monasterium in quocumq; loco erigatur, nisi in eo possit sustentari numerus duodecim fratrum, cui additum est per decretum Congregationis cit. sub Vrbano VIII. Quòd si in posterum recipiantur aliqui Conuentus, in quibus non possint dicti duodecim fratres competentèr sustentari, dicti Conuentus subiaceant visitationi, correctioni, atquè omnimodæ iurisdictioni Ordinarij loci. Dicitur etiàm in prædicto decreto Gregorij XV. quòd Episcopi, priusquàm licentiam nouos Conuentus erigendi concedant, teneantur vocare omnes Regulares, & alios interesse habentes, non solùm in prædictis locis, sed etiàm in circumuicinis per quatuor millia passuum. Vbi verò alij Conuentus non repeteriuntur, tenentur Ordinarij inquirere ab incolis, & illorum consensum requirere, an velint, & valeant dictum numerum duodecim fratrum manutenere, & alere.

Trident.

Cherub.

Cherub.

Cherub.

49 Et aduerte, quòd dictio illam *Commodè*, quæ ponitur in Concilio Trid. & in constit. Pauli V. significat, quòd tot debent esse redditus, seù eleemosynæ ordinariæ, quæ victum, & vestitum, iuxtà consuetudinem loci, & personarum in dicto Conuentu degentium qualitatem, fratribus ibi commorantibus tribuant. absq; eo quod necesse sit eos importuna mendicitate dicta sibi quærere, habita etiàm consideratione aliorum onerum, ad quæ tenetur Monasterium, vt instaurationis ipsius, reparationis Ecclesiæ, hospitalitatis, ratarum Superioribus debitarum, &c. Itaq; Monasterium, quod non potest prædicta omnia facere, non potest commodè sustentare suos fratres. Dicta autèm particula in decreto Congregationis sub Gregorio XV. non est apposita, ad significandum, quòd non intendebat dicta Congregatio obligare Regulares ad non erigenda Monasteria, nisi in ijs locis, in quibus commodè possent duodecim fratres sustentari, sed illi sufficiebat, quòd possent ibi primo ingressu sustentari vtcumq. id est sine penuria .f. quòd non necessitentur fratres ad victum, & vestitum sibi quærendum, indecentia ad statum religiosum exercere, munia Religiosorum propria prætermittere, disciplinam regularem relaxare, domos sæcularium, Ciuitates, & Oppida continuò circumcursare. Colligitur ex cap. 1. de instit. & ex Glossa in Cap. Periculoso, §. Sanè. verbo Absquè penuria, de statu regul. in 6. & clarè etiàm patet ex decreto Congregationis sub Vrbano VIII. Vbi dicitur, quòd non sumantur in cæterum Conuentus, in quibus competentèr sustentari non valeant ad præscriptum decreti fel. record. Gregorij XV. duodecim fratres. particula .n. illa *Cōpetentèr* significat vel mediocritèr. vel vt par est, vel sufficientèr, vt ex Ambrosio Calepino dicta dictione. Videatur Sanch. 7. in decal. cap. 23. num. 2. qui num. 3. addit, peccare mortaliter Superiores ista decreta non obseruantes, quià sunt in materia graui.

Glossa.

Calepinus Sanchez.

§. X.

§. X.

50 Noto, quòd non possunt omnes indifferentèr ad nostram Religionem admitti; non enim possumus Capuccinos recipere, per Breue Pij V. quod habes infrà in Pio V. constit. eius 2. nequè Minores, per constit. 16. Iulij II. neq; ære alieno grauatos, nec reddendi rationibus obnoxios, neq; criminosos per bullas Sixti V. quas refert Quaranta verbo Monasteria Regularium. Quæ bullæ licèt reductæ sint ad terminos iuris communis quò ad validitatem professionis à Clemente VIII. per suam constit. quæ incipit, In suprema, apùd Cherub. to. 3. bull. in Clem. constit. eius 83. pag. 129. pœnæ tamen contrà Superiores recipientes seruatæ sunt in suo robore, nimirum priuatio officiorum, & vocis actiuæ, & passiuæ. Vide omninò quæ dico tom. 1. Religiosi, qu. 1. cap. 25. §. 3. versu Ad 3. interrogationem, vbi probo, an professio istorum sit valida, quando possint à Religione expelli. Vide etiàm infrà in constit. 2. Sixti V. & circà qualitatem recipiendorum, modum recipiendi, & in quibus locis, & à quibus, & quibus præuijs, extant decreta Clem. VIII. quæ pono infrà in Vrbano VIII. constit. eius 10. à num. 77.

Quaranta.

Cherub.

§. XI.

51 Noto 1. quòd etiàm Iulius II. in constit. eius 1. §. 14. concessit nobis communicationem omnium priuilegiorum Mendicantium, & quòd possimus transumptare quæcumq; priuilegia alijs Ordinibus concessa, quibus sic transumptatis eadem fides adhibeatur, ac si pro Ordine nostro principalitèr emanassent, mutatis nominibus Pontificum, & Religionum, in nomina Iulij II. & Religionem Minimorum. Idem Iulius ibid. §. 35. & Pius V. in constit. eius 3. in qua numerat Ordinem nostrum intèr Religiones mendicantes, id quoquè indulsit.

52 Noto 2. quòd priuilegia iàm alijs primò, & principalitèr concessa, solent alijs deindè concedi, vel ad instar, vel per communicationem. Priuilegium ad instar nihil est aliud, quàm ad imitationem, & æqualitatem illius, ad cuius instar conceditur, ità vt mensuratum adæquetur mensuræ, & nec superet illam, nec ab illa deficiat. Ità Suarez lib. 8. de leg. cap. 15. num. 2. qui addit num. 3. quòd hoc priuilegium ad instar, aucto exemplari, non augetur, nisi id expresè explicetur, quià cum sit ad imitationem, imitatur illud, quod iàm existit, non illud, quòd futurū est. Nec similitèr, aucto exemplato, augetur exemplar, quià sunt simplicitèr diuersa, nec, abrogato, & destructo exemplari, censetur abrogatum, & destructum priuilegium ad instàr illius concessum; quià priuilegium ad instar est re ipsa distinctum à suo exemplari. Ità Suar. num. 4. & 5. & Panor. in cap. vlt. Ne Clerici, vel Monachi, num. 6. Nec similitèr, reuocato priuilegio ad instar reuocatur aliud, ad cuius instar fuerat concessum, quià est omninò priùs, & absolutum, & independens à posteriori. Ex quo infert Panor. quòd quandò cōceditur priuilegium ad instar alicuius iuris, vel potestatis, licèt posteà restringatur exemplar, non propterea restringitur priuilegiū ad instar. Et ponit exemplum in Clem. Dudùm, de sepult. vbi declaratur, priuilegium absoluendi concessum Mendicantibus legitimè præsentatis, seù approbatis ab Episcopis, extendi ad omnes casus, prætерquàm ad eos, qui reseruātur à iure respectu Parochorum; ait enim quòd licet posteà Episcopi casus reseruent Parochis sibi subiectis, nihilominùs priuilegium Religiosorum non restringetur, quià est concessum ad instàr illius potestatis, quam habebant Curati eo tempore, quo priuilegium fuit concessum. Quam sententiam satis communem dicit Suar. loco cit. nu. 5. & latè eam probat Rodriq. tom. 1. qu. regul. q. 61. art. 2. Sed hæc opinio hodie omninò vacat in Italia, & extrà Vrbem, per decretum Congreg. sub Clem. VIII. Priuilegium verò per communicationem est illud, quod communicatur ità alteri in propria persona, vt fiat illius proprium, non minùs quàm si tali personæ, vel rei fuisset primariò concessum. Atquè ità hæc communicatio est velùti concessio noui priuilegij, quià illi, cui priuilegium communicatur, nouum priuilegium conceditur, quod anteà non habebat & hoc modo priuilegium communicatum nihil differt à priuilegio ad instàr, & sic illi conueniunt omnes eius conditiones quò ad augmentum, vel diminutionē, seù corruptionem, nisi aliud addatur in communicatione, nimirùm, quòd extendatur communicatio ad concessa, & concedenda. Ita Suar. lib. 8. de leg. cap. 16. Addo deniq. circà communicationem priuilegiorum, quòd quandò conceduntur aliqua priuilegia alicui Religioni cum hac limitatione, vt Religiosi illius non possint dictis priuilegijs vti, nisi mediante Prælato, vt sunt priuilegia concessa Societati Iesu, quià hic modus est accommodatus regimini dictæ Religionis, & ad illius obseruantiam valdè conducens. Si alteri Religioni deindè communicentur dicta priuilegia, vel communicata per communem participationem intelligantur, non per hoc censetur communicata illa restrictio, quæ ad illius perfectam obseruantiam nihil facit. Ità Rodriq. tom. 1. quæst. regul. qu. 55. art. 17. Suar. loco cit. c. 17. num. 5. & 6. Tandèm aduerte, quod si Pontifex priuilegium concedens prohibeat fieri communicationem, tunc per clausulas generales sequentis Pontificis non fiet talis communicatio, sed erit necessaria clausula specialis, vt docet Suar. loc. cit. num. 8. licèt sufficere clausulas generales dicat Rodriq. loc. cit. versu At circà hunc.

Suarez.
Panormit.
Suarez.
Rodriquez.
Suarez.
Rodriq.
Suarez.

§. XII.

53 Noto, quòd Episcopus non potest in totum eximere Ecclesiam à iurisdictione sua. Ità Innoc. in cap. Constitutus, de relig. dom. nu. 2. Io. Andr. ibid. nu. 6. Panor. ibi. nu. 10. Glossa dicto cap. Constitutus, verbo A quocumq; Vndè patet, quàm prudentèr se gesserit doctissimus Archiepiscopus Pyrrhus in eximendo à sua iurisdictione, & subiectione Oratoria nostra, nam non exemit totalitèr, sed reseruauit sibi, & successoribus suis ius quartæ legatorum, ne dictis successoribus Ecclesiæ Consentinensis præiudicium inferret.

Innocentius.
Io. Andr.
Panormit.
Glossa.

54 Noto 2. circa quartam legatorum, quòd ista quarta legatorum pijs locis factorum à testatore pro ipsius anima, debetur Episcopis iure communi, cap. Officij, cap. Requisisti, & cap. vlt. de testam. & Clem. Dudùm, §. Verùm, de sepult. Vide Molfes. tom. 2. suæ sum. tract. 13. cap. 9. nu. 17. Azor. tom. 2. lib. 9. cap. 12. & 13. Sed à solutione istius quartæ, & etiam aliarum quartarum Parochis debitarum liberati sumus per priuilegium Iulij II. vt infrà in constit. eius 1. §. 33. & constit. eius 2. §. 26. & refert Rodriq.

Molfes.
Azor.
Rodriq.

Rodriq. driq. priuilegia alia summorum Pontificum concessa alijs Ordinibus tom.1. quæst. regul. q.39. art.2. Multa etiàm refert Molfesius loco cit. num.28. Habemus etiam ad id priuilegium Leonis X. vt infra in Leone, constit. eius 10. Et Pij V. infrà, constit. eius

Trident. 7. §. 14. Sed quià Concilium Trident. sess. 25. de refor. c. 13. statuit, quòd *in locis, in quibus antè annos quadraginta solita erat persolui quarta, quæ funeralium dicitur, Cathedrali, & parochiali Ecclesiæ, ac posteà fuerit ex quocumq; priuilegio Monasterijs concessa, posthàc integro iure, & eadem portione persoluatur*, oriebantur in dies multæ controuersiæ inter Regulares, & Episcopos, vel Curatos, recurrendum fuit ad sacram Congregationem Concilij, quæ, instante Religione nostra, declarauit, vt infrà. *Illustrissimi, & Reuerendiss. Domini. Fratrum Minimorum S. Francisci de Paula sacra Religio à suis primordijs gaudet quodam Apostolico priuilegio per fel. mem. Iulium II. Pontificem maximum Anno Domini 1506. Sui verò Pontificatus III. Beato Francisco de Paula Patri, & Fundatori prædicti Ordinis tunc in humanis agenti, & suæ Religioni benignè concesso, in quo indultum extitit, Monasteria, Domus, & Conuentus dicti Ordinis, tàm constructa olim, quàm in futurum construenda, nedùm decimas ex noualibus prædijs, hortis, verùm etiàm nullam Parochis Ecclesiarum quartam funeralium teneri debere persoluere, vt in dicto priuilegio satius est videre ad huius effectum huic sacræ Congregationi præsentatum. Et quià, licèt hoc non obstante, aliquibus in locis prædicti Ecclesiarum Parochi, & Rectores perperàm forsan intelligentes sacri Concilij Trid. sess. 25. cap 13. sensum seu illum in eorum fauorem retorquentes, nituntur à prædictis fratribus huiusmodi funeralium portionem, seu quartam extorquere, quotiès cadauer aliquod apud ipsorum fratrum Monasteria sepeliri contingit, magnas pro ea fratribus molestias inferentes assiduè. Ideò F. Petrus à Menna Prouincialis minister dictæ Religionis Minimorum S. Francisci de Paula in Castella Prouincia Illustriss. & Reuerendiss. Dominationibus vestris humiliter supplicat, vt ad sedanda scandala, & euitandas lites, dignentur declarare, an per dictum sacrum Concil. Trid. huiusmodi priuilegio derogatum veniat quò ad solutionem prædictam, vel, decreto ipsius Concilij non obstante, debeat obseruari, & fratres dicti Ordinis ab ea solutione immunes, & liberos censeri, quas Deus opt. max. &c. Congregatio Concilij censuit, huiusmodi priuilegio antè quadraginta annos ante Concilium, vt proponitur, concesso minimè derogatum esse eiusdem Concilij decretis.* Quæ declaratio habetur authentica in Conuentu S. Ludouici de Neapoli Ordinis nostri, vt refert Qua-

Quarante. ranta verbo Priuilegia Regularium, pag. mihi 516. & in Archiuio nostro Romano apùd P. Zelosum, seù Procuratorem generalem nostræ Religionis. Et licèt dicta declaratio solùm loquatur de quarta parochiali, intelligitur tamèn etiam de quarta episcopali, quià priuilegium Iulij II. concedit, quòd nulli quartam soluere teneamur, vt patet ex eius

constit. 1. §. 33. Et docet ità Molfes. p.2. sum. tract. Molfes. 13. cap.9. nu.51. Rodriq. tom.1. quæst. regul. q.39. Rodriquez. art.2. qui refert aliam declarationem dictæ Congregationis in forma authentica tenoris sequentis. *Congregatio Concilij censuit, non comprehendi in decreto Concilij Monasteria ædificata quadraginta annis citrà, aut quæ in dies ædificantur, vel in futurum ædificabuntur, præsupposito, quòd huiusmodi Monasteria sint eius Religionis, cui à Sede Apostolica indultum sit vt quartam funeralem non debeant soluere Episcopo.* Quam declarationem refert etiàm Miranda tom.2. manual. qu. 48. art.7. & Miranda. eam canonizauit Paulus V. in sua constit. quæ incipit, Decet Romanum Pontificem, apùd Cherub. Cherub. in Paulo V. constit. eius 4. pagin. 179. his verbis. *Accepimus, quòd Ordini B. & Gloriosæ, semperq; V. Mariæ de Monte Carmelo diuersi Romani Pontifices concesserunt, illius Domos, seu Monasteria antè annos quadraginta ædificata non teneri ad solutionem quartæ funeralium, idque etiàm a Concilio Trid. de prædicto, & alijs sacris Ordinibus decretum fuit. Cum autèm quæreretur, an eadem posteà à quadraginta annis ædificata deberent dictam quartam soluere, Venerabiles fratres nostri S. R. E. Cardinales, decretorum dicti Concilij interpretes, censuerunt, Monasteria ædificata à quadraginta annis citrà non teneri ad solutionem quartæ funeralium huiusmodi, si modò sint eius Religionis, cui à dicta Sede antè quadraginta annos indultum sit, vt eamdem quartam non teneantur soluere Episcopo. Quarè ne dicti Ordinis Carmelitani Monasteria, seu Domus in diuersis Mundi partibus à quadraginta annis ædificata indebitè cogantur soluere dictam quartam funeralium, eorumq; indemnitati prospicere cupientes, ac tenores literarum concessionum huiusmodi forsàn consectarum præsentibus pro expressis habentes, dilecti filij Procuratoris generalis dicti Ordinis Carmelitarum illius nomine nobis porrectis supplicationibus adducti, volumus, mandamus, decernimus, & declaramus, omnia, & singula huius ordinis B. M. de Monte Carmelo Monasteria, seu Domos in quibuscumque Mundi partibus à quadraginta annis ædificata, illorumq; Conuentus, & fratres nullo modo, nullauè ratione teneri ad solutionem dictæ quartæ funeralium, & ob non solutionem huiusmodi aliquas sententias, censuras, & pœnas incurrere posse. Inhibentes in virtute sanctæ obedientiæ omnibus, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & parochialium Ecclesiarum Rectoribus, ac alijs, quos id concernit, ne ab ipsis fratribus Monasteriorum, seu Domorum à quadraginta annis ædificatorum dicti Ordinis Carmelitani quartam funeralium huiusmodi quoquo modo exigere, aùt eos desuper molestare audeant, seu præsumant. Quod si quis contradicere præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius nouerit se incursurum.*

SIXTVS

SIXTVS IV.

ITALVS GENVENSIS,

Ex Ciuitate Sauonæ, Franciscus antè dictus, Leonardi de Ruuere natus, Ordinis Fratrum Minorum conuentualium professor, anno 1471. die 9. Augusti ad Papatum assumptus, dedit Ordini nostro infrascripta priuilegia.

CONSTITVTIO I.

Mandat Episcopo S. Marci, vt sumpta informatione de nobis concessis à Pyrrho, ea auctoritate Apostolica approbet, & confirmet. Communicat priuilegia concessa F. Petro de Pisis.

SIXTVS EPISCOPVS,

Seruus seruorum Dei. Venerabili fratri Episcopo S. Marci salutem, & Apostolicam benedictionem.

Proœmiū. *IIS, quæ piorum locorum, personarumq; quarumlibet, præsertim sub humilitatis spiritu Altissimo sua vota exhibentium commodo, & vtilitati piè processisse comperimus, vt illibata persistant, libentèr, cum à nobis petitur, mandamus Apostolici muniminis adijci firmitatem.*

Supplicatio. §. 1. *Exhibita siquidem nobis nupèr pro parte dilecti filij Francisci de Paula eremitæ Consentinensis Diœcesis petitio continebat, quod dudùm postquàm venerabilis frater noster Pyrrhus Archiepiscopus Consentinus sibi, vt quoddam Oratorium, siuè Ecclesiam sub vocabulo S. Francisci in tenimento de Paula prædictæ Diœcesis ædificare posset, licentiam concesserat, præfatus Franciscus Oratorium huiusmodi proprijs manibus, & expensis cum dormitorio pro vsu, & habitatione sua, & suorum pro magna parte ædificauit, & nonnullos socios vitam eremiticam ducentes recepit, ipseque Archiepiscopus prædictum Oratorium, siuè Ecclesiam vnà cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis prædicto Francisco, eiusq; Congregationi in perpetuum donauit, & nonnulla alia eorum deuotioni, & saluti conuenientia, salutifera, & opportuna concessit, fecit, & ordinauit, pro vt in literis dicti Archiepiscopi desupèr confectis dicitur plenius contineri. Quarè pro parte Francisci, & eremitarum prædictorum asserentium, quòd Oratorium, seù eremitorium prædictum adhuc pro sufficienti habitatione ipsorum perfectum omninò non est, illudq; ex pijs Christi fidelium eleemosynis cum dormitorio, & alijs necessarijs officinis continuè ædificant, ampliant, & exornant, nobis fuit humilitèr supplicatum, vt concessioni prædictæ, ac omnibus, & singulis in dictis literis contentis pro illorum subsistentia firmiori robur Apostolicæ confirmationis adijcere de benignitate Apostolica dignaremur.*

Causæ cōmissio. §. 2. *Nos igitur, qui de præmissis certam notitiam non habemus, huiusmodi supplicationibus inclinati, fraternitati tuæ per Apostolica scripta mandamus, quatenùs si, & postquàm vocatis, qui fuerint euocandi, tibi de præmissis legitimè constiterit, concessionem, & literas prædictas, ac omnia, & singula in dictis literis contenta, pro vt ea concernunt, auctoritate Apostolica approbes, & confirmes, suppleasque omnes, & singulos defectus, si qui forsàn interuenerint in eisdem.*

Concedit priuilegia Petri de Pisis. §. 3. *Nos enim si approbationem, & confirmationem huiusmodi per te vigore præsentium fieri contigerit, vt præfertur, eidem Francisco, & eremitis, vt omnibus, & singulis priuilegijs, indulgentijs, & gratijs, quibus F. Petrus de Pisis nuncupatus, cæterique eremitæ potiuntur, & gaudent, vti, & gaudere pariformitèr, & absq; vlla differentia, libere, & licitè possint, & valeant, concedimus per præsentes.*

Derogat cōtrarijs. §. 4. *Nonobstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscumq; Dat. Romæ apud S. Petrū Anno incarnationis Dominicæ 1473. tertiodecimo Kal. Iulij, Pōtific. nostri ann. 2.*

CIRCA CONSTITVTIONEM

1 NOto, quòd ista est propriè rescriptū Apostolicum, quod nihil aliud est, quàm responsum Principis scripto relatum ad iuris obseruantiam, aùt ad gratiam obtinendam. Vt Tabiena, & alij Summistæ verbo Rescriptum, Hostiensis in sum. lib. 1. tit. de rescript. §. Quid dicatur. Et est duplex secundùm Suar. lib. 8. de leg. c. 2. num. 7. & sequ. Vnum dicitur rescriptum iustitiæ, quod datur vel ad explicandum ius, vel ad lites, seù ad dicendum ius inter partes. Aliud est rescriptum gratiæ, quòd est ad conferendum beneficium, vel donum aliquod gratis collatum, quod dici potest potiùs rescriptum facti, quàm iuris. Datur etiam aliud rescriptum, quod vocatur mixtum, quià participat de iustitia, & gratia, de quo Molfes. 1. p. sum. tract. 9. c. 10. nu. 21. Quæ rescripta distinguuntur à priuilegijs. Primò quidem, quià rescriptum iustitiæ datur secundùm ius commune, vel ad interpretationem eius, vel ad debitam executionem. Priuilegium autèm datur potiùs contrà, vel vltrà ius. 2. rescriptum gratiæ differt à priuilegio, quià non est lex priuata, nec dat propriè facultatem operandi aliquid contrà, vel vltrà legem, sicùt dat priuilegium.

Tabiena. Hostiens. Suarez. Molfes.

§. I.

2 NOto circà illam clausulam, *dicitur plenius contineri*, quòd ista clausula differt ab ea, *dicis plenius contineri*, quià hoc 2. modo onus probandi incumbit impetranti, non primo. Vt Nauar. in cap. Si quando, de rescript. except. 3. num. 2. tom. 4.

Nauarrus.

§. II.

3 NOto 1. circà Commissarium huius rescripti, quod est directum Episcopo S. Marci sub titulo dignitatis, non sub titulo personæ, vndè si fuisset mortuus Episcopus S. Marci, antequàm mandata in rescripto fuisset exequutus, poterat re integra per eius successorem electum, & confirmatum, licèt non consecratum, exequi quià non est in hoc electa industria personę, sed dignitas episcopalis. Atquè ità fuisse decisum à Rota Romana tradit thesaurus Panor. in verbo Rescriptum, & ipsa Rota coràm Seraphino decis. 1058. num. 3. Gofredus in sum. lib. 1. de off. deleg. versu Sed quæritur, quē vide etiam paulò inferiùs, versu Item quid si committatur. Abbas p. 1. consil. consil. 93. nu. 1. Tuschus verbo Dignitas, conclus. 434. num. 1. Habetur in cap. Quoniàm Abbas, de off. deleg.

Panormit. Gofred. Abbas. Tuschus.

4 Noto 2. circà illam clausulam *vocatis qui fuerint euocandi*, quòd ista clausula significat, iudicem cum illa datum, teneri obseruare formam iudicialem, & non esse merum executorem, sed mixtum .i. partim executorem, & partim iudicem; vndè tenetur partes iudicis assumere. Et debent virtute huius clausulæ vocari, & citari omnes, quos negotium tangit, vel specificè, si certò sciantur, vel per edictum publicum, si ignorentur. Ità Panor. in cap. Exhibita, de iud. num. 6.

Panormit.

5 Noto 3. circà illam clausulam, *Si tibi de præmissis legitimè constiterit*, quòd ista clausula, & aliæ similes nimirùm, *si ità est*, *si præmissa vera sunt*, *si ità repereris*, vel *ità inueneris*, vel *si preces veritate nitantur*, vel *cognita veritate*, vel *iustitia mediante*, vel *sicut de iure fuerit*, vel *quod canonicum*, & *quod iustum*, semper intelliguntur in rescriptis datis ad instantiam partis, etiamsi non apponantur expressè, vt dicitur in cap. 2. de rescript. vbi Abbas num. 3. quæ clausulæ in idem recidunt, & significant, quòd iudex cum vna ex illis datus debet partes citare, & impetrator tenetur omnia supradicta probare, clausula enim illa ad omnia superiora refertur, vt dicitur in cap. Olim. §. vlt. de rescript. & sensus illius est, quòd si constiterit, impetrantem verum dixisse, inuita parte, vel opponente, iudex nihilominùs procedat, & mentem Sanctissimi exequatur. Atq; ità docent Panor. nu. 1. 3. & 9 Felin. a num. 6. ad 15. Io. Andr. nu. 1. dicti cap. 2. de rescript. Azor. tom. 1. institut. moral. lib. 5. cap. 24. qu. 3.

Abbas. Panormit. Felin. Io. Andr. Azor.

6 Noto 4. quòd illa dictio *legitimè* significat ordine iuris, & forma rescripti seruata, vt Io. Andr. loc. cit. num. 3.

7 Aduerte etiàm, quòd rescriptum prohibēs causæ cognitionem, est de falsitate suspectum, vndè Commissarius potest supersedere. Habetur dicto cap 2. de rescrip. & docet Felin. num. 15. similitèr si deuiat a communi stylo Curiæ, & ratione naturali. Abbas num. 4. Multas quæstiones de rescriptis dilucidat Azor loco cit.

Felin. Abbas.

8 Noto 5. quòd ad illam clausulam *suppleasq; omnes, & singulos defectus*; quòd iuris defectus alij sunt substantiales, alij accidentales, alij naturales. Defectus substantiales sunt, quòd rescriptum impetrans sit excommunicatus, cap. 1. de rescript. in 6. quòd sit irregularis. Anton. Gabr. tit. Clausula, conclus. 2. nu. 44. Si sit impetratum per surreptionem .i. quando tacetur verum, & per obreptionem, idest, quando exprimitur falsum, seù per surreptionem .i. quandò exprimitur falsum, siuè tacetur verum, aùt per obreptionem .i. quandò sub inuolucro verborum sic inuolutè supplicatur, quòd Papa non percipit veritatem, licèt hi duo termini aliquandò confundantur, vt Graff. p. 1. decis. lib. 4. cap. 18. num. 88. Defectus accidentales sunt, qui ad iuris pertinent solemnitatem, V. G. quòd in alienatione non sint seruata omnia, quæ ad eam requirunt iura, quòd sententia sedendo non sit lata, quòd in die festo, &c. Defectus naturales sunt qui consequuntur ex natura rei, vt partis citatiò in causis damnum tertij concernentibus.

Ant. Gabr. Graff.

9 Si quæras, quos ex istis defectibus suppleat ista clausula.

R. Quòd apponitur in rescriptis duobus modis. 1. simplicitèr, 2. ex motu proprio, & de plenitudine potestatis, 1. modo supplet solùm defectus accidentales. 2. modo supplet etiàm defectus essentiales, si eos non ignoret Papa, vel ex contentu rescripti satis colligatur mens concedentis, quià tunc censetur dispensare. Defectus naturales numquàm supplet ista clausula, quià Princeps non potest tollere defensionem, quę est de iure naturali. Colliguntur hæc ex his, quæ satis intricatè dicūt Tuschus in verbo Clausula, concl. 343. Felin. in cap. Ad audientiam, el 1. de rescript. Panor. in c. 1. de confirm. vtili, vel inut. Nauar. in cap. Si quando, de rescript. except. 10. num. 4. Suar. lib. 8. de leg. c. 20. num. 12. & cap. 12. num. 8. quæst. 10. Ricciul. de iur. person. lib. 4. cap. 6. nu. 6. 7. & 8. Lud. Gome. in comp. vtriusq; signat. pag. mihi 166.

Tuschus. Felin. Panormit. Nauarrus. Suarez. Ricciullus. Lud. Gom.

§. III.

10 NOto, quòd Eugenius IV. concessit nonnulla priuilegia Petro de Pisis fundatori eremitarum S. Hieronymi sub regula S. Augustini, prout refert Cherub. tom. 1. bull. in Eugenio, constit. eius 12. pag. 279. quę nobis concedit Sixtus IV. in illo

Cherub.

isto §. & sunt. Quòd possimus eligere Confessores, & Sacerdotes, qui in locis nostris missas celebrent, & sacramenta nobis ministrent, ac nobiscum super quacumq; irregularitate dispensent, maculamq; infamiæ etiam abolere possint. Et quòd possimus cõuersari cum excommunicatis, & interdictis, seù quauis censura ligatis pro eleemosynis dumtaxat acquirendis ad vitæ sustentationem. Et quòd possimus cum altari portatili in nostris Ecclesijs acquisitis, & acquirendis celebrare. Et quòd loca nostra pro fratribus nostris sepeliendis possint benedici, & consecrari. Et quòd possimus recipere à quocumq; Antistite ordines, requisita tamen priùs, & obtenta licentia proprij Episcopi, quod tamèn quò ad istã licentiam iàm est antiquatum per multa iura, & priuilegia pontificia, vt videbimus in sequ.

§. IV.

11 NOto, quòd declaratio istius clausulæ *Non obstantibus, &c.* difficillima est,& intricatissima, nec satis conueniunt Doctores in ea explicanda. De ea agunt Io. And. in cap. vn. de excess. præl. in 6. Panor. in cap. Nonnulli, de rescript. à nu. 10. Felin. ibi. opulentissimè a num. 2. Rodriq. tom. 1. quæst. regul. qu.8. art. 11. Latè Suar. 8. de leg. c. 14. per totum. Hic solet quæri, an, & quandò rescriptum, & priuilegium, seù constitutio debeat facere mentionem de iure, contrà quod emanat. Sed quià res est valdè intricata, hic ponam clariùs quàm potero aliqua dicta Doctorum prędictorum, ex quibus dictæ clausulæ intelligentia facilè colligetur. *Io. Andr. Panormit. Felin. Rodriq. Suarez.*

12 Felinus loc. cit. num.2. ponit hanc regulam. Vbi lex canonica, vel ciuilis habet clausulam derogatoriam ad rescripta, non valet rescriptum, nisi faciat mentionē de illa specialiter, vel saltèm per verba æquipollentia, V. G. in cap. Nonnulli, de rescrip. dicitur, quòd illud caput non intelligatur reuocatum, nisi de eo fiat expressa mentio; vndè vt illi derogetur, non sufficit, quòd dicat Papa, Non obstante lege in cõtrarium, sed oportet, quòd dicat, Non obstante cap. Nonnulli, de rescript. vel Non obstante constitutione Innoc. III. quæ incipit, Nonnulli, seù per verba æquipollentia, puta, Non obstante constitutione Concilij generalis de duabus dietis; Idem etiàm intelligendum est in priuilegijs habentibus clausulam derogatoriam ad alia priuilegia, quià ad hoc vt tollantur per priuilegium contrarium non sufficit generalis clausula Non obstantibus priuilegijs, sed debet fieri specialis. Felinus numero 4. *Felin.*

13 Fallit tamen prædicta regula, si in rescripto sit ista clausula, Non obstante lege in contrarium faciente etiamsi de ipsa oporteret facere specialē mētionem de verbo ad verbum, cuius tenorem hic pro expresso haberi volumus. Vel si sit ista Non obstante quocumq; priuilegio sub quacumq; forma verborum concesso. Nàm ista verba sufficiunt in rescripto ad derogandum legi, vel priuilegio contrario habentibus clausulam derogatoriam ad rescripta, licèt non sint nominata in indiuiduo. Felin. loc. cit. num.6. Nauar. in cap. Si quando, de rescript. except. 1. nu. 1. Suar. lib.8. de leg. cap.38. nu.2. Panor. in cap. Cum instantia, de cens. num 5. Facit textus in extrauag. Rem non nouam, de dolo, & contum. *Felin. Nauarrus. Suarez. Panormit.*

14 2. Regula à Felino posita est, quòd rescriptum contrà legem, etiàm non habentem clausulam derogatoriam, non valet. Hanc ponit nu.9. nisi saltèm in genere in rescripto fiat mentio de iure communi, per verba, Non obstante quocumq; iure in contrarium. Ità etiàm Abbas in cap. Nonnulli, de rescript. num. 10. Quià tunc præsumitur rescriptum extortum propter nimiam importunitatem petentis; Quæ regula intelligenda etiàm est de priuilegijs clausis in corpore iuris, nàm de ipsis est facienda mentio, sicùt de iure communi. Nec sufficeret in rescriptis dicere, Non obstantibus priuilegijs, nisi dicatur, Etiàm in iure communi insertis. Felin. n.9. ampl.1. Quando enim solùm dicit, Non obstantibus priuilegijs, non intelligit de insertis in iure communi. Valet etiàm hæc regula in statutis inferiorum, nisi enim eis derogetur exprcssè in rescripto per verba, Non obstantibus statutis talis Ecclesiæ, vel æquipollentia, non intelligitur reuocatum: nàm in dubio non præsumitur Princeps velle eis derogare, iuxtà cap.1. de constit. in 6. Felin. cap. Nonnulli, de rescript. nu.9. ampl.2. *Abb. Felin.*

15 Fallit tamèn ista 2. regula, si in rescripto dicatur Non obstante quacumq. lege, etiamsi non addatur, Quæ in contrarium loqueretur, quià subintelligitur. Felin. loc. cit. nu. 10. aduert. 2. Fallit etiam quando Princeps procedit per viam priuilegij, quià hoc semper operatur aliquid contra, vel vltra ius commune. Felin. nu. 11. fall. 2. Quod intellige, nisi ius commune habeat clausulam derogatoriam ad priuilegia, vt cap. vn. de excess. præl. in 6. vel nisi sit in præiudicium tertij. Fallit etiam quando rescriptum emanat contra ius motu proprio, vel ex certa scientia, vel de plenitudine potestatis. Fel. loc. citat. fall. 4. & 5. Quià tunc Princeps operatur vt supremus Dominus legibus se non subijciens. Et etiam quando rescriptum est geminatum. Felin. num. 14. Quià tunc præsumitur habere scientiam.

CONSTITVTIO II.

Confirmat ex certa scientia priuilegia Pyrrhi, & de nouo concedit.

SIXTVS EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Dilectis filijs F. Francisco de Paula, cœterisque fratribus eremitis eremitorij, seù Oratorij S. Francisci de Paula Consentinensis Diœcesis præsentibus, & futuris salutem, & Apostolicam benedictionem.

Edes Apostolica æqua in omnibus sempèr distributrix, ea, quæ pro diuini cultus augmento, ac piorum locorum, & personarum, præsertim sub humili, & religioso habitu in eis degentium commodo, & vtilitate piè facta sunt, vt *Proœmiũ.*

vt illibata persistant, libentèr, cum ab ea petitur, Apostolici muniminis consueuit adijcere firmitatem, ac benigno fauore ea, quæ sunt pro animarum salute concedere, illisq; vt eò deuotiùs, quò quietiùs Altissimo famulari possint, munimen impartiri.

Expositio

§. 1. *Dudùm siquidèm pro parte Francisci prædicti nobis exposito, quod olim postquàm venerabilis frater noster Pyrrhus Archiepiscopus Consentinus tibi, vt quoddam Oratorium, siuè Ecclesiam sub vocabulo S.Francisci in tenimento de Paula Consentina Diœcesis ædificare posses, licentiam concesserat, tuq; Oratorium huiusmodi proprijs manibus, & expensis cum dormitorio pro tuis, & sociorum tuorum vsu, & habitatione pro magna parte ædificaueras, & nonnullos socios vitam eremiticam ducentes receperas. Ipseq; Archiepiscopus prædictum Oratorium, siuè Ecclesiam vnà cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis tibi, tuæque Congregationi in perpetuum donauerat, & nonnulla alia tua, & sociorum tuorum deuotioni, & saluti conuenientia, salutifera, & opportuna concesserat, fecerat, & ordinauerat. Quodque Oratorium, siuè eremitorium prædictum adhùc pro sufficienti habitatione tui, & eremitarum prædictorum perfectum omninò non erat, illudque pijs Christi fidelium eleemosynis cum dormitorio, & alijs necessarijs officinis tu, ac eremitæ tui socij huiusmodi continuè ædificabatis, ampliabatis, & exornabatis.*

Memorat literas ab ipso datas Episcopo S.Marci.

§. 2. *Nos tunc tuis, & eremitarum prædictorum in ea parte supplicationibus inclinati, venerabili fratri nostro Episcopo S.Marci, eius proprio nomine non expresso, per alias nostras literas dedimus in mandatis, vt si, & postquàm vocatis, qui forent euocandi, de præmissis sibi legitimè constaret, concessionem, & literas dicti Archiepiscopi, ac omnia, & singula in ipsis literis contenta, pro vt ea concernebant, auctoritate Apostolica approbaret, & confirmaret, suppleretque omnes, & singulos defectus, si qui forsàn interuenissent in eisdem, & in euentum approbationis, confirmationis, & suppletionis huiusmodi, vobis prædictis eremitis, vt omnibus, & singulis priuilegijs, indulgentiis, & gratijs, quibus F.Petrus de Pisis nuncupatus, cæterique eremitæ potiebantur, & gaudebant, vti, & gaudere parifomitèr, & absque vlla differentia liberè, & licitè possetis, & valeretis, concessimus, pro vt in eisdem nostris literis desupèr confectis pleniùs continetur.*

Supplicatio.

§. 3. *Cum autèm, sicut exhibita nobis nupèr pro parte vestra petitio continebat, venerabilis frater noster Gofredus Episcopus S.Marci prædictus ad executionem prædictarum nostrarum literarum, illarum forma seruata, procedens (quià sibi, vocatis vocandis, de à nobis expositis legitimè constiterat) licentiam, donationem, concessionem, ordinationem, & literas Archiepiscopi prædicti, omniaque, & singula in eis contenta, pro vt ea concernunt, auctoritate Apostolica approbauerit, & confirmauerit, suppleueritque omnes, & singulos defectus, qui interuenerunt in eisdem, pro vt in quodam publico instrumento desupèr confecto dicitur pleniùs contineri. Quòdque Pyrrhus Archiepiscopus prædictus inter alia per eum vobis tunc concessa, prædictum eremitorium, siuè Ecclesiam S.Francisci, & alia quæcumque loca, Ecclesias, & Oratoria per vos in posterum recipienda, cum omnibus iuribus, & pertinentijs, eremitisque, & personis inibi pro tempore degentibus, ac rebus omnibus ad vos, locaque vestra quomodolibèt pertinentibus, & spectantibus, ab omni iurisdictione, subiectione, & superioritate matrum Ecclesiarum, ac sua, suæque Ecclesiæ Consentinensis, cæterarumque personarum in perpetuum exemit, & liberauit, ac sub protectione, submissione, & iurisdictione Sedis Apostolicæ specialiter, & expressè remiserit, & relaxauerit.*

Numerat priuilegia concessa à Pyrrho.

§. 4. *Et, sicùt eadem petitio subiungebat, à nonnullis asseritur, nostras prælibatas literas, ac confirmationem, approbationem, & defectuum suppletionem, cæteraque omnia alia, & singula per prædictum Goffredum Episcopum S.Marci illarum vigore facta, & inde sequuta quæcumque viribus non subsistere, pro eo quod Archiepiscopus prædictus per suas prædictas literas te F.Franciscum in Superiorem huiusmodi tuæ Congregationis, Patrem, Rectorem, & Priorem, seù quouis alio nomine*

nun-

nuncupandum dederit, & deputauerit, cui Congregationi praeesses, ac vita exemplis prodesses, tuisq; monitis, mandatis, & praeceptis salubribus omnes Congregationis huiusmodi personae obedire, & parere deberent. Ipsisq; tuis eremitis fratribus facultatem concessit, te in suum Superiorem, & Priorem, ac vnà tecum alios quoscumque Superiores, & Priores, & Officiales canonicè eligendi. Necnon statuta, & ordinationes pro huiusmodi vitae obseruantia, à iure tamen diuino, & SS. Patrum institutionibus non deuiantia faciendi. Tibique & huiusmodi Officialibus omnimodam iurisdictionem ordinariam in spiritualibus, & temporalibus Congregationis huiusmodi personarum, etiamsi sacerdotali, seu quauis alia praefulgerent dignitate, ac locorum iurisdictiones, animalium, & rerum omnium ad te, tuamque Congregationem quomodolibèt spectantium, & pertinentium. Quoscumque quoquè rebelles, & inobedientes, omniumque huiusmodi Congregationis personarum delinquentium peccata, & delicta, & cuiuscumque generis maleficia, & crimina, pro vt iuris foret, puniendi, huiusmodique delinquentes incarcerandi, disciplinandi, condemnandi, liberandi, absoluendi, caeteraque faciendi, quae in praemissis, & circà praemissa vobis viderentur fore necessaria, & opportuna, & quae ipsemet Archiepiscopus facere posset. Sacerdotibus verò huiusmodi Congregationis, seu saecularibus, vel regularibus per vos eligendis, missas etiam ante diem, & in quocumque loco ad hoc congruo, & honesto cum altari portatili celebrandi, Eucharistiae, & alia quaecumque ecclesiastica sacramenta liberè, & licitè, tibi, huiusmodique tuae Congregationis personis, quotiès deuotio ingrueret, & necessitas postularet, absque quacumque Superioris licentia ministrandi, ad quae suscipienda extrà loca huiusmodi compelli non possetis. Confessiones audiendi, & ab omnibus casibus, excommunicationibus, suspensionibus, & interdictis, ac super quacumque irregularitate eidem Archiepiscopo, tam à iure, quàm ab eo reseruatis, & permissis, totiès quotiès opus foret, & esset absoluendi, & dispensandi, votaque quaecumque permutandi, & relaxandi, ac poenitentiam salutarem iniungendi. Loca, Oratoria quaecumque, & Ecclesias licitè accipiendi, & retinendi. Quascumque etiam personas ecclesiasticas, & saeculares ad vos venientes, & vobiscum moram trahere, & habitum, quem geritis profiteri, & recipere volentes, ad habitum, & professionem obseruantiae castitatis, paupertatis, & obedientiae acceptandi, & recipiendi. Nec non vt omnibus, & singulis priuilegijs, gratijs, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, quibus fratres S. Francisci, caeteriq; Mendicantes fruuntur, & vtuntur, frui, & vti possetis, & valeretis, ac possent, & valerent, indulsit, ac vobiscum supèr his opportunè dispensauit. Huiusmodique Oratorium, siuè Ecclesiam S. Francisci de Paula, ac alia quaecumque loca, Oratoria, & Ecclesias per vos in posterum acquirenda, & acceptanda cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis, eremitisque & personis, ac rebus omnibus, & singulis ad vos, vestraque loca quomodolibèt spectantibus, & pertinentibus, personisque huiusmodi inibi pro tempore degentibus, ab omni iurisdictione, subiectione, superioritate matrum Ecclesiarum, ac sua, suaeque Ecclesiae Consentinensis, caeterarumque personarum ex certa sua scientia, & motu proprio in perpetuum exemit, & totalitèr liberauit, ac sub protectione, submissione, iurisdictione, & superioritate Sedis Apostolicae praedictae totaliter, specialiter, singulariter, & expressè remisit, & relaxauit, pro vt in literis dicti Archiepiscopi pleniùs continetur. Et de eisdem nihilominùs concessionibus, gratijs, & indultis vobis sic, vt praemittitur, per praedictum Archiepiscopum concessis, in dictis alijs nostris literis specialiter, & singulariter mentio facta non fuerat, sed sub clausula generali dumtaxàt, videlicet dicendo, Nonnulla alia vestrae deuotioni, & saluti conuenientia, salutifera, & opportuna. Et similiter sub eadem clausula, & non facta alia expressione, per dictum Goffredum Episcopum S. Marci praedicta omnia, & singula probata, & cum suppletione defectuum confirmata fuerant, pro vt in nostris, ac dicti Archiepiscopi literis, ac instrumento publico desupèr confecto pleniùs continetur.

Supplicatio pro approbatione literarum Pyrrhi, & Goffredi.

§. 5. *Pro parte vestra nobis fuit humilitèr supplicatum, vt omnia, & singula præmissa, concessiones, gratias, & indulta vobis per Archiepiscopum prædictum concessa, facta, & indulta. Necnon approbationem, confirmationem, defectuumquè suppletionem, cæteraquè omnia, & singula per prædictum Goffredum Episcopum vigore nostrarum literarum prædictarum desupèr facta, & indè secuta quæcumquè rata, & grata habentes, approbare, confirmare, ac omnes, & singulos defectus, qui interuenerunt in eisdem, supplere; ac aliàs in præmissis, & circà ea vobis de opportuno remedio prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.*

Annuit Papa supplicatis.

§. 6. *Nos igitùr vestris in hac parte supplicationibus inclinati, donationem, concessionem, ordinationem, constitutionem, remissionem, relaxationem, indulta, gratias, & literas prædicti Archiepiscopi, omniaquè & singula in eis contenta, nostras alias, ac dicti Archiepiscopi literas, ac approbationem, confirmationem, & defectuum suppletionem per prædictum Goffredum Episcopum factas, ac processus desupèr habitos, & indè secuta quæcumque omniaque & singula, quæ in prædictis nostris, & prænominati Archiepiscopi literis, & processibus, & instrumentis publicis desuper habitis contenta pro sufficienter expressis, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, rataque & grata habentes, auctoritate Apostolica, ac ex certa nostra scientia laudamus, approbamus, & confirmamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus, supplemusque omnes, & singulos defectus, qui interuenerunt in eisdem. Decernentes, nostras prædictas literas, ac processus desupèr habitos, & indè secuta quæcumque valere, ac roboris firmitatem tenere, proindè ac si omnia, & singula vobis per prædictum Pyrrhum Archiepiscopum concessa, & ipsius Archiepiscopi literis contenta in sæpe nominatis nostris literis specialiter, singulariterque narrata, & expressa fuissent.*

Eximit Ordinem à iurisdictione Ordinariorū.

§. 7. *Et insuper vos, & vestrum quemlibet, ac eremitorium, siuè Ecclesiam Sancti Francisci de Paula prædictum, cæteraque omnia, & singula eremitoria, Ecclesias, & loca per vos in quibuscumque Ciuitatibus, & Diœcesibus ac vbilibèt hactenùs recepta, & in posterum recipienda cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis, eremitasque & personas in illis pro tempore degentes, ac res, & bona quæcumque mobilia, & immobilia, ad vos, & eremitas, & personas, ac vestrum quemlibet, ac loca, eremitoria, & Ecclesias huiusmodi quomodolibèt, communitèr, vel diuisim spectantia, & pertinentia, ab omni iurisdictione, dominio, potestate, visitatione, correctione, & superioritate prædicti, ac pro tempore existentis Archiepiscopi Consentini, & aliorum Archiepiscoporum, Episcoporum, Ordinariorum, Iudicum, & Superiorum quorumcumque, etiam illorum, in quorum iurisdictione, Ciuitatibus, & Diœcesibus, eremitoria, loca, Ecclesia, vos, & eremitæ, ac personæ, res, & bona huiusmodi consistunt, & consistere poterunt quomodolibèt in futurum, auctoritate, & scientia prædictis, de speciali gratia tenore præsentium prorsùs eximimus, & totalitèr etiàm liberamus, ac sub B. Petri, & Sedis memoratæ, ac Romanæ Ecclesiæ, & nostra protectione suscipimus, ac exempta, & immunia esse volumus, nobisque & successoribus nostris Romanis Pontificibus canonicè intrantibus, ac dictæ Sedi immediatè subiacere. Itaque Archiepiscopi, Episcopi, Ordinarij, Iudices supradicti ratione delicti, seù contractus, aùt rei, de qua ageretur, vbicumque committatur delictum, vel ineatur contractus, aùt res ipsa consistat, nullam in vobis, ac eremitorijs, locis, & Ecclesiis, eremitis, & personis huiusmodi, ac rebus, & bonis prædictis iurisdictionem, potestatem, & dominium possint quomodolibèt exercere, sed dumtaxat coràm dicta Sede, vel eius Legatis vos, & eremitæ, ac aliæ personæ in locis, Ecclesiis, & eremitorijs huiusmodi pro tempore degentes teneamini de iustitia respondere.*

Concedit quòd possimus priuilegijs concessis vti absq; cuiusq; Licentia.

§. 8. *Et insupèr vobis omnibus, & eremitis, ac personis, locis, Ecclesiis, ac eremitorijs huiusmodi, vt omnibus, & singulis priuilegijs, indulgentijs, concessionibus, gratijs, indultis, cæterisque omnibus, & sin-*

singulis in præsentibus, & alijs nostris, & ipsius Consentinensis Archiepiscopi literis sæpè dictis, ac per eas habitis processibus prædictis contentis, vobis, ac eremitorijs, Ecclesijs, & locis huiusmodi concessis, & concedendis in quacumque Ciuitate, & Diœcesi, ac vbiquè, & in quocumque loco auctoritate Apostolica prædicta vti, & gaudere, eaque omnia, & singula in huiusmodi nostris, ac alijs, & prædicti Archiepiscopi prænominatis literis, & processibus desupèr habitis contenta, cuiusuis Superioris supèr his, aut aliqua præmissorum licentia minimè requisita, ac quibuscumque etiàm contradictionibus, exceptionibus, & impedimentis remotis, prædicta auctoritate Apostolica liberè, & licitè exercere possitis, & valeatis.

Derogat contrarijs. §. 9. *Quæ etiàm omnia, & singula in præsentibus, & alijs nostris, ac dicti Archiepiscopi literis sæpè dictis, & processibus desupèr habitis contenta, auctoritate, & scientia prædicta de specialis dono gratiæ concedimus, & indulgemus per præsentes felic. rec. Innocentij Papæ IV. prædecessoris nostri contrà exemptos, quæ incipit, Volentes, & qualibet alia constitutione Apostolica contraria non obstante.* Cap. Volentes, de priuil. 6.

Declarat nullas sententias cōtrà exemptionem datas. §. 10. *Decernimus quoquè ex nunc, omnes, & singulas excommunicationum, suspensionum, & interdicti, aliasque ecclesiasticas sententias, censuras, & pœnas, ac processus, quos, & quas contra vos, & eremitas, ac personas, Ecclesias, eremitoria, & loca huiusmodi, & vestrum quemlibet promulgari contigerit, vel haberi, irritas, & irritos, & inanes, ac nullius existere firmitatis, vel momenti.*

Apponit pœnas cōtrafacientibus. §. 11. *Nulli ergò omninò hominum liceat hanc nostram paginam nostræ laudis, approbationis, confirmationis, communitionis, suppletionis, decreti, exemptionis, liberationis, susceptionis, voluntatis, concessionis, & indulti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud S. Petrum anno incarnationis Dominicæ 1474. Sexto Kal. Iunij, Pont. nostri anno 3.*

§. IV.

1 NOto, quòd postquam S. P. N. obtinuit bullam Pyrrhi & confirmationem auctoritate Apostolica à Goffredo Episcopo Sancti Marci factam, dixerunt aliqui, quòd dicta confirmatio Goffredi non subsistebat quò ad omnia concessa à Pyrrho. Quia de priuilegijs ab eo concessis, in literis Papæ, & Goffredi non erat facta specialis mentio, sed solùm sub clausula generali, videlicèt dicendo *Nonnulla alia vestræ deuotioni conuenientia, &c.* Et poterant fundari in hoc; nam clausula generalis sequens ea, quæ specialiter sunt præmissa, restringitur regulariter ad ea, quæ sunt similia expressis, non ad diuersa, neque ad maiora. Quæ regula colligitur ex capit. Sedes, de rescript. vbi latè Felin. numero secundo. Ideò cum in rescripto directo Goffredo solùm facta fuerit mentio, quòd Pyrrhus concesserat P.N. Oratorium in perpetuum, alijs eiusdem priuilegiis non expressis, sed inclusis sub generali clausula, confirmatio ab eodem Goffredo facta solùm ad hoc punctum, vel quid simile se extendebat. Quarè cum instituere P. N. in Superiorem suorum confratrum, & cætera priuilegia ibi concessa longè sint ab illo diuersa, meritò dubitatum est, an P. N. auctoritate Apostolica esset Superior suorum fratrum, & an vigore confirmationis Goffredi posset priuilegijs Pyrrhi frui. Felin.

2 Aduerte etiam, quòd ista priuilegia nobis à Pyrrho concessa, postquam fuerunt à Papa confirmata, non potuerunt ampliùs à Pyrrho reuocari. Vt Syluest. verbo Priuilegium, quæst. 10. d. 7. Suar. lib. 8. de leg. cap. 37. numero 13. Ex quo forma generalem regulam, quòd priuilegium ab inferiori concessum, & à superiore confirmatum, ab inferiori amplius reuocari non potest, si confirmatio fuit ex certa scientia. Sylu. Suar.

§. VI.

3 NOto, quòd priuilegia solent à Pontificibus duobus modis confirmari. 1. in forma communi, de qua in cap. Quià diuersitatem, de concess. præb. 2. ex certa scientia, de qua in cap. Sicùt graue, de transact. ibi *vires plenissima notionis*, & notat Glossa in cap. Veniens, eod. tit. verbo Confirmatam. Et aduerte obiter, quòd ista scientia, quæ dicitur certa, de qua loquimur, intelligitur esse scientia facti, nam scientia iuris semper supponitur in confirmatione, cum Princeps dicatur habere ius in pectore, cap. 1. de constitut. in 6. Quando confirmatur priuilegium cum perfecta notitia illius, & tenoris eius, & omnium illius circumstantiarum, dicitur confirmatio ex certa scientia. Quando verò confirmatur cum sola cognitione confusa priuilegij, quod simpliciter proponitur vt antea concessum, sine alio examine, vel distinctiori notitia illius, dicitur confirmatio in forma communi. Vndè quando in ipsa confirmatione adduntur aliqua verba, quibus sufficienter significatur, præcessisse Glossa.

fisse examen, seu cognitionem perfectam, erit ex certa scientia. Quando vero in confirmatione nihil speciale inuentum fuerit, erit in forma communi. Signa autem, quod fuerit confirmatio facta cum exacta cognitione sunt hæc. 1. Si instrumento confirmationis inseratur totus tenor prioris priuilegij, nam tunc constat, Papam habere illius perfectam cognitionem, & patet ex cap. Venerabiles, de confirm. vtil. vel inutil. vbi Glossa. *Glossa.* 2. Si in confirmatione expressè dicatur Ex certa scientia: seu De plenitudine potestatis; vel Non obstante lege disponente in contrarium. Nam tunc, licèt non inseratur tenor priuilegij, confirmatio erit ex certa scientia, quià cùm per tale verbum affirmet Papa, se ita confirmare, illi credendum est. Omnis itaque confirmatio, in qua non erit vna ex prædictis particulis, vel illis similis, & æquiualens, erit in forma communi. Ita Suarez lib. 8. de leg. cap. 18. à num. 4. *Suar.*

4 Modò confirmatio in forma communi nullum ius nouum confert, nec dat valorem priuilegio, si erat inualidum, nec vllum præiudicium infert tertio, vt Panorm. in cap. Dudùm, de decim. num. 8. *Panor.* Sed est solùm pura roboratio; sumitur ex cap. Quia diuersitatem, de concess. præb. & ex cap. 1. de confirm. vtil. vel inutil. Atque ita parùm valet ista confirmatio, vt dicit Glossa illo cap. 1 de confirmat. &c. *Glossa. Panor.* Panorm. part. 1. consil. consil. 102. num. 3. Sed adijcit solùm robur auctoritatis, quia Papa confirmando, V. G. Acta capitularia in forma communi, de non suis facit sua, vt dicitur in l. 1. Cod. de veter. iur. enucl. vbi habetur, *Superiorem id facere suum, quod auctoritate sua confirmat*. Et habetur etiàm in cap. Si Apostolicæ, de præb. in 6. & docet Suar. *Suar.* loc. citat. numero 10. Confirmatio autem priuilegij ex certa scientia habet vim nouæ concessionis, vt colligitur ex cap. 1. & cap. Veniens, de transact. habet enim vim validandi actum inualidum. Ita Suar. loc. cit. num. 12. Si est absolutè, & simpliciter absque aliqua limitatione data; nam si limitata, tunc limitatio attendenda est. Cum itaque Papa hic ex certa scientia confirmet priuilegia Pyrrhi, & literas datas ad Goffredum, & confirmationem ipsam Goffredi, nullum est dubium, quin dicta priuilegia Pyrrhi sint in eo robore, ac si à Papa ipso, vt ipsemet Sixtus declarat, fuissent specialiter, & nominaliter concessa.

§. VII.

5 NOto 1. quòd eximere Religiosos à iurisdictione Ordinariorum in vniuersali ad solum Papam pertinet tamquàm ad supremum Pastorem, cap. Frater noster. 16. quæst. 1. cap. Conquestus, 9. quæst. 3. Henriq. lib. 7. de indulg. cap. 24. numer. 3. *Henriq. Tab.* Tab. verbo Exemptus, in princip. Et sic multi Pontifices exemerunt Ordines mendicantes, & alios à iurisdictione Ordinariorum, vt videri potest in compend. Casarub. verbo Exemptio. *Casarub.* Nouissimè Paulus V. per suam constitut. In supereminentis, quam Cherub. tom. 3. in Paulo V. sub constitut. eius 23. pag. 206. *Cherub.* concedit Congregationi S. Mariæ Fuliensis, vt personæ eius, etiàm Nouitij, à quopiam quauis auctoritate non possint excommunicari suspendi, vel interdici; & eximit dictos à quacumque superioritate Ordinariorum & excommunicat ipso facto, absolutionem sibi reseruando, quoscumque Prælatos ecclesiasticos, dictos fratres, & illorum familiares, ac illis inseruientes super dicta exemptione, & decimarum solutione molestantes.

6 Noto 2. quòd Pontifex eximens nostrum Ordinem à iurisdictione Ordinariorum, & immediatè illum subijciens Apostolicæ Sedi, constituit se, & successores suos immediatum Superiorem, iudicemque ordinarium nostræ Religionis. Ac proindè sine licentia Papæ nobis non licet huic priuilegio renunciare, vt habetur in cap. Cum tempore, §. fin. de arbitr. & in cap. Cum venissent, §. Nos igitur, de in integrum restit. Tuschus verbo renunciare, concl. *Tuschus.* 171. num. 9. Barbosa de potest. Episc. part. 3. allegat. 123. num. 42. Cum enim ista exemptio ab Ordinarijs reddat Monasteria immediatè subiecta Apostolicæ Sedi, si aliquod Monasterium, huic priuilegio renunciando, Ordinarijs se subijceret, in damnum, & iniuriam id vergeret Sedis prædictæ. Et multò minùs potest huic priuilegio renunciare frater aliquis priuatus, & in causa aliqua particulari Ordinario se subijcere, vt colligitur ex cap. Significasti, *Felin.* de foro compet. & habet Felinus in c. P. & G. de off. deleg. n. 13.

7 Noto 3. quòd potest Religiosus priuatus de licentia sui Prælati subijcere se Episcopo ad vnum, aut alterum effectum vtilem, V. G. vt absoluatur à casu occulto, seu censura Sedi Apostolicæ reseruata: Vel vt dispensetur in occulta irregularitate; vel inhabilitate, in qua fortè eius Prælatus non potest, aut non audet se intromittere. Ita Henriq. lib. 7. cap. 25. numero 2. *Naldus.* Naldus verbo Exemptio, num. 4. Sanch. lib. *Sanch.* 4. in decal. cap. 9. num. 32. qui rem pro dignitate tractat à num. 27. & multos Doctores citat. Quapropter dixit Papa in fine huius §. quòd non teneamur de iustitia respondere, nisi coram Apostolica Sede, ac si diceret, Verùm in fauorabilibus ad vnum, aut alterum casum de vestrorum Prelatorum licentia non estis prohibiti Ordinarijs locorum vos subijcere.

8 Noto 4. quòd exemptio est triplex. 1. est personalis, qua s. eximitur persona, vt à nullo, neque etiàm Legato Sedis Apostolicæ, vel Iudice delegato excômunicari, suspendi, vel interdici possit. 2. est localis, quæ fit Loco, seu Monasterio, vel Ecclesiæ, ita vt non solùm Monasterium, seu Ecclesia sit excépta, sed etiam res Monasterio, & Ecclesiæ annexæ, & propriæ. 3. est exemptio vniuersalis, quæ personas, res, loca eximit ab Ordinariorum iurisdictione, & subijcit immediatè Papæ. Ita Hostiensis in sum. lib. *Hostien.* 5. tit. de priuil. §. Quot species. Syluest. verbo Exem- *Sylu.* ptio numero 2. Henriq. loc. cit. num. 4. *Henriq.* Et cum nomine Ordinariorum intelligatur Legatus etiam de latere, seu Nuncius Apostolicus, vt Henriq. loc. citat. num. 3. ab istorum etiam iurisdictione exempti sumus, vt Naldus in sum. verbo Exemptio, num. 5. *Naldus.* Sed verius puto, Regulares non esse exemptos à iurisdi- *Casarub.* ctione Legati à latere. Docet Molina tractat. 5. de *Rodriq.* iustit. disput. 9. numero 10. *Roman.* Colligo ex cap. Si Abbatem, de elect. in 6. & huiusmodi Legatum excepit Clemens VI. quando exemit fratres Minores à iurisdictione Ordinariorum, vt refert Casarub. in comp. verbo Exemptio, num. 9. & constat manifestè ex isto §. 7. in fine, & ex exemptione Pauli V. data Congregationi S. Mariæ Fuliensis, de qua dixi num. 5. & ita tenet Rodriq. tomo 2. quæst. regular. qu. 63. art. 4. & Romanus singul. 513. Et dato etiam, quòd priuilegia exemptionis Legatos de latere comprehenderent, per literas tamen legationis suffi-

sufficienter derogantur. Et cum hæc exemptio sit vniuersalis, vt patet, sequitur, quòd Ordinarius nullam habet in nostrum Ordinem iurisdictionem, nec mediatam, nec immediatam, nec principalem, nec accessoriam per mandatum, statutum, aut punitionem; quià vt ea relinqueretur, deberet nominatim excipi ab vniuersali exemptione, cap. Cum olim, el 1. §. Nos verò, de priuil. vbi Glossa verbo Diœcesani, & Panorm. num. 6. Nec potest circà debiti solutionem se intromittere, nec negligentiam Prælatorum regularium supplere. Henriq. lib. 7. de indulg. cap. 25. *Glossa. Panor. Henriq.*

9 Si quæras, an delinquens in Monasterijs Regularium subijciatur pœnis ab Episcopo impositis, V.G. Archiepiscopus Genuensis sub pœna excommunicationis ipso facto prohibuit suis Clericis, ne taxillis ludant; ludunt hi in Monasterio aliquorum Regularium. Quæritur, an pœnam ab Archiepiscopo impositam incurrant.

R. Quòd non. Naldus in summ. verbo Exemptio, num. 5. & verbo Statutum, num. 16. qui testatur de communi. Sylu. verbo Excōmunicatio 2. n. 12. Zerola 1. p. praxis, verbo Excommunicationis causa materialis, §. 4. versu Secundò an subditus. Azor tom. 1. instit. moral. lib. 5. cap. 25. quæst. 4. Et ratio fundatur in exemptione loci, nàm Monasteria Regularium licèt sint in Diœcesi Episcopi, ac etiàm de Diœcesi illius, sunt tamen extrà illius iurisdictionem, ac proindè quò ad hoc perindè se habent ac Parochiæ, & Monasteria extrà Diœcesim existentia. Vndè sicùt verum est, quòd Clericus Genuensis ludens in Diœcesi Sauonensi, in qua non sit ista excommunicatio, eam non incurrit, quià statuta territorialia, seù Diœcesana, & localia, extrà territorium, Diœcesim, & locum non obligant, vt est communis sententia; Ità cum ludit in Monasterijs Regularium, quæ licet materialitèr non sint extrà Diœcesim, sunt tamèn extrà eam formalitèr, non incurrit dictam excommunicationem. *Nald. Syluester. Zerola. Azor.*

10 Noto 5. Circà illam clausulam *Prorsus eximimus, ac totalitèr liberamus*, quòd per istam derogatur priuilegijs concessis non solùm priuatæ personæ, sed etiàm vniuersitati in genere, vel in specie, sub cuiuscumq; tenoribus, etiam motu proprio, & ex certa scientia, vel de plenitudine potestatis, aùt per viam generalis legis, & statuti perpetui. Henriq. lib. 7. de indulg. c. 27. num. 4. Et ista clausula geminata excludit omnem interpretationem in contrarium. Henriq. loc. cit. in comm. litera F. Et docent Doctores in l. Balista, ff. ad trebel. In specie Glossa verbo Etiam fructus. *Henriq. Glossa.*

11 Noto 6. circa illam clausulam, *Nobis, & successoribus nostris canonicè intrantibus &c.* quod licèt omnis, qui erit verus successor huius Pontificis, canonice in Pontificatum introibit; additur tamèn illa particula *canonicè intrantibus* ad innuendum, nos nō debere obedire, nec subijci illi, qui non per ostiū, sed aliundè intrudetur in ouile Domini, nec huic intendere Papam nos subijcere, sed tantummodò ei, qui illi legitimè successerit per Cardinalium electionem, qui tunc dicetur canonicè intrare. Illa verba *Ac dictæ Sedi* innuunt, nos, Sede vacante, Apostolicæ Sedi, seù Collegio Cardinalium tunc immediatè etiam subiacere, nec per hoc, quòd Papa caremus, carere etiàm Superiore, quià tunc loco Papæ stat Apostolica Sedes, seù Collegium Cardinalium.

§. X.

12 NOto 1. quòd Papa annullat, & irritat omnes, & singulas sententias excommunicationis, suspensionis, & interdicti contra nos latas, & omnes alias sententias, & processus, si quæ tentarent Ordinarij contrà nos facere, aut pronunciare. Quod idem cōcesserat Minoribus Clemēs VI. vt est apùd Casarub. verbo Exemptio, num. 9. Et Paulus V Congregationi S. Mariæ Fuliensis, vt dixi num. 5. Et aduerte, quòd ista irritatio afficit iudicem etiam ignorantem. Henriq. lib. 7. de indulg. cap. 25. num. 5. qui in comm. litera k multos adducit. Aduerte etiàm, quòd censura lata contrà nos ab Episcopo, in neutro foro seruanda est, cap. sanè, & cap. Cum ad quorumdam, de excessib. Prælat. Nauarr. in summ. cap. 27. num. 3. & 4. Sylu. excomm. 2. num. 1. casu 1. Henriq. loc. cit. num. 7. Et ratio est, quià exemptio Religionis est notoria populo, & Ordinarijs, cap. Ex parte 1. de priuil. *Casarub. Henriq. Nauarrus. Syluester. Henriq.*

13 Si quæras, an Episcopus possit declarare excōmunicatos à iurè, vel Apostolicis constitutionibus Regulares priuilegium exemptionis habentes.

R. Posse in illis casibus, in quibus id illis specialitèr permittitur, vt V.G. si extremæ vnctionis, & Eucharistiæ sacramenta ministrent, aùt matrimonia solemnizent, vt habetur in Clem. 1. de priuil. §. 1. vbi Panorm. num. 21. Cardinalis num. 24. Et Henriq. 7. de indulg. cap. 25. nu. 7. & in his casibus potest Episcopus citare Regularem ad videndum se declarari excommunicatum. Felin. in cap. Non potest, num. 3. de re iudic. Non potest tamen sic declaratos excommunicatos absoluere; quià non sunt eius subditi, sed id pertinet ad Superiorem regularem. Abbas in cap. Significasti, de foro compet. num. 11. Angelus, Armilla verbo Exemptio, num. 6. & 9. Piasecius in praxi Episcop. p. 2. cap. 3. de visit. Regul. versu Ad extremum ponendum, pag. mihi 193. Vide Portel in dub. verb. Episcopus num. 5. & in addit. verbo Excommunicatio. num. 1. & verbo Episcopus n. 5. *Panor. Card. nal. Felin. Abbas Angelus. Armilla. Piasecius.*

14 Sed quid, Si per edictum sub excommunicationis pœna prohibiti essent Regulares certum peccatum committere, quod publicè perpetrassent, posset ne Episcopus eos excommunicatos denunciare? Nauarr. lib. 5. consil. de sent. excomm. consil. 2. num. 2. censet, quòd non, & benè; nàm hic casus non est illi specialitèr concessus, sicùt sunt ij, qui habentur in Clem. 1. de priuil. cit. Ratio est, nàm in vniuersalitèr exemptos Ordinarius non habet iurisdictionem, nisi ei specialitèr in aliquo casu tribuatur, vt constat. Et habetur in Clem. vnica, de excess. Prælat. Bariola in asphor. verbo, Episcopus. Videatur Vgolinus de potest. Episc. c. 20. §. 10. n. 1. *Nauar. Vgolinus*

15 Noto 2. quòd si Ordinarius citat Regularem, citatio est ipso iure nulla, cùm sit à iudice non competente, & contra priuilegium notorium. Nec censura ligatur, si non compareat; comparere tamen decet, & allegans priuilegium proponere declinatoriam fori, & sic recedere. Henriq. loc. cit. num. 8. Secùs autèm est, si in citatione exprimatur causa, quæ fundet iurisdictionem Ordinarij, vt V.G. si, vocatos Regulares ad publicas processiones, & ipsi venire neglexerint, citet ad comparendum, & in citatione citationis causa exprimatur. Quià tunc, cum Trid. sess. 25. de regul. cap. 13. det facultatem Ordinarijs, vt possint compellere Regulares ad interessendum publicis processionibus, tenebuntur hoc casu, & alijs similibus comparere. Si verò Ordinarius velit agere de iure *Henriq. Trid.*

de iure, & viribus priuilegij producti, &, eo reprobato, ferat sententiam, tunc sententia est ipso iure nulla. Quia in dubio contra Regulares, an iurisdictio pertineat ad Episcopum, non potest Episcopus de causa cognoscere, ne sit iudex in causa propria. Henriquez loc.citat. num.6. Innoc. in cap.Venerabili, de censibus,num.2. *Innoc.*

16 Noto 3. circà visitationem Regularium, quòd olim Episcopi habebant ius Regulares visitandi, & procurationes, seu expensas in visitatione factas recipiendi.Cap.Sopitæ, cap.Cum olim,de censib. Sed in Regulares exemptos iam nullam habent iurisdictionem, Et ideò eos non visitat nisi Prælatus regularis, vt habetur in Trid. sess.25. de regul. cap.8. & 20. *Trid.*

17 Nec solùm non possunt Episcopi Monasteria visitare, sed nec Ecclesias, pyxidem, aut tabernaculum, in quo asseruatur sanctum Eucharistiæ Sacramentum. Ità declarauit sacra Cardinalium Congregatio, vt refert Quaranta in summ.bullar. verbo Priuilegia Regularium, pag. mihi 514. & Rodriq. in suo bull.in Clemente VIII. in princip. & tom.1. quæst.regular.quæst.36. artic.4. fine, quæ sic habet. *Congregatio Concilij censuit, Episcopos, aut alios locorum Ordinarios vigore cuiusuis decreti eiusdem Concilij nullam habere facultatem quouis tempore in Monasterijs, Domibus, & Ecclesijs Regularium exemptorum, quibus non imminet cura animarum personarum sæcularium, visitandi sacristias, paramenta, vasa sacra, altaria, & cætera huiusmodi: aut etiam tabernaculum, seu pyxidem, in qua sanctissimum Eucharistiæ sacramentum asseruatur.* *Quaranta Rodriq.*

18 Et cum Archiepiscopus Genuensis prætenderet, posse dictum tabernaculum visitare ratione possessionis,eo quia eius antecessor aliquas Ecclesias Regularium exemptorum visitauerat. Deductum est negotium ad sacram Congregationem Concilij, quæ præfato Archiepiscopo in hæc verba rescripsit. *Perillustris, ac Reuerendiss.D.vti frater. Cum actum fuerit in sacra Congregatione Cardinalium Concilij Trid.interpretum, an liceat Amplitudini tuæ pergere in quasi possessione Ecclesias Regularium visitandi. Illustrissimi Patres, perspectis scripturis huc ab Amplitudine tua non ità pridem delatis,censuerunt, debere eam abstinere ab huiusmodi visitatione Monasteriorum,atque Ecclesiarum Regularium exemptorum, quibus cura animarum sæcularium non imminet. Itemq; Monialium iisdem Regularibus subiectarum in his,quæ ad ipsarum clausuram non pertinent. Reliquum est, vt Amplitudo tua sacræ Congregationis responso promptè, quòd suis literis pollicetur, adhæreat. Et diu valebit in Domino,quem illi propitium ex animo cupimus. Romæ die 26.Ianuarij 1619.Cardinalis Lancellotus. Et non viso hoc decreto,ita etiam consueuerant multi apud Dianam to.3.tract.2.resol.134.*

§. XI.

19 Noto,quòd Episcopus,seu Parochus,qui ausus fuerit prædictis priuilegijs contraire,vel nos,ne ijs fruamur,molestare, peccat mortaliter,per illa verba, *Indignationem omnipotentis Dei, &c.* per quæ non fertur excommunicatio,vt bene Sayrus lib. 1.de censuris,cap.11. num.16. Et quas pœnas incurrat,vide constit.seq.n.7.& 8.Sed hic Pontifex contra Episcopos, & Curatos molestare, aut inquietare attentantes Regulares, multas, & graues inflixit pœnas, prout refertur in comp. priuil. Cæsarub. verbo Exemptio,nu.22. & in mari magno Prædicatorum apud Rodriq. in suo bull.in Sixto IV. bulla eius 33. quę incipit, Regimini,§.54. ità habetur. *Districtius inhibētes ijsdem locorum Ordinarijs sub interdicti ingressus Ecclesiæ, & suspensionis à regimine, & administratione suarum Ecclesiarum, & parochialium Ecclesiarum Rectoribus, & alijs quibuscumq; sub excommunicationis latæ sententiæ,& priuationis earumdem parochialium Ecclesiarum, ac omnium aliorum beneficiorum ecclesiasticorum, quæ obtinent, nec non inhabilitationis ad illa, & alia in posterum obtinenda pœnis eo ipso per eos,qui contra fecerint,incurrendis, ne Ordines prædictos fratrum Prædicatorum,& Minorum,ac illorum domos,& professores contra priuilegiorum eis concessorum tenorem molestare, aut inquietare præsumpserint.* Et Paulus V. dictos molestatores, siue sint Episcopi,siue alij quicumq; Prælati, excommunicat ipso facto,& absolutionem sibi reseruat, vt dixi hic supra, num.5. Pro Regularium exemptione videri potest Confettius in suo summ.toto tit.5. *Sayrus. Cæsarub. Confett.*

20 Sed quoniam Regularium exemptio in multis est limitata à Concilio Trid. de quibus Tamburin. to.1.de iur.Abbat.disp.15.quæsit.7. Campanil.in diuersiur.rubr.12. cap.13. Barbosa de potest. Episc.p. 3.allegat.105. Azor.Passar. & nouissimè à Gregorio XV.per suam constit. Inscrutabili, infrà in eo, constit.eius 2. ideò aliqua loca Concilij Trid.hanc exemptionem concernentia, hic speciatim discutere operæ pretium duxi.Primò igitur sess.5. de reform. cap. 2.ita habetur.*Regulares verò cuiuscumq; Ordinis,nisi à suis Superioribus de vita, moribus, & scientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in Ecclesijs suorum Ordinum prædicare non possint. Cum qua licentia personaliter se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, antequam prædicare incipiant, In Ecclesijs verò, quæ suorum Ordinum non sunt, vltra licentiam suorum Superiorum, etiam Episcopi licentiam habere teneantur, sine qua in ipsis Ecclesijs non suorum Ordinum nullo modo prædicare possint. Ipsam autèm licentiam gratis Episcopi concedant.* Sessione verò 24.cap.4.de reform.ità habetur. *Nullus autem Regularis, etiam in Ecclesijs suorum Ordinum, contradicente Episcopo, prædicare præsumat.* Gregorius XV.in sua constit. Inscrutabili cit.§.8.ità habet. *Ac demùm habeat Episcopus tamquam Sedis Apostolicæ delegatus auctoritatem coercendi, ac puniendi quoscumq; exemptos, tam sæculares, quam Regulares, qui in alienis Ecclesijs, aut quæ suorum Ordinum non sunt, absq; Episcopi licentia, & in Ecclesijs suis, aut suorum Ordinum, non petita illius benedictione, aut ipso contradicente, prædicare præsumpserint.* Vnde colligitur,quòd Regulares prædicantes in Ecclesijs, quæ sui Ordinis non sunt, tenentur obtinere licentiam ab Episcopo. In Ecclesijs verò sui Ordinis tenentur solùm benedictionem ab eodem Episcopo petere,quam licèt non obtinuerint nihilominùs prędicare poterunt, non enim dicit Concilium, quòd teneantur obtinere, sed solùm petere. Atq; ità dicitur declarasse sacram Congregationem Concilij. Neque obstat,quòd Concilium dicat,contradicente Episcopo, Regulares prædicare non posse etiàm in Ecclesijs sui Ordinis, nam intelligitur, quòd non possint prædicare eadem hora,qua prędicat ipsemet Episcopus, qui ideò contradicit, quia ea hora ipse vult prædicare, vel coràm se facere solemniter prædicari.Et quòd ità debeat intelligi Concilium,declarauit Pius V.in sua constit.7.§.3. infrà. Quæ declaratio

tio per reductionem dictæ bullæ ad terminos Concilij Trid. factam à Gregorio XIII. quæ incipit, In tanta, apud Cherub. tom. 2. bull. in constit. 9. Greg. pag. 370. non est reuocata; tantùm enim reuocauit Gregorius ea, quæ concesserat dictus Pius Regularibus mendicantibus contra Concilium, non declarationes dicti Concilij factas à Sanctiss. & doctiss. Pōtifice Pio, vt dico in bulla eiusdem Pij, nu. 3. Ità Rodriq. to. 3. q. regul. q. 32. artic. 1. Mir. tom. 1. manual. q. 50. artic. 3.

Cherub.

Rodriq. Miranda

21 Licentia autèm prædicandi in Ecclesijs, quæ sui Ordinis non sunt, debet obtineri; dicit enim Concilium, *Vltrà licentiam suorum Superiorum, licentiam etiam Episcopi habere teneantur*; verbum autèm *Habere* dicit actum possessionis. Quo eodem pacto intelligenda est dicta constitutio Gregorij XV. quæ solùm addit, Quòd si Regulares prædicauerint in alienis Ecclesijs sinè licentia Episcopi, & in suis sinè benedictione petita, possint Episcopi contrà eos pœnis, & censuris ecclesiasticis procedere, eosq; totiès quotiès opus fuerit, punire; quòd, antequàm exiret dicta constitutio, facere non poterant per declarationem sacræ Congregationis, quam refert Quaranta verbo Priuilegia Regularium, pag. mihi 513. his verbis. *Congregatio Concilij censuit, Regulares, qui absquè licentia Episcopi prædicauerint in Ecclesijs, quæ suorum Ordinum non sunt, tametsi decreto eiusdem Concilij, c. 2. sess. 5. contrafecerint, non posse tamen puniri ab Episcopo, sed tantùm à suis Superioribus*. Vide, & limita iuxtà hic dicta, quæ dico tom. 1. Religiosi, q. 1. c. 22. præsertim circà 2. 3. & 7.

Quaranta.

22 Secundò sess. 6. c. 3. de reform. habetur hoc decretum. *Ecclesiarum Prælati ad corrigendum subditorum excessus prudentèr, ac diligentèr intendant, & nemo sæcularis Clericus, cuiusuis personalis, vel Regularis extra Monasterium degens, etiam sui Ordinis priuilegij prætextu tutus censeatur, quo minus, si deliquerit, ab Ordinario loci tamquàm super hoc à Sede Apostolica delegato secundùm canonicas sanctiones visitari, puniri, & corrigi valeat*. Ex quo colligitur, quòd Regularis extrà Monasterium degens absque licentia sui Prælati, si delinquat, potest puniri ab Ordinario. Et quòd hoc decretum intelligatur solùm de Regularibus degentibus extrà Monasterium, absque licentia Prælati, patet, quià in Monasterio dicitur esse Monachus, qui manet in quocumq; loco de Superioris mandato. Vt docent Panor. in c. Ex rescripto, de iur. iur. n. 5. Sylu. verbo Religio 5. q. 19. versu Secundò inducitur. Nauar. comm. 4. de regul. nu. 74. versu Aduertendum 3. Passarel. in Schol. ex Genuen. n. 21. Henriq. lib. 7. de Indulg. cap. 24. n. 3. in comm. lit. O. Et potest confirmari, nàm iustum non est, vt, qui à suo Superiore ordinario quotannis visitatur, & quoties opus est, punitur, alij extraordinario iudici subdatur. Ad summum ergò puto, habere locum istud decretum, quandò Regularis degit in aliquo loco distanti admodum à suo Conuentu, & ad longum tempus, puta, si detur alicui licentia exeundi Conuentum ad subueniendum parentibus inopia laborantibus, & hic degeret in loco, vbi non esset Conuentus suæ Religionis, tunc benè posset Ordinarius loci, si delinqueret, virtute huius decreti eum punire. Dicunt aliqui, quòd alitèr fuit declaratum à sacra Cōgregatione, nimirùm hoc decreto comprehendi etiam Regulares degētes extrà claustra cum licentia suorum Superiorum. Sed ego has declarationes authenticas non vidi, & libri referentes suspensi sunt. Si tamen verum est, debet intelligi, quando ad longum tempus degunt extrà Monasteria, & habent extrà illa domicilium ex aliquo priuilegio speciali, & non subijciuntur correctioni, & visitationi annuæ Prælatorum regularium; debent enim tunc habere Superiorem qui eos, quoties opus fuerit, coercere possit.

Panor. Sylu. Nauar. Passarell.

23 Tertiò sess. 25. c. 11. de regul. *Regulares curam animarum personarum sæcularium exercentes subduntur iurisdictioni, correctioni, & visitationi Episcoporum in his, quæ huiusmodi curam concernunt, nisi in dictis Monasterijs curam animarum personarum sæcularium exercentibus ordinariè residéant Abbates, Generales, aut Capita Ordinum quorumcunque vel nisi Regulares habeant in dictis locis iurisdictionem temporalem, nàm tunc sunt à dicta visitatione Episcoporum exempta*. Vide Rotam Romanam coràm Seraphino, decis. 1067.

24 Et aduerte, quòd dùm Episcopus Parochiam Monasterio annexam visitat, debet id facere absquè grauamine, & impensa Monasterij. Vt expressè declarauit Leo X. in constit. eius 26. §. 3. infrà, & habet Henriq. lib. 7. de Indulg. c. 25. n. 11. Henriq.

25 Noto etiàm, quòd si Regularis curam animarũ exercens reperiatur deliquisse, non debet Episcopus eum punire, sed puniendum tradere suo Prælato iuxtà proprias constitutiones. Vt idem Leo X. loco cit. & docet Abbas in c. Cum contingat, de foro comp. n. 22. Henriq. loc. cit. qui in comm. lit. X. multos citat, & ait, id fuisse declaratum à sacra Congregatione. Facit c. fin. de stat. monach. §. 1. Nec obstat Conciliũ Trid. quandò dicit, quòd personæ curam exercentes subsint visitationi, & correctioni Episcoporum, nàm intelligitur, mediante Prælato regulari. Linquo, quòd correctio vi nominis emendationem dicit; non punitionem, & præcauet malum futurum, non castigat præteritum. Et quòd Concilium non intēdat, vt Episcopi possint Curatos regulares per se ipsos immediatè punire, patet, quia quandò id intendit, expressè ponit verbum punire, vt sess. 6. de reform. c. 3. Abbas.

26 Si quæras, an Episcopus possit visitare personas sæculares exercentes curam animarum in Monasterio, in quo residet Generalis alicuius Ordinis. Sacra Congregatio respondit (referente Zerola 2. par. praxis, verbo Visitatio, q. 13.) in hæc verba. *In Monasterio, in quo Generalis alicuius Religionis Regularium sedem ordinariam principalem habeat, licet personæ sæculares sint in eodem Monasterio curam animarum exercentes, quantùm ad ipsam curam, & Sacramentorum administrationem spectat, nulli visitationi, seu iurisdictioni Episcopi ordinarij Diœcesis, in qua ipsum Monasterium situm est, subiectæ sint*. Zerola.

27 Suprà Concilium addidit bulla Gregorij XV. de qua dixi nu. 21. §. 2. *quòd omnimodæ iurisdictioni, visitationi, & correctioni Diœcesani Episcopi tamquam Sedis Apostolicæ delegati plenè in omnibus subijciantur*. Et §. 9. ait, quòd *Episcopus possit totiès, & quando opus fuerit, etiam extra visitationem, contrà delinquentes in tali cura per censuras ecclesiasticas, aliasq; pœnas procedere*. Per quæ verba *omnimodè*, & *plenè* dat Papa Episcopis suprà huiusmodi Regulares Rectores Ecclesiarum parochialium, quo ad ea, quæ dictam curam concernunt, omnem iurisdictionem temporalem, ecclesiasticam, spiritualem, ciuilem, & criminalem, ità vt delinquentes possint punire non solùm monendo, corrigendo, visitando, sed etiam incarcerando, & deponendo ab huiusmodi cura. Ita Gloss. in Clem. vn. de foro comp. versu Omnimodam, Panor. in c. Conquestus, de foro comp. n. 4. Atq; ità concedit Episcopis suprà tales Curatos omnem iurisdictionem, quam habent Prælati ordinarij Gloss. Panor.

narij

narij suprà eos. Quæ iurisdictio est meri, & mixti imperij. Et nota, quòd per merum imperium significatur secundùm Canones iurisdictio quodammodò criminalis, vt depositio, perpetua suspensio, excommuni. atio; per mixtum imperium significatur iurisdictio quodammodo ciuilis, vt admonitio, inquisitio, correctio, visitatio. Ita Spec. de iurisf. omn. iud. à n. 28. *Specul.*

28 Quarto sess. 7. c. 14. ita habetur. *In exemptorum causis constitutio Innocentij IV, quæ incipit, Volentes, in generali Concilio Lugdunensi edita seruetur; quam eamdem sacrosancta Synodus innouandam censuit, & innouat. Addendo insupèr, quòd in ciuilibus causis mercedum, & miserabilium personarum, Clerici sæculares, aut regulares extrà Monasterium degentes quomodolibèt exempti, etiàmsi certum iudicem à Sede Apostolica delegatum in partibus habeant, in alijs verò, si ipsum iudicem non habuerint, coràm locorum Ordinarijs, tamquàm ad hoc ab ipsa Sede Apostolica delegatis conueniri, & iure medio ad soluendum debitum cogi, & compelli possint, priuilegijs, exemptionibus, conseruatorum deputationibus, & eorum inhibitionibus aduersus præmissa nequaquàm valituris.*

29 Pro huius decreti intelligentia aduertendum, quòd in isto cap. Volentes, de priuil. in 6. quod hic innouatur, statuitur, quod Ordinarius loci possit procedere contrà exemptos ratione delicti, vel contractus extrà loca exempta factorum, vel rei sitæ extrà illa. Aduerte 2. quòd Regulares degentes extrà claustra possunt conueniri coram Ordinarijs in duobus casibus, nimirùm in ciuilibus causis mercedum, & miserabilium personarum. Non dicuntur autem extrà Monasterium degere, qui causa prædicationis, vel confessionis, vel eleemosynæ, vel alicuius rei ad tempus, & non permanenter extrà Monasterium morantur. Sed extrà Monasterium degere dicuntur, qui habent domicilium extrà Monasterium speciali licentia, vel priuilegio. Nam qui secundùm regularia instituta inseruiunt beneficio, vel adijciuntur alicui Monasterio Monialium, tales non comprehenduntur in hoc decreto, quià non degunt extrà Monasterium proprie, cùm non sint extrà illud ex speciali licentia, seu priuilegio, sed ex instituto. Ita in terminis Rodr. to. 2. q. regul. q. 2. art. 8. Et sic quò ad vltimum dicitur fuisse declaratum à sacra Congregatione. *Rodriq.*

30 Noto 3. quòd Regulares intrà claustra degentes per hoc decretum in nullo casu possunt conueniri coràm Ordinarijs locorum. Ita Nauar. com. 2. de regul. n. 63. Rodriq. to. 2. q. regul. q. 2. ar. 8. Nequè obstat dictum cap. Volentes innouatum in hoc decreto Concilij, nam derogatum est per nostra priuilegia, & alia aliorum Mendicantium; & licèt sit innouatum per Trid. non tamèn derogantur à Concilio priuilegia, quæ contrà dictum decretum concessa sunt, nisi in causis tantùm mercedum, & miserabilium personarum. Ita Rodriq. loc. cit. Et sic censuit sacra Congregatio die 19. Iulij, 1573. in hæc verba. *Dubitatum fuit an Regulares possint ciuiliter coràm Episcopo à creditoribus suis conueniri. Et fuit responsum, quod possint conueniri, si non sint sub regulari obseruantia; at si sint sub regulari obseruantia, non possunt conueniri coràm Episcopo, quia habent proprium Superiorem, & nihil habent cum ijs commune Episcopi propter exemptionem.* *Nauar. | Rodriq.*

31 Noto 4. quæ sint miserabiles personæ, de quibus hoc capite; dicuntur enim tales primò viduæ, pupilli, orphani nisi diuites sint, 2. dicuntur miserabiles senes decrepiti, diuturno morbo fatigati, & omnes, quibus natura mouetur ad miserandum propter fortunæ iniuriam, etiamsi diuites sint. 3. dicitur persona miserabilis puella nobilis, quæ non potest iuueni sibi nobilitate pari matrimonio iungi. 4. dicuntur personæ miserabiles peregrini, aduenæ, publicè pœnitentes, infantes expositi, cæci & mutilati membris, atque leprosi, ac debilitati, in carceribus coniecti, cruce signati, atque hi, qui nunc recenter ad Christianam fidem se recepere. Ita Maschardus tom. 2. concl. 1065. Rodriq. tom. 1. q. Regul. q. 65. art. 3. Sed meo videri nulla persona censeri potest miserabilis, si diuitijs abundet, quod etiam docet Cornel. Benincas. de paupert. q. 4. n. 12. tom. 18. tract. cum his enim potest commodè per alios facere quidquid per semetipsum, tanti enim nunc æstimatur aurum, vt in prouerbio iam deductum sit, *Omnia obedire pecuniæ*, & dixerit quidam, *deficiente pecunia deficere omnia*; & apud Senecam ep. 115. dixit alius. *Sine me vocari pessimum, vt diues vocer. An diues omnes quærimus, nemo an bonus. Non quarè, & vndè, quid habeas tantum rogant. Aut diues opto viuere, aut pauper mori. Benè moritur, qui dum moritur lucrum facit, pecunia ingens generis humani bonum.* Et Ouidius ad hoc propositum. *Maschard. Rodriq. Seneca. Ouidius.*

Ingenium quondam fuerat pretiosius auro:
Nunc est barbaries grandis habere nihil.
Auro pulsa fides, auro venalia iura,
Aurum lex sequitur.

Et tritum est oraculum illud Philippi Macedonum Regis

Argenteis pugna telis, atquè omnia vinces.

Quare puto, nullam personam diuitem, in hoc saltem casu Concilij, posse dici miserabilem. Eas omnes tamen enumeratas dici tales, si diuitijs non superabundent. Colligitur ex c. Significantibus de offic. deleg. vbi Barbos. n. 3. Vide Guid. Papæ q. 63. qui cum Innoc. id relinquit arbitrio iudicis. Videatur Menoch. lib. 2. de arbit. casu 66. vbi latè, quæ sint miserabiles personæ.

32 Noto 5. quod circa hoc caput Concilij extat constitutio gloriosiss. mem. Pauli Papæ V. quam refert Cherub. tom. 3. sui bull. in Paulo V. constit. eius 34. pag. 223. tenoris sequentis. *Religiosorum*, & infrà. *Cum itaque nomine dilecti filij Basilij Angussolæ Procuratoris generalis Ordinis fratrum Carmelitarum in Congregatione venerabilium fratrum nostrorum S.R.E. Cardinalium Trid. Concilij interpretum expositum fuerit, in Hispaniarum regnis quosdam Ordinarios locorum contendere, Religiosos intra claustra degentes coram ipsis Ordinarijs conueniri debere in causis ciuilibus, c. Volentes, de priu. in 6. comprehensis, propter illius innouationem à Conc. Trid. factam sess. 7. c. 14. quo præfatos Religiosos, eorum priuilegijs abrogatis, defendunt comprehendi. Præterea eosdem locorum Ordinarios pariter contendere, eosdem Religiosos intrà claustra degentes in prima instātia coram ipsis conuenire debere, ex decreto eiusdem Conc. Trid. sess. 24. c. 20. de ref. Cumquè ab eodem Basilio Procuratore generali in eadem Congregatione supplicatum fuerit, vt super vtraq; re responsa darent. Ab eadem vero Congregatione fuerit responsum, nequè constitutione in generali Concilio Lugdunensi edita, quæ incipit, Volentes, nequè decreto Conc. Trid. sess. 24. c. 7. comprehendi Regulares, ideoq; eos iuxta eorum priuilegia coram suis Superioribus, vel Conseruatoribus esse conueniendos necnon decretum eiusdem Concilij Trid. c. 20 sess. 24. ad Regulares non pertinere, nec eorum Conseruatorias imminuere, nec quò ad primam illarum instantiam aliquid noui inducere. Ipseq; Basilius Procurator generalis nobis humiliter supplicari fecerit, vt pro sui Ordinis quiete supradictas declarationes ab* *Cherub.*

eisdem

eisdem locorum Ordinarijs seruari debere Apostolica auctoritate precipere dignaremur. Nos illius huiusmodi supplicationibus inclinati, omnibus, & singulis locorum Ordinarijs in virtute sanctę obedientię per presentes districtè precipiendo mandamus, ne fratres, & Religiosos dicti Ordinis Carmelitarum contrà dispositionem declarationum predictarum perturbare, vel inquietare quoquo modo audeant, vel presumant. Irritum nihilominus, & inane decernentes quicquid secùs supèr his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Datũ Romę apud S. Marcum, sub annulo piscatoris, die 24. Augusti 1607. Pont. nostri anno 3. Ita etiam docet Camp. in diuer. iur. rubr. 12. cap. 13. nu. 29.

Camp.

33 Quintò sess. 23. de reform. c. 8. decernitur, *quòd vnusquisque ordinetur à proprio Episcopo* & c. 12. dicitur, *Regulares quoquè nec in minori ętate, nec sinè diligenti Episcopi examine ordineatur.* Circà quę aduerto vnam declarationem sacræ Congregationis de mandato S.D.N. Clem. VIII. quã refert Quarãta in summ. bull. verbo Ordo, pag. mihi 501. & A Sorbo in comp. priuil. Mendic. verbo Ordines sacri, versus finem, pag. mihi 457. Naldus in sum. verb. Ordo, nu. 26. his verbis. *Congregatio Concilij censuit, Superiores regulares posse suo subdito itidem regulari, qui prẹditus qualitatibus requisitis ordines suscipere voluerit, literas dimissorias concedere, ad Episcopum tamen Diecesanum, nempè illius Monasterij, in cuius familia ab ijs, ad quos pertinet, is Regularis positus fuerit. Et si Diecesanus abfuerit, vel non esset habiturus ordinationes, vel Sedes episcopalis vacaret,* (quod vltimum addidi ex declaratione huius decreti, ab ipsamet Congregatione facta apùd Naldum loc. cit.) *ad quẽcũque alium Episcopũ, dùmtamẽ ab eo Episcopo, qui ordines cõtulerit, examinetur quò ad doctrinam, et dũ ipsi Regulares nõ distulerint de industria cõcessionẽ dimissoriarum in id tẽpus, quò Episcopus Diecesanus vel absuturus, vel nullas habiturus esset ordinationes. Verũ cũ à Superioribus Regularibus, Episcopo Diecesano absẽte, vel ordinationes nõ habẽte, literę dimissoria dabuntur, in eis vtiquè huiusmodi causã absentię Diecesani Episcopi, vel ordinationũ ab eo nõ habẽdarum exprimẽdam esse. Quod qui non fecerint, officij, & dignitatis, seu administrationis, ac vocis actiuę, & passiuę priuationis, ac alias arbitrio eiusdem S. D. N. Papę reseruatas pœnas incurrent. In quorũ fidem, &c. Datum Romę die 15. Mensis Martij 1595.*

Quaranta. A Sorbo. Naldus.

34 Sed quid, si Diecesanus absens concederet facultatem alicui Episcopo trãseunti per suum Diecesim, vt posset ordinationes celebrare, possentne hoc casu Regulares ad quemcumq; Episcopũ accedere pro ordinibus suscipiendis? Puto, quòd sic. Nã hoc decretũ est contrà priuilegia Regularium, vndè strictè interpretandum est, nec vltrà casus expressos ampliandum. Secùs autem esset, si præsens concederet licentiam Episcopo transeunti ordinationes celebrandi. Ita etiam tenuit Tamburinus citato to. 2. de pot. Abbat. disp. 2. q. 19. num. 4.

35 Noto vlterius, quòd dispensare Regulares supèr tempore in interstitijs pertinet ad Episcopum ordinantem, non ad Superiorem regularem. Ita declarauit sacra Congregatio, vt refert Quaranta verbo Ordo, pag. mihi 496. his verbis. *Congregatio Concilij censuit, Superiores regulares non posse dispensare supèr interstitijs Regularium ordinandorum, sed id pertinere ad Episcopum ordinantem, qui tamen quò ad causam dispensationis iudicium suum formare debet ex attestatione Superiorum regularium.* Vide A Sorbo in comp. verbo Ordo quò ad 2. dubium, versu Et sic concludo, pag. mihi 454. Et Suarez tom. 4. de relig. tract. 1. lib. 2. cap. 12. à num. 22.

Quaranta. A Sorbo. Suarez.

36 Noto etiã, quòd si Regulares degant in Monasterijs sitis in locis nullius Diecesis, debent ordinari ab Episcopo viciniore, & obseruare omnia, quæ dicta sunt in declaratione sacrę Cõgregationis supradicta n. 33. Ità declarauit sacra Congregatio mense Decembri, anno 1619. vt refert Naldus loc. cit.

37 Noto etiàm, quòd Regulares non professi, non possunt sacris ordinibus ordinari per cõstit. Pij V. quę incipit, Romanus Pontifex sacrorum, quam refert Cherub. tom. 2. bull. in Pio V. constit. eius 75. pag. mihi 272. in qua constitutione extendit Pontifex decretum Concilij Trid. sess. 21. cap. 2. de reform. ad Religiosos non professos in communi viuentes. Et mandat Episcopis sub merito sanctæ obedientiæ, & indignationis suæ pœna, ne talibus personis sacros ordines impendant, & contrafacientes suspendit per annum ipso iure ab ordinum præstatione, & statuit, quòd huiusmodi Religiosi non professi, qui fuerint contrà suam constitũ & decretum Concilij ordinati, careant executione ordinum sic susceptorum, nec vllo modo possint in altaribus ministrare, & ministrantes priuilegijs exẽptionibus, immunitatibus, & alijs gratijs Clericis concessis omninò priuat, & declarat incurrere irregularitatis, & alias pœnas in dicto Concilij decreto positas, à quibus nõ nisi à Romano Pontificẽ, vel in mortis articulo absolui posse decernit. Minoribus autèm ordinibus poterunt Nouitij insigniri, nàm exceptio firmat regulam in contrarium. Aduerte autem, quòd ista cõstitutio nõ cõprehendit Religiosos Societatis Iesu, qui solùm vota simplicia emiserũt, vt declarauit Gregorius XIII. per suã cõstit. quę incipit, Ascendente, apùd Cherub. tom. 2. bull. in Greg. XIII. const. eius 89. pag. 472. & Greg. XIV in sua const. Ecclesiæ catholicæ, apùd Cherub. in eo, tom. 2. bull. const. eius 10. An autem Nouitij habentes conditiones requisitas à Concilio loc. cit. possint ad ordines promoueri, est maxima difficultas. Sanch. 6. in decal. cap. 10. num. 19. tenet, quòd sic; & ab Episcopo, in cuius Diœcesi est Nouitiatus nu. 21. Contrarium putant alij apud eumdem num. 18. Ex ista const. Pij nihil potest statui circà hoc, cum solum extendat dictum cap. Concilij ad Clericos non professos. Vndè censeo, posse cũ dimissorijs proprij Episcopi, & cęteris conditionibus Cõcilij, cum nullibi id clarè vetitum reperiatur.

Cherub. Trid. Cherub. Sanchez.

38 Noto deniquè, quòd Religiosi Societatis Iesu habent priuilegium, vt possint ordinari extrà tempora à iure statuta, in tribus Dominicis, vel alijs festis diebus etiàm continuis, ad sacros, etiam presbyteratus ordines. Ità concessit Gregorius XIII. vt refert Cherub. tom. 2. bull. in Gregorio XIII. constit. eius 77. fol. 460. incipit, Pium, & vtile; quo tamèn priuilegio vetat expresse Papa participare alias Religiones communicationem cum ipsa Societate habentes.

39 Solùm posset esse dubium, an per nouas, & posteriores concessiones factas alijs Religiosis, vt possint gaudere priuilegijs dictæ Societatis, censendum sit, dictum priuilegium posse ab alijs participari. Rodriq. tom. 1. quæst. regul. q. 55. art. 17. col. 2. versu At circà hunc artic. difficile dubium dicit; respondet tamèn affirmatiuè, quià, ait, à concessione generali non est recedendum, nisi vbi constat de voluntate concedentis: præcipuè cum hoc sit beneficium Principis, & consequenter latè interpretandum. Quarè cum successores Gregorij priuilegia Societatis sinè aliqua limitatione alijs Religionibus,

bus, vt Cistercieñsibus, & Cruciferis communicauerint, cum quibus communicant Mendicantes, clarũ est, ipsos Mendicantes priuilegijs Societatis Iesu sinè aliqua limitatione vti posse. Hæc tamèn doctrina Rodriquez non placet Suar. lib. 8. cap. 17. nu. 8. tùm quia sub clausula generali non venit id, quod Princeps non esset in specie verisimilitèr concessurus; tùm quià generi per speciem derogatur, etiamsi species ipsa præcesserit; tùm quià generalis concessio casuum non extenditur ad reseruatos.

Suarez.

40 Sexto sess. 23. c. 15. de refor. *Regulares non possunt confessiones sæcularium audire, nisi fuerint ab Episcopis approbati*. Vide quæ dico tom. 1. Relig. q. 1. c. 21. §. 2. versu Circà autèm, pag. 242.

41 Noto 1. quòd *Congregatio Concilij censuit, Regulares ad audiẽdas in Ciuitate, & Diœcesi sæcularium confessiones semel ab Episcopo, prauio examine, approbatos, iterũ ab eodem Episcopo non esse examinandos, cæterũ à successore posse vtiquè examinari iuxtà constitutionem sãctæ memoriæ Pij V. datam octauo Idus Augusti, Pontificatus illius anno 6. Quæ à fel. record. Gregorio XIII non est reuocata per reductionẽ priuilegiorum Regularium ad terminos Cõcilij Trid.* Refert ità Quaranta in summ. bull. verbo Confessor, pag. 235. Vide infra in constit. 7. Pij V. §. 4. & num. 8.

Quaranta.

42 Aduerte etiam, quòd circà eamdẽ approbacionem Regularium ab Episcopis faciendam, eadẽ sacra Congregatio anno 1587. die 2. Iulij aliam fecit declarationẽ in hæc verba. *Regulares, qui quò ad confessiones audiendas idonei generaliter ab Ordinarijs, eorumuè Examinatoribus reperti, & probati fuerint, generalitèr quoquè, & indistinctè, absque aliqua limitatione temporis, certorumuè locorum, aut generis personarum admittantur in Diœcesi propria. De cæteris verò, qui non adeò idonei reperientur, si petierint se admitti, arbitrio Ordinariorum relinquitur ipsos cum limitata facultate, pro vt eisdem Ordinarijs magis expedire videbitur, probare, & admittere. Qui autẽ in domibus laicorum confessiones ex causa audierint, statim Parochum admonere teneantur, & fidem auditæ confessionis pro medico adueniente relinquere.* Pro confessariorum approbatione vide Henriq. lib. 6. de pœnit. cap. 6. Et quandò Episcopus censeatur ex odio nolle Regularem approbare, vide nostrum Religiosum loc. cit.

Henriq.

43 Attende etiam, quòd admissus ad beneplacitum ad confessiones audiendas absque aliqua limitatione, intelligitur simpliciter, & vndequaquè admissus; quia beneplacitum durat vsque ad mortem concedentis, cap. Si gratiosè, de rescriptis in 6. Immò putat Antonius Gabriel tom. 2. tit. de præben. concl. 1. §. 33. quòd duraret etiam post mortem, quia ibi ad beneplacitum intelligitur nomine dignitatis, quod etiam approbat Henriq. lib. 2. de pœnit. cap. 6. num. 8. in comm. lit. G.

Ant. Gab.

44 Si quæras, an sic admissus possit ad libitum, & beneplacitum Episcopi prohiberi confessiones audire. ℞. licèt communitèr, quod ad beneplacitum conceditur, possit ad libitum concedentis reuocari; in subiecta tamen materia puto, quòd non possit ad libitum Episcopi licentia confessiones audiendi ad beneplacitum data reuocari, sed quòd requiratur iusta aliqua causa, & ad sacramentum pœnitentię pertinens. Moueor, nàm licentia, quæ datur ab Episcopis confessarijs Regularium ad audiendas sæculariũ confessiones, non est propriè licentia, sed potiùs approbatio personæ, & quasi iusta sententia, seu declaratio, quòd talis persona est idonea ad confessiones audiendas, vt patet ex ipsis Concilij verbis sess. 23. de refor. c. 15. ibi *& approbationem*. Vndè postquam Episcopi iudicauerint, Regulares esse idoneos ministros sacramenti pœnitentiæ, statim Papa illis concedit facultatem dictum sacramentum ministrãdi, vt patet ex Clem. Dudum, de sepulturis, §. Per huiusmodi, ibi *nequaquam intendimus potestatem in hoc impendere ampliorem, &c.* Et tenet Molfesius 1. p. sum. tract. 7. c. 14. nu. 64. Rodriq. tom. 1. q. reg. q. 58. art. 1. Sed sententia lata secundùm regulas iustitiæ non potest reuocari: *Quod enim semel placuit, amplius displicere non potest* per regulam Quod semel, quæ est 21. de regulis iuris in 6. Ergò dicta approbatio facta, vt supponitur, modis debitis, licèt sit ad beneplacitum, non potest ab Episcopo reuocari absquè magna causa, & ad dictum sacramentum pertinente, vt Glossa in d. Clem. Dudum, verbo Concesserint. Et DD. ibi communiter. Et solùm id videtur velle illud beneplacitum, quod in similibus sibi reseruant aliqui Episcopi. Atq; ità videtur docere Suarez lib. 8. de legibus, cap. 32. num. 9. posset etiam citari Gutierrez lib. 1. can. quæst. cap. 27. num. 23. quatenus distinguit inter licentiam audiendi cõfessiones, & approbationem ad audiendas confessiones, & ait, quòd vnum potest esse sinè alio, & vnũ concedi ab vno, & aliud ab alio. Adde, quòd approbatio Regularium ad confessiones sæculariũ audiẽdas, ab Episcopis facienda, solùm est quantùm ad literaturam, vt patet ex constit. 2. Leonis X. §. 6. infrà. Vndè cum nemo communitèr præsumendus sit dediscere, vix poterit dari causa, qua semèl approbatus reprobetur. Facit pro hoc puncto Barth. in leg. de pupillo, §. Si quis ipsi pistori, nu. 13. ff. de nou. operis nunc. Facit etiam cap. Si delegatus de offic. deleg. in 6. ex quibus colligitur, quod iurisdictio data ad beneplacitum censetur perpetua.

Molfesius. Rodriq. Suarez. Gutierr. Barth.

45 Quòd optime confirmat solemne decretum sacræ Congregationis Regularium, quòd sub hac forma refert Alphonsus Leo in fine 2. partis de Iubil. pag. 114. *Cum sacræ Congregationi Cardinalium negotijs Episcoporum, & Regularium Præpositorũ innotuerit, confessarios regulares grauitèr conqueri, quòd ab Archiepiscopis, Episcopis, & locorum Ordinarijs ab audiendis confessionibus quauis de causa indiscriminatim suspendantur, & propterea sępè contingere, vt ab ijsdem Archiepiscopis, Episcopis, & locorum Ordinarijs, omnibus simul vnius Conuentus confessarijs confessionis audiendi facultas adimatur, Illustrissimi eiusdem sacrę Cõgregationis Patres rati vix fieri posse, vt hęc sinè scandalo, magnaq; animarum pernicie contingant, re maturè perpensa, ad omnẽ scandali materiã submouendam, & quò magis spirituali piarũ mẽtiũ consolationi consulatur, statuunt, ac decernunt, Archiepiscopis, Episcopis, alijsque locorum Ordinarijs, ad quos confessarios approbandi ius spectat, confessarios regulares aliàs ab ipsis liberè approbatos; ab audiendis confessionibus suspendere post hàc minimè licere, nisi ex noua causa, eaq; ad confessiones ipsas pertinente, aut ob non seruatum interdictum, ab ipsis Ordinarijs positum. Statuũt insuper, eosdem Archiepiscopos, Episcopos, locorumq; Ordinarios confessiones audiẽdi facultatem omnibus simul vnius Cõuentus regularibus confessarijs, eadẽ sacra Congregatione incõsulta, nullo pacto adimere posse. Quod quidem decretum, vt ijdem Illustrissimi Patres opportunũ, & necessariũ duxerũt, ità inuiolabilitèr iubet obseruari. Romę 20. Nouemb. 1615. A. Mar. Episcop. Hostien. Card. Gallus. V. Theatin. Secr.* Quòd si, his nõ obstãtibus aliqui Episcopi Regulares cõfessarios absq; causa ad sacramẽtum pertinẽte, vel omnes simul suspẽdãt. Puto, quòd

non

non teneantur obedire, sed possunt sinè scrupulo pergere in confessionibus audiendis iuxta facultatem sibi traditam in 1. approbatione, maiori enim semper parendum. Nec indigent noua approbatione Regulares semel expositi ad confessiones audiendas in aliqua Diœcesi, si inde exeant & iterum
Cruz. reuertantur, vt Cruz lib. 2. de statu Relig. cap. 6. dub. 4. concl. 2.

46 Si quæras, an licentia data ab Episcopis Regularibus indefinitè ad audiendas sæcularium confessiones, expiret per mortem concedentis.

Suarez. *Nauar.* R. Quòd non. Ita Suarez lib. 8. de l. c. 32. num. 9. & tomo 4. in 3. p. disp 26. sect. 3. num. 9. & seq. Nauar. in cap. Placuit, de pœnit. dist. 6. nu. 161. Probatur ex capit. Si super gratia. de off. deleg. in 6. & cap. Is cui nulla, de præb. eodem libro. Et ratio est, quia istæ licentiæ conceduntur nomine dignitatis, quæ numquam moritur, vnde, si à successore non reuocentur, semper durant.

47 Aduerte etiam, quòd per nouam constitutionem Gregorij XV. quæ incipit, Inscrutabili infra, in constit. eius 1. §. 4 Confessores Monialium, etiam Regularibus subiectarum, debent ab Episcopis approbari; circà quod factæ sunt à sacra Congregatione de mandato Vrbani VIII. diuersæ declarationes, quas habes post dictam constitutionem,

48 Septimo sess. 25. de regularibus, c. 4. *Nullus Regularis absque sui Superioris licentia potest se obsequio alicuius loci, vel personæ mancipare. Nec licet Regularibus à suis Conuentibus recedere, etiam prætextu ad Superiores suos accedendi, nisi ab ijsdem missi, aùt vocati fuerint.* De his duobus punctis dixi to. 1. Religiosi, q. 1. De primo c. 23. per totum. De secundo, c. 20. versu Ad primum. & c. 26. versu Nequè esse Apostatam, vel fugitiuum.

49 Octauo eadem sess. 25. c. 12. *Censuræ, & interdicta nedùm à Sede Apostolica emanata, sed etiã ab Ordinarijs promulgata, mãdãte Episcopo, à Regularibus in eorũ Ecclesijs publicentur, atque seruentur. Dies etiã festi, quos in Diœcesi suã seruãdos idẽ Episcopus præceperit, ab exẽptis omnibus, etiã Regularibus seruentur.*

50 Hic solum dubitatur, an vigore huius capitis reuocata sint priuilegia Regularibus concessa ad celebrandum tempore interdicti, ianuis apertis. Af-
Nauar. firmat Nauarrus in manuali, c. 27. nu. 190. & lib. 5.
Garzia. consil. de priuil. consil. 7. per totum. Garzia de benef. p. 3. c. 2 nu. 280. & p. 5. c. 8. nu. 87. vers. Ad octauum affert declarationem Congregationis respondentis ad Episcopum Abulensem qui dictam Congregationem supèr hoc dubium consulerat, in hæc verba, *Priuilegia, si antè Concilium concessa fuerunt, vtiquè reuocata existunt.* Et ratio est, quia Concilium c. vlt. dictæ sess. reuocat omnia priuilegia, etiam maris magni, quæ sunt contrà statuta in dicta sess.

51 Negant tamèn esse prędicta priuilegia reuocata in diebus festiuis suarum respectiuè Religionum, & eorum octauis, & in missis nouis per dictum sta-
Henriq. tutum Concilij Henriq. lib. 13. c. 48. §. 1. Rodriquez
Rodriq. in bull. Cruciatæ §. 5. nu. 15 & in addit. nu. 13. & 35.
Sayrus. & to. 2. quæst. regul. q. 112. art. 1. Sayrus lib. 5. de cen-
Bart Med. suris, c. 13. num. 24. Bartholomæus Medina lib. 1. in-
Miran. struct. c 11. §. 13. dub. 2. Miranda tomo 2. manualis,
A Sorbo. q. 37. ar. 12. A Sorbo in comp. verb. Interdictum ter-
Peregr. tiò, versu Quò ad primum. pag. 387. Peregrinus in
Cruz. comp. priuil. cler. regul. tit. Interdictum, in schol. versu Secundò sciendum est. Cruz lib. 2. de statu Relig.
Barbosa. cap. 7. concl. 2. dub. 2. Barbos. de potest. Episc. p. 3. alleg. 105. nu. 44. Et extat declaratio ad hoc Pij V. infrà in const. eius 7. §. 6. quæ non est reuocata per reductionem illius ad terminos Concilij Tridentini, quia illud priuilegium non est contrà Concilium. quod solùm intendit reuocare illa priuilegia, quæ habebant milites Ierosolymitani, quibus ad nulla seruanda interdicta tenebantur. Et etiam priuilegia nobis à Leone X. concessa infrà in eius constitut. 11. quibus ad seruanda interdicta ordinaria auctoritate posita nullo modo tenebamur. Ita Medina. Miranda, A Sorbo, Peregrinus locis citatis. Et reddit omninò hanc sententiam certam constitutio Cle-
mentis VIII. quam refert Rodriquez loc. cit. art. 2. *Rodriq.*
vbi approbat priuilegia, quòd fratres Minores possint tempore interdicti, quacumq etiam Apostolica auctoritate appositi, celebrare festa sanctorum suæ Religionis, & de nouo cõcedit, vt possint dictis priuilegijs vti in festo S. Didaci, & Portiũculæ. Proptèr quam constitutionem in hanc etiam sententiam in-
clinat Garzia p. 3. de benef. c. 2. nu. 280. Et quod di- *Garzia.*
ctum est, & dicetur de interdicto, intellige etiam de cessatione à diuinis, vt Rodriquez dicto art. 2. & in
bulla Cruciatæ. §. 5. & num. 15. & Gutierrez lib. 1. *Gutier.*
can. q. cap. 10. cum multis, quos ibi citat, num. 4. &
hoc propter identitatem rationis. Vide Henriq. lib. *Henriq.*
13 cap. 53. num. 3. & in comm. vbi affert ad hoc priuilegium Leonis X. concessum Minoribus. Vide eumdem num. 6. & cap. 48.

52 Possunt etiam Regulares tempore interdicti, & cessationis à diuinis quacumque auctoritate, etiã Apostolica positorum, solemnitèr celebrare diuina ianuis apertis, & pulsatis campanis (nominatim interdictis, & excommunicatis exclusis) in festis Conceptionis, Visitationis, & Natiuitatis B. Marię Virginis, & in Natiuitate S. Ioannis Baptistæ, & nos Minimi etiam in festo S. Michaelis Archangeli, eo quià est festum nostræ Religionis, & in festis sanctorum, sub quorum inuocationibus sunt Ecclesiæ dedicatæ, seù quorum corpora in Ecclesijs respectiuè recondita sunt. Possunt etiam dicto tempore diuina celebrare in hebdomada sancta. & Resurrectionis Dominicæ festiuitatibus, & per octauas earumdem omnium supra dictarum festiuitatum; necnon quotiès Religiosi, & Moniales professionem emiserint, aùt primam missam celebrauerint, vel humana cadauera ecclesiasticæ sepulturæ tradi contigerit, dummodo ipsi interdicto causam non dederint, nec eis specialiter interdici contigerit. Ità concessit Leo
X. vt refert Casarub. in comp. verbo Interdictum *Casarub.*
2. num. 10

53 Possunt etiam Regulares tempore dicti interdicti generalis, siuè specialis, aùt quo cessatur à diuinis, eligere sex personas intèr viros, & mulieres successiuè, quæ in dicto Monasterio possint missas, & diuina officia audire, & etiam ibidem sacramenta ecclesiastica recipere, & si aliqua ipsarum sex personarum interim mori contigerit, valeat in ecclesiastica sepultura sepeliri, tamèn sinè solemnitate, dummodò fratres, vel aliqua ipsarum sex personarum interdicto, aùt cessationi à diuinis causam non dederint, & ipsum interdictum non sit positum, vel confirmatum auctoritate Apostolica. Ità refert Casarubius in comp. verb. Interdictum 1. num. 23. concessisse Nicolaum V. Et per priuilegium Nicolai Franchi Legati de latere possunt admittere quindecim personas quæ interdicto causam non dederint. Ità idem Casarubius verbo Interdictum. 1. n. 23. 24.

54 Noto etiam, quòd omnia, quæ nobis sunt concessa tempore interdicti generalis, ea omnia in spe-

bus, vt Cistercieñsibus, & Crucifetis communicauerint, cum quibus communicant Mendicantes, clarũ est, ipsos Mendicantes priuilegijs Societatis Iesu sinè aliqua limitatione vti posse. Hæc tamèn doctrina Rodriquez non placet Suar. lib. 8. cap. 17. nu. 8. tùm quia sub clausula generali non venit id, quod Princeps non esset in specie verisimilitèr concessurus; tùm quia generi per speciem derogatur, etiamsi species ipsa præcesserit; tùm quià generalis concessio casuum non extenditur ad reseruatos. *Suarez.*

40 Sexto sess. 23. c. 15. de refor. *Regulares non possunt confessiones sæcularium audire, nisi fuerint ab Episcopis approbati*. Vide quæ dico tom. 1. Relig. q. 1. c. 21. §. 2. versu Circà autèm, pag. 242.

41 Noto 1. quòd *Congregatio Concilij censuit, Regulares ad audiẽdas in Ciuitate, & Diœcesi seculariũ confessiones semel ab Episcopo, prauio examine, approbatos, iterũ ab eodem Episcopo non esse examinandos, cæterũ à successore posse vtiquè examinari iuxtà constitutionem sacta memoria Pij V. datam octauo Idus Augusti, Pontificatus illius anno 6. Quæ à fel. record. Gregorio XIII non est reuocata per reductionẽ priuilegiorum Regulariũ ad terminos Cõcilij Trid.* Refert ità Quaranta in summ. bull. verbo Confessor, pag. 235. Vide infra in constit. 7. Pij V. §. 4. & num. 8. *Quaranta.*

42 Aduerte etiam, quòd circà eamdẽ approbacionem Regularium ab Episcopis faciendam, eadẽ sacra Congregatio anno 1587. die 2. Iulij aliam fecit declarationẽ in hæc verba. *Regulares, qui quò ad confessiones audiendas idonei generaliter ab Ordinarijs, eorumuè Examinatoribus reperti, & probati fuerint, generalitèr quoquè, & indistinctè, absque aliqua limitatione temporis, certorumuè locorum, aut generis personarum admittantur in Diœcesi propria. De cæteris verò, qui non adeò idonei reperientur, si petierint se admitti, arbitrio Ordinariorum relinquitur ipsos cum limitata facultate, pro vt eisdem Ordinarijs magis expedire videbitur, probare, & admittere. Qui autẽ in domibus laicorum confessiones ex causa audierint, statim Parochum admonere teneantur, & fidem auditæ confessionis pro medico adueniente relinquere*. Pro confessariorum approbatione vide Henriq. lib. 6. de pœnit. cap. 6. Et quandò Episcopus censeatur ex odio nolle Regularem approbare, vide nostrum Religiosum loc. cit. *Henriq.*

43 Attende etiam, quòd admissus ad beneplacitum ad confessiones audiendas absque aliqua limitatione, intelligitur simpliciter, & vndequaquè admissus; quia beneplacitum durat vsque ad mortem concedentis, cap. Si gratiosè, de rescriptis in 6. Immò putat Antonius Gabriel tom. 2. tit. de præben. concl. 1. §. 33. quòd durat etiam post mortem, quia ibi ad beneplacitum intelligitur nomine dignitatis, quod etiam approbat Henriq. lib. 2. de pœnit. cap. 6. num. 8. in comm. lit. G. *Ant. Gab.*

44 Si quæras, an sic admissus possit ad libitum, & beneplacitum Episcopi prohiberi confessiones audire. ℞. licèt communitèr, quod ad beneplacitum conceditur, possit ad libitum concedentis reuocari; in subiecta tamen materia puto, quòd non possit ad libitum Episcopi licentia confessiones audiendi ad beneplacitum data reuocari, sed quòd requiratur iusta aliqua causa, & ad sacramentum pœnitentię pertinens. Moueor, nàm licentia, quæ datur ab Episcopis confessarijs Regularium ad audiendas sæculariũ confessiones, non est propriè licentia, sed potiùs approbatio personæ, & quasi iusta sententia, seu declaratio, quòd talis persona est idonea ad confessiones audiendas, vt patet ex ipsis Concilij verbis sess. 23. de refor. c. 15. ibi *& approbationem*. Vndè postquam Episcopi iudicauerint, Regulares esse idoneos ministros sacramenti pœnitentiæ, statim Papa illis concedit facultatem dictum sacramentum ministrãdi, vt patet ex Clem. Dudum, de sepulturis, §. Per huiusmodi, ibi *nequaquam intendimus potestatem in hoc impendere ampliorem, &c.* Et tenet Molfesius 1. p. sum. tract. 7. c. 14. nu. 64. Rodriq. tom. 1. q. reg. q. 58. art. 1. Sed sententia lata secundùm regulas iustitiæ non potest reuocari: *Quod enim semel placuit, ampliùs displicere non potest* per regulam Quod semel, quæ est 21. de regulis iuris in 6. Ergò dicta approbatio facta, vt supponitur, modis debitis, licèt sit ad beneplacitum, non potest ab Episcopo reuocari absquè magna causa, & ad dictum sacramentum pertinente, vt Glossa in d. Clem. Dudum, verbo Concesserint. Et DD. ibi communiter. Et solùm id videtur velle illud beneplacitum, quod in similibus sibi reseruant aliqui Episcopi. Atq; ità videtur docere Suarez lib. 8. de legibus, cap. 32. num. 9. posset etiam citari Gutierrez lib. 1. can. quæst. cap. 27. num. 23. quatenus distinguit inter licentiam audiendi cõfessiones, & approbationem ad audiendas confessiones, & ait, quòd vnum potest esse sinè alio, & vnũ concedi ab vno, & aliud ab alio. Adde, quòd approbatio Regularium ad confessiones sæculariũ audiẽdas, ab Episcopis facienda, solùm est quantùm ad literaturam, vt patet ex constit. 2. Leonis X. §. 6. infrà. Vndè cum nemo communitèr præsumendus sit dediscere, vix poterit dari causa, qua semel approbatus reprobetur. Facit pro hoc puncto Bartho. in leg. de pupillo, §. Si quis ipsi pistori, nu. 13. ff. de nou. operis nunc. Facit etiam cap. Si delegatus de offic. deleg. in 6. ex quibus colligitur, quod iurisdictio data ad beneplacitum censetur perpetua. *Molfesius. Rodriq. Suarez. Gutierr. Barth.*

45 Quòd optime confirmat solemne decretum sacræ Congregationis Regularium, quòd sub hac forma refert Alphonsus Leo in fine 2. partis de Iubil. pag. 114. *Cum sacræ Congregationi Cardinalium negotijs Episcoporum, & Regularium Præpositorũ innotuerit, confessarios regulares grauitèr conqueri, quòd ab Archiepiscopis, Episcopis, & locorum Ordinarijs ab audiendis confessionibus quauis de causa indiscriminatim suspendantur, & propterea sæpè contingere, vt ab ijsdem Archiepiscopis, Episcopis, & locorum Ordinarijs, omnibus simul vnius Conuentus confessarijs confessionis audiendi facultas adimatur, Illustrissimi eiusdem sacrę Cõgregationis Patres rati vix fieri posse, vt hęc sinè scandalo, magnaq; animarum pernicie contingant, re maturè perpensa, ad omnẽ scandali materiã submouendam, & quò magis spirituali piarũ mẽtiũ consolationi consulatur, statuunt, ac decernunt, Archiepiscopis, Episcopis, alijsque locorum Ordinarijs, ad quos confessarios approbandi ius spectat, confessarios regulares aliàs ab ipsis liberè approbatos; ab audiendis confessionibus suspendere posthàc minimè licere, nisi ex noua causa, eaq; ad confessiones ipsas pertinente, aut ob non seruatum interdictum, ab ipsis Ordinarijs positum. Statuũt insuper, eosdem Archiepiscopos, Episcopos, locorumq; Ordinarios confessiones audiẽdi facultatem omnibus simul vnius Cõuentus regularibus confessarijs, eadẽ sacra Congregatione incõsulta, nullo pacto adimere posse. Quod quidem decretum, vt ijdem Illustrissimi Patres opportunũ, & necessariũ duxerũt, ità inuiolabilitèr iubẽt obseruari. Romę 20. Nouemb. 1615. A. Mar. Episcop. Hostien. Card. Gallus. V. Theatin. Secr.* Quòd si his nõ obstãtibus aliqui Episcopi Regulares cõfessarios absq; causa ad sacramẽtum pertinẽte, vel omnes simul suspẽdãt. Puto, quòd

non

non teneantur obedire, sed possunt sinè scrupulo pergere in confessionibus audiendis iuxta facultatem sibi traditam in 1. approbatione, maiori enim semper parendum. Nec indigent noua approbatione Regulares semel expositi ad confessiones audiendas in aliqua Diœcesi, si inde exeant & iterum reuertantur, vt Cruz lib. 2. de statu Relig. cap. 6. dub. 4. concl. 2.

Cruz.

46 Si quæras, an licentia data ab Episcopis Regularibus indefinitè ad audiendas sæcularium confessiones, expiret per mortem concedentis.

Suarez. Nauar.

℟. Quòd non. Ita Suarez lib. 8. de l. c. 32. num. 9. & tomo 4. in 3. p. disp 26. sect. 3. num. 9. & seq. Nauar. in cap. Placuit, de pœnit. dist. 6. nu. 161. Probatur ex capit. Si super gratia. de off. deleg. in 6. & cap. Is cui nulla, de præb. eodem libro. Et ratio est, quia istæ licentiæ conceduntur nomine dignitatis, quæ numquam moritur, vnde, si à successore non reuocentur, semper durant.

47 Aduerte etiam, quòd per nouam constitutionem Gregorij XV. quæ incipit, Inscrutabili infra, in constit. eius 2. §. 4 Confessores Monialium, etiam Regularibus subiectarum, debent ab Episcopis approbari; circà quod factæ sunt à sacra Congregatione de mandato Vrbani VIII. diuersæ declarationes, quas habes post dictam constitutionem,

48 Septimo sess. 25. de regularibus, c. 4. *Nullus Regularis absque sui Superioris licentia potest se obsequio alicuius loci, vel personæ mancipare. Nec licet Regularibus à suis Conuentibus recedere, etiam prætextu ad Superiores suos accedendi, nisi ab ijsdem missi, aut vocati fuerint*. De his duobus punctis dixi to. 1. Religiosi, q. 1. De primo c. 23. per totum. De secundo, c. 20. versu Ad primum. & c. 26. versu Neque esse Apostatam, vel fugitiuum.

49 Octauo eadem sess. 25. c. 12. *Censuræ, & interdicta nedum à Sede Apostolica emanata, sed etiā ab Ordinarijs promulgata, mādāte Episcopo, à Regularibus in eorū Ecclesijs publicentur, atque seruentur. Dies etiā festi, quos in Diœcesi sua seruādos idē Episcopus preceperit, ab exēptis omnibus, etiā Regularibus seruentur*.

50 Hic solùm dubitatur, an vigore huius capitis reuocata sint priuilegia Regularibus concessa ad celebrandum tempore interdicti, ianuis apertis. Affirmat Nauarrus in manuali, c. 27. nu. 190. & lib. 5. consil. de priuil. consil. 7. per totum. Garzia de benef. p. 3. c. 2 nu. 280. & p. 5. c. 8. nu. 87. vers. Ad octauum affert declarationem Congregationis respondentis ad Episcopum Abulensem, qui dictam Congregationem supèr hoc dubium consulerat, in hæc verba, *Priuilegia, si antè Concilium concessa fuerunt, vtiquè reuocata existunt*. Et ratio est, quia Concilium c. vlt. dictæ sess. reuocat omnia priuilegia, etiam maris magni, quæ sunt contrà statuta in dicta sess.

Nauarr. Garzia.

51 Negant tamèn esse prędicta priuilegia reuocata in diebus festiuis suarum respectiuè Religionum, & eorum octauis, & in missis nouis per dictum statutum Concilij Henriq. lib. 13. c. 48. §. 1. Rodriquez in bull. Cruciatæ §. 5. nu. 15 & in addit. nu. 13. & 35. & to. 2. quæst. regul. q. 12. art. 1. Sayrus lib. 5. de censuris, c. 13. num. 24. Bartholomæus Medina lib. 1. instruct. c 11. §. 13. dub. 2. Miranda tomo 2. manualis, q. 37. ar. 12. A Sorbo in comp. verb. Interdictum tertiò, versu Quò ad primum. pag. 387. Peregrinus in comp. priuil. cler. regul. tit. Interdictum, in schol. versu Secundò sciendum est. Cruz lib. 2. de statu Relig. cap. 7. concl. 2. dub. 2. Barbos. de potest. Episc. p. 3. alleg. 105. nu. 44. Et extat declaratio ad hoc Pij V. infrà in const. eius 7. §. 6. quæ non est reuocata per reductionem illius ad terminos Concilij Tridentini, quia istud priuilegium non est contrà Concilium, quod solùm intendit reuocare illa priuilegia, quæ habebant milites Ierosolymitani, quibus ad nulla seruanda interdicta tenebantur. Et etiam priuilegia nobis à Leone X. concessa infrà in eius constitut. 11. quibus ad seruanda interdicta ordinaria auctoritate posita nullo modo tenebamur. Ita Medina. Miranda, A Sorbo, Peregrinus locis citatis. Et reddit omninò hanc sententiam certam constitutio Clementis VIII. quam refert Rodriquez loc. cit. art. 2. vbi approbat priuilegia, quòd fratres Minores possint tempore interdicti, quacumq etiam Apostolica auctoritate appositi, celebrare festa sanctorum suæ Religionis, & de nouo cōcedit, vt possint dictis priuilegiis vti in festo S. Didaci, & Portiunculæ. Proptèr quam constitutionem in hanc etiam sententiam inclinat Garzia p. 3. de benef. c. 2. nu. 280. Et quod dictum est, & dicetur de interdicto, intellige etiam de cessatione à diuinis, vt Rodriquez dicto art. 2. & in bulla Cruciatæ. §. 5. & num. 15. & Gutierrez lib. 1. can. q. cap. 10. cum multis, quos ibi citat, num. 4. & hoc propter identitatem rationis. Vide Henriq. lib. 13 cap. 55. num. 3. & in comm. vbi affert ad hoc priuilegium Leonis X. concessum Minoribus. Vide eumdem num. 6. & cap. 48.

Henriq. Rodriq. Sayrus. Bart Med. Miran. A Sorbo. Peregr. Cruz. Barbosa. Rodriq. Garzia. Gutier. Henriq.

52 Possunt etiam Regulares tempore interdicti, & cessationis à diuinis quacumque auctoritate, etiā Apostolica positorum, solemnitèr celebrare diuina ianuis apertis, & pulsatis campanis (nominatim interdictis, & excommunicatis exclusis) in festis Conceptionis, Visitationis, & Natiuitatis B. Marię Virginis, & in Natiuitate S. Ioannis Baptistæ, & nos Minimi etiam in festo S. Michaelis Archangeli, eo quià est festum nostræ Religionis, & in festis sanctorum, sub quorum inuocationibus sunt Ecclesiæ dedicatæ, seù quorum corpora in Ecclesijs respectiuè recondita sunt. Possunt etiam dicto tempore diuina celebrare in hebdomada sancta. & Resurrectionis Dominicæ festiuitatibus, & per octauas earumdem omnium supradictarum festiuitatum; necnon quotiès Religiosi, & Moniales professionem emiserint, aùt primam missam celebrauerint, vel humana cadauera ecclesiasticæ sepulturæ tradi contigerit, dummodo ipsi interdicto causam non dederint, nec eis specialiter interdici contigerit. Ità concessit Leo X. vt refert Casarub. in comp. verbo Interdictum 2. num. 10

Casarub.

53 Possunt etiam Regulares tempore dicti interdicti generalis, siuè specialis, aùt quo cessatur à diuinis, eligere sex personas intèr viros, & mulieres successiuè, quæ in dicto Monasterio possint missas, & diuina officia audire. & etiam ibidem sacramenta ecclesiastica recipere, & si aliqua ipsarum sex personarum interim mori contigerit, valeat in ecclesiastica sepultura sepeliri, tamèn sinè solemnitate, dummodò fratres, vel aliqua ipsarum sex personarum interdicto, aùt cessationi à diuinis causam non dederint, & ipsum interdictum non sit positum, vel confirmatum auctoritate Apostolica. Ità refert Casarubius in comp. verb. Interdictum 1. num. 23. concessisse Nicolaum V. Et per priuilegium Nicolai Franchi Legati de latere possunt admittere quindecim personas quæ interdicto causam non dederint. Ità idem Casarubius verbo Interdictum. 1. n. 23. 24.

54 Noto etiam, quòd omnia, quæ nobis sunt concessa tempore interdicti generalis, ea omnia in speciali

ciali interdicto intelliguntur esse concessa per priuilegium Iulij II. concessum Augustiniensibus. Refert idem Casarubius loc. cit. num. 14. Et notant ibi Casarubius, & Sorbus verbo Interdictum 3. versu Decimo Iulius, quòd ista est magna concessio, & ideò valdè notanda. Nam quando secũdùm ius commune suspenditur interdictum in quibusdam diebus, non suspenditur pro ecclesijs, vel personis particulariter interdictis, adeò, vt si in illis celebrarent, essent irregulares, & tamẽ secundùm istam concessionem in talibus locis specialiter interdictis poterit celebrari, & illa omnia agi, quæ poterant in interdicto generali, sed personæ specialiter interdictę minimè hoc possent facere, neque alij coram illis.

55 Noto etiã, quòd ianuis clausis, & submissa voce tempore interdicti, etiam Apostolica auctoritate positi possumus, non pulsatis campanis, & exclusis excommunicatis ac interdictis, Missas, & diuina officia celebrare, nõ solùm in nostris Ecclesijs, sed etiã in alijs ecclesijs, & deuotis locis, tàm in itinere, quàm alibi, admissis socijs, & fratribus nostris. Ita habetur in cap. Alma mater, §. Adijcimus, de sent. excomm. in 6. intellige tamen hoc ius commune, modò ecclesiæ, in quibus dicta officia diuina celebranda sunt, non sint specialiter interdictæ, vt notat Glossa d. cap. verbo ecclesijs, nam alioqui per priuilegium cit. nu. 54. possunt etiam ibi. Et concessit Leo X. in bulla, quæ incipit, Etsi in priuilegijs, quæ ponitur infrà in Leone X. constit. eius 12. Item idem concessit Iulius II. in constit. eius 2. §. 23. infrà. Et quòd possimus admittere famulos, procuratores, & operarios, concessit Alexander IV. infrà in Alexan. VI. constit. 4. — *Glossa.*

56 Tandem quo modo tempore interdicti gerere se debeant Regulares, quos possint admittere ad diuina, quos debeant reijcere, vide A Sorbo in comp. verbo Interdictũ 3. versu Primò statim atq; sciunt, pag. 387. per multa. Miranda tomo 2. manualis. q. 38. art. 12. & Cruz lib. 2. de stat. Rel. cap. 7. dub. 2. — *A Sorb.* *Miranda.* *Cruz.*

57 Noto eadem sess. 25. c. 13. *exempti omnes tam Clerici sæculares, quàm Regulares quicũque etiã Monachi, ad publicas processiones vocati accedere compellantur, ijs tantum exceptis, qui in strictiori clausura perpetuò viuũt.* Sed an debeãt vocari personaliter per Clericos, an sufficiat per edictum, neminem hucusq; vidi tractantem, puto tamen personaliter, etiam ad consuetas, tum quia quando Trid. vult vt sufficiat vocatio per edictum, id dicit expressè, vt patet, sess. 24. de refor. c. 18. ibi *per edictum etiam publicum vocentur*, tũ quia edicta, vt plurimum à Regularib. non leguntur; & cum determinare horã processionũ ad Episcopũ pertineat, si Regulares de ea informati non sint, non poterunt hora statuta cõparere, sed cogentur sæpius cũ maximo illorum incommodo, & processionis perturbatione anticipare, vel tardare, & ita seruatur in praxi in isto Archiepiscopatu Genuensi.

58 Noto primò, quòd circa compositionem præcedentiæ Pius V. in constit. eius 7. §. 11. infra ita declarauit. *Controuersias autem omnes de præcedentia, quę eadem sess. 25. capite verò 13. per Episcopum terminari mandantur, non nisi durantes per illum dirimi, finitas autem nullo modo innouari posse statuimus.* Vide quæ dico 1. p. Ritualis, notab. 4. Quomodo autẽ has cõtrouersias tollat Episcopus, quando ex improuiso oriuntur, nimirum controuertentes expellẽdo, si de iure eorum non possit in continenti constare, Vide Rodriquez tom. 3. quæst. reg. q. 37. art. 3. — *Rodriquez.*

59 Noto 2. declarationem huius c. factam ab eodemmet Pio V. infrà in eius constitutione 7. §. 29. vbi determinat, quæ sint processiones publicæ, ad quas vocati tenentur ire Regulares, & qui Conuentus ad eas compelli possint, quæ est in suo robore, vt dico ibi ex sententia Congregationis. Vide constit. 26. Leonis X. §. 5.

60 Noto 3. circa id, quòd dicit Concilium, *Regulares posse compelli, &c.* quòd non possunt compelli censuris ecclesiasticis, vt dixi 1. p. Ritualis, not. 3. etiamsi citati non compareant, & vocati non veniãt, & Doctoribus ibi pro hac sententia adductis addo Henriquez lib. 7. de indulg. cap. 25. num. 7. Gambara de officio legati, lib. 8. c. vlt. num. 77. Rodriquez to. 3. quæst. regul. q. 36. art. 1. Scortia in bullis selectis theoremata 393. versu Si autem. Quòd si censuras contrà eos ferant, hæ sunt nullius valoris defectu iurisdictionis, vt Sanchez lib. 7. de matrimon. disput. 33. nu. 23. alios citans. Poterunt ergo alijs pœnis Episcopi eos compellere, iuxtà cap. 1. de priuil. in 6. Nimirum deponendo Superiores, & contradictores incarcerando, à dicto Monasterio amouendo, priuando prædicatione verbi Dei, seù etiam pœnis pecuniarijs. Vide Glossam dicto cap. 1. de priuil. versu Quantùm ad ista. — *Henriq.* *Gambara.* *Rodriq.* *Scortia.* *Sanchez.* *Glossa.*

61 Decimo eadem sess. 25. de regul. cap. 14. ità habetur. *Regularis non subditus Episcopo, qui intra claustra Monasterij degit, & extra ea ita notoriè deliquerit, vt populo scandalo sit, Episcopo instante, a suo Superiore intra tempus ab Episcopo præfigendum seuerè puniatur, ac de punitione Episcopum certiorem faciat. Sin minus à suo Superiore officio priuetur, & delinquens ab Episcopo puniri possit.*

62 Noto 1. quòd Ordinarius nõ potest nèc per se, nèc per alios procedere ad capturam Religiosorũ, Clem. vnica, §. 1. de excessibus præl. Neq; etiam potest capere Nouitios, quia gaudent omnibus priuilegijs professorum, c. Religioso, de sent. excom. in 6. Et nouissimè Paulus V. concessit Congregationi S. Mariæ Fuliensis per suam constit. In supereminentis, apud Cherub. tom. 3. bull. in Paulo 5. sub const. eius 23. pag. 206. Nisi Nouitius ob delictum in sęculo factum præsumatur in fraudem intrasse Religionem. Henriquez lib. 7. de indul. cap. 25. nu. 7. Quòd si capiat, incidit in excommunicationem, ca. Si quis suadente diabolo 17. q. 4. quia afficit indebitè iniuria captum; Henriquez loc. cit. A Sorbo in comp. verbo Conueniri, vbi pro hac sententia citat Paulum Fuscum, lib. 2. de visit. cap. 20. num. 20. Et quò ad capturam Nouitij Nauarrus in summ. ca. 27. nu. 79. versu Octaua declaratio. Facit caput Si Clericos, de sent. excomm. in 6. à contrario sensu ibi *subiectos*. Et aduerte, quòd non solùm Episcopus capi faciens Religiosum etiam nouitium, incurrit dictam excommunicationem, sed etiam ipsi capientes. Habetur d. cap. Si clericos. — *Cherub.* *Henriq.* *Henriq.* *A Sorbo.* *Nauar.*

63 Noto 2. quòd quandò Regulares ità notoriè delinquunt, vt populo scandalo sint, debent Episcopi locorum scribere suis Superioribus præfigendo illis terminum ad eos puniendos iuxta supra dicti Concilij Tridentini decretum. Quod tamen non dat illis facultatem dictos Regulares etiam notoriè delinquentes faciendi capi. Vndè si capi faciant, excedũt potestatem sibi traditam, & maximam iniuriam irrogant delinquenti, ex illorum iurisdictione exempto, & per consequens incidunt in excommunicationem cap. Si quis suadente, vt dixi. Et verè maius quandoque scandalum oritur ex incarceratione delinquentis, quàm ex ipsa perpetratione delicti, occurrit enim aliquando, quòd Regularis ingredi-

ditur

ditur V. G. in domum alicuius meretricis incognitus,& à nemine visus,aut solùm ab vno,vel duobus; qui si in ea domo captus per Ciuitatem in carcerem ducatur,magnum generabit scandalum,& magnam maculam suæ Religioni inuret, quæ tamen vitata fuissent,si dictus ductus in carcerem non fuisset.Vndè nescio quomodò aliqui Episcopi indiscretè zelum animarum sibi non creditarum zelantes,seù zelare videri volentes, saluent conscientias suas, certos ministros ad id deputatos tenentes quos spiculatores vocant,eisque menstruum salarium soluentes, vt quò, & quà vadant, & transeant Religiosi, diligenter notent, illisq; referant, & si in domum aliquam suspectam ingrediantur, statim capi faciunt. Hoc certè non præcepit ille, qui peccantes admonendos statuit. Neque Tridentinum, quod solùm præcipit, quòd quando aliquis Regularis ita notoriè delinquit,vt populo, non duobus, vel tribus. sed populo,idest saltem decem, iuxta Glossam in cap. Nullus,de electione, scandalo sit,instante Episcopo, non capi faciente, à Superiore regulari. non ab ipso Episcopo, puniatur. Vbi aduerte, quòd ad hoc,vt Episcopus teneatur instare, vt delinquens puniatur, debet delictum esse notorium, & debet causare scandalum in populo; quibus conditionibus concurrentibus, tenetur Episcopus instare, vt delinquens puniatur, non concurrentibus, non tenetur, quod si facit, iurisdictionem sibi vsurpat. Potest quidem,si delictum sit secretum, vel non notorium, neque scandalosum populo, secretò admonere delinquentem,vt se corrigat, quòd si se non correxerit,bis, aut ter monitus, iuxta Euangelicum præceptum de correctione fraterna, Superiorem delinquentis admonere, vt tali delinquenti occasionem delinquendi auferat, & pro modo culpæ puniat, salua semper, quantùm fieri potest,delinquentis secretò fama. *Glossa.*

64 Si autem delictum esset ita enorme, & notorium, ac scandalosum, & timeretur de fuga delinquentis,tunc puto, quòd posset Episcopus delinquẽtem capere, & intra 20. horas ad suum Superiorem remittere, etiamsi ipse Superior remittere non instaret. Panor. in cap. fin. de foro compet. num. 11. & cap. Cum non ab homine, de iud. nu. 12. Tambur. de iur. Abbat. to. 1. disp. 15. q. 7. nu. 41. Felinus ibidem, num. 7. Nau in summ. cap. 27. nu. 85. Henriquez, lib. 7. de indul. cap. 25. num. 7. in comm. littera Q. Colligitur ex Trid. sess. 25. de reform. cap. 6. ibi *in criminibus tamen ex incontinentia prouenientibus, de qua in decreto de cõcubinarijs, & in atrocioribus delictis, &c. vbi de fuga timetur, ne iudicium eludatur, & ideo opus sit personali detentione, &c.* Quòd autem debeat intra 20. horas ad proprium Superiorem remittere, Panorm. loco cit. nu. 9. & Glossa in cap. Cum non ab homine, de Iudicijs, verbo Deprehensus. Et ratio huius doctrinæ est, quia sicut potest capi Clericus à sæcularibus deprehensus in manifesto facinore, quando crimen est atrox, & timetur de fuga, & duci ad suum Superiorem, vt docet Panorm. loc. cit. & cap. Vt fama, de sent. excom. n. 6. & Guido Pape qu. 73. Ita etiam potest capi ab Episcopo Religiosus deprehensus in atroci delicto notorio, & scandaloso, cum timetur de fuga. Cum autem nõ timetur de fuga, vel delinquens præstat sufficientem cautionẽ, de se Superiori suo præsentando, neque etiam in flagrãti potest capi, c. si Clericos, de sent. excomm. Neque potest capi, si non timetur de fuga, vt ducatur ad suũ Superiorẽ, ad hoc vt possit probari, eum deliquisse, nam si delictum est notorium, vt supponimus facilè probabitur, absque eo quòd capiatur, & cum maiore scandalo captus ducatur per Ciuitatem. Adde, quòd ministrorum relatio magnam facit fidem. *Panorm. Felin. Nauar. Henriq. Panorm. Glossa. Guid. Pape.*

65 Fauet valde hîc dictis quædam declaratio sacræ Congregationis, in qua *dubitatum fuit, an quando Regularis extra claustra notoriè delinquit, detinẽdus sit in carceribus Episcopi, donec processus in Curia episcopali conficiatur, eoque compilato, instante Superiore, remittendus sit, vnà cum processu puniendus; an potius, non expectata compilatione processus, statim remittendus sit ad Superiorem vnà cum probationibus, quæ habentur. Congregatio respondit, statim remittendum esse, etiam posito, quòd Superior nullam instãtiam faceret.* Vnde collige, quòd Regularis deprehensus in atroci delicto, eoque notorio, & scandaloso, si timetur, ne fugam arripiendo, pęnas effugiat; potest ab Episcopo capi per suos ministros, & rectà duci ad suum Superiorem, cum instantia vt intra certum tempus eum puniat, vt definit Concilium. In alijs autem casibus minùs grauibus, & minùs scandalosis: vel vbi non timetur de fuga: vel quando delinquens de non fugiendo præstat sufficientem cautionem, non potest Episcopus Regularem etiam in flagranti repertum capere, quòd si capiat, incidit in excommun. capitis Si quis suadente, vt dixi nu. *62. 63.*

66 Aduerte etiam, quòd in loco, vbi non esset Iudex ecclesiasticus, posset Iudex sæcularis, eo modo, & illis causis, quibus diximus, eum posse capere Iudicem ecclesiasticum, capi facere Regularem in flagranti crimine, absque metu incurrendi aliquam excommunicationem, dummodò eum statim remitteret Iudici ecclesiastico, vel Prælato delinquentis. Ita Guido Pape, q. 73. qui dicit, ita stylari in omnibus Curijs. Quòd si non sumant in flagranti, sed post delictum: vel non statim remittant Iudici ecclesiastico, incurrũt in excommunicationem capitis Si quis suadente. Quicquid aliqui dicant, putantes tales incurrere solùm excommunicationem capit. Nuper, de sentent. excommunicationis, quam dicunt non esse reseruatam. Sed meo videri falluntur, nam dicto capite nulla fertur excommunicatio, sed solùm declaratur, capientem Clericum, & carceribus eum detinentem, etiam sine alia corporali læsione, esse excommunicatum per solam iniuriam, quæ fit Statui ecclesiastico, excommunicatione intellige cap. Si quis suadente. *Guid. Pape.*

67 Sed quid, si Clericus, seu Regularis ducatur captus per Officiales temporales, vel ecclesiasticos extra casum permissum, poterit ne eis impunè auferri? Respondeo, quòd sic, quia dicti Officiales illicitum quid tunc faciunt. Ita Guido Pape q. 73. num. 2. qui pro hoc allegat legem primam, §. Hæc verba, ff. Ne vis fiat ei, qui. Et vim iniustè patienti auxilium ferre possumus semper, & aliquando tenemur. *Guid. Pape.*

68 Aduerte etiam, quòd pro obseruantia huius capitis Concilij, quod habemus præ manibus, extat cõstitutio Clementis VIII. quam refert Rodriquez tomo 2. q regul. q. 2. art. 6. & Cherubinus to. 3. Bull. in Clem. 8. constit. eius 59. pag. 53. quæ sic habet: *Suscepti muneris.* & infra. *Motu proprio, & ex certa scientia nostris, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine hac nostra perpetuò valitura constitutione, omnibus, & singulis cuiuscunque Ordinis, & Instituti Regularium, etiam Mendicantium Superioribus, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostra, ac priuationis dignitatum, & officiorum per eos obtentorum, eo ipso incurrendis pęnis, præcipimus, & mandamus, vt iuxta prædictum decretum* *Rodriq. Cherub.*

(*Concilij Trid.*) *quilibet ipsorum Regularem non subditum Episcopo, intra claustra degentem, & extra ea ità notoriè delinquentem, vt populo scandalo sit. Episcopo instante, intra tempus ab Episcopo præfigendum, seuerè puniat, ac de punitione Episcopum certiorem faciat. & aliàs decretum ipsum in omnibus, & per omnia exequatur. Cæterum si Superior in Regularem delinquentem non animaduerterit: Quinimmo si illum impunitũ ad alia suorum Ordinum loca extra Episcopi Diœcesim, vt præfertur, transmiserit, volumus, & simili motu, atq; auctoritate decernimus, vt Superior, instante Episcopo, intra terminum ab Episcopo præfigendum, & sub eisdem indignationis nostræ, ac priuationis dignitatum, & officiorum obtentorum, necnon & sub inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, ac vlterius priuationis actiuæ, & passiuæ vocis, ad quas a nemine, præterquam à nobis, & à Romano Pontifice pro tempore existente restitui possit, ipso facto similiter incurrendis pœnis, ipsum Regularem delinquentem à loco, ad quem transmissus fuit reuocare, & in quo deliquit constituere, aut sistere teneatur. Quod si hoc etiam facere prætermiserit, per presentes similiter statuimus, vt Ordinarius loci, ad quem Regularis delinquens transmissus fuerit, super præmissis ab ipso Ordinario loci, in quo deliquit, similiter requisitus, vel aliàs de illius delicto informatus, vt præfertur, tamquam Sedis Apostolicæ delegatus, prædictum Concilij decretum omnino exequi & in Regularem delinquentem seuerè animaduertere possit, & debeat.*

69 Aduerte, quòd quandò Superior fratris delinquentis notoriè, & cum scandalo, transmittit de industria illum in alium locum, vt impunitus remaneat, procedit ista constitutio. Non autèm quando transmittit illum in pœnam delicti commissi, quæ aliquando est grauissima, vel quià sic conuenit bono regimini, quia in loco delicti non potest sine maiori scandalo puniri. Ità Rodriquez tom. 2. q. reg. qu. 2, art. 6. *Rodriq.*

70 Aduerte etiam, hanc constitutionem, & decretum Concilij procedere, quandò Episcopus instat Prælato regulari, vt ad punitionem delinquentis procedat. Verbum autẽ, instare, plures flagitationes significat, vt liquet ex lege 32. 33. ff. de vsur. atq; ità non sufficit si Episcopus petat vna vice à Prælato vt delinquentem puniat, sed debet instare, idest petere saltem tribus vicibus, vt sic de negligentia eius cõstando, possit Episcopus ad executionem Concilij, & huius constitutionis procedere.

71 Vndecimò eadem sess. 25. cap. 16. de Regul. statuitur 1. *Quòd nulla renunciatio, aut obligatio facta a Nouitio valeat, nisi cum licentia Episcopi, vel eius Vicarij fiat intra duos menses proximos antè professionem. 2. Quod Nouitios, finito tempore Nouitiatus, Superiores, quos habiles inuenerint, ad professionem admittant, aut ex Monasterio eijciant. 3. Quod antè professionem Nouitij, excepto victu, & vestitu illius temporis, quo in probatione fuerit, quocumq; prætextu a parentibus, vel propinquis, aut curatoribus eius Monasterio aliquid ex bonis eiusdem non tribuatur.*

72 Circà hoc tertium notaui aliqua tom. 1. Religiosi, q. 1. cap. 29. concl. 3. vsquè ad conclus. 4. quę ibi videri possunt.

73 Circa 1. noto 1. quòd renunciatio facta à Nouitio antè ingressum Religionis, intuitu tamèn ingressus, valet. Ità Vega 1. p. sum. c. 91. casu 4. & p. 2. c. 50. casu 3. Passarell. in priuil. Minim. notab. 37. ad finem, vbi refert declarationem sacræ Congregationis pro hac sententia, factam anno 1575. die 22. Octobris, quam etiàm refert Quaranta in sum. bull. verbo Monasteria, & Conuentus, &c. pag. mihi 437. in hæc verba, *Congregatio Concilij censuit, decretũ Concilij Trid. sess. 25. de regul. c. 16. non habere locum in renunciatione facta antè susceptionem habitus.* Quam declarationem refert, ac profitetur editam fuisse supèr precibus Monasterij S. Agnetis Ciuitatis Mediolani Menoch. in addit. ad libr. 2. de arb. iud. casu 426. sub num. 3. Gutierrez can. q. lib. 2. cap. 1. num. 31. Hanc sententiam defendit etiam Sanch. lib. 7. in decal. cap. 5. num. 4. & in praxi eam obseruari video, licet alij apùd ipsum Sanchez loc. cit. num. 3. contrarium senserint. *Vega Passarell. Quaranta. M noch. Guttierr. Sanchez.*

74 Noto 2. nomine renunciationis, atquè obligationis non intelligi testamentum, neq; donationem causa mortis, neq; codicillum; atquè ità potest à Nouitio fieri testamentum, &c. quandocumque voluerit, non seruatis ijs solemnitatibus à Concilio requisitis. Quià testamentum non est renunciatio nequè obligatio, nec finis huius decreti, nempè ne ea ratione Nouitius retardetur à libero egressu, vt egrediens non potiatur bonis omnibus anteà possessis, quià supradicta nullam inducunt obligationem supèr illum Nouitium, cùm antè professionem possint ab illo, quandocumq; voluerit, reuocari. Vega 2. p. sum. c. 50. casu 3. notab. 2. Rodriq. tom. 2. quæst. regul. qu. 47. artic. 10. Sanch. lib. 7. in decalog. ca. 5. num. 13. Molina tom. 1. de iust. disp. 149. col. 7. versu Quòd ad Ecclesiam attinet. Secùs autèm dicendum est de donatione inter viuos, quià hæc est irreuocabilis. Sanch. loc. cit. num. 14. & nu. 20. *Vega Rodriq. Sanchez. Molina*

75 Itàquè comprehenduntur in hoc decreto omnes contractus, in quibus Nouitius spoliat se aliqua parte notabili hæreditatis suæ absq; spe eam ampliùs recuperandi, vt donatio, renunciatio, alienatio. Illi autèm contractus, in quibus Nouitius nihil deperdit de suo, vt sunt emptio, venditio, permutatio, locatio, & similes, non comprehendũtur hoc decreto; atq; ità possunt à Nouitio, quandocumquè voluerit, fieri; Et ratio colligitur ex fine huius decreti, qui est, ne Nouitius patrimonio suo destitutus, hac occasione cogatur profiteri. Atquè ità illi omnes contractus in damnum patrimonij Nouitij prohibentur fieri, nisi sub hac forma. Sanch. loc. cit. nu. 32. An autèm comprehendatur hoc decreto renunciatio beneficij ecclesiastici, & officiorum publicorum temporalium, & aliæ renunciationes, videatur Sanch. loc. cit. à num. 36. ad 47.

76 Noto 3. quòd si Nouitius, postquàm fecit suam renunciationem in fauorem Monasterij, vel alterius intra duos menses, & de licentia Episcopi, è viuis decedat, illa renunciatio non valet, etiamsi expressè non reuocauerit, quia Tridentinum expresse dicit, quòd dicta renunciatio non intelligatur effectum suum sortiri, nisi secuta professione. Ita Passarellus in notab. priuil. notab. 37. §. Si autèm, vbi ait, ita sibi responsum fuisse à sacra Congregatione Cardinalium. Vega p. 1. sum. cap. 91. casu 4. A Sorbo in comp. priuil. verbo Nouitius, in fine, versu Et hinc deindè, pag. mihi 438. Sanch. 7. in decal. c. 5. num. 49. Atquè ita tunc, nisi prius testamentum fecerit, in bonis Nouitij succedent, qui veniunt ab intestato, non obstante tali renunciatione, quæ est irrita, vt diximus. *Passarell. Vega. A Sorb. Sanchez.*

77 Sed quid, si per priuilegium aliquod vicinus morti, sed antè annum, faceret professionem, validą ne esset renunciatio cum debitis solemnitatibus facta?

facta? Puto, quòd sic; per ea, quæ dico infrà in const. 8. Pij V. num. 1.

78 Si quæras vlteriùs, an renunciatio ad fauorem Monasterij, vel alterius facta, & professione secuta quidem, sed inualida, valeat? Putat non valere Sanch. loc. cit. num. 55. quia Tridentinum petit sequi professionem, & verba intelligenda sunt cum effectu, & perindè est actum non fieri, ac esse nullum. l. Duo sunt Titij, ff. de testam. tutel.

79 Noto 4. quòd renunciatio facta à Nouitio cum debitis solemnitatibus, si ipse Nouitius velit in Religione perseuerare, & suo tempore profiteri, non potest ab eo reuocari quia ideò requiruntur illæ solemnitates, vt, ijs adhibitis, reuocari non possit. Sanch. loc. cit. num. 58. Potest tamen facere testamentum, quòd in casu mortis dictorum duorum mensium sortiatur effectum, derogando dictam renunciationem. vt Sanch. num. 50.

80 Noto 5. quòd si facta renunciatione cum debitis solemnitatibus, & aliquo casu deindè professio dilatetur, adhuc tamen renunciatio valida erit, vt declarauit sacra Congregatio 17. Octobris, anno 1594. & habet Sanch. loc. cit. num. 82. *Nauar. Passarell.*

81 Circa 2. noto, quòd potest superior Prælatus ex causa professionem differre. Nauar. rom. 1. consil. lib. 3. de regul. consil. 30. num. 1. Passarell. in priuil. Minim. in can. Concil. Trid. can. 52. pag. 464. vbi hæc habet, *Notandum, quòd relatione per Sanctiss. Congregationem Concilij S. D. Pio V. facta, Sanctitas sua dixit, Concilium dicti cap. 16. procedere tantum in illis Nouitijs, quos Superiores, lapso tempore Nouitiatus, habiles inuenerint, non in his, quos inhabiles inuenerint, vt sunt illi, qui non benè adhuc didicerunt, & ideò, quòd attinet ad istos, Sanctitas sua concessit, quod Superiores possint prolongare illorum professionem, dummodò habeant spem probabilem, quòd efficiantur habiles infrà sex menses. Ità mihi consulenti è Neapoli die 8. Nouembris 1569. responderunt Illustriss. Cardinales interpretes Sanctissimæ Congregationis Concilij*. Hæc Passarellus.

82 Noto vlteriùs, quòd si inhabilitas ex infirmitate proueniat, poterit prorogari tempus, donec duret probabilis spes recuperandæ sanitatis. Et vniuersaliter tempus ad emittendam professionem posse arbitrio Superioris prorogari, censuit Congregatio Concilij 31. Maij, anno 1597.

83 Cætera loca, quibus subduntur Regulares Episcopis, vel explicata sunt in superioribus, vel explicabuntur in sequentibus. Hic ea solùm, quæ nobis visa sunt principaliora, & frequentiora. Qui omnia loca Trid. de regul. loquentia videre cupit in vnum congesta, adeat Azor. tom. 1. instit. moral. lib. 12. cap. 18. Henriquez lib. 7. de indulg. cap. 24. num. 2. in comm. lit. O. Passarellum in priuil. Minimorum, pag. 450. Vgolinum de potest. Episc. cap. 20. cum §. sequent. Hæc etiam collegit Canati cũ annotatione priuilegiorum reuocatorum in comp. priuil. Minim. pag. 82. Et loca Trid. ad omnes exemptos pertinentia collegit Quaranta in sum. bull. verbo Exemptio, & Confettus in comp. priuil. Mendic. in summar. tit. 2. cap. 1. *Azor. Henriq. Passarell. Vgolin. Canati. Quaranta Confettus*

CONSTITVTIO III.

Concedit, vt quilibet vtriusquè sexus personæ sepeliri possint cum habitu nostro, & excommunicat Curatos, & alios contradicentes, sibi absolutionem reseruando.

SIXTVS EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Proœmiũ.

Apostolicæ mansuetudinis exempla nos admonent, vt fidelium personarum deuotionem, animarumq; salutem procuremus. Et quæ pro sacra Religionis B. Francisci honore processisse concernimus, vt illibata persistant, robur Apostolicæ confirmationis à nobis petitum fauorabilitèr impendamus.

Expositio

§. 1. *Sanè pro parte dilectorum filiorum Zannetti de Vtino generalis Ministri, & Capituli Ordinis fratrum Minorum in Ciuitate nostra Ferrariensi præterito festo Penthecostes celebrati, nobis exhibita petitio continebat, quòd licèt ab exordio dictæ Religionis deuota inualuerit consuetudo, videlicèt quòd multi Reges, & Principes, nobiles, & populares in mortis articulo requisierint, & sæpè requirant in habitu dictæ Religionis mori, & sepeliri, & veluti fratres patentèr vsquè ad locum sepulturæ deferri, in cuius deuotionis fauorem multi Romani Pontifices eamdem deuotionem approbantes, quasdam sic sepeliri eligentibus indulgentias concesserunt.*

§. 2. *Nihilominùs nonnulli Curati, & Ecclesiarum Rectores in vltramontanis, & alijs regionibus ipsam deuotionem irridentes, & penitùs extinguere cupientes, suos Parochianos contumeliosè impediunt, ne sic in extremis voluntatibus sepeliri eligant, nolentes corpora de domibus defunctorum leuare, nec ad eorum Ecclesias funera sic composita cum habitu, nisi linteo, vel pallio cooperta deferri permittunt, nec etiam per vicos ad locum sepulturæ deportari in scandalum plurimorum, & præiudicium Religionis, & præfatæ deuotionis. Quarè pro parte Generalis, & Capituli prædictorum nobis fuit humilitèr supplicatum, vt supèr hoc opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.* Impediebant aliqui Curati Christi fideles sepeliri cũ habitu fratrum.

§. 3. *Nos igitùr eorumdem prædecessorum vestigijs inhærentes, omnibus, & singulis vtriusq;* Concedit & statuit pro vt in sũmario.

vtriusq; sexus personis in habitu prædicto sepeliri volentibus, quòd id eis liceat, sine tamen alicuius præiudicio, Apostolica auctoritate perpetuò indulgemus, districtius inhibentes Prælatis, & Rectoribus Ecclesiarum sub excommunicationis pœna, quam, canonica monitione præmissa, contrafacientes incurrant, & à qua per alium, quàm per Romanum Pontificem, & in mortis articulo dumtaxat, absolui non possint, ne taliter sepeliri volentibus quouis modo impedimentum afferant, sed permittant, illos patenter ad Ecclesias, & locum sepulturæ in habitu huiusmodi deferri, iure Rectorum parochialium Ecclesiarum, & cuiuslibet alterius in omnibus semper saluo.

§. 4. *Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisq; contrarijs quibuscumque.* Derogat contrarijs.

§. 5. *Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis, & inhibitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire; Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud S. Petrũ, anno Incarnationis Dominicæ 1472. octauo idus Septembris, Pontificatus nostri anno 2.* Apponit pœnas cõtrafacientibus.

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1. NOto 1. quòd cum nos Minimi participemus omnia priuilegia cæterorum Mendicantium, vt patet suprà ex constit. 2. eiusdem Sixti, §. 4. possimusq. omnibus, quæ alijs Ordinibus concessa sunt, mutato nomine illorum, quibus sunt concessa, nostrum apponere, vt patet ex constit. 1. Iulij II. §. 35. & §. 14. Et dixi suprà in constit. Pyrrhi, num. 51. Non incongruè doctissimus P. Passarellus multa huiusmodi in compendium nostrorum priuilegiorum transtulit, hoc ordine seruato, vt priùs ponat quæ nobis immediatè, & primariò sunt concessa, deinde quę mediatè, & secundariò. Quem ordinem seruabimus & nos, & quia optimus est, & quia maior inde facilitas priuilegia inueniendi proueniet nostris Religiosis, qui iam sunt ità assueti.

2 Noto 2. quòd multæ indulgentiæ concessæ sunt morientibus cum habitu nostro, & qui cum eo sepeliri elegerint? Quarum aliquas hic enumerabo. Clemens IV. & Nicolaus IV. talibus concesserunt remissionem tertiæ partis omnium suorum delictorum. Leo X. concessit indulgentiam plenariam morientibus cum nostro habitu, ad quam lucrandam declarauit sufficere habitum petijsse, licèt si ante mortem eum non induerit. Ità refert Casarubius in compend. verbo Indulgentiæ quò ad sæculares 6. tit. Indulgentiæ, quas possunt lucrari sæculares ratione habitus, num. 1. 2. &c. Refert etiam Rodriq. tom. 2. quæst. regul. q. 76. artic. 10. Quas indulgentias dictus Leo confirmauit per viuæ vocis oraculum apud Rodriq. in suo bull. in Leone, pag. 335. de quo testatur Christophorus de Forliuio Cardinalis de Ara cœli. Casarub. Rodriq.

3 Noto 3. quòd ad hoc vt sæculares morientes cum habitu nostro, vel cum eo sepeliri eligentes, lucrentur prædictas indulgentias, debent dictum habitum recipere à Superioribus Ordinis, puta Generali, Prouinciali, vel Correctore, qui Superiores recipientibus debent declarare, eos teneri apud dantiũ Ecclesias sepeliri. Ità determinauit Sixtus IV. in bulla aurea, quæ est illius 4. §. 9. tradunt etiam Passarellus in notab. priuil. notab. 20. & Rodriq. to. 2. qu. regul. q. 76. ar. 9. Passarell. Rodriq.

4 Noto 4. quòd eligentes sepeliri cum habitu nostro debent sepeliri in nostris Ecclesijs, etiamsi alibi sepulturam elegissent, vt patet ex bulla aurea loc. cit. Possunt tamẽ cum eodem habitu sepeliri etiam alibi de consensu fratrum, quorum cum habitu sepeliri elegerint. Passarellus loc. cit. Declarauit Sixtus IV. vt refert Casarub. in compend. verbo Sepultura, §. 12. Immò etiam sinè dicto consensu fratrum Leo X. in constit. eius 26. infrà, §. 11. Casarub.

5 Noto 5. quòd Ioannes XXIII. omnibus Christi fidelibus osculantibus habitum Fratum Mendicãtium quinquè annos, & totidèm quadragenas de iniunctis pœnitentijs relaxauit, quę numerata per dies, faciunt dies 2075. vt refert Casarub. verbo Indulgentiæ quò ad sæculares 6. num. 9. & Rodriq. to. 2. quæst. regul. q. 76. art. 10. Casarub. Rodriq.

§. III.

6 NOto 1. circà illam clausulã *Canonica monitione præmissa*, quòd canonica monitio fit ter. Dicitur autem canonica monitio in singulari, cũ sint tres, quià sola vltima dicitur canonica, aliæ autem sunt præambulæ ad illam. Vnde quandò requiritur monitio canonica, vt hic, non sufficit vna pro tribus. Nec potest ista monitio fieri Procuratori, nec ad domum, cum sit ad morum correctionem, quæ non potest impleri per substitutum, potest tamen fieri in die festiua. Ita Baldus in cap. fin. de vita, & honest. Clericor. num. 8. & 9. Baldus

§. IV.

7 NOto 1. circa illam clausulam *Indignationẽ Dei, &c.* quòd contrafaciens peccat mortaliter, quia hoc est virtualiter obedientiæ præceptum in virtute Spiritus sancti.

8 Noto 2. quòd, qui contradixerit cõstitutionibus datis cum ista clausula, potest priuari beneficijs ecclesiasticis. Felinus in cap. Veniens, de præscript. nu. 1. Tuschus verbo Indignationis pœna, conclus. 91. Idem est, si dicat Indignationem Petri, & Pauli, seu Indignationis nostræ; quod verum est in rebus magni momenti, in parui, pœna erit arbitraria. Tuschus ibidem. Felin. Tuschus.

CON-

CONSTITVTIO IV.

Ista est bulla, quæ communiter dicitur aurea, in qua sanctus Pontifex Sixtus confirmat omnia priuilegia iàm concessa à se, & suis prædecessoribus fratribus Minoribus, & Prædicatoribus, & de nouo multa concedit, eisq; communicat omnia concessa cæteris Mendicantium Ordinibus.

SIXTVS EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Proœmiũ.

Acri Prædicatorum, & Minorum fratrum Ordines, instar duorum primorum fluminum à cœlestium voluptatum, & amænitatum paradiso egredientium, sacrosanctæ vniuersalis Ecclesiæ terram, ne mundanarum cupiditatum, & vitiorum calore arescat, præclara doctrinæ virtuosorum operum, ac multiplicium meritorum imbribus irrigantes, magis, ac magis illam in dies fructuosam efficiunt. Hi sunt duo Seraphim, qui in sublime contemplationis, & seraphici amoris alis eleuati, à terrenisq; rebus abstracti, assiduo diuinarum laudum clamore, & immensorum beneficiorum humano generi à summo opifice Deo exhibitorum declaratione, feruentissimis prædicationibus populos instruendo, & ad cæleste iter dirigendo insistentes, multiplicata talenta eis credita, Domino Deo mundæ segetis (animarum s. redemptoris nostri Iesu Christi pretiosi sanguinis effusione redemptarum) copiosos in horrea S. Ecclesiæ manipulos referunt. Hi sunt duæ tubæ, per quas Dominus præcipit ad pabulum sacri Euangelij vniuersum populum assiduis prædicationibus aduocari, vt in omnem terram exiret sonus eorum, & redderent sibi populum acceptabilem, & bonorum operum sectatorem. Ad prædictorum igitur Prædicatorum, & Minorum fratrum Ordines, quos pro eorum amplissimis meritis, & vberrimis fructibus, quos in Dei Ecclesia continuè afferunt, præ cæteris paterna charitate diligimus, nostræ considerationis intuitum dirigentes, illa eis libenter concedimus, quæ in eis optatæ quietis fructum inducant, & statum eorum faciant pacificum, & tranquillum.

§. 1. *Dudùm siquidèm, vt Ordinum eorumdem professorum statui, & quieti consuleremus, motu proprio nonnullas litteras diuersorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum dictis Ordinibus cõcessas, & in illis contenta approbauimus, et quò ad aliqua declarauimus, ampliauimus, et extendimus, ac nonnulla eis de nouo concessimus, prout in diuersis nostris literis desupèr confectis pleniùs continetur.* Multa se dicit confirmasse, & concessisse Ordinibus Prędicatorũ, & Minorum.

§. 2. *Cùm autem, sicut postmodum accepimus, per huiusmodi ampliationes, declarationes, extensiones, et concessiones adhùc totali eorumdem Ordinum, et illorum professorum quieti plenè, vt expedit, nõ cõsulatur, asseraturquè à nõnullis, per easdem litteras, omnes gratias spirituales, et tẽporales dictis Ordinibus, et eorũ domibus, et fratrib. à prædecessoribus nostris concessas, approbatas non fore.* Motiua huius cõstitutionis.

§. 3. *Nos attenta meditatione pensantes, quãtum vtilitatis ad exaltationem Christianę fidei, et euangelicæ veritatis Ordinum prædictorum professores hactenus attulerũt, et afferre valeant, adiuuante Domino, in futurum, ac propterea volentes, vt tenemur, eorum tranquillitati vberius prouidere: motu simili, non ad ipsorum fratrum, et sororum, aut alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, et ex certa nostra scientia quascumq; literas, et gratias spirituales, et temporales, concessiones et indulgentias, ac peccatorum remissiones in genere, vel in specie fratribus, et sororibus Prædicatorum, et Minorum Ordinum, ac domorum eorumdem, nec non visitãtibus illorum Ecclesias, Capellas, et Oratoria concessas, quarum tenorem, ac si de verbo ad verbum præsẽtibus insererentur, haberi volumus pro expresso, præsentium tenore approbamus, et robur firmitatis perpetuæ obtinere decernimus, proq; potiori cautela Apostolica auctoritate de nouo, iuxtà literarum desuper concessarum continentiam, et tenorem concedimus, & largimur.* Cõfirmat priuilegia alias dictis ordinibus cõcessa.

§. 4.

Concedit indulgentias visitātibus Ecclesias dictorum Ordinum certis diebus.

§. 4. Et vt Ecclesiæ, domus, et Oratoria Prædicatorum, et Minorum Ordinum prædictorum per vniuersum orbem constructa, et ædificata, et quæ construi, et ędificari contigerit in futurum, congrua deuotione, et veneratione à Christi fidelibus visitentur, ac quæ imperfectę sunt perficiantur, et ad complementum deducantur, et completa conseruentur, et manuteneantur, nec non paramentis, et alijs ad diuinum cultum inibi necessarijs debitè ornentur; ipsique Christi fideles ad dictas Ecclesias cò libentiùs confluant, et ad præmissa manus promptiùs porrigant adiutrices, quo ex hoc ibidèm dono cælestis gratiæ conspexerint se refectos. De omnipotentis Dei misericordia, ac BB Petri, et Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, vniuersis, et singulis Christi fidelibus vtriusque sexus verè pœnitentibus, et confessis, qui Ecclesias, et Oratoria domorum fratrum prædictorum in singulis S. Dominici, et S. Francisci, centum annos, et totidèm quadragenas, et in SS. Petri martyris, Thomę de Aquino, Vincentij, et S. Catharinę de Senis, ac SS. Antonij de Padua, et Ludouici Episcopi, Bernardini, et S. Claræ, et B. Elisabeth festiuitatum diebus, à primis vesperis, et per totam diem ipsarum festiuitatum quinquaginta annos, et totidem quadragenas, deuotè visitauerint annuatim, et manus ad præmissa, aùt eorum aliqua porrexerint adiutrices, de iniunctis eis pœnitentijs misericorditer in Domino relaxamus, præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Quòd fratres possint semèl in vita, & in articulo mortis confessarium sibi eligere, qui eos &c.

§. 5. Et vt prædictorum Prædicatorum, et Minorum Ordinum fratres tantò ferventiùs diuinis beneplacitis insistant, quantò maioribus se viderint spiritualibus gratijs fore munitos, omnibus, & singulis Prædicatorum, et Minorum Ordinum professoribus, qui nunc sunt, et pro tempore perpetuo erunt, vt confessor idoneus eorumdem Ordinum, quem quilibet pro se de sui Superioris licentia duxerit eligendum, eorumdem confessione diligentèr audita, pro commissis per eos excessibus, et peccatis semèl in vita in forma confessionalis per nos edita, in mortis verò articulo plenariam absolutionem, et peccatorum huiusmodi remissionem impendere valeat, etiamsi antè factam eorumdem Ordinum professionem eos decedere contingeret, similibus motu, scientia et auctoritate indulgemus.

Restringit facultatē absoluendi ad Generales & ab eis deputatos.

§. 6. Facultatem verò a prædecessoribus nostris concessam Magistro generali, et Prioribus prouincialibus, et conuentualibus, ac eorum Vicarijs Prędicatorum, ac generali, et prouincialibus Ministris, et eorum Vicarijs, nec non Custodibus Minorum Ordinum prędictorum supèr absolutione fratrum eorumdem Ordinum suorum, et dispensatione cum eisdem in quibuscumque casibus, (prętèrquam illis, pro quibus essent ad Sedem Apostolicam mittendi) et per nos approbatam, cum declaratione casuum, pro quibus mittendi sunt, perstringentes, volumus, quòd Magister, et Minister generales præfati, et eorum Vicarij, et illi, quibus ipsi Magister, et Minister generales pro tempore id duxerint committendum dumtaxat, et non alij, facultate prædicta de cætero vti possint, illam omnibus alijs penitùs adimentes.

Concessa fratribus intelligun tur etiam [illegible] sororibus, & tertiarijs.

§. 7. Et ne proptèr Monasteria Monialium, seù sororum sub cura, et institutis Ordinis prędicti fratrum Prędicatorum, et S. Clarę, seù S. Damiani Ordinum sub eiusdem fratrum Minorum Ordinis cura degentia, S. Dominici, et S. Francisci de pœnitentia nuncupatorum Ordinum vtriusque sexus personas, contingat eorumdem fratrum quietem turbari, motu, scientia, et auctoritate prędictis statuimus, quòd huiusmodi Monasteria, et loca, eorumque Abbatissæ, et Priorissę, Procuratores, Syndici, Oblati, et vtriusque tertij Ordinis prędicti de pœnitentia nuncupatę personę prędictę eisdem priuilegijs, immunitatibus, gratijs, fauoribus, concessionibus, facultatibus, et indultis spiritualibus, et temporalibus, prędictis fratrum Prędicatorum, et Minorum Ordinibus, ac illorum professoribus, domibus, et locis, ac Procuratoribus, Syndicis, Oblatis, et Commissis, seù aliàs quomodolibèt per prędecessores nostros, aùt nos hactenùs concessis, et in posterum concedendis quauis auctoritate, quatènus earum sexui, et statui non contradicant, liberè, et licitè vti possint, et debeant in omnibus, et per omnia prorsus, et sinè vlla differentia, ac si eisdem Monasterijs, locis, et personis, Abbatis-

batissis, Syndicis, Procuratoribus, Oblatis, & commissis sororum, & Monialium, earumdem, ac personis vtriusquè sexus de pœnitentia huiusmodi nominatim concessa forent, & concederentur expressè.

Impediẽtes Mendicantes eleemosynas quærere puniuntur.

§. 8. *Præterea quià, vt intelleximus, exortis nonnumquàm controuersijs intèr locorum Ordinarios, eorumque Vicarios, seù Officiales, Curatos, & fratres prædictorum Ordinum, varijs occasionibus locorum Ordinarij, eorumque Vicarij, seù Officiales, & Curati prædicti, nè Christi fideles fratribus ipsis pias eleemosynas erogare præsumant, suadere, & etiam sub censuris inhibere, ac erogantes excommunicatos fore prædicare, seù prædicari facere, seù pronunciare præsumunt. Locorum Ordinarijs, eorumque Vicarijs, seù Officialibus, & Curatis prædictis, ac etiàm alijs quibuscumque dicta auctoritate mandamus, vt ab huiusmodi persuasionibus, inhibitionibus, & mandatis de cætero prorsus omninò abstineant. Decernentes, inhibitiones ipsas, & mandata nullius existere firmitatis, & illis contrauenientes censuris huiusmodi minimè ligari, ac eosdem persuadentes, & inhibentes, mandatoque nostro huiusmodi obtemperare non curantes (nisi pœnituerint, et persuasiones, ac inhibitiones, et prædicta reuocauerint intrà triduum, postquàm desuper requisiti fuerint) eo ipso Ordinarios interdicti ingressus Ecclesia, & suspensionis à regimine, et administratione suarum Ecclesiarum, alios verò inferiores ab eis excommunicationis sententiam incurrere.*

Sepeliri volentes cum habitu fratrum à Superioribus Ordinis ipsi recipere debent.

Vide cõst. 3. huius Pontif. nu. 3. & 4. & constit. 16. Leonis 10. §. 11.

§. 9. *Cum autèm nonnulli ad Ordines prædictos Prædicatorum, et Minorum specialitèr gerentes deuotionis affectum, eorum cadauera cum habitu Prædicatorum, vel Minorum, seù fratrum, vel sororum de pœnitentia vtriusque Ordinis prædictorum sepeliri mandent, et persæpè antequàm moriantur, habitum huiusmodi eis postulant exhiberi, decernimus, habitum huiusmodi per Priorem domus Ordinis Prædicatorum, aùt Guardianum domus Ordinis Minorum loci, in quo tales decedere continget, vel per Superiorem Prælatum ipsorum Ordinum, domorum, seù Prioratus, & Guardianie, vel illi cui duxerint cõmittendum dumtaxàt, & non per alium quauis auctoritate, vel prælatione fungentem exhiberi debere. Qui prædictum habitum recipientibus declarare teneantur, apùd eorum Ordinum Ecclesias debere sepeliri in eorum habitu, quorum habitum suscipiunt, & illorum sic indutorum cadauera discooperta, nullo pallio, vel tegumento superimposito, cum habitu huiusmodi ad sepulturam deferri posse, Ordinariorum etiam sub censuris prohibitione locorum qualibet in contrarium edita non obstante, quas quò ad hoc modificamus.*

Fratres habilitati ad obtinenda beneficia extrà Ordinem, nõ gaudent priuilegijs Ordinis, nisi de Prælatorũ cõsensu.

§. 10. *Et ne ex habilitatibus ad vnum, vel plura beneficia ecclesiastica in titulum, vel commendam obtinenda, cum facultate interim, donèc illa assequantur, pro Capellanis aliorum in beneficijs ecclesiasticis deseruire, & quòd etiàm postquàm beneficia huiusmodi assecuti fuerint, in domibus dicti Ordinis residere, cameras habere in illis, ac in generalibus, atquè prouincialibus Capitulis fratrum eorumdem Prædicatorum, & Minorum Ordinum vocem actiuam, & passiuam habere, ac priuilegijs, fauoribus, et gratijs, & indultis concessis ipsorum Ordinum professoribus gaudere possint, præfatis Ordinibus, & illorum professoribus grauamen inferatur, eisdem motu, et auctoritate decernimus, huiusmodi concessas, & quas concedi contigerit habilitationis literas intelligi, et interpretari debere, vt fratres ipsi, quibus literæ huiusmodi concessæ sunt, & concedentur in posterum quandocumque per Sedem prædictam, postquàm aliquod beneficium adepti fuerint pacificè, aùt pro Capellanis in aliquibus Ecclesiis cœperint deseruire, concessionibus prædictis (pro vt vocem actiuam, & passiuam, residentiam in domibus dictorum Ordinum, ac retentionem dictarum domorum, camerarum, & alia, quæ Ordinum præfatorum sunt, concernunt) de dictorum Prælatorum consensu dumtaxat gaudere possint, & non aliàs, nec alio modo. Idem statuentes de promotis ad cathedrales, etiàm titulares appellatas Ecclesias, & alias ecclesiasticas dignitates.*

Inquisitores subsũt correctioni suorum Generalium.

§. 11. *Cæterùm vt dictorum Ordinum professores, qui Inquisitores hæreticæ prauitatis pro tempore in diuersis Mundi partibus deputantur, tantò diligentiùs eorum officia stu*

studeant exercere, ac ab illicitis, & eis prohibitis abstinere, quanto cognouerint posse eorum errores faciliùs corrigi, & puniri, quòd Magister Prædicatorum, et Minister Minorum Ordinum prædictorum generales præfati nunc, et pro tempore existentes, gesta pro tempore per ipsos Inquisitores eorum Ordinum respectiuè examinare, & querelas contrà illos propositas audire, ac supèr illis (quantùm eis iustum, et æquum videbitur) statuere, et ordinare, & si in aliquo eos deliquisse inuenerint, illos iuxtà excessuum exigentiam etiàm per eorum ab officio amotionem, ac aliàs corrigere, et punire, dictosque Inquisitores, secundùm quod æquum, et iustum, aut necessarium videbitur (non tamen in vna, eademque Diœcesi) multiplicare liberè, & licitè valeant.

Prædicatores in Minorum nec Minores in Prædicatorum se causis inquisitionis intromittant. Vide constit. 9. Pauli 5. infra, propter quã vacat hodie hoc priuilegium.

§. 12. *Et Prædicatorum in Minorum, et è contrà Minorum Ordinum prædictorum Inquisitores in Prædicatorũ Ordinum huiusmodi professores quoscumque officio inquisitionis huiusmodi fungi, illudque exercere nullatenus possint absquè Sedis Apostolicæ licentia speciali, de præsentibus litteris specificam, & expressam facientem mentionem.*

Concedit Prædicatoribus, & Minoribus priuilegia cœterorũ Mendicantium.

§. 13. *Postremò quia Prædicatorum, et Minorum fratrum prædictorum Ordinũm professores pro fidei catholicæ dilatatione, incremento, et defensione continuè indefessè laborant, et eorum exemplari vita, prædicationibus verbi Dei, audientia confessionum, sana doctrina, assidua sacrarum litterarum instructione, et deuota diuinorum officiorum celebratione, hæreticorum extirpatione, aliisque inumeris piis operationibus præ cæteris Ordinum Mendicãtium professoribus fructus in Ecclesia Dei salutares copiosiùs attulerũt hactenùs, et continuè afferre non cessant, atquè allaturos in futurum Deo propitio, spe firma tenemus; & proptereà conuenit, vt ipsi præ cœteris ampliores fauores, et gratiarum prærogatiuas à præfata Sede recipiant, et reportent, aliorumque Ordinum Mendicantium indultis, et priuilegiis apùd Sedem præfatam gaudeant, ne illis inferiores esse videantur. Omnes, & singulas gratias, concessiones, indulgentias, et peccatorum remissiones, immunitates, exemptiones, facultates, priuilegia, et indulta spiritualia, et temporalia, qualiacumque sint, Eremitarum S. Augustini, et Carmelitarum, ac Seruorum B. Mariæ Fratrum Ordinibus, et illorum Ecclesiis, Oratoriis, et domibus, Prioribus, Fratribus, et Sororibus, Conuersis, et Oblatis, ac vtriusque sexus personis de pœnitentia nuncupatis à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus prædictis, & à nobis, aùt aliis auctoritatem habentibus: quæ omnia, ac si nominatim exprimerentur, haberi hic volumus pro sufficientèr expressis, coniunctim, vel diuisim, in genere, vel in communi concessa, eisdem, et eorum cuilibet Prædicatorum, et Minorum fratrum Ordinibus, domibus, Ecclesiis, Oratoriis, generali Magistro, Ministro, Prioribus, et Ministris prouincialibus, Conuentualibus Prioribus, Guardianis Sororibus, Oblatis, Conuersis; et vtriusque sexus tertii Ordinis, seù de pœnitentia nuncupatis, et aliis eorumdem Ordinum personis de nouo concedimus, et in eis locum habere volumus, ac si eisdem nominatim directè, & expressè concessa fuissent. Mandantes etiam motu, & scientia, et auctoritate prædictis, vt dum priuilegiorum, indulgentiarum, prærogatiuarum, concessionum, exemptionum, immunitatum, facultatum, & indultorum, dictorum fratrum Eremitarum S. Augustini, Carmelitarum, & Seruorum S. Mariæ originales literæ, seù transumpta authentica ex illis, pro et in fauorem Ecclesiarum, domorum, & fratrum prædictorum Prædicatorum, et Minorum Ordinum adducerentur, vel exhiberentur, eadem fides indubia adhibeatur, tàm in iudicio, quàm extrà iudicium, et aliis locis, quibus opus fuerit, ac si pro et in fauorem dictorum Ordinum, Ecclesiarum, domorum, et fratrum Prædicatorum, et Minorum à Sede Apostolica emanassent, ac eis, et cuilibet ipsorum fuissent immediatè concessa.*

Pœnæ contra prohibentes v ti priuilegiis.

§. 14. *Inhibentes districtiùs ipsis locorum Ordinariis sub interdicti ingressus Ecclesiæ, et suspensionis à regimine, et administratione suarum Ecclesiarum, ac parochialium Ecclesiarum Rectoribus, et aliis quibuscumque sub excommunicationis latæ sententiæ, & priuationis earumdem Ecclesiarum parochialium, & omnium aliorum beneficiorum ecclesiasticorum, quæ obtinẽt, necnon inhabilitationis ad illa, & alia in posterum obtinenda pœnis, eo ipso, qui contrafecerint,*

cerint, incurrendis, ne personis quibuslibet Ecclesiasticis, vel sæcularibus in genere, vel in specie, directè, vel indirectè aliquid inhibeant, præcipiant, ordinent, vel statuant, quominùs Ordines prædicti, illorum domus, & professores prædictis gratijs eis concessis liberè vti possent.

Derogat contrarijs. *§. 15. Non obstantibus quibuscumque Apostolicis suspensionibus, reuocationibus, & restrictionibus, ac prouincialibus, & synodalibus Concilijs editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, necnon Parisiensi, & aliorum locorum generalium studiorum Vniuersitatibus, & Curiæ vicegerentiæ Auenionensis, & quibusuis ordinarijs Prælatis, ac personis concessis, & concedendis literis, priuilegijs, ac per illos deputatis in eis conseruatoribus, priuilegiorum huiusmodi facultatibus, & iurisdictione cum quibusuis clausulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, ac fortioribus, & insolitis, quibus omnibus illa, etiamsi de eis, eorumque totis tenoribus, & datis, non per huiusmodi generales clausulas, etiam specialem mentionem importantes, sed specifica, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, seù quæuis alia mentio habenda esset, præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, quò ad præmissa specificè, & nominatim derogamus, & ea nemini in præiudicium præmissorum suffragari posse, aut debere, ac irritum, & inane quicquid secùs contigerit attentari decernimus, nec non omnibus illis, quæ in dictis literis nostris præfatis Ordinibus concessis, volumus non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.*

§. 16. Verùm quia difficile foret præsentes literas ad singulas Prouincias originaliter destinare, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd transumptis earum, manu Notarii publici, & Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Auditoris, vel Protectoris, qui est, & qui pro tempore erit, aut alicuius Archiepiscopali, vel Episcopali, seù cuiuscumque in dignitate constituti sigillo munitis, ea prorsus in iudicio, & extrà, vbicumque exhibita, vel ostensa fuerint, fides adhibeatur indubia, ac si ipsæ originales literæ forent exhibitæ, vel ostensæ. Transumptis fidem adhiberi præcipit.

§. 17. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, constitutionis, concessionis, largitionis, indulti, perstrictionis, voluntatis, ademptionis, statuti, mandati, decreti, inhibitionis, & derogationis infringere, &c. Datum Romę apud S. Petrum, Anno incarnationis Dominicæ 1479. VII. Kalend. Augusti, Pontificatus nostri anno VIII. Apponit contra facientibus pœnas.

§. III.

1 NOto 1. circa illam clausulam, *Motu proprio*, quòd dupliciter solent concedi priuilegia, vel ad instantiam alicuius, vel motu proprio. Cognoscuntur autem esse ad instantiam, quãdo in ipsis expresè non habentur ista verba, Motu proprio. Ita habetur in c. Si motu proprio, de præb. in 6. Quando verò in priuilegio præcedit petitio, & Papa nihilominus dicit se concedere motu proprio, intelligitur, quòd causa finalis, & formalis talis priuilegii concedendi non fuit petitio, sed mera Papæ liberalitas, qui aliàs erat etiam concessurus, licèt non præcessisset petitio. Quòd si contingat aliquando in priuilegio non præcedere petitionem, sed tãtùm narrationem causarum, & rationum, quæ mouerunt Papam ad tale priuilegium concedendum, si non subsequatur ista clausula, Motu proprio, semper censetur priuilegium esse ad instantiam. Ita habetur dicto cap. Si motu proprio.

2 Noto 2. quòd tres sunt præcipuè differentiæ inter priuilegium concessum motu proprio, & ad instantiam. 1. quòd priuilegium concessum motu proprio est magis voluntarium, & censetur maius beneficium, & ideò ampliandum, quantum proprietas verborum patitur. 2. quòd priuilegium motu proprio concessum numquam retorquetur contrà eum, cui conceditur, sicut interdum solet retorqueri priuilegium per propriam petitionem obtentum. 3. quòd priuilegium per subreptionem impetratum ad puram instantiam petentis non valet, secùs verò si motu proprio concedatur. Ita Suar. 8. de legibus, cap. 12. num. 8. Panor. in cap. Ad aures, de rescript. num. 5 & in cap. Dilectus, de præb. num 9. Felin. in cap. Cęterùm, de rescrip. num. 9 & in cap. Ad aures, eod. tit. num. 6 Ricciull. de iur. person. lib. 4. c. 6. num. 6. Vide tom. 1. mei Religiosi, q. 2. cap. 2. §. 11. versu Circà hunc. Suar. Panor. Felin. Ricciull.

3 Noto 3. circa illam clausulam, *Quorum tenorem præsentibus haberi volumus pro expresso.* Quòd ista clausula tollit necessitatem inserendi tenorem illarum constitutionum, quæ vel confirmantur, vel derogantur, etiamsi in illis diceretur expresè, quòd non intelligerentur reuocatæ, nisi fieret de eis expressa mentio de verbo ad verbum. Ita Nauar. cap. Si quando, de rescript. except. 1. nu. 1. Atque ita operatur, quòd Papa possit ex certa scientia facere quæ facit. Thesaurus Panor. verbo Clausula, pag. 15. col. 3. fine, vbi citat Romanam Rotam conclus. 201. Et hæc procedunt non solùm in dispositione facta motu proprio, sed etiam ad partis instantiam. Felin. in cap. Nonnulli, de rescrip. nu. 6. paulò antè versum, Hæc, & similia; Alios citat Antonius Gabriel tom. 2. lib. 6. tit. De clausulis, concl. 5. num. 3. Nauar. Panor. Felin. Ant. Gabr.

§. IV.

4 NOto, quòd istæ indulgentiæ, & aliæ omnes, pro quibus consequendis manus adiutrices porrigendæ sunt, sunt reuocatæ motu proprio à Pio V. per suam bullam, quæ incipit, Etsi Dominici, apud Cherub. tom. 2. bull. in Pio V. constit. eius 30. pag. 213. Putat etiam Nauar. tom. 2. consil. lib. 5. de pœnit. & remiss. consil. 17. num. 6. quòd etiam per dictam const. Pij V. derogentur indulgentiæ concessæ visitantibus aliquam Ecclesiam certis diebus, & distribuentibus ei aliquid secundùm eorum arbitriū, & deuotionem. Quia hoc est concedere manus adiutrices porrigenti. Cherub. Nauar.

§. V.

5 COncesserat hic Pontifex fratribus Minoribus per suam constit. quæ incipit, Regimini, apud Rodriq. in suo bull. in hoc Pontifice, bulla eius 14. §. 12. & Prædicatoribus per suam constitut. quæ incipit, Nouerint vniuersi, apud eumdem Rodriqu. in eodem, bulla eius 33. §. 14. Quòd possent absolui à suis Prælatis, Generali nimirum, Prouincialibus, & Guardianis, seu Prioribus conuentualibus, ab omnibus casibus, & censuris, quantumuis grauibus, nisi adeò graues essent, quòd meritò essent ad Apostolicam Sedem destinandi. Quam potestatem non solùm voluit habere dictos Prælatos super sibi ordinariè subditos, sed etiam super hospites ad eos vndecumque declinantes. Et hanc eamdem potestatem sub iisdem terminis, & cum iisdem limitationibus concessit nostris Prælatis Iulius II. in constitut. eius 2. §. 9. Et quia difficultas erat, quinam essent casus, pro quibus Sedes Apostolica esset consulenda, idem Iulius loc. cit. §. 29. declarauit, hos casus esse relapsum in hæresim, scisma, falsificationem literarum Apostolicarum, & delationem prohibitorum ad infideles, quibus addidit etiam quintum in eius constitut. 14. §. 2. nimirùm conspirationem in Romanum Pontificem. Hoc autem §. concedit Sixtus, quòd fratres ipsi possint ad suum beneplacitum de licentia Superioris semel in vita eligere sibi confessarium, qui eos iuxta prædictam formam absoluat, sed in mortis articulo vt possint sibi confessorem eligere, qui eos plenariè, idest etiam ab exceptis absoluat. Et Leo X. concessit dictis Regularibus, vt possent quater in anno de licentia suorum Superiorum confessorem sibi eligere, qui eos plenariè, idest etiam ab exceptis absolueret: modò in confidentia talis absolutionis non peccauerint, vt refert Casarub. in comp. priuil. verbo Absolutio extraordinaria quò ad fratres, à nu. 7. Virtute tamen huius concessionis non possunt absolui à reseruatis in Religione absque licentia superiorum, Corduba in addit. ad comp. priuileg. mend. tit. absolutio extraordinaria quoad fratres §. 12. ad finem Mirand. tom. 2. quæst. reg. q. 33. art. 9. & 10. Roderic. in resolut. regul. resol. 3. num. 31. Rodriq. tom. 1. q. reg. q. 62. art. 11. Et Pius V. concessit Prælatis Cassinensium anno 1571. Pont. sui 6. vt possent absoluere omnes suos fratres, tàm professos, quàm nouitios (in Religione tamen perseuerantes) à quibuscumque peccatis, censuris, & pœnis, per eos, tàm ante, quàm post ingressum in dictam Congregationem, seu professionem incursis, & in futurum incurrendis, etiamsi fuerint de casibus Apostolicæ Sedi reseruatis, vel de comprehensis in bulla, quæ dicitur Cœnæ Domini, singulis annis legi consueta, & hoc toties quoties opus fuerit, iniuncta eis pro modo culpæ pœnitentia salutari. Refert ita Peregrinus in comp. priuileg. sui Ordinis, part. 2. titul. Absolutio, §. 2. Et Gregorius XIII. anno 1584. die 18. Martij concessit Generali Iesuitarum, vt posset absoluere suos subditos ab hæresi, & à relapsu in hæresim. Habetur in comp. priuileg. dictæ Societatis, titul. Absolutio, §. 7. & refert Suarez tomo 4. de Religione, tract. 1. libro 2. cap. 21. num. secundo. Qui addit, idem etiam concessisse Gregorium IX. Minoribus de obseruantia, sed solùm pro vltramontanis, & dummodò relapsorum crimina publica, & notoria non sint. Alia similia priuilegia referunt Casarub. loc. cit. & Rodriq. tomo primo quæst. regul. q. 20. art. 1. 2. & 4. & q. 62. art. 6. & 13. Miran. tom. 2. manual. q. 7. art. 3. & q. 33. art. 7. Festus 2. p. sum. constit. Ordinis Prædicatorum, cap. 65. Rodriq. Casarub. Peregrin. Suar. Casarub. Rodriq. Mir. Festus.

6 Maxima autem est inter Doctores difficultas, an vigore dictorum priuilegiorum possint nunc Superiores regulares suos subditos absoluere à casibus contentis in bulla Cœnæ, exceptis illis quinque, & an possint subditi semel in vita, vel etiam quater in anno eligere ad suum beneplacitum confessorem, qui eos à dictis casibus absoluat. Negant Passarell. in not. priuileg. Minim. notab. 13. & affert pro se quamdam declarationem Cardinalis Alexandrini. Confett. in comp. priuileg. Mendic. tit. 17. cap. 7. Casarub. in comp. verbo Absolutio ordinaria quò ad fratres, numer. 13. Graffius 1. p. decis. libr. 1. cap. 13. numer. 34. qui ait, ita declarasse Gregorium XIII. viuæ vocis oraculo, & attestatur, se vidisse in scriptis dictam declarationem. Passarell. Confett. Casarub. Graff.

7 Fundantur primò, quia in publicatione dictæ bullæ, quæ fit singulis annis, derogantur expressè Mendicantium priuilegia. Quòd si dicas, non esse verisimile, quòd Pontifices, qui dicta priuilegia concesserunt, ea voluerint statim reuocare, nam sic visi essent, vel voluisse illudere, vel decipere. Dicunt, quòd dicta priuilegia valuerunt tantùm durante vita dictorum Pontificum, qui præsumendi sunt in publicatione dictæ bullæ semper voluisse excipere eos, quibus priuilegia concesserant.

8 Secundò possunt fundari in decreto Congregationis Regularium edito de mandato Clementis VIII. quod referunt Confettius in summ. priuil. titul. 17. cap. 6. & Quaranta in summ. bull. Verbo Casus reseruati, pag. 199. de quo memini tomo 1. Religiosi, quæst. 1. cap. 21. §. 1. & in constit. dicti Clementis, quæ incipit, Quæcumque quam refert Cherub. tom. 3. bull. in Clem. VIII. constitut. eius 115. in quibus prohibetur absolutio à dictis casibus bullæ Cenæ, & prætereà violationis immunitatis Ecclesiasticæ, violationis clausuræ Monialium ad malum finem, prouocantium, & pugnantium in duello iuxtà decretum Concilij Trid. & constitut. Gregorij XIII. iniicientium violentas manus in Clericos, simoniæ realis scienter contractæ, atque etiam confidentię beneficialis. Item eorum casuum, quos Ordinarii locorum sibi reseruarunt, & in posterum reseruabunt. Confett. Quaranta. Cherub.

9 Tertiò, quia hæc facultas sublata est Episcopis, quibus erat concessa per cap. 6. Concilij Trid. sess. 24. de reform. vt dixi supra in constit. Pyrrhi, n. 44. ergo Trid.

&

& multò magis Prælatis Regularium.

10 Affirmant Rodriq. tom. 1. quæst. regul. q. 20. artic. 9. D' Aluinus de potest. Abb. &c. c. 27. in fine. Io. Canart. in comp. priuileg. nostri Ordinis, pag. 44. Suar. tom. 4. de Relig. tract. 1. lib. 2. c. 21. à num 3. videtur dicere Molfes. 1. p. sum. tract. 7. c. 18. nu. 29. irresoluté loquitur Miranda tom. 2. manual. qu. 7. art. 3. & q. 9. art. 10. Quæ sententia mihi maximè probatur propter sequentia.

Rodriq. D' Aluin. Canart. Suar. Molfes. Miran.

11 Primò, quia (vt benè Rodriq. & Suar. loc. cit.) sicut in concessione generali casuum ad summum Pontificem spectantium non veniunt casus bullæ Cœnæ, vt communis fert opinio, sed requiritur, quòd in specie concedantur; Ita in reuocatione generali priuilegiorum absoluendi à casibus Papæ reseruatis non comprehenduntur ea, quæ expresè absolutionem casuum dictæ bullæ concedunt, sed requiritur, quòd de ijs fiat expressa mentio hoc pacto, videlicet, Per nullum priuilegium possint absolui à casibus bullæ Cœnæ, etiamsi in ijs auctoritas ad eorum absolutionem concedatur; quod hucusque factum non est. Et potest huius rei ratio optima assignari. Nam per easdem causas soluitur res, per quas nascitur, vt habetur in l. Pro vt quisque, ff. solut. matrimon. l. Sicut proponis, Cod. De nuptijs, l. Nil tam naturale, ff. De regul. iuris. Ergo sicut ad concedendum absolutionem à casibus bullæ Cœnæ requiritur expressa illius mentio, ita ad dictam concessionem tollendam eadem mentio requiretur.

12 Secundò mihi maximè probatur ista sententia, quia priuilegia hanc absolutionem concedentia sũt maximè fauorabilia, & nulli præiudicium inferentia, nisi concedenti, vnde largè sunt interpretanda secundum DD. quòd docet Guttierr. libro 2. pract. quæst. q. 75. num. 3. Sunt etiam clara, notoria, & authentica, & valdè conducunt ad disciplinam regularem seruandam. Sed nullo testimonio claro, & authentico constat, ea esse reuocata, vt patebit ex responsione ad contraria. Ergò non est cur ea reuocata esse dicamus. Cum melior præsertim sit semper conditio possidentis, & Mendicantes sint in possessione.

Gutierr.

13 Tertiò quia ratio, quæ mouit summos Pontifices ad hanc auctoritatem Prælatis Religiosorum concedendam in ordine ad suos subditos, fuit ad tollendas eorum vagationes, & ad illorum quieti consulendum, vt colligitur ex cap. Cum singula, de præb. in 6. & c. Vt periculosa, ne Clerici, vel Monachi, eod. lib. & c. Cum illorum, de sent. excommun. §. Qui si claustrales. Sed hæ rationes mouere debent non minus Pontifices præsentes, qui non sunt minùs Patres, & Superiores Religiosorũ, quàm illi præteriti. Ergò cum clarè de horum mente non constet, dicendum est, hucusque non reuocasse.

14 Ad 1. ergo in contrarium primò patet ex dictis. Ad hoc enim, vt priuilegia expresè concedentia absolutionem à casibus bullæ Cœnæ reuocentur, debent expresè reuocari. Si dicas, quid igitur derogatur per illas clausulas, *Nullus prætextu quarumlibet facultatum, etiam Mendicantibus concessarum, absoluere audeat, &c.* Respondent Rodriq. & Suar. locis cit. quòd reuocantur priuilegia generalia absoluendi à casibus Papalibus, vt nimirùm illa non sufficiant ad absoluendum à casibus Cœnæ; non autem reuocantur priuilegia, expresè dictorum casuum absolutionem concedentia. Et patet ex bulla Cœnæ Sixti V. & Clementis VIII. in quibus habetur ista clausula. *Nisi in eis (priuilegijs) etiã casus, præsentibus literis expressi comprehendantur.* Quæ clausula licèt in alijs bullis aliorum summorum Pontificum non habeatur, semper tamen debet intelligi, propter primam rationem, qua hanc sententiam probauimus.

15 Secundò respondeo, quòd Iulius II. in constit. eius 14. infrà, declarauit, quòd, non obstante publicatione dictæ bullæ Cœnæ, quæ fit singulis annis, possint illi, quibus per priuilegia concessum est, in perpetuum absoluere ab omnibus casibus in ea cõtentis, exceptis illis quinque, ac si prædicta bulla Cœnæ non esset facta, nec fieret. Quòd etiam declarauerunt Paulus IV. pro Congregatione Clericorum regularium, vt refert Peregrinus in eius cõp. p. 2. verbo Bulla, §. 1. Et Gregorius XIII. pro Societate Iesu, vt refert Suar. tom. 4. de Relig. tract. 1. libro 2. cap. 21. num. 5. & Clemens VII. per viuæ vocis oraculum factum Cardinali Campegio pro Ordine Minorum, prout refert Rodriq. in suo bull. in Clemente VII. pag. 364.

Peregrin. Suar. Rodriq.

16 Ad 2. Respondeo, dicta decreta Congregationis, & dictam bullam Clementis non derogare priuilegijs Regularium quò ad absolutiones fratrum, sed tantùm quò ad absolutionem sæcularium, vt benè Molfes. p. 1. suæ sum. tract. 7. cap. 19. num. 29. Et fuit declaratum à sacra Cõgregatione Regularium, facto verbo cum S. D. Clemente VIII. & eius viuæ vocis oraculo desuper habito, pro vt refert Peregrinus in comp. p. 1. tit. Absolutio, in schol. §. 1. & Naldus in summa, verbo Reseruatio, versu & cum de hac.

Molfes. Peregrin.

17 Ad 3. negatur paritas: Nam quies Religiosorum, & vagandi occasiones, quas semper intenderunt Pontifices vitare, & propter quas illis tot priuilegia concesserunt, non reperiuntur in sæcularibus, vel ecclesiasticis subditis Episcopis.

18 Ad illam declarationem, de qua Passarellus, dico, quòd non constat fuisse factam auctoritate Papæ, & ideò non cogit, & eò minùs, quò nihil authenticum videtur.

19 Ad id, quod dicit Graffius, ita declarasse Gregorium XIII. Respondeo, si haberemus huius declarationis aliquod authenticum monimentum, res esset sine controuersia; sed quia nullum adest, & nullus alius id dicit, præter ipsum, illius auctoritas non cogit.

Graff.

20 Ex quibus patet, quòd non solùm Prælati possunt, vtendo suis priuilegijs, absoluere suos subditos à dictis casibus bullæ Cœnæ, præterquã ab illis quinque, sed etiam à casu hæresis, modò non sit relapsus, immò etiamsi sit relapsus, per priuilegium Gregorij XIII. de quo suprà, num. 5. Nam in concessione absoluendi à casibus bullæ Cœnæ venit etiam casus hæresis, vt Filliuccius tom. 1. tract. 8. cap. 10. num. 265. qui ait, ita fuisse responsum in sacra Pœnitentiaria anno 1617.

Filliuc.

21 Sequitur etiam, quòd possint subditi semel in vita, & quater in anno eligere ad suum beneplacitũ confessarium de licentia suorum Superiorum, qui eos modo supradicto absoluat.

22 Immò addit Suar. loc. cit. num. 2. exceptiones illorum quinque casuum esse sublatas, vt de hæresi constat, per priuilegium Gregorij. De alijs per illa priuilegia, quæ concedunt absolutionem ab omnibus casibus, & censuris, etiamsi talia forent, propter quę Sedes Apostolica esset consulenda: vel quę summus Pontifex reseruare consueuit, quale est illud Marti-

Suar.

Martini V. concessum Benedictinis, apud Suar. to. 4. de Relig.tract.1.lib.2.cap.25.num.1. Quæ omnia vera existimo, nisi aliud obseruet praxis Romanæ Curiæ, quod non scio.

23 Modo verò remanent 3. difficultates. 1.an casus reseruati Sedi Apostolicæ post prædicta priuilegia possint eorum vigore absolui. 2. qui Prælati, & Superiores possint absoluere à dictis casibus, & an Vicarius relictus à Correctore. 3. An confessor eligendus à subditis semel in vita, vel quater in anno debeat esse approbatus à Superioribus, quibus tale munus incumbit, an verò sufficiat, quòd sit simplex sacerdos.

24 Ad 1. Rꝫ. dicta priuilegia se extendere ad absoluendum etiam à casibus post illorum concessionem reseruatis. Ita Suar. tom.4. de Relig.tract.1.libro 2. cap.21.num.3. Probatur, quia sensus illorum priuilegiorum non est, per ea dari facultatem ad absoluendum ab illis peccatis, quæ tunc sunt reseruata, quando priuilegium conceditur, sed ab illis, quæ tunc sunt reseruata, quando fit confessio, & quando absolutio præstanda est; ergo licèt reseruatio sit posterior, nihil refert. Probatur antecedens in primis quia Papa hoc sensu potest suam iurisdictionem delegare, quia potest facere delegationem de se perpetuam .i. quamdiù reuocata non fuerit. Quòd autem hoc sensu intendat concedere, probatur, quia concedit illa priuilegia vt perpetua, & generalia ad omnes casus reseruatos; non possent autem esse talia, nisi ea intentione concederentur. Adde quia hæc priuilegia sunt absoluta, & simpliciter fauorabilia; Ergo non restringenda, sed amplianda potiùs, iuxta regulam *Odia restringi: fauores conuenit ampliari*. Neque obstat, quod dicunt Graff. de 5. casibus reseru. cap.5. num. 17. 18. & Chapeauille de casib. reseru. casu 14. quæst. 3. difficul.2. nimirum quòd concessio facta Episcopis sess.24. de reformat. cap.6. non extenditur ad casus post Triden. reseruatos, atque ita declarasse sacram Congregationem Concilij. Quia, dato, quòd dicta declaratio vera sit, de quo potest dubitari, est dispar ratio inter Episcopos, & Prælatos Religionis in ordine ad vtrorumque subditos, vt dixi supra numero 17. Quæ etiam vera existimo, nisi aliud habeat praxis Curiæ Romanæ, cui omninò conformari debemus.

Suar.

Graff. Chapeauil.

25 Ad 2. dico, posse Generales, Prouinciales, & eorum Vicarios, ac etiam Correctores, seu locum Correctoris obtinentes, nimirum Vicarios ordinarios Conuentuum, Correctores non valentes propter exiguitatem sustinere, & etiam Vicarios Correctoris loco defuncti, vel priuati, vel ad longum tempus absentis. Ita colligitur ex tenore dictorum priuilegiorum, præsertim Iulij 2.§.9.

26 Difficultas est, an Vicarius relictus à Correctore, qui debet abesse à Conuentu per vnum diem naturalem, possit prædicta facultate vti. Vide Sigism. de elect. dub.77. à numer. 6. Censet, quòd sic Naldus in sum. verbo Abesse, num.11. & verbo Absolutio, num. 25. Et affert rationem, quia non est detinendus subditus in tam malo statu, sed ab eo, quàm citiùs possit, liberandus. Quæ ratio non valeret in subdito, qui de industria sine sufficienti causa distulisset. Potior ratio videtur posse fundari in tenore priuilegiorum, in quo potestas absoluendi cōceditur Generalibus, Prouincialibus, & Correctoribus, ac eorum Vicarijs. Et cum priuilegia ista vt purum fauorem concedentia amplianda sint, ad hūc casum puto posse extendi; cum tunc Vicarius relictus à Correctore sit solus, & absolutus Superior illius Conuentus, vnde debet habere illa omnia, quę pro recta illius Monasterij administratione sunt necessaria, inter quæ sine dubio est potestas spiritualis; Secùs autem est de Vicario relicto à Superiore eodem die reuersuro.

Naldus.

27 Ad 3. dico, quòd confessor eligendus à subditis non debet esse simplex sacerdos, sed debet esse admissus ad confessiones audiendas ab habente auctoritatem; dicitur enim hoc §. Vt possit quilibet eligere confessorem eorundem Ordinum, &c. & non dicit sacerdotem, aut presbyterum. Ita Suar. tom.4. de Relig. tract.1. lib.2. c.19. num.7. Suar.

28 Sed dubium hic est, an confessores Pręlatorum debeant esse approbati ab habētibus auctoritatem. Pro hoc dubio sciendum est, quòd approbare sacerdotes in Ordine nostro ad confessiones fratrum audiendas ad Generalem, & Prouinciales dumtaxat spectat, vt patet ex Correctorio num.79. Vnde non est dubium, quòd potest Generalis, & Prouincialis eligere sibi in confessorem quemlibet sacerdotem, etiam aliàs non approbatum; nam sic eligendo, eum approbare videtur, saltem pro persona sua. De Correctoribus maius dubium est, cum ad ipsos approbare confessores non spectet. Dico tamen nihilominus, posse Correctores eligere sibi in confessarium quemlibet simplicem sacerdotem, etiam à Prouincialibus, vel Generalibus ad id non approbatum, qui eos absoluat ab omnibus casibus, & censuris, à quibus possent ipsimet Correctores absoluere. Habetur clarè in nostro Correctorio num. 84. ibi, *Poterunt vnum ex fratribus eiusdem Ordinis presbyterum idoneum in suum confessorem, quoties opus fuerit, eligere*. Et colligitur ex constitut. 2. Iulij II. §.9. ibi, *Fratres etiam vestri, quos pro tempore habueritis in confessores*; non dicit, Confessores, quos pro tempore elegeritis; Non poterunt tamen dicti sacerdotes à Correctoribus sic electi aliorum fratrum confessiones audire, quia vniuersaliter approbare ad Generalem, & Prouincialem spectat. Immò nec poterunt, etiamsi eligantur à Generali, vel Prouinciali, nisi se isti declarent; Nam cum pœnitens doctus possit supplere defectum scientiæ confessarij, erit quis idoneus confessor Prælati docti, qui non erit idoneus pro alijs minùs doctis.

§. VI.

29 Nota, quòd idemmet Pontifex hanc restrictionem relaxauit per 2. constitutiones, quas refert Rodriquez in suo bull. in Sixto IV. bulla eius 21. & 22. pag.167. quarum vnam habes immediatè post istam. Atque ita hanc facultatem absoluendi à casibus reseruatis, & dispensandi super irregularitatibus concessam Regularibus in mari magno, & alijs priuilegijs, habent non solùm Generales, sed etiam Prouinciales, & Correctores locales, ac istorum omnium Vicarij, prout dixi supra numer. 25.26. Rodriq.

§. VII.

30 Noto, statuere in hoc §. Sixtum, quòd Moniales fruantur omnibus priuilegijs concessis fratribus, quatenus earum sexui non contradicant. Et quòd ijsdem fruantur omnes personæ tertij Ordinis, seu tertiarij. Quoniam verò hic tertiariorum

rum incidit sermo, materiam hanc satis de se intricatam ob constitutionum, & tertiariorum varietatem hic dilucidare pro posse statui, & quæ his temporibus de tertiariis censendum sit decernere.

31 Sciendum ergo, quòd tertiarij fuerunt, & sunt in multiplici differentia. Aliqui enim sunt tertiarij in Religione viuentes, tria vota Religionis essentialia vouentes sub Prælatorum obedientia, quibus Leo X. per suam constit. quæ incipit, Inter cætera, apud Cherub. tom. 1. bull. constit. eius 42. pag. 541. accommodauit regulam datam à S. Francisco Assisiensi, & approbatam à Nicolao IV. prout refert Cherub. tomo 1. bull. in Nicolao IV. constitut. eius 2. quæ incipit, Supra montem, pag. 126 Quos & reformauit Pius V. per suam constit. quæ incipit, Ea est, apud Cherub. tom. 2. bull. in Pio V. constit. eius 63. pag. 258. Et quibus habitum formæ, & coloris nostri Ordinis in partibus Hispaniarum gerentibus abstulit Paulus V. per eius constit. quæ incipit, Inter graues, & habes infra in eo, constit. 6. Et isti sunt verè Religiosi, & fruuntur omnibus priuilegijs, gratijs, & indultis, quibus cæteri Ordinis S. Francisci fratres, vt expressè declarauit Pius V. in dicta constitut. Ea est, §. 16. *Cherub.*

32 Alij erant tertiarij, qui 3. vota essentialia faciebant, sed non viuebant in Religione, sed in Eremitorijs de licentia Superiorum, de quibus Sosa in tract. de profess. tertiar. pag. 201. Et isti fuerunt sublati in Concil. Lateranen. sub Leone X. vt ex constit. eius 26. §. 21. infra. *Sosa.*

33 Alij sunt tertiarii omnium statuum sæculares, tam viri .s. quam fœminæ, etiam coniugati, qui in proprijs domibus habitant, & obseruant Regulam datam pro vtriusque sexus personis à S. Francisco Assiensi, & à B. P. N. Francisco de Paula. Et hanc Regulam quò ad huiusmodi tertiarios pro Minoribus approbauit Nicolaus IV. per constitut. citat. quæ incipit, Supra montem, & pro Minimis approbauit Iulius II. in constit. eius 1. §. 26. & formam professionis eis dedit constit. eius 18. §. 2. infrà. Et istos in Concil. Lateranen. sub Leone X. infra constitut. eius 26. §. 21. declaratum fuit esse verè sæculares, & quòd ad onera laicis debita tenerentur, & quòd deberent conueniri coram suis Iudicibus, & quòd solùm quò ad sacramentum pœnitentiæ exẽptione fruerentur, vt ibi dicitur. Ex quo sequitur, quòd possunt frui omnibus gratijs spiritualibus ad sacramentum pœnitentiæ pertinentibus, quibus fruuntur ipsi fratres, vt ait Casarub. in comp. verbo Tertiarij fratres, & sorores, pag. mihi 526. versu Aliter breuius. Non possunt autem fratres, quorum tertiarij sunt, eis ægrotantibus in proprijs domibus sacramenta Eucharistiæ, & extremæ vnctionis ministrare. Neque si decedunt, corpora eorum absque Parochorum licentia leuare, quia merè sæculares sunt, & solùm gaudent priuilegijs quò ad sacramentum, vt dixi, pœnitentiæ. Confessores verò regulares dictorum confessiones audientes debent esse ab Ordinarijs approbati, iuxta decretum Congregat. quod habes hic infra numero 39. Videatur Vgol. de potestat. Episcop. cap. 20. §. 11. num. 4. *Casarub.* *Vgolin.*

34 Alii sunt tertiarij cum fratribus claustralibus habitantes, & Regulam tertiariorum profitentes, de quibus multi sunt in nostra Religione, habitum nostrum induentes, cęteraque quæ fratres, obseruantes. Et isti fruuntur omnibus priuilegijs, quibus cęteri fratres, per Concil. Lateranen. cit.

35 Aliæ erant tertiariæ, quæ collegialiter viuebãt, sed sine votis. Et istas per constit. Pij V. quæ incipit, Circa pastoralis officij, & refert Cherub. tom. 2. bull. in Pio V. constit. eius 8. pag. mihi 18. iussi sunt Ordinarij hortari vnà cum earum Superioribus, vt votum solemne professionis emitterent, ac post dictam professionem coactæ fuerunt subijcere se clausuræ. Quæ autem dictum votum emittere noluerunt, prohibitæ sunt alias in posterum in suas Congregationes recipere. Et nunc si aliquæ tales reperiantur, posse prohiberi, ne in Congregatione maneant, nisi professionem emittant, declarauit sacra Congregatio anno 1596. die 22. Ianuarij, vt refert Piasec. in sua praxi, p. 2. c. 3. sub num. 57. *Cherub.* *Piasec.*

36 Aliæ sunt tertiariæ, quæ Beatæ dicuntur, & sunt illæ, quæ obseruant Regulam tertiariorum, & faciunt votum castitatis solummodò, nec collegialiter viuunt, sed in proprijs domibus. Et istas voluit Concil. Lateranen. cit. frui omnibus priuilegijs, quibus fruuntur tertiarij regulares, non obstante, quòd sint verè seculares.

37 Fuit deinde versum in dubium, an sub illo voto castitatis includerentur alia duo. Et dicebant aliqui, quòd sic, & quòd per hoc Concil. concesserat illis exemptionem. Negabant alij. Vnde negotium deductum est ad Papam, & fuit ab eo petita solutio duorum dubiorum. Primùm, an in dicto voto castitatis, quod agebant Beatæ, includerentur alia duo, & dato quòd non includerentur, an reuocatum esset priuilegium exemptionis concessum illis à Leone X. loco cit. per bullas Pij V. quæ incipit, Ea est officij nostri, apud Cherub. tomo 2. bull. in Pio V. constitut. eius 63. pag. 258. & Gregorij XIII. quæ incipit, Ex benigna, quam refert Confett. in comp. priuil. in Gregorio XIII. constitut. eius 7. pag. 204. Et fuit horum dubiorum solutio remissa sacræ Congregationi Concilij, quæ anno 1608. declarauit, dictas Beatas debere gaudere exemptione eis concessa à Concil. Lateranen. & quòd in suo voto castitatis non includuntur alia duo; Decretum autem Cõgregationis refert Sosa in tract. profess. tertiar. pag. 202. in hæc verba. *Cherub.* *Confett.* *Sosa.*

38 *Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Triden. interpretum consulta respondit. Fratres tertiarios, mantellatos, corrigiatos, aliosque similes ita demum Ordinis, cuius tertia Regula habitum assumpserunt, priuilegiis potiri, & ab Ordinarii iurisdictione exemptos esse, si viri collegialiter viuant, seu cum claustralibus habitent, & mulieres virginalem, seu cœlibem, aut castam vidualem expresso voto, & sub dicto habitu vitam traduxerint. Quemadmodum cauetur constit. Concil. Lateranen. sub Leone X. quæ habetur sess. 11. in fine. Hoc autem mulierum voto alia duo s. paupertatis, & obedientiæ nequaquam includi; Quinimmò huiusmodi mulieres si vitam virginalem, aut cœlibem simpliciter, expressèque vouerint, etiam in consanguineorum, & affinium suorum, aut propriis domibus, vel seorsum habitantes, supradictis priuilegiis Ordinis, cuius tertiæ Regulæ habitum deferunt, exemptioneque ab Ordinarii iurisdictione frui debere: quemadmodum idem Leo postea declarauit constitutione edita die 1. Martii anni 1518. Quod si fratres, sororesuè tertii Ordinis quid amplius prætendunt vigore consuetudinis, posse ius suum prosequi in iudicio ordinario. Hieronymus Cardinalis Pamphilius, Ioannes Franciscus Fagnanus sacræ Congregationis Concilii secretarius. Romæ ex Typographia Reu. Cam. Apost. 1608.*

39 Sed quia, non obstante tali declaratione, adhuc oriebantur in dies multæ controuersiæ, ideò Congregatio Regularium, & Episcoporum ita declarauit. *Sacra Congregatio Cardinalium, negotijs Episcoporum, & Regularium, &c. statuit, iuxtà multas eiusdem Congregationis responsiones, nō posse sacerdotes regulares audire confessiones sacramentales mulierum tertij Ordinis, quæ de pœnitentia dicuntur: nisi ab Ordinario approbati fuerint ad confessiones sæcularium audiendas, neque posse illas communicare in Paschate. Quò ad sepulturam autem, & alia priuilegia, fratres tertiarios, & similes ita demum Ordinis, cuius tertia Regula habitum assumpserunt, priuilegiis potiri, & ab Ordinarii iurisdictione exemptos esse, si viri collegialiter viuant, seu cum claustralibus habitent, & mulieres virginalem, seu cælibem, aut castam vidualem expresso voto, & sub dicto habitu vitam traduxerint, prout cauetur constitutione Concilii Lateranen. sub Leone X. quæ habetur sess. 11. in fine; Hoc autem mulierum voto alia duo s. paupertatis, & obedientiæ non contineri. Et decedentes sine electione sepulturæ ita demum in Ecclesiis Ordinum sui habitus sepeliantur, si communis sepultura pro ipsis in eis reperiatur, aliàs in parochialibus sepeliantur. Ad habitum admittantur à Superioribus regularibus, exceptis Capuccinis, ad id priuilegium habentibus. Ad illum autem non admittantur, nisi spectatæ vitæ fuerint, & annorum saltem 40. quæ de proprio habeant, vt indè sufficienter viuere possint, & non cum aliis viris, quàm cum consanguineis, vel affinibus in primo tantùm gradu sibi coniunctis cohabitent, & ab Ordinario loci licentia priùs impetrata, qui non aliter eam concedat, quàm fiei de prædictis qualitatibus, diligenti prævio examine, constiterit. In habitu verò deferendo omninò abstineant à velo supra caput, quod superiutum vocant, à pectorali, vulgò sottogola, & à patiētia. Supradictis vero decretis mulieres tertii Ordinis, quæ collegialiter viuunt, non comprehendi; quinimmò eas dispositioni constitutionis Pii V. quæ incipit, Circa pastoralis, penitus subiacere expressè declarat. Non obstantibus, &c. sub Datum Romæ 20. Decembris 1616.*

§. VIII.

40 NOto 1. quòd in conformitate istius priuilegii adest aliud eiusdem Sixti pro Carmelitis. vbi prohibentes ipsis fieri eleemosynas sunt ipso facto excommunicati, & quòd contra tales possunt Rectores Ordinum Mendicantium, & Auditor Cameræ Apostolicæ, ac Inquisitores hæreticæ prauitatis, sicut contra hæreticos procedere. Ita refert Rodriq. tom. 2. quæst. regul. qu. 57. art. 7. Et sacra Cardinalium Congregatio anno Domini 1587. die 8. Iulii ita declarauit. *Fratres mendicantes nullatenus à quæstuatione, quæ de licentia suorum Superiorum fit, & in dies fieri continget, prohibeantur.* Possumus etiam in terris excommunicatorum eleemosynas petere, per priuilegium Iulii II. constit. eius 2. §. 8. Et quòd non possint Regulares mendicantes prohiberi colligere frumentum, vinum, &c. etiam antequam Rector parochialis collegerit sibi debitas primitias, declarauit sacra Congregatio ad instantiam Rectorum Bononiensis Diœcesis, vt habes infrà in constit. 7. Pii V. §. 10. numero 12. ad 13.

Rodriq.

41 Noto 2. quòd Bonifacius IX. concessit fratribus Prædicatoribus circa eleemosynas petēdas id ipsum, quòd illis concessum erat à suis prædecessoribus. Et insuper prohibuit omnibus vtriusq; sexus asserere, ipsos Religiosos non esse in statu perfectionis, & non esse licitum ipsis de eleemosynis viuere: Quòdq; quæstuantes nomine ipsorum falso tāquam falsarii capiantur ab Ordinariis, & condemnentur. Et similiter prohibuit, quòd nullus illis prohibeat in suis Ecclesijs celebrare, & oblationes in missis, vel alijs, ad altare ipsorum prouenientes recipere, & conuertere in suos vsus iuxta morem sui Ordinis. Et quòd ipso facto sint excommunicati omnes contrafacientes, non absoluendi, nisi Sedi Apostolicæ personaliter se præsentent. Ita refert Rodriq. tom. 2. quæst. regul. q. 57. art. 8.

Rodriq.

42 Noto 3. quòd his non obstat Concilium Trid. sess. 21. de reform. c. 9. & sess. 5. de reform. c. 2. fine. Quatenus quæstorum nomen abolendum statuit, nam loquitur de his, qui eleemosynas prædicando quærunt: vel publicando indulgentias concessas eis, qui manus adiutrices pijs locis porrexerint, quorum ipsi sunt quæstores. Ita Rodriq. tom. 2. quæst. regul. qu. 57. artic. 7. Nauarr. miscell. 66. de orat. numer. 7. Quaranta in sum. bull. verbo Archiepiscopi auctoritas, num. 26. fine. Addo, quòd ita declarauit Pius V. constit. eius 7. infra, §. 17. Quæ declaratio non est reuocata per Bullam Gregorij XIII. In tanta, vt dico in dicta constit. Pij V. num. 3.

Rodriq. Nauar. Quaranta.

43 Ex quo patet, quòd possunt Regulares mendicātes omnino eleemosynas quærere absque Episcoporum, & Curatorum licentia. Quod dicit etiam Franciscus Leo in thesau. p. 4. cap. 2. num. 147. Immò quòd isti sub pœna excommunicationis ipso facto id eis impedire non possunt. Possunt tamen Episcopi velle sibi fieri fidem per literas authenticas de licentia suorum Superiorum ad quæstuādum. Quod dicitur etiam declarasse sacram Congregationem in hæc verba. *Congregatio Concilii censuit, Regulares mendicantes teneri ad ostendendam Ordinario licentiam quærendi eleemosynas, à suis Superioribus sibi datam.* Ita refert Paulus Piasec. in praxi episc. p. 2. c. 3. n. 47. Sed quoniam populi vt plurimùm non dant libenter eleemosynas, seu liberaliùs dant, si ab ipsorū Curatis id illis suadeatur, & Curati nolūt dictas eleemosynas suis populis suadere, nisi eleemosynarum collectores licentiam priùs obtinuerint à proprijs Episcopis, indè est, quòd Episcopi soleant quandoque dictas licentias concedere. Sed in hoc debent DD. Episcopi esse multum faciles, nam illa non est propriè licentia, sed potiùs personæ approbatio. Multi enim non tarò lucri rabie ducti fingunt eleemosynas quærere pro Religione, & quærunt pro se ipsis. Quod sæpiùs contingit in fratribus fugitiuis, & apostatis, falsificantibus etiam ad hoc manus, & sigilla Superiorum suæ Religionis. Et multi quandoque quærunt eleemosynas pro Religione, quam vident esse in deuotione illis populis, à quibus quærunt, cùm ipsi tamen illius Religionis non sint. Et multi etiam sæculares fingunt, se quærere pro tali loco pio, & sibi quærunt. Et ideò puto esse laudabile, quòd Parochi in Pagis, & Villis non sinant, vllos eleemosynas quærere, qui non habeāt licentias suorum Superiorum. Et si quærentes non sint ipsis Parochis bene noti: vel si dubitent de dolo, (quod ad illorum conscientiam, & prudentiam remittitur) si non habeant dictam licentiam à proprijs Episcopis approbatam; multa enim in dies oriuntur scandala ex Parochorum huiusmodi negligentia, quæ in perniciem sanctorum Religiosorum in Monastetijs Deo die, nocteque seruientium

Franc. Leo.

Pau. Piasec.

tium

tium cedunt. Congruunt hæc Clem. Abusionibus, de pœn. & re.

§. X.

44 Aduerte, quòd si aliqui fratrum obtinerent aliquando literas ab Apostolica Sede, quibus essent habilitati ad obtinenda vnum, vel plura ecclesiastica beneficia in titulum, vel commendam, & interim quòd obtinerent, possent seruire pro capellanis aliorum beneficiatorum, quòd isti tales statim ac dicta beneficia obtinuerint, vel cœperint pro capellanis seruire, non possent gaudere gratijs Ordinis, nimirum in Conuentibus degere, cellas suas retinere, voce actiua, & passiua frui, nisi de licentia Prælatorum Ordinis. Idem dic de ijs, qui ad Episcopatum promoti fuerint. Refert etiam Rodriq. tom. 1. quæst. regul. q. 34. art. 5. concessionē Calixti III. qui statuit, & ordinauit, quòd nullus Religiosus cuiuscumque Religionis, etiam Mendicantium, beneficia secularia, seu regularia quouis modo in titulum, vel commendam pro tempore habens, possit Capitulis generalibus, vel prouincialibus, seu Congregationibus, seu negotijs, vel officijs aut alijs administrationibus Ordinis (nisi Generalis pro tempore consensu interueniente) quomodolibet admitti, sub excommunicationis pœna, quam admissi & admittentes ipso facto incurrant. Et Paulus IV. per suam constitut. quam refert Rodriq. in suo bull. in Paulo IV. constit. eius IV. statuit, *quòd nullus cuiuscumque Ordinis, seu Religionis professor, Episcopus, seu Archiepiscopus, postquam munus consecrationis huiusmodi susceperit, etiamsi à vinculo Ecclesiæ, cui præfuerat, per Sedem Apostolicam absolutus, eique quod in Ordine suo permaneret, & ad dignitates, ac officia, & superioritates huiusmodi assumi, eaque obtinere posse per Sedem eamdem, seu illius auctoritate concessum foret, ad dignitates, aut officia, seu superioritates huiusmodi, cuiuscumque qualitatis existant, & quouis nomine nuncupentur, eligi, seu assequi, aut obtinere nullatenus possit, & ineligibilis, atque ad ea obtinenda perpetuò inhabilis existat.*

Rodriq.

Rodriq.

45 Si quæras, an Regulares sint capaces ex se absque dispensatione Papæ beneficij curati secularis in titulum. ℞. id fuisse inter Doctores aliquando controuersum, vt constat ex his, quæ fusè disputat Sanch. 7. in decal. c. 29. num. 34. 35. Sed nunc est communissima sententia, non posse Regularem habere beneficium curatum, nec in perpetuum, nec ad tēpus, absque dispensatione Papæ, & in praxi ita seruatur, vt ait Sanchez loc. citat. numero 71. Quod ego semper fuisse verum credo; tum quia id tenuerunt grauissimi Canonistæ; Archidiaconus in cap. Cum singula, num. 3. versu Ecclesijs, de præb. in 6. Rebuffus in praxi benef. tit. de dispens. cum regul. numero 5 pag. mihi 299. Rodriq. tom. 1. quæst. regul. q. 34. art. 3. qui contrarium videtur dicere to. 3. q. 28 art. 3. & alij multi apud Sanchez loc. citato num. 34. Quos tamen ipse de iure antiquo non sequitur; tum quia id videtur contra statum suæ professionis, quæ dicit abdicationem omnis proprietatis, & omnium annuorum redditum; tum quia id illis vetatur expresè iniure, cap. Monachi, de statu Monach. tum quia id colligitur expresè ex hoc §. & ex §. 11. constitut. 2. Iulij II. infra. in quibus id supponitur; tum quia id etiam non obscurè tradit Trid. sess. 14. de refor. c. 11. Nouissimè autem etiam colligitur ex decretis Clementis VIII. pro reformatione Regularium, quæ habes infrà in Vrbano VIII. constitut. eius 10. num. 49. vbi habetur. *Ineatur ratio, qua sublatis licentiis, ac facultatibus hactenus quibuscumque concessis, degentes extra Conuentus claustra, ad ea quamprimum reuocentur, nec de cætero, nisi ex grauissima causa, à Sede Apostolica probanda, huiusmodi facultates concedi possint*; tum denique quia, vt refert Quaranta in summ. bull. verbo Canonicus regularis, pag. mihi 150. Congregatio Concilij de mente Gregorij XIII. id expresè declarauit in hæc verba. *S. D. N. Gregorius XIII. noluit licere Canonicis regularibus Congregationis Lateranensis, etiam de licentia sui Generalis, absque permissu summi Pontificis, assumere curam animarum, etiam ad tempus, multoque minus beneficium curatum ad tempus.* Per quam declarationem derogatum esse videtur cap. Quòd Dei timorem. de statu Monach. in quo id dictis Canonicis concedebatur. Videatur Suar. tom. 4. de Relig. tract. 1. libr. 3. cap. 19. Vide Garciam de benef. p. 7. cap. 10. à num. 17.

Sanch.

Archidiac.

Rebuff.

Rodriq.

Trid.

Quaranta.

46 Quæres 2. an Regularis absque dispensatione Papæ sit capax beneficij simplicis secularis.

Respondet Sanchez 7. in decal. cap. 29. num. 75. negatiuè per multa, quæ ibi affert. Et hoc etiamsi esset dispensatus ad beneficium curatum, Riccius 2. p. praxis resol. 410. num. 5.

47 Quæres 3. an Regularis absque dicta dispensatione sit capax pensionis habendæ.

Respondet Sanch. loc. cit. num. 94. non esse capacem, quia ita habet vsus Romanæ Curiæ.

48 Quæres 4. an possit Regularis esse Vicarius Episcopi.

Respondet affirmatiuè Sanch. 6. in decal. cap. 13. num. 88. quia id nullo iure vetatur, & potest ad libitum Superioris reuocari. Sed id iam vetitum videtur in cit. decretis Clemētis VIII. & Pauli V. quod adduco to. 1. Relig. quæst. 1. cap. 23. Et tenet etiam absque hoc Riccius 2. p. praxis resol. 351. num. 1.

§. XI.

49 Qvæ hoc §. conceduntur Regularium Superioribus, vt possint Inquisitores delinquentes, etiam in officio inquisitionis, punire, etiam eos à dicto officio amouendo, vacare omninò putat Penna in direct. Inquisit. p. 3. comm. 58. & comm. 61. versu. Quòd si quæras. Et id pertinere ad Illustris. Cardinales inquisitores generales, ad quos etiam spectat dictos Inquisitores instituere, & destituere. Si autem delinquant in ijs, quæ obseruantias, & vota suæ Regulæ concernunt, possunt à Prælatis suæ Religionis puniri. Eymerichus 3. part. direct. quæst. 12.

CON-

CONSTITVTIO V.

Reuocat particulam bullæ aureæ idest 4. huius Pontificis, §. 6. super absolutionem, & dispensationem fratrum obtinendam à Generali solùm, & dictam facultatem eos habere decernit, qui eam habebant, antequam dicta bulla aurea emanasset.

SIXTVS EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei. Dilectis filijs Vicarijs fratrum obseruantiæ Hispaniæ, & Lombardiæ Ordinis Prædicatorum, ac omnibus Prioribus, & Vicegerentibus eorumdem fratrum ipsis Vicarijs subiectis salutem, & Apostolicam benedictionem.

Statuit prout in summario.

Voniam omnes Ordinis vestri de obseruantia fratres pro eorum absolutionibus, & dispensationibus obtinendis ad Magistrum generalem præfati vestri Ordinis ire tenentur, & obligantur, iuxta tenorem bullæ aureæ nuncupatæ, in qua talis restrictio apponitur, idque fratribus ipsis magno sit incommodo, propter varios discursus pro quaque re faciendos. Volentes eorum commoditati, & quieti in hoc consulere, supplicationibusque in hac parte nobis porrectis inclinati, vobis, & cuilibet vestrum facultatem, & potestatem concedimus absoluendi, & dispensandi cum fratribus ipsis, sicuti aliàs ex priuilegio, quod dicitur Mare magnum, facere poteratis, antequàm talis bulla aurea nuncupata emanasset. Illa, cæterisque contrariis quibuscumque non obstantibus. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 28. Maij 1481. Pontific. nostri anno 10.

CIRCA CONSTITVTIONEM.

Rodriq.

NOto, quòd similem aliam concessionem, & declarationem fecit idem Sixtus pro fratribus Prædicatoribus, quam refert Rodriq. in bullar. in Sixto IV. constit. eius 22. in qua dat facultatem absoluendi, & dispensandi Generali, & Prouincialibus, ac eorum Vicariis, & illis, quibus hoc committendum præfati duxerint. Prioribus verò conuentualibus concedit, vt habeant solùm eam facultatem, quam per priuilegia habebant ante emanationem bullæ aureæ.

CONSTITVTIO VI.

Concedit, vt fratres cum itinerauerint; vel extrà Conuentum erint de licentia suorum Prælatorum, possint confiteri sacerdotibus quibuscumque secularibus, vel regularibus.

SIXTVS PAPA IV.

Dilectis filijs Vicario, ac Prælatis Conuentuum, ac Monasteriorum reformatorum, & reformandorum Congregationis Prouinciæ Castellæ, & Legionis salutem, & Apostolicam benedictionem.

Supplicatio. Vide tomo 1. Religiosi q. 1. c. 21. à conclus. 7. pagin. 119.

§. 1. *SVpplicari nobis humiliter fecistis, vt, cum in constitutionibus, & priuilegijs vestri Ordinis expressè caueatur, ne fratres Ordinis eiusdem, præterquàm suis Prælatis, & eorum licentia, fratribus dicti Ordinis confiteantur, dignaremur concedere, vt aliquando alterius Ordinis sacerdotibus, maximè necessitate exigente, possint confiteri.*

§. 2. *Nos vt cum maiori animi quiete, & conscientiæ pace fratres vobis subditi Altissimo famulari possint, huiusmodi supplicationibus inclinati, vt fratres, vestra, vel aliorum Prælatorum, & suorum, qui pro tempore erunt, licentia, solummodò tamen cum itinerauerint, vel fuerint extra Conuentus eorum, prout eis concedetis, confiteri possint, & vos quomodocumque sacerdotibus cuiuscumque secularis, vel regularis Ordinis confiteri valeatis, tenore præsentium* Concedit prout in Summario.

tium auctoritatis Apostolicæ concedimus, & indulgemus. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 11. Augusti, anno 1479. Pont. nostri anno 9.

Passarell. Rodriq. Cherub.

NOta, quòd hùc esset transferenda constitutio Sixti IV. de auctoritate Protectorum, quam ponit Passarell. in nostris constit. quæ incipit, Sancta Minorum Religio; confirmata à Iulio II. & Gregorio XIII. vt refert Rodriq. in bull. in Gregorio XIII. constit. eius 4. pag. 454. & à Paulo V. per suam constit. 53. quæ incipit, Cum ordo, apud Cherub. tomo 3. bull. pag. 243. Sed quia eam video parum obseruari, & retuli ad verbum tom. 1. Religiosi, qu. 1. cap. 18. §. 3. ideò eam hic omisi, ne liber absque vel paruo fructu, cresceret cum iactura. Omisi hic etiam constitutionem huius Pontificis, quæ incipit, Sacrosancta, quòd fratres tertij Ordinis Minorum gaudeant priuilegijs, quia eam habes infra in constitutione prima Leonis X. ad nostros tertiarios specialiter extensam.

INNOCENTIVS VIII.

Italus Genuensis, Aaronis de Cibo filius, Anno Domini 1484. die 29. Augusti ad summum Pontificatum assumptus dedit Ordini nostro infrascripta.

CONSTITVTIO VNICA.

Confirmat priuilegia Pyrrhi, & Sixti IV. ex certa scientia.

INNOCENTIVS EPISCOPVS,

Seruus seruorum Dei. Dilectis filijs F. Francisco de Paula, cœterisque fratribus eremitis eremitorij S. Francisci de Paula Consentinensis Diœcesis præsentibus, & futuris salutem, & Apostolicam benedictionem.

Proemiũ.

Astoris officium nobis, licet immeritis, diuina dispositione commissum, nostram continuè mentem excitat, & inducit, vt ad ea sollicitè attendamus, quæ diuini cultus augmentum, & piorum locorum, aut in illis personarum, sub humili, & religioso habitu vacantium commodum, & vtilitatem respiciunt, & ea, quæ propterea à Sede Apostolica processisse comperimus, vberioris Apostolici muniminis adminiculo fulcire satagimus, vt eo firmius illibata persistant, quò sæpius fuerint eiusdem præsidio Sedis communita.

Ponit cõstitutionem 2. Sixti IV.

§. 1. *Dudum siquidem à fel. rec. D. Sixto Papa IV. prædecessore nostro literæ emanarunt tenoris subsequentis. Sixtus Episcopus, &c. Sedes Apostolica, etc.* vt suprà in constit. 2. Sixti IV.

Supplicatio.

§. 2. *Cum autem, sicut exhibita nobis nuper pro parte vestra petitio continebat, à nonnullis de laudis, approbationis, confirmationis, communitionis, suppletionis, voluntatis, concessionis, & indulti prædictorum iuribus hæsitari posset, vos ad tollendum omnem personarum hæsitationem, præmissa omnia, & singula, ac pro eorum subsistentia firmiori cupiatis nostræ approbationis munimine roborari.*

Confirmat ex certa sciẽtia priuileg. Pyrrhi, & Sixti.

§. 3. *Nos vestræ Congregationis, ac personarum eiusdem statum prosperum, & tranquillum paterno zelantes affectu, in hac parte supplicationibus inclinati, dictas, & præinsertas dicti prædecessoris literas, ac omnia, & singula in eis contenta recensentes, laudem, approbationem, confirmationem, communitionem, suppletionem, decretum, exemptionem, liberationem, susceptionem, voluntatem, concessionem, & indulta huiusmodi, ac, prout illa concernunt, omnia, & singula in ijsdem literis contenta, & narrata, auctoritate Apostolica, ex certa nostra scientia, tenore præsentium de nouo confirmamus, ac approbamus, & præsentis scripti patrocinio communimus. Necnon omnes & singulos defectus, si qui forsan in eisdem concessionibus, donationibus, gratijs, & indultis, ac in prędecessoris pręinsertis, ac Archiepiscopi prędictorum literis huiusmodi contentis, quę aliàs prę-sentibus haberi volumus pro expressis, quomodolibet interuenerint, auctoritate, & scien-*

scientia similibus supplemus.

Deputat Commissarios. §. 4. *Nihilominus vniuersis, & singulis Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, & Prioribus, Præpositis, Decanis, Archidiaconis, Cantoribus, Successoribus, alijsque personis in dignitate ecclesiastica constitutis, ac Canonicis Ecclesiarum Cathedralium committimus, & mandamus, quatenus ipsi, plures, vel duo, aut vnus eorum, per se, vel alium, seu alios præsentes literas nostras, vbi, & quando, quoties expediens fuerit, & pro parte vestra, aut alicuius vestrum fuerint requisiti desuper hoc, solemniter publicantes, vobisque in præmissis opportunæ defensionis præsidio assistentes, non permittant, vos, aut aliquem vestrum, seu loca, & bona vestra contrà præsentium, & prædictarum dicti prædecessoris litterarum tenorem quomodolibet molestari; molestatores, & contradictores quoslibet, & rebelles per censuram Ecclesiasticam, & alia iuris remedia compescendo.*

Derogat contrariis. §. 5. *Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ prædictus prædecessor in suis literis præinsertis voluit non obstare, contrariis quibuscumque aut si aliquibus communiter, vel diuisim à Sede prædicta indultum existat, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.*

§. 6. *Cęterùm quia difficile esset præsentes literas ad quęcumque loca, in quibus illę forent necessarię, transferri, volumus, & auctoritate nostra decernimus, quòd earum transumptis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Archiepiscopi, vel Episcopi, vel alterius Prælati munitis, prorsus in iudicio, & extra fides plenaria adhibeatur, & illis stetur in omnibus, & per omnia, sicut originalibus adhiberetur, & eis staretur, si forent exhibita, vel ostensa.* Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 7. *Et insuper ex nunc irritum decernimus, & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, præsentibus, perpetuis, futuris temporibus duraturis. Nulli ergò omninò hominum liceat, etcet. Datum Romæ apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicę 1485. 10. Kalend. Aprilis, Pontific. nostri anno II.* Decretū irritans.

§. IV.

1 Noto 1. quòd ad illam clausulam *Quoties expediens fuerit*, quòd ista clausula continet æquitatem, & vtilitatem. Archidiac. in cap. Cum expediat, de elect. in 6. Colligitur ex cap. Non solùm, de regul. eod. lib. *Archidia.*

2 Noto 2. quò ad illam clausulam *Contradictores*, &cet. quòd intelligitur de ijs, qui contradicunt de facto, non de iure. Ita Felin. in cap. Super eo, numero quinto de off. deleg. & in cap. Causam, quæ, de rescript. numer. 19. Abbas in cap. Pro illorum, num. 9. de præb. vbi Glossa verbo Contradictores. Rodriq. to. 1. quæst. regul. q. 8. art. 12. Nauar. in cap. Cùm contingat, de rescript. causa nullitatis 7. núm. 3. *Felin.* *Abbas* *Glossa.* *Rodriq.* *Nauar.*

3 Noto vlteriùs, quod per istam clausulam datur auctoritas prædictis Prælatis compescendi non solùm partes molestantes, sed etiam extraneos quoscumque. Abbas dicto c. Pro illorum, & Glossa cit. *Abbas* *Glossa.*

4 Et aduerte, quòd per Ecclesiasticam censuram intelligitur non solùm interdicti, sed etiam suspensionis, & excommunicationis sententia. Ita expressè in cap. Quærenti, de verb. signific. vbi Abbas.

A L E-

ALEXANDER VI.

Hispanus, ex Ciuitate Valentiæ, Iofredi de Borgia filius, cathedram summi Pontificatus adeptus est anno 1492. die 11. Augusti. Dedit Ordini nostro multa priuilegia; Sed hoc solùm dicit se vidisse authenticum Passarellus.

CONSTITVTIO I.

Approbat primam Regulam, & mutat nomen Eremitarum in nomen Minimorum.

ALEXANDER EPISCOPVS,

Seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Proœmiū.

Eritis religiosæ vitæ, quam dilecti filij Frāciscus de Paula, & eius socij eremitæ eremitorij S. Francisci de Paula Diœcesis Consentinensis ad obsequendum Altissimo elegerunt, inducimur, & exemplo boni operis excitamur, vt ijs, quæ pro eorum directione votiua ab eodem Francisco prouidè ordinata sunt, vt firmiùs illibata permaneant, Apostolicæ Sedis, cui immediatè sunt subiecti, munimine roboremus.

Supplicatio.

§. 1. Sanè pro parte eorumdem eremitarum nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd prædictus Franciscus habens ad hoc, vt asserebat, à bonæ mem. Pyrrho Archiepiscopo Consentino specialem per illius literas facultatem, per fel. rec. Sixtum IV. Et Innocentium VIII. Romanos Pontifices, prædecessores nostros successiuè confirmatam, & ad quæcumque loca, quæ eidem Congregationi donari contingeret, ampliatam, prout in dicti Archiepiscopi authēticis, & dictorum prædecessorum Apostolicis literis pleniùs continetur, illarum vigore pro salubri directione eremitarum Societatis eiusdem, nominibus omnium statuta aliqua, ex quibus augmentum, & animarum eorumdem salutem, in beneplacitis diuinæ voluntatis, & vitæ eremiticæ huiusmodi perseuerantiam, & eorum prosperitatis votiuæ successus concernentia, sacris Canonibus non contraria, in tredecim capitulis contenta, statuit, & ordinauit, voluitque & mandauit, per eiusdem Societatis eremitas perpetuis temporibus obseruari. Quare pro parte Francisci, & eremitarum prædictorum nobis fuit humiliter supplicatum, vt eiusdem Francisci statutis, & ordinationibus huiusmodi pro earum subsistentia firmiori, roborationis, confirmationis adijcere firmitatem, aliasque eis super eorumdem sic statutorum, & ordinatorum obseruantia opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 2. Nos igitur, qui amatores huiusmodi eremiticæ vitæ, quæ solitudine contenta versatur in abditis, & numquàm minùs sola est, quàm cum sola esse reputatur, quia cælestis patriæ contemplatio illam sociatur, & comitatur, & dum sæcularis conuersationis commercio caret, cælestis alimoniæ pabulo refocillatur, & gaudet, libenter in suo laudabili proposito confouemus, & tamquam tutissimo calle incedentes, & pauperes spiritu, quos D. N. Iesus Christus beatos esse dixit, quoniam ipsorum est regnum cælorum, pia, & paterna charitate prosequimur, & eis, quantum cum Deo possumus, fauorem beneuoli impertimur huiusmodi: Necnon charissimi in Christo filij nostri Caroli Francorum Regis illustris, qui, vt asseritur, ad eosdem eremitas specialem gerit deuotionis affectum, & quamdam domum cum Oratorio, & opportunis officinis extrà, & propè Ciuitatem Thuronensem construi, & ædificari fecit, ac eis piè donauit, nobis pro supradictis eisdem eremitis cum instantia humiliter supplicantis supplicationibus incli-

Approbat primam Regulam etiam ad instātiam Caroli Regis Francorum.

inclinati, eiusdem Francisci statuta, & ordinationes huiusmodi, ac omnia, & singula in dictis capitulis contenta, quæ diligenter inspici, ac præsentibus de verbo ad verbum annotari fecimus, auctoritate Apostolica præsentium tenore approbamus, & confirmamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus, supplemusque omnes, & singulos defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem. Et pro potiori cautela ea omnia, quæ per eumdem Franciscum ordinata, & prohibita fuerunt, de nouo dicta auctoritate statuimus, & ordinamus, prohibemus, & permittimus. Ac volumus iuxtà earum seriem, & continentiam perpetuis futuris temporibus per eiusdem Societatis eremitas, qui nunc sunt, & perpetuis futuris temporibus qui erunt, pro eorum regularibus institutis, eosque eremitas Ordinis Minimorum fratrum eremitarum F. Francisci de Paula in posterum nuncupari, inuiolabiliter obseruari. Nulli ergò omninò hominum liceat, &cet. Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1492. quarto Kalend. Martij, Pontificatus nostri anno 1.

§. II.

1 NOto 1. quòd ista confirmatio primæ Regulæ ab Alexandro facta, non est in forma communi, sed ex certa scientia; & licèt ista verba, Ex certa scientia, seù, De plenitudine potestatis, hic non ponantur, non per hoc desinit esse ex certa scientia, nam suprà in constit. 2. Sixti IV. num. 3. diximus, quòd confirmatio est ex certa scientia, quandò ex ea constat, Papam fuisse sufficienter informatum, & quòd tunc erat sufficienter informatus, quando in confirmatione apponebatur per extensum res confirmata, quod hic factum fuisse constat ex illis verbis huius §. 2. *Quæ diligenter inspici, ac præsentibus de verbo ad verbum annotari fecimus*. Per quæ verba satis declarat Papa, se habuisse clarã notitiam dictæ primæ Regulæ. Videatur Farinac. 2. p. decis. tom. 1. decis. 339. num. 2.

2 Noto 2. specialem deuotionem ad Ordinem nostrum Caroli Regis Francorum, Patrem Ludouicum imitantis, qui S. P. N. ex Italia in Galliam, mediante Sixti IV. summi Pontificis præcepto, auocauit. Qui Carolus, vt hic constat, supplicauit pro confirmatione dictæ primæ Regulæ.

Farinac.

3 Noto etiam, quòd ad instantiam S. P. N. iste Pontifex mutauit nomen eremitarum in illustrissimum, & excellentissimum nomen Minimorum. Et omnia concessa Ordini nostro sub nomine eremitarum Iulius II. in eius constit. 1. §. 34. infra, eidem Ordini concessit sub nomine Minimorum erecto. Quod etiam fecerat Alexander VI. per aliam suam constit. quam hic non habes, quia inseritur in constit. 1 Iulij II. §. 7.

4 Noto etiam, quòd idem Pontifex omnes gratias, priuilegia, indulta, & indulgentias à suis prædecessoribus concessa Ordini nostro approbauit, & confirmauit, vt constat ex constit. 1. Iulij II. §. 4.

5 Confirmauit etiam communionem priuilegiorum Mendicantium Ordini nostro cõcessam à Sixto, & Innocentio. Et si aliqua prætereà priuilegia dictis Ordinibus Mendicantium ab Apostolica Sede essent concessa post dictam communionem factam à dictis Pontificibus Sixto, & Innocentio, iste Pontifex ea etiam ad Ordinem nostrum extendit, & ampliauit, vt constat ex dicta 1. constit. Iulij II. § 5.

6 Approbauit etiam, & confirmauit hic idem Põtifex per alias suas literas ex certa scientia omnia nobis concessa à Pyrrho, Sixto, & Innocentio. Et quia S. P. N. primam Regulam 13. capitulis contentam reformauit in melius, & ad decem capitula reduxit, istam etiam Regulam approbauit, & confirmauit. Sicut etiam confirmauit Regulam tertiariorum, & multa alia concessit, vt constat ex dicta constitut. 1. Iulij II. §. 6. & sequentibus.

CONSTITVTIO II.

Concedit, quòd tertiarijs nostris possimus Eucharistiam, etiam in die Pascha, & extremam vnctionem ministrare.

ALEXANDER PAPA VI.

Dilecto filio Vicario generali Congregationis Lombardiæ Ordinis Prædicatorum salutem, & Apostolicam benedictionem.

Onsiderantes vberes fructus, quos fratres Ordinis Prædicatorum Congregationis Lombardiæ ad saluationem animarum Christi fidelium in militanti Ecclesia produxerunt hactenus, meritò inducimur, vt eos spiritualibus fauoribus, & gratiis prosequamur.

§. 1. Hinc est, quòd nos tuis in hac parte supplicationibus inclinati, singulis fratribus Ordinis, & Congregationis huiusmodi in presbyteratus ordine constitutis, nunc, Statuit prout in summ. Tu vide suprà constit. 4. Sixti IV num. 39. & limita vt ibi.

nunc, & pro tempore existentibus, quòd de licentia tua, aut, qui pro tempore extiterit, generalis Vicarij, vel Prioris, seu Praesidentis domus, Ordinis, & Congregationis huiusmodi, in qua eos pro tempore residere contigerit, omnibus, & singulis fratribus, & sororibus tertij Ordinis, de pœnitentia B. Dominici nuncupatis, nunc, & pro tempore existentibus (quandò id petierint) tàm in die Paschae, seù festi Resurrectionis D. N. Iesu Christi, & infrà eiusdem festi octauam, quàm etiam alijs diebus, etiam in mortis articulo, Eucharistiam, & alia ecclesiastica sacramenta quaecumque exhibere, & ministrare. Ipsiq; fratres, & sorores Eucharistiam, & alia sacramenta huiusmodi ab eisdem fratribus Ordinis Praedicatorum, & Congregationis huiusmodi recipere liberè, & licitè valeant, cuiusuis licentia supèr hoc minimè obtenta, seu etiam petita, auctoritate Apostolica licentiam concedimus, & facultatem per praesentes.

Derogat cōtrariis.

§. 2. *Non obstantibus quibusuis Apostolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis, generalibus, & specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ac Congregationis, & Ordinum praedictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, caeterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 30. Septembris 1495. Pontificatus nostri anno 4.*

CONSTITVTIO III.

Mandat, quòd ad Episcopatum, seu alias dignitates extrà Ordinem assumpti, resignent omnia, quae tempore assumptionis habere continget, Superioribus Ordinis.

ALEXANDER EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei. Dilectis filijs Magistro, & Prioribus prouincialibus Ordinis fratrum Praedicatorum salutem, & Apostolicam benedictionem.

Supplicatio.

Attende, quod iste est Alexāder IV. ego ordinem Passarelli sequor.

§. 1. X *parte vestra nobis extitit intimatum, quòd cum contingat interdùm, ad Episcopatum, & alias dignitates aliquos de fratribus vestri Ordinis promoueri, ipsi libros, & alia, quae tempore suae promotionis habebant, licèt non ad eos (cum proprium habere non liceat) sed ad Ordinem pertineant, nihilominùs proprijs vsibus applicare praesumunt in suarum praeiudicium animarum. Quarè suppliciter postulastis à nobis, vt prouidere supèr hoc salubritèr curaremus.*

Statuit pro vt in summ. vide tom. 1. Relig qu. 1. c. 10 § in. concl. 2.

§. 2. *Nos igitur eorumdem fratrum saluti paterna volentes sollicitudine prouidere, vt libros, & alia, quae ipsos promotionis suae tempore habuisse, seu habere constiterit, tibi, fili Magister, vel Prioribus, & Conuentibus suis, submota qualibet dilatione, resignent, ipsis fratribus iàm promotis in virtute obedientiae praesentium auctoritate mandamus. Illos autem, quos promoueri contigerit, ne resignare differant, districtiùs inhibemus: Nisi forsàn eorum vsum eis ad tempus de gratia duxeritis concedendum. Datum Neapoli 5 idus Maij, Pontific. nostri anno 1.*

CONSTITVTIO IV.

Concedit, quòd famuli seruitijs fratrum deputati, & Procuratores, & operarij non possint excommunicari, & quòd possint interesse diuinis tempore interdicti.

ALEXANDER EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei. Dilectis filijs generali Magistro, & vniuersis fratribus Ordinis Prædicatorum salutem, & Apostolicam benedictionem.

Alexāder IV. statuit p out in sum. Q̃ò ad sententias non incurrendas limita iuxta Trident. sess. 24. c. 11. de refor. Si actu seruiunt, & in Monasterjs vigent. Quò ad audienda sacra tempore interdicti valet iuxtà dicta supra in constit. 2. Sixti IV. n. 55.

VT in vestris domibus seruientes in ministerijs opportunis, ob vestri gratiam, quam apud Sedem Apostolicam sedulè deuotionis vestræ obsequia promerentur, nostræ gratiæ inanes non reddantur immunes, nos vestræ deuotionis precibus inclinati, quòd si quando in personas, vel terras, in quibus residetis, excommunicationis, seu interdicti sententiam contigerit promulgari, pueri vestris seruitijs deputati, negotiorumque Procuratores, & operarii, qui in vestris locis eorum operibus personaliter constituti institerint, huiusmodi sententiis obnoxii nullatenùs habeantur: ibique possint audire diuina, iuxtà formam, quæ in locis ipsis in eo casu à Sede Apostolica est concessa, nisi eidem causam dederint, vel excommunicari specialiter, seu interdici contingat eosdem, auctoritate vobis præsentium indulgemus. Nulli ergò omnino hominum liceat, &c. Datum Anagniæ 5. Kal. Iulii, Pontific. nostri anno 1.

IVLIVS II.

Italus, ex Ciuitate Sauonæ, Genuensium iurisdictione, Raphaelis de Ruuere filius, anno Domini 1503. die 10. Nouembris ad Pontificatum assumptus, Ordini nostro multa concessit.

CONSTITVTIO I.

Confirmat omnia priuilegia, à suis prædecessoribus nobis concessa, & quamplurima de nouo concedit.

IVLIVS EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Proemiū.

DVm ad sacrum Ordinem Minimorum, olim per fel. rec. Sixtum IV. Innocentium VIII. & Alexandrum VI. Rom. Pont. prædecessores nostros salubritèr approbatum, ac variis priuilegiis cum Regula approbatione multipliciter decoratum nostræ considerationis aciem dirigimus. Dum etiam intrà nostræ mentis abscondita reuoluimus fructus vberes, quos, dextera Domini opitulante, & Apostolica Sede benedicente, dilectus filius Franciscus de Paula prædicti Ordinis Pater, ac Institutor, & quoad vixerit generalis Corrector, exemplo B. Francisci, ardentissimus nostri Redemptoris imitator, in agro militantis Ecclesiæ producere non desinit, ac etiàm salutifera exempla, ad quæ imitanda Christi fideles ex eiusdem Francisci de Paula, & aliorum fratrum dicti Ordinis arctissima vita, quam ipsi ad obsequendum Altissimo sub Euangelico iugo, ac humili habitu, & humilitatis spiri-

spiritu, spreto seculo, ac pompis eius, voluntariè assumpserunt, in perpetua Christi seruitute laudes diuinas die, noctuq; summa cum deuotione Domino persoluentes, quotidie inducuntur. Dignum, immò debitum reputamus, vt Ordo ipse apud eamdem Sedem gratiam liberalitatis inueniat, & gratiæ, & priuilegia illi quomodolibet concessa, per ipsius Sedis approbationem remaneant illæsa.

onit recoté conit. 1. & Sixti V.

§. 1. *Dudum siquidem præfato Sixto prædecessori nostro*, &c. vt suprà in constit. 1. & 2. Sixti IV.

nocentius VIII. suprà eo, literas Sixti approbat.

§. 2. *Et successiuè præfatus Innocentius etiàm prædecessor per alias suas literas, in quibus literæ prædicti Sixti prædecessoris de verbo ad verbum insertæ fuerunt, easdem Sixti prædecessoris huiusmodi literas, ac omnia, & singula in eis contenta recensens, laudationem, confirmationem, approbationem, communitionem; suppletionem, decretum, exemptionem, susceptionem, voluntatem, concessionem, & indulta huiusmodi, ac, prout illa concernebant, omnia, & singula in eis contenta, & narrata auctoritate Apostolica, & scientia prædictis confirmauit, & approbauit, suique scripti patrocinio cum simili defectuum suppletione communiuit, & voluit, & dicta auctoritate decreuit, quòd earumdem literarum suarum transumptis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Archiepiscopi, vel Episcopi, aùt alterius Prælati munitis, prorsus in iudicio, & extrà fides plena adhiberetur, & illis staretur in omnibus, & per omnia, sicut ipsis originalibus literis adhiberetur, & staretur, si forent exhibita, vel ostensa; Decreuitq; irritum, & inane, si secus super ijs, à quoquam, quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit, communiter, vel diuisim attentari.*

exãder vt sup. eius cõ tutione approuit priim Relam.

§. 3. *Postmodùm verò pro parte Francisci de Paula, & eremitarum prædictorum eidem Alexandro prædecessori etiam exposito, quòd ipse Franciscus de Paula habens ad id ab eodem Pyrrho Archiepiscopo specialem per illius literas facultatem, per eosdem Sixtum, & Innocentium prædecessores successiuè confirmatam, & ad quacumque loca, quæ eidem Congregationi donari contingeret, ampliatam: illarum vigore pro salubri directione eremitarum Societatis huiusmodi, nonnulla diuini cultus augmentum, & animarum salutem, vitæque eremiticæ huiusmodi perseuerantiam, ac eorum votiuæ prosperitatis successus concernentia, sacris Canonibus non contraria sub Regula Ordinis fratrum Minimorum pauperum eremitarum dicti Francisci de Paula in tredecim capitulis contenta statuerat, & ordinauerat, quæ voluerat, & mandauerat per eiusdem Societatis eremitas, & fratres perpetuis futuris temporibus obseruari. Idem Alexander prædecessor per reliquas suas, statuta, & ordinationes huiusmodi, ac omnia, & singula in dictis capitulis contenta, quæ tunc diligentèr inspici, ac de verbo ad verbum in dictis suis literis inseri fecit, cum suppletione defectuum approbauit, & confirmauit.*

§. 4. *Prætereà idem Alexander prædecessor per alias suas in forma Breuis literas, omnia, & singula priuilegia, indulgentias, immunitates, exemptiones, gratias, & indulta quæcumq; Francisco de Paula, & eremitis huiusmodi, ac eorum Ordini, domibus etiam ante erectionem huiusmodi Ordinis, dum adhuc eremitæ nuncupabantur, per eosdem Sixtum, & Innocentium suos, & ipsum Alexandrum nostros prædecessores quomodocumq; concessa, quæ omnia, & singula pro expressis haberi voluit, auctoritate Apostolica præfata approbauit, & perpetuæ robur firmitatis eadem obtinere decreuit.* Idem Alexãder per alias suas literas, quæ hic non habẽtur, priuilegia Sixti, & Innocentii cõfirmauit.

§. 5. *Et quia Sixtus, & Innocentius prædecessores præfati singula priuilegia, exemptiones, immunitates, & indulgentias, & indulta quæcumque Prædicatorum, Minorum, Eremitarum S. Augustini, ac Carmelitarum, necnon alijs Mendicantium Ordinibus, & eorum cuilibet, ac illorum professoribus, & domibus, ac eorum Ecclesias visitantibus quomodocumq; concessa, ad Ordinem Minimorum huiusmodi extenderant; Idem Alexander prædecessor paritèr eorum extensionem confirmauit. Et si qua alia indulta, priuilegia, & gratiæ post datam extensionis huiusmodi à dictis prædecessoribus, vel ab ipso Alexandro eisdem Ordinibus Mendicantium, aùt alicui eorum concessa essent; Illa etiam ad eosdem eremitas, &* Sixtus Innocentius & Alexãder priuilegia Mendicantium Ordini nostro concesserunt.

fratres, & ad illorum Ordinem, ac domos extendit, & ampliauit, ac ipsis suffragari voluit in omnibus, & per omnia, ac si pro eisdem eremitis, & illorum Ordine huiusmodi emanassent.

Et idem Alexāder Regulam pro fratribus a P. N. reformatam, & aliam pro tertiariis ab eodem editam approbauit.

§. 6. *Et deindè pro parte Francisci de Paula, & eremitarum, seu fratrum prædictorum eidem Alexandro prædecessori similiter exposito, quòd ipse Franciscus de Paula tredecim capitula statutorum, & ordinationum prædictorum in decem capitula reduxerat, & eorum aliqua pro salubri directione fratrum Minimorum Ordinis huiusmodi, olim Societatis dictorum eremitarum, mutauerat, aliqua etiam addiderat, quæ voluerat, & mandauerat, per eosdem fratres deinceps perpetuis futuris temporibus, prioribus omissis, pro salubri eorum Regula teneri, & obseruari. Quòdque ipse Franciscus de Paula Regulam, seù modum viuendi sui tertij Ordinis pro vtriusque sexus personis sub eadem Regula, seu modo viuendi, quæ septem dumtaxàt clauderetur capitulis, pœnitentiam agere volentibus, per eumdem Alexandrum prædecessorem benedici, approbari, & confirmari cupiebat. Idem Alexander prædecessor Pyrrhi Archiepiscopi, ac Sixti, & Innocentij prædecessorum prædictorum, ac suas literas prædictas, necnon omnia, & singula in eis contenta, alia quoque priuilegia, concessiones, immunitates, exemptiones, & indulta quæcumque eisdem fratribus Minimis, ac eorum Ordini, & domibus à Sede prædicta, vel eius Legatis, seu aliàs quomodocumq; facta, & concessa, necnon reductionem, mutationem, & alterationem dictorum decem capitulorum, seù Regulam ipsorum fratrum Minimorum, necnon Regulam, seù modum viuendi tertij Ordinis huiusmodi pro vtriusq; sexus personis, & in vtriusq; Regulæ capitulis contenta quæcumq; Quæ omnia diligentèr inspici, ac de verbo ad verbum inseri fecit, cum suppletione defectuum approbauit, & confirmauit.*

Idem Alexāder Societatem eremitarū in Ordinē fratrum Minimorum instituit, & gratias concessas confirmauit.

§. 7. *Et pro potiori cautela Societatem pauperum quondam eremitarum huiusmodi in Ordinem fratrum Minimorum dicti Francisci de Paula, priore cassata, & omissa, sub huiusmodi noua Regula erexit, & singulas literas prædictas, ac in eis contenta quæcumq; necnon priuilegia, & indulgentias, tam generales, quàm speciales, concessiones, immunitates, exemptiones, & indulta quæcumq; eisdem fratribus, ac eorum Ordini, & domibus à Sede prædicta, vel eius Legatis, seù aliàs quomodocumq; facta, & concessa. Quæ omnia, & singula, ac si in dictis suis literis inserta forent, haberi voluit pro expressis, innouauit, & de nouo concessit. Ac omnia, quæ circà statuta, & ordinationes huiusmodi confirmata, & per eumdem Franciscum de Paula reducta, mutata, & alterata fuerant, de nouo reduxit, mutauit, & alterauit.*

Dictamq; secundam Regulam à fratr. Minimis seruari iussit.

§. 8. *Regulamq; Minimorum fratrum huiusmodi sic innouatam, & Regulam, seu modum viuendi tertiariorum Ordinis eiusdem laudauit, benedixit, approbauit, & confirmauit, ac voluit, Regulam ipsam sic innouatam, seu contentam in dictis decem capitulis, iuxtà eorum tenorem perpetuis futuris temporibus, per Ordinis Minimorum huiusmodi fratres, qui tunc erant, & pro tempore essent, eomodo pro eorum regularibus institutis custodiri.*

Tertiariorum quoque Regulam suscipi posse decreuit.

§. 9. *Regulam quoque, seu modum viuendi tertiariorum huiusmodi per quascumque personas vtriusq; sexus suscipi posse, ac pro pia in Christo Regula, & modo viuendi salutari, & commodo amplecti, & obseruari.*

B. Franciscum dicti Ordinis nostri Correctorem declarauit.

§. 10. *Ipsumq; Franciscum de Paula non tam religiosissimi Ordinis Minimorum huiusmodi primarium Patrem, ac Institutorem, quàm etiam priscorum beatorum Patrum fidelissimum imitatorem, suarumque laudabilium institutionum diligentem innouatorem in personarum Ordinis Minimorum huiusmodi præcipuum Patrem, ac Superiorem, & quamdiù viueret generalem Correctorem irrefragabiliter instituit, ac institutum laudauit, & confirmauit.*

Indulgentias Ordini cōcessit. Sed hic die vacat per const. 8. Pauli I infrà.

§. 11. *Ac etiàm concessit, & indulsit, quòd omnes, & singuli Ordinis Minimorum fratres præsentes, & futuri, qui singulis quadragesima, & alijs cuiuslibet anni stationum temporibus aliquam ipsorum Ecclesiam, vel aliam, in qua eos pro tempore cum obedientiæ merito fore contingeret, visitarent, & inibi antè illius altare maius quinquiès orationem Dominicam, & totiès salutationem Angelicam deuotè re-*

tè recitarent; omnes, ac singulas indulgentias, consequerentur, & consequi possent, quas temporibus huiusmodi consequuntur visitantes Ecclesias stationum Vrbis, & alias extrà illius muros pro stationibus deputatas. Quasque fratres ipsi consequerentur, & consequi possent, si Ecclesias stationum huiusmodi eisdem temporibus personaliter visitarent.

Bona omnia piè elargita retinendi facultatem concessit, sub prohibitione tamē, quòd in iudicio non repetantur.

§. 12. Instituit etiam, atq; ordinauit ob sanctæ vitæ quadragesimalis obseruantiam, quòd si qui deuotionis gratia, vel pietatis intuitu, perpetuas, aut temporales eleemosynas pro Ecclesia, pauperumq; fratrum Minimorum huiusmodi necessitatibus sublenandis piè legare vellent, liceret ipsis fratribus Minimis, à promissa paupertatis perfectione, puritateque non recedendo, perpetuas, & temporales eleemosynas huiusmodi, vtensilia quoque, ac oblationes quascumq; cuiuscumq; etiam speciei existerent, seù existere possent, quarum tamen dominium, ius, & proprietatem idem Alexander prædecessor penès se, ac Ecclesiam Romanam tunc penitùs retinuit, nudo dumtaxat illarum vsu fratribus Ordinis Minimorum huiusmodi simpliciter relicto, per suos, ac præfata Sedis, & eiusdem Ordinis Minimorum Procuratores (ad hoc prouida cura, paternaq; beneuolentia deputandos) suo, & dicta Romana Ecclesia nomine ad se recipere. Ipsique Procuratores eleemosynas huiusmodi fratribus ipsis Minimis per se, vel per alios, iuxtà piam largientium deuotionem, & intentionem, suamque constitutionem huiusmodi fideliter distribuere, seu distribui facere deberent. Laudauit etiam, & approbauit, quòd vbi perpetuæ, vel temporales eleemosynæ huiusmodi fratribus ipsis Minimis legarentur, tunc Ciuitatis, Villæ, Castri, Oppidi, seù Vici, vbi fratres Ordinis Minimorum huiusmodi loca passim habere contingeret, Rectores, Scabini, Præsides, Consules, Electi, Iurati, aut Domini de consilio, vel alij officiarij quouis nomine nuncupati, in primis vnum, vel plures recollectores eleemosynarum huiusmodi, quæ fratribus ipsis Minimis iuxtà piam largientium intentionem haberent distribui per ministerium oblatorum dicti Ordinis Minimorum, vel amicorum spiritualium, per fratres Ordinis Minimorum huiusmodi pro tempore conuentualitèr electorum, qui (dùm opus foret) deponi, & innouari possent, deputare. Ac de locis, & domibus, quæ Ordini Minimorum huiusmodi, ac illius personis, & fratribus per quoscumque Christi fideles vbilibèt concederentur, pro ipsis fratribus Minimis vnum instrumentum publicum, vel plura confici facere, ac eleemosynarum huiusmodi specialem curam, & sollicitudinem habere deberent. Quodq; fratres ipsi Minimi super eleemosynis huiusmodi nullatenùs cum aliquo in iudicio, vel extrà illud contendere, sed potiùs, vt veri pacis filij, & amatores, Rectoribus, Præsidibus, Scabinis, Iuratis, & Consulibus, cæterisque officiarijs præfatis illarum curam relinquere, ac sinè aliqua contentione in Domino (qui non derelinquit sperantes in se) fiducialitèr reponere, ac ostiatim mendicare haberent. Possent tamen fratres ipsi præfatos Dominos de consilio, & politiæ Gubernatores, cæterosq; officiarios ad eleemosynas huiusmodi colligendas deputatos, seu deputandos, benignè monere, vt eis legatas eleemosynas huiusmodi pro conscientiarum suarum exoneratione, animarumque dictorum legantium salute, iuxtà piam legantium huiusmodi deliberationem, & intentionem, sibi fidelitèr impenderent. Quodque eleemosynæ huiusmodi scripto redigi, & fratribus ipsis Minimis capitulariter declarari, ac scripto talitèr redactæ, seu redigendæ, infrà cuiuslibet Conuentus Ordinis Minimorum huiusmodi quamlibet conuentualem arcam quatuor clauaturis claudendam reponi; ac per Ordinis Minimorum huiusmodi Oblatorum, vel amicorum spiritualium ministerium in Ordinis huiusmodi Ecclesiarum, & fratrum vsus conuerti; & postquam fratribus ipsis Minimis de sibi requisitis vestimentis, ac vitæ necessarijs, cæterisq; præinsertis rationabiliter prouisum foret, si adhùc ex perpetuis, vel temporalibus eleemosynis huiusmodi aliquæ superessent, illa charitatiuè per Rectores, Scabinos, Consules, Electos, cæterosque officiarios præfatos de Capituli localis scientia, & consensu in pias causas erogari deberent; &, ipsis fratribus Minimis, ac eorum Ecclesijs (vt præfertur) competentèr prouiso, perpetuas, aut tem-

temporales eleemosynas huiusmodi vllatenùs procurare, vel iam procuratas augere eis minimè liceret; si tamen illæ fratribus ipsis Minimis vltrò largirentur, illarum census per Rectores, Scabinos, Iuratos, & Electos, cæterosque officiarios præfatos in pias causas similitèr distribui deberent. Ipsique fratres Ordinis Minimorum huiusmodi in qualibet ipsorum Ecclesia tàm constructa, quàm construenda cippum, seù truncum ad quotidianas deuotorum eleemosynas commodè reponendas, vbiquè habere possent.

Hic Pontifex per aliam eius bullam, quam hic nō habes; concessit facultatē P.N. condendi statuta pro gubernio Religionis vide tom.1 Relig.q.1.cap.5.& §§.sequ.

§. 13. *Et deindè pro parte præfati Francisci de Paula nobis exposito, quòd licèt olim per præfatum Alexandrum prædecessorem fratrum Ordinis Minimorum huiusmodi Regula approbata, & per eum, ac Sedem prædictam confirmata fuisset, tamèn pro salubriori dictæ Regulæ conseruatione, ac vt illa meliùs, & faciliùs ab eius professoribus tunc, & pro tempore in dicto Ordine degentibus obseruari posset, cupiebat idem Franciscus de Paula nonnullas ordinationes, & statuta salubria facere, quæ fratres dictum Ordinem Minimorum professi seruare, & secundùm quæ contrà illa venientes, seu facientes, licèt aliàs peccatum (secundùm præcepta Ecclesiæ) committere non viderentur, pœna corporali, seù temporali in eisdem statutis contenta per eorum Superiores puniri valerent. Quodque licèt aliàs per Sixtum, Innocentium, ac Alexandrum prædecessores præfatos eisdem fratribus Minimis, quòd omnibus, & singulis priuilegijs, gratijs, indultis, immunitatibus, libertatibus, & exemptionibus, quibus quatuor Mendicantium Ordines, ac illorum personæ vtebantur, & gaudebant, seu vti, & gaudere poterant, in futurum vti, & gaudere valerent, concessum, ac indultum fuisset. Nihilominus tamèn eo quod dicti fratres Minimi priuilegia, & indulta huiusmodi originalitèr non habebant, ac de illis fidem facere non poterant, & etiam quia illa per nos adhùc confirmata non fuerant, aliqui partim scrupulosa conscientia, & partim inuidia moti, fratres Minimos huiusmodi eisdem priuilegijs, & gratijs gaudere non debere asserebant, quo fiebat vt ipsi fratres Minimi eisdem priuilegijs, & indultis vti posse non sperabant, nisi eis per nos desupèr opportunè prouideretur; Nos per reliquas nostras eidem Francisco de Paula quascumque ordinationes, & statuta salubria, & honesta, sacris Canonibus non contraria, in perpetuum valitura, quæ dicti fratres Minimi seruare, ac secundùm quæ viuere tenerentur, & contrà illa venientes, seù facientes, licèt aliàs peccatum iuxtà præcepta huiusmodi committere non viderentur, pœna corporali, seù temporali in eisdem statutis contenta per eorum Superiores mulctari possent, condendi, & faciendi plenam, & liberam præfata Apostolica auctoritate licentiam indulsimus, & facultatem.*

Priuilegia quatuor Ordinum mendicantium communicauit.

§. 14. *Ac omnia, & singula priuilegia, gratias, concessiones, immunitates, libertates, exemptiones, ac indulta prædicta, quibus præfati quatuor Mendicantium Ordines, & illorum personæ in genere vtebantur, potiebantur, & gaudebant, seù vti, potiri, & gaudere poterant quomodolibèt in futurum, Ordini Minimorum, ac illius personis, & fratribus huiusmodi concessimus. Ac, vt illis Ordo Minimorum, & illius personæ, & fratres huiusmodi vterentur, potirentur, gauderent, ac vti, potiri, & gaudere liberè, ac licitè valerent, approbauimus, & nostri scripti patrocinio communiuimus. Dictisque fratribus Minimis, vt de dictis priuilegijs, & indultis fidem facere possent, quòd sumpta ex Camera Apostolica super singulis priuilegijs, concessionibus, gratijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, & indultis huiusmodi, præfatis quatuor Mendicantium Ordinibus per quoscumque Romanos Pontifices, & Sedem præfatam concessis, ac in posterum concedendis, habere, & illa, & literas Apostolicas, eas, & ea quomodolibèt concernentia; necnon literas nostras huiusmodi per ipsius Cameræ Auditorem, & quoscumq; alios indices ordinarios ritè transumptari, & authenticari facere liberè, ac licitè valerent, & postquam transumpta, & authenticata forent, illis, ac nostris, & alijs literis huiusmodi supèr dictis priuilegijs, concessionibus, gratijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, & indultis ad instantiam quatuor*

Ordi-

Ordinum mendicantium, & personarum, ac fratrum eorumdem, aut aliquorum ex eis iam ritè factis, & transumptatis, ea prorsus fides adhiberetur, vbicumque forent exhibita, vel ostensa, ac si nostræ etiam aliæ literæ huiusmodi tunc exhiberentur; ac priuilegia, concessiones, gratiæ, immunitates, libertates, exemptiones, & indulta præfata Ordini Minimorum, ac illius personis, & fratribus huiusmodi concessa, & in eis Ordo Minimorum, ac illius fratres, & personæ huiusmodi specialiter, & nominatim expressæ fuissent, ac si pro eis principaliter emanassent.

Dictaque priuilegia ad portantes habitum, & famulos, ac eligentes sepulturá in domibus nostris extédit.

§. 15. *Quòdq; de cætero famuli domorum Ordinis Minimorum huiusmodi, necnon cæteri eiusdem Ordinis habitum portantes, & in articulo mortis in dictis domibus sepulturam eligentes, omnibus, & singulis priuilegijs Ordini Minimorum huiusmodi quomodolibet concessis, gaudere liberè, ac licitè valerent, indulsimus.*

Quòd fratres possent 22. ætatis suæ anno ordinem presbyteratus sumere.

§. 16. *Ac quòd fratres Ordinis Minimorum huiusmodi in vigesimo secundo suæ ætatis anno tunc, & pro tempore constituti, ad præsbyteratus ordinem, aliàs tamen ritè, se promoueri facere liberè possent.*

Molestantes nostros fratres, vel eorum bona excommunicauit. Vide supra in const. Pyrrhi, n. 33. § 7.

§. 17. *Necnon omnes, & singulæ personæ cuiuscumque status, nobilitatis, & conditionis forent, quæ in causis eorumdem fratrum Minimorum se immiscerent, aut in ipsos fratres Minimos manus iniicerent violentas, vel aliàs eos molestarent, aut inquietarent, vel eorum bona auferrent, excommunicationis sententiam eo ipso incurrerent, prout alijs fratribus mendicantibus erat concessum.*

Priuilegia Ordinis omnibus eius locis communicauit. Vide hic infrà § 19. & constit. 3. Clem. 7. § 2.

§. 18. *Ac omnia, & singula priuilegia, indulta, gratiæ, facultates, ac indulgentiæ vni, aut pluribus domibus dicti Ordinis Minimorum in genere per eumdem Sixtum prædecessorem concessa, & in posterum concedenda, omnibus, & singulis alijs domibus, & fratribus Ordinis Minimorum huiusmodi essent, & intelligerentur esse concessa.*

Prælatos Ordinis ornamenta Ecclesiæ benedicere posse voluit.

§. 19. *Quòdq; Generalis, necnon Prouinciales, & eorum Vicarij eiusdem Ordinis Minimorum corporalia, & alia ornamenta ecclesiastica suorum locorum, ac domorum, præter calices, & patenas, benedicere valerent, concessimus, statuimus, & ordinauimus.*

Noua loca construendi licentiam dedit, nullius Superioris obtenta licentia.

§. 20. *Et successiuè pro parte præfati Francisci de Paula nobis etiam exposito, quòd licèt olim Sixtus, & Innocentius prædecessores præfati Francisco de Paula, & alijs personis, ac fratribus Ordinis Minimorum huiusmodi per eorum literas specialem facultatem concessissent recipiendi Ecclesias, Oratoria, & loca, cuiusuis etiam Superioris licentia minimè requisita, pro perpetuis vsu, & habitatione fratrum dicti Ordinis Minimorum, & concessionis huiusmodi vigore à triennio citrà, nonnulli Ordinis Minimorum huiusmodi fratres in Diœcesi Hispalensi degentes, à dilecto filio nobili viro moderno Duce, & dilecta in Christo filia nobili muliere moderna Ducissa de Medina cæli, alijsque deuotis personis in dicta Diœcesi Hispalensi degentibus, certum locum eis oblatum recepissent, & inibi vnam domum cum Ecclesia, & alijs officinis necessarijs sub inuocatione Sanctæ Mariæ de Victoria, portus B. Mariæ, Ducis, ac Ducissæ, & aliarum deuotarum personarum huiusmodi eleemosynis adiuti construi, & ædificari fecissent, ac domum ipsam per biennium pacificè inhabitassent, die, noctuque Altissimo seruiendo inibi. Quià tamen tunc ab anno circà fratres ipsi in eadem domo habitantes, & Domino taliter seruientes per venerabilem fratrem nostrum modernum Archiepiscopum Hispalensem, & eius officialem, impedimenta plurima habuerant, ità quòd ipse officialis quibuscumque Christi fidelibus sub pœna excommunicationis, ne ad Ecclesiam, & domum vltimò dictas pro audiendis eorumdem fratrum missis, & prædicationibus, deuotionis gratia confluerent, per suas certi tenoris literas valuis dictæ Ecclesiæ affixas prohibuerat, dictisque fratribus impedimenta, & incommoda plurima intulerat, ita etiam quòd præfatus Archiepiscopus prædictam Ecclesiam S. Mariæ de Victoria benedicere, & consecrare noluerat, neque per alium benedici, seù consecrari permiserat. Nos Francisco de Paula, & alijs fratribus Ordinis Minimorum huiusmodi omnia, & singula Oratoria, Ecclesias, domos, & loca eisdem Francisco de Paula, & fratribus in posterum concedenda recipere, & illa, ac prædictam de Victoria, & alias domos, seu Ecclesias,*

sias, loca, & Oratoria quacumque eatenùs vbilibet recepta pro eorum perpetuis vsu, & habitatione vigore concessionis Sixti, & Innocentij prædecessorum prædictorum retinere, construere, & ædificare, seu construi, & ædificari facere, absque alia desuper facienda noua concessione Apostolica. Et quòd deinceps Ordinis Minimorum huiusmodi Conseruatores (quotiès opus foret) eidem Ordini Minimorum, ac illius personis, & fratribus in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, ne dictus Archiepiscopus, seu eius officialis, aut alij quicumque cuiuscumque etiam nobilitatis, aùt dignitatis existerent, Ordinis Minimorum huiusmodi fratres neque in dicta Diœcesi Hispalensi, neque alibi in aliquo damnificare, molestare, perturbare, nec inquietare vllatenus auderent, sub excommunicationis lata sententia pœna inhibere possent.

Ecclesias Ordinis quilibet Episcopus consecrare potest, recusante Ordinario.

§. 21. *Quòdq; Ordinis Minimorum huiusmodi fratres tunc, & pro tempore existentes prædictam Ecclesiam S. Mariæ de Victoria, & generaliter omnes, & singulas alias eiusdem Ordinis Minimorum Ecclesias, & Oratoria quæcumque recepta, & recipienda, nondùm consecratas, seù consecrata, facta priùs requisitione ab Episcopis locorum, eisdemque recusantibus, vel negligentibus, per quemlibet alium catholicum Episcopum gratiam, & communionem dictæ Sedis habentem consecrari facere.*

Prælati Ordinis possūt Ecclesias benedicere, & pollutas reconciliare. Vide 2. p. nostri Ritualis in notab.

§. 22. *Ac quòd ipsius Ordinis Minimorum Generalis, & Vigiles, ac Prouinciales, eorumq; vicegerentes, omnes, & singulas eiusdem Ordinis Minimorum Ecclesias, Cæmeteria, Capitula, & Oratoria tàm in dicta Diœcesi Hispalensi, quàm vbicumque receptas, seù recepta, & recipiendas, seù recipienda solemni benedictione benedicere; ac etiàm illas, seu illa, & earum quamlibet sanguinis, siuè seminis effusione, siuè aliàs quomodocumque pollutas, siue polluta, quotiès opus foret, aqua tamen priùs per aliquem catholicum Antistitem (vt moris est) benedicta, reconciliare.*

Fratres alterius Ordinis iàm recepti permaneant, & absolui possint, ac dispēsari.

§. 23. *Ac quòd alterius cuiusuis Ordinis fratres quicumque in dicto Ordine Minimorum, etiam priùs non petita, aut non eo, quo decet, modo petita licentia, iam recepti, absque alia prouisione Apostolica perpetuò in ipso Ordine Minimorum stare, & permanere. Ac idoneum confessorem, qui eos à quacumque excommunicationis sententia (quam propterea incurrissent) Apostolica auctoritate absolueret, secumque super irregularitate eadem de causa contracta dispensaret, sibi eligere possent.*

Priuilegia Ordinis Tutricib. & Fundatricibus communicauit.

§. 24. *Quòdque singulæ Ordinis Minimorum huiusmodi Tutrices, prout ipsius Ordinis Fundatrices, etiam cum eorum vtriusque sexus liberis procreatis, & procreandis, omnibus, ac singulis eiusdem Ordinis Minimorum priuilegijs, gratijs, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, indultis, concessionibus, & indulgentijs vti, potiri, & gaudere liberè, ac licitè valerent, licentiam, & facultatem concessimus, pariter, & indulsimus.*

Correctorium confirmauit, & obseruari mandauit. Hāc confir. habes in princ. Correct. & incipit. Pastoralis.

§. 25. *Postmodum verò pro parte eiusdem Francisci de Paula similitèr nobis exposito, quòd ipse, postquam præfatus Alexander prædecessor, Sixti, & Innocentij prædecessorum vestigijs inhærendo, sibi vt nonnulla sui Ordinis Minimorum statuta componere, ac illa in melius emendare posset, licentiam concesserat, vnà cum aliquibus eiusdem Ordinis Minimorum patribus statuta ipsa composuerat, ac illa in melius emendauerat, illaque Correctorium fratrum Ordinis Minimorum perpetuò nuncupari, & per eosdem fratres Minimos perpetuis futuris temporibus obseruari, ac per nos benedici, approbari, & confirmari desiderabat. Nos per alias nostras Correctorium ipsum, quod tunc diligentèr inspici, & de verbo ad verbum inseri fecimus, approbauimus, & confirmauimus, ac nostri scripti patrocinio communiuimus, illudque per omnes Ordinis Minimorum huiusmodi fratres præsentes, ac futuros pro suo salubri Correctorio perpetuis futuris temporibus teneri, & obseruari, ipsumque perpetuò Correctorium fratrum Ordinis Minimorum dicti Francisci de Paula nuncupari, ac intitulari debere decreuimus, & mandauimus.*

Tres Regulas, primam pro fratribus, 2. pro sororibus.

§. 26. *Successiuè autem pro parte præfati Francisci de Paula etiam nobis exposito, quòd licèt aliàs ipse dictum Ordinem Minimorum instituisset, ac decem, secundùm*

3 pro tertiarijs editas confirmauit, & obseruari iussit. Hanc confir. habes in principio Regulæ, & incipit, Inter cæteros.

dùm quæ fratres eiusdem Ordinis; septem verò, secundùm quæ vtriusque sexus fideles tertiarij nuncupati viuere deberent, capitula, Regulam, & modum viuendi concernentia edidisset, illaque per præfatum Alexandrum prædecessorem de venerab. fratrum suorum S.R.E. Cardinalium consilio (de quorum numero tunc eramus, licèt absentes) confirmari obtinuisset. Quia tamen per illa Ordini Minimorum huiusmodi, & illius personarum directioni non satis videbatur esse consultum, idem Franciscus de Paula cum nonnullis eiusdem Ordinis fratribus, capitulis prædictis diligentèr examinatis, ex nouis, & emergentibus causis nonnulla mutanda, seù moderanda, & emendanda fore prospiciens, ea in melius moderauerat, mutauerat, emendauerat, ampliauerat, & reformauerat: Ac sororum eiusdem Ordinis Regulam ad instar Regulæ fratrum Minimorum huiusmodi in decem capitulis redactam de nouo ediderat, & instituerat. Quibus sic redactis, ampliatis, &, quæ superflua erant, resecatis, ac alijs de nouo editis, ipse Franciscus de Paula tres Regulas, & capitula huiusmodi voluerat, & mandauerat per singulas dicti Ordinis Minimorum personas præsentes, & futuras, prout eis respectiuè adaptabantur, pro suis salutaribus Regulis perpetuis futuris temporibus teneri, & obseruari, ac earumdem primam fratrum Ordinis Minimorum velùt anteà; 2. verò sororum etiam dicti Ordinis Minimorum; 3. autem vtriusque sexus fidelium similitèr Ordinis Minimorum huiusmodi Regulas irrefragabilitèr appellari, ac per nos benedici, approbari, & confirmari cupiebat. Nos per reliquas nostras, Regulas, ac statuta, & ordinationes, necnon capitula huiusmodi sic mutata, emendata, moderata, ampliata, & reformata, quæ tunc diligenter inspici, ac de verbo ad verbum inseri fecimus, cum defectuum suppletione approbauimus, & confirmauimus; Ac pro potiori cautela ea omnia, quæ per Franciscum de Paula statuta, & ordinata, ac emendata fuerant, de nouo eisdem modo, & forma statuimus, & ordinauimus, ac voluimus, iuxtà eorum seriem, & continentiam ab ipsorum professoribus, qui tunc erant, & pro tempore essent, perpetuis futuris temporibus pro eorum regularibus institutis, prout ipsis respectiuè adaptabantur, inuiolabiliter obseruari: Dictarumque trium Regularum; primam fratrum Ordinis Minimorum velut anteà; 2. verò sororum etiàm eiusdem Ordinis Minimorum; 3. autèm vtriusque sexus fidelium similiter Ordinis Minimorum huiusmodi Regulas, ipsumque Ordinem, Minimorum Ordinem perpetuò irrefragabilitèr nuncupari.

Fratres molestabantur super quadam Ordinis domo.

§. 27. Et deindè pro parte Francisci de Paula, & aliorum fratrum Ordinis Minimorum huiusmodi nobis etiam exposito, quòd licèt olim præfatus Sixtus prædecessor eis concessisset, quòd in quocumque loco, & Diœcesi Ecclesias, & Oratoria recipere possent, ac concessionis huiusmodi vigore quamdam domum dicti Ordinis Minimorum per dilectum filium modernum Dominum de Rambures infrà limites Ecclesiæ S. Vlfrani de Abbatisuilla Ambianensis Diœcesis fundatam, & constructam, ac eisdem Francisco de Paula, & fratribus pro eorum perpetuis vsu, & habitatione concessam recepissent, inibique per triennium, & vltrà vixissent, die, noctuque Domino famulantes, ac in humilitatis spiritu vota sua persoluentes; Quia tamen dilecti filij Decanus, & Capitulum dictæ Ecclesiæ S. Vlfrani prætextu quarumdam literarum piæ memoriæ Vrbani Papæ V. etiàm prædecessoris nostri eis concessarum per quas inhibuerat, ne aliqui Regulares, vel seculares infrà fines Parochiæ dictæ Ecclesiæ S. Vlfrani possent Ecclesiam, vel Oratorium de nouo construere sinè eorum consensu, & Diœcesani Episcopi licentia speciali, (saluis tamen priuilegijs Pontificum Romanorum) Franciscum de Paula, & fratres Ordinis Minimorum huiusmodi quominus præfatam domum de Abbatisuilla pacificè possidere valerent, diuersimodè molestare præsumebant; ipsique, necnon tunc Rector parochialis Ecclesiæ S. Aegidij etiam de Abbatisuilla dictæ Ambianensis Diœcesis, corpora defunctorum, qui apud Ecclesiam domus Abbatisuillæ huiusmodi suam elegerant sepulturam, ad eorum Ecclesias deferre, & in eis sepelire non verebantur in animarum suarum peri-

inclinati, eiusdem Francisci statuta, & ordinationes huiusmodi, ac omnia, & singula in dictis capitulis contenta, quæ diligenter inspici, ac præsentibus de verbo ad verbum annotari fecimus, auctoritate Apostolica præsentium tenore approbamus, & confirmamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus, supplemusque omnes, & singulos defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem. Et pro potiori cautela ea omnia, quæ per eumdem Franciscum ordinata, & prohibita fuerunt, de nouo dicta auctoritate statuimus, & ordinamus, prohibemus, & permittimus. Ac volumus iuxtà earum seriem, & continentiam perpetuis futuris temporibus per eiusdem Societatis eremitas, qui nunc sunt, & perpetuis futuris temporibus qui erunt, pro eorum regularibus institutis, eosque eremitas Ordinis Minimorum fratrum eremitarum F. Francisci de Paula in posterum nuncupari, inuiolabiliter obseruari. Nulli ergò omninò hominum liceat, &cet. Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1492. quarto Kalend. Martij, Pontificatus nostri anno 1.

§. II.

1 NOto 1. quòd ista confirmatio primæ Regulæ ab Alexandro facta, non est in forma communi, sed ex certa scientia; & licèt ista verba, Ex certa scientia, seù, De plenitudine potestatis, hic non ponantur, non per hoc desinit esse ex certa scientia, nam suprà in constit. 2. Sixti IV. num. 3. diximus, quòd confirmatio est ex certa scientia, quandò ex ea constat, Papam fuisse sufficienter informatum, & quòd tunc erat sufficienter informatus, quando in confirmatione apponebatur per extensum res confirmata, quod hic factum fuisse constat ex illis verbis huius §. 2. *Quæ diligenter inspici, ac præsentibus de verbo ad verbum annotari fecimus*. Per quæ verba satis declarat Papa, se habuisse clarã notitiam dictæ primæ Regulæ. Videatur Farinac. 2. p. decis. tom. 1. decis. 339. num. 2.

2 Noto 2. specialem deuotionem ad Ordinem nostrum Caroli Regis Francorum, Patrem Ludouicum imitantis, qui S. P. N. ex Italia in Galliam, mediante Sixti IV. summi Pontificis præcepto, auocauit. Qui Carolus, vt hic constat, supplicauit pro confirmatione dictæ primæ Regulæ. Farinac.

3 Noto etiam, quòd ad instantiam S. P. N. iste Pontifex mutauit nomen eremitarum in illustrissimum, & excellentissimum nomen Minimorum. Et omnia concessa Ordini nostro sub nomine eremitarum Iulius II. in eius constit. 1. §. 34. infra, eidem Ordini concessit sub nomine Minimorum erecto. Quod etiam fecerat Alexander VI. per aliam suam constit. quam hic non habes, quia inseritur in constit. 1 Iulij II. §. 7.

4 Noto etiam, quòd idem Pontifex omnes gratias, priuilegia, indulta, & indulgentias à suis prædecessoribus concessa Ordini nostro approbauit, & confirmauit, vt constat ex constit. 1. Iulij II. §. 4.

5 Confirmauit etiam communionem priuilegiorum Mendicantium Ordini nostro cõcessam à Sixto, & Innocentio. Et si aliqua præterea priuilegia dictis Ordinibus Mendicantium ab Apostolica Sede essent concessa post dictam communionem factam à dictis Pontificibus Sixto, & Innocentio, iste Pontifex ea etiam ad Ordinem nostrum extendit, & ampliauit, vt constat ex dicta 1. const. Iulij II. § 5.

6 Approbauit etiam, & confirmauit hic idem Põtifex per alias suas literas ex certa scientia omnia nobis concessa à Pyrrho, Sixto, & Innocentio. Et quia S. P. N. primam Regulam 13. capitulis contentam reformauit in melius, & ad decem capitula reduxit, istam etiam Regulam approbauit, & confirmauit. Sicut etiam confirmauit Regulam tertiariorum, & multa alia concessit, vt constat ex dicta constitut. 1. Iulij II. §. 6. & sequentibus.

CONSTITVTIO II.

Concedit, quòd tertiarijs nostris possimus Eucharistiam, etiam in die Pascha, & extremam vnctionem ministrare.

ALEXANDER PAPA VI.

Dilecto filio Vicario generali Congregationis Lombardiæ Ordinis Prædicatorum salutem, & Apostolicam benedictionem.

Onsiderantes vberes fructus, quos fratres Ordinis Prædicatorum Congregationis Lombardiæ ad saluationem animarum Christi fidelium in militanti Ecclesia produxerunt hactenus, meritò inducimur, vt eos spiritualibus fauoribus, & gratiis prosequamur.

§. 1. Hinc est, quòd nos tuis in hac parte supplicationibus inclinati, singulis fratribus Ordinis, & Congregationis huiusmodi in presbyteratus ordine constitutis, nunc, Statuit prout in summ. Tu vide suprà constit. 4. Sixti IV nu. 39. & limita vt ibi.

nunc, & pro tempore existentibus, quòd de licentia tua, aut, qui pro tempore extiterit, generalis Vicarij, vel Prioris, seù Præsidentis domus, Ordinis, & Congregationis huiusmodi, in qua eos pro tempore residere contigerit, omnibus, & singulis fratribus, & sororibus tertij Ordinis, de pœnitentia B. Dominici nuncupatis, nunc, & pro tempore existentibus (quandò id petierint) tàm in die Paschæ, seù festi Resurrectionis D. N. Iesu Christi, & infrà eiusdem festi octauam, quàm etiam alijs diebus, etiam in mortis articulo, Eucharistia, & alia ecclesiastica sacramenta quæcumque exhibere, & ministrare. Ipsiq; fratres, & sorores Eucharistia, & alia sacramenta huiusmodi ab eisdem fratribus Ordinis Prædicatorum, & Congregationis huiusmodi recipere liberè, & licitè valeant, cuiusuis licentia supèr hoc minimè obtenta, seu etiam petita, auctoritate Apostolica licentiam concedimus, & facultatem per præsentes.

Derogat côtrariis.

§. 2. *Non obstantibus quibusuis Apostolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis, generalibus, & specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ac Congregationis, & Ordinum prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 30. Septembris 1495. Pontificatus nostri anno 4.*

CONSTITVTIO III.

Mandat, quòd ad Episcopatum, seu alias dignitates extrà Ordinem assumpti, resignent omnia, quæ tempore assumptionis habere continget, Superioribus Ordinis.

ALEXANDER EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei. Dilectis filijs Magistro, & Prioribus prouincialibus Ordinis fratrum Prædicatorum salutem, & Apostolicam benedictionem.

Supplicatio.

Attende, quod iste est Alexâder IV. ego ordinem Passarelli sequor.

§. 1.

Ex parte vestra nobis extitit intimatum, quòd cum contingat interdùm, ad Episcopatum, & alias dignitates aliquos de fratribus vestri Ordinis promoueri, ipsi libros, & alia, quæ tempore suæ promotionis habebant, licèt non ad eos (cum propriam habere non liceat) sed ad Ordinem pertineant, nihilominùs proprijs vsibus applicare præsumunt in suarum præiudicium animarum. Quarè suppliciter postulastis à nobis, vt prouidere supèr hoc salubritèr curaremus.

Statuit pro vt in summ. vide tom. 1. Relig qu. 1. c. 10 §. vn. concl. 2.

§. 2. *Nos igitur eorumdem fratrum saluti paterna volentes sollicitudine prouidere, vt libros, & alia, quæ ipsos promotionis suæ tempore habuisse, seu habere constiterit, tibi, fili Magister, vel Prioribus, & Conuentibus suis, submota qualibet dilatione, resignent, ipsis fratribus iàm promotis in virtute obedientiæ præsentium auctoritaté mandamus. Illos autem, quos promoueri contigerit, ne resignare differant, districtiùs inhibemus: Nisi forsàn eorum vsum eis ad tempus de gratia duxeritis concedendum. Datum Neapoli 5. idus Maij. Pontific. nostri anno 2.*

CONSTITVTIO IV.

Concedit, quòd famuli seruitijs fratrum deputati, & Procuratores, & operarij non possint excommunicari, & quòd possint interesse diuinis tempore interdicti.

ALEXANDER EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei. Dilectis filijs generali Magistro, & vniuersis fratribus Ordinis Prædicatorum salutem, & Apostolicam benedictionem.

Alexāder IV. statuit p out in sum. Quò ad senten tias non incurrendas limita iuxta Trident. sess. 24. ca. 11. de refor. Si actu seruiunt, & in Monasterijs viuūt. Quò ad audienda sacra tempore interdicti, valet iuxtà dicta supra in constit. 1. Sixti IV. n. 55.

T in vestris domibus seruientes in ministerijs opportunis, ob vestri gratiam, quam apud Sedem Apostolicam sedulè deuotionis vestræ obsequia promerentur, nostræ gratiæ inanes non reddantur immunes, nos vestræ deuotionis precibus inclinati, quòd si quando in personas, vel terras, in quibus residetis, excommunicationis, seu interdicti sententiam contigerit promulgari, pueri vestris seruitijs deputati, negotiorumque Procuratores, & operarii, qui in vestris locis eorum operibus personaliter constituti institerint, huiusmodi sententiis obnoxii nullatenus habeantur: ibique possint audire diuina, iuxtà formam, quæ in locis ipsis in eo casu à Sede Apostolica est concessa, nisi eidem causam dederint, vel excommunicari specialiter, seu interdici contingat eosdem, auctoritate vobis præsentium indulgemus. Nulli ergò omninò hominum liceat, &c. Datum Anagniæ 5. Kal. Iulii, Pontific. nostri anno 1.

IVLIVS II.

Italus, ex Ciuitate Sauonæ, Genuensium iurisdictione, Raphaelis de Ruuere filius, anno Domini 1503. die 10. Nouembris ad Pontificatum assumptus, Ordini nostro multa concessit.

CONSTITVTIO I.

Confirmat omnia priuilegia, à suis prædecessoribus nobis concessa, & quamplurima de nouo concedit.

IVLIVS EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Proemiū.

Vm ad sacrum Ordinem Minimorum, olim per fel. rec. Sixtum IV. Innocentium VIII. & Alexandrum VI. Rom. Pont. prædecessores nostros salubritèr approbatum, ac variis priuilegiis cum Regulæ approbatione multipliciter decoratum nostræ considerationis aciem dirigimus. Dum etiam intrà nostræ mentis abscondita reuoluimus fructus vberes, quos, dextera Domini opitulante, & Apostolica Sede benedicente, dilectus filius Franciscus de Paula prædicti Ordinis Pater, ac Institutor, & quoad vixerit generalis Corrector, exemplo B. Francisci, ardentissimus nostri Redemptoris imitator, in agro militantis Ecclesiæ producere non desinit, ac etiàm salutifera exempla, ad quæ imitanda Christi fideles ex eiusdem Francisci de Paula, & aliorum fratrum dicti Ordinis arctissima vita, quam ipsi ad obsequendum Altissimo sub Euangelico iugo, ac humili habitu, & humilitatis spiri-

spiritu, spreto seculo, ac pompis eius, voluntariè assumpserunt, in perpetua Christi seruitute laudes diuinas die, noctuq; summa cum deuotione Domino persoluentes, quotidie inducuntur. Dignum, immò debitum reputamus, vt Ordo ipse apud eamdem Sedem gratiam liberalitatis inueniat, & gratiæ, & priuilegia illi quomodolibet concessa, per ipsius Sedis approbationem remaneant illæsa.

Ponit tenoré constit. 1. & 2. Sixti IV.

§. 1. *Dudum siquidem præfato Sixto prædecessori nostro*, &c. vt suprà in constit. 1. & 2. Sixti IV.

Innocentius VIII. vt suprà in eo, literas Sixti approbauit.

§. 2. *Et successiuè præfatus Innocentius etiàm prædecessor per alias suas literas, in quibus literæ prædicti Sixti prædecessoris de verbo ad verbum insertæ fuerunt, easdem Sixti prædecessoris huiusmodi literas, ac omnia, & singula in eis contenta recensens, laudationem, confirmationem, approbationem, communitionem, suppletionem, decretum, exemptionem, susceptionem, voluntatem, concessionem, & indulta huiusmodi, ac, prout illa concernebant, omnia, & singula in eis contenta, & narrata auctoritate Apostolica, & scientia prædictis confirmauit, & approbauit, suique scripti patrocinio cum simili defectuum suppletione communiuit, & voluit, & dicta auctoritate decreuit, quòd earumdem literarum suarum transumptis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Archiepiscopi, vel Episcopi, aùt alterius Prælati munitis, prorsus in iudicio, & extrà fides plena adhiberetur, & illis staretur in omnibus, & per omnia, sicut ipsis originalibus literis adhiberetur, & staretur, si forent exhibita, vel ostensa; Decreuitq; irritum, & inane, si secus super ijs, à quoquam, quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit, communiter, vel diuisim attentari.*

Alexander, vt sup. eius cōstitutione approbauit primam Regulam.

§. 3. *Postmodùm verò pro parte Francisci de Paula, & eremitarum prædictorum eidem Alexandro prædecessori etiam exposito, quòd ipse Franciscus de Paula habens ad id ab eodem Pyrrho Archiepiscopo specialem per illius literas facultatem, per eosdem Sixtum, & Innocentium prædecessores successiuè confirmatam, & ad quacumque loca, quæ eidem Congregationi donari contingeret, ampliatam: illarum vigore pro salubri directione eremitarum Societatis huiusmodi, nonnulla diuini cultus augmentum, & animarum salutem, vitæque eremiticæ huiusmodi perseuerantiam, ac eorum votiuæ prosperitatis successus concernentia, sacris Canonibus non contraria sub Regula Ordinis fratrum Minimorum pauperum eremitarum dicti Francisci de Paula in tredecim capitulis contenta statuerat, & ordinauerat, quæ voluerat, & mandauerat per eiusdem Societatis eremitas, & fratres perpetuis futuris temporibus obseruari. Idem Alexander prædecessor per reliquas suas, statuta, & ordinationes huiusmodi, ac omnia, & singula in dictis capitulis contenta, quæ tunc diligentèr inspici, ac de verbo ad verbum in dictis suis literis inseri fecit, cum suppletione defectuum approbauit, & confirmauit.*

Idem Alexāder per alias suas literas, quæ hic non hābētur, priuilegia Sixti, & Innocentii cōfirmauit.

§. 4. *Præterea idem Alexander prædecessor per alias suas in forma Breuis literas, omnia, & singula priuilegia, indulgentias, immunitates, exemptiones, gratias, & indulta quæcumq; Francisco de Paula, & eremitis huiusmodi, ac eorum Ordini, domibus etiam ante erectionem huiusmodi Ordinis, dum adhuc eremitæ nuncupabantur, per eosdem Sixtum, & Innocentium suos, & ipsum Alexandrum nostros prædecessores quomodocumq; concessa, quæ omnia, & singula pro expressis haberi voluit, auctoritate Apostolica præfata approbauit, & perpetuæ robur firmitatis eadem obtinere decreuit.*

Sixtus Innocentius & Alexāder priuilegia Mendicantium Ordini nostro concesserunt.

§. 5. *Et quia Sixtus, & Innocentius prædecessores præfati singula priuilegia, exemptiones, immunitates, indulgentias, & indulta quæcumque Prædicatorum, Minorum, Eremitarum S. Augustini, ac Carmelitarum, necnon alijs Mendicantium Ordinibus, & eorum cuilibet, ac illorum professoribus, & domibus, ac eorum Ecclesias visitantibus quomodocumq; concessa, ad Ordinem Minimorum huiusmodi extenderant; Idem Alexander prædecessor paritèr eorum extensionem confirmauit. Et si qua alia indulta, priuilegia, & gratiæ post datam extensionis huiusmodi à dictis prædecessoribus, vel ab ipso Alexandro eisdem Ordinibus Mendicantium, aùt alicui eorum concessæ essent; Illa etiam ad eosdem eremitas, & fra-*

fratres, & ad illorum Ordinem, ac domos extendit, & ampliauit, ac ipsis suffragari voluit in omnibus, & per omnia, ac si pro eisdem eremitis, & illorum Ordine huiusmodi emanassent.

Et idem Alexãder Regulam pro fratribus a P. N. reformatam, & aliam pro tertiariis ab eodem editam approbauit.

§. 6. *Et deindè pro parte Francisci de Paula, & eremitarum, seu fratrum prædictorum eidem Alexandro prædecessori similiter exposito, quòd ipse Franciscus de Paula tredecim capitula statutorum, & ordinationum prædictorum in decem capitula reduxerat, & eorum aliqua pro salubri directione fratrum Minimorum Ordinis huiusmodi, olim Societatis dictorum eremitarum, mutauerat, aliqua etiam addiderat, quæ voluerat, & mandauerat, per eosdem fratres deinceps perpetuis futuris temporibus, prioribus omissis, pro salubri eorum Regula teneri, & obseruari. Quòdque ipse Franciscus de Paula Regulam, seù modum viuendi sui tertij Ordinis pro vtriusque sexus personis sub eadem Regula, seu modo viuendi, quæ septem dumtaxàt clauderetur capitulis, pœnitentiam agere volentibus, per eumdem Alexandrum prædecessorem benedici, approbari. & confirmari cupiebat. Idem Alexander prædecessor Pyrrhi Archiepiscopi, ac Sixti, & Innocentij prædecessorum prædictorum, ac suas literas prædictas, necnon omnia, & singula in eis contenta, alia quoque priuilegia, concessiones, immunitates, exemptiones, & indulta quæcumque eisdem fratribus Minimis, ac eorum Ordini, & domibus à Sede prædicta, vel eius Legatis, seu aliàs quomodocumq; facta, & concessa, necnon reductionem, mutationem, & alterationem dictorum decem capitulorum, seù Regulam ipsorum fratrum Minimorum, necnon Regulam, seù modum viuendi tertij Ordinis huiusmodi pro vtriusq; sexus personis, & in vtriusq; Regulæ capitulis contenta quæcumq; Quæ omnia diligentèr inspici, ac de verbo ad verbum inseri fecit, cum suppletione defectuum approbauit, & confirmauit.*

Idem Alexãder Societatem eremitarũ in Ordinẽ fratrum Minimorum instituit. & gratias i concessa confirmauit.

§. 7. *Et pro potiori cautela Societatem pauperum quondam eremitarum huiusmodi in Ordinem fratrum Minimorum dicti Francisci de Paula, priore cassata, & omissa, sub huiusmodi noua Regula erexit, & singulas literas prædictas, ac in eis contenta quæcumq; necnon priuilegia, & indulgentias, tam generales, quam speciales, concessiones, immunitates, exemptiones, & indulta quæcumq; eisdem fratribus, ac eorum Ordini, & domibus a Sede prædicta, vel eius Legatis, seù aliàs quomodocumq; facta, & concessa. Quæ omnia, & singula, ac si in dictis suis literis inserta forent, haberi voluit pro expressis, innouauit, & de nouo concessit. Ac omnia, quæ circà statuta, & ordinationes huiusmodi confirmata, & per eumdem Franciscum de Paula reducta, mutata, & alterata fuerant, de nouo reduxit, mutauit, & alterauit.*

D ... secundũ Regulam à fratrib. Minimis seruari iussit.

§. 8. *Regulamq; Minimorum fratrum huiusmodi sic innouatam, & Regulam, seu modum viuendi tertiariorum Ordinis eiusdem laudauit, benedixit, approbauit, & confirmauit, ac voluit, Regulam ipsam sic innouatam, seu contentam in dictis decem capitulis, iuxtà eorum tenorem perpetuis futuris temporibus, per Ordinis Minimorum huiusmodi fratres, qui tunc erant, & pro tempore essent, eo modo pro eorum regularibus institutis custodiri.*

Tertiariorum quoque Regulam suscipi posse decreuit.

§. 9. *Regulam quoque, seu modum viuendi tertiariorum huiusmodi per quascumque personas vtriusq; sexus suscipi posse, ac pro pia in Christo Regula, & modo viuendi salutari, & commodo amplecti, & obseruari.*

B. Franciscum dict. Ordinis nostri Correctorem d... rauit.

§. 10. *Ipsumq; Franciscum de Paula non tam religiosissimi Ordinis Minimorum huiusmodi primarium Patrem, ac Institutorem, quàm etiam priscorum beatorum Patrum fidelissimum imitatorem, suarumque laudabilium institutionum diligentem innouatorem in personarum Ordinis Minimorum huiusmodi præcipuum Patrem, ac Superiorem, & quamdiù viueret generalem Correctorem irrefragabiliter instituit, ac institutum laudauit, & confirmauit,*

Indulgentias Ordini cõcessit. Sede ... die vaca per con... S. Pauli infrà.

§. 11. *Ac etiàm concessit, & indulsit, quòd omnes, & singuli Ordinis Minimorum fratres præsentes, & futuri, qui singulis quadragesimæ, & alijs cuiuslibet anni stationum temporibus aliquam ipsorum Ecclesiam, vel aliam, in qua eos pro tempore cum obedientiæ merito fore contingeret, visitarent, & inibi antè illius altare maius quinquiès orationem Dominicam, & totiès salutationem Angelicam deuotè re-*

tè recitarent; omnes, ac singulas indulgentias, consequerentur, & consequi possent, quas temporibus huiusmodi consequuntur visitantes Ecclesias stationum Vrbis, & alias extrà illius muros pro stationibus deputatas. Quasque fratres ipsi consequerentur, & consequi possent, si Ecclesias stationum huiusmodi eisdem temporibus personaliter visitarent.

Bona omnia piè elargita retinendi facultatem concessit, sub prohibitione tamé, quòd in iudicio non repetantur.

§. 12. Instituit etiam, atq; ordinauit ob sanctæ vitæ quadragesimalis obseruantiam, quòd si qui deuotionis gratia, vel pietatis intuitu, perpetuas, aut temporales eleemosynas pro Ecclesiæ, pauperumq; fratrum Minimorum huiusmodi necessitatibus sublevandis piè legare vellent, liceret ipsis fratribus Minimis, à promissæ paupertatis perfectione, puritateque non recedendo, perpetuas, & temporales eleemosynas huiusmodi, vtensilia quoque, ac oblationes quascumq; cuiuscumq; etiam speciei existerent, seù existere possent, quarum tamen dominium, ius, & proprietatem idem Alexander prædecessor penès se, ac Ecclesiam Romanam tunc penitùs retinuit, nudo dumtaxat illarum vsu fratribus Ordinis Minimorum huiusmodi simpliciter relicto, per suos, ac præfatæ Sedis, & eiusdem Ordinis Minimorum Procuratores (ad hoc prouida cura, paternaq; beneuolentia deputandos) suo, & dictæ Romanæ Ecclesiæ nomine ad se recipere. Ipsique Procuratores eleemosynas huiusmodi fratribus ipsis Minimis per se, vel per alios, iuxtà piam largientium deuotionem, & intentionem, suamque constitutionem huiusmodi fideliter distribuere, seu distribui facere deberent. Laudauit etiam, & approbauit, quòd vbi perpetuæ, vel temporales eleemosynæ huiusmodi fratribus ipsis Minimis legarentur, tunc Ciuitatis, Villæ, Castri, Oppidi, seù Vici, vbi fratres Ordinis Minimorum huiusmodi loca passim habere contingeret, Rectores, Scabini, Præsides, Consules, Electi, Iurati, aut Domini de consilio, vel alij officiarij quouis nomine nuncupati, in primis vnum, vel plures recollectores eleemosynarum huiusmodi, quæ fratribus ipsis Minimis iuxtà piam largientium intentionem haberent distribui per ministerium oblatorum dicti Ordinis Minimorum, vel amicorum spiritualium, per fratres Ordinis Minimorum huiusmodi pro tempore conuentualitèr electorum, qui (dùm opus foret) deponi, & innouari possent, deputare. Ac de locis, & domibus, quæ Ordini Minimorum huiusmodi, ac illius personis, & fratribus per quoscumque Christi fideles vbilibèt concederentur, pro ipsis fratribus Minimis vnum instrumentum publicum, vel plura confici facere, ac eleemosynarum huiusmodi specialem curam, & sollicitudinem habere deberent. Quòdq; fratres ipsi Minimi super eleemosynis huiusmodi nullatenùs cum aliquo in iudicio, vel extrà illud contendere, sed potiùs, vt veri pacis filij, & amatores, Rectoribus, Præsidibus, Scabinis, Iuratis, & Consulibus, cæterisque officiarijs Præfatis illarum curam relinquere, ac sinè aliqua contentione in Domino (qui non derelinquit sperantes in se) fiducialitèr reponere, ac ostiatim mendicare haberent. Possent tamen fratres ipsi præfatos Dominos de consilio, & politiæ Gubernatores, cæterosq; officiarios ad eleemosynas huiusmodi colligendas deputatos, seu deputandos, benignè monere, vt eis legatas eleemosynas huiusmodi pro conscientiarum suarum exoneratione, animarumque dictorum legantium salute, iuxtà piam legantium huiusmodi deliberationem, & intentionem, sibi fidelitèr impenderent. Quodque eleemosynæ huiusmodi scripto redigi, & fratribus ipsis Minimis capitulariter declarari, ac scripto talitèr redactæ, seu redigendæ, infrà cuiuslibet Conuentus Ordinis Minimorum huiusmodi quamlibet conuentualem arcam quatuor clauaturis claudendam reponi; ac per Ordinis Minimorum huiusmodi Oblatorum, vel amicorum spiritualium ministerium in Ordinis huiusmodi Ecclesiarum, & fratrum vsus conuerti; & postquam fratribus ipsis Minimis de sibi requisitis vestimentis, ac vitæ necessarijs, cæterisq; prainsertis rationabiliter prouisum foret, si adhùc ex perpetuis, vel temporalibus eleemosynis huiusmodi aliquæ superessent, illa charitatiuè per Rectores, Scabinos, Consules, Electos, cæterosque officiarios præfatos de Capituli localis scientia, & consensu in pias causas erogari deberent; &, ipsis fratribus Minimis, ac eorum Ecclesijs (vt præfertur) competentèr prouiso, perpetuas, aut tem-

temporales eleemosynas huiusmodi vllatenùs procurare, vel iam procuratas augere eis minimè liceret; si tamen illæ fratribus ipsis Minimis vltrò largirentur, illarum census per Rectores, Scabinos. Iuratos, & Electos, cæterosque officiarios præfatos in pias causas similitèr distribui deberent. Ipsique fratres Ordinis Minimorum huiusmodi in qualibet ipsorum Ecclesia tàm constructa, quàm construenda cippum, seù truncum ad quotidianas deuotorum eleemosynas commodè reponendas, vbiquè habere possent.

Hic Pontifex per aliam eius bullam, quam hic nō habes; concessit facultatē P.N. condendi statuta pro gubernio Religionis vide tom. 1 Relig. q. 1. ca. 5. & ss. sequ.

§. 13. *Et deindè pro parte præfati Francisci de Paula nobis exposito, quòd licèt olim per præfatum Alexandrum prædecessorem fratrum Ordinis Minimorum huiusmodi Regula approbata, & per eum, ac Sedem prædictam confirmata fuisset, tamèn pro salubriori dictæ Regulæ conseruatione, ac vt illa meliùs, & faciliùs ab eius professoribus tunc, & pro tempore in dicto Ordine degentibus obseruari posset, cupiebat idem Franciscus de Paula nonnullas ordinationes, & statuta salubria facere, quæ fratres dictum Ordinem Minimorum professi seruare, & secundùm quæ contrà illa venientes, seu facientes, licèt aliàs peccatum (secundùm præcepta Ecclesiæ) committere non viderentur, pœna corporali, seù temporali in eisdem statutis contenta per eorum Superiores puniri valerent. Quodque licèt aliàs per Sixtum, Innocentium, ac Alexandrum prædecessores præfatos eisdem fratribus Minimis, quòd omnibus, & singulis priuilegijs, gratijs, indultis, immunitatibus, libertatibus, & exemptionibus, quibus quatuor Mendicantium Ordines, ac illorum personæ vtebantur, & gaudebant, seu vti, & gaudere poterant, in futurum vti, & gaudere valerent, concessum, ac indultum fuißet. Nihilominus tamèn eo quod dicti fratres Minimi priuilegia, & indulta huiusmodi originalitèr non habebant, ac de illis fidem facere non poterant, & etiam quia illa per nos adhuc confirmata non fuerant, aliqui partim scrupulosa conscientia, & partim inuidia moti, fratres Minimos huiusmodi eisdem priuilegijs, & gratijs gaudere non debere aßerebant, quo fiebat vt ipsi fratres Minimi eisdem priuilegijs, & indultis vti posse non sperabant, nisi eis per nos desupèr opportunè prouideretur; Nos per reliquas nostras eidem Francisco de Paula quascumque ordinationes, & statuta salubria, & honesta, sacris Canonibus non contraria, in perpetuum valitura, quæ dicti fratres Minimi seruare, ac secundùm quæ viuere tenerentur, & contrà illa venientes, seù facientes, licèt aliàs peccatum iuxtà præcepta huiusmodi committere non viderentur, pœna corporali, seù temporali in eisdem statutis contenta per eorum Superiores mulctari possent, condendi, & faciendi plenam, & liberam præfata Apostolica auctoritate licentiam indulsimus, & facultatem.*

Priuilegia quatuor Ordinum mendicantium communicauit.

§. 14. *Ac omnia, & singula priuilegia, gratias, concessiones, immunitates, libertates, exemptiones, ac indulta prædicta, quibus præfati quatuor Mendicantium Ordines, & illorum personæ in genere vtebantur, potiebantur, & gaudebant, seù vti, potiri, & gaudere poterant quomodolibèt in futurum, Ordini Minimorum, ac illius personis, & fratribus huiusmodi concessimus. Ac, vt illis Ordo Minimorum, & illius personæ, & fratres huiusmodi vterentur, potirentur, gauderent, ac vti, potiri, & gaudere liberè, ac licitè valerent, approbauimus, & nostri scripti patrocinio communiuimus. Dictisque fratribus Minimis, vt de dictis priuilegijs, & indultis fidem facere possent, quòd sumpta ex Camera Apostolica super singulis priuilegijs, concessionibus, gratijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, & indultis huiusmodi, præfatis quatuor Mendicantium Ordinibus per quoscumque Romanos Pontifices, & Sedem præfatam concessis, ac in posterum concedendis, habere, & illa, & literas Apostolicas, eas, & ea quomodolibèt concernentia; necnon literas nostras huiusmodi per ipsius Cameræ Auditorem, & quoscumq; alios indices ordinarios ritè transumptari, & authenticari facere liberè, ac licitè valerent, & postquam transumpta, & authenticata forent, illis, ac nostris, & alijs literis huiusmodi supèr dictis priuilegijs, concessionibus, gratijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, & indultis ad instantiam quatuor Ordi-*

Ordinum mendicantium, & personarum, ac fratrum eorumdem, aùt aliquorum ex eis iam ritè factis, & transumptatis, ea prorsùs fides adhiberetur, vbicumque forent exhibita, vel ostensa, ac si nostræ etiam aliæ literæ huiusmodi tunc exhiberentur; ac priuilegia, concessiones, gratiæ, immunitates, libertates, exemptiones, & indulta præfata Ordini Minimorum, ac illius personis, & fratribus huiusmodi concessa, & in eis Ordo Minimorum, ac illius fratres, & personæ huiusmodi specialitèr, & nominatim expressæ fuissent, ac si pro eis principalitèr emanassent.

Dictaque priuilegia ad portantes habitum, & famulos, ac el gentes sepulturá in domibus nostris extédit.

§. 15. Quòdq; de cætero famuli domorum Ordinis Minimorum huiusmodi, necnon cæteri eiusdem Ordinis habitum portantes, & in articulo mortis in dictis domibus sepulturam eligentes, omnibus, & singulis priuilegijs Ordini Minimorum huiusmodi quomodolibet concessis, gaudere liberè, ac licitè valerent, indulsimus.

Quòd fratres possent 22. ætatis suæ anno ordinem presbyteratus sumere.

§. 16. Ac quòd fratres Ordinis Minimorum huiusmodi in vigesimo secundo suæ ætatis anno tunc, & pro tempore constituti, ad præsbyteratus ordinem, aliàs tamen ritè, se promoueri facere liberè possent.

Molestantes nostros fratres, vel eorum bona excommunicauit. Vide supra in const. Pyrrhi, n. 33. § 7.

§. 17. Necnon omnes, & singulæ personæ cuiuscumque status, nobilitatis, & conditionis forent, quæ in causis eorumdem fratrum Minimorum se immiscerent, aùt in ipsos fratres Minimos manus iniJcerent violentas, vel aliàs eos molestarent, aut inquietarent, vel eorum bona auferrent, excommunicationis sententiam eo ipso incurrerent, prout alijs fratribus mendicantibus erat concessum.

Priuilegia Ordinis omnibus eius locis communicauit. Vide hic infrà § 19. & constit. 3. Clem. 7. § 2.

§. 18. Ac omnia, & singula priuilegia, indulta, gratiæ, facultates, ac indulgentiæ vni, aùt pluribus domibus dicti Ordinis Minimorum in genere per eumdem Sixtum prædecessorem concessa, & in posterum concedenda, omnibus, & singulis alijs domibus, & fratribus Ordinis Minimorum huiusmodi essent, & intelligerentur esse concessa.

Prælatos Ordinis ornamenta Ecclesiæ benedicere posse voluit.

§. 19. Quòdq; Generalis, necnon Prouinciales, & eorum Vicarij eiusdem Ordinis Minimorum corporalia, & alia ornamenta ecclesiastica suorum locorum, ac domorum, præter calices, & patenas, benedicere valerent, concessimus, statuimus, & ordinauimus.

Noua loca construendi licentiam dedit, nullius Superioris obtenta licentia.

§. 20. Et successiuè pro parte præfati Francisci de Paula nobis etiam exposito, quòd licèt olim Sixtus, & Innocentius prædecessores præfati Francisco de Paula, & alijs personis, ac fratribus Ordinis Minimorum huiusmodi per eorum literas specialem facultatem concessissent recipiendi Ecclesias, Oratoria, & loca, cuiusuis etiam Superioris licentia minimè requisita, pro perpetuis vsu, & habitatione fratrum dicti Ordinis Minimorum, & concessionis huiusmodi vigore à triennio citrà, nonnulli Ordinis Minimorum huiusmodi fratres in Diœcesi Hispalensi degentes, à dilecto filio nobili viro moderno Duce, & dilecta in Christo filia nobili muliere moderna Ducissa de Medina cœli, alijsque deuotis personis in dicta Diœcesi Hispalensi degentibus, certum locum eis oblatum recepissent, & inibi vnam domum cum Ecclesia, & alijs officinis necessarijs sub inuocatione Sanctæ Mariæ de Victoria, portus B. Mariæ, Ducis, ac Ducissæ, & aliarum deuotarum personarum huiusmodi eleemosynis adiuti construi, & ædificari fecissent, ac domum ipsam per biennium pacificè inhabitassent, die, noctuque Altissimo seruiendo inibi. Quià tamèn tunc ab anno circà fratres ipsi in eadem domo habitantes, & Domino taliter seruientes per venerabilem fratrem nostrum modernum Archiepiscopum Hispalensem, & eius officialem, impedimenta plurima habuerant, ità quòd ipse officialis quibuscumque Christi fidelibus sub pœna excommunicationis, ne ad Ecclesiam, & domum vltimò dictas pro audiendis eorumdem fratrum missis, & prædicationibus, deuotionis gratia confluerent, per suas certi tenoris literas valuis dictæ Ecclesiæ affixas prohibuerat, dictisque fratribus impedimenta, & incommoda plurima intulerat, ita etiam quòd præfatus Archiepiscopus prædictam Ecclesiam S. Mariæ de Victoria benedicere, & consecrare noluerat, neque per alium benedici, seù consecrari permiserat. Nos Francisco de Paula, & alijs fratribus Ordinis Minimorum huiusmodi omnia, & singula Oratoria, Ecclesias, domos, & loca eisdem Francisco de Paula, & fratribus in posterum concedenda recipere, & illa, ac prædictam de Victoria, & alias domos, seu Ecclesias,

sias, loca, & Oratoria quaecumque eatenus vbilibet recepta pro eorum perpetuis vsu, & habitatione vigore concessionis Sixti, & Innocentij praedecessorum praedictorum retinere, construere, & aedificare, seu construi, & aedificari facere, absque alia desuper facienda noua concessione Apostolica. Et quòd deinceps Ordinis Minimorum huiusmodi Conseruatores (quotiès opus foret) eidem Ordini Minimorum, ac illius personis, & fratribus in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, ne dictus Archiepiscopus, seu eius officialis, aut alij quicumque cuiuscumque etiam nobilitatis, aut dignitatis existerent, Ordinis Minimorum huiusmodi fratres neque in dicta Diaecesi Hispalensi, neque alibi in aliquo damnificare, molestare, perturbare, nec inquietare vllatenus auderent, sub excommunicationis latae sententiae poena inhibere possent.

Ecclesias Ordinis quilibet Episcopus consecrare potest, recusante Ordinario.

§. 21. *Quòdq; Ordinis Minimorum huiusmodi fratres tunc, & pro tempore existentes praedictam Ecclesiam S. Mariae de Victoria, & generaliter omnes, & singulas alias eiusdem Ordinis Minimorum Ecclesias, & Oratoria quaecumque recepta, & recipienda, nondùm consecratas, seù consecrata, facta priùs requisitione ab Episcopis locorum, eisdemque recusantibus, vel negligentibus, per quemlibet alium catholicum Episcopum gratiam, & communionem dictae Sedis habentem consecrari facere.*

Praelati Ordinis possunt Ecclesias benedicere, & pollutas reconciliare. Vide 2. p. nostri Ritualis in notab.

§. 22. *Ac quòd ipsius Ordinis Minimorum Generalis, & Vigiles, ac Prouinciales, eorumq; vicegerentes, omnes, & singulas eiusdem Ordinis Minimorum Ecclesias, Caemeteria, Capitula, & Oratoria tàm in dicta Diaecesi Hispalensi, quàm vbicumque receptas, seù recepta, & recipiendas, seù recipienda solemni benedictione benedicere; ac etiàm illas, seu illa, & earum quamlibet sanguinis, siuè seminis effusione, siuè aliàs quomodocumque pollutas, siue polluta, quotiès opus foret, aqua tamen priùs per aliquem catholicum Antistitem (vt moris est) benedicta, reconciliare.*

Fratres alterius Ordinis iam recepti permaneant, & absolui possint, ac dispensari.

§. 23. *Ac quòd alterius cuiusuis Ordinis fratres quicumque in dicto Ordine Minimorum, etiam priùs non petita, aut non eo, quo decet, modo petita licentia, iam recepti, absque alia prouisione Apostolica perpetuò in ipso Ordine Minimorum stare, & permanere. Ac idoneum confessorem, qui eos à quacumque excommunicationis sententia (quam propterea incurrissent) Apostolica auctoritate absolueret, secumque super irregularitate eadem de causa contracta dispensaret, sibi eligere possent.*

Priuilegia Ordinis Tutricib. & Fundatricibus communicauit.

§. 24. *Quòdque singulae Ordinis Minimorum huiusmodi Tutrices, prout ipsius Ordinis Fundatrices, etiam cum eorum vtriusque sexus liberis procreatis, & procreandis, omnibus, ac singulis eiusdem Ordinis Minimorum priuilegijs, gratijs, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, indultis, concessionibus, & indulgentijs vti, potiri, & gaudere liberè, ac licitè valerent, licentiam, & facultatem concessimus, pariter, & indulsimus.*

Correctorium confirmauit, & obseruari mandauit. Hac confir. habes in princ. Correct. & incipit, Pastoralis.

§. 25. *Postmodum verò pro parte eiusdem Francisci de Paula similitèr nobis exposito, quòd ipse, postquam praefatus Alexander praedecessor, Sixti, & Innocentij praedecessorum vestigijs inhaerendo, sibi vt nonnulla sui Ordinis Minimorum statuta componere, ac illa in melius emendare posset, licentiam concesserat, vnà cum aliquibus eiusdem Ordinis Minimorum patribus statuta ipsa composuerat, ac illa in melius emendauerat, illaque Correctorium fratrum Ordinis Minimorum perpetuò nuncupari, & per eosdem fratres Minimos perpetuis futuris temporibus obseruari, ac per nos benedici, approbari, & confirmari desiderabat. Nos per alias nostras Correctorium ipsum, quod tunc diligentèr inspici, & de verbo ad verbum inseri fecimus, approbauimus, & confirmauimus, ac nostri scripti patrocinio communiuimus, illudque per omnes Ordinis Minimorum huiusmodi fratres praesentes, ac futuros pro suo salubri Correctorio perpetuis futuris temporibus teneri, & obseruari, ipsumque perpetuò Correctorium fratrum Ordinis Minimorum dicti Francisci de Paula nuncupari, ac intitulari debere decreuimus, & mandauimus.*

Tres Regulas, primam pro fratribus, 2. pro sororibus.

§. 26. *Successiuè autem pro parte praefati Francisci de Paula etiam nobis exposito, quòd licèt aliàs ipse dictum Ordinem Minimorum instituisset, ac decem, secundùm*

5 pro tertiarijs editas confirmauit, & obseruari iussit. Hãc confir. habes in principio Regulæ, & incipit, Inter cæteros.

dùm quæ fratres eiusdem Ordinis; septem verò, secundùm quæ vtriusque sexus fideles tertiarij nuncupati viuere deberent, capitula, Regulam, & modum viuendi concernentia edidisset, illaque per præfatum Alexandrum prædecessorem de venerab. fratrum suorum S.R.E. Cardinalium consilio (de quorum numero tunc eramus, licèt absentes) confirmari obtinuisset. Quia tamen per illa Ordini Minimorum huiusmodi, & illius personarum directioni non satis videbatur esse consultum, idem Franciscus de Paula cum nonnullis eiusdem Ordinis fratribus, capitulis prædictis diligentèr examinatis, ex nouis, & emergentibus causis nonnulla mutanda, seù moderanda, & emendanda fore prospiciens, ea in melius moderauerat, mutauerat, emendauerat, ampliauerat, & reformauerat: Ac sororum eiusdem Ordinis Regulam ad instar Regulæ fratrum Minimorum huiusmodi in decem capitulis redactam de nouo ediderat, & instituerat. Quibus sic redactis, ampliatis, &, quæ superflua erant, resecatis, ac alijs de nouo editis, ipse Franciscus de Paula tres Regulas, & capitula huiusmodi voluerat, & mandauerat per singulas dicti Ordinis Minimorum personas præsentes, & futuras, prout eis respectiuè adaptabantur, pro suis salutaribus Regulis perpetuis futuris temporibus teneri, & obseruari, ac earumdem primam fratrum Ordinis Minimorum velùt anteà; 2. verò sororum etiam dicti Ordinis Minimorum; 3. autem vtriusque sexus fidelium similitèr Ordinis Minimorum huiusmodi Regulas irrefragabilitèr appellari, ac per nos benedici, approbari, & confirmari cupiebat. Nos per reliquas nostras, Regulas, ac statuta, & ordinationes, necnon capitula huiusmodi sic mutata, emendata, moderata, ampliata, & reformata, quæ tunc diligenter inspici, ac de verbo ad verbum inseri fecimus, cum defectuum suppletione approbauimus, & confirmauimus; Ac pro potiori cautela ea omnia, quæ per Franciscum de Paula statuta, & ordinata, ac emendata fuerant, de nouo eisdem modo, & forma statuimus, & ordinauimus, ac voluimus, iuxtà eorum seriem, & continentiam ab ipsorum professoribus, qui tunc erant, & pro tempore essent, perpetuis futuris temporibus pro eorum regularibus institutis, prout ipsis respectiuè adaptabantur, inuiolabiliter obseruari: Dictarumque trium Regularum; primam fratrum Ordinis Minimorum velut anteà; 2. verò sororum etiàm eiusdem Ordinis Minimorum; 3. autèm vtriusque sexus fidelium similiter Ordinis Minimorum huiusmodi Regulas, ipsumque Ordinem, Minimorum Ordinem perpetuò irrefragabilitèr nuncupari.

Fratres molestabantur super quadam Ordinis domo.

§. 27. Et deindè pro parte Francisci de Paula, & aliorum fratrum Ordinis Minimorum huiusmodi nobis etiam exposito, quòd licèt olim præfatus Sixtus prædecessor eis concessisset, quòd in quocumque loco, & Diœcesi Ecclesias, & Oratoria recipere possent, ac concessionis huiusmodi vigore quamdam domum dicti Ordinis Minimorum per dilectum filium modernum Dominum de Rambures infrà limites Ecclesiæ S. Vlfrani de Abbatisuilla Ambianensis Diœcesis fundatam, & constructam, ac eisdem Francisco de Paula, & fratribus pro eorum perpetuis vsu, & habitatione concessam recepissent, inibique per triennium, & vltrà vixissent, die, noctuque Domino famulantes, ac in humilitatis spiritu vota sua persoluentes; Quia tamen dilecti filij Decanus, & Capitulum dictæ Ecclesiæ S. Vlfrani prætextu quarumdam literarum piæ memoriæ Vrbani Papæ V. etiàm prædecessoris nostri eis concessarum per quas inhibuerat, ne aliqui Regulares, vel seculares infrà fines Parochiæ dictæ Ecclesiæ S. Vlfrani possent Ecclesiam, vel Oratorium de nouo construere sinè eorum consensu, & Diœcesani Episcopi licentia speciali, (saluis tamen priuilegijs Pontificum Romanorum) Franciscum de Paula, & fratres Ordinis Minimorum huiusmodi quo minùs præfatam domum de Abbatisuilla pacificè possidere valerent, diuersimodè molestare præsumebant; ipsique, necnon tunc Rector parochialis Ecclesiæ S. AEgidij etiam de Abbatisuilla dictæ Ambianensis Diœcesis, corpora defunctorum, qui apud Ecclesiam domus Abbatisuillæ huiusmodi suam elegerant sepulturam, ad eorum Ecclesias deferre, & in eis sepelire non verebantur in animarum suarum peri-

periculum, ac priuilegiorum Ordinis Minimorum, ac illius personis, & fratribus huiusmodi concessorum non modicum praeiudicium, & grauamen. Nos venerabili fratri nostro moderno Episcopo Parisiensi per reliquas nostras in forma Breuis literas mandauimus, quatenùs Francisco de Paula, & alijs fratribus Ordinis Minimorum huiusmodi, quòd omnia, & singula Oratoria, Ecclesias, domos, & loca eis in posterum concedenda recipere, ac dictam de Abbatisuilla, & alias domos, seù Ecclesias, & Oratoria eatenùs per eos recepta, pro eorum perpetuis vsu, & habitatione vigore concessionis Sixti, & Innocentij praedecessorum praedictorum retinere, absque alia noua desuper facienda concessione Apostolica possent, & valerent. Ac quòd ipse Episcopus Parisiensis dicti Ordinis Minimorum Conseruator esset, & (quotiès opus foret) Ordini Minimorum, ac illius personis, & fratribus huiusmodi in praemissis efficacis defensionis praesidio assisteret, & non permitteret, quòd Decanus, & Capitulum, aut eorum officialis, aut Rector Ecclesiae Sancti AEgidij huiusmodi, aut alij quicumque cuiuscumque etiam nobilitatis, aut dignitatis existerent, fratres Ordinis Minimorum huiusmodi, tam in dicta Diaecesi Ambianensi, quàm alibi in aliquo damnificare, molestare, perturbare, aut inquietare vllatenùs auderent; Quinimmò corpora quorumcumque defunctorum, qui in Ecclesia domus de Abbatisuilla huiusmodi in eorum vita sepeliri elegerant, cum relictis fratribus domus de Abbatisuilla huiusmodi factis, integralitèr restituerent, nec ipsi, neque alij praedictos, & quoscumque alios fratres Ordinis Minimorum huiusmodi de caetero super sepulturis, & corporibus illorum, qui in dicta domus de Abbatisuilla, & alijs eiusdem Ordinis Minimorum Ecclesijs eligerent pro tempore sepeliri, impedire praesumerent, sub excommunicationis latae sententiae poena inhiberet; Ac Ecclesias S. Vlfrani, & S. AEgidij huiusmodi, necnon alias, ad quas corpora defunctorum, qui in dicta domus de Abbatisuilla, & alijs Ordinis Minimorum huiusmodi Ecclesijs iuxta ordinationem ipsorum defunctorum sepeliri deberent, deferrentur, ecclesiastico supponeret interdicto. Necnon corpora ipsa eisdem fratribus Minimis in dicta de Abbatisuilla, & alijs caeterarum domorum Ordinis Minimorum huiusmodi Ecclesijs restituerent, praefata Apostolica auctoritate concederet, ac desuper statueret, & ordinaret, prout in singulis literis praedictis pleniùs continetur.

Vide sup. in constit. Pyrrhi, n 48.49.§.9. & hic suprà § 29.

Vide infra constit. 1. huius Pō tif.§ 21.

§. 28. Cum autem, sicut exhibita nobis nuper pro parte dicti Francisci de Paula petitio continebat, à certo tempore citra quaedam domus sororum secundi Ordinis Minimorum huiusmodi in Regno Hispaniae cum Ecclesia, campanili, campana, dormitorio, hortis, hortalicijs, & alijs necessarijs officinis constructa, & aedificata, ac per illius sorores iàm per triennium, vel circà inibi iuxta Regulam per praefatum Franciscum de Paula pro eis institutam, aut saltem iuxtà Regulae huiusmodi principaliora, sanctè, ac laudabiliter viuentes, inhabitata fuerit; Et licèt iuxta priuilegia, exemptiones, immunitates, & indulta quaecumque singulis Mendicantium Ordinibus, & eorum professoribus, ac domibus, & eorum Ecclesijs per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores, ac Sedem huiusmodi quomodocumque concessa, sit vnicuique liberum in Ecclesijs dictorum Ordinum suam eligere sepulturam, ac fratres Mendicantium Ordinum huiusmodi de funeralibus quartam funeralem Rectoribus parochialium Ecclesiarum, in quarum Parochijs sepulturam huiusmodi eligentes degebant: Et de fructibus bonorum immobilium, quae iuxtà dicta priuilegia possidere, & tenere possunt, decimas, aut oblationes aliquas, etiam ex noualibus soluere minimè teneantur. Ipsorumque quatuor Mendicantium priuilegia ad Ordinem Minimorum huiusmodi, ac illius professores, & domos, ac eorum Ecclesias per praefatos praedecessores, ac Sedem praedictam extensa, & ampliata fuerint, & proptereà fratres Ordinis Minimorum huiusmodi dictis priuilegijs gaudere, & à quartae funeralis, & decimarum praedictarum solutione immunes esse debeant. Tamen nonnullae ecclesiasticae personae (praesertim in partibus Gallicanis) contrà priuilegia huiusmodi venire non formidantes, Francisco de Paula, & alijs fratribus Ordinis Mini-

B. Franciscus exposuit huic Pontifici controuersias cōtra Ordinem motas super solutione decimarum, & quartae funeraliū.

Minimorum huiusmodi super his plurimas molestias, impedimenta, atque incommoda inferre, aliquando etiam armata manu, per se, vel per alias personas, herbarum, & fructuum in hortis domorum Ordinis Minimorum huiusmodi excrescentium decimas violenter capere, atque exigere: Nonnunquam verò dum corpora defunctorum ad Ecclesias domorum Ordinis Minimorum huiusmodi inhumanda cum intorticijs, & alijs luminaribus deferuntur, intorticia, & luminaria huiusmodi etiam in dictis Ecclesijs, & earum Cœmeterijs violentèr auferre, corpora ipsa sic inhumanda etiam antè ipsorum inhumationem inibi sine luminaribus relinquere, ac super funeralibus, & decimis, necnon oblationibus fratribus Ordinis Minimorum huiusmodi factis plurima incommoda inferre præsumunt.

Supplicauit S.P.N. pro opportuno remedio.

§. 29. Pro parte præfati Francisci de Paula nobis fuit humiliter supplicatum, vt sibi, quòd dicti Ordinis Minimorum fratres pro tempore existentes de hortis, ac virgultis, & alijs bonis, Ordinis Minimorum huiusmodi domibus, & illarum Ecclesijs pro tempore relictis, ac super luminaribus, & alijs rebus diuino cultui pro tempore dedicatis, decimas, aut oblationes aliquas, etiam ex noualibus, vel quartam ex funeralibus soluere minimè teneantur, nec ad id à quoquam quomodolibet valeant coarctari, concedere, & indulgere. Ac omnibus, & singulis, tàm Pyrrhi Archiepiscopi, quàm Goffredi Episcopi S. Marci, & Sixti, ac Innocentij, necnon Alexandri prædecessorum prædictorum, ac nostris literis prædictis, necnon priuilegijs, indulgentijs, exemptionibus, libertatibus, indultis, facultatibus, immunitatibus, fauoribus, & gratijs quibuscumque in eis contentis, sub quouis nomine, ac titulo Ordini Minimorum huiusmodi, ac illius personis, & domibus quomodolibèt concessis, robur Apostolicæ approbationis adijcere, illaque omnia, & singula, ac etiam nonnulla alia de nouò ad Ordinem Minimorum huiusmodi, ac illius personas, & fratres, ac eorum Ecclesias, & domos constructas, & construendas sub Minimorum nomine: Necnon & ad dictam iam constructam, & ad omnes alias Ecclesias, & domos sororum Ordinis Minimorum vbilibèt construendas, & ædificandas extendere, & ampliare, ac alias Ordini Minimorum huiusmodi in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic Pontifex omnia priuilegia Ordinis confirmat, & extendit ad omnes domos tàm constructas, quàm construendas.

§. 30. Nos igitur, qui regularem obseruantiam in locis religiosis vigere, & augeri, ac religiosarum personarum, præsertim sub humili habitu in humilitatis spiritu Deo seruientium commodum, & tranquillitatem intensis desideramus affectibus, eumdem Franciscum de Paula à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibèt innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxàt consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, Pyrrhi Archiepiscopi, & Goffredi Episcopi S. Marci, ac Sixti, & Innocentij, necnon Alexandri prædecessorum prædictorum, ac nostras præfatas literas, necnon omnia, & singula in eis contenta, auctoritate Apostolica præfata tenore præsentium approbamus, innouamus, & confirmamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus, illaque omnia, & singula Francisco de Paula, & alijs Ordinis Minimorum huiusmodi fratribus, & personis, ac illorum Ecclesijs, domibus, & locis constructis, & construendis sub Minimorum nomine, auctoritate, & tenore præmissis de nouo concedimus, & indulgemus.

Facultatē recipiendi quoscumque alios Religiosos concedit.

§. 31. Ac pro potiori cautela, omnia, & singula in dictis literis quomodolibèt contenta, etiam quò ad hoc vt Franciscus de Paula, & alij Ordinis Minimorum huiusmodi fratres pro tempore existentes, tam quatuor Mendicantium, quàm aliorum quorumcumque quantumcumque etiam priuilegiatorum Ordinum quascumque religiosas personas ad se venientes, & habitum per eos gestari solitum sumere volentes, primitùs verbo, vel scripto à suis immediatis Superioribus, per se, vel per interpositam personam petita licentia, quamuis non obtenta, ad Minimorum Ordinem, & habitum huiusmodi recipere.

Confessiones q; audiendi.

§. 32. Necnon confessiones quarumcumq; personarum, tàm religiosarum, quàm eccle-

sia-

siasticarum, & secularium vbilibet audire, &, illis auditis, personas ipsas, & earum quamlibet iuxtà formam, & tenorem priuilegij per praefatum Sixtum praedecessorem Ordini Minimorum huiusmodi, ac illius personis, & fratribus dudùm concessi, & confirmati, absoluere, ac poenitentiam salutarem illis iniungere valeant.

Exemptionem à decimis, & quarta funeralium largitur. Vide in const. Pyrrhi. §. 12 nu. 54. & constit. 2. Iulii §. 19. & 30.

§. 33. Necnon Ordinis Minimorum huiusmodi Ecclesiae, & Oratoria, domus, & loca, tàm recepta, quàm recipienda, tanquam Sedis, & Ecclesiae Romanae huiusmodi specialia Oratoria, Ecclesiae, domus, & loca, cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis prorsùs ab omni decimarum, & oblationum persolutione, seu iurisdictione perpetuò libera sint, & esse censeantur; Ac sub B.Petri & dictae Sedis, & nostra protectione immediatè subiaceant. Ipsiusque Ordinis Minimorum fratres pro tempore existentes de hortis, ac virgultis, & alijs quibuscumq; bonis, Ordinis Minimorum domibus, & illarum Ecclesijs huiusmodi pro tempore relictis, & legatis; ac super luminaribus, & alijs rebus diuino cultui pro tempore dedicatis, decimas, aut oblationes aliquas, etiam ex noualibus, vel quartam ex funeralibus soluere minimè teneantur, nec ad id à quoquam cuiuscumque nobilitatis, aut dignitatis existat, valeant quomodolibèt coarctari.

Priuilegia data Ordini sub nomine eremitarum, concessa esse Minimis declarat. Vide constit. 1. Alex. 6 §. 2. nu. 3. & hanc eandem. §7.

§. 34. Quòdq; Ordini Minimorum huiusmodi, ac illius personis, & domibus per Sixtum, & Innocentium praedecessores praedictos sub eremitarum nomine dudùm concessa priuilegia, sub nouo nomine, mutatis in eis nominibus eremita, ac eremitarum in Minimi Minimorum, ac eremitorij, & eremitoriorum in domorum Ordinis Minimorum huiusmodi nomina, caeterisque singulis ad hunc effectum de necessitate mutandis, innouata, & mutata sint, & esse censeantur.

Omnes gratias quatuor Ordinum mendicantium nostro Ordini concessas esse decernit.

§. 35. Necnon supèr omnibus, ac singulis maris magni, & alijs quibuscumque bullis quatuor Mendicantium Ordinibus, & eorum cuilibet quomodolibet concessis, vnum, vel plura transumpta coniunctim, aut diuisim fieri facere queant, perindè ac si illa, mutatis in eis nominibus quorumcumque Romanorum Pontificum praedecessorum, & ipsorum Mendicantium, in nostrum, & fratrum Ordinis Minimorum huiusmodi nomina, caeterisq; singulis ad hunc effectum de necessitate mutandis, concessa forent; Ac quòd transumptum, seù transumpta huiusmodi talitèr facta, & manu alicuius Notarij publici subscripta, ac sigillo alicuius Praelati ecclesiastici sigillata, Ordini Minimorum huiusmodi, ac illius personis, & fratribus pro tempore existentibus adeò vbique locorum suffragentur, ac si singula praedicta bullae, praefatis quatuor Mendicantium Ordinibus per quoscumque praedecessores praedictos quomodolibèt concessa, quas hic pro expressis, & insertis haberi volumus, fratribus ipsis Minimis, & eorum Ordini praefato, etiam sub Minimorum nomine specialiter, & expresiè indulta fuissent, ac pro eis principalitèr emanassent.

Nota hic hoc priuilegium, quia eo multos patrum doctos confundes.

Ordinem super eius Conuentibus molestari prohibet.

§. 36. Quòdque S.Trinitatis tunc ad Ecclesiam S.Stephani Giemmi, & aliam S.Rochi tunc etiam ad Monasterium S.Saturnini Tholosani Ordinis S.Augustini pleno iure spectantes Ecclesias, ac illarum domos, necnon reliquiam S.Blasij, per dilectam in Christo filiam nobilem mulierem modernam Domina de Borbon, ac venerabilem fratrem nostrum modernum Episcopum Gratianopolitanum, etiam tunc dicti Monasterij Abbatem. Necnon omnia, & singula alia Oratoria, Ecclesias, reliquias, domos, loca, Conuentus, & bona in Gallia, Calabria, Sicilia, Hispania, Bohemia, & alijs Regnis, ac Italia, Picardia, Aquitania, Patrimonij, Paulensis, & Paterna, alijsque Prouincijs, Ciuitatibus, & locis quibuscumque, Ordini Minimorum, ac illius personis, & fratribus, praefatis quomodocumque concessa, & per Franciscum de Paula, & alios fratres Ordinis Minimorum huiusmodi vigore priuilegij Sixti praedecessoris praedicti recepta, & per eos eatenùs possessa absque alia noua concessione Apostolica perpetuò pacificè possidere valeant, ac super illis, aut aliquo eorum à quoquam molestari nequeant.

Confluentibus ad nostras Ecclesias sacramenta ministrari indulget.

§. 37. Et quòd fratres ipsi Minimi in eorum Ecclesijs constructis, & construendis, curialibus, mercatoribus, peregrinis, ac transeuntibus, & alijs quibusuis personis Eucharistiae sacramentum (quotiès opus fuerit) ministrare, ac ministrari facere.

§.38.

Apostatas omnes posse capere vbilibèt concedit.

§. 38. *Necnon eiusdem Ordinis Minimorum apostatas, & gyrouagos quoscumq; vbilibèt repertos, & quibuscumq; literis, ac prouisionibus Apostolicis, etiàm quascumq; derogatoriarum derogatorias clausulas in se continentibus munitos, quas eis nullatenùs suffragari posse decernimus, inuocato etiàm ad id (quatenùs opus fuerit) auxilio brachij secularis, capere, incarcerare, ac punire, seu capi, incarcerari, aut puniri facere liberè, ac licitè valeant.*

Indulgentias elargitur. Nota, quòd vacant quò ad fratres per const. 8. Pauli V. infr. Quò ad alios valent.

§. 39. *Et præfati Ordinis Minimorum fratres, sorores, & oblati, necnon vtriusq; sexus Christi fideles tertij Ordinis Minimorum huiusmodi, ac eiusdem Ordinis Conseruatores per fratres Ordinis Minimorum huiusmodi pro tempore capitularitèr electi, ac Tutores, & Tutrices, Fundatores, & Fundatrices, Procuratores, & Procuratrices, ac eorum vtriusq; sexus liberi procreati, & procreandi, semel in vita, & ità in morte sicut, ac quæcumq; personæ in dicto Ordine Minimorum de cætero recipiendæ, in earum ingressu plenariam omnium peccatorum suorum veniam, & indulgentiam consequi, ac quinquies orationem Dominicam, & totiès salutationem Angelicam recitando, omnes, ac singulas indulgentias, quas diebus indulgentiarum omnium Ecclesiarum dictæ Vrbis, & extrà illius muros pro stationibus deputatarum consequuntur Ecclesias Vrbis, & extrà muros huiusmodi visitantes, plenè, ac integrè consequantur, & consequi possint, ac si indulgentiarum huiusmodi diebus Ecclesias Vrbis, & extrà muros huiusmodi, & earum quamlibet personaliter visitarent.*

Sororibus etiam, & alijs prænominatis priuilegia Ordinis communicat.

§. 40. *Ac tàm prædicta iam constructa, quàm alia quæcumq; sororum secundi Ordinis Minimorum huiusmodi de cætero vbicumq; construendæ, & ædificandæ domus, ac Ecclesiæ, omnesq; prænominatæ personæ ad eumdem Ordinem Minimorum quomodolibèt spectantes, omnibus, & singulis priuilegijs, immunitatibus, indulgentijs, facultatibus, libertatibus, indultis, exemptionibus, fauoribus, & gratijs Ordini Minimorum huiusmodi, ac illius fratribus, & domibus per præfatorum prædecessorum, ac nostras literas huiusmodi quomodolibèt concessis vti, potiri, & gaudere liberè possint, & valeant, ac si illa omnia, & singula eis expressè concessa fuissent, auctoritate Apostolica, ac tenore præmissis de nouo indulgemus, extendimus, & ampliamus.*

Cōtrarijs derogat. Nota benè illam derogat. Clem. Religiosi, de priuil. pro. dicendis ora §§. 32. 37.

§. 41. *Non obstantibus sanctæ mem. Innocentij IV. contrà exemptos, quæ incipit, Volentes, & Bonifacij VIII. quæ incipit, Cum ex eo, ac Clementis V. quæ incipit, Religiosi; & Alexandri IV. quæ incipit, Vt Abbates, ac etiam quæ incipit, Viam ambitiosæ cupiditatis Martini V. Romanorum Pontificum, etiam prædecessorum nostrorum, & alijs constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Ordinum prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis alia firmitate roboratis, statutis quoquè, & consuetudinibus. Necnon omnibus illis, quæ præfati prædecessores in suis, ac nos in nostris literis prædictis voluimus non obstare, cæterisque contrarijs quibuscumque.*

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 42. *Cæterum quia difficile foret præsentes literas ad quæcumq; loca, vbi illæ necessariæ fuerint, deferre, volumus, & præfata Apostolica auctoritate decernimus, quòd earumdem præsentium literarum transumptis, manu Notarij publici subscriptis, ac sigillo alicuius Prælati ecclesiastici munitis ea prorsùs in iudicio, & extrà fides plenaria adhibeatur, ac illis stetur in omnibus, & per omnia, sicut ipsis originalibus literis adhiberetur, & staretur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.*

Apponit pœnas.

§. 43. *Nulli ergò omninò hominum liceat, &c. Si quis autem, &c. Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1506. quinto Kal. Augusti, Pontificatus nostri anno 3.*

CIRCA CONSTITVTIONEM.

Oto, quòd isti Pontifici multùm debet nostra Religio, eo quia non solùm confirmauit, & approbauit omnia priuilegia nobis concessa à Pyrrho, Sixto, Innocentio, & Alexandro, sed etiam multò ampliora concessit, & particularem gessit deuotionis affectum ad Ordinem nostrum, & ad B. N. Patriarcham, eo quià dictus N. P. ei prædixit Papatum Thurone, quando minùs de eo cogitabat, vagusque odium Alexandri VI. fugiebat; & fertur, quòd hæc formalia verba ei dicta sint à P. N. *Cum eris Romæ, sedebis in solio Petri, commendo tibi Religionem meam*. Cum autem diuinis, & propheticis verbis respondisset indubitatus effectus, magnitudo, & gratitudo animi Iulij sibi deesse non potuit, vndè tàm multa contulit in Religionem nostram.

§. XII.

2 NOto 1. quòd dominium rerum Ecclesiasticarum est solius Dei,& D.N. Iesu Christi, non quidem eo solo nomine, quo omnia sunt eius, iuxta illud Psalmi 23. *Domini est terra, & plenitudo eius*, & cap.Quo iure, d.8. sed etiam eo quod nemo alius est Dominus earum, & speciali hominum dispositione sunt ei dicata,donata, vel alias quæsita. Ita Innoc in cap.Cum super,num.3.de causa possess. & propr. Nauarr.de redditib.ecclesf. quæst.1. monitu 40. à num.1. comm.2. de regul. num.3. versu Ad horum prius.Rodriq. tom.3. quæst.regul. quæst.29. art.5.& est definitum in Trident. sess.25. de reform. cap.1.

Psalm. 23.

Innoc.
Nauarr.

Rodriq.
Trid.

3 Noto 2.quòd ius supremum, & generale administrandi dicta bona ecclesiastica est apud Papam, & Ecclesiam vniuersalem. Ita ijdem Doctores.

4 Noto 3. quòd Religiones quò ad rerum temporalium possessionem sunt in duplici differentia. Aliæ enim possunt possidere in communi. Aliæ autem nequaquam. Quæ non possunt, sunt Religiones Capuccinorum, & Minorum de obseruantia, cœteræ possunt,vt constat ex Trident.sess.25.de regul.cap.3. Quæ autem possunt possidere in communi, habent ius particulare administrandi illa bona, quæ possident,& quorum dominium diximus esse apud Deū, & ius supremum apud Ecclesiam.Illæ verò Religiones, quæ nec etiam possunt possidere in communi, bonorum Ecclesiasticorum ius etiam particulare remanet apud Papam; Ipsæ solùm habent eorum bonorum nudum vsum, detentionem, & administrationem puram facti. Ità Nauarr.& Rodriq. loco cit.

Trid.

5 Noto 4.quòd hic Pontifex in isto priuilegio nobis tunc solùm concessit purum,& nudum vsum facti bonorum nobis relictorum, seu donatorum, retinens apud se dominium,i.non solùm ius supremū, sed etiam speciale illa administrandi; cum enim dominium rerum ecclesiasticarum diximus esse apud Deum,& D.N.Iesum Christum,nō potest esse apud Papam; quare per dominium interpretamur supremum,& speciale ius.Ita Nauarr.comm.illo 2.de regul. & Rodriq. loc.cit. Quando igitur dicitur, quòd quicquid acquirit Monachus acquirit Monasterio, intelligitur,quòd acquiritur Monasterio ius speciale acquisita administrandi,si Monasterium est capax,si non est capax.illi acquiritur purus vsus facti, & ius etiam speciale Papæ. Et quando dicitur, quòd bona ecclesiastica sunt Papæ, intelligitur quò ad administrationem: & quando dicuntur esse pauperum, intelligitur quò ad sustentationem. Ita Innoc.loco cit. Similiter quādo dicitur,Ista religio habet proprium in communi, intelligitur quò ad ius administrandi. Sed iam omnes Religiones per Trid.loc.cit. possident bona in communi.

Nauar.

Innoc.

6 Noto 5. circa repetitionem eleemosynarum in iudicio,id esse etiàm prohibitum in Regula,numero 24.& conformat cum illo Pauli 2.ad Timoth. 2. *Seruum Dei non oportet litigare*. Videatur Abulensis tomo 6. in Matth.cap.23. quæst.51. pag.316. Sed Cardinalis Senogallensis nostri Ordinis Protector declarauit, benè posse nos eleemosynas in iudicio repetere per Procuratores, & id de mente Iulij II. vt patet ex constitution. 17. huius Pontificis, §.2. Quod etiam innuitur hoc § ibi,*Possent tamen fratres ipsi,&c.*

Timoth. 2.
Abulens.

7 Noto 6.circa id, quòd dicitur, eleemosynas esse scripto redigendas, & de capsa quatuor clauium, & de declaratione ipsarum eleemosynarum fratribus, quòd hæc omnia præcipiuntur etiam in Correctorio,num.34.& 47.

8 Noto 7. quantùm attinet ad superflui distributionem, id etiam præcipi in Correctorio, num.47. sed debere intelligi ciuiliter .i.salua semper prouisione per annum pro infirmis, & fratrum indumentis, & alijs necessitatibus, & præsertim pro fabrica perficienda. Ita declarauit idem Cardinalis Senogallensis Protector de mente Sanctissimi Iulij II. loco cit.§.9.

9 Noto 8. quòd possumus habere cippum in nostris Ecclesijs ad colligendas eleemosynas, tum pro missis celebrandis, absque tamen inscriptione exterius apparente,per nouam const.Vrbani VIII.quam habes infrà in eius constit.9. §.6. tum simpliciter pro eleemosyna datas.Et est conuenienter institutum ad tollendam occasionem fratribus pecunias tangendi Religionemq; defraudandi.

§. XIV.

10 NOta amplius etiam priuilegium ab eodem Pontifice hac eadem bulla infrà,§.35. Pro communicatione priuilegiorum vide, quæ dico suprà in constit. Pyrrhi, a num.51. Nota etiam, quòd communicatio priuilegiorum extenditur ad viuæ vocis oracula.Ità concessit Iulius II. Augustinianibus. vt habetur in compend. Minimorum, tit.Communicatio priuilegiorum,§.25.

§. XV.

11 NOto 1. priuilegium Leonis X. infrà in Leone, constitut. eius 4. quod incipit, Iis, quæ §.3. Vbi expressè concedit, quòd famulis in habitu seculari in nostris domibus deseruientibus possimus Eucharistiæ, etiam in die Paschatis, & in articulo mortis, & extremæ vnctionis sacramenta ministrare, & eorum confessiones audire,in nostrisq; Ecclesijs sepelire.

12 Noto 2. quòd ad hoc vt dictis famulis possimus pœnitentiæ sacramentum ministrare, non est necesse,quòd confessores sint approbati ab Ordinario, sed sufficit, quòd sint approbati à Prælatis Ordinis. Ita Cruz lib.2.de statu Relig.c.6.dub.1. concl.1. qui multa priuilegia adducit. Quicquid dicat Suar.tom. 4.de Relig.lib.9.c.4.n.18.tract.3.Neque obstat Concilium Tridentinum sess.23.c.15. de reform. vbi dicitur, *Nullum etiam Regularem posse confessiones secularium, etiam sacerdotum audire, nisi ab Episcopo ad id idoneus iudicatus fuerit.* nam intelligitur de secularibus extraneis.Facit Clem.Religiosi, §.Sanè,de priuil. vbi familiares excluduntur; & Concilium Trid. nihil videtur innouasse, sed ius antiquū explicasse,vt ait Nauar.comment.2.de regul.nu.14.versu Ad quartum. Facit etiam priuilegium ipsum Leonis illis verbis *Confessiones audire*; hæc enim verba debent ita explicari, vt aliquid de nouo concedant, ne superfluè ponantur,ergo debent intelligi,quòd possint confessiones famulorum audiri ab approbatis tantùm à Prælatis Religionum, nam de approbatis ab Episcopis dubium non erat, cum ius commune concedat. Clem. Dudum,§.Statuimus, de sepult. Facit denique declaratio facta Congregationis de anno 1568. die 14.Augusti, in hæc verba. *Prælati regula-*

Cruz.
Suar.

Trid.

gulares, seu alij Religiosi confessores non possunt audire confessiones secularium, qui sunt de familia, & deseruiunt ipsorum Monasterijs, absque approbatione, vel licentia Episcopi; secus tamen, si illi seculares sunt verè de familia, & continui commensales. Per primos enim familiares intelligo eos artistas, qui inseruiunt Monasterijs, sed non viuunt in eis, neque dormiunt, vt sutores, tonsores, &c. qui largè dicuntur familiares secundùm Rodriq. tom. 1. quæst. regul. q. 67. art. 1. versu Qui autem dicantur. Per secundos intelligo eos, qui ordinariè viuunt in Monasterijs, comedunt, bibunt & dormiunt in eis, vt habet Rodriq. loco cit. & A Sorbo verbo Interdictum tertio, §. 5. versu Et notandum, pag. 388. & habetur in cap. fin. de verb. significat. in 6. Rodriq. A Sorbo.

13 Noto 3. quòd dicti seruitores actu seruientes, & intra septa Monasterij residentes, non possunt ab Episcopis excommunicari. Ità concessit Leo X. infra in constit. eius 26. §. 10. & Alexand. IV. supra in Alexand. VI. constitut. 4. & confirmat Trid. sess. 24. de reformat. cap. 11. versu Exceptis tamèn ijs, &c. Trid.

14 Noto 4. quòd dicti confessarij possunt absoluere familiares, seu famulos laicos intra septa Monasterij commorantes à casibus locorum Ordinarijs reseruatis, & pro tempore reseruandis, non obstante decreto Congregationis sub Clemente VIII. & hoc per priuilegium eiusdem Clementis, concessum Carthusiensibus die 26. Martij, 1602. vt refertur in compend. priuil. Congregationis S. Mariæ Fuliensis, titulo Casuum reseruatio, §. 1. Peregrinus 1. part. sui compendij, tit. Absolutio quò ad seculares, §. 3. Peregr. Trid.

15 Noto 5. quòd Concil. Trid. sess. 24. de reform. cap. 11. nomine familiarium intelligit, qui actu seruiunt Religiosis, & intra eorum septa, ac domos resident, subque eorum obedientia viuunt. Vnde duas conditiones in his requirit, vt ad hunc effectum censeantur familiares. Vna, vt intrà septa, ac domos Religiosorum habitent. Altera, vt actu seruiant, & sub obedientia Religionis viuant, non sub obedientia ratione voti, quia sic non essent familiares, sed fratres, sed sub obedientia ratione muneris seruiendi, cui consequens est, vt obedire debeant, vt benè Suarez tomo 4. de religion. tractat. 3. lib. 9. cap. 4. num. 11. Dubitat autem ibi Suar. vtrùm hæ duæ conditiones coniunctim requirantur, vel diuisim quælibet earum per se sufficiat, & multis dictis, concludit tandem, numero 15. quòd licèt tutius sit, ambas requiri, nihilominùs tamen in rigore priuilegiorum non esse necessarium, ambas requiri, eo quòd ad constituendum aliquem familiarem, requiritur solùm, quòd in obsequio Religionis maneat, quod optimè potest esse absque habitatione intrà septa Monasterij. Sed puto, stante dicta declaratione, quòd ambæ requirantur, ad hoc vt possint dictis priuilegijs frui. Vide Chokier de exempt. p. 1 q. 30. n. 7. Suar.

16 Noto 6. quòd etiamsi dicti famuli seruiant pro salario, nihilominùs tamen fruuntur dictis priuilegijs. Ita Pasarell. in notab. priuil. notab. 11. Suarez tomo 4. de relig. tractat. 3. cap. 4. num. 14. lib. 9. quia cum priuilegium indistinctè loquatur, nos distinguere non debemus. Licet istos seruientes pro salario non gaudere dicat Chokier de exempt. par. 1. quæst. 30. num. 6. Adde, quòd familiares, & famuli Episcopi fruuntur priuilegio fori Episcopo competente, vt Zerola 2. p. praxis, verbo Episcopi, num. 24. multos citans, & tamen seruiunt pro salario. Ergo pari modo famuli fratrum, nam regulariter familia gaudet priuilegio Domini, vt idem Zerola ibi. Pasarell. Suar. Zerola.

17 Noto 7. quòd dicti famuli tempore interdicti possunt interesse diuinis, nisi interdicto causam dederint, vel nisi sint specialiter interdicti. Item tempore excommunicationis. Ita concessit Alexander IV. supra in constitut. 4. Alexand. VI. Poterunt item dicto tempore in nostris Ecclesijs ecclesiastica sacramenta recipere, & si decesserint, sine pompa sepeliri. Quæ omnia extenduntur etiam ad Procuratores, & operarios, vt patet ex dicta bulla Alexandri, & habet A Sorbo in compend. priuil. verbo Interdictum, pag. 388. versu Quintò tertiarij. A Sorbo.

18 Noto 8. quòd illa verba. *Et in articulo mortis in dictis domibus sepulturam eligentes*, non referuntur, nisi ad eos tantùm, qui habitum Religionis portant, non autem ad famulos domorum; Hi enim, etiamsi non eligant sepulturam in dictis domibus, cum gaudeant priuilegijs Ordinis, possunt etiam tempore interdicti, & cessationis à diuinis, vt dictum est, sepeliri in nostris Ecclesijs. Si famuli, aut familiares à Conuentu recedant non fruuntur amplius priuilegijs, Chokier cit. n. 11. ver. Sexta.

§. XVI.

19 Noto 1. quòd hoc priuilegium hodie vacat per Concilium Trid. sess. 23. de reformat. cap. 12.. Trid.

20 Si quæras, quas pœnas incurrat Religiosus ordines sacros suscipiens ante tempus determinatum à Concilio. ℞. incurrere pœnam suspensionis ipso facto, qua durante, si celebrare præsumpserit, incurrit irregularitatem. Ita Pius II. in constit. quæ incipit, Cum ex sacrorum, quam refert Cherub. tom. 1. bull. in Pio II. constit. eius 7. pag. 319. qui etiam cohæret alia constit. Sixti V. quæ incipit, Sanctum, & salutare, quam refert Cherub. tom. 2. bull. in Sixto V. constit. eius 91. pag. 651. Quæ tamen reducta est ad terminos sacrorum Canonum, & dictæ constit. Pij II. & Concilij Trid. à Clemente VIII. in const. eius 40. quę incipit, Romanum, tom. 3. bull. apud Cherub. in Clemente, constit. eius 3. pag. 54. præterquam quò ad simoniacè promotos, & promouentes. Cherub.

21 Si quęras vlterius, an ordinatus ante legitimam ætatem, cum ad eam peruenerit, possit absque aliqua absolutione dictæ suspensionis celebrare. Res est controuersa apud Doctores; Negant Nauarr. in cap. Accepta, de restitut. spoliat. opposit. 8. num. 35. Rodriq. tom. 3. quæst. regul. quæst. 23. artic. 14. Mirand. tom. 1. manual. quæst. 39. artic. 10. Rebuffus 2. p. praxis, regula 25. glossa 4. notab. 3. pag. 314. tit. De Clericis ad sacros ordines malè promotis. Quaranta in sum. bull. verbo Ordo, versu Colliguntur, pag. mihi 481. Toletus in summ. lib. 1. cap. 61. num. 1. Gutierrez lib. 1. can. quæst. cap. 26. num. 21. Henriq. lib. 13. de excommunic. cap. 38. §. 1. in comment. litera F. multos citans. Quia cum sit ipso iure suspensus, si temerè ordines suscipit, necesse est, vt priusquàm ordines exerceat, sit ab ipsa suspensione absolutus. Contrarium verò (nimirum, quod, elapso tempore suspensionis, sit ipso iure restitutus, absque alia absolutione) docent Pasarell. in notab. priuil. notab. 27. in fine. A Sorbo in compend. verbo Ordines sacri, versu Item notandum, pag. 456. Zerola 1. parte Nauar. Rodriq. Mirand. Rebuff. Quaranta. Toletus. Gutierrez. Henriq. Passarell. A Sorbo. Zerola.

Sotus. Sayrus. Miranda. Henriq.

praxis, verbo Dimissoriæ ad Ordines, ad quartum, versu Quartum, Sotus in 4. distinct. 25. quæst. 1. art. 2. fine. Videtur inclinare Sayrus lib. 4. de censuris, cap. 14. nu. 15. Quia, aiunt, verissimum est, quòd temporanea suspensio, adueniente tempore, non indiget absolutione, vt Miranda cum communi, tom. 2. manual. quæst. 36. artic. 16. conclus. 2. Henriq. lib. 13. cap. 55. num. 2. vbi in commento, litera X. multos citat.

22 In hac re videtur esse aliqua difficultas, nam bulla Pij II. non dicit, quòd sit suspensus, qui ante ætatem legitimam, vel sine dimissorijs, vel extra tempora ordines suscipit maiores, vsquè dum perueniat ad ætatem legitimam, si enim hoc diceret, nulla esset difficultas. Sed quia ista extrauagans Pij II. non inducere videtur ius aliquod nouum, nisi in quantùm apponit suspensionem ipso facto, quæ priùs erat ferenda, vt in cap. Vel non est compos, de temp. ordin. & in isto cap. dicitur, quòd qui antè ætatem fuerit ordinatus, sit suspensus, donec ad legitimam ætatem peruenerit, ideò Doctores etiam dictam extrauag. Pij II. ità interpretati sunt, vt illa etiam intelligatur, donec ad ætatem legitimam peruenerit, præsertim Sotus loco cit. fine. Syluester verbo Ætas, quæst. 1. num. 2. versu Tertium; Videtur etiam dicere Rebuffus addit. ad regulas Cancell. regul. 23. §. Si ante ætatem, verbo Ordinatus verò, pag. 513. videatur Scortia in bull. select. theorem. 109. versu Quærenti etiàm.

Sotus. Sylu. Rebuff. Scortia.

23 Noto 2. eum, qui accipit presbyteratum ante legitimam ætatem, non fieri eo ipso irregularem, quia cum Episcopo ordinante celebret. Quicquid dicant Nauar. lib. 5. cons. cons. 8. de Clerico excom. celebr. & à Sorbo loco cit. versu Sed hic aduertenda. Quia actiones illæ, quæ exercentur ab ordinatis cum Episcopo, non censentur moraliter actus distincti ab ordinatione ipsa; Cum igitur suspensio incurratur ratione ordinationis, non poterit incurri irregularitas propter illa ministeria, quæ sunt circumstantiæ necessariæ ad illam actionem ordinationis. Et ita habet stylus Cancellariæ, quæ hos irregulares non reputat, cum non dispenset super irregularitate, sed tantùm absoluat à suspensione. Ita Additionator Nauarri ad illud consilium 8. Suar. de censur. disput. 31. sect. 1. numero 70. & sequ. Filliuc. tractat. 17. cap. 10. quæst. 8. numero 191. tom. 1. Quaranta verbo Ordo, versu Ampliatio illa, pag. 482.

Nauar. A Sorbo. Add. Nau. Suar. Filliuc. Quarant.

24 Noto 3. quòd non sit irregularis Religiosus, qui ordinatus ante tempus, exercet actus solis sacerdotibus conuenientes, vt V. G. si stet, & sedeat inter sacerdotes, si votum emittat in electionibus, vel se eligi permittat, quia ista non sunt diuina officia. Ita in terminis Nauarr. lib. 5. consil. de Cleric. excomm. consil. 9. nu. 4. Rodriq. tom. 3. quæst. regul. quæst. 23. artic. 12. Quaranta loc. cit. Miranda tom. 1. manual. q. 39. art. 9. concl. 2. Peccat tamen mortaliter se prædictis actibus, cum sit suspensus, ingerens, vt præfati Doctores asserunt.

Nauar. Rodriq. Quaranta. Mirand.

25 Noto 4. quòd non incurrit irregularitatem ordinatus ante tempus, si exerceat ordines ritè susceptos, sed solùm quando exercet actum ordinis malè suscepti, V. G. si malè suscepit sacerdotium, & benè reliquos ordines, canendo epistolam, etiam ritu solemni, vel euangelium, non fit irregularis; fit autem, si missam celebret. Ita Suar. tom. 5. in 3. p. disput. 31. sect. 1. suspens. 6. num. 31. Quaranta in summ. bull. verbo Ordo, versu Quarta limitatio, pag. 488. Additiones Panor. ad cap. 2. de Clerico excomm. litera C. Scortia in select. bullas, theorem. 109. Quia verba illa posita in constit. Pij II. *A suorum Ordinum executione ipso iure suspensi sint*, intelligenda sunt hoc pacto, videlicèt, A suorum ordinum sic malè susceptorum, non autem à benè susceptorum. Colligitur ex Trid. sess. 14. de reform. c. 2. fine ibi, *A suorum ordinum sic susceptorum, &c.*

Suar. Quarant. Add. Pan. Scortia. Trid.

26 Noto 5. quòd si ordinatus ante tempus ad sacerdotium dicat solemniter collectam in choro, vel capitulum, fit irregularis, quia isti actus sunt deputati ordini sacerdotali. Ita Nauarr. lib. 5. consil. de Clerico excomm. consil. 10. Idem dic, si solemniter baptizaret, vel solemniter aquam benediceret. Videatur Syluest. verbo irregularitas, q. 13. versu Quartum si sacerdos. Similiter si benedicat mensam in refectorio. Rodriq. tom. 1. quæst. regul. q. 20. artic. 14. col. 3. fine. Non incurreret autem, si in choro, vel refectorio non adesset alius sacerdos, quia tunc ad Diaconos pertinet, &, istis deficientibus, ad alios Clericos, qui tamen versum Dominus vobiscum non dicunt. Videatur Panor. in cap. fin. de excess. Præl. num. 5. & eius Additionator litera L. Sayrus lib. 4. de censur. c. 16. à n. 14.

Nauar. Sylu. Rodriq. Panorm. Add. Pan.

27 Noto 6. quòd qui bona fide sine dolo, inaduertenter, aut ignoranter, vel imprudenter ante legitimam ætatem ordinari se fecit, putans se habere legitimam, non incurrit pœnam suspensionis positam in dicta extrauag. Pij II. quia illa solùm punit præsumentem, ac temerarium, quarè cum ad ætatem peruenerit, poterit sine scrupulo celebrare. Ita Nauarr. in cap. Accepta, de restitur. spoliat. oppos. 8. numero 32. & in summ. cap. 27. num. 156. Quaranta in sum. bull. verbo Ordo, versu Quibus sic, pag. mihi 486. Rodriquez tomo 3. quæst. regul. quæst. 23. artic. 11. Filliuc. tomo 1. tractat. 17. cap. 5. quæst. 5. numer. 84. Miranda tom. 1. manual quæst. 39. artic. 6. versu Solummodò est difficultas; Ledesma 1. part. sum. de sacram. ord. cap. 7. concl. 1. versu Lo tercero se hà de aduertir, pag. 658. Suar. tom. 5. in 3. p. disp. 31. sect. 1. num. 26.

Nauar. Quarant. Rodriq. Filliuc. Mirand. Ledesma. Suarez.

28 Idem sensit Nauarrus loco cit. de restit. spoliat. num. 35. de eo, qui temerariè quidem ordinatus fuit à principio, posteà tamen bona fide, & candida simplicitate, per pœnitentiam purgato peccato illius malæ susceptionis, ordinem exercuit, id sibi licere putans; hunc enim, ait Nauarr. non fieri irregularem. Sequitur Ledesma loco cit. quia hic deest præsumptio.

29 Sed quid de eo, qui bona fide ad presbyteratum ordinatus est propter parentum testimonium, credens habere se legitimam ætatem, posteà, adueniente mala fide, & sciens, se non habere legitimam ætatem, antequam ad eam perueniat, celebrat.

℞. Hunc non incurrisse à principio suspensionem propter dicta, vnde, adueniente mala fide, si celebret, non est cur irregularitatem incurrat. Ita Nauar. lib. 1. consil. de temp. ordin. consil. 8. Quaranta in sum. verbo Ordo, versu Notandum, quòd in ordinato, pag. 487. Rodriq. tom. 3. quæst. regul. quæst. 23. artic. 14.

Nauarrus. Quarant. Rodriq.

30 An autem iste celebrando peccet. Nauarr. loco cit. putat, nullo modo peccare, quod non omnino improbabile dicit Ledesma loco citat. difficult. 3. versu Por lo qual, pag. 662. Rodriquez tamen, & Zerola 1. p. praxis, verbo Dimissoriæ ad ordines, ad quartum, notab. 5. censent, eum peccare mortaliter toties quoties celebrat. Et est certius, nam sciens pre-

Ledesma. Zerola.

prohibitionem de non celebrando ante ætatem, si celebrat, facit contra iura in re graui, quod est mortale.

31 Si quæras, quis poterit absoluere à suspensione eum, qui ante ætatem scienter ordinatus est, cum ad ætatem legitimam peruenerit, absque eo quòd in malè suscepto ordine ministrauerit.

Rx. Hoc dubium procedere in sententia eorum, qui tenent, hanc suspensionem esse perpetuam, & nullum posse celebrare, etiam quando venerit ad legitimam ætatem sinè absolutione ab ea de qua diximus hic supra, num 21. Dico itaque, quòd ille, qui ordinatus est ante ætatem, & per consequens remansit suspensus, vel solùm est talis in foro conscientiæ, vel etiam talis suspensio deducta est ad forum contentiosum. Si suspensus est solùm in foro conscientiæ, possunt Prælati regulares, Generales videlicèt, & Prouinciales absoluere. Ita Rodriq. tom. 1. quæst. regul. q. 20. art. 14. & art. 1. refert ad hoc priuilegium Clementis IV. quod etiam refert Casarub. in comp. verbo Absolutio ordinaria quo ad fratres num. 7. Et hic Pontifex nobis id clarè concedit in eius constit. 2. §. 9. infra Quod etiam concessit Gregorius XIV. Clericis, qui Ministri infirmorum dicuntur, in bulla, quæ incipit, Illius, §. 27. quam refert Cherub. tom. 2. bull. in Gregorio XIV. constit. eius 17. pag 706. de qua etiam A Sorbo in compend. verbo Absol. ordin. quoad fratres, titul. Ex priuileg. eorum, qui Ministri infirm. appell. in princip. in qua sic habetur. *Ac pro tempore existenti Præfecto generali huiusmodi, vt per se, vel per alium, seu alios, ad id per eum pro tempore deputatum, seu deputatos, omnesq; & singulos eiusdem Congregationis socios, & personas sub eius obedientia, disciplina, & correctione pro tempore degentes, ab omnibus, & singulis eorum peccatis, ante, vel post ingressum in dictam Congregationem per eos commissis, necnon à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis, & secularibus sententijs, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine (non tamen nominatim) quomodolibèt latis, & promulgatis, & huiusmodi sententijs innodatos, aut in locis ecclesiastico interdicto suppositis, diuina officia celebrantes, aut ordines suscipientes, & censuris huiusmodi sic ligatos, & propterea, aut aliàs ex quocumque capite, vel causa, præterquam homicidij voluntarij, bigamiæ, ac membrorum mutilationis, irregularitatem incurrentes, Apostolica auctoritate, in foro conscientiæ tantùm absoluere, necnon cum eis, si opus fuerit, etiàm cum rehabilitatione, & abstersione inhabilitatis, & infamiæ maculæ dispensare.*

Rodriq. Casarub. Cherub. A Sorbo.

32 Circa quod priuilegium noto primò, quòd absoluere à prædictis, ad Generalem, vel ab eo deputatos pertinet; Quare Prouinciales, neq; Correctores per hoc priuilegium poterunt absoluere ante ætatem ordinatum. Quod Prælati possint infamiæ maculam abolere tenet Llamas 4. p. meth. c. 3. §. 8.

33 Noto etiam, ne scrupulis angaris, quod dicti Clerici ministri infirmorum gaudent priuilegijs Mendicantium, vt patet ex dicta bulla, Illius, §. 26. Et dicit Rodriq. tomo 1. quæst. regul. quæst. 55. artic. 11. & Mendicantes, qui habent priuilegium, vt possint frui priuilegijs alijs non solùm concessis, sed etiam concedendis vt nos Minimi habemus à Iulio II. per hanc constit. §. 14. illis verbis *Per quoscumque Romanos Pontifices, ac Sedem præfatam concessis, ac in posterum concedendis.* possunt etiam frui priuilegijs concessis dictis Ministris infirmorum. Neque valet, si dicas, Iulium II. locutum fuisse de priuilegijs concedendis Religionibus suo tempore à Sede Apostolica approbatis, & Religio horum Ministrorum multo tempore post fuit approbata. Nam priuilegia Mendicantium à Sixto V. fuerunt non solùm approbata, sed etiam de nouo concessa, vt habet Rodriq. tom. 1. quæst. regul. q. 55. art. 17. Qui idem Pontifex etiam approbauit dictum Ordinem Ministrorum infirmorum vt patet ex eius constit. 25. in bull. Cherub. fol. 519. quæ incipit, Ex omnibus, & nostra priuilegia fuerunt ex certa scientia, quæ habet vim nouæ concessionis, vt dixi supra in constit. 2. Sixti IV. num. 4. confirmata ab Vrbano VIII. feliciter regnante, vt constat ex eius const. 1. §. 1.

Rodriq. (margin) Rodriq. Cherub.

34 Maneat igitur tamquam certissimum, quòd Prælati regulares, Generales videlicèt, & Prouinciales, ac etiam Correctores, & horum Vicarij possunt absoluere à suspensione incursa propter sumptionem ordinum ante tempus, cum ordinatus ad ætatem legitimam peruenerit, & interim non celebrauerit, & hoc in foro conscientiæ. Quod etiam ampliùs patet ex eo quòd Episcopi id possunt per Concil. Trid. sess. 24. de reform. cap. 6. & eam auctoritatem, quam habent Episcopi in suos subditos in foro conscientiæ, habent Prælati regulares in suos, si non vigore dicti capitis Liceat, vt aliqui volunt, saltem vigore priuilegij Pij V. de quo dixi supra in constit. Pyrrhi, num. 46. In terminis hanc nostram opinionem tenent Zerola 1. p. prax. verbo Dimissoriæ, ad quartum, notab. 1. & 2. Quaranta in summ. bull. verbo Ordo, versu Tertiò limita, pag. mihi 487. Sayrus lib. 4. de censuris, capit. 16. numero 28. qui contrarium dicere videtur lib. 6. cap. 12. num. 14. Bonacina de censuris, disput. 3. quæst. 6. puncto 5. numero 5. versu Tertiò huius. Suar. de censuris, disput. 31. sect. 1. numero 32. fine, Sbrozzius lib. 2. de offic. Vic. quæst. 20. fine; licèt notetur in synopsi, quæst. 21. numero 10. Et quod dico de suspensione, quando est occulta, & in foro conscientiæ, quando ordinatus non celebrauit, intellige etiam de ea, quando celebrauit, & de irregularitate, quam celebrando incurrit; nam cum ad ætatem legitimam peruenerit, potest etiam Prælatus regularis eum absoluere, & dispensare: non solum vt in malè susceptis ministret, sed etiam vt vlteriùs ad alios promoueatur, vt benè Cruz libro primo de statu Relig. capit. sexto, dub. 15. conclus. 7. Portel in dub. regul. verbo Ordines sacri numero 14. Quare quando Nauarr. in manuali, capit. vigesimo quinto, numero 70. & Rebuffus 2. part. praxis, tit. De Cler. ad sacr. ord. malè prom. notab. 4. & alij dicunt, quòd in ista irregularitate solus Papa dispensat, intelligendi sunt, seclusis priuilegijs; nam Papa hanc potestatem communicare potest cuicumque voluerit.

Trid. Zerola. Quaranta. Sayrus. Bonacina. Suar. Sbrozzius. Cruz. Portel. Nauar. Rebuff.

35 Si autem suspensio sit deducta ad forum contentiosum, an possint Prælati regulares suos subditos absoluere, & dispensare in irregularitate similiter ad idem forum deducta, maius dubium est. Rodriq. tomo 1. quæst. regul. quæst. 20. artic. 14. fine respondet, quod quando suspensio non est perpetua, possunt: Possunt etiam, quando non est reseruata Pontifici, licèt sit perpetua; Hæc pœna contra ordinatos ante ætatem licèt sit perpetua, non est tamen reseruata; vnde poterunt Prælati regulares ab ea absoluere, vt habet Henriq. libr. 13. de excommunic. cap. 35. num. 2. Miranda tom. 2. manual.

Rodriq. Henriq. Miranda.

Suar. Sayrus. Peregr. Præl.q.36.art.16.concl.7.fine Suar.de censuris, disp. 29.sect.1. num.15. Sayrus lib.4.de censuris, cap.17. num.12.& refert Peregrin.2.part.sui comp.tit.Ordines,§.2. Sixtum IV. concessisse Prælatis Oliuetanorum, vt possent absoluere suos subditos ordinatos ante legitimam ætatem, qui in ordinibus ministrarunt à suspensione, & ita cum eis dispensare in irregularitate, vt non solùm in susceptis ministrent, sed etiam vt ad omnes alios, etiam presbyteratus promoueantur.

36 Sed licèt supradicta vera sint,& pateant etiam per priuilegia citata, numer.31. in quibus conceditur facultas absoluendi ab omni suspensione,non determinando, an solùm in foro conscientiæ, an in foro fori, tunc enim, cum fauores ampliandi sint, iuxta regulam iuris *Odia restringi*, quæ est 15. de regul. iur. in 6. intelligendum est in vtroque foro. Audio tamen, quòd stylus Curiæ Romanæ, cui standum est, in hoc casu habet contrarium, quia omnes tales ordinati ante tempus, vel sine dimissorijs, vel extra tempora, siue Regulares, siue seculares Clerici sint, petunt dispensationem à Papa, vel per Datarium, vel per summum Pœnitentiarium.

37 Idem dico de irregularitate, quando ordinatus ante ætatem celebrasset,nam licèt Regularium Prælati habeant auctoritatem dispensandi in quacumq; irregularitate in vtroq; foro, exceptis tribus, nimirum homicidij voluntarij, bigamiæ, & mutilationis membrorum,vt Miranda tom.2.manual.q.8.art.14. concl.5. vbi affert multa priuilegia, & constat ex cõstit.2. Iulij II.§.29. Hoc casu tamen propter stylum Curiæ in contrarium,in foro contentioso puto id tutè fieri non posse. (Mirand.)

38 Sed quid possit stylus Curiæ Romanæ, si quæras.

℞. Facere ius, & nihil contra ipsum facta valere. cap.Ex literis, de constit. & cap.Quàm graue, de crim. falsi. Felin. in capit. Ex parte, de rescript. num.16. & in cap. Ex literis, num 4 Guido Pape quæst.119.Paulus Parisius part.1.consil.44.num.17. Menochius consil.270. num.19. Aloysius Riccius collect.1206. qui addit, quòd stylus Curiæ præualet etiam consuetudini; & collect.794.assignat styli Curiæ multos effectus. Verum quidem est,quòd vnius Doctoris dicto, de stylo attestantis standum non est; cum enim stylus in facto consistat, debet pluribus de certitudine, & scientia attestantibus probari. Menoch. consil.464. numer.27. & consil. 364.num.12.& omnium probationum maxima est assignatio alicuius casus, in quo ita fuisse obseruatum probetur. Menoch. consil.480. numero 9. Vnde cum de stylo certò non constat,iurescripto stari potest.Cassiodorus tit.de restit. spoliat. decision.9. num.17. (Felin. Guid. Pap. Pau Paris. Menoch. Aloys.Ricc. Cassiodor.)

39 Sed quid,si Episcopus ante ordinationem præmittat excommunicationem, ne quis habens impedimentum occultum accedat ad ordines suscipiendos.

℞. Quòd ista excõmunicatio in primis afficit non solùm Clericos, sed etiam Regulares, nam licèt in Regulares iurisdictionem non habeat, quia tamen prohibentur à Papa per Canones,& Pontificias constitutiones ordines suscipere, nisi debitas, & requisitas conditiones habeant, ideò potest Episcopus dictos Canones, & constitutiones Pontificias adiuuãdo, pœnam apponere, per doctrinam Panor.in cap. Innotuit, de eo, qui furt.ord. susc. numer.2. vbi adducit cap.Vt animarum,de constit.in 6. docet Glossa in Clementina Ne Romani,de elect. verbo Tolli. Deinde videndum est, an prædicta excommunicatio sit lata, vel ferenda; Nam si lata sit, suscipientes ordines cum impedimento occulto, ætatis V.G. incurrunt irregularitatem; excommunicatus enim suscipiens ordines, etiam minores, fit irregularis.Nauarr. cap.25. num.72. versu Decimò peccat. Si ferenda, vel comminatoria, peccant mortaliter Zerola 1.part. praxis, verbo Dimissoriæ ad Ordines, ad 4.fine. (Panor. Glossa Nauar. Zerola)

40 Sed quis absoluet ab hac excommunicatione, & super irregularitate dispensabit. Nauarrus in sum. cap.25.numer.7. versu Sextò peccat, dicit, hoc pertinere ad Papam, citat cap.Innotuit, de eo, qui furt. ord.suscep.& est verum, non solùm secundùm prædictum capit. Sed etiam per duo antecedentia. At per priuilegium puto posse Prælatos regulares. Innuitur dicto cap.Innotuit, & alijs antecedentibus, quatenus dictis cap.datur facultas Episcopo dispensandi cum taliter ordinato, si, habitu regulari suscepto, pœnitentiam egerit; quatenus etiam Prælati regulares auctoritatem habent quasi episcopalem, & eamdem in suos subditos Regulares, quam Episcopi in suos, & quatenus possunt dispensare in omni irregularitate, vt dixi hic suprà, num.37. (Nauar.)

41 Monet autem Henriq. lib.10. de sacram. ord. cap.20.num.1.& 2. & eum secutus Filliuc. tomo 1, tract.9.cap.5.quæst.5. num.99. Quòd non deberent Episcopi accedentes ad ordines prohibere sub excommunicatione latæ sententiæ, ne accedant cum impedimento occulto, & multò minùs edicere, se non habere intentionem ordinandi eos, qui essent aliqua censura irretiti, vel irregulares, ne sint occasio inijciendi nouos laqueos, quin potiùs deberent ad cautelam in generali, sic accedentes ab omni excommunicatione, & censura absoluere, dispensareque in omni irregularitate, in qua possunt secundùm Deum,& Canones, sicut monet Pontificale Romanum. (Henriq. Filliuc.)

42 Quæ absolutio, & dispensatio prodest pro rebus dubijs, & oblitis, sicut absolutiones, quæ fiunt à Prælatis tempore visitationum, vel reconciliationum, de quibus dixi tomo 1. Religiosi, quæst. 1. capit.5. fine. Et ita prodest dicta absolutio, & dispensatio data in generali, vt si quis deinde fuerit recordatus innodatum se fuisse aliqua excommunicatione,seu irregularitate, non tenetur de his ampliùs absolutionem quærere, quia iam sublatæ censentur, sed satisfacit confitendo peccata, ob quæ illa incurrit,quæ peccata iam reseruata non sunt. Atque ita docet Nauarr.in sum.cap.26.num.13. Sylu.verb. Confessio primò, quæst.4. num.7. & alij, quos citat Nauarr. (Nauar. Syln.)

43 Sed, an prosit Regularibus exemptis, posset dubitari.

℞. Tamen prodesse,si accedant cum licentia Prælati, sicut si data esset absolutio, & dispensatio à proprio Prælato, quia omnia videntur concessa,sine quibus ordinatio non potest rectè expediri.Ita Henriq.lib.10.de sacram.ord.cap.20.num.2.Syluest.verbo Irregularitas,q 9.nu.11.fine; habetur in c.Præterea,de off.deleg. (Henriq. Syln.)

§. XIX.

§. XIX.

44 ADuerte, quòd hic concedit, quòd tantùm Generalis, & Prouinciales possint benedicere omnia ornamenta ecclesiastica. Quam facultatem extendit etiam ad Correctores locales Leo X. vt constat ex illius constit. 18. §. 3. infra, quæ incipit, Religionis. Et probaui 2. p. Ritualis, notab. 9. vbi etiam probaui notab. 8. prædictos posse, non solùm corporalia, & alia ornamenta ecclesiastica benedicere pro vsu suarum Ecclesiarum, sed etiam pro alijs Ecclesijs.

§. XX.

Casarub. A Sorbo

45 NOta, quòd hoc est magnum priuilegium, & nusquàm alijs concessum, vt dicit Casarub. in comp. priuil. verbo Ædificare, numer. 20. vbi A Sorbo vocat hoc priuilegium nobile. Sed hodie vacat, per ea, quæ dixi supra in constit. Pyrrhi, num. 48. & 49. Et nota hic etiam auctoritatem, quam habent Conseruatores excommunicandi molestantes, & inquietantes.

§. XXI.

46 ADuerte, quòd ista facultas fuit limitata per Leonem X. in Concil. Lateranen. vt patet infra in Leone, constit. 26. §. 13. vt scilicèt non possemus Ecclesias consecrari facere ab alieno Episcopo, nisi Ordinarius bis, aut ter cum debitis reuerentijs, & instantia requisitus, sinè legitima causa recusauerit. Sed iam supradicta priuilegia cessarunt per Concil. Trid. sess. 6. de reform. cap. 5. vbi dicitur *Nulli Episcopo liceat cuiusuis priuilegij prætextu pontificalia in alterius Diœcesi exercere, nisi de Ordinarij loci expressa licentia*. Rodriq. tamen to. 1. q. regul. q. 19. art. 4. & Miran. to. 2. manual. q. 39. art. 1. concl. 3. putant, quod priuilegium Leonis, quando scilicet Ordinarius fuerit à fratribus ter requisitus cum debita instantia, & reuerentia, non sit reuocatum. Nam dicunt, Concilium solùm intendit, quòd nullus Episcopus possit pontificalia exercere in aliena Diœcesi virtute cuiuscumq; priuilegij; non tamen negat, Episcopos ea posse facere virtute iuris communis. Et dicunt, quòd in iure communi habetur cap. 1. de suppl. neglig. Prælat. quòd si Ordinarius Diœcesanus tertiò cum humilitate, & deuotione requisitus, noluerit Abbatem benedicere, ipse Abbas Monachos substitutos in Abbates benedicere possit. Et simile quid dicunt quòd conceditur in cap. Nihil est, de elect. §. vlt.

Trid.

Rodriq. Mir.

47 Sed nihilominùs puto, quòd dictis priuilegijs per Concilium sit derogatum. Nam cap. Nihil est, solùm conceditur, quòd Episcopi, qui sunt vltra Italiam, possint ante confirmationem ministrare propter necessitates Ecclesiarum, & vtilitates in spiritualibus. Et quia Abbas ante benedictionem non recipit potestatem spiritualem, vt Abbas dicto capit 1. num. 2. Ideo ne Monasteria propter Episcoporum negligentiam detrimentum aliquod in spiritualibus paterentur, Papa dicto cap. 1. De supplenda, concedit, vt dicto casu possint Abbates substitutos suos benedicere. Sed in nostro casu nulla talis necessitas, neque in spiritualibus, neque in temporalibus apparet, cum Prælati regulares habeãt auctoritatem Ecclesias sui Ordinis solemniter benedicendi, vt constat ex §. sequ. & dixi 2. p. Ritualis, notab. 2. & in Ecclesijs benedictis bene possunt diuina celebrari, sicut in consecratis.

Abbas

§. XXIII.

48 NOta, quòd loquitur de his, qui tempore concessionis erant recepti in Religione, & de quibus, propter non seruatam ad vnguem formam iuris communis in transeundo ad nostram Religionem, poterat esse, vel oriri aliqua dubitatio, vel lis; ad quæ tollenda Pontifex hoc §. concessit, vt perpetuò permanerent in nostra Religione, & etiam quòd possent absolui à quacumq; excommunicatione, & dispensari super quacumq; irregularitate, incursis propter dictam causam. Itaque puto, quòd hoc priuilegio nihil prouisum sit pro futuro, sed tantùm pro illo tempore, maximè quòd hac eadem constitutione infra, §. 31. prouidet pro transeuntibus in futurum.

§. XXIV.

49 NOto 1. quòd nomine Tutricum intelligo eas deuotas, quæ Religionem verbis, & operibus tuentur toto corde, & affectu, ad quas animandas pro Religionis augmento Papa cõcedit hoc priuilegium. Non verò intelligo nomine Tutricum eas mulieres, quæ habent aliquam participationem, vt vocant, datam sibi ab aliquo fratre consanguineo, vel amico, etiamsi sit à Generali subscripta, si prædicta non faciant, nimirum verbis, & operibus Religionem tueantur. Et istæ, quantumuis dictam participationem habeant, si benefactrices dicto modo non sint, non participant de bonis operibus fratrum, nam Generales intelligunt semper dari illas participationes veris benefactoribus.

50 Noto 2. quòd nomine Fundatricum veniunt solummodò tria personarum genera, 1. earum, quæ dant fundum, pro Conuentu fabricando. 2. earum, quæ Conuentum ædificant, vel in maiori parte. 3. earum, quæ dant redditus pro sustentatione fratrum in numero competenti, V.G. octo, vel decem ad minus, prout determinatur in Capitulo Genuensi 1. num. 11. Nec Capitulum Generale habet auctoritatem adscribendi in numerũ Fundatricum, nisi dicta tria genera personarum. Nec priuilegia concessa à Regula, vel Pontificibus Fundatricibus, extenduntur nisi ad supradictas personas, vt ex dictis Regula, & priuilegijs patet. Vnde quantumuis aliqua mulier benefactrix existat, si vnum ex tribus dictis non fecerit, non potest esse Fundatrix, nec priuilegijs Fundatricum frui. Quod etiam determinatũ fuit in Capitulo Romano vltimo, sess. 9. nam hæc priuilegia concessa sunt specialiter, vt Religio augeatur, amplietur, & dilatetur. Quare falluntur multi, arbitrantes, posse aliquam mulierem maximè benefactricem assumi in numerum Fundatricum, & sic in Capitulo Generali procurant, vt in dicto numero adscribatur, qua adscripta, putant, quod possit frui Fundatricum priuilegijs, Conuentus ingredi, &c. falluntur, inquam, quia si vnum ex dictis tribus non fecerit, non potest dictis priuilegijs vere fundatricibus concessis, frui. Quare si Monasteria ingrediatur, incurrit (si bona fides non excuset) in excommunicationem maiorem latæ sententię, à solo Papa absoluenda. Et Superiores, seu fratres admittentes, vel introducentes incurrunt suspensionem à diuinis ipso facto, & priuationem officiorum, quæ obtinent, & inha-

inhabilitatem ad alia in posterum obtinenda, prout statuitur in bulla Pij V. quę incipit, Regularium personarum, quam refert Cherub. tom. 2. bull. in Pio V. constit. eius 20. fol. 198. Et etiam excommunicationem, per constit. Gregorij XIII. de qua infra in Constit. 6. Iulij II. num. 15. Cherub.

51 Nec te moueat, quòd nostræ Fundatrices fuerunt exceptæ per declarationem Cōgregationis sub Gregorio XIII. Nam intelligitur illa declaratio de veris Fundatricibus, non de illis, quæ solo scripto tales sunt. Nec secundò te moueat, quòd dictum Capitulum Genuense 1. statuit quòd quæ mulier dederit valorem quinquaginta ducatorum perpetui redditus, possit frui priuilegijs Fundatricum. Nam primò dicit ibi Capitulum, quòd tales Fundatrices non sunt, nec tales debent vocari. 2. quia viderunt Patres illius Capituli priuilegia a Regula, & summis Pontificibus fuisse, & esse solùm concessa veris Fundatricibus, ordinauerunt P. Zeloso, vt statim ac fuisset Romæ adiret Papā & eius oraculum super hoc impetraret: Quod tamen oraculum, seu priuilegiū, quòd Capitula generalia possent admittere aliquas mulieres benefactrices, quæ dedissent summam perpetui redditus quinquaginta ducatorum (quæ summa modò attingeret quasi ad summam trecentorum ducatorum) numquam, quod viderim, fuit à Religione impetratum.

52 Noto 3. quòd hoc priuilegium quò ad ea, quæ possunt Episcoporum iurisdictionē perturbare, V.G. quòd non possint, dictæ Tutrices, & Fundatrices coram Episcopis conueniri, ab ipsis excommunicari, suspendi, interdici, hodie vacat per Concil. Trident. sess. 24. de reformat. cap. 11. Quò ad alia verò, quæ prædictam iurisdictionem non perturbant, vt quòd possint absolui à multis casibus, & censuris, à quibus possunt Religiosi, & quòd possint adesse diuinis tempore interdicti, eo modo, quo possunt Religiosi, dū tali interdicto causam non dederint, &c. puto, quòd stet in suo robore. Nec contrarium sentit Trid. loco cit. quia Concilium solùm intendit derogare ijs priuilegijs, quæ perturbationem in iurisdictione Episcoporum possunt generare, vt patet ex illis verbis. *Quoniam priuilegia, & exemptiones, quæ varijs titulis plerisque conceduntur, hodie perturbationem in Episcoporum iurisdictione excitare, & exemptis occasionem laxioris vitæ præbere dignoscuntur*. Et ex proœmio statuti colligitur mens statuentis, vt Panorm. in c. Aduersus, n. 2 de immunit. eccles. Trid. Panor.

53 Nec te moueant verba illa. *Et exemptis occasionem laxioris vitæ præbere*, quasi intendat Concilium derogare priuilegijs exemptorum propter duas causas, nimirum ad tollendam perturbationem in iurisdictione Episcoporum, & ad tollendam exemptis occasionem laxioris vitæ, & quòd si dictæ Tutrices, & Fundatrices possent absolui, vt diximus quòd hoc illis esset occasio laxioris vitæ. Nam, præterquā quòd hoc est falsissimum, non minùs enim erit difficile dictis Fundatricibus, si in aliquid crimen lapsæ fuerint, absolui à fratribus, quàm a Pœnitentiarijs Episcoporum, verba illa. *Et exemptis occasionem laxioris vitæ præbere* referuntur ad immediatè antecedentia, quasi laxior vita prætextu priuilegij Episcoporum iurisdictionem sit turbatura. Pro hac materia Fundatricum vide constit. huius Pontificis 6. §. 3. numero 6. & 7.

§. XXX.

54 Noto 1. circa illam clausulam *Eumdem Frāciscum de Paula à quibusuis, &c.* quòd ista clausula fuit introducta ad tollenda pericula nullitatum, quæ possent oriri ex excommunicatione, suspensione, & interdicto. Et hæc absolutio reddit gratias efficaces, & validas, non obstantibus dictis impedimentis. Ita Sayrus lib. 2. de censuris, c. 5. num. 12. Henriq. lib. 13. c. 13. n. 3. Ricciullus de iur. person. lib. 4. c. 9. num. 1. Sayrus. Henriq. Ricciull.

55 Noto 2. quòd ista absolutio non absoluit realiter, & in effectu, sed tantùm suspendit impedimentum, quousque gratia suum sortiatur effectum, quo secuto, excommunicatio, suspensio, & interdictum redeunt. Quare sic absolutus nullam aliam gratiam consequitur, nisi eam, ad cuius effectum tantummodò absoluitur; Quare si celebret, diuinis intersit sic innodatus, eas omnes pœnas incurret, quas excommunicatus, suspensus, & interdictus. Ricciull. loco cit. num. 4. & 5.

56 Noto 3. quòd per illa verba *A quibusuis excommunicationis* comprehēditur non solùm excommunicatio maior, sed etiam minor, si obsit ad effectum priuilegij consequendum, siue excommunicatio sit à iure, siue ab homine. Rebuffus in praxi benefic. p. 1. tit. Forma, & declaratio nouæ praxis, versu Teq; absoluentes, n. 3. & 4. pag. 145. Rebuff.

57 Noto 4. circa illa verba *Quauis occasione, vel causa* latis, quòd per ista verba intendit Papa, quòd ista absolutio sit ad tollendū impedimentum excommunicationis, &c. etiamsi illud impedimentum prouenerit ex culpa impetrantis, seu sine culpa sua impetrans in excommunicationem, suspensionem, &c. incurrerit. Rebuff. loco cit. n. 8.

58 Noto 5. quòd ista absolutio nō prodest in duobus casibus 1. ei, qui scienter per annum integrum, & continuum, non interpolatum, in excommunicatione manserit cum animi pertinacia. Nec potest dici cum animi pertinacia, si absolutionem petijt, & per ipsum non stetit, quò minus obtineret. Quarum conditionum vna deficiente, nō potest dici insordescentia 2. Nec prodest ei, qui manserit etiam scienter, per quatuor menses excommunicatus. Primò, quia non vult parere sententiæ rei iudicatæ. 2. quia fuit incendiarius. 3. violator Ecclesiarum 4. quia falsificans, aut falsificare curans literas Apostolicas, vel si vsus est literis falsificatis, aut fuit receptor, aut fautor falsificantium, 5. quia detulit res vetitas ad infideles. 6. quia violator extitit ecclesiasticę libertatis. 7. quia non obtemperauit mandato Apostolico. 8. quia impediuit Nuncios, vel executores, vel Officiales Sedis Apostolicæ. Ita habetur in regula 65. Cancellariæ. Quas regulas refert Quaranta in sum. bull. verbo Regulæ Cancellariæ pag. 569. Vide Rebuffum, Sayrum, Henriq. loc. cit. Ricciull. cap. 8. & Naldum verbo Absolutio, n. 8. Quarant. Rebuff. Sayrus. Henriq. Ricciull. Nald.

§. XXXI.

59 Noto 1. circa illam clausulam *Pro potiori cautela* quòd ista clausula significat, quòd iam dispositα sufficiant, & inducit abundantem dispositionem. Tuscus verbo clausula, concl. 31. Tuschus.

60 Noto 2. quòd Papa concedit, vt possimus recipere ad habitum nostrum omnium Religionum fratres, non solùm Mendicantium, sed etiam aliorum quorumcumq; Ordinū quātumuis priuilegiatorum.

Hic

Hic notanda sunt, quæ dixi tom. 1. Religiosi, quæst. 1. cap. 24. & §. sequ. vbi dixi, quo modo liceat Prælatis recipere fratres professos alterius Religionis, & quid debent facere transeuntes, docui in fine prædicti c. quòd non possumus recipere fratres Minores, per priuilegium Iulij II. infrà const. eius 16. Nec Capuccinos per priuilegium Pij V. infra. Const. eius 2. Quãtum autem attinet ad præsens priuilegium, aduerte, quòd non est reuocatum, si sanè intelligatur, per cõst. Pij V. quæ incipit, Quæcumque sacrarum, quam refert Cherub. in suo bull. tom. 2. in Pio V. const. eius 89. pag. mihi 290. nam hæc extrauagans Pij V. non intelligitur de ijs, qui transeunt, iuris communis ordine seruato, nimirum petita, licèt non obtenta licentia, & zelo perfectioris vitæ, vt habetur in cap. Sanè, & cap. Licet, de regul. & cap. Statuimus, & cap. Mandamus, 19. quæst. 3. & supponit Triden. sess. 14. de reformat. cap. 11. & sess. 25. de Regul. cap. 19. Quo pacto intelligendum est hoc priuilegium, vt scilicet possimus recipere omnes, & quoscumq; Religiosos, qui zelo perfectioris vitæ ad nostram Religionem trãsire voluerint, petita per se, vel per alios, scripto, vel verbo, licentia à Prælato eam dare potente, licèt non obtenta, & hoc modo intellectum priuilegium est in suo robore. Sed constitutio Pij V. intelligitur de fugitiuis, & apostatis, qui non zelo perfectioris vitæ, & petita à suis Superioribus licentia, sed absque vlla licentia prædicto modo petita, vel metu alicuius pœnæ, vel obiurgia, & contentiones, & leuitates ad aliam Religionem transire prætendunt, quo modo intellectum priuilegium est derogatum, per dictam constit. Pij V. Quam hoc pacto intelligit Nauarr. lib. 3. consil. de regul. consil. 88. & alij, quos adduco cap. illo 24. Religiosi, sub conclus. 2. verbo Neque his obstat. Sed circa transeuntes nunc seruãdum est omnino decretum Congreg. de mandato Vrbani 8. quod habes infra, in eius constit. 10. §. 2.

Cherub.

Trid.

Nauarr.

§. XXXII.

61 Noto 1. quòd Pyrrhus in sua constit. §. 8. concessit, vt fratres nostri possent absolui ab omnibus casibus ipsi reseruatis, quod deinde confirmauit ex certa scientia Sixtus IV. in eius constitut. 2. §. 6. & Iulius II. hac eadem constit. §. 1. Hic de nouo addit, quòd non solùm possint nostri confessores absoluere fratres nostri Ordinis à casibus prædictis, sed etiam quòd possint vbilibèt absoluere aliàs personas, tàm ecclesiasticas, quàm seculares, iuxtà formam à Pyrrho concessam, & à Sixto confirmatam, nimirum ab omnibus casibus, & censuris Episcopis à iure, vel ab homine reseruatis.

62 Sed ista facultas modo vacat quo ad personas extrà Ordinem, per decreta Congregationis Regularium, facta de mente Clementis VIII. de quibus dixi tom. 1. Religiosi, q. 1. cap. 21. §. 1. & in appendice eiusdem libri, pag. 682. vacat, inquam, sed solùm extra Vrbem, & in partibus Italiæ, vt patet ex primo decreto, & dicit Naldus in sum. verbo Bulla Cœnæ, nu. 62. Itaque Regulares degentes Romæ, & in alijs partibus Mundi poterunt hac, & alijs facultatibus absque scrupulo vti.

Naldus.

63 Et quia tempore Pauli V. dubitatum fuit, an vigore dicti decreti Regulares in Italia, & extra Vrbem degentes prohiberentur absoluere à censuris dictis Episcopis reseruatis, ideo eadem sacra Congregatio de mandato Pauli V. aliud edidit decretum super hoc, tenoris sequentis. *Quoniam sacra Congregatio Cardinalium, negotijs Episcoporum, ac Regularium præpositorum nuper accepit, quam plures Regulares tantum facultatis, seu priuilegij ab Apostolica Sede sibi concessum profiteri, vt etiam à casibus locorum Ordinarijs in eorum Diœcesibus reseruatis absque alia ipsorum Ordinariorum licentia pœnitentes absoluere minimè dubitent, nonnullosq; alios in decreto prohibitionis absolutionis à casibus Sedi Apostolicæ, vel locorum Ordinarijs reseruatis die 9. Ianuarij 1601. fel. record. Clementis Papæ VIII. iussu edito, necnon in declaratione illius, eodem Clemente Pontifice iubente, die 25. Nouembris 1602. promulgata, excommunicationes Sedi, vel Ordinarijs prædictis reseruatas, minimè comprehensas asserere. Vnde fit, vt metus, quo homines à peccando coerceantur, absolutionis facilitate exolescat. Ideo sacra Congregatio de S. D. N. Pauli Papæ V. speciali mandato, viuæ vocis oraculo desuper habito, decretum huiusmodi, illiusq. declarationem, necnon censuras, & pœnas, in eisque contenta omnia confirmanda, atque innouanda operæ pretium duxit, prout per præsentes confirmat, atque innouat, ab omnibusq; sacerdotibus, tam secularibus, quàm regularibus quorumuis Ordinum, etiam Mendicantium, Militiarum, Congregationum, aut cuiusuis alterius Instituti, etiam necessariò exprimendi, quouis nomine nuncupetur, inuiolabiliter obseruari. Ac insuper vt nulli ex sacerdotibus prædictis, quibuscumq; priuilegijs, indultis, ac facultatibus suffulti, ab excommunicationibus, vel à casibus eisdem Ordinarijs, vel Sedi Apostolicæ reseruatis, tam ad forum contentiosum eorumdem Ordinariorum deductis, quàm non deductis, præterquam in mortis articulo, absoluere audeant, vel præsumant, vel eorum aliquis audeat, vel præsumat, sub iisdem censuris, & pœnis, eo ipso, & absque alia declaratione incurrendis, mandat, & præcipit. Non obstantibus omnibus, quæ idem Clemens VIII. in decreto, & declaratione huiusmodi voluit non obstare. Datum Romæ septimo Ianuarij, anno 1617.*

64 Sed, istis decretis non obstantibus, possunt hodie confessarij regulares ab episcopis approbari de licentia suorum Superiorum, ad quos id pertinet, absoluere quoscumq; à duello prohibito per bullam Clementis VIII. dummodò non comprehendantur in constitutione Gregorij XIII. & decreto Concilij Trid. id est dummodò non sit secutus effectus, & dũmodò duellum non sit publicum. Vt probaui in appendice tom. 1. Religiosi, pag. 687. Et concessit Paulus V. Congregationi Oratorij S. Mariæ de Vallicella de Vrbe, die 9. Aprilis, anno 1608.

65 Possunt etiam absoluere per eamdem constit. à peccato, censuris, & pœnis abortus fœtus animati, non obstante const. Sixti V. & Gregorij XIV. Tum quia id fuit de nouo concessum Congregationi Clericorum regularium ab eodem Paulo V. vt refert Peregr. 2. p. sui compen. tit. Absolutio quò ad seculares, §. 1. in scholio. Tum quia hic casus non est amplius papalis, sed episcopalis, vt patet ex constit. Gregorij XIV. & habet Scortia in selectas bullas theor. 388. & Regulares habent auctoritatem absoluendi ab omnibus casibus, à quibus possunt absoluere Episcopi, vt dico hic infrà n. 67. Peregr.

66 Potest etiam Generalis Ordinis per se, vel per alios absoluere eos, qui bona naufragantium rapuerint, iniuncta eis restitutione, vbi, & quando ea fieri poterit. Ita concessit Gregorius XIII. Societati

Iesu

Iesu viuæ vocis oraculo, die 18. Martij, anno 1584. Sed nescio, an de eo testetur aliquis Cardinalis, ideo fidem non adhiberem, nisi Peregrin. 2.p. sui compen.tit. Absolutio quò ad seculares, §.2. in schol. diceret, hoc priuilegium suæ Congregationi fuisse concessum a Paulo V. per confirmationem suorum priuilegiorum (quam refert ibidem, tit. Confirmatio, §.3.) tam propriorum, quàm communicatorum, cum clausula. *Quorum tenores*, quæ facit confirmationem ex certa scientia, vt dico infra, in constit. 4. Pauli III. §.9 nu. vlt. Quibus priuilegijs non obstant citata decreta Congregationis, quia post illa emanarunt, & credendum est, quòd cum illorum derogatione, quia alioquin inutilia fuissent. Peregr.

67 Possunt etiam confessarij regulares absoluere quoscumq; seculares ab omni sententia excommunicationis, suspensionis, & interdicti, & ab omni censura ecclesiastica, à qua possunt Episcopi absoluere suos Diœcesanos, ac etiam cum eis dispensare super omni irregularitate contracta occasione huius excommunicationis, suspensionis, & interdicti, si quam etiam diuina celebrando incurrerint, per priuilegium Martini V. concessum Ordini S. Hieronymi in Hispania, vt in illius compendio refertur, tit. Absolutio quò ad omnes, §. . Sed intelligitur in foro conscientiæ tantùm, & de illis censuris quæ iure communi Episcopis sunt concessæ. Quod priuilegium dicit esse innouatum per Paulum V. Peregrin. verbo Absolutio quo ad seculares, §.4. in schol. Peregr.

68 Episcopi autem possunt absoluere primò ab omni excommunicatione lata in iure, quæ nemini est reseruata, cap. Nuper, §. In 2. casu, de sent. excom. & communiter Doctores, quos refert Sayrus lib. 2. de censuris, cap. 19. n. 2. & 3.

69 2. Possunt absoluere ab omni excõmunicatione lata per hominis, vel iudicis sententiam, quæ generalis est, etiamsi lata sit per Papam. Sayrus loc. cit. num. 5. Sayrus.

70 3. Possunt absoluere excommunicatos à se ipsis, siue per legem, siue per statuta, vel à suis prædecessoribus. Sayrus loco cit. n. 6.

71 4. Possunt absoluere illos excommunicatos, qui scienter communicarunt in crimine, cum excõmunicatis nominatim ab Episcopo, eis consilium, auxilium, vel fauorem præbendo, si difficile sit ex aliqua iusta causa ad excommunicatorem accedere; dicto ca. Nuper, §. fin. Sed cum cautione de parendo mandatis excommunicatoris, etiamsi non sint illius subditi. Videatur Panor. d. c.

72 5. Possunt absoluere illos, qui, suadente Diabolo, manus violentas injiciunt in Clericum, cum percussio est leuis arbitrio Episcopi, cap. Peruenit, de sent. excomm.

73 6. Possunt absoluere pueros, qui ante pubertatem inciderunt in Canonem, Si quis suadente Diabolo, 17. quæst. 4. siue ante, siue post pubertatem postulent absolui, cap. Pueris, de sent. excommunic. & cap. Super eo. & cap. Quamuis, eodem tit. etiam possunt absoluere mulieres, & alias personas quæ sui iuris non sunt propter similes percussiones, & etiam alias personas magnæ potentiæ, & delicatas quæ laborem itineris sustinere non possunt, hoc tamen vltimo casu consulta prius Sede Apostolica. Cap. Mulieres, de sent. excom. Possunt etiam absoluere similes percussores, qui propter inimicitias capitales, quas habent, tutò non possunt Romam ire; cum iuramento tamen se præsentandi, quamcitius pro opportunitate poterunt, c. De cœtero, de sent. excom. Possunt etiam absoluere ostiarium Potestatis, qui à Clerico ad iram prouocatus prætextu sui officij illum læsit, non tamen grauiter c. Si vero, eod. tit. Possunt etiã absoluere dictos percussores si in articulo mortis fuerint constituti, vel paupertate, aut infirmitate, vel tãta senectute fuerint grauati, vt subire laborem Romam veniendi non possint; cum iuramento tamen se præsentandi, quamcitiùs poterunt. c. Quod de his, eodem tit. Possunt etiam absoluere ad cautelam, ad hoc vt ampliùs non vitetur, illum, de quo est publica fama, quòd Clericum percusserit, c. Cum desideres, eodem tit. Possunt etiam absoluere seruum, qui fraudulenter, vt à Domini seruitio se subtraheret, Clericum non enormiter percussit: Vel si Dominus absq; culpa graue damnum deberet incurrere propter illius absentiam, c. Relatum eod. tit. Quod tamen intellige de seruis christianis, non de infidelibus; nam isti excommunicari non possunt, vt c. Gaudemus, de diuortijs. Panor. in dicto c. Relatum, n. 1.

74 7. Possunt absoluere excommunicatos à Papa cum reseruatione absolutionis dicto Papæ, etiam à casibus bullæ Cœnæ, si ob iustum impedimentum ad Papam se præsentare non possunt. Vt docet Nauar. in manuali, cap. 27. n. 89. versu Ad primum, Sanchez lib. 2. de matrim. disp. 40. n. 3. Sylu. verbo Absolutio 4. num. 7. dub. 4. Henriq. lib. 6. cap. 16. num. 1. & habetur in c. De cœtero, & cap. Ea noscitur, de sent. excommun. Nauarr. Sanch. Sylu. Henriq.

75 8. Possunt absoluere à suspensione simpliciter lata à iure absque reseruatione. Sayrus lib. 4. de censuris, c. 17. à n. 14. vsque ad 19. Suar. de censuris, tom. 5 disp. 29. sect. 1. à n. 19. Sayrus. Suar.

76 9. Possunt absoluere ab interdicto, simpliciter à iure lato absque reseruatione, quia eadem est ratio de suspẽsione, & interdicto. Ità Peregr. 2. p. sui compend. tit. Absolutio quò ad seculares in scholio, §.4. Peregr.

77 Et consequenter possunt ab his etiam casibus absoluere, per priuilegium Martini, & Pauli V. confessores regulares ab Ordinario approbati. In septimo tamen casu videtur esse specialis difficultas, quia ibi videtur specialiter electa industria personæ, iuxta ea, quæ dixi to. 1. Religiosi, q. 1. cap. 21. §. 1. conclus. 4. Et non posse inferiores Episcopis absoluere à dictis casibus, docet Nauarrus in summ. cap. 27. num. 112. versu Tertia est, & alij apud Henriq. loco cit. in commento, litera F. licèt ipse cum multis alijs, quos refert litera G. contrarium teneat, & testetur de praxi. Nauar. autem, & alij possent intelligi sine priuilegio. Et denique possunt cõfessores regulares legitimè approbati, per sua priuilegia absoluere, quoties opus fuerit, omnes fideles à casibus, sententijs, & pœnis ecclesiasticis, Papæ extra bullam Cœnæ reseruatis, & extra dictum decretum Cõgregationis, per const. Pauli III. quæ incipit, Cum inter, quam refert Rodriq. in suo bull. in Paulo III. const. eius 7. Et dixi in appendice Religiosi, à pag. 681. Et docet Cruz lib. 2. de statu Relig. c. 6. dub. 6. conclus. 2. Nauar. Henriq. Rodriq. Cruz.

78 Neque his obstant decreta Congregationis citata; nam primò isti casus non sunt in bulla Cœnæ, neque à iure Episcopis reseruatis, sed illis ferè à Papa commissi. Neque contenti in 2. decreto Congregationis, vt patet ex eo. De quo in appendice tom. 1. Religiosi, pag. 682. Vnde cum ibi probauerim pag. 683. posse Regulares absoluere per sua priuilegia ab omnibus casibus, etiam papalibus, præterquam ab illis septem contentis in 2. decreto, constat, quòd ex hoc etiam capite possunt ab his absoluere. Adde, quòd priuilegium Martini V. fuit confirmatum à Paulo

Paulo V. vt ait Peregrin. post dicta decreta.

79 Solùm posset esse difficultas, an possent ab his casibus confessarij regulares absoluere, quando eos sibi reseruarent Episcopi.

℞. In instructione data omnibus Episcopis à sacra Congregatione Episcoporum, & Regularium de mandato Clementis VIII. circa casuum reseruationem, quam refert Quaranta in sum. bullar. verbo Casus reseruati, pag. 202. versu Præcipuè, hæc habẽtur. *Præcipuè verò hæc monenda censet sacra Congregatio, vt videant ipsi Ordinarij, ne illos casus promiscuè reseruent, quibus annexa est excommunicatio maior, à iure imposita, cuius absolutio nemini reseruata sit. Nisi fortè propter frequens scandalum, aut aliam necessariam causam, aliqui huiusmodi casus nominatim reseruandi viderentur.* Quare si aliqui ita reseruentur, videtur, quòd, stantibus illis decretis Congregationis, non possint ab his Regulares absoluere per priuilegium Martini V. cui in hoc casu derogant dicta decreta. Poterunt tamen, si priuilegium fuit confirmatum, vt credo, à Paulo V. vt dicit Peregrinus loco cit. cum debitis derogatorijs.

80 Aduerte etiam, quòd confessarij Congregationis Oratorij Vrbis, ibidem per examen approbati ad audiendas confessiones, possunt vbique, de licentia tamen Ordinariorum locorum, absque alio examine eadem facultate vti, & absoluere ab omnibus casibus Apostolicæ Sedi reseruatis, & in posterum reseruãdis, exceptis casibus bullæ Cœnæ, per priuilegium Sixti V. quod incipit, Decet Romanum Pontificem, & refert Naldus in sum. verbo Confessio, & Confessarius, num. 39. & Quaranta in sum. verbo eodem, pag. 240. De quo dubito, an gaudeant Mendicantes. Et nota, quòd in quantum pertinet ad absolutionem à casibus, limitandum est iuxta decreta Congregationis citata, & excipiendi illi septem casus. Quò ad approbationem audiendi confessiones, &c. refert Quaranta loco cit. declarationem sacræ Congregationis dictum priuilegium approbantis. Et in facti contingentia cum nollet Archiepiscopus Consentinus fratres nostros in confessarios deputare, statuit sacra Congregatio anno 1605. quòd dictus Archiepiscopus daret licentiam audiendi confessiones omnibus illis fratribus, qui ad confessiones in Vrbe admissi fuerant.

Nald. Quarant.

§. XXXVII.

81 NOto 1. quòd quilibet fidelis postquam ad annos discretionis peruenerit, tenetur semel in anno, saltem in Paschate sacrosanctam communionem recipere à proprio Parocho sub mortali. Ita habetur in cap. Omnis vtriusque sexus. de Pœnit. & remiss. & Trident. sess. 13. can. 9. de sacr. Euch. Trid.

82 Noto 2. quòd nomine Paschatis non intelligitur solùm ipsa dies solemnitatis Resurrectionis, sed tempus, quod incipit à Dominica Palmarum vsque ad octauam Paschæ inclusiuè. Ita Suar. tom. 3. in 3. p. disput. 72. sect. 2. dub. 2. versu Censeo igitur, & tomo 4. de Religione, tract. 3. lib. 9. cap. 3. num. 7. Azor 1. p. lib. 7. cap. 30. q. 2. Zerola 1. p. praxis, verbo Eucharistia, num. 7. Et habetur circa hoc specialis constitutio Eugenij IV. quam refert Passarell. in compend. priuil. in constitut. extrauag. pag. 281. & Cherub. tomo 1. bull. in Eugenio, constit. eius 20. pag. 290. quæ sic habet Fide digna, & infra. *Nos igitur cupientes purgatum triticum in horreum Domini congregare, & inutilibus contentionibus finem dare, attendentes, iuxtà doctrinam B. Augustini, quòd solent circumstantiæ scripturarum illuminare substantiam veritatis, & non solum adiacentia, sed etiam præcedentia, & subsequentia verba sunt consideranda prudenter, cum dicat Canon Ecclesiæ, Omnis vtriusque sexus fidelis, saltem semel in anno confiteatur, & infrà, Suscipiens ad minus in Pascha reuerenter Eucharistiæ sacramentum; & sequitur, Nisi de proprij sacerdotis consilio ob aliquam rationabilem causam ad tempus ab eius perceptione duxerit abstinendum. Dicimus expresè, non intentionis legislatoris fuisse animas illaqueare fidelium sub culpa mortali, ad communicandum præcisè in die Resurrectionis Dominicæ, Sed terminum statuisse à Pascha ad Pascha, cum dicit, semel in anno, & infrà, Ad minus in Pascha, &c. mens enim magis, quàm verborum sonus est attendenda discretè. Intelligimus itaque optimo iure, satisfactum esse Canoni, si in hebdomada sancta, & infra octauam Paschæ Resurrectionis Dominicæ, secundum meliorem dispositionem conscientiæ, & aptiorem mentis deuotionem, fideles præparatione debita sanctum Eucharistiæ pignus accipiant, & cum Domino Pascha celebrent ad salutem, & huic sententiæ omnes volumus acquiescere, &c.*

Suar. Azor. Zerola. Passarell. Cherub.

83 Noto 3. quod Regulares prohibentur sub pœna excommunicationis ipso facto, cuius absolutio est Papæ reseruata, ministrare sine facultate Parochorum sacramentum Eucharistiæ fidelibus in die Paschæ, & quando datur pro viatico in articulo mortis constitutis. Clem. Religiosi, de priuil. quam explicant Sylu. verbo Excommunicatio 7. excommunic. 14. num. 31. Nauarr. in sum. cap. 27. num. 101. Suarez tom. 5. de censuris, disp. 22. sect. 4. à num. 2. & tom. 3. in 3. p. disp. 72. sect. 2. versu Sed inquires. Quo loco aduertit primò, quòd hęc excommunicatio afficit solos Religiosos regulares, non autem alios sacerdotes clericos, nec afficit Religiosos regulares nouitios, sed solùm professos, siue per tria Religionis vota solemnia, siue simplicia, vt idem Suar. to. 5. in 3. p. citat. quia cum pœnalis sit, restringenda potiùs est, quàm amplianda. Vnde nouitius sacerdos potest etiam in die Paschatis sacramentum Eucharistię ministrare absque periculo incurrendi hanc excommunicationem, non tamen sine peccato. Necesse est etiam, vt incurratur hæc censura, quòd sacramentum ministretur cum præsumptione, nã qui ex ignorantia id facit, putans sibi licere, vel ex ratihabitione, siue sit de præsenti, siue de futuro, non incurrit, vt Caiet. in summ. verbo Excommunicatio, cap. 64. notab. 1. Sotus in 4. dist. 23. q. 2. artic. 1. versu Verum verò sufficiat. Comprehendit etiam hęc censura Religiosos, qui ministrant Eucharistiam Clericis secularibus, aut laicis, non verò eos, qui eam administrant Religiosis alterius Religionis sine Prælatorum facultate.

Syl. Nauar. Suarez. Caiet. Sotus.

84 Noto 4. quòd si accedat communicandus ad Ecclesias Regularium in die Paschatis, dicens habere se facultatem communicandi vbicumq; voluerit à suo Parocho seu Episcopo, vel alio eum in superioritate excedente, licèt iste licentiam non habeat in scriptis, potest tamen Regularis illi credere, & eũ communicare. Quia non est præsumendus quis tam immemor suæ salutis, vt tantum scelus velit, absque necessitate præsertim, perpetrare. Ita Nauar. in sum. c. 27. n. 102. Graff. 1. p. decis. lib. 4. cap. 20. n. 8. & docet expresè Glossa in Clem. Religiosi cit. verb. Non habita. Contrarium sentit Card. in Clem. Religiosi de priu. q. 15. n. 7. nobiscum sentit etiã Vital. loc. cit. n. 21.

Nauarr. Gloss. Graff.

85 Noto

85 Noto 5.quòd Regulares habent priuilegia, vt possint Eucharistiam ministrare fidelibus omni tempore, præterquam in die Resurrectionis Dominicæ. Ita concessit Nicolaus V.Sixtus IV.Leo X. vt videri potest in compend. Casarub.verbo Communicare, num.4.5.9. Et concessit etiam Pius V.in constit. eius 7.infrà, §.6. quod non est reuocatum per constitut. Gregorij XIII. quæ incipit, In tanta, qua reduxit dictam constitut. Pij ad terminos Concil. Trident. Nam hoc non est contra Concilium, quod nullibi præcipit, vt in hac potiùs, quàm in illa Ecclesia communio sumatur. Docent etiam Nauarr. in summ. cap.21. numero 52. Azor tom.1. libr.7. cap. vlt.quæst.7. Suar.tomo 3. in 3.part. disput.72.sect.2. dub.2.

Casarub.

Nauar. Azor. Suar.

86 Sed dubitant Doctores, quid intelligatur per illam exceptionem diei paschalis, an scilicèt intelligenda sit exceptio illius diei præcisè, seu materialiter, an verò formaliter pro toto tempore Paschali, quo potest impleri præceptum, quod diximus incipere à die Dominicæ Palmarum,& durare vsque ad diem Dominicæ in Albis. Quòd vt clariùs intelligatur, pone casum. Communicauit quis in propria Parochia in die Iouis sancti, vt satisfaceret præcepto Ecclesiæ, cap. Omnis vtriusque sexus, deinde in Dominica Resurrectionis propter deuotionem tanti festi vult communicare in Ecclesia Regularium. Quæritur, an possint Regulares illo die absque licentia Parochi ei Eucharistiam ministrare. A Sorbo in compend. verbo Communicare, versu Et an aliquis, Nauarr.& Azor locis citat. dicunt, quòd prædicti Regulares nullo modo possunt dicto die Paschatis Eucharistiam alicui ministrare, siue id sit vel ad implendum præceptum, vel deuotionis gratia, nimis rigorosè, & materialiter explicantes exceptionem illam diei paschalis. Suar. tom. 3.in 3.part.disput.72.sect.2.dub.2.versu Censeo igitur. Filliuc. tomo 1. tractat.4. cap.9. quæst 7. num. 265. Rodriq.tom.1.quæst.regul.quæst.56.art.3. versu Ad hanc obiectionem, contrarium censent nimirum, diem illam Paschatis sumendam esse formaliter pro toto tempore paschali. Atque ita qui communicauit die Iouis in Parochia pro implendo præcepto, potest in die Paschatis communicare in Ecclesijs Regularium pro deuotione. Et similiter potest quis in die Paschatis communicare in Ecclesijs Regularium pro deuotione, & vno die infra octauam Paschatis communicare in Parochia pro implendo præcepto. Quæ opinio magis placet; nam Pontifices solum reseruauerũt illum diem Paschatis, seu totum tempus, quo potest impleri præceptum de communione, in fauorem Parochorum, intendentes, vt saltem semel in anno omnes parochiani suo Parocho se præsentarent pro communione sumenda; qui autem se præsentauit in die Iouis, iam præceptum impleuit; & qui intẽdit se præsentare in die aliqua infra octauam, intendit tempore congruo præceptum adimplere, hoc tamen secundum non est facilè omnibus indifferenter concedendum, propter periculum ne, transacto die Paschatis, transeat etiam aliquibus obseruatio præcepti, & sic propter deuotionẽ omittatur id, quod est in præcepto) & menti Pontificum satisfecisse videtur. Quare verba illa, *Præterquam in die Paschatis* exponit Suar. loco.cit. Præterquam in ea communione, qua impletur præceptum communicandi in die Paschatis.

A Sorbo.

Suar. Filliuc. Rodriq.

87 Noto 6.quòd A Sorbo in cõpend.priuil.Mendic. verbo Communicare, versu Notandum, quòd Papa, pag.143.fine, & Beia 4.part.casuum, casu 4.tenent, quòd qui communicauit in die Iouis sancti V.G. in Ecclesijs Mendicantium animo satisfaciendi præcepto de communione Paschali, non tenetur ampliùs communicare in Parochia in die Paschatis, quia, aiunt, Mendicantes habent priuilegium, vt possint quolibet die, excepto die Paschatis Resurrectionis Eucharistiam ministrare, sed quolibet die à Dominica Palmarũ vsque ad Dominicam in Albis per declarationem Eugenij IV. potest impleri præceptum de communione paschali, ergo qui communicauit in die Iouis sancti in Ecclesijs Mendicantium intentione implendi præceptum, non tenetur ampliùs in die Paschatis communicare in Parochia. cum iam præceptum impleuerit. Hæc doctrina in sententia, quam tenui, quòd nomine Paschatis non intelligitur dies ipsa materialis Dominicæ Resurrectionis, sed communio paschalis, non potest sustineri. Et verè videtur directè contra mentem Pontificũ, qui exceptionem illam de die Paschatis fecerunt, vt Parochi saltem semel in anno vultum pecoris sui cognoscerent. Et abstrahere fideles saltem semel in anno à communione paschali in propria Parochia absque speciali priuilegio Papæ, est nimiùm iurisdictioni Parochorum derogare. Nec argumentum à simili de sacramento pœnitentiæ, quod possunt fideles recipere à Mendicantibus quolibet tempore, quidquã valet, nam in priuilegio ministrandi hoc sacramentum nulla exceptio apponitur, vt videri potest in priuilegio Sixti IV. apud Casarub. in compend.verbo Absolutio quò ad seculares 1.§.17.& patet hic supra, §.32. Et quòd Christi fideles satisfaciant præcepto Ecclesiæ audiendo missas in Ecclesijs Mendicãtium diebus festiuis, fuit etiam specialiter concessum à Leone X.vt patet ex eius constit.21.infra.& a Pio V. in constit.eius 7.§.10.qui tamen de communione paschali id negat ibidem, §.6.

Beia.

Casarub.

88 Noto 7.quòd Rodriq.tom.1.q.regul.q.56.art. 3.versu Quantum ad 2. vt hac facultate ministrandi Eucharistiam in communione paschali Mendicãtes probet non carere; adducit priuilegium Nicolai V. quo concedit, vt confessores deputati in Monasterio B.M. de Guadalupe possint sacramentum Eucharistiæ quibuscumq; personis ad dictum Monasterium confluentibus, etiam in die Paschatis, liberè, & licitè ministrare, Diœcesanorum, aut cuiuslibet alterius licentia minimè requisita: & refert etiam ad idem viuæ vocis oraculum Pauli III. Deinde probat, quòd dictæ concessiones factæ in speciali dicto Monasterio de Guadalupe, fuerunt factæ communes omnibus Monasterijs dicti Ordinis S.Hieronymi, & consequenter omnibus Mendicantibus, qui cum ipsis in priuilegijs communicant. Affert etiam ad idem hoc nostrum priuilegium Iulij II. in quo ipsa cõmmunio paschalis non excipitur. Et quòd dicta priuilegia non sint abrogata per non vsum, probat loc.citat. versu Nec prædictis obstat. Quod etiam probat Beia 4 part.casuum, casu 4.versu Non obstat etiamsi dicatur; & Cruz lib.2. de statu Relig. cap.5. dub. 4.concl.1.

Rodriq.

Beia. Cruz.

89 Verùm nõ credo, quòd per hoc nostrum priuilegium possimus in nostris Ecclesijs in cõmunione paschali omnibus fidelibus indiscriminatim Eucharistiam ministrare. Nam licèt nulla fiat exceptio cõmunionis paschalis, & concedatur, quòd possimus dictum sacramentum, quoties opus fuerit, ministrare; vnde videtur indicare, quòd possimus illud ministrare, quoties præceptum huius sacramenti sumendi

mendi obligabit, quod præcepto ecclesiastico non obligat, nisi tempore paschali, & diuino, tempore mortis, quando datur pro Viatico, vt Sotus in 4. d. 12. quæst. 1. artic. 11. Rodriq. loc. cit. artic. 4. Suarez tom. 3. in 3. p. disp. 72. sect. 2. versu Vltimò verò. Et ita debere intelligi illud *Quoties opus fuerit* declarauit Leo X. in constit. eius 4. §. 3. infra. Licèt, inquam, nulla fiat exceptio, communi tamen vsu intelligitur facta; Cum enim perpetuò fuerit excepta communio paschalis, si concedere voluisset, debebat nominatim exprimere; In generali enim concessione non veniunt ea, quæ sunt communi sensu excepta, & quę non esset quis in specie verisimiliter concessurus. Priuilegijs verò illis, quæ adducit Rodriq. si per non vsum non sunt abrogata, vt Ipse, Cruz, & Beia probant, possumus & nos frui. Cautè tamen, & prudẽter, ne Parochi, qui tam tenaces iurisdictionis sunt, turbentur; quod etiam admonet Rodriq. loc. cit. Vide supra in const. Pyrrhi, num. 30. 31. §. 7.

Sotus. Rodriq. Suarez.

90 Noto 8. quòd per hoc nostrum priuilegiũ puto, posse nos tutò in nostris Ecclesijs peregrinis, transeuntibus, curialibus, & mercatoribus Eucharistiam ministrare, etiam in communione paschali pro implendo præcepto. Nam in istis cessat ratio, propter quam à Pontificibus facta est illa exceptio diei Paschatis. Quod etiã absque priuilegio fieri posse quò ad peregrinos, & transeuntes, existimant Henriq. lib. 8. de Euch. c. 55. nu. 1. in comm. litera G. & Rodr. tom. 1. quæst. regul. q. 56. att. 3. versu Nec obstat. Citant Sotum in 4. d. 18. quæst. 4. art. 3. Nec per illam clausulam *Ac quibusuis alijs* sequitur, quòd possimus idem facere cum alijs omnibus Christi fidelibus; nã clausula generalis secuta post specialia expressa includit consimilia non expressa, non autem maiora. Sbrozzius de offic. Vicar. lib. 2. q. 115. nu. 10. Tuschus verbo Clausula concl. 309.

Henriq. Rodriq. Sotus. Sbrozzius. Tuschus.

91 Noto 9. quòd Regulares, & quilibet alij sacerdotes possunt in articulo mortis, absentibus Parochis, sacramentum Eucharistiæ tamquam Viaticum fidelibus ministrare; quia tunc præsupponitur Parochorum voluntas. Ita Suar. tom. 3. in 3. p. disp. 72. sect. 2. dub. vlt. Rodriq. tom. 1. quæst. regul. q. 56. ar. 5. Possunt etiam eamdem Eucharistiam ministrare alicui personæ impotenti Parochiam adire, & licentiam petere, si tempus implendi præceptum paschale vrgeret. Quo casu tenebitur qui communicauit, postea, cum primum poterit, Parocho satisfacere, qui Parochus non poterit eum cogere ad iterum communicandum in Parochia. Poterunt etiam Regulares hoc sacramentum ministrare fidelibus in suis Ecclesijs communione paschali, quando Parochus in aliqua Villa, vel Pagò non adesset, vel non posset, vel nollet suum officium exequi, & tempus præceptum ecclesiasticum adimplendi vrgeret; quia in his casibus vrget semper necessitas, quæ legi non subiacet. Ita Suar. to. 4. de Relig. tract. 3. lib. 9. c. 3. num. 8. qui pro casibus istis necessitatis adducit priuilegium Pauli III. num. 2. Poterunt etiam non solùm Regulares, sed etiam quicumque alij sacerdotes sacramentum extremæ vnctionis ministrare ægroto in vero periculo mortis constituto, si Parochus non adesset, aut nollet hoc sacramentum ministrare; quia licèt hoc sacramentum non sit absolutæ necessitatis, est tamen magnæ vtilitatis, vnde præsupponitur interpretatiua Superiorum voluntas. Ita Suar. loc. cit. cap. 4. num. 9.

Suarez. Rodriq. Suarez.

92 Si quæras an secularibus in nostris Cõuentibus hospitibus, ibique infirmantibus, possimus Eucharistiam, & extremam vnctionem ministrare. Et si decedant, eorum cadauera sepulturæ tradere, absque alicuius Episcopi, vel Parochi quæsita licentia.

℞. 1. quò ad Eucharistiam, posse nos eam dictis absq; vllius prædictorum licentia ministrare; tũ propter hoc priuilegium, quo talis administratio peregrinis, &c. conceditur, quoties opus fuerit, .i. quoties necessitas postulauerit, quæ, vt dixi num. 89. non postulat, nisi semel in anno, & in articulo mortis; Neque obstat, quòd dicatur talis administratio debere fieri in nostris Ecclesijs; nam nomine Ecclesiarum veniunt etiam Religiosorum Monasteria, vt dixi supra in constit. Pyrrhi, nu. 31. tum propter priuilegium Pauli IV. quod refert Rodriq. in suo bull. in Paulo IV. constit. eius 3. quo concedit, vt possimus sacramentum pęnitentiæ infirmis etiam extra domos, & Conuentus nostros, atque sacramentum Eucharistiæ ministrare, excepto die Resurrectionis, non quidem deferendo illud per vicos, & plateas, quod est proprium Parochorum, sed in Capellis priuatis, in propriis secularium domibus consistentibus, cum debita facultate erectis, sacrum conficiendo, indeque dictos infirmos etiam pro viatico communicare, vt explicat Suar. tom. 4. de Relig. tract. 3. lib. 9. cap. 3. nu. 12. Ergo multò magis poterimus dictis infirmis in nostris Conuentibus Eucharistiam ministrare. Atque ita docent Rodriq. tom. 2. q. regul. q. 67. art. 1. Suarez loc. cit. cap. 4. num. 17.

Rodriq. Suarez.

93 2. quò ad extremam vnctionem dico, posse nos eam dictis hospitibus similiter ministrare. 1. quia cõcesso maiori, cẽsetur etiã cõcessũ minus, c. Ex parte, el 3. de decimis; & maius sacramẽtũ est Eucharistia, quàm extrema vnctio, & dignius ad se trahit minùs dignum Glossa in c. Quod in dubijs, de consecr. Ecclesiæ, verbo Consecratũ. Facit etiã regula Cui licet, quæ est 53. de regulis iuris in 6. vbi dicitur, *Cui licet, quod est plus, licet vtique quod est minus.* Et si dicatur, quòd cõcessa administratione sacramẽti pęnitentiæ, quod est maioris necessitatis, non propterea conceditur administratio sacramenti Eucharistię, & extremæ vnctionis. ℞. id fieri ad saluandam iurisdictionẽ Parochorum, sed cum iam Papa, qui est Dominus iurisdictionis Ecclesiasticæ, id voluerit nobis concedere in administratione sacramenti Eucharistiæ, cessat illa particularis ratio, & procedit illa regula iuris cõmunis, quod Dignius ad se trahit minùs dignum. 2. quia id expressè concessit Benedictinis Nicolaus Francus Legatus à latere Sixti IV. vt refert Rodriq. in suo bullar. in Sixto IV. bulla eius 42. nu. 4. in hæc verba. *Et si qui intra septa Monasteriorum ipsorum infirmati fuerint, extremam vnctionem dare auctoritate Apostolica, cuius legationis officio fungimur in hac parte, tenore præsentium, plenariam, & liberam concedimus facultatem, parochialis presbyteri, vel alterius cuiuscumque Episcopi, vel Superioris licentia, vel assensu nullatenus requisitis.* Et quòd statuta Legatorum de latere sint perpetua, docet Zerola in praxi, verbo Edicta, §. 3. & habetur in cap. fin. de offic. Legati, vbi Glossa verbo Statuta. Atq;ità docent Rodriq; loco cit. & Suar. etiam cit. num. 16. Et tandem quòd hospitibus in nostris Monasterijs infirmantibus possimus Eucharistiam, & extremam vnctionem ministrare, concessit Pius IV. Congregationi Clericorum regularium, & confirmauit Pius V. anno Domini 1567. idibus Februarij, vt refert Peregrin. 1. par. sui comp. tit. Communicare, §. 3. Et nota, quòd ad hæc sacramenta dictis infirmis ministranda non est necessarius Sacerdos

Glossa. Zerola. Glossa. Rodriq. Suarez. Peregr.

approbatus ab Episcopo, sed sufficit quilibet simplex sacerdos de licentia Superioris. Ita Suar. loco cit. nu. 17. Ad ministrandum tamen ijs sacramentum pœnitentiæ approbatio Ordinarij requiritur, per Concil. Trid. sess. 23. de reform. cap. 15. Suar. loco cit. num. 18.

Trid.

94 3. Quò ad sepulturam, puto posse dictorũ hospitum cadauera sepulturę tradere absque Parochorum, vel Superiorum quorumcumq; quæsita licentia; tum propter rationem dictam, quòd, concesso maiori, censetur esse concessum minus; tum quia Monasteria sunt exempta ab Episcopi iurisdictione, & æquiparantur locis positis extra Diœcesim, vt dixi supra in constitut. 2. Sixti IV. num. 9. vnde sicut si decederent isti hospites in aliquo loco extra Diœcesim, nullam in eo haberet Episcopus, vel Parochus loci, in quo Monasterium Regularium est positum, iurisdictionem, ita cum decedunt in locis Regulariũ exemptis. Pro istis autem tribus casibus cito Rodriq. to. 2. quæst. reg. q. 67. art. 1. in med. Graff. p. 2. decis. lib. 3. c. 23. n. 29. Regin. lib. 18. praxis. n. 107.

Rodriq. Graff. Regin.

§. XXXVIII.

95 Vide constit. 2. huius Pontificis, §. 15. & quæ dico tom. 1. Religiosi, q. 1. cap. 26. præsertim conclus. 6. Vide etiam infra in Leone X. constit. eius 13. vbi datur amplissima facultas dictos apostatas capiendi, ad quam capturam seculares nos adiuuantes, etiam apostatas ligando, tenendo, &c. excommunicationem non incurrunt, vt dicitur in dicta constit. Leonis. Incurrunt tamen tam seculares, quàm ecclesiastici ducentes in carcerem dictos apostatas, qui quietè duci se permittunt, si pugnis, & calceis eos percutiant. Secus verò, si quietè se duci non patiantur; possunt enim tunc eos pugnis, & calceis vrgere, & percutere, atque etiam vulnerare. Colligitur ex cap. Si Clericos, de sent. excom. in 6. ibi *Nisi aliàs ex proposito excedatur in ipsis.* vbi Glossa verbo Excedatur, & expressè Alciatus illo cap. & dicto verbo. Colligitur etiam ex cap. Vt famæ, de senten. excommun. §. Laici verò. Dum tamen ista violentia ampliùs se non extendat, quàm defensio, vel rebellio ipsorum exigit apostatarum. Circà modum apostatas tractandi postquam recepti fuerint, vide viuæ vocis oraculum Pauli IV. de quo testatur Michael Ghislerius, qui postea fuit Pius V. infra in Paulo IV. const. eius 2.

Glossa. Alciat.

96 Aduerte etiam, quòd illa clausula *Inuocantes etiam ad id, quatenus opus fuerit,* &c. dat facultatem Superioribus Ordinis, vt, postquam fecerint omnia, quæ ex debito sui officij possunt, & debent facere cum debitis modis, & solemnitatibus. V. G. citando vagabundum personaliter, excommunicando, &c. possint tunc, quando nullum eis ampliùs ecclesiasticum remedium superfuerit, brachium seculare inuocare, vt dicti apostatæ ad Religionem reuertantur. Colligitur ex Trid. sess. 24. de refor. matr. c. 8. & Tuscho verbo Brachium seculare, concl. 125. num. 11. Vide Nauarr. in cap. Cum contingat, de rescript. remed. 1. num. 1. Rodriq. tom. 1. quæst. regul. q. 8. art. 14.

Trid. Tuschus. Nauar. Rodriq.

97 Noto etiam, quòd iudices seculares iure communi tenentur hoc auxilium præstare, quod brachium seculare vocant, iudicibus ecclesiasticis, cap. Principes, & cap. Administratores, 23. q. 5. Quare illa clausula ad superabundantiam ponitur, quòd si non dederint, peccabunt sinè dubio mortaliter. An autem possint ad id cogi sub pœna excommunicationis, vel arbitrio Superioris puniendi Menoch. de arbitrar. lib. 2. casu 452. hoc secundum putat. Rodriq. loco cit. primum; & dicitur d. cap. Administratores. Excommunicabuntur autem, vt ait Rodriq. quousque prædictum auxilium dederint. Quis autem in hac materia poterit prædictos iudices seculares ad hoc compellere: Dic, quòd Conseruatores Religionum, & delegati à Summis Pontificibus, assignati pro dictorum priuilegiorum executione.

Menoch.

§. XXXXIII.

98 Aduerte quò ad istam clausulam *Nulli ergo omnino*, quòd nullus, siue priuatus, siue in quacumque dignitate constitutus, etiam Vicarius Papæ potest huic constitutioni contrauenire. *Infringere* importat retractare, vel per maliciosam interpretationem infringere. *Ausu temerario* importat etiam sinè dolo, sed ex subtilitate contraire, videlicèt dissimulando, audiendo allegationes, vel disceptationes. Tuschus in verbo Clausula conclus. 352.

CONSTITVTIO II.

Est Mare magnum nostrę Religionis, in quo plurima nobis concedit.

IVLIVS EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei. Dilectis Filijs Francisco de Paula Generali, & Prouincialibus Correctoribus, & vniuersis Fratribus Ord. Minimorum salutem, & Apostolicam benedictionem.

Proœmiũ.

Irtute conspicuos sacri Ordinis vestri professores, qui contemplationi cęlestium feruenter inuigilant, & piæ vitæ studio sinè intermissione desudant, decet per Apostolicæ circumspectionis auxilium sic prouidè dirigi, & sollicitè consoueri, vt alicuius prætextu calumniæ nullum internæ pacis excidium, nullumq; religiosi status perferant detrimentum, sed in his robur, & vigorem habeant, per quæ circa cultum diuini numi-

numinis deuotis, & quietis mentibus inualescant.

Correctoris generalis auctoritas quæ sit.

§. 1. *Hinc est, quòd, cum, sicut nobis exponere curastis, tu fili generalis Corrector, & prædecessores tui, iuxta eiusdem Ordinis consuetudinem obseruatam hactenus, & à Sede Apostolica toleratam, statim, postquàm electi secundum prædictas constitutiones Ordinis extitistis, fratrum ipsius curam gesseritis, Correctoris officium plenè, ac liberè in omnibus exercentes, ijdemq; fratres vobis deuotè, & humiliter obedierint, & intenderint reuerenter; & in eadem Regula sit expressum, vt generalis Corrector, qui pro tempore fuerit, à Correctoriatus officio amoueri valeat à Vigilibus, Prouincialibus, & alijs fratribus in generali Capitulo congregatis. Nos volentes ambiguitatis scrupulum in hac parte de vestris cordibus amputare, ac Ordinem ipsum præfatæ Sedi immediatè subiectum, à Sede approbatum eadem, honestate floridum, præclarum scientia, & virtute fœcundum, priuilegio Apostolicæ gratiæ attollere singulari, vestris supplicationibus inclinati, deuotioni vestræ, vt successores tui, fili generalis Corrector, qui erunt pro tempore, statim postquàm electi secundùm Regulam, & constitutiones fuerint supradictas, eo ipso veri eiusdem Ordinis generales Correctores sint effecti, curam animarum fratrum ipsius Ordinis plenè habeant, liberèque gerant, ipsosque fratres auctoritate propria ligare, ac soluere, necnon in eodem Ordine agere valeant, quæ ipsi, & præfati Ordinis definitores ad hoc electi, iuxtà prædictas constitutiones, eidem Ordini, & fratribus secundùm Deum viderint expedire, aliàsque possint officium generalis Correctoris licitè in omnibus exercere, ijdemque fratres tibi, Corrector, & successoribus ipsis deuotè, ac humiliter obediant, & intendant.*

Generalis à quibus amoueri possit.

§. 2. *Ac præfati successores, & tu generalis Corrector, à prouincialibus Correctoribus, & Vigilibus, secundùm Regulam, & constitutiones ipsius Ordinis absolui, & amoueri possitis auctoritate Apostolica indulgemus; Ratum habentes, & firmum quicquid super præmissis per te, Generalis Corrector, dictosq; prædecessores fratres, & discretos factum, & obseruatum est hactenùs, concessa tibi exequendi officium generalis Correctoris quò ad præmissa omnia libera facultate.*

Electoribus in remotis partibus degentibus non currit tempus à iure statutum.

§. 3. *In electionibus quoque Generalis, & prouincialium Correctorum, ipsius Ordinis fratribus, qui debent electionem huiusmodi celebrare, cum eos frequenter de remotis partibus oporteat conuenire, tempus super hoc à iure statutum non currat, nec ipsi in hac parte iuris huiusmodi regulis coarctentur.*

Prælati statim post electionem administrationē habent.

§. 4. *Vigiles verò, Prouinciales, & Correctores locales, aut delegati Visitatores, seu Vicegerentes, qui secundùm statuta eiusdem Ordinis per electionem, vel aliàs instituuntur, post ipsam institutionem, seu prouisionem de ipsis factam, curam animarum fratrum sibi subditorum ipsius Ordinis habeant, ipsosque ligare, ac soluere possint, iuxtà ipsius Ordinis instituta.*

Lectores in Theologia quādo liberè legere possint.

§. 5. *Fratres autem de Ordine vestro, quos secundùm constitutiones ipsius Ordinis Conuentibus vestris deputandos duxeritis in Lectores, sinè cuiusquam alterius licentia, liberè in domibus ipsius Ordinis legere, ac docere valeant in theologica facultate; illis locis exceptis, in quibus viget studium generale, ac etiàm, quando in facultate ipsa docturus, vt magister solemnitèr incipere consueuit.*

Sacri ordines à quocumque Antistite suscipiantur.

§. 6. *Et quia eiusdem Ordinis fratres de locis ad loca ipsius Ordinis sæpius transmittuntur, propter quod stabilem, & perpetuam in certis, & determinatis eiusdem Ordinis domibus non faciunt mansionem, quia etiam bonos, & idoneos, & approbatos à vobis fratres facitis ad ordines promoueri, liceat vobis ordinandos fratres eiusdem Ordinis quibuscumque malueritis catholicis Pontificibus, communionem, & gratiam Sedis Apostolicæ habentibus præsentare, ipsisq; Pontificibus præsentatos fratres sinè qualibet examinatione per eosdem Pontifices facienda, & absque omni promissione, vel obligatione ipsorum ordinandorum fratrum ad ordines promouere.*

Missas in altari portatili celebrare possumus. Vide supra in cōstit. Pyrrhi, à nu. 27.

§. 7. *In locis quoque in quibus degitis, liceat vobis habere Oratoria, in quibus cum altari portatili possitis missarum solemnia, & alia diuina officia celebrare, ac etiam ecclesiastica recipere sacramenta.*

§. 8. *Et quia vos extremam patientes pro Christi nomine paupertatem, exhorta-*

Morari possumus in terris interdictis, ibique necessaria vitæ deposcere.

tionis pia studio bonos ad potiora dirigitis, & errantes in rectitudinis semitam laudabiliter reuocatis, concedimus, vt in excommunicatorum terris liberè commorari, ac aliàs, & etiam quando per ipsos transire vos contigerit, necessaria vitæ deposcere, ac recipere valeatis, nisi id vobis fuerit interdictum.

Facultas Prælatorum Ordinis absoluendi fratres, & cum eis dispensandi super irregularitate, &c.

§. 9. *Generalis quoque, & singuli Vigiles, ac Prouinciales, & Correctores, & eorum Vicarij in Prouincijs, & vigilantijs sibi commissis, prædictis fratribus constitutis ibidem, necnon & fratribus alijs eiusdem Ordinis interdum ad eos declinantibus vndecumque absolutione, & dispensatione indigentibus, siue priusquàm intrauerint Ordinem, siue post, in casibus excesserint, pro quibus excommunicationis, vel interdicti, aut suspensionis incurrerint sententias, à iure, vel à iudice generaliter promulgatas, & huiusmodi sententijs innodati, aut in locis suppositis ecclesiastico interdicto diuina officia celebrantes, vel suscipientes Ordines, sic ligati notam irregularitatis incurrerint, absolutionis, & dispensationis beneficium valeant impartiri: Nisi adeò grauis, & enormis excessus fuerit, quòd sint ad eamdem Sedem merito destinandi. Fratres etiam vestri, quos pro tempore vos Generalis, Vigiles, & Prouinciales, ac Correctores, necnon & vices vestras gerentes, in proprios habueritis Confessores, absolutionis, & dispensationis beneficium vobis, cum expedierit, valeant impertiri, iuxta formam concessionis super absolutione, ac dispensatione fratrum eiusdem Ordinis superiùs vobis factæ. Ad hæc volentibus vestro aggregari consortio, qui suspensionis, aut interdicti, vel excommunicationis sententijs, à iure, vel à iudice promulgatis generaliter sunt ligati, absolutionis beneficium, obseruata forma canonica, impartiri, ipsosque in fratres recipere, ac eos, qui post assumptum habitum, vel professionem emissam recognouerint se talibus in seculo fuisse sententijs innodatos, secundum formam ipsam vos Generalis, Vigiles, & Prouinciales, & Correctores, ac vices vestras gerentes, valeatis absoluere, & cum irregularibus dispensare, si forsan talibus innodati sententijs, vel in locis interdicto suppositis diuina præsumpserint officia celebrare, vel ordines recipere; ita tamen, quòd si alicui ex huiusmodi eisdem sententijs propter debitum sint adstricti, satisfaciant, vt tenentur. Volumus autem nihilominus, quòd huiusmodi volentes vestro aggregari consortio, nisi mox, postquam fuerint absoluti, Ordinem vestrum intrauerint, etiamsi super hoc eis induciæ à Prælatis Ordinis eiusdem concedantur, eo ipso in pristinas sententias, à quibus eos taliter absolui contigerit, relabantur: cæterùm vestra discretio cautè prouideat, vt Apostolicæ Sedis, Legatorum ipsius, & Ordinariorum locorum in absolutionibus huiusmodi scandalum euitetur.*

Exemptio a cura Monialium, & alijs hic enarratis.

§. 10. *Porrò quieti vestræ prouidere volentes, quòd per literas Apostolicæ Sedis, aùt Legatorum, seu Subdelegatorum ipsius conueniri à quoquam minimè valeatis; & quòd ad pecuniam colligendam cogi non possitis inuiti per literas ipsius Sedis de cætero impetrandas; quòdque nullus vestrum correctionis, seu visitationis, vel inquisitionis officium Monasterijs, vel Ecclesijs, seu quibuscumque personis impendere, vel ad cognitiones causarum, citationes partium, & denunciationes sententiarum, interdicti, vel excommunicationum procedere, aùt recipere curam Monialium, seu religiosarum quarumlibet personarum, illis dumtaxat exceptis, quæ in vestris Regula, vel constitutionibus continentur, aut, quæ fuerint de mandato Apostolicæ Sedis exceptæ, teneatur per litteras Apostolicas impetratas, vel impetrandas in posterum, nisi huiusmodi Apostolicæ literæ de hoc indulto, & Ordine vestro expressam fecerint mentionem, auctoritate Apostolica vobis indulgemus. Concedimus etiam, vt ad visitanda aliqua Monasteria Monialium cuiuscumque Ordinis (illis exceptis, quæ, sicut præmittitur, in vestris Regula, vel constitutionibus continentur, aut quæ fuerint de mandato Apostolicæ Sedis excepta) vel ad audiendas confessiones earum compelli vllatenus non possitis: aut ad recipiendum commissiones causarum, seu sententiarum executiones, vel alia contingentia causas ipsas, per literas præfatæ*

Sedis

Sedis, in quibus facta non fuerit de indulgentia huiusmodi mentio specialis, siue per Legatos, vel Delegatos ipsius. Nullus insuper Archiepiscopus, vel Episcopus, nec alius Prælatus ecclesiasticus, vel eorum Vicarij, vel officiales ad portandum, seu deferendum literas, vel exequendum, aut denuntiandum sententias contra Principes seculares, Communitates, Populos, seu quosq; benefactores vestros, nullusq; delegatus, vel ordinarius iudex ad faciendum citationes, vel commissiones recipiendas, siue quòd sitis in causis aliquibus assessores, seu ad alia, lites, vel controuersias contingentia in causis, quæ coram ipsis tractantur, quemquam vestrum compellere valeant, sinè prædictæ Sedis mandato, & licentia speciali, expressam faciente de hac indulgentia mentionem, nec quisquam vestrum parere, vel intendere teneatur super ijs monitionibus, mandatis, aut iussionibus eorumdem, aut facere, vel implere, quod in hac parte duxerit iniungendum.

Fratres Ordinis non possunt absque speciali mandato Papæ aliis deseruire, & seruientes ad Ordinem reuocari possunt.

§. 11. Cæterùm Generalis, ac Prouinciales, Correctores, ac ipsorum Vicarij, illos ex fratribus, de quibus auctoritate literarum Sedis Apostolicæ, vel Legatorum ipsius, Archiepiscopis, & Episcopis, ac alijs quibuscumque prouisum extitit, vel in posterum contigerit prouideri, corrigere, ac etiam, non obstante conditione aliqua, possint ad suum Ordinem reuocare, nec per literas eiusdem Sedis, seu Legatorum ipsius iam obtentas, vel de cætero obtinendas, aliquos de fratribus ipsius Ordinis præfatis Archiepiscopis, & Episcopis, aut alijs teneātur in socios deputare, nisi dictæ literæ Apostolicæ obtinendæ de indulto huiusmodi, & Ordine ipso expressam fecerint mentionem, & aliàs id honestati Ordinis, & illorum saluti viderint expedire. Nullus autem Legatus, nisi de latere nostro, missus auctoritate literarum Sedis Apostolicæ, specialem de hoc indulto, & Ordine vestro facientium mentionem, nullusque Prælatus, etiam Cardinalis Romanæ Ecclesiæ, nec aliqua persona religiosa, vel sæcularis, de fratribus eiusdem Ordinis ad sua, seu Ecclesiæ negotia procuranda, vel secum manendum aliquos assumere valeat, nisi quos generalis, vel prouincialis Corrector ipsorum, tamquam idoneos, & discretos, sibi duxerint assignandos, quos etiàm subiacere volumus Ordinis disciplinæ.

Generalis Correctoris auctoritas in fratres inquisitionis, aut verbi crucis prædicationi deputatos.

§. 12. Illos verò ipsius Ordinis fratres, qui ad prædicandum crucem, vel inquirendum contra prauitatem hæreticam, seu ad alia huiusmodi negotia sunt, vel fuerint vbicumque à Sede Apostolica deputati, tu fili generalis Corrector, tuique successores remouere, seù reuocare, penitùs transferre, ipsisque quòd supersedeant iniungere, aliosque substituere, cum expedire videbitur, licitè, ac liberè valeatis, & in eos, si contrauenerint, censuram ecclesiasticam exercere; ac quilibet Corrector prouincialis, vel eius Vicarius eiusdem Ordinis id ipsum in sua Prouincia circa fratres ipsius Ordinis, quibus ab eadem Sede similia contigerit in illa committi, facere possit, non obstantibus aliquibus literis, vel indulgentijs Apostolicis impetratis, vel etiam in posterum impetrandis, quæ de hoc non fecerint mentionem.

Et in discedentes ab Ordine post emissā professionē.

§. 13. Inhibemus quoque, ne quis post professionem in Ordine vestro factam, sinè Generalis, vel sui Prouincialis licentia discedat ab ipso; discedentem verò absque cautione literarum alterius ipsorum, prætextu priuilegij alicuius Apostolicæ Sedis, nullus audeat retinere; quòd si fortè retinere præsumpserit, vobis generalis, & prouincialis Correctores dumtaxàt, & vestris, seù Prouinciarum Vicarijs licitum sit in ipsos discedentes fratres excommunicationis sententiam promulgare: detinentes verò eosdem secum, vel in Monasterijs, aut Ecclesiis suis (nisi eos reiecerint, postquàm eis denunciatum fuerit) excommunicationis sententiæ volumus subiacere, non obstante, quòd excommunicari, suspendi, vel interdici non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam de indulto huiusmodi mentionem.

A nostro Ordine nemo potest ad aliū transire absque licētia Papæ.

§. 14. Si verò aliqui de fratribus vestri Ordinis post obtentam licentiam à Sede prædicta, aut à nobis ad Religionem aliam transeundi, infra duos, vel tres menses se ad illam Religionem suæ saluti congruam non contulerint, & ipsius non susceperint habitum regularem, licitum sit vobis generalis, ac prouinciales Correctores, & vices vestras gerentibus contra ipsos, tamquam alios Ordinis vestri apostatas procedere,

dere, secundùm quod honestati ipsius Ordinis videritis expedire. Illud idem intelligi volumus de illis, qui post susceptionem habitus alterius Religionis infra tempus probationis, nulla professione facta, inde præsumpserint resilire, aut etiam si post professionem huiusmodi ad Religionem laxiorem, seù mitiorem Ordinem transierint, vel, quod absit, ad seculum reuertantur, volumus, vos contra ipsos rigorem vestri Ordinis exercere.

Apostatas possũt Prælati ex communicare. Vide constit. 1. huius Pōtif. §. 38. nu. 96. & 10. Vrb 8. §.3.

§. 15. Apostatas quoq; vestri Ordinis excommunicare, capere, ligare, incarcerare, & aliàs subdere disciplinæ rigori possitis per vos, ac etiam alios, in quocumque habitu eos contigerit inueniri, inuocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Expulsi ab Ordine prædicare, confessiones audire, aùt docere nō possunt. Vide tom. 1. Relig. q. 1 c. 25. & constit. 10 Vrban 8. §. 4 5. & 6.

§. 16. Inhibemus etiàm, ne fratres, quos ab Ordine vestro pro suis culpis per generalem, seu prouinciales Correctores, aut Vigiles expelli contigerit, vel qui egressi fuerint proprio suo motu, prędicare, confessiones audire, seu docere præsumant, nisi ad alium Ordinem, in quo licitè huiusmodi officia exercentur, transierint de vestra, vel dictorum Correctorum licentia speciali. Quòd si forte ipsi contra huiusmodi inhibitionem nostram aliquod super præmissis temerè attentare pręsumpserint, prouinciales Correctores, et Vigiles, ac eorum Vicarij in illos, quos infra fines suarum Prouinciarum, iuxta consuetudinem Ordinis vestri, distractos inuenerint talia pręsumentes, monitione præmissa, auctoritate nostra excommunicationis sententiam valeant promulgare.

Et ad aliū Ordinem, vt hic trāsire possint. Vide constit. 10 Vrb. 8 §. 5

§. 17. Eiectos autem de Ordine vestro, vel egressos, qui receptione in eodem Ordine suis culpis exigentibus, reddiderunt se indignos, et alios fratres eiusdem Ordinis, ex rationabili causa ad quoscumque Ordines approbatos (præterquam ad B. Augustini templariorum, hospitaliorum, et aliorum Religiosorum arma portantium) ad vitandam occasionem euagandi, generalis, vel prouinciales Correctores cum suis testimonialibus literis auctoritate nostra licentiandi liberam habeant facultatem: Nos enim districtiùs inhibemus, ne tales ad alium Ordinem alitèr transire, vel aliqui eos recipere, seu retinere præsumant, absque licentia specialis Sedis Apostolicæ faciente de hoc plenariam mentionem.

Prohibet quibuscūque Religiosis habitum cōsimilem.

§. 18. Inhibemus etiam, vt nulli, siue sit in Religionis Ordine, siue extra Ordinem constitutus, habitum vestrum, vel ità consimilem, quòd propterea frater Minimus credi possit, deferre liceat, absque mandato Sedis Apostolicæ speciali; et vt dicta inhibitio maiorem consequatur effectum, statuimus, vt ij, qui habitum vestrum, vel illi prædicto modo consimilem deferre præsumpserint, ad deponendum ipsum per Diœcesanos locorum, cum à vobis requisiti fuerint, monitione præmissa, per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita, compellantur.

Exemptio à solutione decimarum. Vide quæ cito ad §. 33. 1. const. huius Pontificis.

§. 19. Caterùm cum humilitas vestra sibi de latitudine orbis terrę nihil, pręter domos, & hortos cum virgultis, ad simplicem tantummodò fratrum vsum præmiorum obtentu cęlestium duxerit reseruandum; Nos piè volentes, quòd illorum fructus integrè vestræ paupertatis vsibus applicentur, vt de dictis hortis, & virgultis vestris nulli decimam teneamini exhibere, vobis auctoritate præsentium indulgemus, districtiùs inhibentès, ne quis à vobis de præmissis aliquid exigere, vel extorquere præsumat.

Ingrediētes Ordinem bona incertorū dominorū possint portare.

§. 20. Quia verò nonnulli vestræ Religionis habitum assumentes, diuersis personis, quæ sciri, & inueniri non possunt, aliqua bona interdum restituere tenentur, vobis Prouincialibus, Vigilibus, ac Vicarijs prædictis concedimus, vt singuli vestrum in locis sibi commissis, bona ipsa in pios vsus conuertere valeant, prout secundum Deum videbitur expedire.

Sepultura in locis Ordinis est omnibus libera.

§. 21. Sepulturam quoque in locis, Cęmeterijs, & Ecclesijs vestris concedimus, & eam liberam esse censemus, vt eorum deuotioni, & extremę voluntati, qui se illic sepeliri deliberauerint (nisi excommunicati, vel interdicti, aùt etiam publicè vsurarij fuerint) nullus obsistat, salua tamen iustitia illarum Ecclesiarum, à quibus mortuorum corpora assumuntur.

Celebrari, nec mortui sepeliri possunt in nostris Conuentibus, inuitis fratribus.

§. 22. Districtiùs inhibentes, vt nulli Religiosi, vel seculares, vobis inuitis, aliquorum corpora defunctorum in vestris Cœmeterijs sepelire, aùt in Ecclesijs vestris missarum solemnia, vel pro animabus eorum, qui ad loca vestra tumulandi feruntur, ibidem exequias celebrare, sinè vestro assensu,

Tempore interdicti quomodò fratres celebrare valeant. Vide supra in cōstitut. 2. Sixti IV. à nu. 50.

sit, aut voluntate præsumant.

§. 23. *Et cum generale interdictum fuerit, in Ecclesiis, & Oratorijs vestris, & alijs, quibuscumq; vel cum ad loca perueneritis ecclesiastico suppositа interdicto, clausis ianuis, interdictis, & excommunicatis exclusis, non pulsatis campanis, & submissa voce, liceat vobis celebrare diuina, & ecclesiastica recipere sacramenta, dummodò causam non dederitis interdicto, nec contingat vobis specialiter interdici, neque Ecclesiæ, vel Oratoria ipsa fuerint specialitèr interdicta. His verò, qui in vestris morantur obsequijs, cuncta liberè ministrare poteritis Ecclesiastica sacramenta, & ipsos cum decederint in vestris Oratorijs sepelire. Si quando autem in terris, in quibus residetis, vel eorum personis, excommunicationis, seu interdicti sententias contigerit promulgari, pueri vestris seruitijs deputati, negotiorumque vestrorum Procuratores, & operarij, qui in vestris locis eorum operibus personaliter continuè institerint, huiusmodi sententijs obnoxij minimè habeantur, ibique possint audire diuina, iuxta formam, qua locis ipsis eo casu à Sede Apostolica est concessa, nisi eidem causam dederint, vel excommunicari specialiter, seu interdici contingat eosdem.*

Fratres confiteātur Prælatis Ordinis.

§. 24. *Inhibemus insuper vniuersis fratribus vestri Ordinis, ne aliquis eorum (nisi necessitatis vrgente articulo) alijs, quàm Prælatis suis peccata sua confiteri præsumat, vel alijs eiusdem Ordinis sacerdotibus secundùm Regulam, & ipsius Ordinis instituta.*

Prælati ecclesiastici non molestēt fratres super hic expressis.

§. 25. *Vniuersis autem Ecclesiarum Prælatis, & alijs inhibemus confessiones vestras, vobis inuitis, audire, vel compellere vos ad Synodos, seu conuocationes suas accedere, vel cum eis extra Ciuitates, vel intra processionaliter exire, aut suis constitutionibus subiacere, vel capitula, scrutinia, & inquisitiones in locis uestris, uel alibi de vobis facere, aut fidelitatem iuramento firmatam, annualem obedientiam à Prouincialibus, Vigilibus, & Correctoribus localibus vestris exigere, aut de ipsorum institutione, vel destitutione, siuè de statutis vestri Ordinis se aliquatenus intromittere; seu prohibere, ne ad Ciuitates, vel Villas, vbi religiosè, ac honestè commorari possitis, à populis euocati audeatis accedere, ibique pro vestris vsibus construere ædificia, Ecclesias, seu Oratoria, aut in accedentes fratres, seu confluentes huiusmodi, vel acceptatores ipsorum excommunicationis sententias ferre præsumant.*

Exemptio à solutione canonicæ portionis de Ordini te nctis.

§. 26. *Concedimus quoque vobis, vt de ijs, quæ in ornamentis, vel pro eis, aut libris, fabrica, luminaribus, anniuersario, septimo, vigesimo, trigesimo, siue alijs, ad perpetuum cultum diuinum, seu pro pictantijs, aut victu ad sustentationem vestram, vel indumentis, necnon pro annuis censibus redimendis, ad quorum solutionem aliqua domus vestri Ordinis obligata noscuntur, vel de domibus prædictis, & hortis, alijsque locis, vobis secundum instituta vestri Ordinis opportunis, aut de ijs, quæ pro huiusmodi domibus, prædijs, hortis, & locis emendis vobis legantur, dummodò præmissa non conuertantur in vsus alios, sed in illos dumtaxàt, pro quibus relinquuntur, aut alios etiam, qui in hac concessione, vel indulgentia continentur, nulli canonicam portionem aliquam teneamini exhibere. Et ne quis à vobis, vel vltimarum executoribus voluntatum, seu decedentium hæredibus, de præmissis, aut de ijs, quæ vobis in vltimis voluntatibus absolutè legantur, vel aliàs pro vestris necessitatibus conferuntur, aliquid exigere, vel extorquere præsumat districtiùs inhibemus.*

Fratres possunt loca Ordinis dimittere, &c.

§. 27. *Ad hæc liceat fratribus vestri Ordinis, cum de prioribus locis suis ad alia loca se transferunt, tam ædificia, seu omnem ædificiorum materiam locorum, quæ dimittunt, (dedicatis Ecclesijs dumtaxat exceptis,) libros, calices, & paramenta secum ad alia loca transferre; ac ædificia ipsa cum solo, & alijs ad eadem loca pertinentibus, præter Ecclesias, per personas, ad hoc à Sede Apostolica deputatas vendere, ipsorumque pretium in aliorum locorum, ad quæ dicti fratres se transferunt, ædificationem, seu aliàs in eorum vtilitatem conuertere, secundùm quod melius videbitur expedire, cum ipsa priora, & alia loca fratrum ad nos, & Apostolicam Sedem specialiter, & immediatè pertinere noscantur. Et ne aliqui Archiepiscopi, vel Episcopi, aut alij Ecclesiarum*

rum

rum Prælati, seu quæuis alia persona ecclesiastica, vel secularis, prædicta loca, seu bona occupare, accipere, vel vsurpare, aut quoquo modo sibi vendicare præsumant, absque dictæ Sedis licentia speciali, districtius inhibemus.

Exemptio ab omni præstatione, & onere.

§. 28. *Indulgemus vobis, vt ad præstationem procurationum Legatorum prædictæ Sedis, vel Nunciorum ipsius, seu Diæcesanorum locorum, aut exactionum, vel collectarum, seu subsidiorum, vel prouisionum quarumcumque minimè teneamini, nec ad ea soluenda per literas dictæ Sedis, aut Legatorum, vel Nunciorum eiusdem, seu Rectorum terrarum Ecclesiæ Romanæ impetratas, seu in posterum impetrandas, cuiuscumque tenoris fuerint, in perpetuum compelli possitis, nisi dictæ Sedis literæ impetrandæ plenam, & expressam de huiusmodi indulto, & dicto Ordine fecerint mentionem.*

Prælatorum Ordinis facultas absoluendi fratres, & cũ eis dispensandi.

§. 29. *Præterea cum fel. recor. Gregorius XI. prædecessor in dictis suis literis Generali, Vigilibus, et Prouincialibus, necnon Correctoribus localibus, & eorum Vicarijs absoluendi fratres eiusdem Ordinis, ac etiam fratribus dicti Ordinis, quos ipsi huiusmodi Superiores habuerint pro tempore in confessores absoluendi ipsos Superiores ab excessibus, & censuris (nisi talia forent, propter quæ essent ad Sedem Apostolicam meritò destinandi) ac cum eis desuper dispensandi licentiam concesserit, & propterea, qui sint destinandi, persæpè reuocetur in dubium. Vt absoluentium, et absoluendorum, dispensantium, & dispensatorum pro parte puritati conscientiæ consulamus, declaramus, hæreticos relapsos, schismaticos, & qui literas Apostolicas falsificassent, aut ad infideles prohibita detulißent, dumtaxat esse ad Sedem prædictam meritò destinandos, reliquis verò omnibus, etiam simoniæ qualitercumque irretitis, posse per illos, quibus inibi conceditur, absolutionis beneficium, & dispensationis, iuxta casuum indigentiam, impartiri. Et vt dicti Ordinis professoribus omnis vagandi tollatur occasio, & ad Apostolicam Sedem recurrendi subtrahatur pro posse necessitas, omnibus Superioribus, & eorum Vicarijs, defectum natalium, ex adulterio, sacrilegio, incestu, & quouis alio nefario, et illicito coitu prouenientem, patientibus; nec non cum his, qui ex quauis causa, præterquam homicidij voluntarij, bigamiæ, & mutilationis membrorum, irregulares forent, dispensandi cum dicti Ordinis Minimorum professoribus, postquàm ipsum Ordinem professi fuerint, vt defectu, & irregularitate huiusmodi non obstante, irregulares ipsi ad quoscumque etiam sacros ordines promoueri, et in illis etiam altaris mysterio ministrare, & tam ipsi irregulares, quàm defectum natalium patientes, ad quascumque administrationes & officia eligi, recipi, & aßumi, illaque gerere, & exercere liberè, & licitè valeant, motu, scientia, & auctoritate prædictis concedimus per præsentes.*

Exẽptio à decimis, etiam papalibus.

§. 30. *Indultum verò prædecessoris de decimis non soluendis, ad quæcumque bona dictorum fratrum, & quascumque decimas, etiàm quas vulgus Papales appellant, & Apostolica Sedes pro Christianæ fidei defensione, aut alijs imminentibus persæpe necessitatibus indicit, & quæcumque alia onera, motu, & scientia prædictis extendimus: Decernentes, fratres ipsos Minimos, etiamsi per quoscumque exemptos, etiam Mendicantes solui mandarentur, cum quibusuis derogatorijs, & fortioribus clausulis, ad illarum solutionem cessando, censuras, & pœnas aliquas non incurrere; nisi præsentibus nostris, non per generales, aut alias clausulas, etiam specialem mentionem importantes, sit derogatum specificè, eorum de verbo ad verbum inserto tenore.*

Exẽptio à iurisdictione Ordinariorũ. Cap. Volentes, de priu. in 6. V. de constitut. 2. Sixti 4. n. 19.

§. 31. *Cæterùm cum fel. rec. Innocentius Papa IV. prædecessor noster, olim duxerit statuendum, vt exempti quantacumque gaudeant libertate, nihilominus tamen ratione delicti, seu contractus, aut rei, de qua contra ipsos agitur, ritè possint coram locorum Ordinarijs conueniri, & illi quò ad hoc suam in ipsos iurisdictionem, pro vt ius exigit, exercere. Nos vobis (vt occasione constitutionis huiusmodi, nullum libertatibus, & immunitatibus, vobis, & Ordini vestro per priuilegia, & indulgentias ab Apostolica Sede concessis, aut in posterum concedendis præiudicium generetur) auctoritate præsentium indulgemus, decernentes, vos, seu personas vestri Ordinis in prædictis casibus Ordinarijs ipsis minimè subiacere. Decernimus*

ergo

ergò irritum quicquid contra tenorem concessionum, & inhibitionum huiusmodi per quoscunque fuerit attentatum, & interdicti, suspensionis, & excommunicationis sententias, si quas contra concessiones, constitutiones, & inhibitiones easdem, in vos, vel vestrum aliquos, aut loca vestra, seu benefactores vestros, vel executores, aut hæredes prædictos, in posterum promulgari contigerit, penitus non tenere.

Facultas Prælatorũ Ordinis coercedẽdi fratres iuxta eius ordinationes, appellatione remota.

§. 32. *Et quia Bonifacius VIII. prædecessor noster olim ad augmentum continuum Religionum, & Ordinum, quos Romana suscepit, & approbauit Ecclesia, paternis studijs intendit, & considerauit attentiùs, quòd non intermissa sedulitas disciplinæ Religiones, & Ordines supradictos, statusque regulares salubriter dirigit, & conseruat, quòdque si eam perire, vel remitti contigerit, Ordo quilibet collabi necessariò cogeretur. Pensando etiam, quòd si regularium personarum correctio rimas iuris, & apices sequeretur, huiusmodi rigor lentesceret, ac multiplicata laxatione torperet. Nos auctoritate Apostolica vobis indulgemus, vt ad correctiones, & punitiones fratrum vestri Ordinis delinquentium infligendas, Generalis, Vigiles, & Prouinciales, necnon Correctores locales, & eorum Vicegerentes, ad quos eadem spectare noscuntur (rimulis, & apicibus ipsis postpositis) liberè procedere valeant secundùm consuetudines approbatas, & generalia, facta, & etiam facienda ipsius Ordinis instituta. Nec volumus eisdem licere fratribus, ab eisdem correctionibus, & punitionibus aliquatenus appellare, prouida in hoc deliberatione, ac maturitate debita obseruatis.*

Exemptio a gabellis & impositionibus.

§. 33. *Quòdque fratres, & sorores, ac Gubernatores præfati, ratione domorum, locorum, ac Monasteriorum prædictorum, aut quorumcumque aliorum bonorum, aut possessionum, quæ in præsentiarum habent, & iustis modis, præstante Domino, habebunt in futurum, seu alia quauis occasione, decimam, vel aliam petitionem, aut annuos redditus, seu censum, vel procurationem aliquam, vel aliam subuentionem Legatis, vel Nuncijs dictæ Sedis, aut Ordinarijs locorum, vel alijs quibuscumque, aut pedagia, vel telonia, & alias exactiones, quibusuis Regibus, seu alijs personis ecclesiasticis, seu secularibus dare, & soluere minimè teneantur. Nec ad illud compelli possint, vel super hoc alias à quoquam quomodolibet conueniri per literas Sedis prædictæ, aut Legatorum, vel Delegatorum, seu Nunciorum ipsius, aut Diœcesanorum locorum, vel Rectorum terrarum Ecclesiæ Romanæ, aut quorumcumque aliorum, etiamsi in eiusdem Sedis literis contineatur expressè, quòd ad quæuis exempta, vel non exempta loca, seu Monasteria se extendant, & aliqua eis, cuiuscumque tenoris existat, ipsius Sedis indulgentia non obsistat, nisi forsan dictæ literæ Apostolicæ de dicto Ordine, & præsentibus de verbo ad verbum, ac etiam Monasterijs, locis, & domibus, ipsorumque Rectoribus, ac Gubernatoribus, & personis prædictis, plenam, & expressam, ac etiam specialiter, & nominaliter fecerint mentionem.*

Derogatio cõtrariorum.

§. 34. *Felic. record. Innocentij Papæ IV. prædecessoris nostri, & alijs constitutionibus Apostolicis, legibus imperialibus, statutis, & consuetudinibus, per quæ præmissa possent quomodolibèt infringi, vel impediri, & alijs in contrarium editis non obstantibus quibuscumque. Nos enim quaslibet excommunicationum, suspensionum, & interdicti sententias, & quoscumque processus, quasuis pœnas, sententias continentes, quas, & quos contra Generalem, fratres, & sorores, domos, Monasteria, personas, & alia supradicta, contra tenorem, & formam præsentium, & exemptionis huiusmodi promulgari, & haberi contigerit, irritas decernimus penitus, & inanes. Nulli ergo, &c. Datum Romæ, apud S. Petrum, quinto Kalendas Augusti, 1506. Pontificatus nostri anno tertio.*

§. 1.

1 NOto, quòd de iure communi postquam quis est ad aliquam dignitatem electus, si ante confirmationem se ingerat, exercendo aliquem actum ad talem dignitatem spectantem, est ipso facto priuatus iure acquisito per illam electionem. Ita habetur in cap. Auaritiæ, de elect. in 6. & cap. Qualiter, eodem tit. & dixi tom. 1. Religiosi, quæstio. 1. cap. 31. §. 11. conclus. 5. Hic verò Pontifex concedit priuilegium, vt Generales statim

statim ac fuerint secundùm Regulam electi, plenè, & liberè possint suum officium, & iurisdictionem, tam temporalem, quàm spiritualem in subditos exercere, præcipiendo, excommunicando, absoluendo, corrigendo, visitando, incarcerando, perinde ac ea possunt post acceptam Pontificis benedictionem. Vnde colligitur, quòd Generalis statim ac est electus, confirmatur ab Apostolica Sede. Vt etiam colligit ex simili priuilegio facto à Clemente IV. Ordini Minorum Rodriq. tom. 2. q. reg. q. 52. artic. 2. alia multa similia referens, & habetur etiam in const. 4. Pauli III. §. 5. Rodriq.

§. II.

2 Noto 1. quòd per hoc priuilegium possunt Generales a Prouincialibus, & Vigilibus, & alijs fratribus in Capitulo generali congregatis amoueri. Et sic antiquitus Generales in Capitulis generalibus ante electionem noui Generalis visitabantur per aliquos patres deputatos in dicto Capitulo. Ita definitum fuit in Cap. gen. Granopol. celebrato num. 7. Immo illud statutum ibi inferitur tamquam viuæ vocis oraculum Clementis VII. & fundabantur in Correct. num. 9. Sed postmodùm in Capitulo generali Paulensi, num. 17 statuitur, quòd P. Generalis, durante suo officio, non visitetur; quod fuit specialiter confirmatum à Paulo III. vt patet ex eius const. 4. §. 5. & sic obseruatur in praxi.

3 Noto 2. quòd Generalis, etiam non expectato tempore Capituli generalis, potest deponi in tribus casibus. Primus est, si sit dilapidator bonorum Religionis. 2. si incontinenter, & scandalosè viuat. 3. si Regulam destruat, eamq; relaxat in seipso, & in alijs. In his casibus, quando publica sunt delicta, & scandalosa, quia periculum est in mora, potest Generalis deponi. Deponetur autem in dictis casibus, vel à deputatis in Correctorio, num. 9. vel à Visitatoribus impetratis ab Apostolica Sede, iuxta ea, quę dixi tom. 1. Relig. q. 1. cap. 18. not. 2.

4 Noto 3. circa id, quod hic dicitur, quòd Generalis possit deponi à Prouincialibus, & Vigilibus secundùm Regulam, &c. quòd in Correctorio, nu. 9. statuitur, quòd quando Generalis, seu quiuis alius Prælatus erit deponendus, fiat talis depositio per socios eiusdem deponendi, & Capitulum locale eiusdem; vel proximioris Conuentus; Vbi, vt patet, ad hanc depositionem non interueniunt Prouinciales, neque Vigiles. Et quòd illud Capitulum Correctorij, nu. 9 loquatur etiam de Generali apertè constat, ex eodem Correctorio, nu. 111. Vbi Correctorium manifestè se declarat. Quarè puto, quòd hoc priuilegium sit in fauorem Generalium, & quòd ad eorum depositionem velit Papa, vt interueniant non solùm deputati per Correctorium loco dicto, sed etiam Prouincialis Prouinciæ, in qua delictum depositione dignum committi contingeret, & Vigil illius nationis, si depositio sit facienda extra Capitulum generale. Sed melius aduerte, quòd compositores huius constitutionis eam ex parte, præsertim in principio desumpserunt ad verbũ ex Mari magno Prædicatorum parùm considerando, an nostræ Religioni multa quadrarent, vnde vix in aliquo loco potest intelligi, vt in §. 1. ibi *Tu generalis Corrector, & prædecessores tui*, & tamen S. P. Franciscus nullum prędecessorem habuit. Et eodem §. ibi *Et præfati Definitores*, & tamen nulla fuit ante facta mentio de Definitoribus, nec Definitores in Ordine nostro eam habent auctoritatem, quam hic illis tribuit Papa. Quod magis patet ex §. 29. vbi dicitur, quòd Gregorius XI. nobis concesserit, &c. Quare attendentes magis ad mentem Pontificis, quam ad verba, vt dicitur cap. Marcion. 1. quæst. 1. turbari non debemus, sed secundùm Regulam in hoc procedere omninò.

§. III.

5 Noto 1. quòd hoc priuilegium potest dupliciter intelligi. 1. vt loquatur de Capitulis prouincialibus, & generalibus, & concedat, quòd tempus statutum à Regula electoribus non currat, cum frequenter de remotis partibus eos conuenire oporteat. Quare si tempore præfixo non conuenerint, possit dictum tempus in aliud, quo omnes iam conuenerint, differri; vel si ante dictum tempus conuenerint, possint dicta Capitula celebrari, vt citiùs liceat electoribus domum repetere. Quo pacto intellectum priuilegium est reuocatum per constitut. 4. Pauli III. §. 4. infrà. 2. modo potest intelligi priuilegium, ita vt conformet cum alio priuilegio simili, concesso à Clemente IV. fratribus Minoribus, quod referunt Casarub. in comp. verbo Electio, §. 4. Rodriq. tom. 2. quæst. regul. qu. 52. art. 12. Miranda tom. 2. manualis, quæst. 23. art. 10. Quod priuilegium intelligunt Rodriquez, & Miranda, vt clarè colligitur ex eorum dictis, non de electionibus faciendis in Capitulis generalibus, & prouincialibus, in quibus statuta est per Regulam dies præfixa, qua elapsa, deuoluitur electio ad Superiorem, sed de electionibus faciendis causa mortis, vel priuationis, vel renunciationis, in quibus ius commune circa tempus statuit multa, de quibus dixi to. 1. Religiosi, q. 1. cap. 31. notab. 9. Casarub. Rodriq. Miranda.

6 Et primò, quòd electio non fiat ante sepulturam defuncti. 2. quòd electio fiat intrà tres menses computandos à die mortis, priuationis, vel renunciationis. 3. quòd electores, electione secuta, teneantur intra octo dies eam præsentare electo, 4. quòd electus teneatur intra mensem computandum à die præsentationis, electioni vel consentire, vel dissentire, 5. quòd post consensum præstitum teneatur electus intra tres menses à die præstiti consensus confirmationem petere. Concedit itaquè Papa in hoc priuilegio, quòd dictis regulis temporum non coarctemur. Itaque si ante sepulturam defuncti electio fiat, valida erit, si post tres menses, etiam valida erit, si post octo dies electionem electo præsentauerint, & iste etiam post mensem consensum præstiterit, vel intra tres menses à præstito consensu confirmationem non petierit, electio nihilominùs valida erit per hoc priuilegium, non obstante iure communi. Et hoc modo intellectum priuilegium, vt debet necessariò intelligi, est maximè in suo robore, & congruit priuilegio citato Clementis IV. quo fruimur, & nos, & omnes Mendicantes communicationem priuilegiorum habentes, vt dicunt Rodriquez, & Miranda locis cit.

7 Ex quo sequitur, quòd in morte Generalis, vel Prouincialis, vel Collegarum potest differri electio, etiam post tres menses, si omnes electores in longinquis partibus degentes, intra dictum terminum non potuerint conuenire.

8 Si dicas, huic priuilegio Capitulum generale Ro mæ

mæ 6. num. 14. dub. 2. renunciasse per illud statutum, *quod in Ordine nostro omnes electiones, siue causa mortis, &c. fiant intra tres menses à die vacationis; alioquin quòd electio deuoluatur ad Superiorem.*

9 ℞. Et dico 1. non esse dubium, quòd quando qui habet priuilegium, illud repudiat, priuilegium per non vsum tollitur, nam priuilegium non confertur in inuitum; Cum ergo in Capitulis prouincialibus, & generalibus contineatur interpretatiua voluntas totius Prouinciæ, & totius Ordinis, cui concessa sunt priuilegia, possunt dicta Capitula prouincialia pro sua Prouincia, & generalia pro tota Religione priuilegijs Religioni concessis renunciare, & ea per non vsum tollere. Et ad huius rei euidentiam, adque omnem ambiguitatem tollendam refert Rodriq. tom. 1. quæst. regul. q. 9. art. 2. concessionem Leonis X. qui concessit, quòd Generalis fratrum Minorum in suo Capitulo generali, & quilibet Prouincialis in suo Capitulo prouinciali, de consensu eiusdem Capituli, vel maioris partis declarare possit, & valeat, vtrum ab vsu alicuius cōcessionis viuæ vocis oraculo factæ abstineri debeat, ac si concessio huiusmodi per Sanctitatem suam suspensa, vel reuocata fuisset. Quarè videtur, quòd Capitulum generale possit priuilegijs Religioni concessis renunciare, cum vnicuique liberum sit renunciare iuri suo, vt dicitur in cap. Si de terra, de priuil. *Rodriq.*

10 Quæ regula tamen fallit in duobus casibus, Primò quando qui gaudet priuilegio, non est proprium subiectum, cui datum est, vel propter quod datum est. Sic priuilegium principaliter concessum in gratiam Communitatis, non potest à particularibus personis renunciari, vt est priuilegium Cleri, tam fori, quàm canonis. 2. quādo renunciatio non pendet adæquatè ex voluntate renunciantis. Sic quis non potest renunciare priuilegio sibi concesso, quod continet etiam ius alterius, cui per talem renunciationem præiudicaretur. Vndè Prælatus non potest renunciare libertati Ecclesiæ ad ius Romanæ Ecclesiæ pertinenti, vt habetur in cap. Cum tempore, de arbitris. Ita Suar. lib. 8. de legibus, cap. 33. num. 2. Seù breuiùs dicas, quòd illa regula Vnicuiq; liberum est, &c. intelligitur quandò non tangitur ius Superioris, vel tertij. Ità Panor. in cap. Si de terra, de priuil. num. 5. Tabien. verbo Priuilegium, nu. 9. Sylu. eodem, q. 10. num. 10. verbo Octauo. Armilla nu. 9. Rosella num. 15. vnde dicunt, quòd exemptus non potest renunciare priuilegio exemptionis, quià est in Præiudicium Papæ. *Suarez. Panormit. Tab. Sylu. Armilla Rosella*

11 Dico etiam obitèr, quòd licèt nemo cogendus sit vti suo priuilegio contra se ipsum, vt dicitur dicto cap. Si de terra, & habetur in regula Quod ob gratiam, quæ est 61. de regulis iuris in 6. vbi dicitur, *Quod ob gratiam alicuius conceditur, non est in eius dispendium retorquendum.* In duobus tamen casibus potest obligari priuilegiatus ad vtendum suo priuilegio. 1. est quando non potest illi renunciare, de quo numer. anteced. 2. quotiès per priuilegium fit actus licitus, qui antea non erat, vel tollitur obligatio, quæ antea erat. V. G. qui habet priuilegium audiendi missam tempore interdicti, obligatur audire illam in diebus festis ex præcepto Ecclesiæ, à cuius obseruantia excusaretur, si tale priuilegium non haberet. Item coniux habens votum castitatis tenetur reddere debitum alteri coniugi petenti; si tamen coniux adulter fuerit, vxor habens votum non tenetur reddere, & consequenter obligabitur non reddere, sed seruare castitatem, quia licèt in casu adulterij sit priuilegium innocentis, vt non obligetur reddere debitum adultero petenti, posito priuilegio, fit licita obseruatio voti castitatis, & ideo obligat præceptum seruandi votum. Sanchez lib. 9. de matrim. disp. 6. num. 15. Suarez lib. 8. de legibus, ca. 23. num. 8. Et alij apud Auilam de cens. p. 5. disp. 4. sect. 2. dub. 6. licèt ipse ibi contrarium teneat concl. 2. & p. 6. disp. 1. dub. 7. *Sanchez. Suarez. Auila.*

12 Dico 3. quòd renunciatio priuilegij potest dupliciter fieri. 1. expressè. 2. tacitè. Ad expressam renunciationem requiritur efficax voluntas abdicandi à se totum ius, & facultatem priuilegij expressam signis exterioribus satis claris, idest verbis voluntatem manifestè declarantibus. Ad tacitam autem renunciationem requiritur eadem voluntas à se abdicādi priuilegium per facta, vel omissiones exterius manifestata, nimirùm per nōn vsum priuilegij, vel per contrarium vsum, seu etiam per abusum, ad quam vtramq. renunciationem, vt patet, requiritur priuilegij scientia. Me clariùs explico. Habeo V. G. priuilegium non ieiunandi in diebus præcepti, verbis expressis dico, Declaro, quòd huic priuilegio renuncio; ista est renunciatio expressa; accedunt dies ieiunij, ego ieiuno, sciens, & recordans, me habere dictum priuilegium, eique renunciare intendens, ista est renunciatio tacita. Ita Suarez libr. 8. de legibus, capitul. 34. à numer. 5. *Suarez.*

13 Dico 4. ad obiectionem respondēdo, quòd priuilegium, de quo agimus, est in fauorem electorum, Generalis, & Prouincialis, &c. qui quandoq; in longinquis partibus reperiuntur, V. G. si decedat Generalis, vel illius aliquis ex Collegis in Sicilia, & alij Collegæ sint in partibus remotioribus Hispaniæ, vel Galliæ, tunc non possunt intra terminum trium mēsium à iure statutum ire ad locum deputatū pro electione Generalis, ideò Papa ijs concedit, vt non arctetur istis regulis. Quarè cum hoc priuilegium sit in bonum publicum inductum, ad quod maximè interest, vt electores naturales, vt sic dicam, electiones celebrent, non verò assumantur ad libitum Prælatorum alij suppositilij, qui non audeant Prælato benè, vel malè facienti, vt potè ab ipso assumpti, contradicere; videtur, quòd Capitulum generale huic priuilegio renunciare non potuerit, maximè quia istius priuilegij tam Religioni vtilis, & necessarij notitiam fortè non habebāt, saltèm totalitèr, quæ tamē est omninò necessaria, vt dixi num. præced. sitq; etiam in fauorem electorum, & commodum, quod enim per Superiorem conceditur, per inferiorem reuocari nō potest, cap. Inferior, dist. 21. Clementina Ne Romani, de elect. Atque ita in casu simili id tenet Passatellus in scholijs ex Ianuensi, nu. 4. de valore priuileg. fine, Statutum ergò illud Romanum, vel dicendum est nihil valere per dicta, vel dicendum est, non intendisse Patres illius Capituli (inter quos ego interfui tamquàm Commissus Genuæ) renunciare prædicto priuilegio, de quo fortè, & sinè fortè, non omnes capitulares notitiam habebant, sed intendisse obuiare fraudibus, quæ fiebant quandoq; transferendo electiones etiam per sex menses, vsque dū aliqui, quos prætendebant eligere, officia, quibus fungebantur, finirent. Et verè illud statutum factum est ab hoc obuiandum, vnde potest intelligi hoc pacto, nimirùm, quòd statim ac omnes electores conuenerint, vel iuri suo renunciauerint, fiat electio defuncti, vel depositi, &c. Quòd si conuenerint ante terminum trium mensium ille terminus prorogari non

possit

possit, cū prorogandi nulla sit occasio, & si prorogetur, electio ad Superiorem deuoluatur, si post terminum trium mensium conuenerint, statim fiat electio. Quo pacto intellectum statutum, validum est, & cōforme huic priuilegio, quod conceditur ad commoditatem eorum, qui de longinquo venire debent.

§. IV.

14 Concedit, quòd Prouinciales statim electi administrationem habeant, & licèt idem dicat de Correctoribus, cum tamen addat, quòd electi secundùm statuta Ordinis administrationem habeant, & Correctores secundùm statuta Ordinis non statim electi, sed post publicationem, & confirmationem in Capitulo definitorio administrent, de Correctoribus non debet intelligi, quia hi secundùm statuta Ordinis non habent statim electi administrationem. Nisi velimus hoc priuilegium intelligere de Correctoribus Romanis, nimirùm SS. Trinitatis. S. Andreæ, & S. Francisci de Paula, qui statim electi, ante confirmationem habent administrationem. Et in vniuersum potest intelligi de omnibus Correctoribus, qui subsunt immediatè P. Generali, nec subiacent definitorio alicuius Prouinciæ.

§. V.

15 Noto 1. quòd cap. 1. 2. & 3. de Magistris supponitur, quòd nullus possit alios docere theologiam, vel scripturam, &c. absquè Ordinarij, seu studiorum Rectoris licentia. Quòd etiam decernit Trid. sess. 5. de reform. cap. 1. Hic Pontifex concedit, vt in nostris Conuentibus possint Generales, & Prouinciales Lectores instituere qui absque cuiusquam alterius licentia doceant suos discipulos in theologica facultate; quod etiàm concedit Trid. loc. cit. & fuit declaratum à sacra Congregatione, vt refert Naldus in sum. verbo Legere, num. 6. Excipit tamen Pontifex duos casus. 1. est, si debeant legere in studijs generalibus, seu in publicis vniuersitatibus. 2. Si debeant legere in illis studijs, in quibus non legunt nisi Magistri solemniter gradu Doctoratus insigniti, nam in istis casibus vltrà licentiam Superioris, requiritur etiam licentia Ordinarij, seu studiorum Rectoris. Quod etiam insinuat Trid. loco cit. fine ibi, *Quod tamen de Lectoribus in claustris Monachorum non intelligatur*, quasi dicat, Licet Lectores regulares dum in claustris Regularium legunt, non debeant ab Ordinarijs examinari, & approbari, si tamen extrà claustra in studijs publicis exierint ad legendum, approbandi sunt. Trid. Naldus.

16 Noto 2. quòd Trid. loco cit. statuit, *vt in Ecclesijs Monachorum, vbi commodè fieri queat, lectio sacræ scripturæ habeatur; qua in re si Abbates negligentes fuerint, Episcopi locorum in hoc vt Sedis Apostolicę delegati eos ad id opportunis remedijs compellant. In Conuentibus verò aliorum Regularium, in quibus studia commodè vigere possunt, sacræ scripturę lectio similiter habeatur; Quę lectio in Capitulis generalibus, vel prouincialibus assignetur dignioribus Magistris.* Satisfit autem huic decreto, si habeatur in Monasterio lectio theologiæ scholasticæ, vel moralis, quæ confessionibus audiendis deseruit, vt ait Rodriq. tom. 2. quæst. regul. q. 130. artic. 2. Qui etiàm notat, quòd sicùt Episcopi possunt Abbates negligentes remedijs opportunis compellere, ità similiter possunt compellere cæteros Regulares. Rodriq.

17 Si quæras, quæ sint ista remedia opportuna, quibus dicti compelli possunt ab Episcopis.

R. Rodriq. quòd remedium opportunum est excommunicatio; cum enim Episcopi deputentur à Concilio tamquam Sedis Apostolicę delegati, & Legati possint exercere omnia in sua Prouincia, quæ potest ille, qui misit eos, præter specialiter reseruata, & certum sit, quòd Pontifex, cuius delegati sunt Episcopi, in hoc casu potest Regulares excommunicare, certum etiam est, posse Episcopos dictos Regulares ad obseruantiam huius statuti excommunicatione compellere. Rodriq.

18 Et aduerte etiam, quòd quando Episcopus procedit tamquam delegatus Sedis Apostolicæ in causis, quæ sub eius iurisdictione ordinaria non comprehenduntur, non potest ab eo appellari, nisi ad Sedem Apostolicam; at quandò iurisdictio delegata cumulatur cum ordinaria, Episcopus non potest huiusmodi delegationis prætextu declinare iurisdictionem Metropolitani in casibus illis, in quibus ante Concilij ordinationē Metropolitanus poterat vti eodem iure, eademq; potestate. Ità dicitur declarasse sacrā Congregationem. Et si vis scire, in quibus casibus possint Episcopi per Cōcilium Trid. procedere tamquam delegati Sedis Apostolicæ, consule Azor. p. 2. instit. moral. cap. 54. per totum. Azor.

19 Noto 3. quòd Paulus V. gloriosæ memoriæ in sua constit. quæ incipit, Apostolicæ, quæ est 65 apùd Cherub. in eo, tom. 3. bull. pag. 254. *statuit, vt in cuiuscumque Ordinis, & Instituti Regularium, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium studijs omnibus, trium linguarum, Hebraicæ scilicet, Græcæ, & Latinæ, in celebrioribus verò etiàm Arabicæ Doctores, Regulares quidem eiusdem Ordinis, si in illo harum linguarum sufficientem notitiam habentes sint, sin minus seculares, aut alterius Ordinis regulares, qui illas actu, & diligenter doceant, habeantur*, &c. *Omnibus Regularium Superioribus sub pœna indignationis suæ, & si ipsi negligentes fuerint, Protectoribus Ordinum iniungens, vt prouideant, quòd talia studia instituantur*, &c. *Et in promotione ad Doctoratum, & alios sui Ordinis honores, illis cæteris paribus, præferantur qui in cognitione dictarum trium linguarum profecerint, ità vt ad illas docendas apti sint.* Congruit Clem. 1. de Magistris. Quæ sancta constitutio miror, quo modo in Ordine nostro non sit executioni mandata. Cherub.

20 Noto 4. pro Doctoribus, quòd die 22. Maij anno 1625. in generali Congregatione sanctæ Romanæ, & vniuersalis inquisitionis, habita in palatio Apostolico apùd S. Petrum coram S. D. N. Vrbano VIII. ac Illustriss. Cardinalibus in vniuersa Christina Republica Inquisitoribus generalibus à sancta Sede Apostolica specialitèr deputatis, factum est decretum tenoris sequentis. *Cum aliàs fel. rec. Paulus Papa V decretum in generali Congregatione S. R. & vniuersalis inquisitionis ediderit tenoris sequentis, videlicèt. S. D. N. decreuit, vt scribatur Nuncijs Apostolicis, quòd notificent, & ordinent Superioribus Religionum, Vniuersitatibus studiorum, & Ordinarijs locorum sua nunciatura, ne sinant imprimi in materia de auxilijs, etiam sub prætextu commentandi S. Thomam, aut alio modo, & qui volunt de hac materia scribere, & imprimere, prius mittant tractatus, & compositiones ad hanc sanctā inquisitionem.*

Præ-

Præfatus S. D. N. Vrbanus Papa VIII. suprascriptum decretum hoc suo præsenti decreto confirmauit, & innouauit, districtè præcipiens, & mandans omnibus, & singulis cuiusuis Religionis, Ordinis, Congregationis, Instituti, & Societatis, etiam de necessitate exprimenda, Regularibus, & aliis quibuscumque tam ecclesiasticis, quàm secularibus personis cuiuscumque status, conditionis, gradus, ordinis, & dignitatis, tam Ecclesiasticæ, quàm secularis, vt in posterum non audeant imprimere, vel quoquo modo in lucem edere libros, tractatus, vel compositiones ex professo, vel incidenter, aut prætextu commentandi D. Thomam, vel quemlibet alium Doctorem, aut alia quauis occasione, prætextu, vel modo, de materia auxiliorum diuinorum tractantis, sine expressa, & speciali licentia à Sanctitate sua in Congregatione sancti Officij obtinenda, donec aliud in hac materia à dicta sancta Sede Apostolica fuerit ordinatum. Vt autem huiusmodi decretum inuiolabiliter obseruetur, eadem Sanctitas sua voluit, & declarauit, contrauenientes pœnas priuationis dignitatum, & officiorum suorum, vocis actiuæ, & passiuæ, facultatis concionandi, publicè legendi, & docendi, & interpretandi ipso facto, absque alia declaratione incurrere, & nihilominus aliis etiam pœnis Sanctitatis suæ, & successorum suorum Romanorum Pontificum arbitrio infligendis subiacere. Libros porrò, quos in futurum contra præsentis decreti tenorem edi contigerit, absque alia declaratione tamquam expressè prohibitos haberi voluit, & impressores, præter amissionem librorum, pecuniariis, aliisque corporalibus pœnis, iuxta criminis grauitatem, teneri mandauit, contrariis quibuscumque non obstantibus.

21 Ad vltimum hic nota, quòd Lectores, nisi actu legant, non debent frui immunitatibus, & exceptionibus, nec priuilegijs. Quod præcepit Clemens VIII. in ordinationibus factis pro reformat. Regular. vt habes infra in const. 10. Vrbani VIII nu. 18. & 33. & docuit Bart. in leg. Medicos, C. de profess. & med. lib. 10. & Gutierr. lib. 1. pract. quæst. q. 21. nu. 2. Dicuntur autem actu legere Lectores tempore vacationum, & quando sunt designati ad de breui legendum, quia tunc acriùs student, & numquam minùs vacant, quàm quando vacant, qui debito officij volunt satisfacere. Nicolaus Pignol. addit. ad Rom. sing. 453. Videatur Guido Pape q. 88. & 388. Et tandem studeant Prælati, ad quos pertinet eligere Lectores, eligere, qui moribus primùm excellant, deinde facundia, vt dicitur in leg. Magistros, Cod. de profess. & medic. lib. 10.

Bart. Gutierr. Pignol. Guid. Pape.

§. VI.

22 Aduerte, quòd est derogatum per Conciliũ Trid. sess. 23. de reform. cap. 8. & 12. Vide quæ dico suprà in Sixto IV. constit. eius 2. à num. 33. & infrà in constit. 26. Leonis X. §. 12. & notata ad illum.

Trid.

23 Aduerte etiã, quòd dare literas dimissorias Religiosis ad ordines suscipiendos, pertinet ad Prælatũ Ordinis, qui est eorum Ordinarius, de quo Trid. sess. 23. cap. 8. de reform. Ita Nauar. consil. 36. de temp. ordin. Rodriq. tom. 1. q. regul. q. 18. art. 5. qui ad hoc refert decretum Clementis VIII. Colligitur ex Triden. sess. 23. de reform. cap. 10. ibi *Cuiquam, qui sibi subditus non sit*, ergò à contrario, si est subditus, potest, & habetur expressè in declar. Congregat. quam pono suprà constit. 2. Sixti IV. num. 33. Quæ dimissoriæ valent, etiamsi Superiores concedentes vita, vel officio functi fuerint. Cardin. in Clem. fin. num. 9. de elect. vbi Vitalin. num. 43. Gutierr. libr. 2. pract. quæst. q. 75. num. 5. & can. quæst. libr. 2. c. 17. Quia est gratia, quæ morte concedentis nõ expirat. Vide Zerolam 1. p. prax. verbo Dimissoriæ ad ordines, ad 9. vide etiam ad 8. pro duratione dictarum dimissoriarum. Et in Regularibus, qui nihil pro eis soluunt, & qui semper habet Prælatum viciniorem, dic non durare nisi ab vna ordinatione ad aliam. Nisi aliud habeat consuetudo.

Trid. Nauar. Rodriq. Cardin. Vitalin. Gutierr. Zerola.

24 Aduerte etiam, quòd per illam clausulam *Gratiam, & communionem Sedis Apostolicæ*, &c. intelligitur, quòd possimus ordines quoscumq; recipere à quocumq. Episcopo, qui non sit excommunicatus, neque suspensus, neque interdictus, vt Glossa in cap. Veniens, de præscrip. verbo Gratiam; & Glossa in c. Quòd sedem, de off. iudic. ordin. verbo Gratiæ.

Glossa.

§. VIII.

25 Aduerte, quòd ista concessio est facta ad tollendos scrupulos Religiosorum. Nam certum est, de iure communi posse quemlibet communicare cum excommunicato in salutem animæ ipsius, cap. Responso, & cap. Cum voluntate, de sent. excomm. ab eisque etiam necessaria vitæ deposcere, cap. Si verè, eodem tit. Et nota, quòd illa verba *Nisi id vobis fuerit interdictum*, intelliguntur de interdicto speciali facto rationabili de causa ab eo, qui excommunicauit, & quod non comprehendit transeuntes extremè indigentes.

§. IX.

26 Considera magnam auctoritatem, quam habent Prælati regulares per hoc priuilegium in suos subditos, tam professos, quàm nouitios. Et vide quæ dico supra in constit. 4. Sixti IV. §. 5. à nu. 5. & hac eadem constit. §. 29.

27 Et nota 1. quòd Generales, & alij Superiores Ordinis virtute huius priuilegij possunt absoluere non solùm fratres sibi subditos, sed hospites etiam, & transeuntes eiusdem Religionis vndecumque venientes, ab omnibus sententiis, & pœnis à iure, vel ab homine generaliter, non particulariter latis. Sed per constitutionem Gregorij XIV. quæ incipit, Illius, apud Cherub. tom. 2. bullar. in Gregorio, constitut. eius 17. §. 27. pag. 706. data pro Clericis ministrantibus infirmis, possunt prædicti Generales, & ab eis deputati absoluere suos subditos ab omnibus censuris, & pœnis, non solùm generaliter, sed etiam particulariter latis, dummodò absoluendi non sint nominatim excommunicati.

Cherub.

28 Suarez tom. 4 de Relig. tract. 1. libr. 2. cap. 25. num. 5. extendit auctoritatem Prælatorum ad absoluendum subditos, non solùm à censuris generaliter, & particulariter latis, sed etiam ad absoluendum nominatim denunciatum, per priuilegium Pauli III. quod refert; atque ita concedit num. 7. quòd si contingat, Religiosum particularem nominatim excõmunicari ab Episcopo in aliquo casu sibi commisso, poterit nihilominùs à suo Prælato absolui, immò etiamsi excommunicatus sit à Legato, vel à iudice aliquo Apostolico, præmissa tamen ex parte subditorum debita satisfactione, idest, vt in primis subditus à contumacia recedat, deinde vt satisfactionem exhibeat, vel offerat, aut promittat, prout potuerit,

Suarez.

rit, & tandem vt iudicem, à quo est excommunicatus, saltem reddat certum de obedientia sibi, & Ecclesiæ reddita, & absolutione obtenta. Quod etiam ait procedere in Superioribus Religionis, quando Superior absolutionem sibi non reseruat, aut quando non intelligitur generaliter reseruata per speciale statutum, vel consuetudinem Religionis. Sententia autem generalis est illa, quæ non fertur in determinatam personam. Particularis, que fertur in auctorem particularis delicti commissi, licèt incognitum. Nominatim, quando in indiuiduo afficitur censura aliqua persona particularis expresso nomine.

29 Noto 2. quòd Superiores possunt sibi eligere confessores, qui eos absoluant ab omnibus casibus, à quibus possunt dicti Superiores suos subditos absoluere, ne sint deterioris conditionis.

30 Noto 3. quòd Prælati hic nominati per hoc priuilegium possunt absoluere nouitios ab omnibus illis sententijs, & censuris, à quibus possunt professos, & hoc in vtroque foro. Cum enim Pontifex forum non exprimat, de vtroque intelligendum est priuilegium, cum beneficium Principis latissimè interpretandum sit, vt in leg. Beneficium, ff. de const. Princip. Innoc. in cap. Cum Dilectus, de donat. Guido Pape singul. 350. Videatur tamen Gutierr. lib. 1. can. q. cap. 2. Vide infrà in constit. 26. Leonis X. §. 19. & notata ad illum. *Innoc. Guid. Pape. Gutier.*

31 Noto 4. circa illa verba *Obseruata forma canonica*, quòd absolutio danda nouitijs ab excommunicationibus, debet fieri cum flagellatione, dicendo psal. *Miserere*, quam pono in 1. p. Ritualis, c. 13. Sed Rodriq. tom. 1. quæst. regul. q. 20. art. 21. putat, quòd possint etiam absolui in foro conscientiæ sine forma flagellationis, & psalmo, per priuilegium Leonis X. quod citat. Immo id etiam posse fieri sine priuilegio, docet Glossa in cap. Venerabilibus, §. Porro, de sent. excommun. in 6. *Rodriq. Glossa.*

32 Noto 5. circa illa verba *Quòd si alicui ex huiusmodi eisdem sententiis propter debitum sint adstricti, satisfaciant, vt tenentur*. Quòd Sixtus V. per duas extrauagantes, Cum de omnibus, & Ad Romanum, quas refert Quarãta verbo Monasteria Regul. pag. mihi 406. prohibet, debitis onustos ad Religionem recipi, & receptos, & iam professos iubet eiici, & priuat officijs, & voce actiua, & passiua Superiores recipientes, quæ tamen extrauagantes reductæ sunt ad terminos iuris communis à Clemente VIII. per suam constit. quæ incipit, In suprema Ecclesia, quam refert Cherub. to. 3. bull. in constit. eius 83. pag. mihi 129. Vide quæ dico circà hoc punctum to. 1. Religiosi, quæst. 1. capit. 25. §. 3. versu Primò autem, pag. 305. 306. *Quarante. Cherub.*

33 Noto 6. quòd vult Pontifex, nouitios in pristinas sententias relabi, si mox Ordinem non intrauerint. Et ea, quæ afferunt Rodriq. tom. 1. quæst. regul. qu. 20. artic. 21. Cruz lib. 1. de statu Religionis, cap. 6. dub. 15. concl. 4. & Suar. to. 4. de Relig. tract. 1. lib. 2. cap. 24. nu. 6. ad probandum, quòd, etiamsi non intrent, vel recedant, non reincidunt, iam sunt, puto, moderata per decretum Cõgregationis, quod refert Quaranta in sum. bull. verbo Casus reseruati, pag. mihi 200. & per bullam Clementis VIII. Quæcumque quam refert Cherub. tom. 3 bull. in constit. eius 115. pag. mihi 164. quò ad casus in dictis decretis contentos, de quibus supra in constit. 4. Sixti IV. num. 8. §. 5. Reincidunt itaque nouitij, si absoluantur à censuris, vigore huius priuilegij, in easdem censuras, si non solùm non ingrediantur, postquam fuerũt absoluti, sed etiam si postquam ingressi fuerint nouitiatum, sponte sua exierint, vel sua culpa fuerint expulsi, nam hoc priuilegium conceditur ijs in ordine ad Religionem, qua relicta sua culpa, vel sponte, eo ampliùs frui non possunt. Ita Viualdus in candelabro aureo, p. 2. tit. De absolutione, nu. 23. qui ait, ita declarasse Paulum III. in quadam bulla concessa Societati Iesu, anno 1546. *Rodriq. Cruz. Suar. Quaranta. Viualdus.*

34 Dubitat verò ibi Viualdus, an reincidant, si propter morbum, vel parentum inopiam nouitius inuitus expellatur, cum tamen de se paratus sit ad redeundum cessante causa. Et respondet, quòd si ita expellitur, vt Superior nolit eum ampliùs admittere, reincidit, quia illud priuilegium tantùm conceditur dum est in via ad Religionem. Ita etiam tenet Rodriq. tom. 1. quæst. regul. q. 20. artic. 21. fine. Et fortiùs dicet Suar. loco cit. nu. 7. & 8. qui affert priuilegia, quibus possunt dicti nouitii absolutè absolui, ita vt, licèt non intrauerint, vel sponte propria exierint, non reincidant. Quæ tamen priuilegia limitanda sunt iuxta dicta decreta, quia nouitij, antequam habitum Religionis præsertim induant, seculares sunt. *Rodriq. Suar.*

35 Noto vltimò, quòd cautè, & prudenter debent Prælati hoc priuilegio vti circa eos, qui nostro voluerint aggregari consortio, ne scandalum generetur in Ecclesia Dei. Vult dicere, quòd Prælati non sint faciles, neque præcipitosi, sed omnia benè considerent, ne Legatos, & Episcopos prouocent ad odium, sed illis satisfaciant, quando occurrerit talis casus, & videant, an zelo religionis, vel timore pœnæ ad Religionem conuolent. Videatur Passarellus in notabil. priuileg. notab. 33. *Passarell.*

§. X.

36 Nota, quòd in isto §. multa concedit Pontifex, & 1. quòd per literas Apostolicæ Sedis, vel delegatorum, seu etiam subdelegatorum non possimus à quoquam conueniri. Pro quo vide quæ dixi suprà in Sixto IV. constit. eius 2. nu. 5. & 8. §. 7.

37 2. Quòd non possimus cogi ad colligendas pecunias etiam per literas Sedis Apostolicæ, intellige, quæ expresè his non derogent, vel nisi literæ Sedis Apostolicæ nobis fuerint specialiter directæ.

38 3. Quòd non teneamur visitare aliqua Monasteria, vel Ecclesias, vel procedere ad cognitiones causarum, citationes partium, sententiarum denunciationes, &c. Intellige de mandato Ordinariorum; secùs si de mandato expresso Sedis Apostolicæ per literas nobis specialiter directas.

39 4. Quòd non possimus cogi ad recipiendam curam Monialium, exceptis, quæ in nostra Regula continentur. Et nota, quòd Monialium curam Generalis noster F. Petrus de Mena in Prouincijs Italiæ Pontifici Clementi VIII. renunciauit, qui eas Ordinarijs subiecit. Nescio, quare id etiam non fecerit in partibus Hispaniæ.

40 5. Nec possumus cogi ad visitanda aliqua Monasteria Monialium, vel ad earum confessiones audiendum, exceptis Monialibus nostri Ordinis sub Ordinis cura viuentibus, modo supradicto, nimirum nisi literæ Sedis Apostolicæ expressam derogationẽ, vel æquiualentem huius indulti faciant, vel nisi ad aliquas nostri Ordinis personas fuerint specialiter directæ, cum quibus limitationibus intelligenda sunt nostrum Correctorium num. 46. & statuta Tholosæ num. 26. & Romæ 2. nu. 16. Vnum tamen est refugium,

gium, quando alicui ex nostris fratribus dirigerentur aliquæ literæ Apostolicæ pro visitatione Monialiũ, vel alicuius alterius Monasterij, seu pro aliquo alio negotio, de quo se nollet impedire, nimirum supplicare Sanctissimo, vt causam alteri dignaretur committere, & interim supersedere, & expectare secundum responsum. Ita habetur in cap. Si quando, de rescript. quo pacto etiam obediret literis Apostolicis. Quòd si Papa secundò rescriberet, tunc absque mora obediendum esset, iuxta caput citat. & habet Rodriq. to.2. quæst. regul.q.119.art.2. Rodriq.

41 6. Neq; potest vllus iudex ordinarius, vel Prælatus compellere nos ad deferendum literas, vel exequendum, aut denunciandum sententias contra aliquem Principem, Communitatem, vel benefactorem nostrum, &c. Neque possunt dicti Prælati nos cogere ad faciendas citationes, &c. vel ad assistendum causis, quæ coram ipsis tractantur, sine prædictæ Sedis mandato, & licentia speciali, expressam mentionem de hoc priuilegio faciẽte. Quòd si quisquam Episcopus, Archiepiscopus, Vicarius, seu quiuis delegatus, vel iudex ordinarius quidquam ex supradictis nobis iniunxerit, parere non tenemur, neque implere pœnas, si aliquas imposuerit: De Legato ordinario, seu Nuncio Apostolico an aliquod ex supradictis iniungenti teneamur obedire, vigore huius priuilegij censeo, quòd non tenemur. Nam nomine iudicis ordinarij venit etiam Legatus Papæ & Nuncius eiusdem, vt dixi supra, in constitut. 2. Sixti IV. num.8.§.7. & expresè docet Rodriq. tom.2. q. regul.q.63.art.3. fine, multos citans. Et licèt articulo 4. dicat, exemptos à Papa à iurisdictione Ordinarij, non esse exemptos à Legatis Papæ, intelligit tamen de Legatis Papæ à latere, non de alijs, qui non sunt à latere, per quædam priuilegia Clementis IV. & Sixti IV. quæ ibi affert, & regulares esse exemptos à iurisdictione Legatorum non à latere, nec posse compelli coram illis litigare, dicit Molina tract.5. de iust. disp.9. num.10. Sed in praxi video aliter obseruari, nimirum quòd Nuncij, & Legati, etiam non à latere, volunt sibi à Religiosis obediri in his, & alijs rebus. Potest esse, quòd literæ patentes, quæ hodie dictis solent concedi, ad id se extendant. Rodriq. Molin.

42 Sed an ijs teneamur contra nostra priuilegia obedire, absque eo quod de tali facultate, dicta priuilegia derogante simus instructi, & an Nuncijs, seu Legatis, dicentibus suas literas ad id se extendere teneamur credere.

℞. quòd de rigore iuris delegatus tenetur literas suæ delegationis ostendere, nec tenentur subditi illi obedire, antequam sint de eius delegatione instructi. Habetur in cap. Cum in iure, de off. & potest. iud. deleg. Facit textus in cap. Cum à nobis, de testibus, vbi verbo vnius iudicis, quantæcumq; fuerit dignitatis, in præiudicium tertij non creditur. De consuetudine autem illis creditur; pro qua facit Glossa in cap. Placuit vt si quando 6. q.2. Dicentibus autem, eorum literas extendi ad deroganda nostra priuilegia, cum hoc sit in totius Religionis præiudicium, puto, quòd non sit ita facilè credendum, sed ostendenda illis esse nostra priuilegia, & monstrandum, quòd sumus in possessione: & si velint nos de nostra legitima possessione eijcere, debere eos literas pontificias, nostra priuilegia derogantes, ostendere: quòd si nolint, non tenemur eis obedire. Glossa in cap. Pro illorum, de præben. verbo Auctoritate; Panor. in cap. Cum in veteri, de elect. num.1. Facit regula Indultum, quæ est 17. de regul. iur. in 6. Faciũt quæ dico infra in constit. 5. Gregorij XV. num.3. & 4. & quæ dico tom.1. Religiosi, q.1. cap.18.§.2. conclus.7. Quæ intellige de Legatis, & Nunciis ordinarijs, non de Legatis à latere. Glossa. Glossa. Panor.

§. XI.

43 Noto 1. quòd fratres deputati seruitijs alicuius Prælati ecclesiastici auctoritate Apostolica, possunt à Superioribus Ordinis puniri, & ad Ordinem reuocari. Nec Superiores Ordinis vigore literarum Sedis Apostolicæ, seu Legatorum ipsius constringi possunt ad deputandum aliquem ex nostris fratribus seruitio alicuius Prælati ecclesiastici. Nec vllus Prælatus, etiam Cardinalis, potest, absq; auctoritate Generalis, vel Prouincialis, ad sua, seu suæ Ecclesiæ negotia peragenda, vel ad secum manendum assumere. Et dicta licentia Generalis, &c. interueniente, assumptos Ordinis disciplinæ subiacere decernit. Quod etiam decreuit Gregorius XI. per suam const.6. apud Cherubinum tomo 1. bull. quæ incipit, Per Romani, pag.222. & concesserunt alij summi Pontifices, quos refert Io. Cruz lib.1. de statu Relig. cap. 6. dub.7. concl.3. Quod congruit decreto Concilij Trid. sess.25. de regul. cap.4. & cap. Quanto, de off. Ord. & Clem. Ne in agro, §. Quia verò, de statu Monach. Excipit hic Papa Legatum de latere, in cuius tamen literis requirit, ad hoc vt contra hoc indultum præualeant, quòd de eo specialem mentionem faciant, & etiam de Ordine nostro. Simile priuilegium concessum Societati Iesu à Gregorio XIII. refert Rodriq. tom. 2. quæst. regul. qu.64. art. 1. his verbis *Nullus ex Religiosis sub obedientia Societatis degentibus, à quibusuis, quacumque ecclesiastica, vel seculari dignitate, seu auctoritate fulgentibus, etiamsi Cardinales sint, vel Patriarchæ; Synodi, Communitates, Capitula, aut officij hæretica prauitatis Inquisitores, Commissarii, vel Iudices, tam ipsius officii, quàm ordinarii, vel delegati, ad quoduis munus, officium, vel exercitium, etiam in defectum alterius, absque expresso sui Superioris consensu, atque etiam mandato, adigi, vel cogi potest:* & alia etiam similia Leonis X. priuilegia pro Ordine Minorum refert idem Rodriq. ibidem. Cherub. Cruz. Trid. Rodriq.

44 Noto 2. quòd si quos Religiosos priuilegio Sedis Apostolicæ aliquod beneficium simplex, vel curatum obtinere aliquando contingeret, hi, etiamsi ea dimiserint, non possunt tamen ampliùs in Capitulis generalibus, vel Prouincialibus, absque Generalis licentia admitti, sub pœna excommunicationis, quam admissi, & admittentes ipso facto incurrant. Ita concessit Sixtus IV. fratribus Minoribus, prout refert Rodriquez tom.2. quæst. regul. quæst. 64. art.3. Quæ beneficia habere possunt Regulares extra Ordinem. Vide supra in constit. 4. Sixti IV. à num.44. Rodriq.

45 Noto 3. quòd Capellani Principum ad id habentium auctoritatem à Sede Apostolica, si seculares sint, Ordinarijs locorum subiecti sunt, iuxta Cõcilium Trid. sess.24. de reform. cap.11. Si verò Regulares, subiacent omnimodæ correctioni suorum Superiorum. Ita statuit Gregorius XI. in eius constit. cit. num.43. & etiam refert Rodriq. loco citato art.4. qui & refert aliud ad hoc priuilegium Nicolai V. Trid.

§. XII.

46 Nota, quòd si aliquando Pontifex deputaret aliquem ex nostris Religiosis ad inquisitionis officium contra hæreticam prauitatem exercendum (vt deputasse Clementem VII. P.F.Didacũ de Sylua Ordinis nostri (qui postea fuit Episcopus Ceutensis, vel potiùs Essiliensis, vt refert Freita addit. ad Cumha, cap. 22. num. 35. ex Paramo, de origine inquisitionis. lib. 2. cap. 15. num. 8.) in Commissarium generalem pro Regnis Portugaliæ, & Algarbiorum, constat ex Pauli III. bulla, quæ incipit, Illius vices, §. 1. apud Cherub. tom. 1. bull. in constit. eius 8. pag. 624.) seu ad aliquod aliud munus pro Apostolica Sede; quòd posset Generalis in tota Religione, & Prouincialis in sua Prouincia, dictum Religiosum remouere à dicto munere, & aliò transmittere, & recusantem per ecclesiasticas censuras compellere, vt supersedeat, & alium suo loco substituere, nisi literæ Apostolicæ expresè huic priuilegio derogarent. Quò ad deputatos ad inquirendum contrà hæreticam prauitatem, puto, quòd hoc priuilegium sit derogatum, per ea, quæ dixi supra in constit. 4. Sixti IV. num. 49. §. 11.

Freita.

Cherub.

§. XIII.

47 Aduerte 1. quòd Generalis, & Prouinciales dumtaxat, & eorum Vicarii possunt fugitiuos fratres excommunicare; retinentes verò quicũque siue ecclesiastici sint, siue seculares, excommunicati sunt ipso facto, si, postquam per dictos Generalem, aut Prouinciales denunciatum illis fuerit, eos non eiecerint, etiamsi ipsi detinentes habeant priuilegium à Sede Apostolica, quòd excommunicari non possint, nisi per literas eiusdem Sedis, facientes de huiusmodi indulto specialem mentionem. Vide quæ dico to. 1. Religiosi, q. 1. cap. 26. concl. 5. Et aduerte, quòd Episcopi retinentes apostatas, per hoc priuilegium, neque per vllum ex illis, quæ affero ibi, possunt à Prælatis Ordinis excommunicari. Hi enim habent priuilegium, iure communi concessum, cap. Quia periculosum, de sent. excomm. in 6. vt nõ possint excommunicari, nisi in constit. expressa de illis mentio habeatur, ar. cap. De multa, de præb.

48 Aduerte 2. quòd ista excommunicatio ante admonitionem est sententiæ ferendæ, post monitionẽ verò est sentẽtiæ latæ, nam ista forma, Volumus excommunicationi subiacere, dicit excommunicationem latæ sententiæ, vt probant Panor. in cap. Clericis, num. 14. Ne Clerici, vel Monachi, & Sayrus de censuris, lib. 1. cap. 11. nu. 8. & cum Papa monitionem requirat, innuit, quòd ante monitionem excõmunicatio solùm ferenda est.

Panor. Sayrus.

49 Aduerte etiam, quòd non incurreret istam excommunicationem, qui aliquem ex nostris fratribus, retineret, non tamquam fugitiuum, & apostatam, sed tamquam consanguineum, amicum, & familiarem, etiamsi monitus non eiiceret. Quod probat Rodriq. tomo 1. quæst. regul. qu. 30. art. 9. à simili, quia excommunicatio contra detinentes hæreticos, aut eis auxilium præstantes, non comprehendit recipientes, aut auxilium præstantes supradictis tamquam amicis, aut alio vinculo humanitatis addictis; sed solùm recipientes, & eis auxilium præstantes tamquam hæreticis, quòd est valde notandum. Vide quæ dico tom. 1. Religiosi cit.

Rodriq.

§. XIV.

50 Vide bonum argumentum ad probandum, quòd nostra Religio sit strictior omnibus Religionibus, nam ab ea non potest transiri ad aliã, absque licentia Papæ. Attende etiam, quòd in transeuntes de licentia Papæ habent Generalis, Prouincialis, ac vtrorumq; Vicarii auctoritatem in tribus casibus. 1. est, quando post obtentam licentiam trãseundi, intra duos, vel tres menses ad eam Religionẽ non transirent. 2. Si post transitum, non facta professione, recesserint. 3. Si etiam professione facta in Religione, ad quam transierunt, nihilominùs apostatãdo recesserint, vel ad laxiorem iterum trãsierint. His tribus casibus possunt Generalis, & Prouinciales cõtrà dictos procedere, tamquam contrà apostatas. De transeuntibus dixi abundè to. 1. Religiosi, qu. 1. c. 24. vbi probaui, quæ requirantur, vt iste transitus sit licitus, quis possit dare licentiam transeundi. Vide etiã §. 1. dicti cap. in quo probo, quòd nostra Religio est strictior etiam Religione Carthusianorum, & proptereà quòd ad nostram seclusis priuilegiis particularibus, possunt ex omnibus Religionibus transire. Nos autem ad nullam possumus. Vide etiam §. 2. in quo probo, quòd non est laudabile de vna Religione transire ad aliam. Sed vide omnino, & ad illius terminos reduc omnia, const. 10. Vrb. VIII. §. 2. infra.

§. XVII.

51 Nota bonum argumentum ad probandum, quòd eiecti, si correcti humiliter petierint, ad Religionem recipi debent, vt probaui tom. 1. Relig. cap. 25. concl. 5. Si autem suis culpis se reddiderint indignos, vt recipiantur, possunt per Generalẽ, & Prouinciales licentiari ad ingrediendum alium determinatum Ordinem, exceptis his, qui hic excipiuntur. Neque possunt alium ingredi, præter designatum à Superiore, sine licentia Papæ, expressam mentionem de hoc indulto faciente.

52 Circa illa verba *Et alios fratres eiusdem Ordinis ex rationabili causa, &c.* noto, quòd videtur Papa hic concedere, quòd possint Generales, & Prouinciales, rationabili existente causa, licentiare aliquem ex nostris fratribus ad transeundum ad aliam Religionem laxiorem, quod esset maximum priuilegiũ, licèt enim to. 1. Religiosi, q. 1. cap. 24. concl. 6. probauerim, esse probabile de iure communi, posse Prælatum regularem concedere licentiam transeundi, legitima existente causa ad laxiorem Religionem, & plurimos Doctores ad id citauerim. Quæ causæ possint esse ad id sufficiẽtes notaui ad cit. loc. Relig. probabiliùs tamen tenui contrarium, propter ea, quę ibi dixi, præsertim propter Trid. sess. 25. cap. 19. de regul. vbi habet, *quòd nemo Regularis cuiuscumque facultatis vigore transferatur ad laxiorem Religionem.* Et licèt posset interpretari, quòd intelligatur, Sine legitima causa, tutiùs tamen puto quod ibi dixi. Et sic hunc locum *& alios fratres eiusdem Ordinis, &c.* intelligo simpliciter de fratribus vagabundis, & apostatis, quibus, ad tollendas occasiones vagandi, possunt Superiores Ordinis, aliqua etiam alia existente causa, concedere licentiam transeundi ad quoscumque alios approbatos Ordines. Sed circà fugitiuos, transeuntes, apostatas, & eiectos adest nunc decretum sacræ Congregationis auctoritate Vrbani VIII. quod habes infra in constit. eius 10. à §. 2.

53 Noto,

§. XVIII.

53 NOto, quòd eadem prohibitio, quòd nullus posset habitum consimilem nostro portare, & in specie fratres tertij Ordinis S. Francisci, facta est à Leone X. infra in Leone, cõstit. eius 9. quæ incipit, Licèt alias, sub pœna excommunicationis maioris latæ sententiæ, sibi absolutionem reseruando. Sed cum dicti tertiarij S. Francisci non desisterent, in partibus Hispaniarum præsertim, habitum nostri coloris deferre, res in iudicium Romæ delata, tandem pro nostra Religione prolatum est, vt dicti tertiarij habitum nostri coloris deponerent. Quam sententiam confirmando, fecit particularem constitutionem Paulus V. quæ incipit, Inter graues, quam pono infrà in Paulo V. constit. eius 6. Et quòd apostatæ nostri non possint sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, reseruata Pontifici, gestare caputium nostro simile, præcepit Paulus III. infra in constit. eius 3. quæ incipit, Cum sicut.

§. XX.

54 NOto, quòd etiam Sixtus IV. Carmelitis, & Clemens IV. Minoribus fecerunt eamdem concessionem, vt refert Rodriq. tom. 3. quæst. regul. q. 57. art. 4. & Henriq. lib. 7. cap. 22. nu. 7. fine. Quod etiam sine priuilegio fieri posse docet idem Henriq. ibid. & Nauar. cap. 17. nu. 92. & habetur in c. Cum tu, de vsuris, ibi *his non superstibus*. Rodriq. Henriq. Nauar.

§. XXI.

55 VIde constit. antecedentem §. 27. & quæ dico de eligentibus sepeliri in habitu nostro, supra in Sixto IV. constit. eius 3 à num. 2. Vide Rodriq. tom. 3. quæst. regul. q. 58. art. 3. Vbi alia similia Innocentii, Clementis, & Sixti IV. affert. Et aduerte, quòd illud *Libera sepultura*, dicit, quòd à nemine possit impediri, nec possimus cogi ad deferendum priùs cadauer defuncti ad Ecclesiam parochialem. Videatur Casarub. in compend. verbo Sepultura, § 10. Illud *salua iustitia illarum Ecclesiarum*, &c. intelligitur salua canonica portione, seù quarta funeralium, de qua latè dixi suprà in constit. Pyrrhi. §. 2. num 54. Rodriq. Casarub.

56 Aduerte etiam quòd mandantes sepeliri in Ecclesijs nostri Ordinis, lucrantur omnes indulgentias, quas fratres dicti Ordinis, & fiunt participes omniũ suffragiorum pro tempore faciendorũ in dicto Monasterio, in quo sepeliri mandauerint. Ita concessit Leo X. & Adrianus VI. vt refert Casarub. in comp. verbo Communicatio priuilegiorum, §. 39. & verbo Sepelitio. §. 22. Casarub.

57 Nota etiam quòd quoties cadauera ad Ecclesias fratrum Mendicantium deferuntur, officia mortuorum, ac reliqua munera, quæ in huiusmodi Monasterijs fieri solent, non à Canonicis, neque à Clero, sed ab eisdem fratribus obiri, ac peragi debẽt. Ita declarauit sacra Congreg. Concil. vt refert Peregr. 2. p. sui comp. tit. Sepultura, in scholio, §. 3. Et conceditur in §. seq. Vide const. 7. Pij V. §. 27. Peregr.

§. XXIV.

58 NOto 1. quòd hoc priuilegium modò est derogatum per decretum Clementis VIII. de casuum reseru. quod habes infra in Vrbano VIII. const. 10. §. 71. vbi dicitur, *Non liceat Superioribus regularium subditorum confessiones audire, nisi quando peccatum aliquod reseruatum admiserint, aut ipsimet subditi sponte, aut proprio motu id ab eis petierint*.

59 Noto 2. quòd, vt patet ex dicto decreto, in duobus tãtùm casibus possunt Superiores regulares suorum subditorum confessiones audire. 1. Quando peccatum aliquod admiserint reseruatum, quo casu si pœnitens ob verecundiam, vel quia suspicatur deinceps non rectò, sed toruo vultu à Superiore inspici, vel dubitat, ne mutetur de Conuentu, in quo degit, ob hanc causam, tunc potest confiteri alij confessario approbato à Superiore, & hic confessarius poterit petere à Superiore licentiam absoluendi ab illo casu reseruato, quam licentiam Prælatus dare tenetur, quòd si deneget, poterit nihilominus confessarius pro illa vice pœnitẽtem absoluere, per concessionem Pauli V. & Vrbani VIII. infra in Vrbano VIII constit. cit. §. 76. Quod intelligo, quando confessarius petens facultatem absoluendi, idoneus est, & dignus reputatur, vt ei talis absolutio committi possit, nam si non est idoneus, non tenetur ei Superior facultatem tribuere: Nec est credibile, Pontificem confessario non idoneo voluisse facultatem cõcedere. Colligitur ex Suar. to. 2. in 3. p disp. 30. sect. 4. num. 11. Vide quæ dico to. 1. Religiosi, q. 1. cap. 21. concl. 11. vide etiam concl. 9. Et Graffium libr. 3. de casib. reseruat. cap. 10. nu. 29. 2. casus est, quando ipsimet subditi sponte, ac proprio motu à Superioribus petierint suas confessiones audiri. Suar. Graff.

60 Noto 3. quòd si subditus habens reseruatos, petat confiteri alteri confessario, non tenetur Superior illi concedere, vt possit confiteri cuicumque voluerit, nec etiam tenetur concedere, vt possit cõfiteri confessario à pœnitente designato, sed potest designare aliquem, vel aliquos, & electionem remittere pœnitenti. Ita Suarez loco cit. Longus de casibus reseru. p. 1. sect. 1. art. 17. num. 10. Et ratio est, nam per Concilium Trid. sess. 14. cap. 7. de sacram. pœnit. reseruatio ad hoc fit, vt grauiora delicta grauiùs corripi, & meliùs emendari possint, ad quod necesse est, vt grauioris etiam personæ, & doctioris, ac melioris iudicio subdantur. Ergo quamuis Superior cedat iuri suo, committendo causam alteri, semper tamen habet ius non committendi illam, nisi personæ proportionatæ tali causæ, & fini reseruationis, hoc autem regulariter non fiet, si generalis facultas concedatur. Suar. Longus. Trid.

§. XXV.

61 MVlta concedit, & primò, quòd nullus Ecclesiæ Prælatus possit nostrorum Religiosorum confessiones, inuitis nostris Prælatis, audire. Quod priuilegium concessit etiam Clemens IV. fratribus Minoribus, Carmelitis, & Prædicatoribus, vt refert Casarub. in compend. verbo Confessiones, & Confessores, num. 1. Casarub.

62 Noto 2. quòd si quis ex nostris Religiosis cõfiteatur alicui extra Ordinem absq; licentia Prælati, confessio erit nulla per hoc priuilegium. Et ratio desumitur ex iurisdictione, nam nullus potest actũ iurisdictionis validè exercere, nisi in subditũ, & nullus habet iurisdictionem in Regularem, nisi illius Prelatus. Colligitur ex nostra Regula, in Corrector. num. 86. ibi *Alios verò eiusdem Ordinis fratres professos*; & Longus.

tenet Longus 1.p.de casib. reseru. sect.3.art.13.nu. 1. Excipe tamen Pœnitentiarios Papæ, quia Papa est supremus Prælatus Religiosorum, vnde suis Pœnitentiarijs potest super Regulares auctoritatem tribuere, & Regularibus facultatem concedere, vt dictis Pœnitentiarijs confiteantur, sicut de facto concedit, & tribuit.

63 Si quæras, an Prælatus possit concedere licentiam suo subdito confitendi extra Ordinem de casibus sibi per Regulam reseruatis, nimirum de quatuor votis.

℞. quòd non, & patet ex Correctorio, numer.86. ibi, *Ac etiam fratribus in quolibet Conuentu eiusdem Ordinis* vbi absolutio à quatuor votis solùm conceditur Prælatis,& fratribus deputatis in quolibet Cōuentu eiusdem Ordinis. & Prælatus non habet potestatem supra Regulam, vt probo tomo 1. Religiosi, qu.1.cap.8.concl.2. Et ratio Regulæ potest esse, quia bono regimini conuenit, tum vt pastor, vel per se, vel per deputatos à se, ouium suarum infirmitates cognoscat, vt eis sanandis remedia efficaciora adhibeat maiori & affectu, ac charitate, vt potè suis, nec sanandas linquat extraneo, complexionem non absolutè cognoscenti; tum vt miseriæ nostræ intra nos sepeliantur. Atque ita tenet Longus 1.p.de casibus reseru. sect.3.art.13. num.3. qui ad id citat Hugonem, & Pisanum in Regul. Minorum, ca.7. Quod autem Prælati regulares possint confiteri extra ordinem, constat ex cap. Ne pro dilatione, de pœnit. & remiss. & probat Diana tom.3.tract. 2. resol.1. & resol.2. probat quod dicti Prælati tam maiores, quā minores possūnt facultatem eamdem concedere suis subditis, & multos citat pro hac sententia.

Longus.

Diana.

64 2. Concedit, vt Episcopi non possint nos compellere, vt accedamus ad Synodos, & conuocationes suas; vbi nota, quòd hoc priuilegium non est derogatum per Concilium Trid. sess. 24. cap.2. de reform. Nam Concilium ita habet, *Synodi quoque Diœcesanæ quotannis celebrentur, ad quas exempti etiam omnes qui aliàs, cessante exemptione, interesse deberent, nec Capitulis Generalibus subduntur, accedere teneantur*. Ex quibus verbis Concilij colligo duo. 1. quòd Superiores Monasteriorum istis Synodis non tenentur interesse, quia Capitulis generalibus subduntur. 2. quòd Regulares Curati, qui curam animarum in Ecclesia parochiali habent, tenentur Synodo Diœcesanæ interesse, nam si exempti non essent, interesse tenerentur. Et ratio etiam dictat, nam cum subsint correctioni, & visitationi Episcopi, sess. 25. de regul. cap. 11. debent per accessum ad Synodum de ordinationibus ipsius Synodi informari, & licèt dicto cap.11. solùm tribuatur Episcopis ius visitandi dictos Curatos regulares, non autem ad Synodum cogendi, quæ sunt valde diuersa, & à diuersis non fiat illatio, vnde aliqui voluerunt, non posse dictos Regulares compelli accedere ad Synodum, sicut nec possunt ad dictam Synodum cōpelli Rectores Ecclesiarum nullius Diœcesis, qui tamen sess. 24.cap.9. de reform. visitationi, & correctioni Episcopi proximioris subsunt: Hæc tamen nihil valere puto, nam hoc cap.2. sess.24. statuitur, quòd ad Synodum Diœcesani omnes illi adesse tenentur, qui aliàs, cessante exemptione, tenerentur accedere; at certum est, quòd omnes Rectores parochialium, cessante priuilegio exemptionis, ad eas accedere tenentur, cap. Quòd super his, de maior. & obed. vbi Abbas statim in princ. Azor. to. 2. instit. moral. lib.3. cap.47. q.3. Massobrius de Synodo Diœcesana, cap. 3. dub.1. num.8.

Abbas.
Azor.
Massobr.

65 Et nota vlteriùs, quòd possunt compelli dicti Rectores regulares accedere ad dictas Synodos Diœcesanas ab Episcopo per censuras ecclesiasticas, vt habetur in dicto cap. Quod super his. Massobrius loco cit. dub.7.

66 3. Concedit, vt non possimus ab Episcopis cōpelli ire ad processiones. Sed derogatur per Trid. sess. 25. de regular. cap.13. quò ad processiones pro publico bono indictas, non autem quò ad alias; vnde non tenemur ire processionaliter ad recipiendum Episcopum, & alias processiones, quæ non sunt in bonum publicum. Vide quæ dico supra in constit. 2. Sixti IV. à num.58. Trid.

67 4. Concedit, quòd non possimus ab Episcopis compelli eorum constitutionibus subiacere. Vbi nota, quòd Episcopus potest facere constitutiones per se concernentes morum reformationem suorum Clericorum, & his concedit Papa quòd non teneamur subiacere. 2. potest facere constitutiones synodales concernentes sacramentorum rectam administrationem, & populi reformationem, & his subiacere tenemur per Clementinam 1. de priuileg. in qua statuitur, quòd Regulares non possint absoluere à sententijs per statuta prouincialia, aut synodalia promulgatis, sub pœna excommunicationis ipso facto, cuius absolutio est Papæ reseruata; quòd si contrarium faciant, possunt Episcopi, postquam hoc eis constiterit, eos publicè denunciari facere excommunicatos. Vide Massobrium in praxi, cap.4. de Synodo, dub.59. num.4. Quæ tamen Clementina quò ad contenta in hac, & antecedenti constitutione videtur quòd sit derogata: De antecedenti constat apertè, quia expresse ei derogatur §. penultimo. De hac etiam constat, tum quia Papa derogat omnibus contrarijs, tum quia procedit per modum priuilegij; tum quia ista constitutio est per motum proprium, per ea, quæ dixi supra in constit.1. Sixti IV. num.15. Sed per hoc priuilegium non conceditur nobis facultas, vt possimus absoluere à sententijs per statuta synodalia promulgatis, sed solùm quòd non subiaceamus dictis constitutionibus, neque eas obseruare teneamur. Quod intelligo de constitutionibus concernentibus reformationem Cleri, non populi, cum censuris annexis, à quibus licèt per hoc priuilegium non possint absoluere Regulares, puto tamen, quòd possint absoluere per ea, quæ dico constitut. præced. num.67. Nisi Episcopi dictas sententias synodales sibi specialiter reseruent, vt solent, quia tunc non poterunt per decreta Congregationis sub Clemente VIII. Videatur Vgol. de potestat. Episc. cap. 20.§. 10. num.2. & Vasqu.1. 2.disp.167. num.33. & Sanch. lib.1. in decal. cap.15. nu.21. qui duo putant, quòd Regulares teneantur obseruare leges synodales concernentes actiones communes totius populi, & obseruantiæ regulari non derogantes, vt de ieiunijs seruandis, & de celebratione alicuius festi, & huiusmodi. Quod probabile censeo, Trid. n. sess.25. de Reg. cap.12. præcipit, vt festa ab Episcopis indicta Regulares obseruent. Massobr. Vgolin. Vasqu. Sanch. Trid.

68 Noto etiam, quòd si Episcopus præcipiat Regularibus, vt in suis Ecclesijs annuncient dies festos, & ieiuniorum, hi obedire tenentur, per Concilium Trid. sess. 22. decr. de obseru. vel euit. in celebr. missar. Rodriq. to.1. q. regul. q.53. art.7. in fine. Trid. Rodriq.

69 5. Concedit, quòd non possint Episcopi in nostris Conuentibus Capitula celebrare, nec secretas informationes de idoneitate fratrum sumere in nostris,

ftris, nec in alienis locis, nec possint de personis fratrum alicubi inquirere.

70 6. Concedit, quòd non possint Episcopi fidelitatem, & obedientiam à Superioribus exigere.

71 7. Concedit, quòd non possint Episcopi de electione, vel depositione nostrorum Superiorum se intromittere, nec etiam de statutis nostris.

72 8. Concedit, quòd non possint Episcopi prohibere, vt accedamus ad habitandum in locis, in quibus religiosè viuere possimus, si fuerimus à populis ad ea vocati, & non possint prohibere, ne in ijs locis Conuentus ædificare possimus. Hoc est derogatum per Concil. Trid. sess. 25. de regul. cap. 3. Vide supra in constit. Pyrrhi, à num. 48. 49. Vide etiam constit. præcedentem, §. 20. & 27. Trid.

§. XXVI.

73 Concedit quòd de nobis relictis nulli canonicam portionem soluere teneamur. Et nota, quòd portio canonica est quoddam tributum, à Canonibus approbatum; & est duplex. Vna, quæ debetur Episcopis de omnibus legatis piis. Alia, quæ debetur Parochis de ijs, quæ obueniunt ratione funeralium, ab istis omnibus liberati sumus per hoc priuilegium, & per constit. huius Pontificis primam, §. 33.

74 Nota, quòd Prælati regulares possunt commutare legata facta ad vnum vsum, in alium ex his, quæ hic ponuntur, V. G. legata pro indumentis possumus conuertere in redemptionem censuum, vel victus, non autem in alios hic non explicatos, sed per alia priuilegia possunt dicta legata ad vnum vsum facta, in alium conuertere, etiamsi dictus vsus non sit ex hic contentis, sine scandalo tamen illorum, ad quos solutio talium legatorum pertinet. Ita concessit Sixtus IV. Ordini Minorum. Et Leo X. dictam gratiam ampliando, concessit, vt idem possent facere, si scandalum non sequatur, de rebus per viuentes donatis. Ita Rodriq. tom. 2. q. regul. q. 125. art. 9. Henriq. lib. 7. de indulgentijs, cap. 22. fine, Peregrin. 1. p. sui compend. tit. Commutatio. §. 4. Casarub. in compend. verbo Commutare, nu. 1. & 2. Rodriq. Henriq. Peregrin. Casarub.

75 Si quæras, an dictam commutationem possint facere sine iusta causa. Dico, quòd non. Colligitur ex Trid. sess. 22. de reform. cap. 6. Quæ autem sit dicenda iusta causa, vide Aloysium Riccium 3. p. collect. 518. & 4. p. collect. 1270. & Beiam 4. p. casuum, casu 22. Ex quo dic, quòd non dicitur solùm iusta causa, quando legatum non potest impleri, vt à testatore relictum est, sed etiam quãdo licèt possit impleri, aliqua tamen ratio vtilitatis, vel pietatis suadet in alium pium vsum conuertere. Trid. Aloys. Ricc. Beia.

76 Immò possunt dicti Prælati bona vnius Monasterij in aliud indigens transferre, non obstantibus vltimis testatorum voluntatibus, cum consensu duarum partium Conuentuum, à quibus dicta bona sunt transferenda. Ita Rodriqu. Henriq. Peregrinus loc. cit. per priuilegium Leonis X. infra in constit. eius 24. & Sixti V. hic infra num. 78. & congruit cap. 1. de rebus Ecclesiæ alien. cap. Ad audientiam, de Eccles. ædif. & nostro Correctorio nu. 50. Sed nõ puto, posse Prælatos bona immobilia, fructum reddentia, neque etiam mobilia pretiosa, de vno Conuentu diuite in alium esurientem transferre, etiam cum consensu Capituli Conuentus diuitis. Nam ista est quædam alienationis species, & omnes alienationes rigorosè prohibentur in nouo decreto Congreg. sub Vrbano VIII. quod habes infra in Vrbano VIII. constit. eius 8. Et hoc etiamsi dicta bona empta sint immediatè à Conuentibus, à quibus sunt transferenda, non autem eis in testamento relicta, quia currit eadem ratio. & ita tenet Bonac. tract. de alien. p. 2. num. 14. Bona autem mobilia non pretiosa puto posse transferri, iuxta nostrum Correct. cit. Quæ autem ista sint, habes infra in constit. 9. huius Pontif. §. 1. num. 11. Rodriq. Henriq. Peregrin.

§. XXVII.

77 Noto, quòd si contingeret relinqui aliquod Monasterium, possunt fratres asportare omnia mobilia in aliud Monasterium, atque etiam immobilia, Conuentum, & solum vendere, vel destruere, & materiam ipsam vendere, vel asportare; Ecclesias autem consecratas destruere, neque vendere, aut profanare possunt. Si autem Ecclesiæ consecratæ non sint, benè possunt eas etiam vendere, nam exceptio firmat regulam in contrarium. Pretium autem tenentur conuertere in ædificationem, aut vtilitatem eorum locorum, ad quæ transferunt.

78 Sed possunt ne fratres hoc facere per se solos, absque Romani Pontificis consensu?

℟. quòd Conuentus relinquere, & mobilia secum asportare, ac etiam materiam ipsam ædificiorũ per se solos possunt; Conuentus autem, & fundum illorum non possunt per hoc priuilegium. Nam dicit Pontifex, quòd ista venditio fiat per personas ad hoc à Sede Apostolica deputatas, videlicet per Conseruatores Ordinum, qui generaliter sunt deputati à Papa in executores priuilegiorum, & constat expressè ex const. 4. huius Pontificis, §. 2.

79 Sed amplius priuilegiũ habent Regulares Sixti V. datum anno 1587. septimo Kalen. Decembris, quod refert Rodriq. tom. 2. quæst. regul. q. 49. art. 4. his verbis. *Sixtus V. concessit, quòd Abbas generalis Congregationis S. Benedicti Regnorum Portugalliæ, qui pro tempore fuerit, cum consilio, & assensu Capituli generalis, Monasteria dictæ Congregationis, quæ in locis incommodis, & minùs populosis reperiuntur, ad commodiora loca, vbi Monachorum doctrina, & vita exemplo populo Christiano magis vtilis futura sit, & fructuosa, propria auctoritate, Ordinariorum locorum, vel cuiusuis alterius licentia minimè requisita, cum eorum Monachis, & suppellectilibus, paramentis, & ornamentis, aliisque rebus necessariis transferre, & mutare, ac fructus, redditus, & prouentus eorumdem Monasteriorum, seu cuiuslibet eorum, vel illorum partem, Generalis, & Capituli prædictorum arbitrio, alii, seu aliis eiusdem Congregationis Monasteriis magis indigentibus, perpetuò, vel ad tempus, etiam renitentibus Abbatibus Monasteriorum eorumdem, & quibusuis aliis personis, applicare, & assignare. Prouiso tamen, quod animarum cura personarum secularium incumbens Abbatibus, & Conuentibus Monasteriorum transferendorum huiusmodi, in Ecclesiis eorum nullatenus negligatur, sed per Monachos dictæ Congregationis regulares, vel presbyteros seculares idoneos, & ob Ordinariis approbatos laudabiliter exerceatur, liberè, ac licitè valeant, plenam, & liberam Apostolica auctoritate earumdem tenore præsentium licentiam concedimus, & facultatem. Non obstantibus, &c.* Et testatur Rodriquez vidisse se hoc priuilegium sub sigillo authẽtico. Sed vide priuilegium Generali nostro concessum to. 3. nostr. priu. ab Vrbano VIII. Rodriq.

80 Aliud

Confett. Rodriq. 80 Aliud priuilegium loca minùs commoda deserendi in manibus Ordinatiorum concessit Sixtus IV. Generali fratrum Minorum, quod refert Confettius in compend. in Sixto IV. constit. eius 12. Et Rodriq. tom. 1. quæst. regul. q. 23. art. 6. vbi notat, quòd tota Prouincia, nec Prouinciales habent auctoritatem prædicta loca deserendi sine licentia Generalis. Et nota etiam, quòd ista priuilegia erant necessaria ad loca minùs commoda deserendum, propter constitutionem Bonifacii VIII. quæ incipit, Cum ex eo, de excess. Prælat. in 6. quæ id expressè prohibet, & est lata excommunicatio contra opposiitum facientes in cap. Vnico, §. 2. de relig. domib. *Sylu. Cruz.* in 6. Et docet Sylu. verbo Casus, q. 1. num. 2. versu Octauus est. Videatur Cruz lib. 2. de statu Relig. c. 9. dub. 1. concl. 2. qui etiam addit quòd possunt Generales, & Capitula generalia, Monasteria etiam Monialium duo, vel tria, vbi ob exiguos redditus tres, aut quatuor Monachi sustentari non possunt, cum consensu Superiorum talium Conuentuum, in vnum Monasterium vnire, vbi duodecim saltem Monachi constituantur, & hoc sine vllius Diœcesani licentia, per priuilegia Ioannis XXII. constit. 1. apud Rodriquez in bull. & Pij II. apud eumdem, constit. 6.

81 Et aduerte de passu, quod Mendicantes fruuntur priuilegiis etiam non Mendicantibus concessis, *Passarell. Cruz. Rodriq. A Sorbo. Cherub.* vt probant Passarell. in not. priu. notab. 4. & Cruz lib. 2. de statu Relig. cap. 4. concl. 1. & à Sorbo verb. Communicatio priu. & constat ex const. 2. Clementis VII. apud Rodriq. in suo bull. pag. 50. quæ incipit, Dum fructus vberes, data Minoribus, & ex cōstit. 1. Vrbani VIII. §. 1. infra, & ex constit. Gregor. XIV. quæ incipit, Illius, §. 39. apud Cherub. constit. 77. pag. 706.

82 Si quæras, an si Monasteria, fundata ab aliquibus Fundatoribus, in numerum Fundatorum receptis à Capitulo generali, relinquantur, possint fratres vti his priuilegiis, & bona ipsorum Monasteriorum, tam mobilia, quàm immobilia transferre quò se transtulerint fratres, an potiùs ipsis Fundatoribus, vel hæredibus eorum decidant.

℞. Posse fratres his priuilegiis vti, & bona eorum Monasteriorum, tam mobilia, quàm immobilia, & Monasteria ipsa, seu ipsorum pretium secum ducere. *Rodriq. Miran.* Ita sentiunt Rodriq. to. 2. quæst. regul qu. 49. art. 7. versu At pro contraria (Miranda tom. 1. manualis, q. 34. art. 2. concl. 2. quatenus docent, quòd dormitoria, officinæ, horti locorum ab ipsis desertorum, (qui nihil in communi etiam possunt retinere) sunt Fundatorum, quia Romanus Pōtifex Nicolaus III. qui eius Regulam explicat, in cap. Exiit qui sem. de verb. signif. in 6. ea non recipit in proprietatem, & dominium Romanæ Ecclesiæ; Ergo si Romanus Pontifex ea recipiat, vt recipit in his Religionibus, quæ proprium in communi habere possunt, & patet ex hoc priuilegio Iulij II. ibi *cum ipsa priora, & alia loca fratrum, ad nos, & Apostolicam Sedem specialiter, & immediatè pertinere noscantur*. Si recipiat, inquam non decident Fundatoribus, sed arbitrio Romanorum Pontificum, apud quos est proprietas, & supremum ius, distrahi poterunt, qui concedunt, *Rodriq. Miran.* vt possimus transferre, vendere, &c. vt patet ex priuilegiorum tenore, & docent expressiùs id Rodriq. tom. 2. quæst. regul. q. 5. art. 4. Et Miranda to. 1. manualis, q. 34. art. 3. concl. 1. Et ratio est, nam eo ipso quod sunt Religioni donata, trāsfertur ipsorum dominium ad Apostolicam Sedem. Quòd si Fundator in contractu fundationis retinuisset apud se dominium, in casu quo fratres Conuentum illum derelinquerent, tunc vendere non possent, quia lege naturæ diuina, & humana tenemur pacta, conuentiones, & contractus seruare. cap. Antigonus, de pactis.

83 Si quæras vlteriùs, an fratres vnius Conuētus pauperrimi cum consensu Prouincialis possint alicui deuoto Ordinis volenti dictum Conuentum redditibus sufficientibus ad competentem numerum fratrum sustentandum dotare, ius patronatus illius Cōuentus & Ecclesiæ concedere, & in numerum Fundatorum adscribere?

℞. Si Ecclesia nullam habet dotem, etiamsi sit cōsecrata, bene possunt illius ius patronatus dicto dotanti tribuere, cum hoc sit in vtilitatem Ecclesiæ. Tuschus verb. Ius Patronatus, concl. 600. num. 33. *Tuschus. Rodriq. Abbas.* Rodriq. tom. 2. quæst. regul. q. 49. ar. 7. versu Quantùm autem. Immo etiamsi esset aliqualiter dotata, sed non sufficienter. Abbas p. 2. consil. consil. 28. num. 1. Tuschus loc. cit. conclus. 602. num. 3. Modò tamen id non redundaret in damnum alicuius, qui illi aliqualem dotem dedisset. Si autem Ecclesia, & Conuentus sint dotata pro competenti numero fratrum, V. G. duodecim, etiamsi non sint pro viginti, aut triginta, tunc non possunt fratres illius Conuentus ius patronatus illius alicui tribuere, maximè si Ecclesia est consecrata, sed hoc deberet fieri cum consensu obtento Romani Pontificis. Abbas consil. 59. vers. Secundò principaliter, lib. 2. num. 2. & consil. 106. in fine, eod. lib. Tusch. loco cit. conclu. 600. *Abbas. Tuschus.* num. 31. Quia ius patronatus dicit alienationem, & alienare res Ecclesiæ ad Papam pertinet, cap. Hoc consultissimo, de rebus Eccl. non alien. in 6. & tutius est etiam in primo casu consensum obtinere Pontificis; nam ius patronatus est quædam seruitus & loca iam sacra seruitutem non recipiunt. l. Seruitutes, §. fin. ff. de seruit. qui libenter dare solet in similibus.

84 Quò ad illud, an dictus possit adscribi in numero Fundatorum, dico quòd sic, quia vnius Conuentus possunt esse tres Fundatores, vt dixi in constitut. præced. §. 24. num. 50. Ille nimirum, qui dedit fundum, & ille, qui fabricauit, & ille, qui dedit redditus. Ita Glossa in cap. Piæ mentis, 16. q. 7. quæ ponit *Glossa.* hunc versum, *Patronum faciunt dos, ædificatio, fundus*. Abbas consil. 59. lib. 2. num. 1. Tusch. verb. Ius *Abbas. Tuschus. Rodriq. Trid.* patronatus, concl. 598. num. 5. & 6. & concl. 599. n. 3. & concl. 600. nu. 13. Rodriq. tom. 2. quæst. regul. q. 49. art. 7. & habetur in Trid. sess. 25. de reformat. cap. 9. ibi *Fundatione, vel dotatione*, & in fundatione includitur ædificatio. Aduerte vlteriùs, quòd fundi V. G. possunt esse plures Fūdatores, vt si duo, vel tres conueniant ad emendum fundum; & similiter ædificationis, & dotis. Nec refert, licèt æqualiter, qui ædificant Conuentum V. G. non contribuant. Quia ex quo ille, qui plus contulit, admisit alium, videtur illi communicare ius sibi competens in fundatione illa. Quod etiam dicitur fuisse declaratum à sacra Congregatione.

§. XXVIII.

85 Concedit, quòd non teneamur Legatis Apostolicæ Sedis, vel Nuncijs, neque Diœcesanis Episcopis soluere procurationes, aut exactiones, vel collectas, seu charitatiuum subsidium, vel prouisionem; nec possumus ad ea soluenda compelli per quascumque literas Apostolicæ Sedis, nisi de

de hoc indulto expressam, & plenam mentionem fecerint.

86 Noto pro intelligentia terminorum, quòd procurationes dicuntur expensæ, quas faciunt Episcopi in suis visitationibus, ad quas tenentur omnes illi, qui ab Episcopis visitantur. Ita Azor. tom. 2. libr. 3. cap. 42. qu. 1. ad quas procurationes iure communi tenentur etiam Monasteria subdita, capit. 1. & vlt. de censib. in 6. De hac materia latè Azor toto illo c. 42. Charitatiuum subsidium est auxilium quoddam, quod datur Episcopis à subditis, iusta aliqua causa interueniente, puta vel quia Episcopatus multorum debitorum onere prematur, aut tenues habeat redditus, qui non sufficiant ad Episcopum commodè sustentandum, vel quia Episcopus sit profecturus ad Concilium, vel ad Regem aliquem, vel Principem ad communia negotia gerenda, vel cum agitur de recuperandis bonis Ecclesiæ, vel cũ pro summa Ecclesiæ vtilitate, ac necessitate aliquid debet emi, V. G. castrum, vel oppidum ad expellendos hostes, vel cum Rex hospitatum venit in domum ipsius, vel cũ Ecclesiæ magna lis mouetur. Menoch. libr. 2. de arbitr. casu 178. Azor. tomo 2. lib. 5. cap. 31. qu. 1. Aduertit autem Menoch. loco cit. num. 13. quod causæ relatæ intelliguntur sufficientes ad petendum charitatiuum subsidium, quando Prælatus non potest ex suo proprio ferre onus, quoniam impotens reperitur absque sua culpa ad impensas illas faciendas. Quanta autem debeat esse summa charitatiui subsidij, Menoch. loco cit. casu 179. dicit esse relinquendum arbitrio iudicis considerantis loci qualitatem, annuos redditus, expensas ab Episcopo faciendas, & cætera similia. Dicitur autem subsidium, quia datur, quando propria facultas non sufficit, & dicitur charitatiuum, quia à principio ex charitate peti debet, licèt postea ex iustitia exigi possit, cap. Cum Apostolus, §. Prohibemus, de censib. Azor. tom. 2. libro 9. cap. 14. vbi latè de hoc subsidio; Rodriq. tom. 2. quæst. regul. qu. 66. artic. 1. affert ad hoc propositum amplissimum priuilegium concessum Equitibus Ierosolimitanis à Leone X. Clem. VII. Paulo III. Pio IV. & Pio V. & confirmatum à Sixto V. in bulla, quæ incipit, Etsi ex nostris. In quo dicti Pontifices *eximunt animalia, prædia, domos, molendina, & bona quæcumque quæ dicti Equites obtinent, & in posterum obtinebunt, à solutione, & exactione decimarum, censuum, iurium, etiam synodalium, & canonicarum portionum, seu charitatiui subsidij, aut iucundi aduentus, seu quartæ, aut alias quodomolibet, aut aliorum quorumcumque onerum sub certis modis, & forma.*

Azor. — Menoch. Azor. — Azor. Rodriq.

§. XXIX.

87 Declarat casus, in quibus Regulares ad Sedẽ Apostolicam destinandi sunt. Vide quæ dico supra in constit. 4. Sixti IV. §. 5. à n. 5. Vide etiam quæ dico hac eadem constit. à num. 27.

88 Noto 1. circa absolutionem à simonia, quòd si simonia sit commissa in susceptione ordinum, non possunt ab ea Prælati regulares absoluere, propter bullam Sixti V. confirmatam quò ad hoc à Clemente VIII. quam refert Rodriq. tom. 1. quæst. regul. q. 20. art. 13. & Suarez tom. 1. de Relig. lib 4. cap. vlt. num. 4. & to. 4. tract. 1. lib. 2. cap. 21. n. 9. & dixi to. 1. Religiosi, q. 1. c. 31. §. 9. concl. 25.

Rodriq. Suar.

89 Noto 2. circa dispensationem in defectu natalium, quòd per professionem in Religione approbata factam habilitatur illegitimus ad ordines sacros suscipiendos. Ita Rodriq. tom. 1. quæst. regul. qu. 1, art. 4. Sot. in 4. dist. 25. q. 1. art. 3. versu Ad hãc quæstionem, Nauar. comm. 2. de regul. num. 60. Valen. 4. disp. 7. q. 19. puncto 3. tit. De 2. specie irregul. ex def. corp. in 1. def. Sanch. lib. 5. in decal. cap. 5. num. 12. & habetur in cap. 1. de fil. presb. & cap. Presbyterorum filios, d. 56.

Rodriq. Sotus. Nauar. Valent. Sanchez.

90 Noto 3. quòd illegitimus per professionem nõ legitimatur ad dignitates, seu prælaturas sui Ordinis obtinendas. Nauar. comm. 2. de regul. n. 60. Rodriq. to. 1. q. regul. q. 13. art. 5. Sayr. in claui reg. lib. 6. c. 1. nu. 3. Sanch. lib. 5. in decal. cap. 5. nu. 16. & habetur expresse in cap. 1. de fil. presbyt.

Nauar. Rodriq. Sayrus. Sanch.

91 Noto 4. quòd illegitimus potest in Religione ea officia habere, quæ curam animarum non habẽt, nec prælaturæ sunt, & sunt ad nutum Superioris amouibilia, V. G. possunt esse Sacristæ, Procuratores, Quinternarij, & habere cætera manualia officia. Ita Nauarr. lib. 1. consil. de fil. presb. consil. 6. num. 3. & num. 6. versu Quartò quòd nec ratio secũda, Sanch. lib. 5. in decal. cap. 5. num. 16. Et probant ex cap. 1. de fil. presb. vbi dicitur, quòd *tales prælaturam non habeant*; cum ergo istæ prælaturæ non sint, eas habere poterunt. Et aduerte vlterius, quòd Nauar. dicto num. 6. censet, quòd in Religionibus ea omnia officia sunt manualia, quæ non sunt capita Conuentuum, qua doctrina stante, possent dicti illegitimi esse Collegæ Generalis, & Prouincialis, atque Definitores, & Commissi ad Capitulum generale, atque Discreti ad Capitulum prouinciale: sed nimia est ista extensio. Vnde meliùs Glossa in cap. 2. de statu Monach. verbo Non mutentur; & in cap. Cum ad Monasterium, verbo Perpetuò, eod. tit. censet quòd officia, quæ fiunt in Capitulis per canonicam electionem, & Superioris confirmationem, cum nõ possint ad nutum Superioris amoueri, manualia non sunt. Cætera autem, quæ hoc modo, & forma non fiunt, manualia esse. Ita etiam Sanch. loc. cit.

Nauar. Sanchez. — Glossa. — Sanchez.

92 Noto 5. quòd de iure communi dispensare cũ illegitimis ad prælaturas recipiẽdas pertinet ad summum Pontificem. Rodriq. tom 1. quæst. regul. q. 13. art. 6. Sanch. lib. 5. in decal. cap. 5. num. 17. Et habetur in cap. 1. & fin. de fil. presb. Nec vigore Trid. sess. 24. cap. 6. de reformat. possunt dispensare Episcopi, quia facultas ibi Episcopis data intelligitur de irregularitatibus ex delicto occulto, & personali prouenientibus. Rodriq. loco cit.

Rodriq. Sanchez. Trid.

93 Noto 6. quòd per hoc priuilegium, & per aliud Sixti IV. quod refert Rodriq. loc. cit. possunt Generales, & Prouinciales cum illegitimis dispensare ad dignitates obtinendas. Quæ tamen facultas fuit à Sixto V. sublata in 2. sua const. contra illegitimos, quæ incipit, Ad Romanum, & eam refert Quarant. in sum. bull. verbo Monasteria, & Conuentus regul. virorum, pag. 410. in qua declarat irritas, & nullas dispensationes datas à Prælatis Religionis, etiam ante emanationem dictæ constit. Sed determinauit dispensationes super defectu natalium quò ad honores, gradus, & dignitates obtinendas ante, vel post ingressum Religionis, per Romanum Pontificem immediatè, vel de eius speciali mandato concedi debere.

Quaranta.

94 Sed has constitutiones Sixti moderauit eius successor Gregorius XIV. per bullam, quæ incipit, Circumspecta, quam refert Quarant. loc. cit. pagin. 413. Vbi quò ad dispensationem cum istis habet. *Volumus quoque, ac statuimus, licere Generali, aut Prouinciali*

unciali singulorum Ordinum, aut Congregationum, aut hospitaliũ, ad quos dicta dispensatio spectat, iuxta tenorem priuilegiorum, & indultorum Apostolicorum eis concessorum, quæ dummodò vsu recepta, nec aliàs sub vllis reuocationibus comprehensa sint, vt præfertur, in hac parte reualidamus cum illegitimis, quos aliàs dictus Generalis, aut Prouincialis, cum generali, prouinciali, seu intermedio Capitulo, & non aliàs suffragantibus, meritis dignos iudicauerint, ad honores, gradus, & dignitates obtinendas dispensare, ac dispensationes huiusmodi pro tempore ita factas, & inde secuta quæcumque, vt antea, valere, tenere, perinde ac si prædictæ constitutiones non emanassent. Ex qua constitutione colligitur, hoc nostrum priuilegium, & aliud Sixti IV. esse ita limitata, vt non possint ampliùs per se soli Generales, & Prouinciales cum illegitimis dispensare, sed id solùm possint facere cum generali, prouinciali, aut intermedio Capitulo.

95 Sed adest aliud priuilegium eiusdem Gregorij XIV. concessum Clericis regularibus ministrantibus infirmis, per bullam, quæ incipit, Illius, qui, quam refert Cherub. tom.2.bull. in Gregorio XIV. constit. eius 17. pagin.706. in cuius §.29. sic habetur. *Ac dicto Præfecto generali pro tempore existenti, seu de illius licentia Præfectis inferioribus aliorum locorum, seu Prouincialibus dictæ Congregationis pro tempore existentibus, & illorum Vicariis, ac Locatenentibus, vt cum eiusdem Congregationis personis, defectum natalium, etiam ex adulterio, sacrilegio, incestu, & quouis alio nefario, & illicito, ac prohibito, & damnato coitu prouenientem patientibus, postquam in dicta Congregatione vota emiserint, vt, defectu huiusmodi non obstante, ad quoscumque sacros, etiam presbyteratus ordines promoueri, & in illis etiam in altaris ministerio ministrare, necnon ad quascumque administrationes, personatus, præeminentias, & officia dictæ Congregationis eligi, admitti, & assumi, illaque gerere, & exercere.* Cherub.

96 Ex quo priuilegio colligitur, quòd Generalis Ordinis, & de eius licentia Correctores, seu Priores locales, atq; Prouinciales, & eorum Vicarij possint cum illegitimis dispensare ad dignitates, & officia Ordinis, absque Capitulo generali, prouinciali, aut intermedio. Quò ad Correctores locales aduerte, quòd hoc numquam fuit in vsu, sed tota potestas semper fuit penes Generales, ac Prouinciales, & vtrorumque Vicarios. Verùm per hoc priuilegium posset P. Generalis id etiam Correctoribus committere. Quo pacto videntur innouata antiqua priuilegia; & quòd nos Minimi fruamur priuilegijs huius Congregationis, probaui supra, in constit. 1. Iulii II. §. 16.num.33.

97 Si obiicias, per administrationes, personatus, præeminentias, & officia, non deberi intelligi dignitates, Prouincialatus, Generalatus, Correctoriatus, & reliqua, quæ sunt cum honore, & superioritate coniuncta, sed solummodò administrationes rerum temporalium, quę dantur Procuratoribus, vel etiam spiritualium, quæ Magistris nouitiorum, & confessarijs eorum; vel Collegatus Generalis, & Prouincialis, quæ personatum dicunt, & officia Lectoris, Prædicatoris, Confessoris, Regentis, vt etiam declarauit Sixtus V. in bulla contra illegitimos, quæ incipit, Ad Romanum, de qua hic supra, nu 93. versu Ab officijs; & dicit Sosa tract.1. de donat.§.9. nu. 101. Et per præeminentias, quò ad summum, intelliguntur illa officia, quæ habent præeminentiam aliquam sine iurisdictione, vt Zelosatus, Commissatus, Discretatus. Sosa.

R. licèt omnia supradicta vera sint, tamen illa vocabula etiam ad dignitates, quæ sunt cum superioritate, & iurisdictione coniunctæ, se extendunt. Nã administratores similes sunt Prælatis ecclesiasticis, vt habet Tusch. verbo Administratores, concl.101. num. 10. & Episcopi dicuntur administratores suæ Ecclesiæ. Tusch. ibi, numer.13. Personatus licèt in rigore sit minor, quàm dignitas, quia est honor sine administratione, dignitas autem cum administratione, tamen in materia fauorabili sunt synonima; Tusch. verbo Personatus, concl. 321. Et denique officium, administratio, personatus, dignitas pro eodem sumuntur cap.1. de consuetud. in 6. & habet Tusch. verbo Officia, conclus. 92. Et hanc esse germanam huius loci interpretationem, innuitur in nostro priuilegio Iulij ibi *Ad quascumque administrationes, & officia eligi.* Per quæ verba semper visus communis intellexit, quòd tales habilitati per P. Generalem, aut Prouinciales, essent habilitati ad dignitates, & prælaturas Ordinis. Quare non puto remanere dubium in hac præsertim materia fauorabili, quòd Generalis, & ab eo deputati Correctores, seu Prouinciales, ac Generalis, & Prouincialis Vicarij non possint per se solos, absque Capitulis generalibus, & prouincialibus cum dictis illegitimis dispensare. Tuschus.

98 Noto 7. quòd dispensatus per hæc priuilegia ad dignitates intra Ordinem, non potest eas extra Ordinem habere, V.G. non potest habere beneficiũ curatum, nec esse Vicarius Episcopi quia Vicariatus est quædam dignitas. Ita Rodriq. tom. 1. quæst. regul.q.13. art.13. Sanch.lib.5.in decalog. cap.5.num. 16.quia hæc priuilegia solùm se extendunt ad legitimandum ad prælationes Ordinis. Rodriq. Sanchez.

99 Noto 8. quòd dispensatus ad dignitatem inferiorem, puta, quòd possit esse Corrector, non intelligitur dispensatus circa maiorem, puta, quòd possit esse Prouincialis, nisi in dispensatione facta fuerit de præfatis expressa mentio. Ita A Sorbo in comp. verbo Dispensatio, versu Et ideo fratres. Abbas in cap. Innotuit, de elect. numer.4. Et ratio est, quia ad permissionem minoris dignitatis non venit permissio maioris, sed bene è contra; & colligitur ex d. cap. Innotuit. Et aduerte, quòd si in dispensatione dicatur, Dispensamus cum tali, vt possit habere dignitates in Ordine, Correctoriatus, Collegatus, Prouincialatus, & omnes alias dignitates, quæ in Religione habentur, non per hoc dispensatus poterit esse Generalis, vel Vicarius Generalis, aut Zelosus. Nam clausula illa generalis secuta post specialia expressa includit consimilia, non maiora. Sbrozz. de off. Vic. lib.2. q. 115. numer.10. Quare ad essendum Generalem, &c. indigebit noua dispensatione. A Sorbo. Abbas. Sbrozzius.

100 Noto 9. quòd illegitimus tenetur in conscientia dispensationem petere, nec ante eam obtentam potest dignitates acceptare, nam omnes tales electiones in persona illius factæ sunt ipso iure nullæ. A Sorbo in comp. verbo Dispensatio, versu Ideo Iulius, Rodriq. tom.1. quæst. regul. q.13. art.5. fine. Habetur in cap. Innotuit, de elect. vbi Panor. num. 6. Aduertit autem Rodriq. loco cit. fine, quòd si illegitimus sit omnino occultus, nec possit probari, nisi dicto matris coniugatæ, & cogatur prælationem acceptare, postquam restiterit, quantùm potuit nec possit sine sua, & suorum infamia dispensationem A Sorbo. Rodriq. Panor.

petere,

petere, hoc casu potest prælaturam retinere. Nam ius conseruandi famam est naturale, quod iuri positiuo præponderat. Pro ista materia vide Sayr. de censur. lib. 6. cap. 10. 11.

Sayrus.

101 Noto 10. circa dispensationem in omnibus irregularitatibus, præterquam homicidij voluntarij, &c. quòd de homicidio possumus variè loqui. 1. de homicidio voluntario per assassinium perpetrato, vel proditoriè, & sanguine frigido. 2. de homicidio voluntario in rixa. 3. de homicidio facto à iudice, & ministro militiæ, seu iustitiæ. 4. de homicidio casuali. 5. de homicidio facto pro sui defensione.

102 Quò ad 1. noto 1. quòd homicida voluntarius non solùm est irregularis quò ad ordines susceptos, & suscipiendos, sed etiam quò ad quascumque prælaturas, & dignitates in Religione obtinendas, nimirùm Generalatus, Prouincialatus, Correctoriatus, etiamsi curam animarum non habeant, vt Collegatus, Definitoriatus. Ita determinatur in Concil. Trid. sess. 14. de reform. cap. 7.

Trid.

103 Noto 2. quòd Prælati regulares non possunt dispensare cum homicida, quantumuis occulto, primo modo voluntario, propter illius enormitatem. Patet ex hoc priuilegio, in quo ista irregularitas excipitur expresse; constat etiam ex Trid. sess. 14. de reformat. cap. 7. & sess. 24. cap. 6. Ita Suar. tom. 5. in 3. p. disp. 44. sect. 4. numer. 35. & 36. Sayr. lib. 7. de censur. cap. 7. num. 19. Nauarr. in sum. cap. 27. num. 240. & communiter alij. Neque obstat priuilegium Martini V. relatum à Rodriq. tom. 1. quæst. regul. qu. 24. art. 12. quo conceditur, vt possint Prælati regulares absoluere suos subditos in foro conscientiæ ab omni excommunicationis sententia, & cum eis dispensare super omni irregularitate, etiam in illis casibus, quos Papa sibi reseruat (in morte videlicet, & in membrorum truncatione, & enormi sanguinis effusione) nam tantæ enormitatis est ista irregularitas, vt existimarint aliqui, licèt falsò, apud Suar. loco citat. num. 35. hanc esse prorsus indispensabilem, etiam per Papam, vt porè iure diuino introductam, Exodi 21. num. 14. *Si quis per industriam occiderit proximum suum, & per insidias, ab altari meo euelles eum, vt moriatur*. Et tam exosi sunt Deo isti viri sanguinum, vt nec voluerit, Dauidem, alioquin virum secundùm cor suum, ædificare illi templum, eo quia multum sanguinem effuderat, vt dicitur 1. Paralip. 22. numero 8. Et quamuis Trid. concedat casum hæresis Episcopis sess. 24. de reformat. cap. 6. noluit tamen casum homicidij voluntarij, etiam occulti concedere. Vnde cum casus hic sit sensu communi exceptus, non censetur concessus, nisi expresse concedatur. Quod tamen non fit in isto priuilegio allato à Rodriq. Addo, quòd, licèt concederetur priuilegium dispensandi cum irregulari ex homicidio voluntario, non adhuc mea sententia censeretur concessa dispensatio in isto casu, sed deberet dici, Concedimus dispẽsationem super irregularitate homicidij voluntarij, de industria, & per insidias patrati, eo quia talis dispensatio raro, & quasi numquam, & si aliquando, non nisi propter grauissimas causas, concedatur, vt Suar. loco citat. num. 36. talibus enim ministris non indiget Ecclesia. Ita Viuald. in candel. aur. tit. Irregularitas, num. 332. Neque etiam obstat aliud priuilegium Sixti IV. relatum à Suar. tomo 4. de Relig. tract. 1. libr. 2. cap. 12. num. 9. quo conceditur, vt Generalis per se, vel per 50. Prælatos inferiores ab ipso deputandos dispensare possit cum suis subditis in omnibus casibus pontificalibus, nullo excepto, in foro conscientiæ tantùm. Sola autem dispensatio in homicidio voluntario conceditur cum limitatione, scilicet citrà altaris ministerium; nam non conceditur expresse casus de necessitate exprimendus, vt dixi. Et si vis scire, quandonam homicidium dicatur proditorium, & per insidias, adi Guttier. pract. quæst. lib. 1. quæst. 2. nu. 3. 4. & 9. De illo, qui mandauit homicidium in personam vnius, quod postea fuit commissum in personam alterius, si optes scire, quid sentiam; Dico non incurrisse hanc irregularitatem. Ita respondit Congreg. Episcopo Hieracensi anno 1587. Neque hanc incurrit ille, qui mandauit aliquem verberari baculo, eo expresso ne occideretur, si mandatarius armis percusserit, & occiderit. Ita Nauar. in man. cap. 27. num. 240. Irregularitas enim hæc incurritur ex homicidio patrato per industriam, insidias, & ex proposito. Et ita dicitur censuisse sacram Congregat.

Suarez. Sayrus. Nauar. Rodriq. Suarez. Trid. Suarez. Viualdus. Guttierr. Nauar.

104 Quò ad 2. de homicidio voluntario in rixa occulto, certè per hoc nostrum priuilegium non possunt Regulares dispensare cum tali irregulari, excipitur enim expresse homicidij voluntarij irregularitas. Sed puto posse absoluere per priuilegia citata, quæ hoc saltem operantur; & fauet Trid. sess. 14. de reformat. cap. 7. vbi loquitur de homicidio per industriam patrato. Et licèt paulò inferiùs dicat. *Si verò homicidium non ex proposito*: quasi videatur innuere, velle se non solùm prohibere dispensationem in irregularitate homicidij proditorij, sed etiam voluntarij ex proposito, & in rixa. Nihilominus tamen sensus ibi est continuatiuus ad illa verba in principio posita *per insidias*, &c. quasi dicat, Si verò homicidium non fuerit ex proposito per insidias, sed casu, &c. Inclino etiam in hanc sententiam, quia hoc homicidium non est tam execrabile, & est dignum aliqua maiori pietate, cum calore iræ commissum sit. Et in hanc sententiam potest citari Rodriq. tom. 1. quæst. regul. q. 24. art. 11. & 12. Suarez tom. 4. de Relig. cit. Miran. tom. 2. manual. quæst. 8. art. 10. conclus. 2. Cruz libr. 1. de statu Relig. cap. 6. dub. 19. conclus. 3. Salzedo ad pract. Diaz, cap. 97. verbo Erit sanè homicidium; Auila de cens. p. 7. d. 6. sect. 5. dub. 5. qui alios citat, tenens expresse, posse Episcopum super hac irregularitate dispensare. Neque puto, his obstare Concil. Triden. sess. 24. de reform. cap. 6. Nam primò non est certum, quòd facultas ibi concessa Episcopis extendatur ad Prælatos regulares, vt dixi supra in constit. Pyrrhi, num. 46. Deinde cap. illud 6. explicatur per cap. 7. eiusdem Concilij sess. 14. de homicidio nimirum per insidias perpetrato. Et de hoc homicidio tandem intelligo priuilegium Pij V. concessum Congregationi Cassinensium anno Domini 1571. idib. Ianuar. vt eorum Generalis possit dispensare cum suis subditis super irregularitate contracta ex homicidio voluntario, dummodò non sit commissum post ingressum Religionis, & delinquens maneat in Religione, & hoc in foro conscientiæ tantùm. Ita refert Peregr. in suo comp. p. 1. tit. Dispensatio. §. 2.

Trid. Rodriq. Suarez. Miran. Cruz. Salzedo. Auila. Peregr.

105 Quò ad 3. dico, quòd super his possunt Prælati regulares dispensare. Nauar. in sum. cap. 27. num. 240. Llamas 1. p. methodi, cap. 12. §. 25. Chapeauil. de cas. reseru. 2. p. cap 3. qu. 3. difficult. 8. versu Vnde infertur; Viuald. in candel. aur. tit. De irregul. nu. 327. Quia hoc homicidium est auctoritate legitima, & iusta causa factum, vt suppono, licèt defectu

Nauarr. Llamas Chapeauile Viualdus.

ctu decentiæ, & lenitatis irregularitatem inducat. Et hoc, licet homicidium sit iniustum defectu rectæ intentionis, vel alicuius alterius circumstantiæ loci, modi, temporis, &c. Nauarr. loc. cit. versu Quintò nota.

106 Quò ad 4. aduertendum, quòd homicidium casuale est duplex. 1. quod non est directè, & per se volitum, sed indirectè, & per accidens tantùm. 2. quod non solùm præter intentionem est, sed etiam præter voluntatem indirectam, vt potè quia omnis diligentia debita adhibita est, ne ex propria actione homicidium sequatur. Ita Suar. tom. 5. in 3. p. disp. 45. statim in princip. V. G. quando aliquis absque sua culpa in ebrietatem incidit, esto dum ita affectus est, aliquem occidat, vel mutilet, homicidium dicitur casuale 2. modo, posito quòd omnem adhibuerit diligentiam, ne inebriaretur, & per hoc dilutum aqua vinum biberit, & non in extraordinaria quantitate, sed propter aliquod inopinatum accidens, vel quia de industria datum est illi vinum inebriatiuum, inebriatus est, homicidium hoc modo secutum dicitur casuale 2. modo; quia iste absque culpa inebriatus est, & homicidium non est voluntarium in se, quia quando sequitur, occidens vsu rationis non vtitur; neque in causa, quia, omni diligentia adhibita, inuincibiliter ignorabatur. Si autem quis esset expertus, quòd in ebrietate exponit se periculo occidendi, vel mutilandi, & nihilominus voluntariè se inebriaret, & sic ebrius aliquem interficeret, vel mutilaret, tunc homicidium secutum esset casuale primo modo, quia est indirectè, & per accidens volitum; sciens enim talis suam complexionem, tenebatur abstinere. Et potest hoc homicidium etiam esse voluntarium, si talis, vt occideret, de industria inebriatus est. Ita Mol. tom. 4. tract. 3. disp. 71. Aliud exemplum ponit Sylu. verbo Homicidium 2. num. 1. V. G. si reparans tectum, adhibita omni diligentia, positis signis in via, submittens tegulas interficit stultè incedentem vltra signa, homicidium casuale est 2. modo. Si verò dictus reparator signa non posuisset in via, tunc homicidium casuale esset 1. modo; indirectè enim voluntarium est, debebat enim cogitare, accidere posse, vt aliqua tegula caderet, quæ transeuntem interficeret.

Suarez.

Molina. Syluest.

107 Aduertendum verò, quòd homicidium casuale 2. modo nullo pacto peccatum est, quia cum peccatum non sit, vbi voluntas non est, hic autem nulla voluntas, neque directa, neque indirecta sit, nullum potest esse peccatum, nec consequenter tale homicidium, vel mutilatio vllam inducit irregularitatem; licèt.n. irregularitas incurratur aliquando sine culpa, vt patet in iudice sententiam mortis proferente, numquam tamen incurritur sine voluntate, vt Mol. loco cit. num. 3. Val. tomo 4. disp. 7. qu. 19. puncto 3. tit. De quinta specie irregularitatis, versu Secunda sententia; Sotus lib. 5. de iust. q. 1. art. 9. Couarr. in Clem. Si furiosus, p. 2. §. 4. num. 9. Et ratio est, quia vbi voluntas non adest, neque etiam potest adesse irregularitas, & colligitur expresè ex Clem. Si furiosus, de homicid.

Molina. Valentia. Sotus. Couarruu.

108 Quod intellige, etiamsi qui taliter occidit, operam daret rei illicitæ vt Sot. & Val. loc. cit. Et Couarr. num. 10. qui hanc sententiam multis probat. Hanc opinionem Couarruuiæ tenet etiam Suarez tom. 5. in 3. p. disp 45. sect. 6. num. 9. Sed cum limitatione, exceptuãdo nimirum casus a iure expressos, quos dicit esse duos num. 10. Vnus in cap. vlt. de homic. voluntar. in 6. vbi mandans alium iniustè percuti, si mandatarios excedat, & occidat, qui mandauit irregularis manet, etiamsi omnem adhibuerit diligentiam, ne percussio mortalis esset. 2. est in c. Tua nos, de homicid. in quo quidam Monachus officium chirurgi exercens, tumorem gutturis cuiusdam mulieris, omni adhibita diligentia, aperuit, quæ mulier deinde ex eo mortua est, & talis Monachus censetur à Papa irregularis, intellige in foro externo, in quo non iudicatur de occultis, sed solùm secundùm præsumptiones, & indicia. Seu dic, quòd istis duobus casibus ideò illi declarantur irregulares, non quia opera de se essent illicita, sed quia de se erant facillimè inducentia mortem. Vnde opinio Couarr. Val. Soti est simpliciter tenenda: Nisi opus illicitum de se esset facillimè inductiuum mortis, & tunc fiet transitus à casu homicidij casualis 2. modo ad homicidium casuale primo modo; operans enim tale opus tenetur cogitare de eo, quod potest illi accidere, nimirum quòd opus exercitum potest causare mortem, & sic erit homicidium indirectè, & per accidens voluntarium, si non cogitet.

Suar.

109 Ex quibus deducitur decisio illius casus, quo Clericus, qui venationi illicitæ operam dedit, & absque eius culpa, omni diligentia præmissa, hominem iaculo confixit, & occidit, existimans esse feram, an hic sit censendus irregularis.

℞. non esse talem Clericum, vel Regularem censendum irregularem, quia venatio Religiosis prohibita non est ob pericula homicidij, sed solùm propter honestatem, vt suppono. Couarr. in Clem. Si furiosus, 2. p. §. 4. num. 10. versu Quartò infertur. Sot. lib. 5. de iust. qu. 1 art. 9. Llamas 1. p. methodi, cap. 12. §. 23. *Couarruu. Sotus. Llamas.*

110 De homicidio casuali primo modo certissimũ est, quòd irregularitatem inducit. Suar. tom. 5. in 3. p. disput. 45. sect. 2. num. 1. Mol. tom. 4. tract. 3. disp. 71. num. 3. concl. 3. Nauarr. in sum. cap. 27. nu. 230. fine. Bonac. de cens. disp. 7. q. 4. p. 7. prop. 2. num. 6. Val. to. 4. disp. 7. q. 19. puncto 3. tit. De quinta specie irreg. ver. Porrò in hac. Ratio est, quia hoc homicidium est sufficienter voluntarium, & mortaliter peccaminosum, vt supponimus, propter defectum necessariæ diligentiæ. *Suarez. Molina. Nauar. Bonacina. Valentia.*

111 Sed quid, si homicidium hoc casuale secutum fuit propter negligentiam venialem, quia scilicet adhibita fuit diligentia ad vitandum illud, sed non omnimoda, ita vt negligentia, quæ interuenit, non excedat veniale peccatum, homicidium secutum ex ista negligentia veniali inducet ne irregularitatem?

℞. Quòd hæc negligentia irregularitatem non inducet. Val. loco cit. Sot. lib. 5. de iust. q. 1. art. 9. Suar. loco cit. sect. 5. num. 8. Sayr. de censur. libr. 7. cap. 5. num. 5. Bonac. loco cit. num. 27. Nam pœna ita grauis, qualis est irregularitas, non debet infligi, nisi propter culpam grauem, qualis est mortalis. *Valentia. Sotus. Suarez. Sayrus. Bonacina.*

112 Si quæras, quis poterit dispensare in ista irregularitate contracta per hoc homicidium casuale voluntarium indirectè.

℞. Si huiusmodi homicidium casuale notorium, & publicum sit, solus Papa dispensare potest. Suar. to. 5. in 3. p. disp. 44. sect. 1. n. 2. Couarr. in Clem. Si furiosus, p. 2. §. 3. n. 5. Mirand. to. 2. manual. q. 8. ar. 13. concl. 1. Et probatur ex c. 7. sess. 14. Concil. Trid. de refor. ibi *Committatur loci Ordinario*, idest talis dispensatio potest committi à Papa Ordinario loci, &c. Si verò huiusmodi homicidium casuale occultum *Suar. Couarruu. Mirand.*

tum

tum sit, tunc possunt super irregularitate ex illo contracta dispensare Episcopi, per cap. 6. sess. 24. de refor. & etiam Prælati regulares, qui eamdem habent auctoritatem in subditos sicut Episcopi. Ita Bonac. loco cit p. 8. num. 5. Llamas p. 1. sui meth. cap. 12. §. 25. Sayr. lib. 7. de censur. c. 7. num. 24. Chapeau. p. 2. cal. 3. disp. 8. ver. Secundò infertur. *Bonacina. Llamas. Sayrus, Chapeau,*

113 De homicidio verò ob propriam defensionem patrato, eodem modo philosophandum est, sicut de homicidio casuali. Nam si homicidium fiat ad defensionem propriam, vel patris, ex declar. Congreg. facta die 25. Iunij, anno 1599. seu Prælati proprij, ex Ant. 3. p. tit. 28. cap. 2. §. , cum moderamine inculpatæ tutelæ, id est quòd aliter non possit vita propria, aut Prælati vel patris saluari, tunc nulla incurritur irregularitas. Ita Suar. tom. 5. in 3. p. disp. 46. sect. 1. nu. 1. Nauar. in manual. cap 27. num. 209. versu Dixi extra necessitatem ineuitabilem; Molina tom. 4. tract. 3. disput. 72. num. 1. Couarr. in Clem. Si furiosus, 3. p. §. vn. statim in princ. Et probatur ex dicta Clem. Si furiosus, quæ est vn. de homic. quæ sic habet. *Si furiosus, aut infans, aut dormiens hominem mutilet, vel occidat, nullam ex hoc irregularitatem incurrit, & idem de illo censemus, qui mortem aliter vitare non valens, suum occidit, vel mutilat inuasorem.* Et fundatur in iure naturæ; naturaliter enim vnicuique licitum est se ipsum ab aggressore defendere. L. Vt vim, ff. de iust. & iur. c. Dilecto, de sent. excomm. in 6. *Anton. Suarez. Nauarr. Molina, Couarr.*

114 Si autem quis excedat in modo defensionis, & excessus mortalis sit, tunc irregularitatem incurret. Suar. loco cit. num. 4. Couar. loco cit. num. 3. Bonac. disp. 7. de cens. q. 4. p. 6. num. 3. & communiter omnes, & patet ex cap. 7. Concil. Trident. sæpius cit. in quo tales irregulares censentur; non enim loquitur ibi Concilium de eo, qui occidit alterum cū moderatione inculpatæ tutelæ, nam iste non est irregularis, vt dicitur in Clem. Si furiosus. Quod bene aduertit Val. tom. 4. disp. 7. q. 19. p. 3. tit. De quinta specie, versu Porro in hac. *Suarez. Couarr. Bonacina. Trid. Valentia.*

115 Sed est dubium, an irregularitas incurratur, quandò per fugam potest vitari periculum, & aggressus non vult fugere, sed resistere, & se defendere. Ad quod bene Llamas 1. p. sui meth. cap. 12. §. 14. & Suar. tom. 5. in 3. p. disp. 46. sect. 1. num. 5. Aut enim potest fugere sine periculo, & dedecore, vel infamia, aut non. In 1. casu fit irregularis, si resistat, & occidat in sui defensionem, quia in hoc casu non potest excusari à culpa coram Deo; Hinc sequitur communis illatio, Clericum, seu Religiosum, si occidat, aut mutilet, cum posset fugere, fieri irregularem, quia ei fuga non est ignominiosa. In 2. casu non incurret irregularitatem, quia quod vitari non potest sine magna infamia, & dedecore, moraliter ineuitabile est, & ideo meritò hic casus sub Clement. cit. intelligitur comprehensus. Adde, quòd ibi non est culpa, nec est voluntas, moraliter loquendo, quia est moralis necessitas, quid enim magis necessarium moraliter, quàm vitare grauem infamiam, vel amissionem honoris. Videatur Bonac. loco cit. qui multos casus particulares tractat, quos non est meum referre; & Aloys. Ricc. 4. p. collect. 930. *Llamas. Suarez. Aloys. Ric.*

116 In hac irregularitate contracta per homicidium causa defensionis, non seruato moderamine inculpatæ tutelæ, si occulta est, potest Episcopus dispensare, per cap. 6. Concil. Trident. sess. 24. de reformat. Quia Concil. reseruat sibi solùm homicidium voluntarium, non autem homicidium volitum causa defensionis, etiamsi sit excessum in modo. Nauar. in manual. cap. 27. num. 239. versu Secundò nota; Sayr. lib. 7. de censur. cap. 7. num. 22. Val. loco cit. Mol. tom. 4. tract. 3. disput. 79. num. 8. Henriq. lib. 14. cap. 10. nu. 2. Bonac. disp. 7. de censur. q. 4. p. vlt. nu 9. & per consequens possunt etiam Prælati regulares. Si autem sit notoriè publicum, solus Papa dispensat. Ita præfati Doctores, in specie Mol. & Bonac. Patet ex illis verbis Concil. Trid. cap. 7. sess. 14. de reform. *Ordinario loci committatur, qui non nisi causa cognita*, &c. *Trid. Nauarr. Sayrus. Valentia. Molin. Henriq. Bonacina.*

117 Circa mutilationem membrorum, si delictum sit occultum, possunt Episcopi in irregularitate hic contracta dispensare per cap. 6. sess. 24. Concil. Trid. de refor. eo enim ipso quod excipitur homicidium voluntarium, membri mutilatio conceditur, & per consequens id poterunt Prælati regulares, non obstante prohibitione, quæ hic fit; de quibus diximus supra in constit. Pyrrhi num. 46. quod habent eamdem auctoritatem in suos subditos, quam Episcopi: Et dicit Llamas 1. p. meth. cap. 12. §. 25. quod Gregorius XIII. concessit Abbatibus Ordinis S. Bernardi, & Societati Iesu, ac Ordini Minorum quò ad forum conscientiæ eamdem auctoritatem, quam cōcesserat Concilium. Episcopis sess. 24. c. 6. cit. Quod in terminis nostri casus dicunt Miran. tom. 2. man. q. 8. ar. 11. & Rodriq. tom. 1. quæst. regul. q. 24. art. 10. Nomine autem mutilationis intelligitur omnimoda truncatio membri, non sola debilitatio, qua membrum inutile redditur. Vnde qui claudum aliquem reddit, vel cœcum, non eruendo oculum, non incurrit hanc irregularitatem. Glossa in cap. Is qui de homic. in 6. Mol. tom. 4. de iust. tr. 3. disput. 68. Sayr. lib. 6. de censur. cap. 15. num. 6. Panorm. in cap. De Diacono, qui Clerici, vel vou. num. 9. licèt contrarium dicat (nimirum solam redditionem membri inutilis irregularitatem causare) cap. Cum illorum, de sentent. excommunic. num. 8. fine, vbi etiam ait, quòd membrum propriè dicitur pars corporis habens officium separatum, & distinctum ab alijs partibus, vt manus, pes, oculus; declarat etiam ibi, quæ sit enormis læsio. Sed dic cum Glossa d. c. Cum illorum, verbo Membra, quòd id relinquitur iudicis arbitrio. *Trid. Llamas. Miran. Rodriq. Glossa. Molina. Sayrus. Panor. Glossa.*

118 Ex quo etiam deduco, quòd possunt Prælati regulares dispensare cum sibi subditis in irregularitate cum habente membrum abscissum, etiam manifestum, & sua culpa, vt si careat oculo dextro, vel digito, qui tamen non sit pollex, quia cum prædictis dispensat Episcopus. Ita Cruz lib. 1. de statu Relig. cap. 6. dub. 17. concl. 2. *Cruz.*

119 Deduco etiam, quòd Prælatus regularis potest absoluere suum subditum, qui percusserit, non solùm alium Regularem sui Ordinis, sed etiam si fuerit alterius Ordinis, immo etiam si fuerit Clericus secularis, non obstante cap. Cum illorum, de sent. excom. & cap. Religioso, eod. tit. in 6. Ita A Sorbo in comp. priu. ver. Absolutio ordinaria quò ad fratr. pag. 19. Rodriq. to. 1. q. reg. q. 20. art. 12. Minora enim intelliguntur concessa, vbi sunt concessa maiora, cap. Ex parte, de decimis, el 3. *A Sorbo. Rodriq.*

120 Quò ad bigamiam sciendum, quòd tripliciter incurritur irregularitas bigamiæ. 1. quando duas habuit, & cognouit vxores. 2. quando duxit viduam, vel corruptam ab alio. 3. quando Clericus in sacris constitutus, vel Religiosus professus contrahit matrimonium, & cognoscit vxorem.

Llamas. Nauarr. Rodriq. Viuald. Ita Llamas 1. p. method. cap. 12. §. 2. & 3. Rodriq. tom. 1. quæst. regul. q. 24. art. 2, Nauar. in manu. c. 27. num. 195. Viuald. in candel. aur. tit. De irregul. de bigam. num. 1. In bigamia 1. & 2. modo solus Papa dispensat quò ad ordines sacros, nam quò ad minores non solùm susceptos, sed suscipiendos etiam Prælati regulares, vt dicunt Rodriq. Llamas loc. cit. & Sayr. lib. 6. de censur. cap. 6. num. 11. Contrarium Suarez. docet Suar. to. 5. in 3. p. disp. 49 sect 6. n. 4. & Garcia p. . de benef. c. 6. n. 14. qui tamen n. 13. plures citat pro nostra sententia & de istis bigamijs intelligitur exceptio facta in isto, & alijs similibus priuilegijs. De tertia bigamia, si Clericus, vel Religiosus virginem duxit, putant Rodriq. & Llamas, quòd possint regulares Prælati cum isto dispensare, non solùm vt in susceptis ministret, sed etiam vt ad maiores ascen- Nauarr. dat, Nauarr. loco cit. num. 197. fine, Zerola in pra- Zerola, xi p. 2. verbo Bigami, versu 3. Panormit. in capite. Panormit. Ex literarum, qui Clerici, vel vouen. num. 5. Et col- Cruz ligitur ex d. cap. & ex cap. 1. eiusd. tit. Cruz lib. 1. de statu Relig. cap. 6. dub. 17. concl. 1.

§. XXX.

121 Vide constit. antecedentem huius Pontif. §. 33. Et nota 1. quòd hoc est amplissimum priuilegium: & plura similia, & etiam maiora, etiam cum derogatione c. Nuper, de decim. Rodriq. habes apùd Rodriq. to. 2. q. regul. q. 44. art. 4. & pro Monialibus ibid. art. 5. & to. 3. q. 74. art. 16. & etiam Casarub. apùd Casarub. verbo Decimæ. Gutierr. consil. 5. Gutierr.

122 Nota 2. quòd decima est omnium bonorũ mobilium licitè quæsitorum pars decima Deo dicata, Hostien. diuina constitutione debita. Ita Hostien. in sum. tit. Rodriq. De decimis, §. 1. Rodriq. art. 1.

Valentia. 123 Si quæras, quo iure debeantur decimæ.

℟. Val. tom. 3. disp. 6. q. 5. p. 1. versu Nihilominus; quòd reddere mercedem ecclesiasticis ministris est de iure naturæ, atque adeo de iure diuino. Quotam verò decimarum, videlicet vt id fiat, conferendo eis decimas, in veteri quidem lege fuisse de iure diuino positiuo, in noua autem solùm de iure humano ecclesiastico; tit. De decimis 16. q. 1. & est sententia D. Th. 2. 2. q. 87. art. 1.

D. Thom. 124 Nota 3. quòd primitia est oblatio facta Deo, & Ecclesiæ in suis ministris ex primis, & quasi præci- Syluester puis fructibus terræ. Syl. verb. Decimæ, numero Valentia. 1 Val. loc. cit. quæst. 4. p. 4. Colligitur ex D. Th. D. Thom 2. 2. quæst. 86. art. 4. Hoc tempore primitiæ offerri debent, non ex aliquo naturali, aut diuino præcepto (his enim satisfit sustentando quomodocumque ministros Ecclesiæ, & offerendo qualescumque alias res externas in honorem Dei) sed ex decreto Ecclesiæ, iuxta locorum receptam consuetudinem, & necessitatem ministrorum Ecclesiæ. Ita D. Th. 2. 2. q. 86. art. 4. Val. loco cit. assert. 5. Syl. ver. Decimæ, num. 3 vbi ait, posse tolli obligationem soluendi primitias per contrariam consuetudinem, eo modo, quo potest alicubi tolli obligatio soluendi decimas.

125 Noto 4. quod oblatio est munus quoddam, non priuatæ personæ, sed Ecclesiæ, ad Dei cultum, Syluest. & ministrorum eius vsum, à Christi fidelibus de rebus licitè acquisitis oblatum. Ità Syl. verb. Decimæ, numer. 1. Differt autem oblatio à decimis: tum quia decima solùm est omnium bonorum mobilium licitè acquisitorum pars decima Deo data, oblatio verò non solùm de decima parte rerum mobilium, sed etiam de alijs quibuscumque etiam immobilibus, fieri potest; tum etiam quia secundùm Hostiens. Hostien. in sum tit. De decimis, §. 1. Oblatio offertur Deo immediatè, hoc est ad cultum Dei, cum tamen decimæ non offerantur immediatè Deo, sed eius ministris, scilicet alendis, aut dispensaturis. Differt verò oblatio à primitijs, quòd primitia solùm est prima pars frugum, siue fructuum Domino offerenda, at verò oblatio non solùm ad primas partes frugum, aut fructuum, sed etiam ad omnia se extendere potest. Qua ratione nummi, & cerei, panis, & vinum in exequijs oblationes dicuntur. Decimæ itaque; atque primitiæ sunt quædam species oblationis, & ad illas se habet oblatio tamquam genus ad species. Ita D. Th. 2. 2. D. Thom. q. 86. art. 1.

126 Noto 5. quod possunt oblationes esse debitæ hoc tempore gratiæ ob aliquam ex his quatuor causis. 1. quia aliquis fundus datus est ab Ecclesia alicui cum censu reseruatiuo aliquotum fructuum, qui proinde ex eo debeant offerri. 2. propter promissionem aliquam inter viuos, aut in testamento factam Ecclesiæ. 3. propter necessitatẽ ministrorum, qui non habent aliunde, vnde viuant. 4. propter consuetudinem receptam, quæ potissimùm attendenda est etiã quòd attinet ad primitias. Ita D. Th. loco cit. Syl. D. Thom. verbo Decima, num. 4. q. 2. Val. tom. 3. disp. 6. q. 4. Syluester p. 4. assert. 1.

127 Redditio autem harum oblationum obligat sub mortali, immo id præcipitur sub pœna excommunicationis cap. Præter hoc, dist. 32. & cap. Statuimus: 16. quæst. 1. Prima autem oblatio, quando Ecclesia dat alicui fundum, vt recipiens teneatur statis temporibus pensionem soluere, seu in emphyteusim, potiùs habet rationem census, quàm oblationis, vndè de ea videndi sunt auctores de emphyteusi tractantes. De secunda oblatione aduerte, quòd in cap. Qui oblationes, 13. q. 2. ita habetur. *Qui oblationes defunctorum aut negant Ecclesijs, aut difficulter reddunt, tamquam egentium necatores excommunicentur.* Alio cap. dicitur ibid. *Qui oblationes defunctorum retinent, & Ecclesijs reddere demorantur, vti infideles sunt ab Ecclesia abijciendi, quia vsque ad inanitionem fidei peruenire certum est hanc pietatis diuinæ exacerbationem, quia & fideles de corpore recedentes, votorum suorum plenitudine & pauperes consolatu alimonia, & necessaria sustentatione fraudantur; Hi enim tales quasi egentium necatores nec credentes iudicium Dei habendi sunt, Vnde & quidam Patrum* (Hieronymus) *hoc scriptis suis inseruit, congruente* sententia, *qua ait, Amico quidpiam rapere furtum est, Ecclesiam verò fraudare sacrilegium.* Et c. Qui abstulerit, 12. q. 2. dicitur, *Qui Christi pecunias, & Ecclesiæ rapit, aufert, vel fraudat, homicida est.* Ex quibus patet, quàm graue delictum sit legata pia non soluere; debent enim hi excommunicari. In alijs duobus casibus oblatio est voluntaria quò ad quid, vel quantum, vel in offerre, modò ab eis satisfiat ministrorum, aut Ecclesiæ necessitati, vel consuetudini, offerendo aliquid. Ita D. Th. D. Thom. Syl. loc. cit. Val. assert. 3. Nauarr. in manu. c. 13. n. 19. Syluest.

128 Notant autem Val. Nauarr. & Sylu. in diebus Valent. festis cum ex consuetudine est in missa offeren- Nauar. dum, sufficere si maior pars populi offerat, atque adeo non peccare eum, qui semel, vel iterum id facere intermittit sine contemptu, & scandalo, nisi fortè suo malo exemplo efficiat, vt ne maior quidem pars populi offerat. Notat etiam D. Th. 2. 2. q. 86. D. Thom. art.

Caietanus art. 1. ad 3. & Caiet. ibi, quòd illi, qui debitas oblationes non reddunt, possunt puniri per subtractionem sacramentorum, non per ipsum sacerdotem, cui faciendæ sunt oblationes, ne videatur per sacramentorum exhibitionem aliquid exigere, sed per aliquem Superiorem, nimirum Episcopum, vel etiam Vicarium foraneum.

129 Addit verò Caiet. in tali casu posse sacerdoté monere recusantem oblationes soluere, seu offerre, ad missarum solemnia cum alijs, vt faciat, quod debet, & si noluerit, negare ei sacramenta, protestando coram alijs, se non denegare ei sacramenta, quia nolit oblationes offerre, quæ ad ipsum pertinent, sed quia non est paratus conscientiæ suæ consulere, oblationes offerendo, ad quas sub mortali peccato tenetur.

D. Thom. 130 Notat etiam D. Th. loc. cit. art. 2. ad 2. quòd Monachi, siue alij Religiosi possunt oblationes recipere tripliciter. Primò sicut pauperes, per dispensationem sacerdotum, vel ordinationem Ecclesiæ. 2. si sint ministri altaris, tunc possunt accipere oblationes sponte oblatas. 3. si Parochiæ sint eorum, & tūc ex debito possunt accipere oblationes tamquam Ecclesiæ Rectores.

D. Thom. 131 Noto etiam ex D. Th. loc. cit. art. 2. cor. quòd sacerdotes, siue Monachi, vel alij Religiosi, quibus offeruntur oblationes, possunt vti ijs, quæ sibi offeruntur, trifariam. 1. in fabricam, & reparationem Ecclesiarum, & in apparatum eorum, quæ ad diuinum cultum pertinent. 2. in suum ipsorum proprium victum, qui enim altari seruit, de altario viuere debet. 3. in subsidium pauperum, quos bonis ecclesiasticis pasci decet.

132 Noto etiam, quòd non solùm domus, & prædia nostra sunt exempta à solutione decimarum, sed etiam coloni, qui conducunt agros nostros, siue conducant ad medietatem fructuum, & dicuntur coloni partiarij, siue vt quotannis certam partem fructuum nobis tribuant in omnem euentum, & reliquum sibi acquirant; & dicuntur coloni, vel conductores censuales. Nam priuilegium est reale, & priuilegium reale iure communi transit ad colonos. Panor. in cap. Ex parte, el 1. nu. 4. de decim. & cap. sequ. nu. 3. Iac. Puteus. lib. 2. decis. decis. 522. nu. 3. Corduba in sum. casu 101. Guid. Pap. q. 207. Azor. tomo 1. lib. 7. cap. 26. qu. 7. Filliu. tomo 1. tract. 16. cap. 11. num. 302. Rodriq. tomo 2. quæst. regul. q. 44. art. 4. versu Et primò dicendum est. Henriq. lib. 7. de indulg. cap. 27. num. 8. Habet Glossa in Clem. 1. versu Ad excolendos, de decim. & multos alios affert Henriq. in comm. lit. K. & in eod. comm. lit. L. adducit ad id priuilegia Pauli III. Pij IV. Gregorij XIII. Et addit, quòd cum hæc causa fuerit agitata Romæ, & apud multa ecclesiastica tribunalia in Hispania, semper pronunciatum est in fauorem Religionis, & colonorum.

Panor. Iacob. Puteus. Corduba. Guido Pap. Azor. Filliuc. Rodriq. Henriq. Glossa.

133 Noto etiam, quòd neq; etiam Religiosi tenētur soluere decimas ex prædijs, siue domibus, quæ habent in emphyteusim, neq; etiam ex his, quæ habent conducta, siue locata, vt probat Azor. tom. 1. lib. 7. c. 26. q. 8. Deniq; nota, quòd noualis ager, de quo supra in const. 1. huius Pontif. §. 28. 29. & 33. est ager nunc primum præcisus, de quo non est memoria, quòd fuerit cultus, & nunc est ad culturam redactus. Ita habetur cap. 1. & cap. Quid per nouale, de verb. signif. & cap. fin. de priuil.

Azor.

§. XXXII.

134 Vide quæ dico tom. 1. Relig. q. 1. cap. 20. concl. 2. vbi latè ago, an, & quomodò liceat fratribus appellare à suorum Superiorum sententia, & in quibus causis iuris apices sint seruandi, dicto cap. 20. §. vn. in fine. Et aduerte, quòd ista constit. Bonif. VIII. est apud Cherub. tom. 1. bull. pag. 140. & incipit, Ad augmentum. Aduerte etiam, quòd corrigere excessus subditorum, de iure communi ad proprios Prælatos pertinet, cap. Vt famæ, de sent. excom. cap. 1. de offic. Ord. ne sanguis eorum de suis manibus requiratur, ca. Irrefragabili, de offic. Ord. Nec admittitur pastoris excusatio, si lupus oues comedit, & pastor nescit; cap. Quanto, de præsumpt. & eo ipso quod Prælatus tacet, consentit; cap. Si Rector, d. 43. ex eo enim sumunt mali subditi ansam, & securitatem delinquendi. cap. Error, d. 23. & facilitas veniæ incentiuum tribuit delinquendi; cap. Est iniusta 23. quæst. 4. & cap. Vt famæ, de sent. excom. Cherub.

§. XXXIII.

135 Noto 1. quòd licèt Papa dicat in isto §. & alijs etiam antecedentibus, quòd priuilegia in his concessa non censeantur reuocata per clausulas generales, sed quòd debeant reuocari per clausulas speciales, ac de verbo ad verbum inserto priuilegio, nihilominus tamen dicendum est, quòd per clausulas generales Hic pro expressis habentes, seu etiamsi de his oporteret fieri expressa mentio, vel De verbo ad verbum, censeri debent reuocata, nam alioquin, cum hæc priuilegia in facto consistant, & Papa non habeat de his omnibus memoriam, impossibile esset, quòd de omnibus huiusmodi priuilegiis mentionem faceret de verbo ad verbum; atque ita numquam posset ea reuocare, & sic illius potestas diminueretur, quòd est omnino absurdum; nam vnus Pontifex non potest ligare manus alterius Pontificis, qui eamdem, quam ipse, habet auctoritatem, cap. Innotuit. §. Quamuis, de elect. Et expedit aliquandò priuilegium mutare, declarare, reuocare. cap. Alma mater, de sent. excomm. in 6. cap. Statutum, de rescript. eod. lib. cap. Ad conditorem, de verb. signif. extr. Io. XXII. Quare vniuersaliter dicendum est, quòd per verba quantumuis generalia, si constet de mente Pontificis, quòd efficaciter reuocare intendat, possunt reuocari quæcumque priuilegia. Ità Rodriq. tom. 2. quæst. regul. q. 63. art. 8. & tom. 1. q. 9. art. 6. Casarub. ver. Priuilegia, tit. Sequuntur quædam quæstiones, q. 1. Felin. in cap. Nonnulli, de rescript. nu. 6. quia illa verba, Pro expressis habentes, æquiualent reali expressioni. Rodriq. Casarub. Felin.

136 Noto 2. pro terminorum intelligentia, quòd ista vocabula tributum, vectigal, gabella, telonium, &c. loquendo de ijs in genere, important publicam exactionem debitam Principibus, siue Communitatibus. In specie autem vnumquodque habet suam particularem differentiam. Vectigal enim est pretium, quod pro rebus vectis soluitur, & est idem quod guidagium, quod nihil est aliud, quàm id, quod datur pro ducatu per terram alicuius, vt securiùs vadant. Et hoc etiam dicitur telonium, quòd à græco nomine ductum idem est quod vectigal, seu gabella, vel duana. Itaque vectigal, guidagium, telo-

telonium, gabella, duana sunt idem. Pensio est pretium vsus rei locabilis, quæ si soluatur priuatæ personæ, dicitur priuata; si Principi, vel Communitati, dicitur publica. Census est quædam pensio, quæ de prouentibus soluitur. Tributum est census, qui datur de proprio solo Principi, vel Communitati. Itaque pensio, census, tributum, quando sunt publica, idem sunt. Tallia verò, præstantia, impositio, collecta idem etiam sunt, & quodlibet horum est summa, quam Princeps, vel Communitas exigit proportionaliter ad totam substantiam cuiuscumque. Angaria autem, & perangaria est iniusta compulsio, siuè coactio ad aliquid soluendum, vel faciendum: seu angaria est obsequium personale, perangaria verò est obsequium personale, & reale, proprijs scilicet sumptibus præstitum. Munus aliquando sumitur pro dono; aliquando pro officio, vel honore, aliquando verò sumitur pro eo, quod necessariò subimus lege, vel imperio. Ita Sylver. Gabella, 1. per totam. Rodriq. tom. 2. quæst. regul. q. 65. art. 1. Syluester Rodriq.

137 Noto 3. quòd disputant Doctores, an ecclesiastici sint exempti à solutione gabellarum iure diuino, an verò solùm humano, hinc inde sunt opiniones. Rem ex professo tractant Cened. collect. 37. Rodriq. to. 2. quæst. regul. q. 62. art. 2. Couarr. pract. quæst. cap. 31. Io. Med. Cod. De restit. quæst. 15. Mol. tom. 1. de iust. tract. 2. disp. 31. & esse humano iure tuentur. Abbas in cap. Non minùs, de immunit. Eccles. num. 17. Fel. & alij multi apud Couarru. loco cit. num. 1. exemptos esse iure diuino defendunt. Hic id discutere meum non est; scio solùm, quòd in iure canonico, cap. Quamquam, de cens. in 6. §. Cum igitur, hæc habet Bonifacius VIII. *Cum igitur Ecclesia, ecclesiasticaque personæ, ac res ipsarum, non solùm iure humano, quinimmò & diuino, à secularium personarum exactionibus sint immunes.* Et in Trid. sess. 25. cap. 20. de reform. habetur. *Ecclesia, & personarum ecclesiasticarum immunitatem Dei ordinatione, & canonicis sanctionibus constitutam.* Cened. Rodriq. Couarruu. Io. Medin. Molin. Abbat. Felin. Couarruu. Trid.

138. Noto 4. quòd imponentes ecclesiasticis, ac illorum bonis gabellas, tallias, vectigalia, & alia onera, seu ab illis exigentes, aut sic imposita à spõte dãtibus recipientes, sunt ipso facto excommunicati per bullã Cœnæ, §. 18. Pro cuius explicatione vide Scortiam in selec. bull. theor. 427. Nald. in sum. verbo Bulla Cœnæ, num. 57. & alios dictam bullam exponentes. Similem excommunicationem habes in ca. Quamquam. Et in Clem. vlt. de cens. iubentur Episcopi publicare excommunicationes à iure latas cõtra exigentes nomine proprio, vel alieno ab ecclesiasticis vectigalia, &c. Quòd si Episcopi negligentes sint in talibus excommunicationibus publicandis, possunt puniri pœna arbitraria. Menoch. lib. 2. de arbitr. casu 556. Scortia Naldus Menoch.

139 Aduerto autem breuiter, quòd ad incurrendam dictam excommunicationem bullæ Cœnæ requiritur, vt illarum impositio sit expressè facta quò ad ecclesiasticos, vbi verò in impositione gabellarũ nulla facta esset mentio ecclesiasticorum, & exactores exigerent indistinctè, tam à laicis, quàm à Clericis, tunc dicti exactores incurrerent excommunicationem cap. Quamquam, quæ non est reseruata, vt Nauar. lib. 3. consil. de cens. consil. 6. nu. 8. Ita Quaranta in sum. bull. verbo Vectigal, versu Vt autem exigentes, pag. 635. Nauar. Quaranta

140 Aduerto etiam, quòd non semper à sponte dantibus recipientes incidunt in dictam excommunicationem, sed illi solùm, qui sic recipiunt, quando onera imposita sunt ipsis personis ecclesiasticis, tunc enim soluunt in apparentia sponte quidem, sed verè, & in effectu ratione oneris impositi. Vnde sequitur, quòd si in impositione onerum expressum sit, Clericos ad id non teneri, tunc si Clerici sponte soluant, recipientes ab eis in hanc excommunicationem non inciderent, vt patet ex illis verbis bullæ *Sic imposita, etiam à sponte dantibus recipiunt,* vbi sensus illius particulæ *Sic imposita* est, quòd, qui exigunt, aut recipiunt tributa sic imposita Clericis, hoc est, ita vt Clericos in impositione comprehendant, excommunicati sunt.

141 Aduerto etiam, quòd hæc excommunicatio non procedit, quando esset facienda contributio pro aliquo extraordinario, quod immediatè spectaret etiam ad bona ipsorum ecclesiasticorum, & quadam ratione naturali illis incumberet, veluti si ageretur de reficienda via penitus destructa, quæ extenderetur etiam per domos, & prædia ipsorum ecclesiasticorum, propter quod eis ad sua possessiones difficilis esset accessus, tunc tenerentur ad expensas contribuere. Sylu. verbo Immunitas 1. sub num. 19. versu Sunt tamen aliqua. Nau. in man. cap. 27. num. 115. versu Tertia quòd. Tenentur etiam soluere, quando soluuntur pro communi damno, seu periculo vitando. Panor. in cap. Non minùs num. 20. de immunit. Eccl. Rodriq. in sum. p. 2. cap. 73. conclus. 13. vt V. G. ad expellendos hostes vastantes territorium, in quo ecclesiastici habent multa prædia, seu ad eijciendos impestatos extrà Ciuitatem, quibus casibus possunt cogi dicti ecclesiastici à suis Superioribus ad soluendum: non autem à Principibus secularibus, qui si compellerent, incurrerent in excommunicationem, iuxta cap. Non minus, & cap. Aduersus, de immunit. Eccl. Sed quando talis casus contingeret, deberet consuli Romanus Pontifex. Et vbi tanta necessitas immineret, quòd non posset sine aliorum scandalo, & periculo haberi priùs recursus ad Papam, sufficeret tunc deliberatio Episcopi, & Clericorum, & Superiorum regularium, vnusquisque pro sua parte. Ita definit Gutierr. lib. 1. practic. quæst. q. 2. num. 6. Si autem Episcopus, & Clerus, vel Regulares nollent in prædictis casibus soluere contributiones pro rata, posset populus eorum Superiorem appellare; qui eos ad soluendum coget. Gutierr. loco cit. num. 8. 9. Syluester Nauarr. Panor. Rodriq. Gutier.

142 Noto 5. quòd hoc priuilegium exemptionis à gabellis transit ad colonos, cum sit reale. Abbas lib. 1. consil. consil. 9. versu Ad secundum: & in cap. Ex parte, el 1. nu. 4. & 5. de decim. Zabar. in Clem. 1. de decim. q. 22. 23. & alij, quos citat Menoch. lib. 2. de arbitr. casu 562. num. 46. Sed extat bulla de exemptione generali Regularium Pij V. quæ incipit, Dum ad vberes, quam refert Cherub. tom. 2. bull. in Pio V. constit. eius 11. pag. 191. in qua Pontifex *eximit fratres monachos, Moniales, ac alias regulares personas, eorumque Monasteria, Cœnobia, Conuentus, Ecclesias, Capellas, Oratoria, & alia loca, ac terras, possessiones, prædia, agros, & bona, necnon laboratores, colonos, arrendatarios, locatarios, affictuarios, ac gestores suorum negotiorum, ab omnibus exactionibus, tam vrbanis, quàm rusticis, necnon datijs, gabellis, pedagijs, vectigalibus, collectis, impositionibus, oneribus ordinarijs, & extraordinarijs, ac tam realibus, quàm personalibus, meris, & mixtis, etiam subsidio triennali, & augmento, ac focolaribus,* Abbas Zabarella Menoch. Cherubin

equorum

equorum taxis, militumque hospitijs, &c. *tam impositis, quàm imponendis*. Nec solùm sunt immunes à soluendis gabellis Clerici ordinati in sacris, sed etiam Clerici primæ tonsuræ, dummodò incedant in habitu, & tonsura clericali, & inseruiant in diuinis alicui Ecclesiæ. Couarruu. practic. quæst. capit. 31. sub num. 9. Filliuc. tom. 1. tract. 16. cap. 11. num. 298. & habetur in Trid. sess. 23. de reformat. cap. 6.

Couarr. *Filliuc.* *Trid.*

143 De Clericis autem coniugatis dicit idem Côcilium, quòd si deferant habitum, & tonsuram, & inseruiant alicui Ecclesiæ de mandato Episcopi, gaudeant priuilegio Canonis *Si quis suadente*, & priuilegio, quòd non possint conueniri coram iudice seculari propter delicta. Et habetur in c. vnic. de Cler. coniug. in 6. quod caput innouatur à Concil. Trid. Non gaudent autem immunitate gabellarum, quia illas soluere tenentur, sicut laici, & ad cœtera laicorum onera tenentur, vt habetur dicto cap. vn. §. In cœteris, vbi Glossa, & Glossa etiam in summ. Docet etiam Guido Pape q. 383. Secus autem est in Clericis græcis, licèt coniugatis, quia etiam gaudent immunitate gabellarum, & aliorum onerum. Quarant. verb. Vectigal, ampliat. 2. pag. 631.

Trid. *Glossa.* *Guid. Pap.* *Quaranta.*

144 Possunt etiam dicti ecclesiastici absque gabellæ solutione vendere, seu vendi facere bladum, vinum, oleum, & similia, habita tam ex fundis, & vineis patrimonialibus, quàm beneficialibus, non solùm ad grossum, sed etiam ad minutum, non tamen tam ad minutum, quòd possint tenere tabernam, vt Glossa in c. Negotiatorem, dist. 88. Sed V.G. si habeat Clericus centum metretas vini, quòd non sit coactus omnes vni vendere, sed quòd possit vendere vni decem, alij vnam metretam, alij mediam, alij quartam partem metretæ, sic de frumento, & oleo. Nec per hoc potest dici negotiator, & per consequens quòd in eo locum habeat cap. fin. de vit. & honest. Cleric. in quo Clericus negotiator, si ter monitus non desistit, perdit quò ad vectigalia clericale priuilegium; hæc enim soluere tenetur iuxta morem patriæ. Nam ille propriè dicitur negotiari, qui emit rem, vt eam lucri causa integram vendat, vt dicitur expressè in cap. Eijciens, d. 88. Ita etiam Panor. consil. 6. num. 2. Tol. in summ. cap. 38. num. 13. Syluest. verb. Excommunicatio 9. num. 46. Rodriq. in summ. tom. 2. cap. 73. concl. 5. Vnde patet, quàm allucinentur auaritia obcœcati emptores gabellarum, quando prætendunt de domibus, vel prædijs à Religiosis emptis ex pecunijs eis in testamentis à fidelibus pro animabus ipsorum relictis cum missarum obligationibus perpetuis, vel sine illis, sibi solui debere vectigalia; nam, inquiunt, cum domus emuntur pro habitatione fratrum, exemptæ quidem sunt, sed cum emuntur ad eas locandas, tenentur soluere, quia hoc est negotiari. Vide imperitiam hominum. Legant Chrysost. relatum cap. Eijciens, dist. 88.

Glossa. *Panorm.* *Toletus.* *Sylu.* *Rodriq.*

145 Aduerte etiam, quòd prohibentur Clerici negotiari lucri causa sub pœna excommunicationis; cap. Secundum, Ne Clerici, vel Monachi: causa autem necessitatis non prohibentur. Glossa dicto cap. verbo Causa lucri. Denique quis Clericus dicendus sit negotiator, vide Quar. ver. Vectigal, vers. Limitatur denique pag. 632. & Tusch. verbo Clerici, concl. 381. Et ad quæ onera tenentur ecclef. & ad quæ non, vide Tusch. verbo Onera personalia, &c. concl. 126. vbi etiam à quibus compelli possint subire onera, ad quæ tenentur.

Glossa. *Quaranta* *Tuschus,*

146 Ad vltimum si quæras, an possint emptores gabellarum exigere à Regularibus iuramentum, quòd res, V.G. triticum, vinum, &c. quæ per duanam transeunt nomine dictorum Regularium, sint ipsorum, & ad ipsorum vsus deputata.

147 Vt respondeam, suppono 1. Regulares nô posse compelli ad testimoniũ ferendum in causis ciuilibus, nisi quando veritas aliter haberi non potest. Ita habetur in cap. Cum super, & cap. Dilectorum, de test. cog. Quo pacto intelligenda sunt multa priuilegia Mendicantibus concessa, quòd non possint compelli testificari; quæ refert Rodriq. tom. 2. quæst. Regul. q. 10. art. 2. Vnde hoc casu possunt etiam côpelli (mediante suorum Superiorum regularium præcepto) ad testificandum coram iudice laico, vel ecclesiastico; interest enim multùm Reipublicæ, vt veritas patefiat; atque ita dicta priuilegia limitat Panor. in cap. 1. de test. cog. num. 4. & Rodriq. loc. cit. qui arbitratur, quòd in causa sanguinis non possint compelli, etiam quando veritas aliter haberi non potest. Farin. p. 2. praxis de test. cogend. q. 78. num. 199. 200. & 201. Hoc tamen intellige, quòd non possint compelli in causa sanguinis, idest ad condemnandum aliquem ad mortem, vel ad abscindendum membrum; secus autem est ad testificandum pro liberatione alicuius à morte, vel infamia, tenetur enim quisque proximum suum defendere, cap. Dilecto, de sent. excom. in 6.

Rodriq. *Panormit.* *Farin.*

148 Suppono 2. quòd Regulares sũt idonei testes in causis tam ciuilibus, quàm criminalibus sui Monasterij. Ita concesserunt Vrbanus IV. Iulius II. Eugenius IV. Leo X. apud Rodriq. tom. 1. quæst. regul. q. 10. art. 1. qui rem ex professo tractat, & videtur docere, sine priuilegio id etiam posse fieri. Ita etiam Peregr. 1. p. côp. priuil. sui Ordin. tit. Testimonium; Panorm. in cap. Nuper de testibus, Sylu. ver. Testis, num. 1. versu 9. & habetur in cap. Et si Christus, de iur. iur. in fine.

Rodriq. *Panormit.* *Syluest.*

149 Suppono 3. quòd Regulares non possunt inuiti compelli iurare. Ita concessit Eugenius IV. Cassinensibus per suam constit. 7. quæ incipit, Etsi ex debito, §. 17. & per suam constitut. 9. quæ incipit, Regularem vitam, §. 15. in bullar. Rodriquez pag. 84. & 88.

Rodriq.

150 ℞. Itaque ad quæsitum, posse dictos emptores gabellarum exigere à Regularibus prædictum iuramentum. Quia hoc non est compellere simpliciter Regulares ad iurandum, quod nequeunt seculares iuxta dicta facere, sed ex suppositione, si velint sibi res illas, quas dicunt esse ad vsum proprium, sine solutione gabellæ relaxari. Et tenentur dicti Regulares ad mentem dictorum exigentium iuramentum iurare, nec possunt æquiuocare. Ita Sylu. ver. Iuramentum 3. quæst. 2. fine, & verbo Mendacium, quæst. 6. fine; Sanch. lib. 3. in decal. cap. 6. num. 35. Et ita video obseruari hic Genuæ: & videtur inductum ad tollendas fraudes. Et fraus, & dolus nemini debent suffragari. cap. Legi 16. quæst. 1. cap. Audiuimus, de collus. deteg. cap. Sedes Apostol. de rescr.

Syluest. *Sanchez.*

151 Et si quæras etiam, an Regulares teneantur obseruare leges ciuiles, in bonum Reipublicæ ordinatas, vt leges taxantes pretia rerum, vel vetantes aliquod genus vestium, vel armorum.

℞. Licèt ecclesiastici omnes sint exempti à potestate, & iurisdictione seculari, tam in causis ciuilibus, quàm in criminalibus, vt constat ex Trid. sess. 25. de reformat. cap. 20. & cap. Non minus,

Trid.

Molina. de immun. Eccles. cap. fin. de rebus ecclesiæ non alienandis & habet Molin. tom. 1. de iust. tract. 2. disp. 31. & dixi hic supra, numer. 137. Legibus tamen ciuilibus in communem vtilitatem Reipublicæ indictis subijciuntur, & eas seruare tenentur, quando contra Canones, & regularem disciplinam non sunt, & hoc non ratione obedientiæ, quia exempti sunt, sed ratione iustitiæ, & conformationis cum tota Republica. Vnde si dictas leges transgrediantur, non tenentur ad pœnas contrafacientibus impositas, sed debent puniri à proprio iudice, qui arbitraria pœna, habendo considerationem ad pœnas à iudice seculari impositas, transgressores suos puniet. Ita Vasquez 1. 2. disp. 167. à numer. 28. Cruz lib. 1. de statu Relig. cap. 6. dub. 2. concl. 2. Vasq. Cruz.

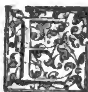
CONSTITVTIO III.

Concedit, quòd fratres possint se obligare ad suffragia perpetua in genere.

IVLIVS PAPA II.

Dilectis filijs F. Francisco de Paula, & eius fratribus Ordinis Minimorum salutem, & Apostolicam benedictionem.

Supplicatio.

§. 1. Xponi nobis nuper fecistis, quòd licèt in Regula vestra expressè caueatur, ne vos missas particulares perpetuas, seu sub perpetua obligatione recipere possitis; quia tamen de præsenti sunt vestri tres speciales eiusdem Ordinis benefactores obligati celebrari facere quasdam particulares missas, siue ex propria, & speciali deuotione, siue ex ordinatione quorumcumque viuorum, seù defunctorum, quorum sunt hæredes, ac testamentorum suorum executores, seu etiam ex eorum propria deuotione, aut aliàs ob singularem deuotionis affectum, quem ad dictum Ordinem vestrum gerunt, cupientes vobis, seu fratribus eiusdem vestri Ordinis piè relinquere nonnulla bona, seu pia legata cum onere, quòd vos, seu eiusdem vestri Ordinis fratres supradictas missas celebrare teneamini; vosque dubitantes ob præmissa præfata vestra Regula contrauenire, pro conscientiarum vestrarum quiete cupiatis vobis gratiosè concedi, quòd, cuiuslibet dictorum trium benefactorum interueniente consensu, prædicta piè legata cum onere celebrandi missas ipsas particulariter, seu in specie, ad futuros quinquaginta annos dumtaxat, & post dictos quinquaginta annos easdem missas in genere, seu sub generalitate omnium missarum, per vos in vniuerso vestro Ordine prædicto de cætero celebrandarum, à dicta vestra Regula non deuiando, acceptare possitis, pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, vt vobis desuper opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Nota, quòd ista cõstitutio est obtenta viuente P. N. Frãcisco. Vide constit. 4. huius Põtif. §. 4. num. 19.

§. 2. Nos huiusmodi supplicationibus inclinati, vobis, quòd dicta piè legata, seu relicta quæcumque cum onere celebrandi missas ipsas modo prædicto, iuxta vestræ Regulæ tenorem, & instrumentorum cuiuslibet dictorum trium vestrorum benefactorum consensu super huiusmodi factorum, seu nouiter faciendorum, & innouandorum formam, licitè acceptare, ac, missas ipsa particulares modo, & forma prædictis celebrando, singulis particularibus missis satisfacere, & huiusmodi viuorum, seù defunctorum quorumcumque relinquentium, seù legantium voluntates, ac ordinationes adimplere censeamini, & propterea dicta vestra Regulæ nullatenus contrauenire intelligamini, sed perinde habeatur, tam apud tres præfatos speciales dicti vestri Ordinis benefactores, quàm etiam apud vos, seu eiusdem vestri Ordinis fratres, & quoscumque reliquos, tam viuos, quàm defunctos, quò ad hoc dumtaxat, ac si vos, seù fratres ipsi prædictas particulares missas, iuxta dictorum relinquentium, seu largientium intentionem, & deuotionem, particulariter, & in specie celebraretis, dictorum quorumcumque testamenta, seu ordinationes in hoc commutando, auctoritate Apostolica tenore præsentium de speciali gratia concedimus, & indulgemus.

Concedit quod possint fratres obligari per quinquaginta annos ad suffragia particularia, & in perpetuũ sub generalitate.

§. 3.

Derogat cõtrarijs.

§. 3. *Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscumque.*

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 23. Decembris, 1505. Pontificatus nostri anno 3.

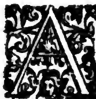
CONSTITVTIO IV.

Declarat irrita pacta facta absque consensu Generalis, vel Capituli generalis, & quæ sint personæ fruentes priuilegijs fratrum. Denique quæ sit Conseruatorum potestas.

IVLIVS PAPA II.

Venerabilibus fratribus Archiepiscopo Granatensi, & Episcopo Malaginensi, ac dilecto filio Vicario in Episcop. Malaginen. in spiritualibus gener. & eorum cuilibet, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Instituerat hic Pontifex per alias literas, de quibus supra in 1. eius constit. §. 27. in Conseruatorē Episcopũ Parisiensem.

§. 1. *Liàs venerabilem fratrem Episcopum Parisien. Conseruatorem Ordinis Minimorum deputauimus, eique mandauimus, quatenus, quoties opus foret, dicto Ordini, & illius personis, & fratribus assisteret, & non permitteret, quòd Decanus, & Capitulum Ecclesiæ S. Vlfrani, & eorum officiales, ac Rector parochialis Ecclesiæ S. Aegidij de Abbatisuilla Ambianen. Diœcesis, & alij quicumque cuiuscumque dignitatis forent, tam in dicta Diœcesi, quàm alibi, in aliquo damnificare, molestare, perturbare, aut inquietare vllatenus auderent, quinimmo corpora defunctorum quorumcumque qui in Ecclesia domus de Abbatisuilla in eorum vita sepeliri elegerant, seu qui in posterum eligerent, cum relictis fratribus ipsius domus de Abbatisuilla, fratribus integraliter restituerent; nec ipsi, nec alij prædictos, & quoscumque alios fratres dicti Ordinis de cætero super sepulturis, & corporibus illorum, qui in dictæ domus de Abbatisuilla, & alijs eiusdem Ordinis Ecclesijs sepeliri eligerent pro tempore, impedire præsumerent, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna inhiberet, ac S. Vlfrani, & S. Aegidij Ecclesias, necnon alias, ad quas corpora defunctorum, qui in dicta de Abbatisuilla, & alijs cæterarum domorum Ordinis huiusmodi Ecclesiis sepeliri deberent, deferrentur, interdiceret, ac desuper statueret, & ordinaret, prout de iure foret faciendum.*

Vide cõst. 3. Sixti IV. & constit. 2. huius Pōtif. §. 21. nu. 55.

Instituerat per alias literas Episcopum Parisiensem, & Archiepiscop. Thuron. Commissarios pro exequendis literis, &c.

§. 2. *Et deinde pro parte dilecti filij Francisci de Paula, dicti Ordinis Institutoris nobis exposito, quòd fratres Ordinis Minimorum potentiam Decani, & Capituli, ac Rectoris prædictorum plurimùm formidabant. Nos per alias nostras in forma Breuis literas præfato Parisiensi Episcopo, ac venerab. F. Archiepiscopo Thuronen. ac dilecto filio Abbati Monasterij S. Saturnini Tholosanæ Diœcesis commisimus, ac dedimus in mandatis, quatenus in præmissis eisdem fratribus assisterent, & ad executionem prædictorum, & aliarum quarumcumque literarum, dicto Ordini per Sedem Apostolicam, aut aliàs quomodolibet concessarum, & in posterum concedendarum, in quocumque loco, & Diœcesi opus foret, ac quoties pro parte Francisci, & aliorum fratrum prædictorum, ac quorumcumque Superiorum, & Correctorum domorum, ac locorum dicti Ordinis requisiti fuissent, procederent, ac Decanum, & Capitulum, necnon Rectorem præfatum, & alios quoscumque priuilegiorum Ordinis Minimorum huiusmodi transgressores, vbicumque pro tempore degentes, etiam extra prædictam, & quascumque Diœceses, & Prouincias, quoties opus foret, coram eis euocari facerent, & per censuras ecclesiasticas, & alia iuris remedia compellerent, & compescerent, inuocato etiam ad id, si opus foret, auxilio brachij secularis, & sen-*

& sententias, ac censuras ipsas aggrauarent, & reaggrauarent, & alia necessaria, & opportuna facere curarent, aliàs iuxta dictarum literarum continentiam, & tenorem in omnibus, & per omnia, perinde ac si hæ prædictæ à principio eorum cuilibet directæ fuissent, ipsique in illis Conseruatores specialiter deputati fuissent, prout in singulis literis prædictis pleniùs continetur.

Pacta, quæ non sunt confirmata à Generali, vel Capitulo generali, non valent.

§. 3. *Cum autem, sicut præfatus Franciscus de Paula nobis exponi fecit, tunc Prouincialis, & fratres dictæ domus de Abbatisuilla, seu aliqui ex eis cum Decano, & Capitulo præfatis super tumulandis corporibus defunctorum huiusmodi ad certam concordiam, seu transactionem deuenerint, per quam inter alia voluerunt, quòd processus præmissorum occasione eatenus facti, & qui in posterum fierent, nullius essent roboris, & momenti; Quòdq; ex tunc de cætero corpora eorum, qui apud Ecclesiam dictæ domus de Abbatisuilla eligerent sepulturam, ad dictam Ecclesiam S. Vlfrani cum luminaribus deferri, & inibi duabus missis celebratis, & luminaribus, cum alijs funeralibus, iuribus, & obuentionibus eisdem Decano, & Capitulo relictis, ad Ecclesiam domus de Abbatisuilla huiusmodi portari deberent, prout in quodam instrumento publico desuper confecto dicitur pleniùs contineri. Et quia concordia, & transactio per Prouincialem, & fratres præfatos factæ huiusmodi, contra tenorem priuilegiorum eidem Ordini concessorum, & absque licentia, & consensu præfati Francisci dicti Ordinis generalis Correctoris, per Sedem prædictam deputati, sine cuius licentia illa fieri non poterant, & in maximum dicti Ordinis præiudicium factæ fuerunt. Idem Franciscus generalis Corrector nobis humiliter supplicari fecit, concordiam, & transactionem supradictas, ac sententiam cuiuscumque iudicis secularis super præmissis pro Decano, & Capitulo, & contra fratres dictæ domus de Abbatisuilla latam, nullas, nulliusque roboris, vel momenti fuisse, & esse declarare, aliàsq; in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati, vobis, & vestrum cuilibet præsentium tenore mandamus, quatenus concordiam, & transactionem, ac prædictas, & quascumque alias, per quoscumque iudices seculares super funeralibus, & quartis, & alijs contra prædictam de Abbatisuilla, & alias dicti Ordinis domos, & illarum fratres hactenus latas, & in posterum ferendas sententias, nullas fuisse, & esse auctoritate nostra declaratis, &, prout de facto processerunt, cassetis, & annulletis, ac, eisdem Francisco, & fratribus assistendo, priuilegia dicto Ordini concessa obseruare faciatis. Quòdq; quascumque conuentiones, per quoscumque dicti Ordinis Prouinciales, & Vicarios generales, speciales, ac quoscumque alios fratres, seu eorum Procuratores, vbicumque, & quomodocumque, & sub quibuscumque clausulis, & formis factas, concordatas, transactas, & expeditas, quæ per præfatum Franciscum, vel successores suos dicti Ordinis generales Correctores, seu Capitulum generale dicti Ordinis acceptatæ, confirmatæ, & ratificatæ non fuerint, nullius esse roboris, & momenti declaretis, si, & prout de iure fuerit faciendum.*

Quomodo fratres possint se obligare ad suffragia; quòd fruantur priuilegijs Mendicãtium concedẽdis &c.

§. 4. *Et pro manutenenda, & conseruanda Regula dicti Ordinis, in qua expressè inhibetur, ne fratres ipsi vltra quinquaginta annos particularia quæcumque suffragia in dicto Ordine acceptent, & suscipiant; vt particularia quorumcumque dicti Ordinis Fundatorum, & Fundatricum, ad quæ ipsi obligantur, suffragia huiusmodi sub omnium dicti Ordinis suffragiorum, & bonorum generalitate suscipere, & acceptare, singulisque priuilegijs, gratijs, & indultis omnibus, quatuor mendicantibus Ordinibus, & eorum cuilibet per Sedem prædictam concessis, seu aliàs quomodolibet concedendis, & etiam Ordini prædicto iam concesso, & confirmato priuilegio confessiones audiendi, iuxta illius formam, & tenorem, vbiuis frui, vti, & gaudere valeant.*

Personæ, quę priuilegijs Ordinis gaudent. Vnde bene Cap. Ro, 7. ses. 9. statuit, quòd solũ filiæ Fundatricũ, non filiæ filiarũ Monasteria nostra ingrediãtur.

§. 5. *Quòdque dicti Ordinis domorum Fundatores, Fundatrices, Procuratores, & Procuratrices, Tutores, & Tutrices, eorumque vtriusque sexus liberi, necnon dicti Ordinis Conseruatores præsentes, & futuri, omnium, & singulorum ipsorum ieiuniorum, orationum, & sacrificiorum, ac quorumcumque aliorum bonorum, in toto huiusmodi Ordine Minimorum de cætero faciendorum, & recitandorum participes forent, & illis*

& illis communicata sint, & esse debeant.

Conseruatores eligendi potestas, ipsorumque auctoritas. §. 6. *Quòdq; fratres dicti Ordinis Conseruatores Minimorum etiam Canonicos cathedralium Ecclesiarum, & officiales, ac Vicarios ipsorum sibi eligere, & quòd tales in Conseruatores taliter per eos electi, ex nunc per nos deputati censeantur, possintq; contradictores quoscumque excommunicare, & censuras, iteratis vicibus, aggrauare, ac loca quæcumque ecclesiastico subijcere interdicto, ac omnia alia, quæ possunt Conseruatores, ab alijs fratribus aliorum Ordinum mendicantium, iuxta priuilegia eis super hoc concessa, electi.*

Vni domui concessa censétur concessa omnibus. Vide supra in constit. eiusdé 1. §. 18. & infra in Leonis 25. §. 1. & Clem. VIII. 3. §. 2. & Pauli III. 1. §. 16. §. 7. *Quòdq; singula priuilegia, indulgentiæ, gratiæ, & indulta, alicui ex domibus Ordinis Minimorum huiusmodi hactenus per nos, vel Sedem prædictam, aut aliàs quomodolibet concessa, ad omnes, & singulas alias domos dicti Ordinis Minimorum hactenus constructas, & construendas intelligantur concessa, ac si in specie cuilibet eorumdem concessa fuissent, & illa ad quamlibet domorum extensa, & de nouo concessa sint, & esse censeantur, dicta auctoritate statuatis, & ordinetis.*

Derogat cōtrarijs. §. 8. *Non obstantibus præmissis, ac piæ mem. Bonif. Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & duabus dietis in Concilio generali editis, & alijs constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisq; contrarijs; etiamsi aliquibus communiter, vel diuisim ab eadem Sede indultum fuerit, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 29. Martij. 1507. Pontificatus nostri anno 4.*

§. I.

1 NOto 1. quòd corpora defunctorum super terram sepeliri non possunt, quòd si aliqua sepulta sint, debent amoueri, per const. Pij V. quę incipit, Cum primùm Apostolatus, apud Cherub. to. 2. bull. in Pio V. constit. eius 5. in cuius §. 6. sic habetur. *Et vt in Ecclesijs nihil indecens relinquatur, ijdem,* (Episcopi, Ecclesiarum Rectores &c.) *prouideant, vt capsæ omnes, & deposita, seu alia cadauerum conditoria super terram existentia omnino amoueantur, prout aliàs statutum fuit, & defunctorum corpora in tumbis profundis infra terram collocentur.* In cuius etiam decreti conformitate ordinauit sacra Congregatio, quòd sepulturæ defunctorum non collocentur subtus altaria, vel eorum bradellas, quòd si quæ sint, oppleantur. Refert Naldus verbo Sepultura, fine. Vide Scort. in selec. bull. Theor. 219. *Cherub.* *Naldus.* *Scortia.*

2 Aduerto etiam obiter, quòd in supra cit. bulla Pij V. §. 5. mandat Pontifex in virtute sanctæ obedientiæ Regularibus, vt in Ecclesijs suis deputent aliquem, qui pauperes mendicantes, seu eleemosynam petentes per Ecclesias tempore missarum, prędicationum, aliorumque diuinorum officiorum eijciat, & ad portas Ecclesiarum stare faciat; quòd si negligentes fuerint, grauissimè ab Ordinario corripiantur. Vide Scott. loco cit. Theor. 218.

§. II.

3 NOto 1. quòd illa clausula *Quoties opus fuerit,* importat infinitatem, ita vt non solùm pro vna, aut centum vicibus possint Conseruatores procedere contra molestantes fratres, sed quoties opus fuerit, & vsque in infinitum, si opus fuerit. Tusch. ver. Clausula, concl. 353. num. 2. Idem etiam importat clausula Quandocumque, vel Quotiescumque. Tusch. ibi, num. 7. *Tuschus.*

4 Noto 2. quòd illa clausula *In omnibus, & per omnia* importat vim specialis specificationis. Tusch. loc. cit. concl. 354. num. 1.

III.

5 NOto 1. quòd fratres fecerunt quoddam pactum, seu transactionem cum Decano, & Capitulo Ecclesiæ S. Vlfrani cum consensu Prouincialis, quæ cum fuerit facta contra tenorem priuilegiorum, & absque licentia Generalis, seu Capituli generalis, irritam, & nullam declarat. Declarat etiam conuentiones, transactiones, & pacta quæcunque, quæ à Generali, seu Capitulo generali ratificata non fuerint, nullius esse roboris, & momenti.

6 Noto 2. quòd transactio facta cum consensu Generalis, seu Capituli generalis, etiamsi sit contra tenorem priuilegiorum, in aliquo casu particulari in vtilitatem Religionis valet. Colligitur ex supradicti priuilegij tenore à contrario sensu.

7 Noto 3. quòd transactio est de re dubia, & lite incerta, non gratuita pactio, sed aliquo dato; vel retento, vel de dando, aut retinendo promissio. Ita Specul. de transact. num. 1. Sylu. ver. Transactio, in princ. Colligitur ex cap. Super eo, de transact. Seu transactio est recessus à lite, & actione mota, vel mouenda. Decis. Rotæ Farin. tom. 2. p. 1. decis. 447. num. 1. Et sufficit ad validitatem transactionis, quòd immineat periculum litis, licèt non sit de præsenti. Farin. ibi, num. 2. Pactum est duorum, vel plurium in idem dandum, vel faciendum, seu non faciendum consensus. Specul. ibid. num. 2. Amicabilis compositio est gratus, & liberaliter facta conuentio inter amicos. Azor. tom. 1. lib. 7. cap. 26. quæstio. 5. *Specul.* *Syluest.* *Farinac.* *Azor.*

8 Noto 4. quòd Alex. IV. irritauit, ac nullius existere firmitatis decreuit omnes conuentiones, obligationes, compositiones, & pacta, quæ fratres Minores, etiamsi sint Guardiani, vel Custodes, fecerint contra prædicti Ordinis statuta, vel consuetudines, absq; Generalis, vel Ministrorum prouincialiũ licentia,

Casarub. licentia, & assensu, vt refert Casarub. in comp. verb. Conueptiones, num. 1. Sed quò ad nostros Prouinciales videtur derogatum hoc priuilegium, in quo Prouinciales expresè excluduntur cum derogatione contrariorum. Honorius IV. decreuit irrita, & inania pacta quęcumq; quę fratres Minores, etiamsi sint Prouinciales, in receptionibus locorum, & domorum eiusdem Ordinis, cum Prælatis, Rectoribus, & Clericis Ecclesiarum, in quarũ territorio domus, & loca prædicta consistunt, absque licentia generalis Ministri, vel Capituli etiam generalis inire præsumpserint in præiudicium dicti Ordinis, Casarub. ibid. num. 2. Rodriq. tom. 1. q. reg. q. 27. art. 5. Sed omnia ista priuilegia videntur abrogata per cap. fin. de pact. in 6. in quo Bonif. VIII. *statuit, pacta, & conuentiones factas cum præfatis Capitulis, & Rectoribus valere, si fuerint facta de consensu Capituli localis, non obstante, quòd superiorum Prælatorum non interuenerint in eisdem assensus, nec ab ipsorum generalibus, vel prouincialibus Capitulis extiterint approbata;* Et Leo X. in Concil. Lateranens. infra in Leone, constit. eius 26. §. 9. sic habet. *Pacta autem, & conuentiones inter eosdem fratres, & Prælatos, atque Curatos pro tempore inita valeant, nisi per subsecutum proximum Capitulum generale, vel prouinciale refutata, & per eos refutatio huiusmodi intimata debito tempore fuerint,* Per quæ videntur satis derogata priuilegia adducta Iulij, Alexan. Honor.

Casarub. Rodriq.

9 Nihilominus tamen dicendum est, quòd prædicta priuilegia sunt in suo robore, & quòd dictum cap. fin. de pact. in 6. est derogatum à Iulio II. in fine huius constit. eo enim ipso quod Pontifex derogat expresè constitutioni vni in corpore iuris communis insertæ cum clausula generali subsequẽti, & omnibus quibuscumq; alijs, &c. censetur derogare omnibus, & singulis contrarijs, etiam in corpore iuris insertis; durum enim nimis esset, si cogeretur Papa omnia contraria singillatim nominare: Et etiam limitatur à dicta const. Leonis, cui tamquam vltimæ standum esset. Sed dicit Casarub. in comp. ver. Concilium, num. 7. quòd postea idem Leo reualidauit omnia priuilegia Regularium, & in pristinum statũ restituit viuæ vocis oraculo, sed in foro conscientiæ tantùm: Et eodem num. ver. Notandum est etiam, ait idem Casarub. quòd etiam idem Leo reualidauit, & in pristinum statum restituit omnia Mendicantium priuilegia pro foro etiam exteriori, & hoc per quandam constitutionem cõcessam Prædicatoribus post pręfatum Concilium, quã refert idem Casarub. ver. Communicatio priuilegiorum, n. 20. cum derogatione omnium cõtrariorum, hoc pacto, videlicet; *Non obstantibus quibuscumque Apostolicis suspensionibus, reuocationibus, & restrictionibus, siue constitutionibus, ordinationibus, necnon in prouincialibus, & synodalibus Concilijs editis, specialibus, vel generalibus.* Vnde cum ista bulla fuerit facta post dictam modificationem priuilegiorum Mendicantium in Concil. Lateranensi, & per illam derogetur etiam constitutionibus editis in Concilijs generalibus, non est dubium, quin deroget dictæ modificationi. Et ait idem Casarub. loc. cit. quòd consulti super hoc viri docti, ita responderunt. Eadem insinuat Casarub. verb. Priuilegia fratrum, num. 28. & 29. & expresè id probat multis adductis Rodriq. tom. 1. quæst. regul. q. 8. art. 10.

Casarub.

Casarub.

Rodriq.

10 Adde, quòd priuilegia fratrum Minorum fuerunt innouata, & confirmata ex certa scientia à Sixto V. anno 1587. die 3. Octobris, Pontif. sui anno 3. cum fortissimis non obstantijs, vt patet ex eius bulla, quæ incipit, Etsi Mendicantium, quam refert Rodriq. in suo bull. in Sixto V. bulla eius 14. Vnde cum nos fruamur priuilegijs omnium Mendicantium, non solùm concessis, sed etiam concedendis, vt patet ex constit. 1. Iulij II. §. 14. Et ex hac etiam constit. §. seq. Et hoc sit quoddam priuilegium, quòd confirmentur, & innouentur priuilegia alicuius Religionis, non est dubium, quin hoc etiam frui possimus. Pro maiori intelligentia tamen

11 Aduerte hic vltra notata supra in constit. 2. Sixti IV. §. 6. nu. 4. quòd confirmatio priuilegiorum facta ex certa scientia habet vim restituendi priuilegia reuocata, non solùm priuata auctoritate, idest à solo Papa, sed etiam reuocata iure communi. Ita Suar. li. 8. de leg. c. 19. nu. 4. & 5. Ius autem commune subdistinguitur in ius commune ordinarium, & in ius Concilij generalis. Ad restituendum priuilegium iure communi priori modo reuocatum, sufficit, quòd innouatio, & confirmatio sint ex certa scientia. Ad restituendum priuilegium 2. modo, idest in Concilio generali reuocatum, requiritur vlterius, vt fiat de eo specialis mentio per clausulam Non obstante reuocatione talis Concilij, vel saltem generalis Concilij in communi. Ita Suar. loc. cit. num. 5. & 6. Rodriq. tom. 1. q. regul. quæstio. 8. artic. 10. qui multos ad id citat. In clausulis autem Non obstantibus bullæ Sixti V. confirmatiuę priuilegiorum Minorum licèt non sit ista clausula non obstantibus constitutionibus editis in Concilis generalibus explicitè, est tamen implicitè, quatenus confirmat dicta priuilegia, dummodo decretis sacri Conc. Trid. non sint contraria. Quæ exceptio firmat regulã in contrariũ, quasi velit Pontifex confirmare, & innouare omnia priuilegia Regularium, quæ non sunt contra Conc. Trid. etiamsi sint contra alia Concilia, V. G. Lateranense, nam alioqui illa clausula *Modo Concil. Trid. non sint contraria*, esset superflua, nam per generalem clausulam Non obstantibus quibuscunq; ordinationibus Apostolicis, non derogatur decretis Cõcilij generalis, vt dixi. Ita explicat Rodriq. loc. cit.

Suarez.

Rodriq.

12 Aduerte etiam, quòd, confirmatis ex certa sciẽtia priuilegijs alicuius Religionis, cui primò fuerunt concessa, eo ipso censentur confirmata pro omnibus Religionibus, quibus antè confirmationem, & post concessionem fuerunt communicata, si communicatio fuit non solùm de concessis, sed etiam de concedendis. Ita Rodr. loc. cit. ar. 2. Suar. li. 8. de leg. c. 19. nu. 10. qui id etiam putat valere etiamsi confirmatio sit in forma communi, quia etiam confirmatio in forma communi, gratia, & priuilegium est.

Rodriq. Suarez.

13 Sed clariùs & expressiùs dicto Cõcil. Later. derogatum est per Paulum III. in const. eius 1. §. 5. infrà, & per Gregor. XIII. in eius const. 1. §. 4. infrà, his verbis. *Non obstantibus præmissis, ac quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis etiam generalis Concil. Later. vltimò celebrati.* Vnde nulla remanet dubitatio, quin tàm hoc nostrum priuilegium, quàm alia Alex. & Honorij sint in suo robore, non obstante cap. fin. de pact. in 6. & non obstante modificatione priuilegiorum Regularium facta in Concilio Later. & hoc tum in foro interno, quàm externo. Ita Passarel. in nor. priuil. nor. 12. Probat id etiam, sed alijs rationibus, Cruz lib. 2. de statu Relig. cap. 3. dub. 5. concl. 3.

Passarell. Cruz.

14 Et nota etiam, quòd quandoq; conceditur priuilegium pro foro interno, & quandoq; pro foro externo.

terno. Priuilegium pro foro interno excludit omnino forum externum. Priuilegium verò pro foro externo valet etiam pro interno. Ita Suar. lib.8. de leg. cap.6. num. 11. Quando verò priuilegium tantùm conceditur in foro pœnitentiæ, per illa verba significatur illud priuilegium non extendi ad forum contentiosum, sed tantummodò limitari ad forum conscientiæ. Significatur etiam, tale priuilegium dari ad tollendum aliquod malum, aut vinculum apud Deū. An verò illud vinculum sit tollendum in ipso sacramento pœnitentiæ, nec ne, vide Suarez loco cit. nu. 15. & 16.

Suarez.

15 Noto 5. quòd amicabilis compositio hic non prohibetur, nisi rationem induat transactionis, vt sæpe fit, & patet ex cap. Veniens, de transact. quia de ordinario amicabilis compositio fit sine præiudicio Religionis. V. g. habent aliquam differentiam fratres cum Curato, vel alio seculari super vno puncto, volunt amicabiliter componi ad vitandas lites, & expensas, committunt alicui rem discutiendam, & definiendam, qui extra iudicium publicum, diuidendo rem, aut emolumentum, quod ex ea speratur; inter eos, qui circa eam controuertunt, aut id aliunde compensando pro quantitate & qualitate iuris dubij, rem amicabiliter componit. Et si vis scire, quæ sit differentia inter arbitros, & arbitratores, ac amicabiliter compositores, vide Molin. tract. 5. de iust. disp. 30. E pro exacta definitione transactionis superiùs adducta, vide eumdem Mol. tract. 2. disp. 556. & 557.

Molina.

16 Noto 6. circa illam clausulam, *Si, & prout de iure*, quòd ista clausula significat in rescissione pactorum debere Conseruatores iuris ordinem seruare, citando partes, &c. Tusch. ver. Clausula. concl. 368.

Tuschus.

§. IV.

17 Concedit tria. 1. ad conseruandam Regulā, vt ad suffragia particularia Fundatorum, & Fundatricum, ad quæ se fratres obligauerant post annos quinquaginta, non teneantur in posterum, nisi sub generalitate omnium suffragiorum, & bonorum Ordinis. 2. quòd fruamur omnibus priuilegijs concedendis omnibus, & singulis Ordinibus mendicantibus. 3. quòd priuilegio nobis concesso (supra in const. 1. eiusdem Papæ, §.42. Vide quæ ibi dico num.61.) confessiones audiendi, iuxta illius tenorem vbiuis frui, & gaudere possimus.

18 Teneor hic discutere difficillimam illam quæstionem, an nos Minimi possimus obligari ad suffragia perpetua in particulari, pro qua.

19 Sciendum est 1. quòd in Regula, nu.15. ita habetur *Ad nullas verò missas, nec ad quæcūq; suffragia se obligent ipsi fratres: nisi tantùm in genere, seu sub generalitate omnium missarum, & suffragiorum Ordinis, aut solùm pro quinquaginta annis, vel citra.*

20 Sciendum 2. quòd, seclusa dicta prohibitione; stādo in iure communi, Prælatos cum Cōuentu potest se obligare ad suffragia perpetua. Lazar. in cōp. oper. Nau. ver. Monast. nu 6. Mol. tract. 2. de iust. disp. 140. versu Item ex contractu, to. 1. Rodriq. to. 2. q. reg. q. 49. art. 7. Mirand. to. 1. man. q. 24. at. 2. concl. 1. Abbas in cap. Dilecti filij, de foro compet. nu. 2. Colligitur etiam ex cap. Quod quibusdam, de fideiussor. Et ex dicto cap. Dilecti filij.

Lazarius. Molina. Rodriq. Miranda. Abbas.

21 Sciendum 3. quòd cōsuetudo legitimè præscripta excusat ab obseruantia præceptorum Regulæ, etiamsi ea ad mortale obligarent. Nau. in man. cap. 12. num. 50. Rodriq. to. 1. q. reg. q. 69. art. 2. Vnde cum multis ab hinc annis obseruatū sit in Religione, vt ad suffragia perpetua se obligent fratres, potest dici, quòd illud præceptum Regulæ consuetudine legitimè præscripta, contra quam per nullum Generalem ab his annis reclamatū est, immo omnes, quandò fuerunt requisiti, dictos contractus perpetuos confirmauerunt, quinimmo & Capitula ipsa generalia à Capitulo Paulæ in posterum similes perpetuos contractus confirmauere, vt patet. Et quòd hæc consuetudo potuerit legitimè introduci, patet, quia, quæ per priuilegium fieri possunt, valent quoque consuetudine legitima præscribi, vt bene Felin. cap. Quæ in Ecclesiarum, de constit. num. 27. Sanch. lib. 7. in decal. cap. 8. num. 63.

Nauarr. Rodriq. Felin. Sanchez.

22 Sciendum 4. quòd idem Iulius II. vt supra, constit. eius 3. quæ incipit, Exponi nobis, concessit, quòd nos possemus obligare ad suffragia perpetua, per quinquaginta annos quidem ad particularia, vltra autem sub generalitate omnium missarum, & suffragiorum, prout in Regula.

23 Sciendum 5. quod Leo X. vt infrà in const. eius 15. quæ incipit, Cum sicut, concessit, vt obligationes missarum, & suffragiorum perpetuorum a fratribus receptæ tempore datæ dictæ constitutionis, non durent, nisi ad annos quinquaginta, & vltrà in perpetuum solùm sub generalitate; & quòd ista generalitate suppleatur, ac si dietim dictæ missæ, seu suffragia dicta essent.

24 Sciendum 6. quod Clemens VII. viuæ vocis oraculo concessit, vt possemus ad missas, & suffragia perpetua obligari. Et de hoc viuæ vocis oraculo fidem facit Antonius Cardinalis SS. quatuor, quod habes infra in Clement. VII. constit. eius 11.

25 Sciendum 7. quòd supradictis cōstitutionibus, & viuæ vocis oraculo ad instantiam Capituli generalis Paulitani fuit per Paulum III. derogatum, vt constat ex eius constit. 4. infra §. 4.

26 Sciēdum 8. quòd post celebrationem dicti Capituli Paulitani, sed ante illius confirmationem, Patres Conuentus SS. Trin. de Vrbe impetrarūt à Paulo III. per viuæ vocis oraculum, de quo testatur Antonius Cardinalis SS. quatuor, quòd possent obligari ad suffragia perpetua, vt habes infrà in Paulo III. const. eius 7. cui videtur quòd sit derogatum per dictam constit. Pauli III. Nam hoc viuæ vocis oraculum datum est die 1. Octobris anno 1535. Breue autem eiusdem Pauli, quo dictum Capitulum Paulæ confirmat, datum est die 27. Martij, 1536. cum clausula Nō obstantibus quibuscumq, Nihilominus tamen dicendum est, quòd dictum viuæ vocis oraculū per dictam constit. Pauli non est derogatum. Nàm, derogatis priuilegijs, non derogantur viuę vocis oracula, vt dico infrà in const. 17. huius Pontif. §. 1. nu. 3. Et quòd viuæ vocis oracula eamdem vim habeant, ac aliæ constitutiones, habetur in cap. Institutionis, 25. q. 2. & dico infra in constit. 17. huius Pontif. nu. 1.

27 Sed ad omnem scrupulum tollendum Vrbanus VIII. feliciter regnans concessit, quòd cum approbatione Capituli generalis fratres se possint ad suffragia perpetua obligare, vt constat ex eius constit. 2. infra.

28 Neque obstat, quòd illa concessio sit in casu particulari; nam sententia Principis ius facit. cap. Institutionis cit. vbi Glossa. Et Glossa in princ. dist. 19. & habetur expressè in cap. In causis, de sent. & re iud. vbi Glossa verbo In similibus, ait, quòd senten-

sententia Principis trahenda est ad consequentiam, præsertim quando procedit causa cognita, & partibus præsentibus, vt in casu dictæ bullæ Vrbani. Ità Felin. in cap. In causis, nu. 3. vbi Innoc. Abbas ibid. nu. 4. Duar. cap. 2. de constit.

Felin. Innoc. Abbas. Duaren.

29 Neque etiam obstat, si dicas, Pontificem in illo casu dispensatiuè processisse, vt constat ex illa clausula, *Dictum Bartholomaeum specialis gratia, &c.* & sic hunc casum non esse trahendum ad consequentiam. Nam responderi potest hunc casum non esse merè dispensatiuum. Primò, quia Papa videtur suam sententiam fundare in iustitia causæ, quam pars aduersa, licèt non effugere, protrahere tamen intendebat more reorum, vt dicitur in principio §. 2. Vndè ad tollenda omnia subterfugia, quæ rei, & iustitia carẽtes inuestigare solent de ordinario sententiam protulit, vt dicitur §. 3. Secundò, quia fundatur specialiter ista sententia in acceptatione dictæ obligationis perpetuæ factæ à Capitulo generali, quod quidem Capitulum potuisse dictam obligationem acceptare, videtur supponere Papa. Et constat, tum per consuetudinem legitimè præscriptam, tum per viuæ vocis oraculum concessum à Paulo III. post Capitulum Paulæ. Clausula autem illa *specialis gratia, &c.* solita apponi in dispensationibus, vt Rebuff. in praxi benef. tit. Dispensationis defectu ætatis, pag. mihi 272. hic ideo ponitur, quia cum iura derogantia Regulam, non essent vndequaque clara, oportuit, Pontificem gratiosè concedere, quod iure aliquatenus obscuro prætendebatur.

Rebuff.

§. VI.

30 Ex isto §. & §. 2. eiusdem const. pro Conseruatoribus collige, quòd Conseruatores à fratribus requisiti, tenentur sub mortali illis assistere, & non permittere, eos molestari, & priuilegia eorum defendere. Constat ex illis verbis positis supra §. 2. *Commisimus, ac dedimus in mandatis*, Quod præceptum, cum sit in materia graui, ad mortale obligat. Propterea enim eliguntur in Conseruatores personæ graues, & auctoritatis, vt auctoritate personæ facilior reddatur executio mandati. Sed de Conseruatoribus infra in constit. 5. Gregorij XV.

CONSTITVTIO V.

Concedit multa priuilegia P. Binet, qui fuit primus post S. Franciscum in Religione Generalis, & in specie quòd nouem collecta valeant pro nouem missis.

IVLIVS PAPA II.

Dilecto filio F. Francisco Binet, Ordinis Minimorum Correctori generali, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Proœmiũ.

Sacer Ordo per quondàm Franciscum de Paula exemplaris vitæ Religiosum institutus, & per nos approbatus, & per quem Ecclesiam Dei multiplicibus splendoribus illustrari speramus, à nobis, & Sede Apostolica promeretur, vt illius quieti, & corroborationi vigili cura intendamus.

P. Binet in Generalẽ electus bis recusat.

§. 1. *Cum itaque superiori anno prædictus Franciscus, qui dicti Ordinis Corrector per Sedem prædictam deputatus fuerat, ad meliorem vitam à Domino conuocatus, in Gallia fuisset vita functus. Nos cupientes dicto Ordini opportunè prouidere, generale Capitulum fratrum dicti Ordinis in alma Vrbe nostra in domo SS. Trinitatis dicti Ordinis celebrari, inibiq; Correctorem generalem eligi iussimus, atque mandauimus; ac pro eiusdem Ordinis directione, illi dilectum filium nostrum Marcum tituli S. Mariæ trans Tiberim presbyterum Cardinalem Senogall. nostro, & dictæ Sedis nomine præsidere voluimus. Cum autem in Capitulo huiusmodi, Spiritus sancti gratia cooperante, via scrutinij in generalem Correctorem electus, ac ibidem publica electione, in qua consenserunt capitulantes fratres diuersarum Regionum, in huiusmodi electione voces habentes, ipsorumque nominibus alta, & intelligibili voce perlectis, & alijs ad huiusmodi electionem necessarijs inibi iuridicè peractis, à prædicto Marco Cardinali auctoritate nostra, licet plurimùm renitens, confirmatus, & ad officium huiusmodi suscipiendum in virtute Spiritus sancti, & ad sanctæ obedientiæ meritum astrictus, & coram nobis, ac prædicto Marco, ac dilecto etiam filio nostro Roberto tit. S. Anastasiæ, officium Generalatus huiusmodi sponte, & liberè resignasti, quam renunciationem tuam admittere recusauimus, tibiq;, vt officium huiusmodi,* &

& triennium, pro quo electus fueras, diligenter exerceres, mandauimus, in Generalem confirmatus fuisti.

Supplicat P. Binet Papæ, sibi aliquid tradi de sua auctoritate pro visitatione perficienda.

§. 2. *Et, sicut nobis nuper exponi fecisti, dubitas propter eiusdem Ordinis Regulam, nouissimè per nos approbatam, & confirmatam, & alia, in huiusmodi tui Generalatus officio nouo, ac vniuersali visitatione, quam per vniuersum Ordinem huiusmodi perficere cum Dei gratia speras, tam à tuis, quàm alijs plurimis aliorum Ordinum Religiosis, plura, variaque impedimenta tibi afferri, propter quæ negotijs dicti Ordinis tui opportunè prouidere posse non confidis, nisi auctoritas nostra tibi suffragetur.*

Tribuit illi Papa plenariã auctoritatem super omnes fratres.

§. 3. *Nos itaque tuis in hac parte supplicationibus inclinati, quòd super omnes, & singulos Ordinis Minimorum huiusmodi pro tempore vbilibet existentes fratres, cuiuscumque etiam status, conditionis, & gradus existant, auctoritatę nostra plenariam, & omnimodam potestatem, facultatem, & iurisdictionem, quibuscumque generalibus Correctoribus tui Ordinis per priuilegia Apostolica concessam, & nuper per nos in eorumdem Marci, & Roberti Cardinalium præsentia tibi viuæ vocis oraculo de nouo attributam, & concessam, etiam in vtroque foro liberè exercere: Ipsique dicti Ordinis Minimorum fratres, tam Prælati, quàm alij inferiores vbilibet existentes, quacumq; etiam Apostolica auctoritate muniti, tibi tamquam vero, legitimo, & immediato Prælato, & generali Correctori dicti Ordinis Minimorum, per nos, vt præfertur, confirmato, & substitutis, seù deputatis per tuas patentes literas, tuisque mandatis, Regulæ prædicti Ordinis tui non contrarijs, humiliter, & cum effectu parere, ac obedire, ac prædictam Regulam per nos approbatam, & confirmatam cum omnibus circa illam per nos declaratis auctoritate nostra à te reuerenter suscipere teneantur.*

Regula nostra est strictior omnibus, & ideo nullus ab ea potest transire, nec vllus potest bona Religionis alienare.

§. 4. *Et cum vita Ordinis Minimorum huiusmodi sit cæteris aliorum Religiosorum arctior, & strictior, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna mandamus, in quàm, tam recipientes, quàm recepti, & concedentes ipso facto incurrere debeant, quòd fratres ipsi ad nullum alium, quantumlibet etiam priuilegiatum Ordinem, prætextu quorumcumque priuilegiorum, cuicumque alteri Ordini, etiam sub quacumque verborum forma quomodolibet concessorum, absque nostra, & tua, aut generalis Correctoris pro tempore existentis licentia speciali transire possint. Nec eiusdem Ordinis Minimorum domos, vel bona quæcumque ad Ecclesias prædicti tui Ordinis quomodolibet pertinentia, alijs quibuscumque personis secularibus, regularibus, Ecclesiasticis, de Ordine Minimorum huiusmodi non existentibus, concedere audeant, vel præsumant. Et quòd fratres contrafacientes auctoritate nostra prædicta, quoties opus fuerit, excommunicare, necnon, iteratis vicibus, aggrauare, necnon per alias censuras Ecclesiasticas, & alia iuris remedia compescere, & ad Ordinem Minimorum reducere, reuocare, & recuperare, seu reduci, & reuocari facere. Et cum eisdem fratribus Ordinis Minimorum huiusmodi eadem auctoritate dispensare, ipsosque & ipsorum quemlibet punire, & corrigere, absoluere, & absolutionem huiusmodi etiam alijs demandare.*

Quòd nouem collectæ valeant pro nouem missis.

§. 5. *Et si in huiusmodi visitatione tua, vel aliàs in aliquibus domibus, & locis dicti Ordinis Minimorum, tam pro Ecclesiarum fabricis, quàm alijs fratrum necessitatibus, missarum multitudinem copiosam inuenires, & cognosceres, quòd illæ per fratres domorum, & locorum huiusmodi in Ecclesijs illorum, iuxta obligationem per eosdem fratres factam, aut relinquentium ordinationem, celebrari non possint, prout in Parisiensibus, & Ianuensibus domibus per illarum fratres esse cognouisti, vt cum fratribus domorum, & locorum huiusmodi nunc, & pro tempore ibidem degentibus, & eorum quolibet dispensare possis, & quòd dispensatio super his per te facienda, à nobis facta censeatur; Eisdem fratribus, vt nouem collectas per eos, seu eorum quemlibet in vnaquaque missa recitare pro nouem missis, ac septem collectas pro septem missis, sicque de alijs descendendo, seu citra dictum numerum, cum omnium, & singularum domorum, & locorum huiusmodi fratrum, ac etiam totius Ordinis Minimorum huiusmodi suffragiorum,*

giorum, orationum, sacrificiorum, ieiuniorum, vigiliarum, disciplinarum, & aliorum quorumcumque bonorum generalitate, singulis eiusdem Ordinis benefactoribus, qui missas ipsas in Ecclesiis domorum, & locorum huiusmodi recitandas dederint, adeo plenè, & integrè valeant, & sufficiant, ac si missæ huiusmodi pro eis, & eorum quolibet, iuxta piam eorum deuotionem, & intentionem particulariter recitarentur, & particulariter recitatæ forent, licentiam concedimus.

Indulgẽtias concedit.

§. 6. Necnon omnes, & singulas Ordini Minimorum huiusmodi, & eius personis, per nos, & prædecessores nostros, seu Sedem prædictam, & eius Legatos, tam S. Francisco de Paula, quàm alijs quibuscumque eiusdem Ordinis Minimorum domibus, tam generaliter, quàm particulariter sub quacumque verborum forma, etiam stationum Vrbis, & aliarum Ecclesiarum eiusdem, indulgentias quascumque iuxta priuilegiorum eiusdem Ordinis Minimorum formam, & tenorem, hactenus quomodolibet concessas, in viridi obseruantia existentes, de nouo de speciali gratia concedimus.

Derogat contrariis.

§. 7. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon quibusuis reuocationibus, per nos, vel alias etiam sub quacumque verborum serie factis, & in posterum faciendis, ac statutis, & constitutionibus dicti Ordinis iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, cæterisque contrarijs quibuscumque.

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 8. Volumus insuper, quòd transumptis supra præsentibus pro tempore factis, & sigillo alicuius Prælati Ecclesiastici munitis, & manu alicuius Notarij publici subscriptis, & signatis, tam in iudicio, quam extra illis tanta fides adhibeatur, quanta adhiberetur, si ipsæ originales litteræ forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 27. Martij, 1508. Pontificatus nostri anno 5.

§. I.

1 Recusat P. Binet non tantùm semel, sed bis officium Generalatus, ad ostendendam religiosam humilitatem, fortè recordans illius dicti Chrysost. homil. 34. in ep. ad Heb. *Miror, si potest aliquis Rectorum saluari*. Sed iussus à Papa acceptat, ad ostendendam obedientiam. Pertinaciter enim, cum agnoscitur Dei voluntas, per Superiorem declarata, non sunt officia recusanda; vt D. Thom. quodlib. 5. art. 22. sed quousque liceat dignitates recipere, vel recusare; vide tom. 1. nostri Religiosi, q. 1. cap. 10. Et quomodo respondere debeat religiosè eligendus, si ante electionem interrogetur, an velit eligi; vide ibid. cap. 31. §. 6. concl. 6. versu Sed quomodo.

Chrysost. *D. Thom.*

§. III.

2 Noto 1. quòd posset hic quæri, quo iure competat Prælatis regularibus iurisdictio in subditos, de qua agam, Deo dante, tomo 2 Religiosi. Videatur interim Rodriq. tom. 1. quæst. reg. quæst. 17. art. 2. Bann. 2. 2. q. 1. art. 10. dub. 5. Sotus lib. 10. de iustit. q. 1. art. 4. Vide supra in const. Pyrrhi, à num. 11.

Rodriq. Bannes. Sotus.

3 Noto 2. quòd plenaria, & omnimoda iurisdictio comprehendit omnia necessaria, & vtilia, ita vt ei iurisdictioni nihil possit addi, vel minui; nam plenarium id est, quod adiectione non indiget. Tusch. ver. Dictio, conclus. 329. & 330. & omnimodum est dictio vniuersalis, quæ omnia comprehendit. Tusch. ibi, concl. 320. num. 1. Quare per istam clausulam tribuit Papa Generali temporalem, & spiritualem auctoritatem in suos subditos, seu in vtroque foro, vt hic dicitur. Vnde in criminibus grauioribus, si res ipsa exegerit, potest eos torturæ subijcere, cum moderamine tamen. Quod etiam concesserat Nicolaus V. Ordini Minorum, vt est apud Casarub. ver. Correctio fratrum, num. 12.

Tuschus. *Casarub.*

4 Noto 3. quòd illa clausula *Super omnes, & singulos* importat specificationem specialem, ac si omnes in indiuiduo nominarentur. Tusch. verbo Clausula, conclus. 296. num. 2. & comprehendit etiam specificè eos, qui alioquin essent exempti. Tusch. ibi, numer. 3.

Tuschus.

5 Noto 4. quòd Generali præcipienti contra Regulam obedire non tenemur. Et in quibus teneamur obedire Prælato, & in quibus non, vide tom. 1. Relig. q. 1. cap. 6. per totum. Vide etiam cap. 7. & 8. per tota.

6 Et si quæras, an possit Generalis, vel Prouincialis eximere subditum ab obedientia Correctoris, vel alterius Superioris immediati. Dico, quòd non, quia id ad solum Papam pertinet, qui est supremus Dominus. Ita Syluest. ver. Casus, quæst. 1. casu 5. Fernand. 4. p. sui exam. cap. 15. §. 2. numero 1. dicto 5. Mirand. tom. 2. man. qu. 7. art. 6. Rodriq. to. 1. quæst. reg. qu. 23. art. 3. Colligitur ex cap. Frater noster, 16. qu. 1. A S. Fausto in suo thesauro libro 6. qu. 146.

Syluest. Fernand. Miranda. Rodriq.

§. IV.

7 Declarat 1. nostram Religionem esse cæteris Religionibus arctiorem. Quod etiam declarauit Leo X. infra, constitut. eius 6. quæ incipit, Quamuis aliàs, & constit. eius 3. §. 2. quæ incipit, Illius. Propter quæ dixi tom. 1. Religiosi, quæst. 1. cap. 24. §. 1. nostram Religionem esse etiam strictiorem Carthusianorum, & eos posse iure cõmuni ad

ad

ad nostram Religionem transire. Nos autem ad nullam aliam transire posse. Stante autem aliqua legitima, & vrgentissima causa, videtur Papa innuere, quòd possit Generalis concedere alicui ex nostris Religiosis, vt ad aliam Religionem trãseat. Causa autẽ non potest esse infirmitas continua, quia hæc vescendo paschalibus in infirmaria reparatur. Erit fortasse inquietudo naturalis alicuius Religiosi, quæ eò deuenisset, vt nequaquam posset ampliùs sufferri. Et videtur colligi ex isto textu, vbi Papa prohibet transitum, sed transire non curant nisi inquieti, nam in nostra Religione cessat ratio maioris perfectionis zeli, cum sit omnibus alijs strictior, & consequenter perfectior. Vide quæ dico tom. 1. Relig. q. 1. c. 24. concl. 6. & 7. Vide etiam supra, in constit. 2. huius Pontif. §. 14. nu. 50.

8 2. Prohibet, vt nullus possit bona Religionis cuiquam extraneo concedere, & loquitur de donationibus particularibus factis à fratribus particularibus, & dicit, quòd possit Generalis eas recuperare, & , si opus id fuerit, donatarios ad restituendum censuris ecclesiasticis compellere.

9 3. Concedit, quòd possit Generalis cum suis fratribus in quacumque irregularitate supra concessa, seu super quocumque voto dispensare, eosque punire, corrigere, &c. & hoc ipsiusmet Papæ auctoritate. Et nota, quòd illa clausula *Cum eiusdem Ordinis fratribus* est indefinita, quæ in iure æquipollet vniuersali. Panor. cap. In Genesi, de elect. numer. 1. Glossa in cap. Vt circa, ver. Aliorum ecclesiasticorum, de elect. in 6. Concedit itaque Pontifex P. Binet Generali, vt vniuersaliter possit cum omnibus suis fratribus vti potestate data B. P. N. Francisco per supradictas constitutiones, nimirum Pyrrhi §. 5. & 6. à nu. 11. huius 2. §. 9. & 29. vide etiam const. 4. Sixti IV. §. 5. à nu. 5. *Panor.* *Glossa.*

§. V.

10 Concedit, quòd Generalis tempore visitationis possit in illis locis, in quibus magnum numerum inuenerit missarum, dispensare, vt fratres illius Conuentus, dicendo nouem, vel citra descendendo, collectas, satisfaciant pro nouem, vel septẽ, &c. missis. Quod priuilegium etiam concessit Leo X. infrà, in constit. eius 5. Vbi ad finem in comp. Passar. notatur in margine, id etiam fuisse extensum ad Prouinciales per Paulum III. & citatur etiam in indice, verbo Missarum collectæ. Sed ego illud non vidi.

11 Noto 1. quòd de hoc nostro priuilegio quod est maximum in hac materia, tractant Nau. libro 3. consil. de celeb. miss. cons. 10. ex quo desumpserunt deinde Festus in su mm. constit. Prædic. p. 1. cap. 28. Confess. in sum. priuil. tit. 19. cap. 3. Zanard. 2. part. suæ summ. cap. 21. A Sorbo verbo Missa 3. pag. 410. Frascin. in tractatu de oblig. sacer. sect. 6. arg. 21. & sect. 7. §. 9. *Nauar.* *Festus.* *Confession.* *Zanardus.* *A Sorbo.* *Frascinell.*

12 Noto 2. quòd consultus Nau. loc. citat. super hoc priuilegio, respondit multa. 1. quòd non solùm Generali, qui tunc fuit, sed etiam alijs, qui huic successerunt, & succedent in posterum, data est præ licta facultas. 2. quòd potest dispensare non solùm super missis receptis tempore datæ eorumdẽ priuilegiorum, sed etiam pro postea receptis ante suam visitationem, & tempus, in quo petitur dispẽsatio. 3. quòd non potest Generalis facere facultatem fratribus recipiendi missas, seu eleemosynas ad dicendas eas, & deinde pro eis dicere solùm collectas. 4. quòd potest Generalis, etiam extra tempus visitationis, in prædictis dispensare. 5. quòd prædictus Generalis prædictam dispensationem per seipsum facere debet, nec potest alteri suam potestatem delegare. 6. quòd Generalis debet hanc dispẽsationem facere cum inquisitione in scriptis de numero missarum obligatarum, & de causis, propter quas sunt receptæ, nimirum propter necessitatem fratrum, & fabricæ Conuentuum, aut Ecclesiarum. 7. quòd Generalis hanc dispensationem faciens, debet applicare alia merita suorum subditorum, vt ieiunia, orationes, & alia bona opera ad illas animas, pro quibus est satisfaciendum in missis. Hæc Nauar. Quæ omnia mihi placent, excepto tertio, & quinto.

13 Quòd enim Generalis possit hanc dispensationem committere suo Visitatori generali, colligitur tum ex fine istius priuilegij, quod est concessum ad serenandas conscientias fratrum, qui necessitate vel victus, & vestitus, vel fabricæ, recipiunt multas missas, quibus deinde plenè satisfacere non potentes, scrupulis anguntur. Vnde cum Generalis non semper possit totam Religionem visitare, ea loca, quæ non potest præsentialiter, visitat per suum Vicarium generalem; qui, si non haberet hanc potestatem reducendi missas, non posset perfectè suum exequi officium, nec conscientijs subditorum mederi. Tum quia delegatus à Principe potest alteri negotium committere, cap. pastoralis, de off. deleg. nisi sit electa industria personæ, vt Glossa in sum. dicti cap. Pastoralis. At hic non videtur electa præcisè industria personæ Generalis, sed Generalis visitantis: Vnde cum officium visitationis possit æquè benè Generalis implere per substitutum, poterit etiam hoc visitationi annexum. Tum quia id videtur expresè dici in cap. fin. de off. del. Ex quo tex. colliguntur Cardin. & Abb. not. 1. hanc regulam, quam menti tenendam esse protestantur, scilicet, quòd *Papa committendo alicui causam, regulariter non videtur eligere industriam persona, sed potius intendit prouidere negotio, quod decidendum committit*. Tum quia sola magnitudo causæ non facit videri electam industriam personæ. Fel. cap. fin. §. Is autem, num. 4. de off. deleg. Tum quia tunc solùm videtur electa industria personæ, cum vel committitur factum, quod non potest per alium adimpleri: vel in commissione dicitur, Vt tu expedias, & non alius, vel Vt personaliter, vel Per te ipsum, vel Proprijs manibus hoc expedias, vt Fel. loc. cit. num. 3. & 4. Sed in nostro casu nihil horum est, vt patet, & hoc factũ potest æquè bene adimpleri per prudentem Visitatorem cum plenaria potestate datum, ac per Generalem. Quando censeatur electa industria personæ, vide Menoch. tom. 2. de præsump. quæstion. secunda punct. 851. *Glossa.* *Cardinal.* *Abbas.* *Felin.* *Felinus.* *Menoch.*

14 Quòd verò Generalis possit facere facultatem fratribus recipiendi missas in futurum, & dicẽdi pro illis tot collectas, contra 3. dictum Nauar. patet clarè ex dicta bulla Leonis, §. 3. ibi, *seu in posterum reciperent*, Vnde de mente Pontificis non dubito, quin intenderit etiam concedere priuilegium pro missis futuris, quod non negat absolutè Nauarr. loc. citat. num. enim 3. ait, vtramq; partem de rigore iuris posse defendi. Et num. 6. fine ait *Quamuis propter magnam causam id citra culpam fieri posse, videtur asserere finis bulla Leonis, scilicet propter vrgentem necessitatem*. Quare etiam secundùm Nauar. propter necessi-

necessitatem victus, & vestitus, aut fabricæ Monasteriorum, potest Generalis dispensare, vt fratres recipiant eleemosynas missarum, & deinde solùm dicant collectas. Ad maiorem autem intelligentiam huius dicti.

15 Quæro vtrum missæ sacrificium pro multis differentibus oblatum, tantùm valeat singulis, ac si pro vno tantum offerretur.

R. Hanc rem esse valde controuersam, præsertim hoc tempore. Ego à D. Thoma non discedo, nec per imaginationem. Et qui sensum Domini cupit intelligere, à domesticis inquirat. Dico ergo, quòd fructus meritorius, & satisfactorius sacramenti, & sacrificij missæ tantùm valet ex condigno singulis, cum pro multis offertur, ac si vni tantùm applicaretur. Ita D.Thom.3. p.q.79.art.5.corp. Caiet. ibi, & tom.2. opusc. tract.5. q.2. Sylu. verb. Missa, 1. qu 9. Arag. 2.2. q.85. art.3. versu Contrarium tamen, pag. 651. Montag. de val. mis. cap.24. qui ait, ita etiam sensisse Vniuersitatem Sorbonæ, & alij multi apud istos. Probatur, tum quia virtus missæ ex opere operato in se, & absolutè sumpta est infinita quò ad sufficientiam, licèt sit finita quò ad efficaciam, iuxta dispositionem recipientis; quia res oblata est Christus passus, & eius infinita merita. Ergo nihil prædicti fructus detrahitur ex consortio aliorum: Tum quia D. Hieronym. relatus in cap. Non mediocriter, de cons. d.5. ait, *Cum igitur pro cunctis animabus missa dicitur, nihil minus, quam si pro vno quolibet ipsorum diceretur, accipitur*. Tum quia si hoc non haberet ex sua natura missæ sacrificium, Papa id concedere non posset. Sed hoc nostrum priuilegium modò vacat per decret. Congr. quod habes infra, in const.9. Vrban. VIII.

D. Thom. Caietan. Sylu. Aragon. Montag. D. Hieron.

CONSTITVTIO VI.

Confirmat de nouo Regulam, approbat declarationes illius, factas à Cardinali Senogallensi. Prohibet cantum, & ingressum mulierum non Fundatricum intra septa nostrorum Monasteriorum.

IVLIVS PAPA II.

Dilecto filio F. Francisco Binet Ordinis Minimorum Generali salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1.

Capitulum generale per alias suas celebrari mādauit.

Licèt anno superiori generale Capitulum Ordinis fratrum Minimorum in alma Vrbe nostra de mandato nostro celebratum fuerit, illique auctoritate nostra præfuerit dilectus filius noster Marcus, tit. S. Mariæ trans Tiberim presbyter Cardin. Senogallen. ac electio de te in generalem Correctorem dicti Ordinis canonicè facta, necnon omnia, & singula per generalis Capituli Ordinis huiusmodi fideles, ac pios zelatores, iuxta eiusdem Ordinis primi Patris, & Institutoris Francisci de Paula piam, & vltimam voluntatem, seu iuxta tenorem eiusdem Regulæ per nos approbatæ, & confirmatæ, ibidem deliberata, acceptata, conclusa, ac per eumdem Cardinalem auctoritate nostra huiusmodi declarata, & authenticata, tam super cantus inhibitione, quàm super alijs punctis, & articulis super Regula prædicta inibi etiam ritè notatis, & articulatis, per nos (prædicto Marco Cardinali singula huiusmodi, nonnulla vtique declaratione digna nobis fideliter referente) approbata, & confirmata fuerunt.

Dubitauerunt quidam de mente huius Pōtificis.

§. 2. *Quia tamen nuper fide dignorum relatione percepimus, aliquos ex fratribus dicti Ordinis, præsertim in Italiæ partibus degentibus, tam super cantus huiusmodi prohibitione, quam mulierum intra Conuentuum septa ingressus inhibitione, & Vigilum deputatione, huiusmodi prædictæ Regulæ moderationem petere, ac in dubium reuocare, an nostræ mentis extiterit confirmare Regulam huiusmodi per ipsum Institutorem vltimò reformatam, seu in melius emendatam, dum prohibet, diuinum officium cum notulis decantari, & mulieres aliter, quàm in Regula huiusmodi permittitur, Conuentuum septa ingredi, permittatque Vigiles deputari; aut etiam si super ijs, ac alijs singulis in dicta Regula contentis, per prædictum Marcum Cardinalem plenissimè fuerimus, & simus informati.*

§. 3. *Nos, qui Regulæ, & Ordinis huiusmodi*

Prohibet cantum, & ingressum mulierum in nostris Conuentus.

iusmodi zelatores sumus, & ad quos spectat ambiguitates singulas, præsertim cum de mente nostra, & de resultantibus nostris ex literis dubitationibus quibuscumque quæritur, declarare. Motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera nostra scientia, & deliberatione, vniuersis, & singulis præsentes literas inspecturis notum facimus, quòd Regulam Ordinis Minimorum huiusmodi vltimo loco, de mandato vltimo Institutoris reformatam, seu in melius emendatam, etiam quò ad prohibitionem recitationis diuinorum officiorum, tam diurnorum, quàm nocturnorum, & quarumcumque missarum, etiam defunctorum cum cantu aliquo, etiam Gregoriano: Necnon aliàs, quàm in prædicta Regula permittitur, ingressus mulierum intrà Conuentuum Ordinis huiusmodi septa: Vigilumque deputationem, & huiusmodi, iuxta Regulæ prædictæ tenorem, approbauimus, & confirmauimus, ac pro potiori cautela de nouo approbamus, & confirmamus. Et proindè vniuersis, & singulis Ordinis Minimorum huiusmodi, nunc, & pro tempore vbilibèt existentibus fratribus præsentium tenore districtiùs inhibemus, ne in aliqua Ecclesia cuiuscumque domus dicti Ordinis, tam citra, quàm vltra montes, & vbicumque nunc, & pro tempore existentibus, diuina eorum officia, tam diurna, quàm nocturna, & tam festiua, quàm ferialia, missas aliquas, tam defunctorum, quàm alias, etiam in solemnibus festis, neque Gregoriano, neque alio quouis cantu cum notulis cantare, nec aliquas mulieres aliter, quàm in dicta Regula permittitur, Ordinis Minimorum huiusmodi Conuentuum septa ingredi vllatenus præsumant.

Officium diuinum simpliciter recitari, & Vigiles acceptari iubet.

§. 4. Et ne pro prædictis, aut alijs quibuscumque prædictæ Regulæ punctis, seu articulis, ad nos, seu Sedem Apostolicam in posterum recurrere sit necessarium, illis etiam, vt diuina eorum officia, tam diurna, quàm nocturna, singulasque missas, etiam defunctorum, & in festis solemnibus, tam in choro, quàm in altari, iuxta prædictæ Regulæ tenorem plana duntaxat, & intelligibili voce, ac sine notulis quibuscumque cantu vtique rectissimo, tamquam eorum minimo nomini, suæque vitæ quadragesimali apto, & conuenienti, simpliciter recitare debeant. Mulieres verò aliter, quàm in prædicta Regula permittitur, Ordinis huiusmodi Conuentuum septa ingredi nullatenus permittant: Vigiles autem, iuxta tenorem dictæ Regulæ per nos, vt præfertur, approbatæ, & confirmatæ, à cunctisque fratribus huiusmodi, nunc, & pro tempore vbilibet existentibus, & degentibus, de mandato nostro, perpetuis futuris temporibus in virtute Spiritus sancti recipienda, & acceptanda, sibi pro tempore deputatos, seu deputandos, ea, qua decet, reuerentia recipere habeant, mandamus, atque iniungimus.

Derogat contrarijs.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, statutis quoque, ac consuetudinibus dicti Ordinis iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, & confirmatis, ceterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 20. Decembris, 1508. Pontif. nostri anno 6.

§. II.

1 NOTA 1. quòd declarare ambiguitates ex literis Pontificum resultantes, ad ipsos Pontifices spectat, ad hoc scilicet, vt illis standum, sit in iudicio, & extra, nam alioquin non est prohibitum Doctoribus eas declarare, sed istæ declarationes non valent, nisi tantùm, quantùm valet auctoritas ipsorum Doctorum, vt dixi tom. 1. Religiosi, qu. 4. cap 8. versu Priusquam proferam.

2 Noto 2. quòd S.P Franciscus in sua Regula 1. cantum permiserat, deinde instinctu Spiritus sancti vetuit, quare in vltima Regula, quàm obseruamus, num. 12. expressè prohibuit, & sub grauibus pœnis in Corrector. num. 24. Causam narrat Montoya in chronicis, & est illa eadem, quæ mouit ad prohibendum cantum Gregorium, relatum cap. In sancta Romana, dist. 92. vbi sic habet, *In sancta Romana Ecclesia dudum consuetudo est valde reprehensibilis exorta, vt quidam ad sacri altaris ministerium cantores eligantur, & in diaconatus ordine constituti modulationi vocis inseruiant, quos ad prædicationis officium, & eleemosynarum studium vacare congruebat. Vnde fit plerumque vt ad sacrum ministerium, dum blanda vox quæritur, quæri congrua vita negligatur, & cantor minister Deum moribus stimulet, cum populum vocibus delectat.* Pro cantu vide omnino Rodriq. tom. 1. quæst. reg. quæst. 40. per totam.

Montoya.

Rodriq.

§. III.

1 NOto 1. circa ingressum mulierum in Conuentum, quòd in Regula, nu. 23. prohibentur omnes mulieres ingredi in Conuentus. Excipiuntur tamen omnes de stirpe regia, ac Fundatrices cum sua comitiua. Fratres autem introducentes puniuntur in Correctorio, num. 9. & in Capitulo Paulæ, quod fuit confirmatum à Paulo III. nu. 30. habetur, *quòd nullæ mulieres quorumcumque priuilegiorum prætextu, præter eas; quibus ex Regula conceditur, permittantur Conuentus nostri Ordinis intrare, nisi in earum priuilegio papali exprimatur, Non obstante prohibitione in Regula fratrum Minimorum contenta: vel aliud æquiualens præceptum, puta, Virtute excommunicationis, & huiusmodi*. Et Clemens VII. viuæ vocis oraculo excommunicauit dictas mulieres ingredi præsumentes, reseruando absolutionem Prouincialibus nostri Ordinis. habes infra in Clemen. VII. constit. eius 7.

4 Noto 2. quòd Pius V. reuocauit omnia priuilegia, quæ habebant mulieres ingrediendi Monasteria Regularium, per suam constit. 5. infrà, quæ incipit, Regularium personarum, & excommunicat mulieres introire præsumentes, absolutionem sibi reseruando, & suspendit à diuinis fratres admittentes, ac priuat ipso facto officiis, quæ habent, & inhabilitat ad futura. Et Gregorius XIII. supradictam constitutionem confirmans per suam constit. quę incipit, Vbi gratiæ, apud Cherub. tom. 2. bull. in eius constit. 28. pag. 393. excommunicat etiam ipso facto, non solùm dictas mulieres quouis prætextu pręsumentes ingredi, sed etiam Superiores ingredi permittentes, & extendit suam constitutionem etiam ad mulieres, & ad viros ingredientes Monasteria Monialium. Cherub.

5 Sed cum dubia quædam emersissent circa dictã constit. Pij, idem Pontifex eam declarauit per aliam bullam, quæ incipit, Decet Romanum Pontificem, quam refert Confert. in comp. in Pio V. constitut. 6. pag. 179. in qua declarat, quòd *per suam primam constitutionem non solùm intellexit comprehendere mulieres habentes, & prætendentes facultatem ingrediendi, sed etiam omnes, & quascumque alias, tam in genere, quàm in specie*. Declarat etiam, *quòd non intendit prohibere, quin mulieres possint ingredi claustra, quando in eis missæ, & alia diuina officia celebrantur, ac dum processiones fiunt, & quando Christi fidelium cadauera ibi sepeliuntur, ac etiam pro eis suffragia fiunt, similiter quando diuinum verbum ibi proponitur, vel per aliam quamcumque causam tantus concursus populi fuerit; quòd commodè ingredi non possint, & egredi per portam Ecclesiæ, quod tunc possint ingredi, & egredi per portam claustri, dummodò recto tramite accedant ad portam, qua exitur è Monasterio*. Confert.

6 Noto 3. quòd cum versum esset in dubium, an per dictam constitut. Pij V. derogatum esset nostræ Regulæ quò ad Fundatrices, & Reginas, P. F. Andreas Amodeus nostri Ordinis Zelosus supplicauit sacræ Congregationi Concilij hoc pacto. *Illustrissimi, & Reuerendiss. DD. Dubium tale est. Per Regulam nostram Minimorum Ordinis cauetur, ne Superiores mulieres aliquas in nostri Ordinis Conuentus vllatenus intrare permittant; verumtamen singulæ Dominæ de stirpe regia procreatæ, ac etiam omnes huiusmodi Ordinis Fundatrices, quæ locorum eiusdem Ordinis septa communiora videre postulauerint, eadem honestè cum sua comitiua intrare, ac deuotè visitare tolerentur. Huic autem derogatum esse videtur per quemdam motum proprium Pij V. quo prohibetur mulieribus cuiuscumque gradus, status, ordinis, conditionis, & quacumque dignitate, ac præeminentia præditis, quascumque facultates, & licentias sibi a Sede Apostolica concessas prætendentibus, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, ne Monasteria, ac domos Carthusiensium, & aliorum quorumcumque Regularium Ordinum, etiam Mendicantium ingredi audeant, & ipsorum Monasteriorum, & Conuentuum Superiores, quocumque nomine nuncupentur, qui eas introducere, admittereuè præsumunt, ipso facto priuentur ab officijs, quæ in præsentia obtinent, & inhabiles in posterum ad illa, & alia omnia, ac suspensi à diuinis remaneant. Dubitatur igitur, an vigore nostræ Regulæ mulieres præfatæ de stirpe regia procreatæ intrare, absque ipsarum, & dictorum locorum Superiorum pœna possint, vel per allegatum motum proprium sit penitus quò ad hoc nostræ Regulæ derogatum. Illustrissimarum*, & *Reuerendiss. DD. VV. Deditissimus seruus, & orator, F. Andreas Amodeus Zelosus Italiæ Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula. Responsio sacræ Congregationis hæc est. S. D. N. Gregorius XIII. etiam ex sententia Congregationis Concilii declarauit, non censeri derogatum quò ad Reginas, vel Fundatrices dumtaxat. Franciscus Card. Alciatus, Præsens copia fuit extracta à proprio originali, & concordat. Die 21. Nouembris, 1577.*

7 Si quæras, quænam personæ excludantur per dictionem illam *Dumtaxat*.

℞. Quòd solùm excluduntur mulieres de stirpe regia, non autem comitiua Fundatricum, & Reginarũ. Quicquid dicat Passar. in schol. ex Auenion, num. 20. Primò, quia cui conceditur aliquid, conceditur etiam id, sine quo illud fieri bene, & honestè non potest. l. 2. ff. de iurisd. omn. iud. & l. penult. ff. de vsufr. & cap. Præterea, de off deleg. vbi Glossa verbo Exeo Et cap. Prudentiam, §. Sexta, fin. eod. tit. & cap. De prudentia, de donat. inter vir. Docet etiam Nauar. tom. 1. consil. de off. iud. ord. consil. 2. num. 6. Io. Cruz lib. 1. de statu Relig. cap. 3. dub. 1. concl. 1. At istæ mulieres, vel Reginæ, vel Fundatrices semper associatæ incedunt cum alijs mulieribus, quas indecens videtur relinquere, & solas ingredi in Monasteria. 2. quia quando conceditur alicui priuilegium ad celebrandum, vel audiendum sacrum tempore interdicti, extenditur etiam ad familiares, cap. Licet, de priuil. in 6. vbi Glossa verbo Admittuntur, aliqua cumulat ex iure ciuili. Probus ad Monach. cap. Ne aliqui de priuileg. in 6. Habet etiam Suar. lib. 8. de legib. cap. 11. num. 8. & Sanch. 6. in decal. cap. 17. num. 6. 3. quia hoc priuilegium non est odiosum, sed fauorabile quò ad nostras Fũdatrices; concessum est enim ad Religionis augmentum, vt videntes deuoti seculares, nostras Fundatrices talibus priuilegijs esse condecoratas, animentur ad nouas fundationes intentandas. Quod patet etiã ex priuilegijs Fundatoribus, & Fundatricibus concessis à Iulio II. in eius constit. 1. §. 24. & constit. 4. §. 5. Nihil enim aliud intendisse puto summum Pontificem, concedendo priuilegia Fundatoribus, & Fundatricibus, quàm Religioni fauere. 4. quia licèt dictio *Dumtaxat* sit taxatiua, quæ excludit omnino extraneã à dispositione, includit tamen etiam ea, quæ ad illam pertinent; Neque excludit ea, quæ sunt

Passarell. Glossa. Nauarr. Cruz. Glossa. Suarez. Sanchez.

Tuschus. sunt de consuetudine, vt Tusch. ver. Taxatiua, concl.23. num.12. & 1. Sed maximè meiest. Fundatrices, quæ de ordinario sunt matronæ nobilissimæ, & ditissimæ, habere socias, quæ illis cótinuè assistãt, & hoc etiam est de consuetudine. Addo denique 5. quòd. vt audio, fuit à Congr. Card. decisum, quòd dictæ Fundatrices possint ingredi Monasteria cum comitiua sex aliarum mulierum; quod placet Sanch. loc. cit.

8 Si quæras, an per illam declarationem Pontificis Pij, quæ incipit, Decet Romanum, seu per viuæ vocis oraculum eiusdem, quod referunt Quar. in sum. bull. verbo Monast. & Cóu. reg. in princ. versu Nos Alexander, pag. mihi 404. & Festus 1. p sum. cap. 16. derogatum sit Regulæ nostræ, qua cauetur num. 25. ne vllæ mulieres, quæ Fundatrices non sint Monasteria nostra ingrediantur. Docet Passar. & bene, in schol. ex Auenion. num. 20. quem sequuntur Sãch. 6. in decal. cap. 17. num. 32. & Rodriqu. tomo 1. sum. cap. 60. nu. 6. quòd non; Quia cum huiusmodi statutum sit facti, & in facto consistat, Papa probabiliter potest illud ignorare. Quare illi non intendit derogare, nisi expressam mentionem faciat, vt idem Passar. habet in not. priuileg. notab. 9. Adde, quòd in Cap. Paulæ cit. numer. 3. dicitur, quòd per nullum priuilegium permittantur mulieres ingredi nostra Monasteria, nisi in eo sit clausula Non obstante Regula Minimorum, seu Sub pœna excommunicationis; adde, vel illi æquiualens, puta Non obstante quacumque constitutione, etiam necessariò nominanda, nam tunc mens Pontificis videtur esse priuilegijs, etiam quæ in facto consistunt, derogare.

Quaranta. Festus. Passarell. Sanchez. Rodriq.

9 Sed aduerte, quòd sacra Congr. Card. vt refert A Sorbo in comp. verbo Ingredi Monas. fratrum, pag. 365. declarauit, testante Illustriss. Card. Alexãdrino, anno 1584. *In Monasterijs, seu locis Capucinorum, quæ sunt in fieri, vel in qua dum fabricantur, adhuc Conuentus ad ibi morandum non fuerit introductus, sed solum ibi aliqui habitauerint fratres pro fabrica potius seruitio, quàm aliter, clausuram nullam esse talem, vt, si mulieres in ea intrent, pœnas constit. Pii V. incurrant. Idemque debere dici de domibus, seu infirmarijs in Ciuitate positis, cum nec Ecclesiam, nec Conuentum habeant.* Quod valde placet Sanch. 6. in decal. cap. 17. nu. 19. His constitutis, operæ pretium duxi aliquas difficultates enucleare, quæ se offerunt circa hanc materiam, stantibus prædictis constitutionibus.

A Sorbo. Sanchez.

10 Quæres igitur 1. an puellæ intrantes Monasteria Regularium incurrant dictam excommunicationem Pij V. & qui admittunt, pœnas.

℟. Variare multùm in hoc Doctores circa tẽpus. A Sorbo an. in comp. ver. Ingredi Monas. versu Aduertendum, quòd sub nomine, dicit, quòd ad incurrendas has pœnas requiritur, quòd sint maiores sex annis. Llamas in append. ad suam method. §. 13. putat, quòd non incurrant puellæ decem annorum. Tutiùs alij, quòd ad incurrendas has pœnas sufficit, quòd puellæ ad annos discretionis peruenerint. Et in dubio, septennes ad annos discretionis peruenisse dicendum est. Ita Sanch. lib. 6. in decal. cap. 17. num. 4. referens se ad id, quòd dixerat supra, cap. 16. nu. 6. & 7. Ignorantia tamen poterunt excusari, vt Sanchez ibi, num. 6. Quo eodem modo dicendum est de pueris, & puellis intrantibus Monasteria Monialium. Amentes autem mulieres, quæ ad annos pubertatis peruenerunt, si ea forma sint, vt aptæ sint incitare ad peccatum, licèt ipsæ, cum peccati incapaces sint, nullas incurrant pœnas incurrunt tamẽ, qui eas admittunt. Nau. com. 4. de regul. num. 59 Sanch. loc. cit. num. 4. cap. 16.

A Sorbo. Llamas. Sanchez. Nauar.

11 De Reginis, & Imperatricibus, ac vtrarumque filiabus, quòd non comprehendantur his pœnis, docet idem Sanch. loc. cit. & Rodriq. to. 1. q. regul. q. 48. art. 1. Et quòd nullibi reperiatur textus prohibens hunc ingressum his mulieribus sub mortali, docet Suar. tom. 5. in 3. p. disp. 22. sect. 6. num. 12. & tom. 4. de Relig. tractat. 1. lib. 1. cap. 7. num. 5. sed solas Reginas, & Imperatrices præcisè duntaxat excludi, constat ex declaratione Gregorij XIII. de qua numer. 6. Neque puto, has comprehendi sub const. Pij V. Decet Romanum Pontificem, de qua num. 5. Nam personæ, quæ supereminentem habẽt qualitatem, quales sunt Reginæ, & Imperatrices, nisi specialiter nominentur, non comprehenduntur sub generali constitutione, vt Io. Andr. in cap. . de schism. in 6. & colligitur ex cap. Quia periculosum, de sent. excom in 6. Vide infra in const. 9. Pauli V. §. 1. num. 2.

Sanchez. Rodriq. Suarez. Io. Andr.

12 Quæres 2. quid intelligatur nomine Monasterij, quando ingressus in illud interdicitur mulieribus.

℟. Nomine Monasterij intelligi ea sola loca, quæ sunt intra septa Conuentus, qui clausura claudũtur, vel claudi debent. Ita Nauar. tom. 2. consil. libr. 5. consil. 5. nu. 4. de verb. signit. Sanch. 6. in decal. cap. 17. num. 12. Io. Cruz lib. 1. de statu Relig. c. 5. dub. 1. Et aduerte, quòd quando dicitur in const. Pij V. quòd non possint mulieres ingredi Monasteria, & domos; per domos, ibi non intelliguntur illæ, quas habent Regulares in prædijs extra Ciuitatem vel grangijs, etiam in Ciuitate, sed Monasteria, & domus sunt planè idem, vt aduertunt dicti, & Llamas in append. ad suam method. §. 12. fine. Horti autem, qui sunt annexi, & contigui Monasterijs, nomine Monasteriorum comprehenduntur, vt A Sorbo in comp. verbo Ingredi, versu Secundò quia dixi, pagin. 362. Sanch loc. cit. num. 15. De sacristia verò, quæ solo pariete diuiditur ab Ecclesia, nec ad eam ingrediendam opus est ire per claustrum, dubitat, an in ea possint admitti mulieres A Sorbo loc. cit. versu Et respondendo dicitur. Sanch. absolutè dicit, non posse, num. 17. nisi sit vsus. Mihi videtur, quòd si porta sacristiæ respondeat immediatè in Ecclesia, vel in aliquo atriolo breui, seu vno, vel duobus passibus ducenti ad Ecclesiã, quòd potiùs dicenda sit tunc sacristia pars Ecclesiæ quàm Monasterij: vnde poterunt liberè in eam ingredi mulieres. Ita Cruz loc. cit. qui etiam id concedit de hortis contiguis Monasterijs, in quos per proprias portas, non Monasteriorum, ingreditur.

Nauar. Sanchez. Cruz. Llamas. A Sorbo. Sanchez. Cruz.

13 Quæres 3. an, stante declaratione bullæ Pij V. ab ipsomet Pontifice facta, qua conceditur mulieribus ingredi claustra, quando per ea fiunt processiones liceat Superioribus ex industria processiones indicere ad hoc, vt ibi aliquæ mulieres ingrediantur.

℟. Non licere. Rodriq. tom. 1. q. reg. q. 48. art. 3. A Sorbo in compen. verbo Ingredi, versu Circa quam pag. 364. Sanch. 6. in decal. cap. 17. num. 23. Quia Pontifex id non concessit ad dandum libertatis, & laxationis incentiuum, sed ad scrupulos tollendos. Sed istam glossam, secluso scandalo, non admitto. Nam potest Superior in tali processione indicenda habere bonum finem, nimirum vt mulieres aliquæ

Rodriq. A Sorbo. Sanchez.

aliquæ deuotæ, & benefactrices claustra ad sui ædificationem, & consolationem spiritualem videant; præsertim si breui in longinquum sint profecturæ. Immo etiamsi Superior nullum alium finem habeat, quam vt muliebri curiositati satisfaciat. Nam tunc etiam mens legislatoris impletur, cum fiat processio ea solemnitate, & deuotione, vt suppono, qua fiunt cæteræ consuetudinariæ, & vbi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus. Adde, quòd istæ pœnæ non infliguntur nisi in permittentes mulieres illicitè ingredi Monasteria, sed hoc casu non ingrediuntur illicitè, cum tempore processionum ingredi possint. Ita Longus p.2. casu 3. nu.22. Bonac. de claus. q.5. p. 4. num.14. Non excusarem tamen hoc casu talem Superiorem à peccato. Longus, Bonac.

14 Quæres 4. an stante dicta declaratione, possint mulieres ingredi, quando in claustris datur habitus alicui nouitio.

℟. Quòd sic. & similiter si in eo fiat pedum lotio, vel etiam ad audiendum sacrum, &c. de quibus nu. 5. Quando autem ingrediuntur mulieres ex dictis causis, ijs finitis, non sunt statim eijciendæ, sed possunt ibi per aliquod breue spatium remanere, etiam ad curiositatem. Ita Rodriqu. Sanch. A Sorbo locis cit. Nec etiam incurrent pœnas hic taxatas, si prædictis temporibus, quibus ingressus licitus est, malo fine ingrediantur. Nec similiter, si tali malo fine admittantur, etiamsi effectus sequatur, vt dicunt Doctores cit. præsertim Sanch. num 28. quia pœnæ non feruntur, nisi contra illicitum ingressum. Hoc autem casu non est illicitus, licèt peruerso fine vitiatus. Liceret etiam fœminæ, medendi gratia Monacho ægrè laboranti, Monasterium ingredi, si vir nullus reperiretur, qui vellet, & posset ita bene Monacho mederi. Ita Rodriq. tom.1. quæst. regul. q.46. art.7. versu Et idem omnino dicendum; A Sorbo in compen. verbo Ingredi, versu Et sic etiam per idem, pag. 363. Sanch. loco cit. num.30. Quia conseruatio vitę est de iure naturæ, cui cedit præceptum ecclesiasticum. Sed ista non procedunt in Ordine nostro Minimorum, quia in Regula id vetatur, cui per istam declarationem non est derogatum, vt dixi supra, nu. 8. Excipio tamen vltimum hic casum positum pro necessitate vitæ conseruandæ, cui Regula etiam cedere debet. Nec enim obligamur cum tanto rigore ad seruanda regularia statuta. Rodriq. A Sorbo. Sanchez.

15 Quæres 5. Quas pœnas incurrant mulieres introeuntes, & Religiosi admittentes.

℟. In const. Pij V. imponitur pœna excommunicationis ipso facto à solo Papa absoluenda, postquã huius constit. notitiam habuerint, mulieribus præsumentibus ingredi Monasteria Regularium. Religiosis verò, siue Prælati sint, siue subditi, præsumentibus admittere, imponitur pœna priuationis officiorum, quæ obtinent, & inhabilitatis in posterum ad illa, & alia omnia, ac etiam suspensionis a diuinis ipso facto, sine alia declaratione. Gregorius verò XIII. in sua constit. fœminis præsumentibus ingredi licentiatum prætextu imponit similiter pœnam excommunicationis ipso facto à solo Papa absoluẽdam. Religiosis verò, siue Prælatis, siue subditis admittentibus, etiam sine præsumptione, prætextu licentiarum obtẽtarum imponit eamdem excommunicationis pœnam, & priuationem dignitatum, beneficiorum, & officiorum suorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda.

16 Noto 1. quò ad mulieres ingredientes, ad hoc vt pœnam excommunicationis dictis constit. positam incurrant, quòd debent id facere cum præsumptione. Quare non solùm inaduertentia, obliuio, negligentia, sed etiam ignorantia quantumuis crassa, dummodò non sit ingens temeritas, eas excusabit, quia verbum Audere temeritatem petit, & præsumptionem, vt Nau. com.4. de regul. num. 62. notab. 7. Suar. tom.5. in 3. p.disp.22. sect. 6. num. 14. Rodriq. tom.1. q. regul.q. 47. art.2. Sanch. lib.6. in decal. cap.16. num.96. Nauarr. Suarez. Rodriq. Sanchez.

17 Noto 2. quòd licèt ad incurrendam pœnam positam contra Religiosos admittentes in constit. Pij V. requiratur præsumptio, per constitut. tamen Gregorij non requiritur; & sic ignorantia crassa non poterit excusare. Excusabit tamen ignorantia quãuis vincibilis, & culpabilis, etiamsi mortalis sit, modò non sit crassa, & supina. Ita Sanch. loc. cit. num. 82. & lib.9. de matrim.disp.32. num.31. & habetur in cap.2. de constit. in 6. & licèt hoc caput videatur solùm loqui de sententijs Ordinariorum, per quos communiter intelliguntur Episcopi. Syluest. tamen verbo Ignorantia, q.8. dicto 3. cui adhæret Sanchez loc. cit. de matr. dicunt loqui etiam de Papa, qui est Ordinarius Ordinariorum. Et vniuersaliter quando ad incurrendam excommunicationem non requiritur scientia, audacia, præsumptio, semper ab illa excusat ignorantia vincibilis, quamuis sit mortaliter culpabilis: Quod procedit, etiamsi adsit scientia legis, modò adsit ignorantia non crassa censuræ, vt idem Sanch. loc.cit. Ignorantia autem crassa dicitur, quæ prouenit ex culpa lata in adhibenda diligentia, Sanch. nu.32. Lata autem culpa adesse dicitur tunc, quando ignorans aut nullam, aut valde modicam adhibuit diligentiam ad sciendum, quod nosse tenebatur. Sanch. num.33. Sanchez. Syluest.

18 Noto 3. quòd per illa verba *faciant ingredi, vel permittant*, posita in constit. Gregorij intelliguntur omnes illi, qui directè, vel indirectè dicto ingressui cooperantur, vt mandando, consulendo, inuitando efficaciter, conniuendo, seu etiam non prohibendo, cum possint, & debeant. Sanch. 6. in decal. cap. 16. num.87. A Sorbo in comp verbo Ingredi, versu Est etiam notandum, quòd licèt, pag.363. videatur Sanch. loc.cit. num.93.94. Qui autem cum ingressa colloqueretur, & eam comitaretur, non incurreret, si nullo modo causam dedisset ingressui. Sanch. nu.95. Neque etiam incurreret, qui bono fine mulieres introduceret, vt scilicet essent absconsæ à quærentibus vel occidere, vel violare. Quod etiam dic de Monialibus admittentibus viros eodem bono fine. Sanch. num.97. Sed quid, si muliere dicto bono fine admissa quis abutatur? Dico, quòd non incurret. Quia pœna est inflicta contra male admittentes, & ingredientes, vt dixi num.13. Sanchez. A Sorbo.

19 Noto 4. quòd pœna priuationis officiorum, & inhabilitatis ad illa, & ad alia, licèt incurratur ipso facto, non obligat tamen in conscientia incursum renunciare officijs, & in posterum ea non admittere, sed est expectanda iudicis sententia declaratoria. Ita Sanch. 6. in decal. cap.17. num.39. & cap.15. nu. 65. & lib.2. cap.22. num.20. & cap.39. num. vlt. Et ratio est communis vsus, & quia nemo tenetur tam rigorosam pœnam in se ipso exequi, nec se prodere in detrimentum suæ famæ. Et illa verba *sine alia declaratione* intelligenda sunt de declaratione pœnæ, non criminis, vt dixi tom.1. Religiosi, qu.2. cap.2. §. 11. conclus.3. Sanchez.

20 Noto 5. quò ad pœnas suspensionis, & excommunicationis, quòd incurruntur ipso facto ante vllã iudicis

Sanchez. iudicis sententiam, sicut etiam eodem modo incurritur pœna interdicti, & irregularitatis. Ita Sanch. lib.6. in decal. cap.16. num.98.& cap.17.num.40. & lib.9. de matrim. disp.30. nu.2.vbi fatetur, se huius rei nullam adæquatam potuisse inuenire rationem, nisi solùm communem vsum.

21 Quæres 6. Quis poterit absoluere ab excómunicatione Pontifici reseruata mulieres, quæ contra dictas constitutiones Regularium Monasteria fuerint ingressæ.

℞. Si sit occulta, posse Episcopum, per cap.6.sess. 24. de reform. Concil. Trid. Possunt etiam confessores regulares ab Ordinarijs de licentia suorum Prælatorum approbati, per priuilegium Pauli III. concessum Religiosis Societatis Iesu, & nos Minimi per priuilegium eiusdem Pauli III. per confessores deputatos in diebus indulgentiarum, vt videri potest in constitut. 2. Pauli III. §.5.& communiter omnes Regulares participantes. Ita Sanchez libro 6. in decal. cap.15. numer.76. & A Sorbo in comp. verbo Ingredi, versu Item Patres Societatis IESV, pag. 366. Quòd si excommunicatio huiusmodi ad forum contentiosum deducta sit, adhuc tenet Sanch. 6. in decal. c.17.nu.43. posse confessarios regulares ab Ordinario approbatos de suorum Superiorum licentia absoluere quò ad culpam, non quò ad pœnam, per dictum priuilegium Pauli III. in quo conceditur absolutè facultas absoluendi à censuris sine vlla restrictione, aut limitatione. Priuilegium autem sine restrictione concessum à nobis limitandum non est. Neque his obstat declaratio Congreg. facta de mente Clem. VIII. die 9. Ianuar. anno 1601. de qua tomo 1, Religiosi, in appendice, quæ ponitur in fine libri, pag.682. Quia hoc priuilegium Pauli III. præsertim,& erat in vsu ante dictam declarationem, & non est reuocatum vllis Apostolicis constitutionibus. Nec iste casus, de quo agimus, est comprehensus in casibus dicta declaratione Congreg. reseruatis.

(Margin: Trid. — Sanchez. A Sorbo.)

22 Quæres 7. Quis poterit absoluere fratres admittentes dictas mulieres in Conuentus ab excommunicatione incursa per constit. Gregorij,& suspensione incursa per constit. Pij.

℞. Posse Prælatos Ordinum, Generales, & Prouinciales. Ita A Sorbo in comp. verbo Ingredi, versu Dico 4. pag.366. Sanch.6. in decal. cap.17. num. 41. qui num.43. probat, quòd etiam poterunt absoluere, etiamsi delictum non sit occultum, sed deductum ad forum cõtentiosum, per dicta num.21. quæ possunt confirmari ex ijs, quæ suprà dixi, in constit. 4. Sixti IV. à num.6. Ita etiam tenet Cruz lib.1. de statu Relig. cap.6. dub.15. concl. 6. Ita etiam Diana cum alijs to.3. tract. 2. resol.66.

(Margin: A Sorbo. Sanchez. — Cruz. Diana.)

23 Quæres 8. Quis poterit dispensare in priuatione officiorum,& habilitare ad illa eos, qui contra dictas constitutiones mulieres in Cõuetus admiserint.

℞. Passar. in schol. ex Auenion. num. 20. fine. Et in schol. ex Ianuen. num.30. tenet, quòd Superiores Ordinis, neq; Capitulum generale possunt rehabilitare fratres inhabilitatos à Papa propter contrauentionem alicuius bullæ papalis in qua talis pœna imposita sit, quia per priuilegia datur tantùm facultas dispensandi cum fratribus suis; per facultatem autem dispensandi non consequitur quis auctoritatem rehabilitandi, quia sunt actus differentes, dispẽsatio enim est iuris relaxatio; rehabilitatio autem est iuris amissi restitutio, à diuersis autem non fit illatio. Passar. sequitur Graff. 1.p. decis. lib.4. cap.24.nu. 11. A Sorbo in comp. verbo Ingredi; versu Item est notandum, pag.366. ait, quòd per priuilegium Eugenij IV. possunt fratres semel in vita ab ista inhabilitate absolui per confessores à suis Prælatis deputatos, dummodò qualibet septimana per integrum annum septem psalmos pœnitentiales recitent cum Litanijs. Addit etiam idem A Sorbo, quòd possunt Prouinciales Regularium à dicta pœna absoluere in foro conscientiæ per se ipsos tantùm, per bullam Pij V. de qua supra in constit. Pyrrhi. num.46. in qua concedit eamdem facultatem dictis Prouincialibus super suos subditos, quam habent Episcopi in suos; Et putat, Episcopos per cap.6. sess.24. de reformat. hanc auctoritatem habere, latè interpretando verbum Suspensionis, prout etiam comprehendit inhabilitatem. Rodriquez tom.1. quæst. reg. quæst. 24. artic.17. posito fundamento ex cap. At si Clerici, §. De adulterijs, de iudicijs, vbi Alexander III. concedit Episcopis, quòd possint cum Clericis in adulterijs, & alijs minoribus delictis, peracta pœnitentia, dispensare; ait, quòd hoc delictum, de quo agimus, non est maius adulterio, & cum Generales, & Prouinciales habeant auctoritatem quasi Episcopalem, poterunt in hac inhabilitate dispensare, cum reseruata non sit etiam in foro exteriori. Sanch. 6. in decal. cap.15. num.78. cum tenuerit, vt nos etiam cum ipso diximus, hanc pœnam in conscientia non incurri, putat, quòd non possit dari casus, in quo ea sit occulta, accedente iudicis sententia; & existimat, quòd nec Episcopo, nec Superioribus Religionis integrum sit in hac inhabilitate, & priuatione à Pontifice inducta, ac sententia iudicis decreta dispensare; quòd si teneatur, eam absque sententia iudicis incurri; putat, quòd possint superiores Prælati, immo & Superiores locales in ea dispensare, propter bullam Pij V. concedentem superioribus Prælatis omnem auctoritatem, quam habent Episcopi in suos subditos, & etiam propter priuilegium Pauli III concedens absolutionem ab omnibus casibus reseruatis, & censuris, & pœnis consurgentibus ex eis.

(Margin: Passarell. — Graff. A Sorbo. — Rodriq. — Sanchez.)

24 Breuiter dico, quòd in conscientia ista pœna non incurritur, vt probaui supra, num. 19. Quòd si quis scrupulosus ob suæ conscientiæ maiorem serenitatem absolui voluerit, poterit absolui à Generali, vel ab eo deputatis, per priuilegium Gregorij XIV. quod incipit, Illius, concessum Clericis, qui ministri infirmorum dicuntur, quod refert Cherub. tom. 2. bull. in Gregorio XIV. constitut. eius 17. vbi hæc habet, *Necnon cum eis, si opus fuerit etiam cum rehabilitatione, & abstersione inhabilitatis, & infamiæ maculæ dispensare*. Quod etiam concessit Abbatibus,& Prælatis Cassinensibus Pius V. anno 1571. Idib. Ianuar. vt refert Peregr. 1. p. sui comp. tit. Dispensatio, §.6.

(Margin: Cherub. — Pereg. Rodriq. Cruz.)

25 Circa forum fori licèt Rodriq. loc.cit.& eumd. secutus Cruz libro 1. de statu Relig. cap.6. dub.15. concl. 6. in hoc etiam probent posse Prouinciales dispensare. Puto tamen veram sententiam Passar.& Sanch. quia Prælatus inferior non potest tollere pœnas à Papa inflictas. Nec inuenio priuilegium id clarè concedens. Immo priuilegium Gregorij XIV. expressè loquitur de foro conscientiæ tantùm, per quã clausulam omnino denegatur absolutio in foro fori; Ex quo enim vnum conceditur, aliud eo ipso denegatur, c. Qualis hinc, dist.25. vbi Glossa verbo Negatur, multa congerit.

(Margin: Glossa.)

26 Circa Vigiles, de quibus in eodem §. 3. in Cap.

Rom.1.

Rom. 1. non fuerunt creati, vt potest videri in num. vlt. ob penuriam Prouinciarum, In Cap. sequenti Thurone celebrato, fuit creatus vnus Vigil pro natione Italica, qui fuit R. P. F. Hieronymus a Ponte Genuensis, & Prouinciæ Genuæ Prouincialis, vt videre est num. 10. Et in Cap. Tholosæ, num. 7. decisum est, electionem Vigilis pro tūc omittēdam esse, vt de facto omiserunt. In Cap. 2. Fori iulij, num. 5. postulantibus Vigiles fratribus Prouinciæ Castellæ Patres non annuerunt, vnde ex illo tempore non sunt amplius creati Vigiles, & sic in Religione nullus vmquam fuit Vigil nisi dictus R. F. Hieronymus de Ponte Genuensis. Quare in desuetudinem abierunt, non obstante præcepto huius Pontificis.

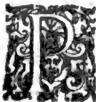
CONSTITVTIO VII.

Concedit, quòd possimus sumere Conuentus, & ædificare, etiam non distantes ab alijs per cannas 140.

IVLIVS PAPA II.

Dilecto filio F. Francisco Binet Generali Ordinis Minimorum salutem, & Apostolicam benedictionem.

Proœmiũ.

Ijs, & honestis desiderijs, illis præsertim, per quæ paci, & quieti personarum, sub regulari obseruantia degentium consulitur, libenter annuimus, eaque fauoribus prosequimur opportunis.

Molestabantur fratres super quodam Conuentu nō distante per 140. cannas.

§. 1. *Exponi nobis nuper fecisti, quòd licèt aliàs dilectus filius Andreas de Medina certas domos in suburbijs Oppidi B. Mariæ Astigiæ Hispalen. Diœcesis, quas tunc obtinebat, Ordini Minimorum, cuius Generalis existis, pro construenda inibi vna domo, seu Monasterio sub inuocatione Iesu Mariæ pro perpetuis vsu, & habitatione sororum dicti Ordinis concesserit, ipsiusque Ordinis fratres, quibus fel. recor. Sixtus Papa IV. prædecessor, & secundùm carnem patruus noster, recipiendi domos, & loca pro eorum domibus à spontè dantibus priuilegia etiam à nobis approbata concesserat, iuxta dicta priuilegia, domos ipsas receperint, inibique quamplurimas impensas ex Christi fidelium eleemosynis piè erogatis hactenus fecerint. Quia tamen nonnulli fratres certa domus Ordinis fratrum Beatæ Mariæ de monte Carmelo, asserentes dictam domum Iesu Mariæ infra spatium centum, & quadraginta cannarum per aerem, aut aliàs mensurandarum constructam fuisse, idque contra priuilegia eisdem fratribus B. Mariæ de monte Carmelo Apostolica auctoritate concessa, & in Mari magno contenta factum fuisse, ac sub certis sententijs, censuris, & pœnis in dicto Mari magno contentis, ne in dicta domo Iesu Mariæ habitare, seu construere præsumerent, inhibuerunt, seu inhiberi fecerunt.*

Vide in constit. 1. huius, §. 19. & 27.

Supplicãt pro remedio.

§. 2. *Quare pro parte tua nobis fuit humiliter supplicatum, tibi, & fratribus dicti Ordinis Minimorum, ad quem quamplurimi Christi fideles, præsertim partium Hispaniæ, ob Dei amorem, ac F. Francisci de Paula illius Institutoris memoriam magnum gerunt deuotionis affectum, vt tam dictam Iesu Mariæ, quàm alias, tam eis, quàm sororibus dicti Ordinis Minimorum domos tam hactenus concessas, quàm in posterum concedendas, etiam ab alijs domibus fratrum B. Mariæ de monte Carmelo, & aliorum quorumcumque Ordinum per centum, & quadraginta cannas, etiam per aerem, aut aliàs mensurandas, non distantes recipere, & receptas tenere, & inhabitare, ac de nouo in illis construere, & ædificare, seu construi, & ædificari facere valeas, & ipsi valeant, concedere, aliàsque in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.*

Cōcedit, quod possint fratres nostri sumere Conuentus non distantes per 140. cannas.

§. 3. *Nos itaque huiusmodi supplicationibus inclinati, tibi, ac fratribus Ordinis Minimorum huiusmodi prædictam Iesu Mariæ, & quascumque alias domos, & loca hactenus eidem Ordini Minimorum, illiusque fratribus, & sororibus concessas, seu concessa, & in posterum concedendas, seu concedenda, etiamsi infra centum, & quadraginta cannas per aerem, aut alias mensurandas, ab alijs domibus dictorum fratrum*

de

de monte Carmelo, & aliorum quorumcumque Ordinum fuerint, de eorum tamen consensu, quorum interest, liberè, ac licitè recipiendi, & pro eorum perpetuis vsu, & habitatione retinendi, ac de nouo in illis construendi, & ædificandi, seu construi, & ædificari faciendi, ac inhabitandi de consensu quorum interest, auctoritate Apostolica tenore præsentium licentiam concedimus.

Videtur contra §. 10. const. 1. eiusdē.

Deputat commissarios.

§. 4. Quocirca dilectis filijs Ministro Monasterij per Ministrum gubernari soliti S. Trinitatis Malacitanen. & Decano Ecclesiæ Corduben. per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel alter eorum vobis in præmissis efficacis defensionis auxilio assistentes, faciant vos concessione prædicta liberè potiri, & gaudere, non permittentes, vos per quoscumq; desuper indebitè molestari; Contradictores per censuram ecclesiasticam, & alia opportuna remedia, appellatione postposita, compescendo.

Derogat contrarijs.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis, & consuetudinibus dictorum Ordinum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque, & indultis Apostolicis dictis Ordinibus concessis, quibus, illorum tenores pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresè derogamus, cęterisq; contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 11. Iunij 1509. Pontificatus nostri anno 6.

§. I.

1 NOto, quòd hoc priuilegium de spatio 140. cannarum fuit concessum Carmelitis à Clemente IV. qui Pontifex amplius concessit Minoribus, est enim de trecentis cannis, vt refert Cæsar. in comp. ver. Aedificare, num. 1. & 16: Sed omnia hæc priuilegia modò ampliùs in vsu non sunt, vt ait A Sorbo ad Cæsarub. loc. cit. in princ. Videri potest const. 39. Greg. XIII. quæ incipit, Saluatoris, apud Cherub. tom. 2. bull. in eo, pag. 406. pro Iesuitis: & const. 8. Pauli V. pag. 188. apud dictum Cherub. to. 3. pro Carmelitis discalceatis.

Cæsarub. Cæsarub. Cherub.

§. IV.

2 Noto 1. circa illam clausulam positam in §. 4. *Quatenus ipsi, vel alter eorum*, quòd vigore huius clausulæ si vnus cœpit procedere, poterit alius prosequi, vel procedere, primo impedito; Et dicitur impeditus, si abest, vel est infirmus. Et si vnus processit nulliter, non seruatis de iure seruandis, poterit alius iuridicè procedere. Tusch. verb. Clausula, conclus. 321. Abbas in cap. Licèt vndique, num. 2. de off. deleg.

Tuschus. Abbas.

3 Noto 2. circa illam clausulam positam eodem §. 4. *Appellatione remota*, quòd si iudex citet aliquē ad locum, ad quem citatus ire non potest securè, proposita exceptione de loco suspecto, liberè poterit appellare, etiamsi appellatio interdicta sit. Habetur in cap. Ex parte tua, de appell. vbi Abbas nu. 1. Neque ista clausula impedit, quin possit iudex ex legitima causa recusari. Abbas in cap. Nouit ille, de appell. num. 3. Sed remouet omnem appellationem, non solùm friuolam, sed etiam legitimam. Abbas in cap. Super eo, el 2. num. 9. fine, de appell. Operatur etiam vires suas respectu partium, non autem respectu tertij comparentis pro suo interesse. Abbas in cap. Super eo, de off. deleg. Bald. addit. ad Specul. titul. De appell. verbo Clausula, appell. remota. Et licèt tollat appellationem à definitiua, non tamen tollit ab interlocutoria. Addit. Panor. ad cap. Super eo, de off. deleg. cit. lit. B. qui etiam aduertit, quòd non prohibet, quin pars possit appellare, sed facit, quòd iudex nō possit talem appellationem admittere. Addit etiam, quòd cum tali clausula non potest Legatus de latere, neque alius quiuis minor Papa, & Principe, causam aliquam committere quò ad sententias definitiuas, bene autem quò ad interlocutorias. Neque potest apponi à minore Papa, & Principe quò ad effectum derogandi iuri, quò verò ad effectum, vt deseruiat iuri, potest apponi à quocumque Ordinario. Bald. in addit. Specul. in tit. De appell. verbo Clausula appell. remota.

Abbas. Abbas. Baldus. Add. Panor.

CONSTITVTIO VIII.

Confirmat electionem Generalis Germani Lionet, & acta Capituli generalis Thuronensis; & concedit, quòd Generalis præsideat in Capitulo generali vsque ad nouam futuri Generalis electionem; & quòd acta in vno Capitulo generali, in sequenti approbari, vel reprobari possint.

IVLIVS PAPA II.

Dilecto filio Germano Lionet Ordinis fratrum Minimorum salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exponi

§. 1.

Supplicatio.

Xponi nobis nuper fecisti, quòd tu in proximo Capitulo generali Ordinis fratrum Minimorum in domo Iesu Maria, propè Ciuitatem Thuronen. dicti Ordinis celebrato, Spiritus sancti gratia cooperante, via scrutinij in generalem Correctorem dicti Ordinis, iuxta illius regularia instituta, per nos, & Sedem Apostolicam approbata, canonicè electus fuisti. Ac post electionem de te factam huiusmodi, in eodem Capitulo nonnulla pro dicti Ordinis manutentione, & directione vtilia, ac rationabilia edita fuerunt. Quæ omnia pro illorum subsistentia firmiori cupis dictæ Sedis munimine roborari.

Cõfirmat acta Capituli Thuronẽ.

§. 2. Nos itaque tuis in hac parte supplicationibus inclinati, electionem de te ad triennium proximum factam, & omnia, & singula alia, regularibus institutis dicti Ordinis per nos approbatis, & canonicis, & Apostolicis, institutis non obuiantia, in dicto Capitulo generali pro ipsius Ordinis vtilitate gesta, & edita, Apostolica auctoritate, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, illaque inuiolabiliter obseruari mandamus. Supplentes omnes, & singulos defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem.

Mandat, Generalẽ præsidere

§. 3. Et ne, triennio huiusmodi finito, etiam ante futuri Correctoris generalis iuxta dicti Ordinis regularia instituta factam electionem, Ordo ipse Correctore generali interim careat, tibi, ac successoribus tuis Correctoribus generalibus dicti Ordinis pro tempore existentibus, vt Correctores generales dicti Ordinis remanere, & Capitulo præsidere debeatis, donec canonica electio successoris in Capitulo generali pro tempore celebrato iuxta dicti Ordinis regularia instituta facta fuerit.

Capitulo vsque ad nouam electionẽ.

§. 4. Quodq; gesta, & edita in Capitulo huiusmodi, in sequenti Capitulo (dummodò canonicis, & Apostolicis ordinationibus, aut Primatui Ecclesiæ Romanæ aliquo modo non obsistant) infirmari, aut approbari, seu confirmari possint, eadem auctoritate licentiam concedimus, pariter & indulgemus.

Quòd acta in vno Capitulo possint ab alio approbari vel reprobari.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac statutis, & consuetudinibus dicti Ordinis iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis. Necnon omnibus, & singulis concessionibus, sub quacumque etiam verborum forma, & serie, per nos, & Sedem prædictam, aut aliàs in contrarium forsan factis, & in posterum faciendis, quorum omnium, & singulorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, pro expressis haberi volumus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ, die 1. Decembris, 1511. anno 9.

Derogat contrarijs.

§. III.

1 NOto, quòd de hoc puncto in principio nostræ Religionis fuit maxima controuersia, vt potest videri in Capitulo Thuronis, numero 13. Tholosæ, num. 50. Romæ 2. num. 8. Et hoc propter statutum Correctorij ante eius correctionem, quo statuebatur, vt Generalis, & eorum Socij in electione futura Generalis vocem non haberent. Sed post dictam correctionem Correctorij numer. 93. & istam constitutionem iam non fuit ampliùs controuersum. Habet Passar. in margine ad Capit. Rom. 2. num. 8.

Passarell.

§. IV.

2 NOto, quò ad modum condendi statuta in Capitulis generalibus, quæ aduertit Passar. in schol. ex Ianuen. num. 3. de statutis condendis. Aduertant etiam Patres Capituli generalis velim, vt non sint faciles in condendis, & multò minùs in abrogandis statutis, non enim conualescit planta, quæ sæpius transfertur. Et certum est illud Alcibiadis apud Thucid. *Eos hominum tutissimè agere, qui præsentibus moribus, antiquis legibus, etiamsi deteriores sint, minimùm variãtes, Rempublicam administrant.* Et Augustum ad Senatum solitum dicere ait Dio, *Positas semel leges constanter seruate, nec vllam earũ immutate, nam quæ in suo statu, eademq; manent, etiamsi deteriora sint, tamen vtiliora sunt Reipublicæ his, quæ per innouationem vel meliora inducuntur.* Et id genus plura vide apud Lipsium libro 4. ciuil. doctrin. capit. 9. Quòd si temporum, hominumque conditio ferat, statuta aliqua de nouo fieri, id matura deliberatione fiat per patres doctos, & discretos, rem radicitus, & intimè considerantes, non celeusmaticè, vt sæpe vidi; & attendatur præsertim ad id, quod dicit P. Passar. loc. citat. Si verò mutari suadeat temporum conditio, id demum fiat, vt vetus Reipublicæ vestis, quæ lex est, concinnari potiùs, vel aptè farciri, quàm dissui, aut lacerari videatur.

Lipsius.

3 Hic quæro, an possit vnum Capitulum generale contrauenire actibus alterius Capituli generalis cõfirmatis à Papa, seu ab illis recedere.

℟. Hoc esse apud Doctores controuersum, vt est videre apud Passar. in notab. priuil. notab. 26. Anguian. tract. de leg. lib. 3. controu. 6. Breuiter dico, licitum

Passarell. *Anguian.*

licitū esse Capitulo generali statuta edita in vno Capitulo generali, & confirmato à Papa, remittere, & relaxare, si confirmatio fuit solùm in forma communi. Ita Rodriq. tom. 1. quæst. reg. q. 68. art. 5. & innuit q. 10. art. 4. Anguian. loc. cit. num. 5. & constat ex isto §. 4. Et ratio est, quia bonum illud per statutum Capituli prætensum non aliter est bonū, quā quia ad singulos de Capitulo spectat, qui ex eo commodum, & vtilitatem percepturi sunt, nec alio fine à Papa cōfirmatur. Ergo, si ex illo statuto temporum conditione mutata, non solùm commodum, & vtile percepturi non sunt successores, sed incommodum, & damnum, non sunt cogendi inuiti illud sustinere, sed possunt ab eo resilire. *Quod enim ob gratiā alicui est concessum, non debet in eius dispendium retorqueri*, vt dicitur in cap. Quòd ob gratiam, de regul. iur. in 6. regul. 61. Confirmatio autem statuti gratia est, vt patet. Habetur id etiam clarè in cap. Cum accessissent, de constit. Nec refert iuris illud dicterium, quòd *omnia nostra facimus, quibus auctoritatem nostram impartimur*, vt dicitur in cap. Si Apostolicæ, de præben. in 6. Quia intelligitur solùm quò ad effectum firmitatis, vt videlicet actus à Papa confirmatus perinde firmus censeatur, ac si per ipsum Papam gestus fuisset, vt dictus Anguian. loc. cit. num. 6. Ex quo non sequitur, quòd illa statuta ob confirmationem Papæ deserant, & omittant suam naturam primordialem, sed potiùs illa confirmatio est quid accessorium; vnde sequi debebit illorum naturam, per regulam Accessorium, quæ est 42. de regul. iur. in 6. Vnde quia statuta Capituli generalis ante confirmationem natura sua erant reuocabilia, per aliud subsequens Capitulum generale poterunt similiter reuocari post confirmationem, cum dicta confirmatio solùm operetur vim, & firmitatem dictorum statutorum, donec reuocentur per aliud Capitulum.

Rodriq. Anguianus. Anguian.

4 Si autem confirmatio facta fuerit ex certa scientia, tum non licet Capitulo subsequenti à Capituli statutis ita confirmatis resilire. Quia confirmatio ex certa scientia magis est datio, seu noua concessio, quàm confirmatio; vndè reualidat actum nullum, cap. 1. & cap. Veniens, de trans. fact. & ita tradit Anguian. tract. de leg. lib. 3. controu. 6. num. 14. multos citans. Anguian.

5 Ad vltimum nota, quòd si Papa confirmando statuta vnius Capituli aliquod ex se ipso statutum faceret, quod non esset in illo Capitulo confirmato, non posset Capitulum generale subsequens illud reuocare. Quia esset immediatè procedens ab Apostolica Sede, & inferior non habet in Superiorem auctoritatem, cap. Inferior, dist. 21. vt aduertit Rodriq. tom. 1. quæst. regul. quæst. 68. art. 5. fine. Rodriq.

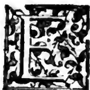
CONSTITVTIO IX.

Concedit, vt duo ex Prælatis Congregationis Monachorum B. Mariæ montis Oliueti cum consensu Capituli possint alienare in euidentem vtilitatem.

IVLIVS PAPA II.

Seruus seruorum Dei. Dilectis filijs Abbati Generali, & Visitatoribus Congregationis Monachorum B. Mariæ de monte Oliueto Ordinis S. Benedicti, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Proœmiū.

X iniuncto nobis desuper Apostolicæ seruitutis officio, ad ea libenter intendimus, per quæ Monasteriorum, & aliorum religiosorum locorum quorumlibet vtilitas valeat procurari.

Literæ Pauli II. pro Cōmissarijs alienationum.

§. 1. *Dudum siquidem à fel. rec. Paulo PP. II. prædecessore nostro emanarunt literæ tenoris subsequentis. Paulus Episcopus seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Cum in omnibus iudicijs sit rectitudo iustitiæ, & conscientiæ puritas obseruanda, id multò magis in commissionibus alienationum rerum ecclesiasticarum conuenit obseruari, in quibus de Christi patrimonio, & dispensatione pauperum, non de proprio cuiusque peculij agitur, aut tractatur. Quapropter oportet, vt in examinandis huiusmodi alienationum causis, quæ à Sede Apostolica in forma, si ad euidentem vtilitatem cedant, oneratis ecclesiasticorum iudicum conscientijs, delegantur, nil fauor vsurpet, vel timor extorqueat, nulla expectatio præmij iustitiam, conscientiamque subuertat. Monemus igitur, & sub interminatione diuini iudicij omnibus Commissarijs, & Delegatis huiusmodi districtè præcipimus, vt cautè, & diligenter attendant causas in literis Apostolicis per supplicantes expressas, illasque sollicitè examinent, atque discutiant; testes, & approbationes super narratorum veritate recipiant, & solùm Deum præ oculis habentes, omni timore, vel fauore deposito, Ecclesiarum indemnitatibus consulant; nec in læsionem, aut detrimentum earum decretum quomodolibet interponant. Si quis*

autem Commissarius, aut Delegatus conscientiæ suæ prodigus, in grauamen, aut detrimentum Ecclesiæ per gratiam, timorem, vel sordes, alienationi consenserit, aut decretum, vel auctoritatem interposuerit, inferior quidem Episcopo, sententiam excommunicationis incurrat; Episcopus verò, aut Superior ab executione officij per annum se nouerit suspensum: Ad æstimationem detrimenti illati nihilominus condemnandus, sciturus, quòd, suspensione durante, si damnabiliter se ingesserit in diuinis, irregularitatis laqueo se inuoluet, à quo non nisi per summum Pontificem poterit liberari. Is verò, qui dolo, vel fraude, aut scienter in detrimentum Ecclesiarum, alienationem fieri procurauerit, aut per sordes, vel impressionem alienationis decretum extorserit, similem sententiam excommunicationis incurrat, à qua non nisi per Romanum Pontificem absolui possit: Ad restitutionem nihilominus rerum alienatarum cum fructibus, quandocumq; de præmissis constiterit, condemnandus. Volumus autem, quòd Commissarij, & Delegati prædicti de pœnis constitutionis nostræ specificè moneantur, & in quibuscumq; literis commissionum huiusmodi hoc statutum nostrum inseratur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ monitionis, præcepti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incarn. Dom. 1465. 5. Id. Maij, Pontificatus nostri anno 1.

Supplicatur Papæ pro facultate alienandi.

§. 2. *Et deinde nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Capituli Generalis Congregationis Monachorum B. Mariæ de monte Oliueto Ordinis Sancti Benedicti petitio continebat, quòd sæpe contingit, quòd Monasterijs, Prioratibus, & alijs religiosis locis dictæ Congregationis, necnon membris ab illis dependentibus expediret aliqua ex eorum immobilibus bonis, quæ eis parùm vtilia, seu minùs commoda existunt, vendere, & pretium inde proueniens in alia immobilia bona vtiliora, & commodiora conuertere, seu pro alijs possessionibus, aut immobilibus bonis vtilioribus, & commodioribus commutare, aut in feudum, vel emphiteusim, siue libellum, & affictum perpetuum, vel ad tempus sub canone condecenti locare, & concedere, ex quo profectò Monasteriorum, & Prioratuum, ac locorum, necnon membrorum prædictorum conditio cum eorum euidenti vtilitate melior efficeretur. Quare pro parte eorumdem Capituli nobis fuit humiliter supplicatum, vt vobis singulis Abbatibus, & alijs Prælatis, & Prioribus, ac Conuentibus Monasteriorum, locorum, Prioratuum, & membrorum prædictorum pro tempore existentibus, quascumq; possessiones, & alia bona immobilia minus vtilia, minùsq; commoda huiusmodi, vendendi, alienandi, & permutandi, aut in feudum, seu emphiteusim, vel liuellum, & affictum perpetuum, vel ad tempus locandi, & concedendi, quotiès expedierit, licentiam largiamini, committere, & mandare, aliàsq; in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.*

Concedit facultatē alienandi. Vide infra const. 24. Leonis X. & cōst. 5. Clem. VII. & cōsti. 7. & 8. Vrban. VIII.

§. 3. *Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati, discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos, vel maior pars, aut ad minus duo vestrum, bonis (de quorum venditione, permutatione, locatione in feudum, seu emphiteusim, vel liuellum pro tempore agetur huiusmodi) priùs coram vobis specificatis, de omnibus, & singulis, quæ super obtinenda licentia huiusmodi per eosdem Abbates, Prælatos, Priores, & Conuentus vobis pro tempore exponi contigerit, & eorum circumstantijs vniuersis auctoritate nostra vos coniunctim, seruata forma literarum Pauli prædecessoris huiusmodi, procedendo, diligentèr informetis. Et si per informationem eamdem, ea vobis sic pro tempore exposita vera esse, ac venditiones, alienationes, permutationes, locationes, & concessiones prædictas, si fiant, in euidentem Monasteriorum, Prioratuum, membrorum, & locorum prædictorum, quorum illa fuerint, vtilitatem cedere repereritis, eisdem Abbatibus, Prælatis, Prioribus, & Conuentibus id petentibus, quoties expediens fuerit, possessiones, & bona quæcumq; huiusmodi pro pretijs competentibus vendendi, & alienandi,*

nandi, seu illa pro alijs possessionibus, & bonis immobilibus vtilioribus, & commodioribus permutandi, aut quibusuis personis, etiam secularibus in eamdem emphyteusim, vel liuellum, & affictum perpetuum, vel ad tempus pro condecenti annuo canone, seu consensu locandi, & concedendi dicta auctoritate licentiam largiamini, concedimus.

Derogat cõtrarijs.

§. 4. *Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac statutis, & consuetudinibus Monasteriorum, Prioratuum, locorum, membrorum, Congregationis, & Ordinis prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis; quodq; vos de personis in dignitate ecclesiastica constitutis, quibus literæ Apostolicæ dirigi consueuerunt, non sitis, cæterisq; contrarijs quibuscumque.*

Pretium in alia bona stabilia implicetur.

§. 5. *Prouiso, quòd si possessiones, & bona huiusmodi vendi contigerit, vt præfertur, pretiũ, seu pretia ex illis prouenïens, seu prouenientia, penes ædem sacram etiam dictæ Congregationis, aut fide, & facultatibus idoneam personam cum obligationibus, & recognitionibus, ac cautelis in talibus apponi solitis reponantur, & in emptionem aliorum immobilium bonorum eisdem Monasterijs, Prioratibus, locis, & membris, quorum erant bona vendita huiusmodi, commodiorum, & magis vtilium, & non in aliam caussam omnino conuertantur. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1507. pridie Nonas Iulij, Pontificatus nostri anno 4.*

§. I.

1 NOto 1. quòd commissiones alienationum communiter fiunt à Summis Pontificibus Ordinario loci, & alteri personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ coniunctim; & si de ipsius Ordinarij interesse, & præiudicio agitur, tunc loco ipsius committuntur Metropolitano, & si res ad ipsum Metropolitanum pertineat, Ordinario viciniori. Concedebantur autem istæ commissiones antea etiam per sacram Pœnitentiariam. Sed Pius IV. per suam bullam, quæ incipit, In sublimi, §. 11. quam refert Cherub. tom. 2. bull. in Pio IV. const. 53. pag. mihi 71. prohibet pro rebus, quarum redditus annuus summam viginti ducatorum auri de Camera excedat: Et concedebantur etiam per Camerarium Apostolicum, & eiusdem Cameræ Clericos. Sed has facultates omnino reuocauit Pius V. per suam constitut. quæ incipit, Volentes, quam refert Cherub. tom. 2. bull. constitut. 69. pag. 266. pro re cuiuscumque valoris, etiam summam annuam quinque ducatorum auri de Camera non excedente, & sibi soli immediatè, & successoribus suis id reseruauit. Nunc per decretum sacræ Congregat. Concil. de mandato Vrbani VIII. quod habes infra, in Vrbano VIII. constit. eius 8. Regularibus, quibus directè, & immediatè, non per communicationem, concessum erat ab Apostolica Sede aliquod priuilegium alienandi, conceduntur dictæ commissiones, seu licentiæ alienandi gratis à dicta sacra Congreg. cęteris autem non habentibus directè priuilegium alienandi, sed tantummodò illud habentibus per communicationem, conceduntur immediatè per Papam per viam Datariæ. Et ita intelligo practicari dictum decretum Congregationis in Vrbe.

Cherub.

Cherub.

2 Si quæras, an nobis Minimis sit directè, & immediatè concessum aliquod tale priuilegium, ita vt in alienationibus sufficiat nos ad sacram Congreg. Concilij recurrere.

℞. Meo videri esse concessum in constit. 5. huius Pontificis, §. 4. ibi *Necnon eiusdem Ordinis Minimorum domos, &c.* vbi aduerte, quòd etiam intelligitur ibi illa clausula antecedens *Absque nostra, & tua, aut generalis Correctoris pro tempore existentis licentia speciali*. Nam dictio, Nec, est copulatiua & continuatiua, & repetit præcedentia in sequentibus, neque aliud importat, quàm Et non. Tusch. verb. Dictio, concl. 312. Vndè si possunt fratres de Generalis licentia bona immobilia extra Ordinem concedere, possunt etiam de eiusdem alienare: verbum enim Concedere extra Ordinem idem importat, quod Alienare, vt videri potest in §. 2. huius constit. & in bulla Ambitiosæ, quam pono num. 4. & in decreto nouissimo Congreg. Puto etiam esse concessum hoc priuilegium directè nobis ab eodem Iulio II. in constit. eius 1. §. 14. vbi ait, *quòd possimus frui omnibus gratijs, & priuilegijs quatuor Ordinibus Mendicantium concessis, & in posterum concedendis*. Et §. 25. eiusdem constit. ait, *quòd possimus transumptari facere omnia priuilegia concessa alijs Mendicantibus à quibuscumque Pontificibus, mutatis nominibus Pontificum concedentium, in nomen Iulij, & nominibus eorum, quibus sunt concessa, in nomen Minimorum*. Deinde ait *Ac quòd transumptum, seu transumpta huiusmodi taliter facta, & manu alicuius Notarij publici subscripta, ac sigillo alicuius Prælati ecclesiastici sigillata, Ordini Minimorum huiusmodi, ac illius personis, & fratribus pro tempore existentibus adeo vbique locorum suffragentur, ac si singula prædicta bulla, &c. fratribus ipsis Minimis, & eorum Ordini præfato, etiam sub Minimorum nomine, specialiter, & expressè indulta fuissent, ac pro eis principaliter emanassent*.

Thuscus.

3 Noto 2. quòd sex consulit Quar. in sum. bul. ver. Alienatio, num. 14. Commissarijs alienationum, & ponit etiam formam decreti, quæ omnia ibi videri possunt.

Quaranta.

4 Noto 3. quòd contra alienantes bona ecclesiastica adest extrauagans Pauli II. quæ incipit, Ambitiosæ, inter extrauag. communes, de reb. Eccl. non alien. quam refert etiam Cherub. tom. 1. bull. in Paulo II. constitut. eius 5. pag. 329. quæ sic habet. *Ambitiosæ*, & infra; *Omnium rerum, & bonorum ecclesiasticorum alienationem, omneq; pactum, per quod ipsorum dominium, concessionem, hypothecam, locationem, & conductionem vltra triennium, necnon in feu-*

Cherub.

in feudationem, vel contractum emphyteuticum, præterquam in casibus à iure permissis, ac de rebus, & bonis in emphyteusim ab antiquo concedi solitis, & tūc cum Ecclesiarum euidenti vtilitate, ac de fructibus, & bonis, quæ seruando seruari non possunt pro instantis temporis exigentia, hac perpetuò valitura constitutione fieri prohibemus; & tam qui alienat, quàm is, qui alienatas res, & bona prædicta receperit, sentētiam excommunicationis incurrat, &c. vbi ponit alias pœnas. *Trid.* Extat etiam decretum Concilij Trident. sess. 25. de refor. cap. 11. & sess. 22. de reform. cap. 11. *Cherub.* Extat etiam alia constit. Pauli IV. quæ incipit, Iniunctum, apud Cherub. tom. 1. bull. in Paulo IV. constit. 2. & Pij V. quæ incipit, Volentes, quam idem Cherub. tom. 2. bull. in Pio V. constit. 69. & aliam eiusdem, quam idem Cherub. constit. 98. quæ incipit, Etsi de singulis. Extat etiam decretum Congreg. Concilij de mandato Vrbani VIII. de quo dixi num. 1. in quo prohibetur omnis alienatio ad formam bullæ Pauli II. & cum pœnis in ea positis. Et nouissimè exiuit constitutio Vrbani VIII. quæ incipit Humanæ salutis, infra in eius constit. 7. in qua prohibet etiam dari in emphyteusim, vel feudum, vel vltra triēnium locari, quæ sic dari solita sunt.

5 Noto 4. circa intelligentiam huius extrau. Ambitiosæ, *Caietan. Quaranta. Filliuc.* quòd Caiet. in sum. ver. Excommunicatio, cap. 75. quem sequitur Quar. in summ. bullar. verb. Alienatio, num. 5. & Filliuc. tom. 3. tract. 44. ca. 1. q. 5. nu. 7. ait, quòd in extrau. Ambitiosæ prohibetur omnis modus alienandi, etiam in casu licito, & seruatis solemnitatibus, de quibus infra, inconsulto Romano Pontifice. Conceduntur tamen ibi tres casus, in quibus licitum est alienare, inconsulto Romano Pontifice. 1. est locationis, & conductionis intra triennium. 2. est emphyteusis habentis tres conditiones, scilicet in casibus à iure permissis, & de bonis solitis ab antiquo dari in emphyteusim, & cum euidenti Ecclesiæ vtilitate. Sed hic casus modò quò ad bona iurisdictionalia est omnino sublatus per dictam constit. Vrbani VIII. Humanæ salutis. 3. est alienationis fructuum, qui seruando seruari non possunt. *Nauar.* Nauarr. tom. 2. in comm. de alien. rer. Eccles. num. 2. vers. Secundò annoto, ait, quòd in dicta extrauag. permittitur alienatio rerum Ecclesiæ, inconsulto Romano Pontifice, in casibus à iure permissis, videlicet iusta de causa, seruata forma iuris communis. Permittitur etiam alienari consueta dari ab antiquo in emphyteusim cum euidenti Ecclesiæ vtilitate. Et denique permittitur alienatio rerum, quæ seruando seruari non possunt. *Zerola.* Itaque secundùm Nauarr. quem sequitur Zerola 1. p. prax. verb. Alienatio, num. 1. & 2. etiam post dictam extrauag. Ambitiosæ, licitum est alienare, inconsulto Romano Pontifice, in casibus à iure permissis. Secundùm Caiet. illud *Casibus à iure permissis*, non stat per se, sed est conditio eorum, quæ dari solent in emphyteusim. Opinio Nauar. certè videtur secundùm literam; at opinio Caiet. tutior est, vt ipse etiam ait, & practicatur in Curia, atq; adeo omnino amplexanda.

6 Noto 5. quòd casus à iure permissi, in quibus licitum est alienare, sunt quatuor. 1. est necessitas, vt si debita vrgeant, & de fructibus satisfieri non possit. 2. est vtilitas, vt res melior habeatur, ad quam reducitur fabricatio Ecclesiæ, vel Monasterij si non sit capax sufficienter. 3. est pietas pro redimendis captiuis, ad quem reducitur cibatio pauperum tempore famis. 4. est incommoditas, vt quia res alienanda est magis damnosa, quàm vtilis. *Glossa. Syluest. Quaranta. Nauarr.* Ita Glossa in summ. cap. 1. 12. q. 2. Syluest. verbo Alienatio, q. 1. num. 2. Quar. in sum. bull. ver. Alienatio, num. 3. Nauar. de reb. Eccl. non alien. num. 3.

7 Noto 6. quòd ad alienandum requiritur non solùm causa licita, nimirum vna ex illis quatuor dictis nu. 6. sed etiam solemnitas iuris. Solemnitas autem iuris requirit quatuor. 1. est tractatus de alienatione, qui fit hoc pacto. Congregatis fratribus omnibus localibus, & vocalibus in locum Capituli ad sonum campanulæ, superior Prælatus proponit causam talis conuocationis, V.G. quòd Monasterium onustum est graui ære alieno, & quòd nullo pacto soluendo est, nisi vendatur talis domus, &c. & ideo eos ibi cōuocauit ad determinādum, quid faciendum sit, ideo vnusquisq; suam proferat sententiam. *Quaranta. Syluest. Rodriq.* Ita Quar. in sum. ver. Alienatio num. 4. Sylu. eodem, q. 2. num. 3. Rodriq. tom. 1. quæst. reg. q. 27. ar. 2. & habetur in cap. Sine exceptione, 12. q. 2. & in cap. 1. §. Quia verò, de reb. Eccl. non alien. in 6. Vbi aduerte, quòd si aliqui fratres vocales essent infirmi, vel extra Conuentum, non per hoc desineret Capitulum posse facere dictam alienationem, sufficit enim, quòd ad deliberandū adsint in Capitulo ex tribus partibus duæ. Vigliag. de reb. Eccles. malè alienat. p. 1. cap. 3. num. 3. 2. quod requiritur de solemnitate, est consensus Capituli, seu maioris partis illius. *Vigliag.* Vigliag. loc. cit. num. 1. & habetur in cap. Ea noscitur, §. Respondemus, de his, quæ fiunt à Præl. Et in cap. 1. de his, quæ fiunt à maiori par. Cap. & cap. fin. eod. tit. Quod enim à maiori parte factum est, à toto Capitulo factum censetur, leg. Aliud est, §. Refertur, ff. de regul. iur. vbi dicitur, *Refertur ad vniuersos, quod publicè fit per maiorem partem.* Et iste consensus non sufficit, *Rodriq. Glossa. Panormit. Cruz.* quòd sit tacitus, sed debet esse expressus. Rodriq loc. cit. versu Et aduertendum. Glossa in cap. Continebatur, de his, quæ fiunt à Præl. ver. Contradicente. Panorm. cap. 1. eiusd. tit. num. 3. Cruz lib. 1. de statu Relig. cap. 4. dub. 3. concl. 2. cond. 4. 3. requiritur auctoritas Superioris, nimirum Abbatis in Ecclesijs sibi subiectis, & Prouincialium in Ecclesijs Mendicantium. Quar. loc. cit. nu. 4. Sylu. num. 2. Rodriq. loc. cit. qui etiam aduertit, quòd si Monachorū maior pars dissentiret, Prælatus autem consentiret alienationi, non valeret dicta alienatio, sicut nec possent Monachi, dissentiente Præside nte, alienare, quia non solùm requiritur consensus fratrum, sed etiam Prælatorum auctoritas, quæ si non interueniat, non valebit alienatio. 4. requiritur subscriptio singulorum, saltem per Notarium. Quar. Sylu. loc. cit. Habetur in cap. 1. & cap. Tua nuper. de his, quæ fiunt à Præl. vbi Panorm.

8 Si quæras, an minor pars, quæ alienationi non consensit, subscribere teneatur determinationi factæ à maiori parte.

℞. Si quod est determinatum, est euidenter in præiudicium, & damnum Ecclesiæ, tunc tenetur minor pars non subscribere, quia subscribendo videretur consentire, & sic incurreret in pœnas contra alienantes. Habetur expressè in cap. Si quis presbyt. de reb. Eccl. alien. vbi Panorm. num. 1. *Panorm.* Immo potest & debet dicta minor pars contradicere, & appellare ad Superiorem. Habetur dicto cap. Si quis, §. Sed etiam. Immo vnus solus contradicere potest, & ad Superiorem appellare, qui Superior, causa cognita, si appellans verum dixisse fuerit repertus, debebit determinatum à maiori parte rescindere. *Vigliag.* Vigliag. de reb. Eccl. malè alienat. p. 1. cap. 4. Panor. dicto cap. Si

Si

Glossa. Si quis presbyt. numer. 1. & 6. Sed vt contradictio minoris partis valeat, debet proponere quid rationabile, & illud probare, vt Glossa in sum. cap. 1. de his, quæ fiunt à maior. par. vbi Panor. numer. 5. Et nota, quòd non tenetur probare suam contradictionem coram maiori parte, quæ est illi suspecta, sed coram Superiore, vel arbitris, si Superior esset absens, & negotium vrgeret. Panor. loc. cit. num. 12.

9 Sed quæres. Aliquis de Capitulo non vult consentire alienationi factæ à toto Capitulo, sed ne sibi Prælatum infensum reddat, cuius contemplatione talis alienatio determinatur, non vult appellare ad Superiorem, neque etiam contradicere expresè, saluabit ne conscientiam suam, & euitabit ne pœnas contra alienantes?

℞. Quòd iste nolens consentire, licèt non teneatur appellare, tenetur tamen expresè contradicere, & facere quantùm potest, vt illa determinatio alienandi rescindatur alioquin non euitabit neque pœnas, neque peccatum. Et ratio est, quam affert Panor. Panor. in cap. 2. de his, quæ fiu. à Præl. sine cons. num. 9. quia quilibet de vniuersitate debet votum suum exprimere in concernentibus factum vniuersitatis ex debito officij, arg. cap. 1. de his, quæ fiu. à mai. par. Cap. Is autem, qui tenetur loqui, & tacet, habetur pro consentiente. Quod etiam docet idem Panormit. Panor. in c. 1. de his, quæ fiu. à mai. par. nu. 13. & est Innoc. dictum singulare Innoc. in cap. 1. de his, &c. nu. 4.

10 Noto 7. quod fructus, & bona, quæ seruando seruari non possunt, de quibus concedit bulla, quòd possint fieri alienationes, sunt res mobiles minimè pretiosæ, vel quæ non durant triennio, vel vsu consumuntur, & non fructificant, quales sunt vestes non pretiosæ, fructus, & aliæ res mobiles, vel se Nauarr. mouentes, & non fructificantes. Ita Nau. comm. Panor. de alien. rer. Eccl. to. 2. nu 4. Panor. in cap. Nulli, de reb. Eccl. alien. nu. 8 Hæc autem bona secundum ius commune possunt per solum Prælatum, sine Conuentu, aliqua ratione sufficienti id suadente, aliePanorm. nari. Ita Panorm. dicto cap. Nulli, num. 8. Arnul. Armilla. verb. Alienatio, num. 3. Cruz lib. 1. de stat. Relig. Cruz. cap. 4. dub. 3. concl. 1. Sed in nostra Religione, si sint alicuius momenti, requiritur consensus Capituli; Correct. num. 50.

11 Si quæras, vtrum pecunia sit de his, quæ seruando seruari non possunt.

Panor. Syluest. Quaranta. ℞. Affirmatiuè. Panor. loc. c. num. 11. Sylu. ver. Alienatio, num. 7. Quar. eod. nu. 25. Nam pecunia de se non fructificat. Si verò pecunia esset in magna quantitate, vel esset destinata ad emenda bona immobilia, & fructificantia, tunc debet connumerari inter bona immobilia seu mobilia pretiosa, Sylu. & Quar. loc. cit.

12 Noto 8. quòd bona mobilia pretiosa, de quibus prohibet constit. Ambitiosæ fieri alienationem, sunt ea mobilia, quæ seruando seruari possunt, vt vasa aurea, argentea, vestes pretiosæ, quę longè distant ab interitu, & commodè seruari possunt, gemmæ, & his similia; grex etiam ouium, aut caprarum, de cuius fructibus emolumenta, & redditus percipere consueuit Ecclesia, aut Monasterium. Licèt enim possint vendi arietes, agni, hirci, non tamen licet alienare totum gregem. Ita Mol. tom. 2. de contrac. disp. Molina. 465. num. 4.

13 Et aduerte, quòd ea, quæ alienari non possunt, neq; etiam possunt pignorari, nisi in extrema, & vrgenti necessitate, præsertim si obligarentur ad tantum, quantum valerent. Quar. loc. cit. nu. 27. Mol. loc. cit. disp. 466. num. 1. Nald. in sum. ver. Alienare, nu. 3. neque super his potest constitui census, neque de eis fieri compromissum. Nald. ibid. Quaranta Molina. Naldus.

14 Noto 9. quòd si fiat contractus alienationis, saluo assensu Romani Pontificis, & antè impetrationem tradatur possessio, incurretur in pœnas huius extrau. Nauar. tom. 1. consil. lib. 3. de reb. Eccl. alien. conf. 1. Quar. in sum. bull. ver. Alienatio, numer. 9. Nald. ver Alien. numer. 8. cum sit protestatio contraria facto. Nisi bona fides excusaret, vt notat idem Quar. loc. cit. vel nisi fiat protestatio, reseruando assensum directi Domini, etiam in actu traditionis, vt limitat De August. ad numer. 9. Quar. lit. B. Nauar. Quaranta Naldus.

15 Noto 10. quòd dispositio huius extr. non procedit in rebus immobilibus exiguis, vt in terrulis non excedentibus valorem 25. ducatorum aureorum, vt Nald. in sum. ver. Alienare, nu. 5. & ver. Prælatus, num. 7. Et addit ita fuisse responsum à sacra Congr. Episcopo Fauentino, anno 1601. Ita etiam Quar. nu. 41. qui affert declar. sacræ Congr. de anno 1596. 19. Decembr. dicens, *sacra Congregatio Conc. censuit, neque constit. Pauli II neque Concil. Trid. decretum derogasse dispositioni ca. Terrulas, 12 q. 2.* Sed quò ad valorem melius Filliucc. tract. 44. cap. 4. n. 4. tom. 3. de alien. id relinquendum, ait, arbitrio boni viri, considerantis facultates Ecclesiæ tem porum, locorum, & rerum qualitates. Tria tamen debent concurrere, vt dictæ terrulæ possint alienari, inconsulto Romano Pontifice. 1. quòd sint exiguæ. 2. quòd non sint Ecclesiæ vtiles. 3. quòd adsit aliqua causa iusta ex dictis nu. 6. Naldus. Quaranta Filliuc.

16 Si quæras, an solus Superior, vel alius Prælatus Conuentus possit repudiare rem immobilem Ecclesiæ legatam.

℞. Panor. in cap. Tua nuper, de his, quæ fiunt à Præl. num. 9. fine. rem esse dubiam; ipse tamen videtur inclinare cum Federico de Senis consi. 9. quòd possit repudiare; quia dominium non est acquisitum Ecclesiæ ante acceptationē; vnde repudiando potiùs dicendus est non acquirere, quàm alienare. Ius autē requirit solemnitatem in alienando, non in non acquirendo. Hanc opinionem tenet, & multis probat Sanch. lib. 6. de matrim. disp. 4. num. 11. 12. insistendo in hoc, quòd legatum Monasterio relictum, antequam acceptetur, non est Monasterio incorporatum. Et quamuis à morte testatoris, præsertim si est in specie, transeat in dominium legatarij, hoc tamen dominium imperfectum est, cum solùm se teneat ex parte rei, non ex parte legatarij, qui potest illud nolle: Vnde quando dicitur, quòd legatum transit in dominium legatarij, intelligitur, si legatarius illud acceptauerit, vel non repudiauerit; nam si repudiat, fingitur dominium non transisse. Ita etiam Io. Valer. diff. 25. nu. 2. Puteus decis. 509. Scotus in select. bull. theor. 2. versu Sed hic grauis. Contrarium censet Azor. tom. 2. lib. 9. cap. 1. quæst. 12. Nald. ver. Alienare, numer. 5. & ver. Prælatus, num. 7. Filliucc. tom. 3. tract. 4. cap. 4. num. 34. Videatur Rodriq. to. 1. quæst. regul. quæst. 27. art. 3. versu Secundò est aduertendum; vbi ait, quòd licèt hoc de iure communi Prælatus facere non posset, posset tamen per priuilegium, quod affert, Iulij III. Certè 1. opinio mihi magis placet, præsertim si legatum sit cum aliquo onere, licèt concedam, Prælatum sine iusta causa id facientem peccare, quia tenetur bonum suæ Ecclesiæ procurare. In praxi tamen, maximè Panor. Fed. de Sen. Sanchez. Io. Valer. Puteus. Scotia. Azor. Naldus. Filliuc. Rodriq.

inter Regulares, consulerem semper 2. si præsertim Prælatus est temporaneus.

17 Si quæras, an solus Superior, absque consensu Cap. possit incidere arbores, quæ sunt in villis Conuentus,

℞. Incisio arborum potest fieri multis modis. Possunt enim incidi arbores, quia nimis densæ, & nimis sunt inter se vicinæ, & rarefieri non solùm in se, sed etiam respectu aliarum. 2. possunt incidi arbores infructuosæ, & vmbratiles, & loco earum reponi arbores fructiferæ, & faciem loci mutare. 3. possunt incidi arbores fructiferæ veteres, vt loco earum reponantur nouæ eiusdem, vel similis qualitatis, 4. possunt incidi arbores nemoreæ, vt, relictis radicibus, iterum crescant, & renouentur, seu arbores cæduæ. 5. possunt incidi arbores fructiferæ, sed respectu loci in parua quantitate, & paruæ æstimationis, 6. possunt incidi arbores fructiferæ, & infructiferæ in magna quantitate.

18 In 1. casu nullum adest delictum, nec consequenter vlla pœna, nam illa cæsio arborum est vtilis, & bona; sicut enim nimia raritas arborum nocet fructui eius quærendo, ita nimia densitas nocet arboribus, & fructui ab eis ferendo, vt patet, præsertim in oliuis. Ita Nau. lib. 3. consil. de reb. Eccl. alien. cons. 6. num. 2. Rodriq. tom. 1. q. reg. q. 27. artic. 4. Quaranta in sum. ver. Alienatio, num. 33. *Nauarr. Rodriq. Quarant. Filliuc.*

19 In 2. casu non posse, docet Filliuc. tom. 5. tract. 44. cap. 4. nu. 17. Quia hoc esset actum dominij exercere, & Prælatus absq; consensu Cap. nullum dominium habet neq; vtile, neq; directum; cap. Fraternitatem, de donat. sed si adsit recta intentio, & nemus sit paruum, aut mediocre, & non ad amœnitatem seruetur, & fiant ea, quæ ad illud fructiferum reddendum, secundùm agriculturæ leges, sunt necessaria, puto posse Prælatum id ex se solo facere; nam reddit fundum magis appretiabilem, nec hoc est dominium vllum exercere, cum non ad libitum fundo vtatur, sed secundùm rectum iudicium rationis Monasterij bonum intendens; vnde licèt nullum habeat in rebus Monasterij dominium, vt dictum est, est tamen illarum Procurator, vt dicitur dicto cap. Fraternitatem, & Procurator conditionem Ecclesiæ meliorare potest, ibid. Si ergo euidenter melioret, non eget Capituli consensu. Ita Rodriq. tom. 1. q. reg. q. 27. art. 4. Nau. lib. 3. consil. de reb. Eccles. alien. cons. 6. nu. 2. Quar. in summ. bull. ver. Alienatio, num. 33. Consulo tamen Prælatis regularibus, vt consensum Capituli obtineant ad vitandas lites. *Rodriq. Nauarr. Quaranta.*

20 In 3. casu facit rem vtilem, & secundùm regulas agriculturæ; vnde nullam culpam, neq; pœnam incidet. Quar. loc. cit. *Quarant.*

21 In 4. casu nota, quòd arbores cæduæ sunt illæ, quarum totus, vel præcipuus fructus in incisione consistit, quales sunt tantùm vtiles ad lignandum. Filliuc. loc. cit. num. 11. vnde si sylua, vel nemus aliquod sit solitum cædi determinato aliquo tempore, vel in toto, vel in parte, poterit Prælatus, adueniente tempore, illud cædi facere, obseruatis, quæ in alijs cæsionibus secundùm temporis, quantitatis, & modi conditiones fuerunt obseruati solita. Ita Quar. loc. cit. & Filliuc. num. 12. *Filliuc.*

22 In 5. casu, si Prælatus vnã, vel duas arbores fructiferas in fundo, in quo sunt multę alię similes arbores, incideret, non per hoc incurreret in pœnas contra alienantes, quia censentur parua materia, secus tamen esset, si arbores illæ essent maximæ æstimationis, vel quia nullę similes reperiantur, vel non tam grandes: vel propter aliam rationem. Et hoc etiamsi fructiferæ non sint, sed vmbratiles, vt si incideret arborem fabæ græcè, quæ est in platea huius Conuentus Iesu Mariæ, vel luxurianiis alicuius hæderæ, amœnissimam vmbram æstiuo tempore causantis. Ita Filliuc. loc. cit. q. 10. num. 11. versu Quartò colligitur. *Filliuc.*

23 In 6. casu incideret Prælatus in pęnas contra alienantes; quia cum alienatio sit rei subsistentis, & immobilis à se dominij abdicatio; & arbores, quæ iàm solo radices conceperunt, sint res subsistentes, & immobiles, non solùm ex iuris æstimatione, sed etiam ex communi omnium sensu, & consuetudine, non est dubium, quòd eas scindere est alienare. Filliuc. loc. cit. num. 7. Et pro arborum incisione refert notabilem decisionem Rotæ Farin. p. 2. decis. 553. in qua determinatur, quòd ad incurrendas pœnas extrau. Ambitiosæ, requiritur non solùm, quòd incisio arborum sit in magna quantitate & quòd arbores sint destinatæ ad afferendum fructum annuum, & quòd non sint cæduæ, sed etiam requiritur, quòd deterioratio fundi sit notabilis. *Filliuc. Farinac.*

24 Si quæras etiam, an prędia, quæ alternis tantùm annis fructum ferunt, possint vltra triennium locari, vt oliuæ, &c.

℞. Posse locari in sex annos, & si prędium solùm tertio quoque anno fructum ferat, ad nouenniũ. Ita Nauarr. tom. 2. comm. de alien. num. 21. 22. Azor. p. 2. lib. 9. cap. 2. q. 2. Quar. ver. Alienatio, num. 18. Filliuc. tract. 44. cap. 2. q. 3. num. 8: Scort. in select. bull. theorem. 115. versu Sed quid. Et ratio est, quia annus in locatione non taxatur ex simplici decursu temporis, sed ex decursu cum prouentu fructuum. Quare vbi fundus alterno, vel tertio quoque anno fertilis est, biennium, aut triennium pro annuo tantùm spatio computatur, atque ita prædium, quod in sex, vel nouem annos locatur, si hoc toto tempore tres tantùm fructus ferat, verè in tres annos locatur vtiles, & feraces. *Nauarr. Azor. Quarant. Filliuc. Scortia.*

25 Et aduerte secundum graues Doctores, quòd possunt res Ecclesię locari vltra triennium, & ad longissimum tempus, etiamsi singulis annis fructificent, modò in instrumento locationis apponatur conditio, quòd vtile dominium rei locatæ apud locatorem remaneat. Nam ratio quare locatio vltra triennium prohibetur, est quia videtur esse quædam alienatio; quæ ratio cessat, quando apud locatorem remanet dominium vtile, cum enim alienatio sit dominij alicuius translatio, hic autem nullum transferatur, sed sola commoditas, non potest esse alienatio; atque ita docet Bald. in c. Quæ in Ecclesiarum, de const. nu. 16. vbi Fel. nu. 87. versu Sexta declaratio, & Io. de Arnono sing. 72. *Baldus. Felinus. Io. de Arnon.*

26 Aduerte tamen, quòd non possunt fieri locationes ad sex, vel nouem annos cum hac clausula, vt tot sint locationes, quot triennia, & vt, finito primo triennio, tunc facta sit noua locatio. Quia est in fraudem const. Ambitiosæ. Quar. ibid. Filliuc. loc. cit. cap. 3. num. 9. Felin. cap. Quæ in Eccles. de constit. num. 87. An autem locatio illo modo facta sit omnino inualida, vel solùm sit inualida pro excessu triennij, & pro primo triennio valida sit, dubitant Doctores. Omnino inualidam dicunt Azor. p. 2. lib. 9. cap. 2. q. 4. Vasq. de reddit, cap. 2. §. 1. dub. 5. Quia est in fraudem constit. Validam autem esse pro primo triennio dicunt Quaran. loc. cit. Molin. tom. 2. disp. 467. num. 1. quia in separabilibus, vtile *Quarant. Filliuc. Felin. Azor. Vasq. Quarant. Molina.*

per

per inutile non vitiatur, per reg. Vtile, quæ est 37. de reg. iur. in 6. At hic optimè separari potest tempus à iure permissum à tempore prohibito Non potest autem hoc tempus separari, si simpliciter, & vnico contractu fiat locatio ad quinquennium, vel septennium, V. G. & ideo tota locatio ruit, quia omnino inualida contra bullam. Mol. loc. cit. num. 2. Quar. loc. cit. Vbi autem esset consuetudo locandi vltra triennium, quia quò ad hoc non fuisset ibi recepta const. Ambitiosæ; possent sine dubio fieri dictæ locationes vltra triennium vsque ad nouennium. Rebell. de obl. iust. lib. 14. q. 6. num. 2. Molina. Quaranta Rebell.

CONSTITVTIO X.

Excommunicat impedientes, & molestantes eos, qui ex seculo ad Religionem confugiunt.

IVLIVS PAPA II.

In quodam priuilegio concesso Monachis Ordinis S. Benedicti Congregationis B. Mariæ montis Olìueti, quod incipit, Etiamsi ad vniuersos, anno Domini 1507. pridie Nonas Iulij, Pontificatus sui anno 4. inter alia.

Impediétes ad Religionem venientes excommunicantur.

Concessit, & prohibuit, ne aliqui, cuiuscumq; status, gradus, vel conditionis existant, personas, quæ de iure communi Religionē ingredi non prohibentur, ex seculo fugientes, & ad conuersationem huiusmodi Congregationis venire cupientes, verberibus, aut violentijs quibuscumq; impedire, vel prohibere, aut à Monasterijs, & locis Congregationis Monachorum S. Benedicti euellere, aut extrahere, iniuriam ingredi volentibus, aut recipientibus irrogando, seu eos molestando, audeant, vel præsumant. Contrarium verò facientes ipso facto sententiam excommunicationis incurrant, dum tamen, cum hoc præsens statutum fuerit eis ad notitiam deductum, non destiterint à prædictis, à qua non possint, præterquam in mortis articulo, nisi per Sedem Apostolicam beneficium absolutionis obtinere.

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 Nota quòd hæc constitutio ponitur hic in summa à Passar. fortè quia eam habere non potuit, vel quia continebat aliqua, quæ ad nos nihil spectabant. Et aduerte, quòd similem prohibitionem sub ijsdem pœnis fecit Eugenius IV. pro Congreg. Cassinensium, vt refert Rodriq. in suo bull. in Eugenio 4. bulla 7. §. 14. Seu potiùs dic, quòd est hæc eadem, licèt hic fortè impressoris incuria proponatur sub nomine Iulij II. Certè Rodriq. tom. 3. quæst. regul. q. 14. art. 3. hanc eamdem prohibitionem refert sub nomine Eugenij IV. & citat Passar. hoc loco; eodem modo refertur in comp. Casarub. ver. Nouitius, num. 28. Rodriq. Rodriq. Casarub.

2 Qui sint de iure communi prohibiti ingredi Religionem, vide to. 1. Religiosi q. 1. cap. 25. §. 3. pag. 305. Et nota, quòd non memini, me vidisse alio loco, quòd impedientes viros ingredi Religionem anathemate feriantur. Nam Trid. sess. 25. cap. 18. de Regul. solùm loquitur de fœminis, vt probo cum Suar. Sanch. Ledes. tom. 1. Religiosi, q. 1. cap. 29. concl. 2. versu Noto 1. Vide etiam à concl. 5. vsq; ad finem cap. Et aduerte, quòd ista excommunicatio ante monitionem est comminatoria, post monitionem latæ sententiæ. Trid.

CON-

CONSTITVTIO XI.

Concedit multa Ordini Eremitarum S. Augustini, præsertim quòd fruatur omnibus priuilegijs concessis alijs Ordinibus Mendicantium.

IVLIVS PAPA II.

Dilecto filio F. AEgidio Ordinis Eremitarum S. Augustini Priori generali, salutem, & Apostolicam benedictionem.

T si ad bene merendum, tum de vniuersa Religione, tum præcipuè de Augustiniana, cui tu praes, propensi magnoperè simus; libellus tamen, quem de Ecclesiæ incremento edidisti, fecit nos ad res, vel tuas, vel tui Ordinis longè propensiores.

Concedit facultatē sumendi Conuentus. Vide sup. in eiusdē con st c. t. 1 § 20. & cōst Pythi. § 9 ou 48 49. & nota hoc particulare de Parochijs.

§. 1. *Cùm igitur superiori anno per nostras literas quædam Religioni tuæ concesserimus, inter quæ id erat, vt loca oblata tu, fratresque tui, tam qui sunt, quàm qui erunt, capere pro Religione possetis. Nunc per has nostras ea, quæ concessimus, clariùs declaranda duximus: Eamdemque locorum suscipiendorum facultatem ad alia quæcumque loca, domos, Ecclesias (etiam parochiales) ac cuiuscumque sint Ordinis, aut conditionis suscipiendas, extendimus, damusque proprio tam motu, quàm scientia, atque de plenitudine potestatis, vt hæc omnia capere possitis, facta vobis potestate tam per literas, quas supra memorauimus, quàm per harum concessionem, declarationemque literarum. Licere igitur vobis perpetuò decernimus hæc omnia posse capere absque alia Sedis Apostolicæ concessione. Non obstante piæ mem. Bonif. VIII. constit. prohibente noua loca ædificari.*

Concedit omnia priuilegia Mendicantiū.

§. 2. *Confirmauimus etiam priuilegia Religionis vestræ per easdem literas. Quod planè tam de ijs omnibus intelligimus, quæ vestrum Mare magnum continet, quàm de alijs omnibus Apostolicis concessionibus, quarum apud vos aut Apostolicæ literæ, aut authentica exempla seruantur. Confirmamus & priuilegiorum communionem, quam fel. rec. Sixtus prædecessor noster fecit inter vos, Mendicantesque alios; decernimusque ac volumus, quicquid vsque in hanc diem Ordini Minorum, aut Prædicatorum, aut Carmelitanorum, aut Seruorum concessum ab Apostolica Sede est, & quicquid in futurum concedetur, vobis concessum esse, fratresque tuos eisdem concessionibus perpetuò vti posse, perinde ac si vobis nominatim concessa essent.*

§. 3. *Dedimus præterea tibi potestatem sacrandi, benedicendique corporalia, vestes, & ea, quæ sacris vsibus necessaria sunt. Quo quidem munere tam te, quàm qui pro tempore erunt aut Generalis, aut Vicarius, fungi posse decernimus.*

Dat potestatem benedicēdi res sacras. Vide 2 p. nostri Rit. not. 1.

§. 4. *Vt verò exeuntium ab Ordine tuo motibus occurramus, confirmamus in primis fel. rec. Martini prædecessoris nostri decretum, vt nemo è tuo Ordine ad aliquem aliorum Ordinum, occasione arctioris Regulæ, transire possit. Volumusque vt quisquis in tua Religione professus, siue ad sacros ordines promotus in ea fuerit (quam rem professionis loco & esse, & haberi statuimus) habitum dicti Ordinis relinquere, aut mutare non possit, nisi missionem, literasque à Generali Ordinis obtinuerit: Quod tam de ijs, qui hactenus exierint intelligi volumus, quàm de his, qui in posterum exituri sunt, etiamsi Apostolicas literas obtinuerint.*

Nullus potest ex isto Ordine transire.

§. 5. *Ne verò proteruis relinquatur litigandi, repugnandiuè locus. Si quis eorum exeuntium causam in Romana Curia super ea re committi hactenùs obtinuerit, aut in posterum obtinebit, vbi ad inhibendum, aut alia huiusmodi agendum itum fuerit, motu, scientia, & potestate prædictis, lites huiusmodi ad nos auocamus, atque omnino extinguimus. Statuentes, aequè valere hoc decretum nostrum, ac si iudicum nomina atque alia omnia, quæ supra commemorata sunt, hic satis expressa essent, etiamsi sacri*

Auocat ad se lites.

Pala-

Palatij Apostolici Auditores existerent. Volumusque vt quicquid super hac re fiet, aut factum sit, etiamsi causam aut nos, aut Apostolica commiserit Sedes, pro infecto omnino haberi.

Decretũ irritans. §. 6. *Irritum praeterea esse, atque inane quicquid super his Apostolica, siue alia quauis auctoritate secus contigerit aut agi, aut attentari.*

Fratres exeuntes §. 7. *Fratres verò, qui ita exierint, quocumque induti habitu sint, mandamus, vt capi cures, ad Religionemque vestram redire quacumque ratione compellas.* capi mandat.

Transumptis fidem adhiberi iubet. §. 8. *Denique fidem adhiberi mandamus, non modò nostris his literis, verum etiam & earum exemplis, modò Praelati, aut Notarij alicuius signo obsignata fuerint. Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 17. Iunij, 1508. Pontific. nostri anno 5.*

CONSTITVTIO XII.

Declarat, quomodò sit intelligenda communicatio priuilegiorum inter Ordines Minorum, & Praedicatorum.

IVLIVS PAPA II.

Venerabilibus fratribus Salamantino, Pascen. & Corduben. Episcopis, & eorum cuilibet salutem, & Apostolicam benedictionem.

Liàs ad supplicationem charissimi in Christo filij nostri Ferdinandi Regis, & infrà.

§. 1. *Quòdque in praedicta priuilegiorum, gratiarum, & indultorum praefatorum communicatione, tam vniuersaliter per praedecessores nostros toti Ordini Minorum, quàm etiam per nos particulariter praedictorum Regnorum fratribus facta, vt ea, quae ad absolutionem, dispensationem, vel aliàs ad Priorem generalem, seu Magistrum Ordinis Praedicatorum spectant. Ad Ministrum, vel Vicarium generalem fratrum Minorum pertineant, & ea, quae ad Priores conuentuales, idest Praelatos singularum domorum Ordinis Praedicatorum, & eorum Vicarios similiter spectant, ad Guardianos, & eorum Vicarios Ordinis Minorum. Et ea, quae ad Priores, seu Vicarios, vel Subpriores, Prouinciales, idest Praelatos, qui medij sunt, quocumque nomine censeantur, vel vocentur, inter dictum Generalem, seu Magistrum Ordinis, & Priores conuentuales, eorumque Vicarios simili modo spectant, ad Ministros, & Vicarios prouinciales, ac Custodes, qui etiam medij sunt inter Ministrum, & Vicarium generalem, & Guardianos, eorumque Vicarios similiter pertineant. Et sicut de potestate Praelatorum, scilicet de Praelatis ad Praelatos dictum est, ita de Congregationibus vnius ad Congregationes alterius Ordinis: Et de fratribus priuatis, idest sine Praelatura, ad fratres priuatos: Et de festiuitatibus ad festiuitates, in his casibus, in quibus Congregationibus, vel fratribus priuatis, aut festiuitatibus, vnius Ordinis aliquid conceditur, Congregationibus, fratribus priuatis, ac festiuitatibus alterius Ordinis nunc, & pro tempore respectiuè concessa intelligantur. Ita quòd ea, quae in honorem SS. Dominici, Petri mar. Thomae de Aquino, Catherinae de Senis, fratribus, vel locis Praedicatorum sunt concessa, omnia, illa fratribus Minoribus praefatis, eorumque locis in festiuitatibus SS. Francisci, Antonij, Ludouici, Bernardini, Bonauenturae, Quinque martyrum dicti Ordinis, qui apud Marrochum martyrij coronam adepti sunt, & S. Clarae, & in alijs festiuitatibus dicti Ordinis Minorum, licèt sint in maiori numero, quàm festa Praedicatorum, sint, & intelligantur concessa, ad tollendam quamcumque haesitationem, & indè fortè ortum scrupulum, auctoritate, & tenore praefatis declaramus. Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 1. Iunij, 1509. Pontif. nostri anno 6.*

Concessa Generali Praedicatorũ quò ad absolutiones. &c. intelliguntur concessa Generali Minorum, &c.

CIR-

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 NOto, quòd in ista constit. declarat Pontifex, quomodò intelligatur communicatio priuilegiorum, quæ est inter Mendicantes, exemplo enim Prædicatorum, & Minorum possunt reliquæ Religiones, communicationem habentes, priuilegia ijs concessa sibi proportionaliter applicare, vt docet Passar in marg. ad istud priuil. & Rodriq. tom. 1. q. reg. q. 55. art. 20. Et sic possumus omnibus priuilegijs concessis Prædicatoribus in die S. Dominici, & Minoribus in die S. Francisci vti, & frui in die S. P. N. Francisci de Paula; & similiter quando canonizabitur aliquis alius Sanctus ex nostra Religione, vt breui speramus B. Gasparum de Bono, in illius festo frui, & vti poterimus omnibus priuilegijs concessis Minoribus, & Prædicatoribus in diebus SS. Antonij de Padua, & Petri mar. &c. Potest etiam noster generalis Corrector frui priuilegijs concessis, & concedendis Magistro generali Ordinis Prædicatorum, & nostri Prouinciales, & Correctores, & Vicarij vti, & frui omnibus priuilegijs concessis, & concedendis Prouincialibus, Prioribus conuentualibus, & Vicarijs Ordinis Prædicatorum. Et sic de alijs fratribus priuatis.

Passarell. *Rodriq.*

2 Et aduerte hic pro semper, quòd quæ dicuntur causa exempli non restringunt dispositionem generalem, V. G. ista constitutio loquitur de fratribus Prædicatoribus, & Minoribus, non per hoc tamen restringitur solùm ad ipsos, sed intelligitur de omnibus Mendicantibus. Ita Aufrer. ad decis. Capellæ Tholos. q. 485. & ad id citat cap. 1. Ne Clerici, vel Monachi. Et aduerte etiam, quòd nomine Monachorum veniunt etiam omnes Religiosi regulares, & etiam Canonici regulares, præsertim in fauorabilibus, nisi aliud ex dispositione manifestè constet, quòd solum de Monachis intelligatur. Ita Abbas in cap. Ex parte, num. 1. de postul. Glossa in cap. Canonica, de sent. exc. verb. Duximus extendendum.

Aufrerius. *Abbas.* *Glossa.*

CONSTITVTIO XIII.

Concedit Generali, vt possit priuilegia declarare. Quòd confessionalia sine licentia Superioris non valeant. Et quòd tertiariæ collegialiter viuentes possint tria vota emittere.

IVLIVS PAPA II.

Dilecto filio Thomæ de Vio Caietano generali Magistro Ordin. Prædic. salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1.

Generalis potest priuilegia declarare.

COnsiderantes, quòd multa tibi in tanta cura accidere possunt, quæ sanctæ Sedis auxilium, & benignitatem requirunt, illis duximus de Apostolicæ Sedis plenitudine succurrendum. Itaque volumus, & tibi concedimus, quod si in constitutionibus Ordinis Prædicatorum, aut circa priuilegia, indulta, gratiasque, & exemptiones ab ipsa sancta Sede illi concessa, & concedenda, concessas, aut concedendas, quæ etiam, & quas harum tenore, & eiusdem Sedis auctoritate confirmamus, aliqua ambiguitas emerserit, tu illam (quò ad serenitatem illarum conscientiarum, quæ tibi subiectę sunt dumtaxat) possis auctoritate Apostolica declarare.

Confessionalia sine consensu Superiorum non valent.

§. 2. *Insuper, vt ipsius Ordinis Præsidentes vultum pecoris sui agnoscere queant, nolumus, personas Ordinis eiusdem confessionalibus, vel indulgentiæ literis, etiam per sanctam Sedem emissis, vel emittendis (nisi consensu tuo accedente, & eo durante) gaudere possint.*

§. 3. *Et insuper quòd mulieres prædicti Ordinis, quæ sorores de pœnitentia nuncupantur, & collegialiter viuunt (si tibi placuerit, & illæ hoc cupiant) ex benignitate Apostolica tria vota Religionis in manus tuas, aut illorum, quos ad hoc duxeris deputandos, emittere licitè valeant.*

Tertiariæ possunt emittere tria vota Religionis. Vide const. 14. §. 3. eiusdem & 4. Sixti IV. §. 7. n. 30.

§. 4. *Binos præterea fratres tibi de more socios, quorum vnus Prouincialis Terræ sanctæ, alter Scriba esse solet, qui laboribus pro tanta Religione susceptis impediti, studiorum exercitijs commodè interesse non possunt (si aliàs scientia sunt idonei, & eos gradus, ac honores non habeant) ad Baccalaureatus, & Magisterij theologiæ gradus, & honores valeas promouere. Hæc tibi prædicta Sedis auctoritate sic concedimus, vt etiam eadem simili auctoritate tuis successoribus indulgeamus.*

Sotij Generalis Prædicatorũ possunt ad Magisterium promoueri.

§. 5. *Non obstantibus præmissis, constitutionibus, & ordinationibus, ac statutis, & con-*

Derogat contrarijs.

& consuetudinibus dicti Ordinis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis: priuilegijs quoque, & indultis, ac literis Apostolicis, etiam in forma Breuis, illi Ordini, aut personis eius sub quibusuis verborum formis, & clausulis, etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque fortioribus, & insolitis concessis, aut concedendis; quibus, illorum omnium tenores pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat derogamus, cæterisque in contrarium facientibus quibuscumque. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 14. *Decemb.* 1509. *Pontif. nostri anno* 7.

§. I.

1 Noto 1. quòd interpretatio est duplex. Vna iuridica, & alia doctrinalis. Interpretari priuilegia primo modo pertinet ad eum, qui concedit, nimirum ad Papam in ecclesiasticis, cap. Cum venissent, de iudic. 2. modo potest quilibet Doctor iura iuribus conformando ea interpretari; *vbi autem scripturæ apertiùs ponuntur*, vt ait Aug. 3. de doct. christian. cap. 26. *ibi discendum est, quomodò in locis intelligantur obscuris*. 1. interpretatio est obligatoria, nec minorem vim habet, quàm priuilegium ipsum. 2. non obligat, sed illi defertur plus, aut minùs, iuxta interpretantis auctoritatem. Vide quæ dico tom. 1. Relig. q. 4. cap. 8. versu Priusquam proferam; vide etiam Rodriq. to. 1. q. reg. q. 11. art. 5. & q. 68. art. 6. *Augustin.* *Rodriq.*

2 Noto 2. quòd ista facultas, quæ datur Generali interpretandi constitutiones, & priuilegia, non est 2. modo, nam ista non erat necessaria, cum quilibet Doctor possit priuata auctoritate id facere, sed primo modo. Vnde declarationibus factis à Generali circa constitutiones, priuilegia, indulta, gratias, & exemptiones standum est in ijs, quæ ad serenitatem conscientiarum subditorum spectant. Aduerte autem bene Rodriq. q. 11. cit. versu Circa supradictam, quòd hoc priuilegium habet locum, quando res est dubia, si enim est clara, non est necessaria Prælati declaratio, in claris enim non est opus coniecturis. Vndè si priuilegium, seu statutum, aut aliqua constitutio sit clara, & Prælatus contrarium declaret, subditus non tenetur stare declarationi Prælati, sed simpliciter statutum, constitutionem, aut priuilegium obseruare. Priuilegium enim hoc datum est in ædificationem, non in destructionem, ad pacandas, & serenandas fratrum conscientias, non ad eas relaxandas, & confundendas. Quare Generalis declarationi iuridicè, & rationabilitèr factæ, in dubijs fratrum conscientias inquietantibus per hoc priuilegium standum est. Alia similia Innoc. VIII. & Leonis X. refert Rodriq. loc. cit. q. 11. art. 5. Multa etiam similia affert Cruz lib. 2. de statu Relig. cap. 2. dub. 2. *Rodriq.* *Rodriq.* *Cruz.*

§. II.

3 Vide multa similia apud Rodriq. to. 1. q. reg. q. 21. art. 10. & Cruz de statu Relig. lib. 1. cap. 6. dub. 12. concl. 1. Leonis X. Alex. VI. Sixti IV. & Iulij II. vt Passar. in not. priuil. not. 10. & Pij IV. apud Rodriq. in bull. in Pio IV. const. eius 1. Et ratio est, quam afferunt Passar. loc. cit. Casarub. verbo Cruciata, vbi Cord. Quia mens Pontificis non est Regularibus, & Monialibus concedere, vnde Ordinis disciplina collabi contingat, & hoc etiamsi in dictis confessionalibus dicatur, Non obstante quacumque prohibitione in contrarium, vt expressè declarauit Alex. VI. vt refert Rodriq. loc. cit. Immo etiamsi in dictis confessionalibus inhibeatur Prælatis sub censuris, ne subditos suos à talium bullarum acceptione prohibeant, & subditis libera facultas eas accipiendi tribuatur, vt declarauit Leo X. apud Rodriq. loc. cit. & Pius V. infra in constit. eius 10. §. 1. Extat etiam ad hoc expressa constit. Clem. VIII. quæ incipit, Romani Pontificis, apud Cherub. tom. 3. bull. in eius const. 64. quam etiam refert Quar. in sum. bull. ver. Confessor. pag. mihi 236. & sic habet, *Romani Pontificis*, & infra, *Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati, talem concessionem sanctæ Cruciatæ, & aliorum indultorum particularium, quantum ad prædictum articulum eligendi confessorem, & absoluendi à casibus reseruatis, cum fratribus & sororibus Monialibus Ordinis prædicti, & aliorum quorumcumque Ordinum, & Congregationum cuiusuis Instituti, Mendicantium, & non Mendicantium, tam Prouinciæ Hispaniæ, quàm extra eam vbilibet, locum minimè habere neque censeri, sed nostræ intentionis existere, quòd ijdem fratres, & Moniales quantùm ad sacramentum pœnitentiæ, seu confessionis administrationem dispositioni suorum Prælatorum subiecti sint, Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuò declaramus. Eisdem tamen Prælatis, vt in vsu huiusmodi potestatis se cum subditis benignos, & faciles exhibeant, præcipimus, & mandamus.* Quò verò ad Moniales vltra prædicta, extat etiam declaratio sacræ Congreg. Rodriq. in explic. bullæ Cruc. §. 9. nu. 24. vbi & eius Addit. sect. 2. nu. 39. in hæc verba *Congregatio Concilij censuit, quatenus gratia ex bulla Cruciatæ pertinet ad Moniales, non posse eas vigore facultatis in eadem bulla concessæ, alios confessarios, præter eos, qui ad audiendas ipsarum Monialium confessiones ab Ordinario approbati fuerint, eligere.* *Rodriq.* *Cruz.* *Passarell.* *Rodriq.* *Casarub.* *Cherub.* *Quaranta* *Rodriq.*

CON-

CONSTITVTIO XIV.

Declarat, quòd per publicationem quotannis bullæ Cœnæ non derogatur ijs priuilegijs, quæ casuum illius absolutionem expressè concedunt. Et quòd tertiariæ viuentes collegialiter profiteantur obedientiam, &c.

IVLIVS PAPA II.

Dilecto filio Thomæ de Vio Caietano Magistro generali Ordin. Prædicat. salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1.

Supplicatio.

Exponi nobis fecisti, quòd licèt fel. recor. Sixtus Papa IV. prædecessor noster, secundùm carnem patruus, extendendo declarauerit, in quibus casibus ad Sedem Apostolicam recurrendum esset pro absolutione, & dispensatione censurarum, & irregularitatum à personis Ordinis Prædicatorum; nihilominus propter clausulas derogatorias positas in bulla, quæ singulis annis in Cœna Domini publicatur, dubitas, facultatem illam Ordini prædicto ademptam. Super concessione quoque, quam nuper fecimus sororibus de pœnitentia B. Dominici nuncupatis, collegialiter viuentibus, quòd possint tria vota Religionis emittere, nonnulla declarari desideras, & proinde supplicasti humiliter, vt in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Habentibus expressã au ctoritatẽ absoluendi à casibus bullæ Cęnæ nõ obstat illius publicatio, quę singulis annis fit.

§. 2. *Nos igitur, qui Religiosorum quieti, quantùm cum Deo possumus, libenter consulimus, volentes occasiones tollere vagandi, attendẽtesq; quòd multa in prædicta declaratione concessa sunt, quæ in bulla prædicta cõtinentur, eiusdem sanctæ Sedis auctoritate decernimus, quòd illi, quibus in prædicta declaratione concessa est potestas absoluẽdi, & dispensandi, licitè possint perpetuis temporibus absoluere, & dispensare ab omnibus, & singulis, ac si prædicta bulla in Cœna Domini non esset facta, nec fieret; præterquam à conspiratione in Romanum Pontificem, & ab illis, propter quæ prædictus prædecessor noster declarando voluit, ad eamdem sanctam Sedem etiam recurrendum.*

Tertiariæ obedientiam præstent Generali. Vide notata ad const. 13. eiusdẽ §. 3.

§. 3. *Sorores quoque de pœnitentia B. Dominici nuncupatæ, collegialiter viuentes, & volentes vouere tria Religionis vota iuxta nostram concessionem, eadem auctoritate volumus, vt profiteantur obedientiam tibi, & pro tempore existenti Magistro generali, vel alteri vices generalis Magistri gerenti vsque ad mortem secundùm Regulam B. Augustini, & propter hoc tamen non teneantur ad clausuram, nec ad officium diuinum, magis quam ex sua Regula tertij habitus tenentur. Et quòd exemptæ, tamquam dictæ Religionis membra, gaudeant omnibus priuilegijs actiuè, & passiuè, quibus fratres Ordinis supradicti gaudent, modò priuilegia illa sexui non repugnent.*

Derogat cõtrarijs.

§. 4. *Non obstantibus quibuscumque Apostolicis constitutionibus, ordinationibus, suspensionibus, reuocationibus, & restitutionibus, ac etiam constitutionibus, & ordinationibus, necnon priuilegijs, & consuetudinibus dicti Ordinis, vel dictarum sororum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis; necnon Curiæ Vicegerentis Auenion. & quibusuis ordinarijs Prælatis, ac personis concessis, & concedendis literis, priuilegijs, & facultatibus cum quibusuis clausulis, etiam derogatoriarum derogatorijs fortioribus, & insolitis, quibus omnibus, etiamsi de eis, & supradictis omnibus, eorumq; totis tenoribus, & datis, non per huiusmodi generales clausulas, etiam specialem mentionem importantes, sed specifica, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, seu quauis alia mentio habenda esset, præsentibus pro expressis habentes,*

illis

illis aliàs in suo robore permansuris, quò ad præmissa specificè, & nominatim derogamus, nemini in præiudicium præmissorum suffragari posse, aut debere, ac irritum, & inane quicquid secus contigerit attentari, decernimus, cæterisque contrarijs quibuscumque.

Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 27. Febr. anno 1510. Pontif. nostri anno 7.

§. II.

Peregr. 1 NOto, quòd Peregr. 2. par. sui comp. verb. Bulla, §. 1. aduertit, quòd hoc priuilegium operatur, quòd possimus vti priuilegijs, quæ sunt contra bullam, durante vita tale priuilegium concedentis, etiamsi singulis annis dicta bulla cum amplissimis derogationibus publicetur; post mortem verò concedentis per publicationem bullæ Cœnæ à nouo Papa factam reuocantur priuilegia, quæ sunt contra bullam, quousque dictus Papa nostra priuilegia confirmet, quæ postquam confirmauerit, possumus ijs vti, etiamsi sint contra bullam, per hoc priuilegium. Sed non moueor à dictis suprà, in constit. 4. Sixti IV. num. 10. & hoc ad minus verum est.

CONSTITVTIO XV.

Prohibet appellare à sententijs Superiorum, & concedit, quòd Generalis possit eximere Conuentus à iurisdictione Prouincialium.

IVLIVS PAPA II.

Dilecto filio Thomæ de Vio Caietano Magistro generali Ordinis Prædic. salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1.

Supplicatio. *Xposuisti nobis, quòd in Ordine Prædicatorum tuæ curæ commisso quandoque pax turbatur, & regularis vita impeditur ob appellationes ab absolutione ab officijs, vel exemptione à iurisdictione Priorum prouincialium, quòdque prouidere dignaremur de benignitate Apostolica humiliter supplicasti.*

Prohibet appellationes. Vide t. 1. Relig. q. 1. c. 10. concl. 2. §. 2. *Nos attendentes, quòd non solùm à Religionis iugo communi ratione, sed dicti Ordinis perpetuis statutis appellationes dissonant, tuis in hac parte supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica, tenore præsentium statuimus, vt si quis frater dicti Ordinis, aut soror sub cura, & habitu eiusdem, ob absolutionem ab officio Prioratus prouincialis, vel conuentualis, seu Monasterij, à quocumque Superiore dicti Ordinis, habente potestatem absolutionem huiusmodi faciendi, factam, vel faciendam appellauerit, etiam prætextu grauaminis, aut appellationi huiusmodi quocumque nomine interpositæ inhæserit, sit ipso facto, absque alia declaratione, absolutus, aut absoluta ab huiusmodi officio, pro quo appellatum est.*

General. potest eximere Cõuentus à iurisdict. Prouincialium. §. 3. *Et pro augmento vitæ regularis volumus, & declaramus, quòd Magister generalis pro tempore possit in fauorem regularis vitæ eximere non solùm Conuentus fratrum à cura, & iurisdictione Priorum prouincialium, sed etiam Monasteria sororum sub cura, & habitu eiusdem Ordinis, & Collegia, ac personas quascumque tertij habitus, quamuis secundùm constitutiones dicti Ordinis, tam fratrum, quàm sororum, & statuta, ac priuilegia Apostolica, fundationesque Monasteriorum nonnullorum specialiter cautum sit, vt Prouincialibus subsint; statuimus nihilominus, & decernimus, omnes appellationes ab exemptionibus huiusmodi interponendas nullius esse roboris.*

Derogat cõtrariis. §. 4. *In contrarium facientibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis dicti Ordinis iuramento, vel quauis alia firmitate roboratis, consuetudinibus, priuilegijs in specie, vel in genere quibusuis quauis auctoritate concessis, & in posterum concedendis cum clausulis derogatorijs, & derogatoriarum derogatorijs fortioribus, & insolitis, etiamsi de eis, eorumque tenoribus specialis, indiuidua, & ex-*

pressa de verbo ad verbum, & non per clausulas id importantes, esset mentio habenda, aliisque non obstantibus quibuscumque.

Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 14. Nouemb. 1511. Pontif. nostri anno 8.

§. III.

1 QVæres, an Generales in Ordine nostro possint hoc priuilegio nunc vti, cum numquã eo vsi fuerint, & priuilegia per non vsum 30. annorum perdantur, cap. Si de terra, de priuil. vel 40. cap. Accedentibus, eod. tit. vel ad summum 60. per priuilegium Eugenij IV. quod refert Rodriq. to. 1. q. reg. q. 8. art. 2. — Rodriq.

℞. Quòd ad perdendum priuilegium spatio dictorum annorum, non sufficit non vsus negatiuus, scilicèt quòd numquam data fuerit occasio vtendi illo, sed requiritur non vsus priuatiuus, seu omissiuus, idest quòd dicto spatio data fuerit mihi V.G. occasio vtendi priuilegio, & quòd noluerim vti, sed fecerim actum omnino illi contrarium. V. G. habeo priuilegium audiendi missam tempore interdicti, nũquam venit casus interdicti, etiam vltra dictum spatium 60. annorum, immò etiamsi transirent centum, & plùs anni, non per hoc perdo priuilegium. Ita Suar. lib. 8. de leg. cap. 34. num. 3. 4. & 5. Si autem habeam priuilegium accipiendi decimas extraordinario modo, & habens huiusmodi priuilegij scientiam, cum possem, vti nolui, tunc spatio dictorum annorum, per non vsum contrarium priuilegio, censeor illud amisisse: & hoc modo intelliguntur cap. cit. Si de terra, & Accedentibus. Et sic etiam intelligitur clausula illa, quæ ponitur à modernis Pontificibus in confirmatione priuilegiorum, *Quatenus sunt in vsu*. Ita Suar. loc. cit. num. 16. & seq. Vasq. p. 2. disp. 177. n. 55. — Suarez. Suarez; Vasquez.

Thom. à Iesu de procur. om. gen. sal. lib. 12. cap. 8. pag. 848. qui ait ex communi sent. quòd priuilegia Mendicantium per non vsum non perduntur. Immò quod neque etiam per contrarium vsum amitti possint per concessionem Eugenij IV. docet Portel in addit. ad dub. reg. verbo priuilegia num. 4. Sed intelligitur de priuil. nemini præiudicium inferentibus, & quæ sunt puri fauores, non de alijs. Quæ distinctio optimè confirmatur ex priuil. concesso à Nicolao IV. Carthus. vt refert Casarub. in suo comp. ver. Priu. §. vlt. quòd s. possent vti priuilegijs eis concessis, etiamsi propter simplicitatem, & iuris ignorantiam vsi non fuerint retroactis temporibus, dummodo eis non sit per præscriptionem, vel aliàs legitimè derogatum. Quod priuilegium, vt constat ex dictis, & docet Vasq; loc. cit. nihil vltra ius commune concedit, sed solùm datum fuit ad tollendos scrupulos. Puto itaque, quod hoc priuilegium sit amissum per non vsum; quia valde præiudiciale est Prouincijs, & Prouincialibus: Et in religione nostra hoc esset valde nouum; nec Regula, nec regularia statuta illud sufferunt. Et per hoc dixi etiam supra in constit. 5. huius Pontif. §. 3. numero 6. quòd non potest Generalis eximere ab obedientia Prouincialis subditum simpliciter, & in totum: Quod potest confirmari ex nostro Correct. num. 102. ibi *poterit vlterius* &c. In casu autem aliquo particulari, V.G. auocando ad se causam alicuius, vel prohibendo ne impediatur, &c. id non nego, si iusta aliqua suadeat ratio. — Th. à Iesu. Casarub.

CONSTITVTIO XVI.

Prohibet sub pæna excommunicationis latæ sententiæ fratribus Minimis, ne possint recipere, aut retinere fratres Minores.

IVLIVS PAPA II.

Dilectis filijs vniuersis fratribus Ord. Minorum de obseruantia nuncupatis cismontanæ, & vltramontanæ familiæ salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1.

Supplicatio.

Exponi nobis fecistis, quòd fratres Minimi nuncupati ex vestris fratribus ad illos, & illorum Ordinem transire volentes recipere, & illos retinere non cessant in vestri Ordinis iacturam, & scandalum, super quo à nobis opportunè prouideri humiliter supplicastis.

Minimi non possunt recipere Minores.

§. 2. Nos igitur vestris in hac parte supplicationibus inclinati, & conseruationi, & augmento Ordinis vestri, quem in visceribus gerimus charitatis, opportunè consulere volentes, præsentium tenore, Apostolica auctoritate vniuersis fratribus Ordinis Minimorum quoquo nomine nuncupatis sub excommunicationis latæ sententiæ pæna districtè præcipiendo inhibemus, ne de cætero aliquem ex fratribus vestris Ordinis Minorum de obseruantia modo aliquo, vel causa recipere, vel retinere præsumant, sine expressa, & speciali licentia Sedis Apostolicæ, à volente ad illos tran-

transire specialiter obtenta; eisdem Minimis sub simili pœna mandantes, vt omnes, & singulos sine tali licentia hactenus per ipsos receptos, quamprimum fuerint à vobis, vel ex parte Vicarij vestri Ordinis Prouinciæ, in qua existant, requisiti, liberè relaxare, & ad vos remittere debeant.

Derogat cõtrariis, & in specie const. eius 1. §. 31. & iuri com. cap. Sanè, cap. Licèt. de reg. Vide t. 1. Relig. q. 1. ca 24. §. 1. pag. 272.

§. 3. Non obstantibus priuilegijs, indultis, & literis Apostolicis sub quibusuis verborum formis, & clausulis per nos, vel Sedem prædictam quomodolibet, etiam motu proprio, & ex certa scientia, & ex potestatis plenitudine illis in genere, vel in specie concessis, quorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, vel insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, quò ad præmissorum omnium, & singulorum effectum specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque.

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 4. Verùm quia difficile foret præsentes literas ad singula quacumque loca, ad quæ expediens fuerit, transferre, volumus, & dicta auctoritate mandamus, ipsorum transumptis vnius Notarij publici manu subscriptis, & sigillo alicuius Prælati, aut personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, ea fides adhibeatur in iudicio, & extra, quæ præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ, in contrarium facientibus non obstantibus. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 9. Iulij, anno 1510. Pontific. nostri anno 7.

CONSTITVTIO XVII.

Quæ est viuæ vocis Oraculum. In quo declarantur quædam puncta nostræ Regulæ.

MARCVS.

Miseratione diuina tit. S. Mariæ trans Tiberim, S. R. E. presb. Card. Senogall. vulgariter nuncupatus, & in Capitulo generali fratrum Minimorum in alma Vrbe apud S. Trinitatem, de mandato S. D. N. Iulij, diuina prouidentia Papæ II. celebrato, ad Prælatorum eiusdem Ord. institutionem, & Regulæ, ac Correctorij declarationem Commissarius ab eodem S. D. N. Papa viuæ vocis oraculo specialiter deputatus, ac per eosdem fratres capitulariter congregatos acceptatus: Vniuersis, ac singulis eiusdem Ord. Minimorum, nunc, & pro tempore existentibus fratribus, ac alijs quibuscumque ad quos spectat, salutem in Domino sempiternam.

§. 1.

Prohibet cantum.

Vobis, & vestrum cuilibet tenore præsentium significamus, qualiter de mandato eiusdem S. D. N. nobis, quibus Ordinis Minimorum huiusmodi Regulæ, & Correctorij, per eumdem S. D. N. viuæ vocis oraculo examinatio, & declaratio commissæ fuerunt, simili viuæ vocis oraculo nuper facto declarauimus, prout etiam præsentium tenore declaramus, quòd Regulæ, & Correctorij huiusmodi clausula de non cantando in officijs diuinis iuxta formam in ea expressam, per totum Ordinem Minimorum debet vniformiter obseruari, prout nobis etiam viuæ vocis oraculo expressè declarauit, & declarari mandauit præfatus S. D. N.

Eleemosynæ in iudicio quomodo repetendæ.

§. 2. Similiter super debitorum, seu relictarum eleemosynarum repetitione, auctoritate Apostolica declaramus, quòd non fuit intentionis Regulæ conditoris, vt fratres Ordinis huiusmodi eleemosynas ipsas omnino non repeterent, sed quòd illas non repeterent in iudicio, & cum contentione; ita quòd fratres ipsi etiam personaliter, religiosè, amicabiliter, ac fraternè, & sine contentione eleemosynas ipsas repetere possint, non autem iudicialiter, & contentiosè illas in iudicio repetant: Cum etiam Religiosis, qui spiritui, & contemplationi vacare debent, prohibitum sit negotijs secularibus se immiscere, & iudicia-

liter agere, & ideo fratres ipsi per se ipsos in iudicio minimè comparere valebunt; sed bene per Procuratores seculares, prout eis ex declaratione, in priuilegiorum eiusdem Ordinis quinternione super hoc facta, expressè permissum est.

Infirmaria vbi cōstruenda.

§. 3. Declaramus etiam, quòd vbi in dicta Regula minimorum 6. cap. expressè dicitur, quòd ægroti ad infirmariam exteriorem primitùs deducantur, intelligi debet de Conuentibus completis, & in quibus habetur talis infirmaria. Et ideo decernimus, ac præsentium tenore mandamus, quòd vbi adhuc non esset constructa talis infirmaria, studeatur construi, & haberi, quàm citiùs fieri poterit; interim verò ne patiantur infirmi, ponantur in aliqua mansione in Conuentu ipso existente, ab aliis tamen officinis magis sequestrata, prout commodiùs id fieri poterit, & quòd potiùs ab ædificatione aliorum membrorum domorum Ordinis huiusmodi (excepto dormitorio) cessetur, quàm à constructione, seu ædificatione infirmariæ huiusmodi.

Infirmis qui debēt deseruire.

§. 4. Insuper circa infirmorum gubernationem, & prouisionem, eadem auctoritate declaramus, quòd vbi fratres huiusmodi, omni possibili diligentia adhibita, studuerint, Procuratores, vel deuotos suos, in defectu oblatorum, habere, qui infirmis prouideant, & illos si taliter habere non potuerint, ne infirmi ipsi interim debita cura careant, licitè possint fratres personaliter illis infirmis obsequi, ipsisque de sibi necessariis cibis de Superioris licentia debitè prouidere; & quòd fratres ipsi ad infirmorum curam deputati dumtaxat ipsis infirmis deseruire habeant.

Officiales Conuētus quomodo à Prælatis fieri possint.

§. 5. Vlterius eadem auctoritate declaramus, quòd dum in 9. cap. Regulæ, & Correctorii Ordinis huiusmodi circa officialium Conuentuum electionem dicitur, quòd per superiores Prælatos in eorum visitatione aliquando fieri debeat, clausulam huiusmodi debeat intelligi de Capituli localis consensu.

Correctores Conuentum quomodo exire possunt.

§. 6. Præterea simili auctoritate declaramus, quòd dum in eodem 9. Regulæ, & Correctorii cap. dicitur, quòd Correctores locales extra Conuentum exire non valebunt, nisi de Capituli scientia, debet hoc intelligi, prout pleniùs in ipso Correctorio continetur, quòd prædicti Correctores propter hoc non semper locale Capitulum specialiter celebrare habeant, sed satis sit, quòd ipsi coram fratribus suis, siue ante, siue post diuinum officium in Ecclesia, siue ante cibum, siue sumpto, in refectorio debitè congregatis exitus sui causam proponant, & ita de eorumdem fratrum scientia, & Seniorum assensu domos exire poterunt pro causis in prædictis Regula, & Correctorio pleniùs specificatis.

Statuta contra Regulam fieri nō possunt.

§. 7. Eadem auctoritate declaramus, quòd verba in 10. cap. prædictæ Regulæ de non condendis statutis posita, intelligi debeant relatiuè ad immediatè antè dicta, videlicèt ad statuta contra Regulam huiusmodi in toto, vel in parte venientia, seu ab huiusmodi deuiantia.

Emere, vel vendere quomodo possint fratres.

§. 8. Simili auctoritate declaramus, quòd vbicumque in eisdem Regula, & Correctorio agitur de non emendo, vel vendendo, intelligi debet, quòd ipsi fratres, neque soli, neque proprio nomine, præterquam in itinere, defectu oblatorum, vel deuotorum, pro quotidiano victu vendere, vel emere possint, sed benè per eorum Procuratores, ac deuotos, & oblatos nomine domorum Ordinis, ita tamen, quòd fratres ipsi, dum hæc fient, ad consensum, vel dissensum super huiusmodi exhibendum, non ad mercandum, vel ad contractandum, præsentes esse poterunt.

Superflua quomodo distribuēda.

§. 9. Insuper eadem auctoritate declaramus, quòd vbicumq; tam in dicto Correctorio, quàm alibi agitur de superflui distributione, & erogatione, hoc intelligi debeat ciuiliter, videlicèt salua semper prouisione per annum pro infirmis, & fratrum indumentis, ac aliis necessitatibus, & præsertim pro fabrica perficienda.

Vinolentia consuetudinaria punienda.

§. 10. Tandem eadem auctoritate declaramus, quòd vbi in eodem Correctorio agitur de vinolentia punienda, intelligi debeat de vinolentia consuetudinaria, & affectata.

His declarationib. fratres stare tenentur.

§. 11. Quas quidem declarationes, & modificationes de maturo totius generalis Capituli, & præfatorum fratrum Minimorum consilio, deliberatione, & consensu expostulatas, & admitti, & approbari petitas, admisimus, & Apostolica auctoritate nobis viuæ vocis oraculo super hoc facto com-

commissa modo præfato approbauimus, & per præsentes de nouo approbamus, & confirmamus, illasq; singulas, iuxta earum formam, & tenorem, obseruari, ac eis in toto Ordine Minimorum huiusmodi stari, præfata auctoritate Apostolica expressè mandamus. Necnon vt super illis per prædicti Ordinis Generalem, seu de eius mandato, fieri possint transumpta, quibus taliter factis, & eiusdem Generalis manu propria subsignatis, suiq; officij sigillo debitè sigillatis, vbiq; in iudicio, & extra fides plenaria adhibeatur, præsentium tenore plenam concedimus facultatem. In cuius rei fidem, & testimonium præsentes literas manu propria subscripsimus, ac per Secretarium nostrum subsignatum subscribi, & signari, magniq; nostri sigilli iussimus, ac fecimus appensione communiri.

Datum Romæ in domibus nostræ solitæ habitationis, die verò 15. mensis Febr. sub anno à Natiu. Domini 1508. Pontif. prædicti S. D. N. Papæ anno 5. M. Card. Senogall. manu propria.

§. I.

1 Noto 1. quòd viuæ vocis oracula eamdem vim habent, quam aliæ constitutiones papales, vt colligitur apertè ex cap. Institutionis, 25. q. 2. & ex Clem. Dudum, §. Nos etenim, de sepultu. vbi Glossa versu Verbo. Innoc. in cap. Constitutus de rescript. n. 2. Felin. cons. 6. n. 1. Et multa ad id congerit Anguian. tract. de leg. lib. 1. cont. 9. à n. 9. Et hoc tam in iudicio, quàm extra illud, vt constat ex const. 22. Iulij II. apud Rodriq. in bull. pag. 277. §. 2. *Gloss. Anguian.*

2 Noto 2. quòd Greg. XV. per suam constit. 3. infra, quæ incipit, Romanus Pontifex, reuocauit omnia viuæ vocis oracula, tam ad forum interius, quàm ad exterius spectantia, suorum antecessorum, quæ non essent subscripta ab aliquo ex S. R. E. Cardinalibus, & quibus aliquis prædictorum Cardinalium non præbuisset in scriptis testimonium. Ideo solùm viuæ vocis oracula huiusmodi referam: Et ideo etiam hic omisi approbationem P. Biner, ne quis simplex, vel parum practicus existimaret, per dictam bullam Gregorij hoc viuæ vocis oraculum esse reuocatum. *Rodriq.*

3 Noto 3. quòd, reuocatis alijs priuilegijs, non reuocantur viuæ vocis oracula, nisi id expressè specificetur. Ita Felician. lib. de cens. tit. De priuil. cap. 15. iuxta communem Canonistarum, & praxim Romanæ Curiæ, vt refert Llamas 1. p. methodi, cap. 7. §. 6. Henriq. lib. 7. de indulg. cap. 24. num. 8. Sa verbo Gratia, num. 13. *Felician. Llamas Sa Henriq.*

4 Noto 4. quòd istæ declarationes fuerunt expressè confirmatæ à Iulio II. in constit. eius 6. §. 1.

§. II.

5 Noto, quòd in iure prohibentur Monachi forensia negotia tractare, cap. Qui verè, c. Monachi, 16. q. 1. cap. Peruenit, dist. 86. faciunt totus tit. De postul. & cap. 1. Ne Clerici, vel Monachi; & cap. Te quidem 11. q. 1. Et verè inuentum Diaboli puto esse, qui sine dubio primus lites mouit in Cœlo, ad humanum genus pro posse torquendum, & ad sibi sacrificium odijs, blasphemijs, maledictionibus, detractionibus, furtis, rapinis quotidie offerri faciendum. Quod Deus permittit, vt quidam litigantium magister Rebuff. in prax. in reg. Canc. reg. de subrog. glossa 1. dicit, vt flagella durissima ad Magnates torquendum; Nam ij per pestem, cum fugiant, vix torqueri possunt, per bellum minùs, per famem nequaquam; sed lites euitare vix possunt: Et quamuis lites sint Procuratoribus, & Aduocatis cibaria dulcissima, vt qui legislatorum inuentis ad innocentiam protegendam, & veritatem patefaciendam vtuntur ad lites eternizandas, marsupiaq; corradenda, vnde meritò rabulæ dicuntur, partibus tamen ipsis sunt valde amaræ. Vnde Ecclesia quotidie precatur Dominum, vt litium flammas extinguat, quam precationem tam assiduè non facit nec pro bello, nec pro peste, nec pro fame: Et meritò quidem, nam ex litibus & fames, & bellum de ordinario dependent, & pestis, etiamsi non corporum, quod aliquando quidem, animarum tamen semper. Quare sanctè sacri Canones Religiosos litigare prohibuerunt. Et quia quandoq; necessitas, vel vtilitas Ecclesiæ litigare postulat, ideo pro his casibus dicti Canones id concesserunt cum licentia Superiorum; Cap. Monachi, & cap. Qui verè, 16. q. 1. Cui fauori renunciari iubet sanctiss. noster Fundator, vtpote qui Religionem in paupertate euangelica instituerat, & litium anfractus miserrimos nouerat. Sed quia tanta est in pectoribus aliquorum rabies patrimonium Christi rapiendi, ideo Pontifex Iulius concessit, vt fratres possent per Procuratores seculares, pro suorum Monasteriorum, & Ecclesiarum necessitate, vel vtilitate litigare. Vide Hyppolitum Bonacossiam de seruis q. 266. tom. 6. tract. p. 1. pag. 130. versu vbi multa. *Rebuffus.*

6 Noto 2. quòd circa has declarationes multa habeo, quæ dicere. Sed quia in animo est Regulam, & Correctorium declarare, si vitam Dominus concesserit, & Acta capitularia recolligere, si Religio iusserit, ideo hic omitto, ibi commodiùs dicturus.

liter agere, & ideo fratres ipsi per se ipsos in iudicio minimè comparere valebunt; sed bene per Procuratores seculares, prout eis ex declaratione, in priuilegiorum eiusdem Ordinis quinternione super hoc facta, expressè permissum est.

Infirmaria vbi cōstruenda.

§. 3. Declaramus etiam, quòd vbi in dicta Regula minimorum 6. cap. expressè dicitur, quòd ægroti ad infirmariam exteriorem primitùs deducantur, intelligi debet de Conuentibus completis, & in quibus habetur talis infirmaria. Et ideo decernimus, ac præsentium tenore mandamus, quòd vbi adhuc non esset constructa talis infirmaria, studeatur construi, & haberi, quàm citiùs fieri poterit; interim verò ne patiantur infirmi, ponantur in aliqua mansione in Conuentu ipso existente, ab aliis tamen officinis magis sequestrata, prout commodiùs id fieri poterit, & quòd potiùs ab ædificatione aliorum membrorum domorum Ordinis huiusmodi (excepto dormitorio) cessetur, quam à constructione, seu ædificatione infirmariæ huiusmodi.

Infirmis qui debēt deseruire.

§. 4. Insuper circa infirmorum gubernationem, & prouisionem, eadem auctoritate declaramus, quòd vbi fratres huiusmodi, omni possibili diligentia adhibita, studuerint, Procuratores, vel deuotos suos, in defectu oblatorum, habere, qui infirmis prouideant, & illos si taliter habere non potuerint, ne infirmi ipsi interim debita cura careant, licitè possint fratres personaliter illis infirmis obsequi, ipsisque de sibi necessariis cibis de Superioris licentia debitè prouidere; & quòd fratres ipsi ad infirmorum curam deputati dumtaxat ipsis infirmis deseruire habeant.

Officiales Conuētus quomodo à Prælatis fieri possint.

§. 5. Vlterius eadem auctoritate declaramus, quòd dum in 9. cap. Regulæ, & Correctorij Ordinis huiusmodi circa officialium Conuentuum electionem dicitur, quòd per superiores Prælatos in eorum visitatione aliquando fieri debeat, clausulam huiusmodi debeat intelligi de Capituli localis consensu.

Correctores Conuentum quomodo exire possunt.

§. 6. Præterea simili auctoritate declaramus, quòd dum in eodem 9. Regulæ, & Correctorij cap. dicitur, quòd Correctores locales extra Conuentum exire non valebunt, nisi de Capituli scientia, debet hoc intelligi, prout pleniùs in ipso Correctorio continetur, quòd prædicti Correctores propter hoc non semper locale Capitulum specialiter celebrare habeant, sed satis sit, quòd ipsi coram fratribus suis, siue ante, siue post diuinum officium in Ecclesia, siue ante cibum, siue sumpto, in refectorio debitè congregatis exitus sui causam proponant, & ita de eorumdem fratrum scientia, & Seniorum assensu domos exire poterunt pro causis in prædictis Regula, & Correctorio pleniùs specificatis.

Statuta contra Regulam fieri nō possunt.

§. 7. Eadem auctoritate declaramus, quòd verba in 10. cap. prædictæ Regulæ de non condendis statutis posita, intelligi debeant relatiuè ad immediatè antè dicta, videlicèt ad statuta contra Regulam huiusmodi in toto, vel in parte venientia, seu ab huiusmodi deuiantia.

Emere, vel vendere quomodo possint fratres.

§ 8. Simili auctoritate declaramus, quòd vbicumque in eisdem Regula, & Correctorio agitur de non emendo, vel vendendo, intelligi debet, quòd ipsi fratres, neque soli, neque proprio nomine, præterquam in itinere, de victu oblatorum, vel deuotorum, pro quotidiano victu vendere, vel emere possint, sed bene per eorum Procuratores, ac deuotos, & oblatos nomine domorum Ordinis, ita tamen, quòd fratres ipsi, dum hæc fient, ad consensum, vel dissensum super huiusmodi exhibendum, non ad mercandum, vel ad contractandum, præsentes esse poterunt.

Superflua quomodo distribuenda.

§. 9. Insuper eadem auctoritate declaramus, quòd vbicumq; tam in dicto Correctorio, quàm alibi agitur de superflui distributione, & erogatione, hoc intelligi debeat ciuiliter, videlicèt salua semper prouisione per annum pro infirmis, & fratrum indumentis, ac aliis necessitatibus, & præsertim pro fabrica perficienda.

Vinolentia consuetudinaria punienda.

§. 10. Tandem eadem auctoritate declaramus, quòd vbi in eodem Correctorio agitur de vinolentia punienda, intelligi debeat de vinolentia consuetudinaria, & affectata.

His declarationib. fratres stare tenentur.

§. 11. Quas quidem declarationes, & modificationes de maturo totius generalis Capituli, & præfatorum fratrum Minimorum consilio, deliberatione, & consensu expostulatas, & admitti, & approbari petitas, admisimus, & Apostolica auctoritate nobis viuæ vocis oraculo super hoc facto com-

commissa modo præfato approbauimus, & per præsentes de nouo approbamus, & confirmamus, illasq; singulas, iuxta earum formam, & tenorem, obseruari, ac eis in toto Ordine Minimorum huiusmodi stari, præfata auctoritate Apostolica expressè mandamus. Necnon vt super illis per prædicti Ordinis Generalem, seu de eius mandato, fieri possint transumpta, quibus taliter factis, & eiusdem Generalis manu propria subsignatis, suiq; officij sigillo debitè sigillatis, vbiq; in iudicio, & extra fides plenaria adhibeatur, præsentium tenore plenam concedimus facultatem. In cuius rei fidem, & testimonium præsentes literas manu propria subscripsimus, ac per Secretarium nostrum subsignatum subscribi, & signari, magniq; nostri sigilli iussimus, ac fecimus appensione communiri.

Datum Romæ in domibus nostræ solitæ habitationis, die verò 15. mensis Febr. sub anno à Natiu. Domini 1508. Pontif. prædicti S. D. N. Papæ anno 5. M. Card. Senogall. manu propria.

§. I.

1 Noto 1. quòd viuæ vocis oracula eamdem vim habent, quam aliæ constitutiones papales, vt colligitur apertè ex cap. Institutionis, 25. q. 2. & ex Clem. Dudum, §. Nos etenim, de sepultu. vbi Glossa versu Verbo. Innoc. in cap. Constitutus de rescript. n. 2. Felin. conf. 6. n. 1. Et multa ad id congerit Anguian. tract. de leg. lib. 1. cont. 9. à n. 9. Et hoc tam in iudicio, quàm extra illud, vt constat ex const. 22. Iulij II. apud Rodriq. in bull. pag. 277. §. 2. *Gloss. Anguian.*

2 Noto 2. quòd Greg. XV. per suam constit. 3. infra, quæ incipit, Romanus Pontifex, reuocauit omnia viuę vocis oracula, tam ad forum interius, quàm ad exterius spectantia, suorum antecessorum, quæ non essent subscripta ab aliquo ex S. R. E. Cardinalibus, & quibus aliquis prædictorum Cardinalium non præbuisset in scriptis testimonium. Ideo solùm viuæ vocis oracula huiusmodi referam: Et ideo etiam hic omisi approbationem P. Binet, ne quis simplex, vel parum practicus existimaret, per dictam bullam Gregorij hoc viuæ vocis oraculum esse reuocatum. *Rodriq.*

3 Noto 3. quòd, reuocatis alijs priuilegijs, non reuocantur viuæ vocis oracula, nisi id expressè specificetur. Ita Felician. lib. de cens. tit. De priuil. cap. 15. iuxta communem Canonistarum, & praxim Romanæ Curiæ, vt refert Llamas 1. p. methodi, cap. 7. §. 6. Henriq. lib. 7. de indulg. cap. 24. num. 8. Sa verbo Gratia, num. 13. *Felician. Llamas Sa Henriq.*

4 Noto 4. quòd istæ declarationes fuerunt expressè confirmatæ à Iulio II. in constit. eius 6. §. 1.

§. II.

5 Noto, quòd in iure prohibentur Monachi forensia negotia tractare, cap. Qui verè; c. Monachi, 16. q. 1. cap. Peruenit, dist. 86. faciunt totus tit. De postul. & cap. 1. Ne Clerici, vel Monachi; & cap. Te quidem 11. q. 1. Et verè inuentum Diaboli puto esse, qui sine dubio primus lites mouit in Cœlo, ad humanum genus pro posse torquendum, & ad sibi sacrificium odijs, blasphemijs, maledictionibus, detractionibus, furtis, rapinis quotidie offerri faciendum. Quod Deus permittit, vt quidam litigantium magister Rebuff. in prax. in reg. Canc. reg. de subrog. glossa 1. dicit, vt flagella durissima ad Magnates torquendum; Nam ij per pestem, cum fugiant, vix torqueri possunt, per bellum minùs, per famem nequaquam; sed lites euitare vix possunt: Et quamuis lites sint Procuratoribus, & Aduocatis cibaria dulcissima, vt qui legislatorum inuentis ad innocentiam protegendam, & veritatem patefaciendam vtuntur ad lites eternizandas, marsupiaq; corradenda, vnde meritò rabulæ dicuntur, partibus tamen ipsis sunt valde amaræ. Vnde Ecclesia quotidie precatur Dominum, vt litium flammas extinguat, quam precationem tam assiduè non facit nec pro bello, nec pro peste, nec pro fame: Et meritò quidem, nam ex litibus & fames, & bellum de ordinario dependent, & pestis, etiamsi non corporum, quod aliquando quidem, animarum tamen semper. Quare sanctè sacri Canones Religiosos litigare prohibuerunt. Et quia quandoq; necessitas, vel vtilitas Ecclesiæ litigare postulat, ideo pro his casibus dicti Canones id concesserunt cum licentia Superiorum; Cap. Monachi, & cap. Qui verè, 16. q. 1. Cui fauori renunciari iubet sanctiss. noster Fundator, vtpote qui Religionem in paupertate euangelica instituerat, & litium anfractus miserrimos nouerat. Sed quia tanta est in pectoribus aliquorum rabies patrimonium Christi rapiendi, ideo Pontifex Iulius concessit, vt fratres possent per Procuratores seculares, pro suorum Monasteriorum, & Ecclesiarum necessitate, vel vtilitate litigare. Vide Hyppolitum Bonacossiam de seruis q. 266. tom. 6. tract. p. 1. pag. 130. versu vbi multa. *Rebuffus.*

6 Noto 2. quòd circa has declarationes multa habeo, quæ dicere. Sed quia in animo est Regulam, & Correctorium declarare, si vitam Dominus concesserit, & Acta capitularia recolligere, si Religio iusserit, ideo hic omitto, ibi commodiùs dicturus.

CONSTITVTIO XVIII.

Quæ est viua vocis oraculum. In quo datur forma tonsuræ gerendæ ab omnibus choro destinatis, & assignatur forma professionis à tertiarijs facienda.

BERNARDINVS.

Miseratione diuina tit. S. Crucis in Ierusalem, S. R. E. presb. Card. Patriarcha Ierosolimit. Ord. Minim. Protector. Vniuersis, & singulis præsentes literas inspecturis salutem in Domino sempiternam.

FORMA TONSVRÆ SEV CORONÆ

§. I.

Supplicatur Papæ pro tonsura.

Niuersitati vestræ notum facimus, qualiter cum instantia pro parte nobis dilecti in Christo Francisci de Paula Institutoris, ac generalis Correctoris Ordinis Minimorum, requisiti, S. D. N. Iulio II. qui nuper Ordinis Minimorum huiusmodi fratrum, & sororum, & vtriusq; sexus fidelium Regulas, per eumdem Franciscum reformatas, & super aliquibus in melius emendatas, ac per nos, quibus eiusdem Ordinis Minimorum Protectoris officium per Sedem Apostolicam commissum extitit, de prædicti S. D. N. commissione diligenter visas, & examinatas, ac priuilegia eis aliàs concessa confirmauit, & approbauit, supplicauimus, quatenus infrascriptas institutiones, & ordinationes per prædictum Franciscum editas, videlicet quòd omnes, ac singuli Ordinis Minimorum huiusmodi fratres præsentes, & futuri, dictum Ordinem pro tempore expresśe professi, ac iuxta ipsius Ordinis Regulæ tenorem, ad statum clericalem assumpti, necnon alij quicumq; eiusdem Ordinis in sacris ordinati, mediocres coram tonsuras deferrent, seu coronas, iuxta formam per eumdem Franciscum ordinatam, & præsentibus annotatam.

§. 2. Quòdq; omnes, ac singulæ tertij Ordinis Minimorum huiusmodi vtriusq; sexus personæ sub prædicta Regula, & Ordine perpetuò militare cupientes, reuoluto suæ probationis anno, professionem, iuxta formam per nos de mandato prædicti S. D. N. super hoc viua vocis oraculo nobis facto diligenter emendatam, ac etiam præsentibus annotatam, quæ sequitur, & est talis. Supplicatur etiam pro forma professionis tertiariorum.

Ego. N. Promitto Deo omnipotenti, totiq;

Curiæ cœlesti; & tibi Patri, mores meos, ac vitam meam in melius emendare, & Ordinis Minimorum vtriusq; sexus fidelium Regulæ, per S. D. N. Iulium Papam II. confirmatæ, salutifera præcepta pro posse obseruare, & F. Francisco de Paula, suisq; successoribus eiusdem Ordinis Minimorum generalibus Correctoribus pro tempore existentibus obedire, necnon prædictæ Regulæ salubribus consilijs, ac monitis me conformare, & prædicti Ordinis honorem, & vtilitatem fideliter procurare. Amen. emittere tenerentur, confirmare, & approbare de benignitate Apostolica dignaretur.

Approbat formam tonsuræ, & professionis tertiariorum.

§. 3. Tandem à Sanctitate sua viuæ vocis oraculo institutionum, & ordinationum huiusmodi, tamquamquæ per nos iusta, & honesta, ac Religioni consona repertæ sunt, confirmationem, & approbationem, ac etiam vniuersis, & singulis dicti Ordinis fratribus pro tempore existentibus, Ordinem ipsum expresè professis, & ad statum clericalem, vt præfertur, assumptis, ac alijs quibuscumq; eiusdem Ordinis in sacris ordinatis, vt, iuxta præinsertam tonsuræ, seu coronæ formam, mediocres eorum tonsuras deferre; secundi verò Ordinis Minimorum huiusmodi sororibus, vt, mutatis dumtaxat mutandis, eiusdem Ordinis fratribus traditam professionis formulam; tertij autem Ordinis Minimorum huiusmodi vtriusq; sexus personis nunc, & pro tempore existentibus, vt præinsertam professionis formam in suæ professionis emissione tenere, & obseruare deberent, mandari; ac transumptis earumdem præsentium manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Prælati, vel alterius in dignitate ecclesiastica constituti munitis, eamdem prorsus fidem in iudicio, & extra illud, quæ ipsis originalibus literis exhiberetur, si originaliter exhiberentur, adhiberi debere obtinuimus. In quorum omnium, & singulorum fidem, & testimonium præsentes literas fieri, per infrascriptum Secretarium nostrum subscribi, nostriq; sigilli iussimus, ac fecimus appensione communiri. Datum, & actum Romæ, in domibus nostræ solitæ habitationis, sub anno à Natiu. Dom. 1507. die verò 18. mensis Aprilis, Pontif. prædicti S. D. N. D. Iulij Papæ II. anno 4. V. Card. S. Crucis. De mandato prædicti Reuerendiss. D. mei Cardinal. Ioannes de Burgo Secretarius.

§. II.

1 NOta, quòd potest esse difficultas, an per illam promissionem, quæ fit Deo, & toti Curiæ cœlesti, inducatur noua obligatio, & votum, tum vitam in melius commutandi, tum præcepta salutifera, quæ dantur in Regula, obseruandi. Videtur enim, quòd sic; quia est promissio facta Deo, quæ obligationem voti inducit, & per consequens eius transgressio mortalis erit.

2 Hæc difficultas valdè torsit aliquando doctissimorum virorum ingenia, vt videre est apud Sosam in tract. spec. de hac re. Nos facilè respondemus; In Regulis institutis à B. P. N. nihil mandati ad culpam, neq; etiam venialem obligans, præter quatuor vota, vt patet ex Correct. num. penult. Quod quomodò sit intelligendum, satis dixi tom. 1. Relig. q. 1. cap. 5. à notab. 6. vsquè ad §. 4. Cum igitur hic nullum sit ex dictis quatuor votis, clarè patet, nullum adesse peccatum; obligatio enim, quæ inducitur dictis tertiarijs, in tantum est, in quantum colligitur ex mente Institutoris eos obligare voluisse. Et patet etiam ex forma professionis, quæ est cautissima; promittunt enim salutifera præcepta pro posse obseruare. Ad rationem itaquè dubitandi. ℞. Illud, Promitto, non significare votum, sed propositum: sicut quando quis promittit confessario se emendare, vel tale peccatum non ampliùs facere, promissio illa non inducit communiter nouam obligationem, ita vt si illud peccatum deinde committat, reus sit promissionis, sed solummodò dicit propositum vitam in melius emendandi, & illud peccatum ampliùs non faciendi.

Sosa.

LEO

LEO X.

Italus, Florentinus, Laurentij de Medicis filius, anno Domini 1513. die 15. Martij ad summum Pontificatum assumptus canonizauit B. Franciscum de Paula, & dedit Ordini nostro infrascripta priuilegia.

CONSTITVTIO I.

Concedit tertiarijs Ordinis nostri, vt gaudeant immunitate, & alijs priuilegiis, quibus tertiarij Ordinis Minorum.

LEO EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei.

Proœmium.

A, quæ à prædecessoribus nostris pro personarum sub Religionis habitu Domino famulantium immunitate, & quiete sunt concessa, nonnumquam ad alias similes arctioris vitæ personas, subsistente causa, libenter extendimus.

Commemorat literas Sixti IV. Sacro sancta, quas refert Passar. pag. 28. & nos consultò omisimus, quia hic inseruntur.

§. 1. *Dudum fel. rec. Sixto Papa IV. prædecessori nostro pro parte dilectorum filiorum vniuersorum fratrum, & dilectarum in Christo filiarum vniuersarum sororum tertij Ordinis B. Francisci de pœnitentia nuncupatorum, per Italiam consistentium exposito, quòd licèt plures summi Pontifices etiam prædecessores nostri, diuersa, & plura pro immunitatibus eorum concessissent priuilegia, & plures solemnissimi iuris vtriusq; Doctores tenuißent, quòd ipsi fratres, & sorores deberent gaudere libertate, & immunitate ecclesiastica, vt personæ religiosæ: nihilominùs Communitates Ciuitatum, Potestates, alijq; officiales seculares locorum Italiæ non cessabant quotidie noua eis, tam in rebus, quàm in personis inducere grauamina, libertati ecclesiasticæ contraria. Idem Sixtus prædecessor Communitatibus, Potestatibus, & officialibus prædictis sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, eo ipso per officiales ipsos, ac singulares personas earumdem Communitatum, si contra facerent, incurrenda, ne eisdem fratribus, & sororibus grauamina aliqua libertati ecclesiasticæ contraria inducere, aut ipsos fratres, & sorores, quominùs gauderent priuilegijs, & immunitatibus, tam fori, quàm personæ, & rerum, sicut aliæ personæ ecclesiasticæ, quomodolibèt impedire præsumerent, Apostolica auctoritate inhibuit. Et nihilominùs omnibus, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorum Ordinarijs, & quibuslibet personis in ecclesiastica dignitate constitutis; necnon Patriarchalium, Metropolitanarum, & aliarum cathedralium Ecclesiarum Canonicis, & cuilibet eorum, qui desuper forent requisiti ab aliquo fratrum, seu sororum prædictorum, mandauit, quatenus præmissa, vbi, & quando expedire viderent, solemniter publicarent, & non permitterent, eosdem fratres, & sorores contra inhibitionis suæ huiusmodi tenorem per quoscumq; quauis auctoritate indebitè molestari, & illos, quos propterea huiusmodi excommunicationis sententiam eis incurrisse constaret, excommunicatos nunciarent, facerentq; ab alijs nunciari, & ab omnibus arctiùs euitari, donec ab huiusmodi indebitis molestijs, per eos dictis fratribus, & sororib. illatis, cum effectu destitißent; contradictores per censurã ecclesiasticã, appellatione postposita, compescen-*

scendo, prout in ipsius Sixti prædecessoris desuper confectis literis plenius continetur.

Supplicatio. *§. 2. Cum autem, sicut exhibita nobis pro parte dilecti filij Germani Ordinis fratrum Minimorum generalis Correctoris petitio continebat, pro eo quòd in dicto Ordine Minimorum sunt fratres, & sorores tertij Ordinis Minimorum, prout in dicto Ordine Minorum, videatur consonum iuri, quòd etiam fratres, & sorores tertij Ordinis Minimorum immunitate ecclesiastica, & priuilegijs, quibus fratres, & sorores tertij Ordinis Minorum gaudent, gaudere debeant, pro parte dicti Germani Correctoris nobis fuit humiliter supplicatum, vt fratribus, & sororibus tertij Ordinis Minimorum, quòd libertate, & immunitate ecclesiastica, ac alijs priuilegijs in literis Sixti prædecessoris huiusmodi contentis, & quibus fratres, & sorores tertij Ordinis Minorum gaudent, & potiuntur, potiri, & gaudere; ipsiq; Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Ordinarij, & Canonici eos tueri, & defendere debeant, concedere, & indulgere, aliásq; in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.*

Tertiarii gaudent immunitate. Vide supra, in constit. 4. Sixti IV. §. 7. à n. 30. *§. 3. Nos igitur, ad quos pertinet super his adhibere vigilantia nostra curas, volentes fratres, & sorores tertij Ordinis Minimorum huiusmodi fauore prosequi gratioso, prædictum Germanum Correctorem à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq; ecclesiasticis censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, literas Sixti prædecessoris huiusmodi ad fratres, sorores tertij Ordinis Minimorum, ita quòd ipsi libertate, & immunitate Ecclesiæ, & & alijs priuilegiis in illis contentis, & quibus fratres, & sorores tertii Ordinis Minorum gaudent, & potiuntur, potiri, & gaudere. Ipsiq; Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Ordinarii, & Canonici eos tueri debeant in omnibus, & per omnia, ac si fratres, & sorores tertii Ordinis Minimorum in illis expressè nominati, ipsæq; literæ eis concessæ fuissent, auctoritate Apostolica, tenore præsentium extendimus, pariter & ampliamus.*

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ idem Sixtus prædecessor in dictis literis voluit non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque. Derogat contrariis.

§. 5. Cæterum quia difficile foret præsentes literas ad singula quæq; loca, in quibus fratres, & sorores tertii Ordinis Minimorum huiusmodi illis indigerent, deferri; volumus, & eadem auctoritate decernimus, quòd earum transumptis manu Notarii publici, & Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ, aut alicuius Prælati ecclesiastici sigillo munitis, ea prorsus in iudicio, & extra illis plena fides adhibeatur, ac iis stetur, sicuti ipsis originalibus literis adhiberetur, & staretur, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo, &c. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incar. Dom. 1513. pridie Idus April. Pontif. nostri anno 1. Transumptis fidē adhiberi iubet.

CONSTITVTIO II.

Concedit indulgentiam decem annorum, & totidem quadragenarum visitantibus nostras Ecclesias in festo omnium Sanctorum, Assumptionis, & Annunciationis B. Mariæ, ac in die Pentecostes. Et concedit Correctoribus licentiam deputandi sex, aut plures confessores, qui dictis diebus, & præcedenti possint absoluere à casibus episcopalibus, & vota omnia commutare, exceptis quatuor.

LEO EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei. Vniuersis Christi fidelibus præsentes literas inspecturis salutem, & Apostolicam benedictionem.

Procemium. *PAstoris æterni, qui, vt humanum genus ab æterna damnatione eriperet, se in ara crucis immolari non abnuit, vices, quamuis immeriti, gerentes in terris, id super*

per reliqua vota nostra feruenter optamus, vt cunctos fideles, quos ipse sui pretiosi sanguinis sparsione Deo Patri reconciliare curauit, quorum regimen, & gubernationem nobis commisit, ad recolendam iugiter memoriam suæ passionis, & visitandum Ecclesias, aliqua religiosa loca præsertim sub inuocatione B. Mariæ Virginis, cuius vbera ipsum Redemptorem nostrum lactare meruerunt, fundata, inuitemus; &, prout in Domino conspicimus salubriter expedire, frequentiùs excitemus.

Indulgentias elargitur.

§. 1. Cupientes igitur, vt Iesu Mariæ Thuronen. & B. Mariæ, ac omnium Sanctorum Ambasien. necnon eiusdem B. Mariæ totius gratiæ Parisien. ac S. Helenæ Siemen. Ordinis Minimorum domus, & Ecclesia, ad quas, vt accepimus, B. Franciscus de Paula dicti Ordinis Institutor, & dum viueret generalis Corrector, singularem gerebat deuotionis affectum, congruis frequententur honoribus, & Christi fidelium deuotio ad Ecclesias ipsas, & D. N. Iesu Christi passionem magis augeatur; ipsiq; fideles eò libentiùs confluant ad easdem, quò ex hoc ibidem dono cœlestis gratiæ vberiùs conspexerint se refectos. De omnipotentis Dei misericordia, & BB. Apostolorum Petri, & Pauli auctoritate confisi, omnibus, & singulis vtriusq; sexus Christi fidelibus verè pœnitentibus, & confessis, qui Ecclesias alicuius ex prædictis, vel aliis domibus dicti Ordinis in celebritate omnium Sanctorum, & dictæ B. Mariæ Assumptionis, & eiusdem Annunciationis, ac Pentecostes festiuitatibus, à primis vesperis celebritatis, & singularum festiuitatum huiusmodi vsque ad occasum Solis sequentis diei annuatim deuotè visitauerint, & inibi in dictæ passionis memoriam quinquies orationem Dominicam, & totidem salutationem Angelicam huiusmodi recitauerint, decem annorum, & totidem quadragenarum indulgentiam in Domino misericorditer concedimus.

Correctores cōfessores deputare possunt.

§. 2. Et vt Christi fideles prædicti, qui ad Ecclesias ipsas pro huiusmodi consequenda indulgentia pro tempore confluxerint, huiusmodi indulgentiæ faciliùs participes esse possint, omnium, & singularum constructarum, & construendarum domorum Ordinis Minimorum huiusmodi Correctoribus nunc, & pro tempore existentibus deputandi annis singulis sex, aut plures presbyteros idoneos seculares, aut dictarum domorum fratres, qui in celebritate, & aliis festiuitatibus prædictis, & die præcedenti in dictis Ecclesiis, eorumdem confluentium confessionibus diligenter auditis, eis pro commissis per eos delictis, etiam in singulis casibus episcopalibus, absolutionis beneficium impendere, & pœnitentiam salutarem iniungere; necnon vota quæcumque per eos pro tempore emissa (religionis, & castitatis, ac vltramarino, necnon liminum Apostolorum Petri, & Pauli, ac S. Iacobi in Compostella, votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare valeant, licentiam, & facultatem tenore præsentium concedimus, præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Dictis indulgentiis numquam derogatur.

§. 3. Volumus autem, decernimus, & declaramus, quòd si contingat, nos, aut Sedem Apostolicam in posterum huiusmodi indulgentias, & facultates reuocare, cassare, & annullare, seu suspendere, quòd præsentes literæ, ac in eis contenta quæcumque nullatenùs includantur; nec per tales, vel alias reuocationes, cassationes, declarationes, decreta, & suspensiones, sublata quomodolibèt intelligantur, etiamsi de huiusmodi intentione nostra, & mente non derogandi, specialis, expressa, & non per generales clausulas, quæ huiusmodi specificam mentionem importare viderentur, aut importarent, mentio fieret. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incarnat. Domin. 1513. pridie Nonas Maii, Pontif. nostri anno 1.

§. I.

1 NOto 1. quòd istæ indulgentiæ extenduntur etiam à Clem. VII. infrà, in eius constit. 3. ad omnes domos Ordinis constructas, & construēdas; Et quòd sunt in suo robore, vt dixi tom. 1. Relig. in appen. pag. 685. & vltimò fuerunt confirmatæ ex certa scientia ab Vrb. VIII. infra, in const. eius 1.

2 Noto 2. quòd istis indulgentiis concessis nostris Ecclesiis non gaudent visitantes Ecclesias aliorum Ordinum Mendicantium, etiamsi inter nos, & illos quò ad alia sit maxima communicatio & gratiarum reciprocatio. Quod declarauit Sixtus IV. per suam const. quæ incipit, Solet Sedes Apostolica, ad tollendas confusiones, & ne vilescant indulgentiæ, aut minuatur deuotio. Ita Cæsarub. in comp. verbo Indulgentiæ quò ad seculares, 3. num. 12. Vide constit. 25. huius Pontif. §. 2.

Cæsarub.

§. II.

§. II.

3 NOto 1. quòd potestas deputandi confessores adhuc etiam est in suo robore, excepto quòd dicti confessores deputati in dictis diebus non possunt ampliùs absoluere à casibus episcopalibus, per decretum Congreg. de mandato Clem. VIII. de quo to. 1. Relig. q. 1. cap. 21. §. 1. Possunt tamen confessores deputati commutare omnia vota, exceptis ijs, quæ hic excipiuntur, vt latè probaui loc. cit. & absoluere à casibus etiam papalibus, prout dixi in append. Relig. cit.

4 Noto 2. quòd meo videri deputare confessores, qui absoluant in dictis diebus in Conuentibus, in quibus resident de ordinario Prouinciales, ad dictos Prouinciales pertinet; nam mens Pontificis fuit concedere hanc facultatem Correctoribus, quia Correctores semper resident in suis Conuentibus, Prouinciales autem non possunt residere, nisi in vno, & in quo resident sunt superiores supra Correctores, & inferiora per superiora regi debent, vt sæpius replicatur in Regula. Quare puto, quòd dicta facultas cumulatiuè solùm, non priuatiuè sit Correctoribus tributa. Adde, quòd probare, an sacerdotes deputandi sint idonei, ad Prouincialem per Regulam pertinet; Corr. num. 85.

5 Noto 3. quòd isti confessores deputandi ad secularium confessiones excipiendas, debent esse approbati ab Ordinario post Conc. Trid. sess. 23. de reformat. cap. 15. nam ante non fuisse necesse, colligitur ex §. 2. ibi *presbyteros idoneos*, non dicit confessores idoneos. Vnde si aliquando confirmarentur priuilegia Non obstante Concilio generali, possent Correctores sex sacerdotes idoneos, etiam ab Ordinarijs non approbatos, dictis diebus deputare. *Trid.*

CONSTITVTIO III.

Concedit, quòd singulis annis die 2. Aprilis possit celebrari officium, & missa in Ecclesijs nostri Ordinis, in honorem B. Francisci de Paula; & quòd illius imago in nostris Ecclesijs depingi possit.

LEO EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Proœmiũ. *Llius, qui semper in sanctis suis mirabilis est, vices, licèt immeritò, gerentes in terris, pijs fidelium, præsertim religiosarum personarum votis, quæ ad Dei laudem, & gloriam, ac sanctorum venerationem, fideliumque animarum salutem cedere dignoscuntur, libenter annuimus, & prout expedire in Domino conspicimus, fauoribus prosequimur opportunis.*

S. Franciscus vocatus in Galliã à Rege Francorũ. §. 1. *Sanè pro parte dilecti filij Germani Lionet Ordinis fratrum Minimorum generalis Correctoris nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd cum aliàs claræ mem. Ludouicus Francorum Rex summoperè desideraret coram videre quondam Franciscum de Paula, in quodam eremitorio districtus Paulæ Regni Neapolit. tunc solitariam vitam ducentem, propter ipsius Francisci odorem bonæ famæ, & vitæ sanctimoniam, à fel. rec. Sixto Papa IV. prædecessore nostro sibi mandari obtinuit, vt idem Franciscus de Regno Neapolit. huiusmodi, ad Regnum Gallorum se conferret, & ipsius Regis conspectui se præsentaret, qui adeo eidem Regi, & omnibus regnicolis gratus, & acceptus fuit, quòd in diuersis Ciuitatibus, & locis, tam Galliæ, quàm Neapolitani, ac Siciliæ, & Hispaniæ Regnorum, ac Germaniæ diuersæ domus pro fratribus, vitam, quam ipse Franciscus elegerat, ducere volentibus, à Christi fidelibus constructæ, & ædificatæ fuerunt.*

§. 2. *Ipseq; Franciscus Ordinem ipsum, qui arctior, & strictior cæteris Ordinibus existit, quem vtique Minimorum appellauit, & sub certo viuendi modo instituit, illumque per piæ mem. Alex. VI. & deinde Iul. II. post Sixt. IV. & Innoc. VIII. Romanos Pontif. etiam prædecessores nostros approbari, & confirmari obtinuit, ac dum in humanis egit, & dum suo Creatori spiritum reddidit, ac etiam vita functus plurimis claruit miraculis, adeo vt propterea magna Christi fidelium multitudo, quæ ad domum Iesu Mariæ Thuronen. dicti Ordinis, in qua eius corpus requiescit, confluit, cum eiusdem Francisci intercessione, preces, quas ad Deum effundunt, exaudiri firmiter credant, ipsumq; pro beato teneant, & venerentur.* Ordo Minimorum strictior omnibus.

§. 3. *Et quia in Sanctorum catalogo annumeratus non est, tam prædictus Germanus,* Supplicatio.

Vide in nostro Rituali, ante off. B. P. N. Franc. not. 3.

nus, quàm alij dicti Ordinis Minimorum fratres summoperè cupiunt eis concedi, vt liceat illis singulis annis die 2. mensis Aprilis, nisi occurrat maior hebdomada, vel octaua Pascha, & tunc in 2. feria post dictam octauam, festum, & officium eiusdem Francisci de vno confessore, cum oratione vnius confessoris, sub nomine B. Francisci de Paula, in domibus dicti Ordinis celebrare, & celebrari facere. Quare pro parte dicti Germani Correctoris nobis fuit humiliter supplicatum, vt pro æterni Regis laude, & gloria, ac ipsius gloriosi confessoris reuerentia, & honore, necnon decore Ecclesiæ, ac catholicæ Religionis splendore, populiq; deuotione, & salute, super ijs opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Concedit facultaté celebrandi officiũ S. Francisci de Paula, & eius imaginẽ pingendi.

§. 4. *Nos igitur, qui fideles quoslibet ad Sanctorum Dei venerationem, & iugem erga eos deuotionem, vt ei, à quo omne datum optimum, & omne donum perfectum procedit, placere studeant, prout possumus, libenter excitamus, huiusmodi supplicationibus inclinati, eisdem fratribus, vt de cætero perpetuis futuris temporibus in eorum domibus officium in memoriam eiusdem Francisci de vno confessore, sub nomine B. Francisci de Paula huiusmodi, annis singulis in die 2. mensis Aprilis, nisi occurrat maior hebdomada, vel octaua Pascha, & tunc in 2. feria post dictam octauam celebrare, & in eorum missis, ac matutinis, & vesperis eiusdem Francisci commemorationem sub nomine B. Francisci de Paula huiusmodi, recitare, eiusq; imaginem depingi facere, & in Ecclesijs domorum suarum, prout etiam fratres Ordinis Minorum de familia in eorum Ecclesijs imaginem F. Bernardini de Monte feltro, qui etiam proximis annis decessit, tenent depictam, tenere liberè, & licitè valeant, Ordinariorum locorum, & cuiusuis alterius licentia super hoc minime requisita, auctoritate Apostolica, tenore præsentium licentiam, & facultatem concedimus.*

Derogat contrarijs & transũptis fidem adhiberi iubet.

§. 5. *Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscumque. Volumus autem, quòd propter præmissa dictus B. Franciscus catalogo prædicto adscriptus non censeatur. Et quia difficile foret præsentes literas ad singula quæq; loca, vbi illæ forent necessariæ, deferri, volumus, & prædicta apostolica auctoritate decernimus, quòd earumdem transumptis, manu publici Notarij subscriptis, & sigillo Cameræ Apostolicæ, vel alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus in iudicio, & extra illud fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo, &c. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incarn. Dom. 1513. Nonis Iulij, Pontif. nostri anno 1.*

§. II.

Imagines eorũ, qui cum sanctitatis fama decesserunt, cũ signis venerationẽ indicantibus non pingãtur.

1 NOta, quòd Vrb. VIII. edidit decretum circa venerationem eorum, qui cum fama sanctitatis decesserunt, tenoris sequentis. *S. D. N. sollicitè animaduertens abusus, qui irrepserunt, & quotidie irrepere non cessant in colendis quibusdam cum sanctitatis, aut martyrij fama, vel opinione defunctis, qui & si neq; canonizationis, neq; beatificationis honore insigniti sint ab Apostolica Sede, eorum tamen imagines in Oratorijs, atq; Ecclesijs, alijsque locis publicis, ac etiam priuatis, cum laureolis, aut radijs, seu splendoribus proponuntur, miracula, & reuelationes, aliaq; beneficia à Deo per eorum intercessiones accepta, in libris rerum ab ipsis gestarum enarrantur, & ad illorum sepulchra tabellæ, imagines, & res aliæ ad beneficia accepta testificanda, & lampades, & alia lumina apponuntur. Volensque proinde huiusmodi abusibus pro debito officij pastoralis occurrere, re etiam cum illustriss. & reuerendiss. DD. Cardinalibus contra hæreticam prauitatem in vniuersa Republica Christiana generalibus Inquisitoribus communicata, & maturè considerata, ac discussa, declarauit, statuit, & decreuit, ne quorumuis hominum cum sanctitatis, seu martyrij fama, quantacumque illa sit, defunctorum imagines, aliaq; prædicta, & quodcumq; aliud venerationem, & cultum præseferens, & indicans, in Oratorijs, aut locis publicis, seu priuatis, vel Ecclesijs, tam secularibus, quam regularibus cuiuscumque Religionis, Ordinis, instituti, Congregationis, aut Societatis apponantur, antequam ab Apostolica Sede canonizentur, aut Beati declarentur, &, si quæ apposita sunt, amoueantur, prout eas statim amoueri mandauit.*

Non imprimãtur libri dictorum miracula continentes.

Ac pariter imprimi de cætero inhibuit libros eorumdem hominum, qui sanctitatis siue martyrij fama, vel opinione, vt præfertur, celebres è vita migrauerint, gesta, miracula, vel reuelationes, seu quæcumq; beneficia tamquam eorum intercessionibus a Deo accepta continentes, sine recognitione, atq; approbatione Ordinarij, qui in ijs recognoscendis Theologos, aliosq; pios, ac doctos viros in consilium adhibeat; & ne deinde fraus, aut error, aut aliquid nouum, ac inordinatum in re tam graui committatur, negotium instructum ad Sedem Apostolicam transmittat, eiusq; responsum expectet. Reuelationes verò, & miracula, aliaq; beneficia supradicta, quæ in libris horum hominum vitam, & gesta continentibus, hactenus sine recognitione, atq; approbatione huiusmodi impressa sunt, nullo modo approbata censeri vult, mandat ipsa Sanctitas.

Ad

Ad dictorum sepulcra tabellæ non appendātur; neq; lampades accendātur.

Ad horum hominum sepulcra vetuit etiam, ac inhibuit, tabellas, atq; imagines ex cera, aut argento, seu ex alia quacumq; materia, tam pictas, quàm fictas, atq; exculptas appendi, seu affigi, & lampades, siue alia quacumq; lumina accendi, sine recognitione, ab Ordinario omninò, prout supra, facienda, Sediq; Apostolicæ referenda, ac probanda.

Ijs tamen, quibus ab antiquo cultus fuit exhiberi solitus, hæc non præiudicant.

Declarans, quòd per supra scripta præiudicari in aliquo non vult, neq; intendit ijs, qui aut per communem Ecclesiæ consensum, vel immemorabilem temporis cursum, aut per patrum, virorumq; sanctorum scripta, vel longissimi temporis scientia ac tolerantia Sedis Apostolicæ, vel Ordinarij coluntur.

Inquisitores, & Ordinarios executores deputat cum pęnis trāsgredientib. infligēdis.

Vt autem præmissa diligentiùs obseruentur, vniuersis, & singulis, tam Ordinarijs, quàm hæreticæ prauitatis inquisitoribus districtè præcipit, vt in sua quisque Diœcesi, vel Prouincia sedulò peruigilet, ne sine approbationibus prædictis imagines cum memoratis signis exponantur, aut miracula, reuelationes, ac beneficia prædicta publicentur, aliaue contra superius disposita fiant. Transgressores verò, si Regulares fuerint, priuationis suorum officiorum, ac vocis actiuæ, & passiuæ, necnon & suspensionis à diuinis; si verò Clerici seculares, priuationis pariter suorum officiorum, suspensionis a diuinis, & ab administratione sacramentorum, executioneq; suorum ordinum respectiuè, alijsq; arbitrio prædictorum Ordinariorum, seu Inquisitorum pro modo culpæ infligendis pęnis plectendo. Qui autem libros impresserint, aut imagines pinxerint, sculpserint, seu quoquo modo affinxerint, vel formauerint, cæteriq; artifices circa præmissa qualitercumq; delinquentes, prædicta omnia amittant, & insuper pecuniarijs, alijsq; etiam corporalibus pœnis, iuxta criminis grauitatem, eorumdem Ordinariorum, seu Inquisitorum arbitrio afficiantur, contrarijs quibuscumq; non obstantibus.

Hocdecretum publicari mandat. Et trāsumptis fidem adhiberi iubet

Et, ne præmissorum ignorantia possit ab aliquo prætendi, voluit, vt decretum huiusmodi, seu illius exemplum, ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum Vrbis, ac in acie Campi floræ affixum, omnes proinde arctet, atq; afficiat, ac si vnicuiq; personaliter intimatum fuisset. Quòdque præsentium transumptis, etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, ac sigillo alicuius personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis eadem prorsus fides habeatur, quæ præsentibus haberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Tabellæ oblatæ, vel offerēdæ dictis viris cum atteftationibus, & Ordinarii approbationibus recipiantur, & in aliquo loco secreto custodiantur.

Postmodum verò idem S.D.N. à quibusdam reuocari in dubium accepit, an tabellas, & imagines, quas in posterum offerri contigerit, recipere, & antea oblatas conseruare liceret. Sanctitas sua, quæ tantummodò voluit, occurrendo abusibus, qui irrepere videbantur, certiorem parare viam ad eorum in terris gloriam, quorum sanctimoniam diuinæ clementiæ placuerit admirandis operibus illustrare, re prius cum Illustriss. & reuerendiss. DD. Cardinalibus contra hæreticam prauitatem generalibus Inquisitoribus communicata, præsenti decreto declarauit, quòd sicut numquam prohibuit, nec suæ intentionis fuit prohibere oblationem, receptionemq; tabellarum, & imaginum huiusmodi, ita, vt nulli deinceps hæsitationi locus relinquatur, statuit in præsentiarum, & decernit, vt quoties ad aliquam Ecclesiam, aut Oratorium, locumue alium publicum secularem, seu regularem, tabellas, & imagines, aliudue simile quispiam detulerit, ac intercessione hominum inter Sanctos, vel Beatos non adscriptorum, quamuis cum martyrij, vel sanctitatis fama demortuorum, optata se impetrasse dixerit, liceat ecclesiasticis personis, Ecclesiarum, locorumue prædictorum curę præpositis, tabellas, & imagines, siue pictas, siue ex quauis materia fictas, atque alia quęcumque collatę gratię fidem facientia, simul cum deferentis, aliorumq; qui conscij fuerint, attestationibus, recipere, atque approbantibus Ordinarijs, ad quos referre statim omnia teneantur, in secreto aliquo, seorsum ab Ecclesia, loco custodire, ibidemq; tam amota collocare, & asseruare, vt, si quando Dominus talium virorum merita beatificationis, seu canonizationis honore in terris decorare voluerit, extent huiusmodi sanctitatis qualescumque probationes, Apostolicę Sedis iudicio tunc examinandæ; contrarijs quibuscumque non obstantib.

Ita in gener. Congreg. S.R.E. & vniu. Inquis. habita in Pal. Apost. montis Quirin. coram S.D.N.D. Vrb. diu. proуid. Papa VIII. ad illustriss. & reuerendiss. DD. S.R.E. Card. aduersus hæreticam prauitatem Inquisitor. gener. à S. Sede Apost. specialiter deputatis. Feria 5. die 2. Octobr. 1625.

2 Si quæras, an Sanctos non canonizatos, neque beatificatos, qui scilicet cum opinione sanctitatis vixerunt, & decesserunt, liceat priuatim colere.

℞. Affirmatiuè Bellar. to. 2. controu. 4. de Eccles. triumph. lib. 1. cap. 10. Sanch. lib. 2. in decal. cap. 43. num. 3. licere, per cap. 2. de reliq. & ven. Sanct. quatenus ibi prohibetur publicus cultus, & publicum cultum vocant, non eum, qui coram alijs exhibetur, sed qui nomine totius Ecclesiæ, & tamquam ab Ecclesia institutus exhibetur. Facit etiam Trid. sess. 25. de inuoc. Sanct. quatenus prohibet, poni in Ecclesijs, & locis, intellige publicis, vllam insolitam imaginem.

Bellarm. Sanch. Trid.

3 Si quæras vlterius, an liceat eis septem illos honores deferre, qui Sanctis canonizatis deferuntur, de quibus const. 16. huius Pontificis, n. 2.

℞. quò ad 1. licet non canonizatum, nec beatificatum credere, & vocare Sanctum, non licet tamen prædicare eum tamquam ab Ecclesia in Sanctorum catalogo inscriptum. Quò ad 2. licet inuocare nō canonizatum, etiam alijs audientibus, vt patet ex Hieron. in vita Paulæ, & præterea oramus viuentes, etiamsi nesciamus esse Sanctos; at non liceret in publicis litanijs, etiam quando priuatim dicuntur, & sacro officio id facere. Quò ad 3. & 4. nullo modo licet eis templa, & altaria erigere, atq. sacrificia offerre; quia hæc sunt publici cultus. Quò ad 5. non licet publicum festum celebrare; liceret tamen in die natalis eius peculiariter lętari, & Deo vacare in illius memoriam. Quò ad 6. licet imaginem eorum pingere, non tamen cũm splēdoribus, laureolis, radijs, aut alijs signis sanctitatis, post hoc decretum; licet etiā venerari, sicut enim possum pingere imaginem patris, vel amici, eamque venerari, ita & illius quem ex eius peracta vita cognosco, seu coniecto, in æterna beatitudine esse collocatum: non licet tamen dictam imaginem in altari domus priuatæ, vbi nulla alia esset Sāctorum imago, collocare cum lampade, quia id hic etiam vetatur. Quò ad 7. non licet reliquias hominis non canonizati in templo constituere publicè honorandas; licet tamen eas habere, & venerari, etiam alijs videntibus, modò scandalum absit; id enim habet praxis Ecclesiæ; mox enim ac martyres defuncti erāt, currebant fideles ad reliquias rapiendas; & similiter quando moriuntur homines clari sanctitate, multi deuotè osculantur manus, & pedes illorum, & de vestibus eorum pro reliquijs seruant, nec id vmquam prohibitum fuit. Præterea

D. Hieron.

Innocent. Azor. si licet honorare viuentes, quos credimus Sanctos, cur non mortuos? Vnde Innoc. cap. 1. de reliq. & ven. Sanct. num. 4. & Azor. p. 2. lib. 5. cap. 6. quæst. 8. dicunt, quòd cuiuis licet priuatim, & secretè preces offerre ei, quem credit in patria cœlesti perpetua beatitudine perfrui; at verò non licet ei solemnes, & publicas preces, nec publicè laudes, & diuina officia persoluere.

4 Neque his obstat decretum relatum nu. 1. nam non dicit, quòd non possit quilibet in particulari credere, aliquem esse Sanctum, & in paradiso, ac propterea eum inuocare, offerreq; preces, atq; auxilium petere, & in die mortis eius se totum Deo dedere, mundanis curis abiectis, ac imaginem eius tenere, & reuereri, illamq; in veneratione habere (modò non sit picta cum aliquo signo, cultum, & venerationem præseferente, & indicante) & de illius vestibus, atq; reliquijs aliquid pro deuotione retinere, cum hæc non prohibeantur fieri, ijs viuentibus, quos Sãctos existimamus; immo hæc omnia posse fieri, insinuatur dicto num. 1. versu postmodum, quatenus conceditur, licere recipere tabellas oblatas dictis viris non canonizatis; vnde supponit, licere eos priuatim colere, & inuocare, precesq; ad eos fundere: Sed tantummodò vetatur, quòd non possint dictorum imagines cum insignibus sanctitatis in Templis, vel Oratorijs etiam priuatis, vbi statis temporibus solent deuoti seculares, ac etiam ecclesiastici conuenire ad exercitia spiritualia peragenda, vel solæ collocari, vt clarè patet ex eodem decreto. Vbi etiam est aduertendum, quòd imagines Sanctorum non canonizatorum non prohibentur simpliciter pingi, & in Templis, atque Oratorijs collocari, sed solummodò cum insignibus sanctitatis. Quare sine istis insignibus poterunt tam in Ecclesijs, quàm Oratorijs adhuc reponi, non tamen solæ in altaribus. Sicut non prohibentur in dictis locis poni imagines Imperatorum, atq; Regum Christianorum, & dictorum Templorum Fundatores.

5 Nota hic etiam, quòd antiquæ reliquiæ Sanctorum non possunt extra capsam ostendi, c. fin. de reliq. & ven. SS. Rationem reddit Abbas ibi; quia cum ostenduntur extra capsam ossa nuda, multorum deuotio tepescit, & datur detractoribus causa obloquendi. Nec licet reliquias furtiuè subtrahere, etiam vt honorabiliùs collocentur, est enim ablatio rei sacræ, inuito domino, & consequenter furtum sacrilegum; nec paruitas materiæ excusat à mortali; nam hic non spectatur sola rei quantitas, sed dignitas, & raritas. Ita Sanch. 2. in decal. cap. 4. num. 23. ab infideli tamẽ liceret auferre; quia est iniustus possessor. Nulla tamen adest excommunicatio contra reliquias surripientes, Sanch. cit. num. 24. Nec item vllum peccatum committit Clericus in minoribus ordinatus, aut etiam laicus, qui reliquias piè, & reuerenter tangit, ac in vasa includit: nullibi enim inuenitur vetitum; Sanch. loc. cit. num. 26. Agnos autem Dei tangere non licet, nisi Subdiaconis; quia oleo sancto consecrantur; non est tamen culpa, nisi venialis, & leuis, eos reuerenter tangere, & absque contemptu, etiamsi laicus sit. Sanch. loc. cit. n. 27. Contra miniantes autem adest excommunicatio Greg. XIII. latæ sententiæ, de qua Sanch. num. 29. Vide Azor tom. 1. lib. 9. cap. 8. & 9.

Abbas. Sanches. Azor.

CONSTITVTIO IV.

Confirmat omnia priuilegia concessa à suis prædecessoribus, & approbat de nouo Regulas fratrum, sororum, & tertij Ordinis; ac concedit, quòd famulis inseruientibus in nostris Monasterijs in habitu sæculari possimus ministrare Eucharistiam, etiam tempore Paschatis, & in articulo mortis, ac reliqua sacramenta præstare, & in nostris Ecclesiis sepelire.

LEO EPISCOPVS.

Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Proœmiũ.

Is, quæ pro fidelium omnium, & Religiosorum animarũ salute à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris prouidè processerunt, vt eò firmiùs maneant, quò sæpius fuerint Apostolicæ Sedis munimine roborata, libenter, cum à nobis petitur, adijcimus nostri muniminis firmitatem, ac alia desuper ordinamus, prout pro earumdem animarum salute in Domino conspicimus salubriter expedire.

Memorat constit. 1. Iulij II. §. 15. & §. 39

§. 1. *Dudum siquidem fel. rec. Iulius Papa II. prædecessor noster inter alia Ordini fratrum Minimorum B. Francisci de Paula concessit, quòd famuli domorum dicti Ordinis, necnon cæteri eiusdem Ordinis habitum portantes, & in articulo mortis in dictis domibus sepulturam eligentes, omnibus, & singulis priuilegijs, dicto Ordini quomodolibet concessis, gaudere liberè, & licitè possent. Quódq; dicti Ordinis fratres, & sorores, ac oblati, necnon vtriusq; sexus tertiarij, seu tertij Ordinis huiusmodi, & nonnulla alia persona tunc expressè semel in vita, & in mortis articulo plenariam omnium peccatorum suorum veniam, & indulgentiam consequi possent, & valerent, concessit: Ac tam præfatus Iulius, quàm pia mem.*

mem. Sixtus IV. Innoc. VIII. Alex. VI. Romani Pontif. prædecessores nostri nonnulla alia priuilegia, concessiones, & indulta Ordini Minimorum huiusmodi, ac illius pro tempore existenti Generali, Vigilibus, ac Prouincialibus, & eorum Vices gerentibus, cæterisque dicti Ordinis fratribus concesserunt: Ipseq; Iulius prædecessor dicti Ordinis fratrum, sororum, & vtriusque sexus tertiariorum huiusmodi Regulas, per præfatum Franciscum de Paula dicti Ordinis Institutorem vltimo editas, tamquam eiusdem Francisci vltimam voluntatem, nouissimè approbauit, & confirmauit.

Supplicatio.

§. 2. Quare pro parte dilecti filij Germani Lionet moderni dicti Ordinis Correctoris Generalis, nobis fuit humiliter supplicatum, vt omnibus, & singulis priuilegijs, concessionibus, & indultis, eidem Ordini, ac illius pro tempore Generali, Vigilibus, ac Prouincialibus, & eorum Vices gerentibus, & alijs dicti Ordinis fratribus concessis, necnon tribus Regulis nouissimè per eumdem Iulium prædecessorem approbatis, & confirmatis, pro illorum subsistentia firmiori, robur Apostolicæ confirmationis adijcere, ipsaque priuilegia, & indulta, quò ad hoc vt fratres dicti Ordinis domorum huiusmodi famulorum, pro tempore in habitu seculari eis seruientium, quoties opus fuerit, etiam paschali tempore, & in mortis articulo, in eorum domibus, & Ecclesijs huiusmodi confessiones audire, ipsisq; & eorum cuilibet Eucharistiæ, & vnctionis extremæ sacramenta ministrare, ac inhumationis, & sepulturæ beneficia impendere possint: Ita quòd singulæ personæ huiusmodi, & prout dicti fratres, priuilegijs, & indulgentijs huiusmodi in eorum mortis articulo frui, & gaudere valeant, ac si eis expressè concessa fuissent, extendere, & ampliare, aliàsq; in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Cõfirmat priuilegia & concedit, quod famulis possimus ministrare sacramenta, &c.

§. 3. Nos itaque præfatum Germanum Correctorem à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq; ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, prædicta, ac omnia, & singula Ordini Minimorum huiusmodi, ac illius pro tempore existentibus Generali, Vigilibus, ac Prouincialibus, & eorum Vices gerentibus, cæterisq; singulis fratribus per præfatos prædecessores sub quacumq; verborum serie, tam in genere, quàm in specie hactenus quomodolibet concessa priuilegia, & indulta quæcumq; Necnon eiusdem Ordinis fratrum, sororum, & vtriusq; sexus tertiariorum Regulas huiusmodi per præfatum Iulium prædecessorem, tamquam præfati Francisci vltimam voluntatem, nouissimè approbatas, Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuò approbamus, & confirmamus, illaq; omnia, & singula, ad hoc vt fratres Ordinis Minimorum huiusmodi dictarum domorum famulorum pro tempore in habitu seculari eis deseruientium, quoties opus fuerit, etiam Paschatis tempore, & in mortis articulo, in eorum domibus, & Ecclesiis huiusmodi confessiones audire, ipsisq; & eorum cuilibet Eucharistiæ, & extremæ vnctionis sacramenta ministrare, ac illis, & cuilibet eorum inhumationis, & sepulturæ beneficia, cuiusuis licentia super hoc minimè requisita, impendere licitè valeant: Ita quòd singulæ personæ huiusmodi, & prout dicti fratres, priuilegiis, & indultis huiusmodi in eorum mortis articulo frui, & gaudere valeant, ac si eis expressè concessa fuissent, eisdem auctoritate, & tenore extendimus, & ampliamus.

Vide supra in constit. 1. Iulii II. § 15. à nu. 11. & cõstit. 26. huius § 8.

Derogat contrariis & transũptis fidem adhiberi iubet.

§. 4. Non obstantibus ordinationibus, & constitutionibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Et quia difficile foret præsentes literas ad singula quæque loca, vbi illæ forent necessariæ, deferre, volumus, & præfata auctoritate Apostolica decernimus, quòd earum transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo Cameræ Apostolicæ, vel alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus in iudicio, & extra illud illis fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo &c.

Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incarn. Domin. 1513. Nonas Iulii, Pontif. nostri anno 1.

CONSTITVTIO XVIII.

Quæ est viuæ vocis oraculum. In quo datur forma tonsuræ gerendæ ab omnibus choro destinatis, & assignatur forma professionis à tertiarijs faciendæ.

BERNARDINVS.

Miseratione diuina tit, S. Crucis in Ierusalem, S. R. E, presb. Card. Patriarcha Ierosolimit. Ord. Minim. Protector. Vniuersis, & singulis præsentes literas inspecturis salutem in Domino sempiternam.

FORMA TONSVRÆ SEV CORONÆ

§. I.

Supplicatur Papæ pro tonsura.

Niuersitati vestræ notum facimus, qualiter cum instantia pro parte nobis dilecti in Christo Francisci de Paula Institutoris, ac generalis Correctoris Ordinis Minimorum, requisiti, S. D. N. Iulio II. qui nuper Ordinis Minimorum huiusmodi fratrum, & sororum, & vtriusq; sexus fidelium Regulas, per eumdem Franciscum reformatas, & super aliquibus in melius emendatas, ac per nos, quibus eiusdem Ordinis Minimorum Protectoris officium per Sedem Apostolicam commissum extitit, de prædicti S. D. N. commissione diligenter visas, & examinatas, ac priuilegia eis aliàs concessa confirmauit, & approbauit, supplicauimus, quatenus infrascriptas institutiones, & ordinationes per prædictum Franciscum editas, videlicet quòd omnes, ac singuli Ordinis Minimorum huiusmodi fratres præsentes, & futuri, dictum Ordinem pro tempore expresse professi, ac iuxta ipsius Ordinis Regulæ tenorem, ad statum clericalem assumpti, necnon alij quicumq; eiusdem Ordinis in sacris ordinati, mediocres eorum tonsuras deferrent, seu coronas, iuxta formam per eumdem Franciscum ordinatam, & præsentibus annotatam.

§. 2. Quòdq; omnes, ac singulæ tertij Ordinis Minimorum huiusmodi vtriusq; sexus personæ sub prædicta Regula, & Ordine perpetuò militare cupientes, reuoluto suæ probationis anno, professionem, iuxta formam per nos de mandato prædicti S. D. N. super hoc viuæ vocis oraculo nobis facto diligenter emendatam, ac etiam præsentibus annotatam, quæ sequitur, & est talis. Supplicatur etiam pro forma professionis tertiariorum.

Ego. N. Promitto Deo omnipotenti, totiq;

Curiæ

Curiæ cœlesti; & tibi Patri, mores meos, ac vitam meam in melius emendare, & Ordinis Minimorum vtriusq; sexus fidelium Regulæ, per S. D. N. Iulium Papam II. confirmatæ, salutifera præcepta pro posse obseruare, & F. Francisco de Paula, suisq; successoribus eiusdem Ordinis Minimorum generalibus Correctoribus pro tempore existentibus obedire, necnon prædictæ Regulæ salubribus consilijs, ac monitis me conformare, & prædicti Ordinis honorem, & vtilitatem fideliter procurare. Amen. emittere tenerentur, confirmare, & approbare de benignitate Apostolica dignaretur.

Approbat formam tonsuræ, & professionis tertiariorum.

§. 3. *Tandem à Sanctitate sua viuæ vocis oraculo institutionum, & ordinationum huiusmodi, tamquamque per nos iusta, & honesta, ac Religioni consona reperta sunt, confirmationem, & approbationem, ac etiam vniuersis, & singulis dicti Ordinis fratribus pro tempore existentibus, Ordinem ipsum expresse professis, & ad statum clericalem, vt præfertur, assumptis, ac alijs quibuscumq; eiusdem Ordinis in sacris ordinatis, vt, iuxta præinsertam tonsuræ, seu coronæ formam, mediocres eorum tonsuras deferre; secundi verò Ordinis Minimorum huiusmodi sororibus, vt, mutatis dumtaxat mutandis, eiusdem Ordinis fratribus traditam professionis formulam; tertij autem Ordinis Minimorum huiusmodi vtriusq; sexus personis nunc, & pro tempore existentibus, vt præinsertam professionis formam in sua professionis emissione tenere, & obseruare deberent, mandari; ac transumptis earumdem præsentium manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Prælati, vel alterius in dignitate ecclesiastica constituti munitis, eamdem prorsus fidem in iudicio, & extra illud, quæ ipsis originalibus literis exhiberetur, si originaliter exhiberentur, adhiberi debere obtinuimus. In quorum omnium, & singulorum fidem, & testimonium præsentes literas fieri, per infrascriptum Secretarium nostrum subscribi, nostriq; sigilli iussimus, ac fecimus appensione communiri. Datum, & actum Romæ, in domibus nostræ solitæ habitationis, sub anno à Natiu. Dom. 1507. die verò 18. mensis Aprilis, Pontif. prædicti S. D. N. D. Iulij Papæ II. anno 4. V. Card. S. Crucis. De mandato prædicti Reuerendiss. D. mei Cardinal. Ioannes de Burgo Secretarius.*

§. II.

1 NOta, quòd potest esse difficultas, an per illam promissionem, quæ fit Deo, & toti Curiæ cœlesti, inducatur noua obligatio, & votum, tum vitam in melius commutandi, tum præcepta salutifera, quæ dantur in Regula, obseruandi. Videtur enim, quòd sic; quia est promissio facta Deo, quæ obligationem voti inducit, & per consequens eius transgressio mortalis erit.

Sosa.

2 Hæc difficultas valdè torsit aliquando doctissimorum virorum ingenia, vt videre est apud Sosam in tract. spec. de hac re. Nos facilè respondemus; In Regulis institutis à B. P. N. nihil mandari ad culpam, neq; etiam venialem obligans, præter quatuor vota, vt patet ex Correct. num. penult. Quod quomodò sit intelligendum, satis dixi tom. 1. Relig. q. 1. cap. 5. à notab. 6. vsquè ad §. 4. Cum igitur hic nullum sit ex dictis quatuor votis, clarè patet, nullum adesse peccatum; obligatio enim, quæ inducitur dictis tertiarijs, in tantum est, in quantum colligitur ex mente Institutoris eos obligare voluisse. Et patet etiam ex forma professionis, quæ est cautissima; promittunt enim salutifera præcepta pro posse obseruare. Ad rationem itaquè dubitandi. ℞. Illud, Promitto, non significare votum, sed propositum: sicut quando quis promittit confessario se emendare, vel tale peccatum non ampliùs facere, promissio illa non inducit communiter nouam obligationem, ita vt si illud peccatum deinde committat, reus sit promissionis, sed solummodò dicit propositum vitam in melius emendandi, & illud peccatum ampliùs non faciendi.

LEO

LEO X.

Italus, Florentinus, Laurentij de Medicis filius, anno Domini 1513. die 15. Martij ad summum Pontificatum assumptus canonizauit B. Franciscum de Paula, & dedit Ordini nostro infrascripta priuilegia.

CONSTITVTIO I.

Concedit tertiarijs Ordinis nostri, vt gaudeant immunitate, & alijs priuilegiis, quibus tertiarij Ordinis Minorum.

LEO EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei.

Proœmium.

EA, quæ à prædecessoribus nostris pro personarum sub Religionis habitu Domino famulantium immunitate, & quiete sunt concessa, nonnumquam ad alias similes arctioris vitæ personas, subsistente causa, libenter extendimus.

Commemorat literas Sixti IV. Sacro sancta, quas refert Passar. pag. 28. & nos consultò omisimus, quia hic inseruntur.

§. 1. Dudum fel. rec. Sixto Papæ IV. prædecessori nostro pro parte dilectorum filiorum vniuersorum fratrum, & dilectarum in Christo filiarum vniuersarum sororum tertij Ordinis B. Francisci de pœnitentia nuncupatorum, per Italiam consistentium exposito, quòd licèt plures summi Pontifices etiam prædecessores nostri, diuersa, & plura pro immunitatibus eorum concessissent priuilegia, & plures solemnissimi iuris vtriusq; Doctores tenuissent, quòd ipsi fratres, & sorores deberent gaudere libertate, & immunitate ecclesiastica, vt personæ religiosæ: nihilominùs Communitates Ciuitatum, Potestates, alijq; officiales seculares locorum Italiæ non cessabant quotidie noua eis, tam in rebus, quàm in personis inducere grauamina, libertati ecclesiasticæ contraria. Idem Sixtus prædecessor Communitatibus, Potestatibus, & officialibus prædictis sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, eo ipso per officiales ipsos, ac singulares personas earumdem Communitatum, si contra facerent, incurrenda, ne eisdem fratribus, & sororibus grauamina aliqua libertati ecclesiasticæ contraria inducere, aut ipsos fratres, & sorores, quominùs gauderent priuilegijs, & immunitatibus, tam fori, quàm personæ, & rerum, sicut aliæ personæ ecclesiasticæ, quomodolibèt impedire præsumerent, Apostolica auctoritate inhibuit. Et nihilominùs omnibus, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorum Ordinarijs, & quibuslibet personis in ecclesiastica dignitate constitutis; necnon Patriarchalium, Metropolitanarum, & aliarum cathedralium Ecclesiarum Canonicis, & cuilibet eorum, qui desuper forent requisiti ab aliquo fratrum, seu sororum prædictorum, mandauit, quatenus præmissa, vbi, & quando expedire viderent, solemniter publicarent, & non permitterent, eosdem fratres, & sorores contra inhibitionis suæ huiusmodi tenorem per quoscumq; quauis auctoritate indebitè molestari, & illos, quos propterea huiusmodi excommunicationis sententiam eis incurrisse constaret, excommunicatos nunciarent, facerentq; ab alijs nunciari, & ab omnibus arctiùs euitari, donec ab huiusmodi indebitis molestijs, per eos dictis fratribus, & sororib. illatis, cum effectu destitissent; contradictores per censurã ecclesiasticã, appellatione postposita, compescen-

scendo, prout in ipsius Sixti prædecessoris desuper confectis literis pleniùs continetur.

Supplicatio.

§. 2. *Cum autem, sicut exhibita nobis pro parte dilecti filij Germani Ordinis fratrum Minimorum generalis Correctoris petitio continebat, pro eo quòd in dicto Ordine Minimorum sunt fratres, & sorores tertij Ordinis Minimorum, prout in dicto Ordine Minorum, videatur consonum iuri, quòd etiam fratres, & sorores tertij Ordinis Minimorum immunitate ecclesiastica, & priuilegijs, quibus fratres, & sorores tertij Ordinis Minorum gaudent, gaudere debeant, pro parte dicti Germani Correctoris nobis fuit humiliter supplicatum, vt fratribus, & sororibus tertij Ordinis Minimorum, quòd libertate, & immunitate ecclesiastica, ac alijs priuilegijs in literis Sixti prædecessoris huiusmodi contentis, & quibus fratres, & sorores tertij Ordinis Minorum gaudent, & potiuntur, potiri, & gaudere; ipsiq; Patriarcha, Archiepiscopi, Episcopi, Ordinarij, & Canonici eos tueri, & defendere debeant, concedere, & indulgere, aliásq; in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.*

Tertiarii gaudent immunitate. Vide supra, in constit. 4. Sixti IV. §. 7. à n. 30.

§. 3. *Nos igitur, ad quos pertinet super his adhibere vigilantiæ nostræ curas, volentes fratres, & sorores tertij Ordinis Minimorum huiusmodi fauore prosequi gratioso, prædictum Germanum Correctorem à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq; ecclesiasticis censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, literas Sixti prædecessoris huiusmodi ad fratres, sorores tertij Ordinis Minimorum, ita quòd ipsi libertate, & immunitate Ecclesiæ, & & alijs priuilegiis in illis contentis, & quibus fratres, & sorores tertii Ordinis Minorum gaudent, & potiuntur, potiri, & gaudere. Ipsiq; Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Ordinarii, & Canonici eos tueri debeant in omnibus, & per omnia, ac si fratres, & sorores tertii Ordinis Minimorum in illis expressè nominati, ipsæq; literæ eis concessæ fuissent, auctoritate Apostolica, tenore præsentium extendimus, pariter & ampliamus.*

Derogat côtrariis.

§. 4. *Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ idem Sixtus prædecessor in dictis literis voluit non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.*

Transumptis fidé adhiberi iubet.

§. 5. *Cæterùm quia difficile foret præsentes literas ad singula quæq; loca, in quibus fratres, & sorores tertii Ordinis Minimorum huiusmodi illis indigerent, deferri; volumus, & cadem auctoritate decernimus, quòd earum transumptis manu Notarii publici, & Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ, aut alicuius Prælati ecclesiastici sigillo munitis, ea prorsus in iudicio, & extra illis plena fides adhibeatur, ac iis stetur, sicuti ipsis originalibus literis adhiberetur, & staretur, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo, &c. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incar. Dom. 1513. pridie Idus April. Pontif. nostri anno 1.*

CONSTITVTIO. II.

Concedit indulgentiam decem annorum, & totidem quadragenarum visitantibus nostras Ecclesias in festo omnium Sanctorum, Assumptionis, & Annunciationis B. Mariæ, ac in die Pentecostes. Et concedit Correctoribus licentiam deputandi sex, aut plures confessores, qui dictis diebus, & præcedenti possint absoluere à casibus episcopalibus, & vota omnia commutare, exceptis quatuor.

LEO EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei. Vniuersis Christi fidelibus præsentes literas inspecturis salutem, & Apostolicam benedictionem.

Proœmiû.

P*Astoris æterni, qui, vt humanum genus ab æterna damnatione eriperet, se in ara crucis immolari non abnuit, vices, quamuis immeriti, gerentes in terris, id super*

per

per reliqua vota nostra feruenter optamus, vt cunctos fideles, quos ipse sui pretiosi sanguinis sparsione, Deo Patri reconciliare curauit, quorum regimen, & gubernationem nobis commisit, ad recolendam iugiter memoriam suæ passionis, & visitandum Ecclesias, aliqua religiosa loca præsertim sub inuocatione B. Mariæ Virginis, cuius vbera ipsum Redemptorem nostrum lactare meruerunt, fundata, inuitemus, &, prout in Domino conspicimus salubriter expedire, frequentiùs excitemus.

Indulgentias elargitur.

§. 1. *Cupientes igitur, vt Iesu Mariæ Thuronen. & B. Mariæ, ac omnium Sanctorum Ambasien. necnon eiusdem B. Mariæ totius gratiæ Parisien. ac S. Helenæ Siemen. Ordinis Minimorum domus, & Ecclesia, ad quas, vt accepimus, B. Franciscus de Paula dicti Ordinis Institutor, & dum viueret generalis Corrector, singularem gerebat deuotionis affectum, congruis frequententur honoribus, & Christi fidelium deuotio ad Ecclesias ipsas, & D. N. Iesu Christi passionem magis augeatur; ipsiq; fideles eò libentiùs confluant ad easdem, quò ex hoc ibidem dono cœlestis gratiæ vberiùs conspexerint se refectos. De omnipotentis Dei misericordia, & BB. Apostolorum Petri, & Pauli auctoritate confisi, omnibus, & singulis vtriusq; sexus Christi fidelibus verè pœnitentibus, & confessis, qui Ecclesias alicuius ex prædictis, vel alijs domibus dicti Ordinis in celebritate omnium Sanctorum, & dictæ B. Mariæ Assumptionis, & eiusdem Annunciationis, ac Pentecostes festiuitatibus, à primis vesperis celebritatis, & singularum festiuitatum huiusmodi vsque ad occasum Solis sequentis diei annuatim deuotè visitauerint, & inibi in dictæ passionis memoriam quinquies orationem Dominicam, & totidem salutationem Angelicam huiusmodi recitauerint, decem annorum, & totidem quadragenarum indulgentiam in Domino misericorditer concedimus.*

Correctores cõfessores deputare possunt.

§. 2. *Et vt Christi fideles prædicti, qui ad Ecclesias ipsas pro huiusmodi consequenda indulgentia pro tempore confluerent, huiusmodi indulgentiæ faciliùs participes esse possint, omnium, & singularum constructarum, & construendarum domorum Ordinis Minimorum huiusmodi Correctoribus nunc, & pro tempore existentibus deputandi annis singulis sex, aut plures presbyteros idoneos seculares, aut dictarum domorum fratres, qui in celebritate, & alijs festiuitatibus prædictis, & die præcedenti in dictis Ecclesijs, eorumdem confluentium confessionibus diligenter auditis, eis pro commissis per eos delictis, etiam in singulis casibus episcopalibus, absolutionis beneficium impendere, & pœnitentiam salutarem iniungere; necnon vota quæcumque per eos pro tempore emissa (religionis, & castitatis, ac vltramarino, necnon liminum Apostolorum Petri, & Pauli, ac S. Iacobi in Compostella, votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare valeant, licentiam, & facultatem tenore præsentium concedimus, præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris.*

Dictis indulgentijs nunquam derogatur.

§. 3. *Volumus autem, decernimus, & declaramus, quòd si contingat, nos, aut Sedem Apostolicam in posterum huiusmodi indulgentias, & facultates reuocare, cassare, & annullare, seu suspendere, quòd præsentes literæ, ac in eis contenta quæcumque nullatenùs includantur; nec per tales, vel alias reuocationes, cassationes, declarationes, decreta, & suspensiones, sublata quomodolibèt intelligantur, etiamsi de huiusmodi intentione nostra, & mente non derogandi, specialis, expressa, & non per generales clausulas, quæ huiusmodi specificam mentionem importare viderentur, aut importarent, mentio fieret. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incarnat. Domin. 1513. pridie Nonas Maij, Pontif. nostri anno 1.*

§. I.

1 Noto 1. quòd istæ indulgentiæ extenduntur etiam à Clem. VII. infrà, in eius constit. 3. ad omnes domos Ordinis constructas, & construẽdas; Et quòd sunt in suo robore, vt dixi tom. 1. Relig. in appen. pag. 685. & vltimò fuerunt confirmatæ ex certa scientia ab Vrb. VIII. infra, in const. eius 1.

2 Noto 2. quòd istis indulgentijs concessis nostris Ecclesijs non gaudent visitantes Ecclesias aliorum Ordinum Mendicantium, etiamsi inter nos, & illos quò ad alia sit maxima communicatio & gratiarum reciprocatio. Quod declarauit Sixtus IV. per suam const. quæ incipit, Solet Sedes Apostolica, ad tollendas confusiones, & ne vilescant indulgentiæ, aut minuatur deuotio. Ita Casarub. in comp. verbo Indulgentiæ quò ad seculares, 3. num. 12. Vide constit. 25. huius Pontif. §. 2. *Casarub.*

§. II.

§. II.

3 NOto 1. quòd potestas deputandi confessores adhuc etiam est in suo robore, excepto quòd dicti confessores deputati in dictis diebus non possunt ampliùs absoluere à casibus episcopalibus, per decretum Congreg. de mandato Clem. VIII. de quo to. 1. Relig. q. 1. cap. 21. §. 1. Possunt tamen confessores deputati commutare omnia vota, exceptis ijs, quæ hic excipiuntur, vt latè probaui loc. cit. & absoluere à casibus etiam papalibus, prout dixi in append. Relig. cit.

4 Noto 2. quòd meo videri deputare confessores, qui absoluant in dictis diebus in Conuentibus, in quibus resident de ordinario Prouinciales, ad dictos Prouinciales pertinet; nam mens Pontificis fuit concedere hanc facultatem Correctoribus, quia Correctores semper resident in suis Conuentibus, Prouinciales autem non possunt residere, nisi in vno, & in quo resident sunt superiores supra Correctores, & inferiora per superiora regi debent, vt sæpius replicatur in Regula. Quare puto, quòd dicta facultas cumulatiuè solùm, non priuatiuè sit Correctoribus tributa. Adde, quòd probare, an sacerdotes deputandi sint idonei, ad Prouincialem per Regulam pertinet; Corr. num. 85.

5 Noto 3. quòd isti confessores deputandi ad secularium confessiones excipiendas, debent esse approbati ab Ordinario post Conc. Trid. sess. 23. de reformat. cap. 15. nam ante non fuisse necesse, colligitur ex §. 2. ibi *presbyteros idoneos*, non dicit confessores idoneos. Vnde si aliquando confirmarentur priuilegia Non obstante Concilio generali, possent Correctores sex sacerdotes idoneos, etiam ab Ordinarijs non approbatos, dictis diebus deputare. *Trid.*

CONSTITVTIO III.

Concedit, quòd singulis annis die 2. Aprilis possit celebrari officium, & missa in Ecclesijs nostri Ordinis, in honorem B. Francisci de Paula; & quòd illius imago in nostris Ecclesijs depingi possit.

LEO EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Proœmiū. *Llius, qui semper in sanctis suis mirabilis est, vices, licèt immeritò, gerentes in terris, pijs fidelium, præsertim religiosarum personarum votis, quæ ad Dei laudem, & gloriam, ac sanctorum venerationem, fideliumque animarum salutem cedere dignoscuntur, libenter annuimus, & prout expedire in Domino conspicimus, fauoribus prosequimur opportunis.*

S. Franciscus vocatus in Galliā à Rege Francorū. §. 1. *Sanè pro parte dilecti filij Germani Lionet Ordinis fratrum Minimorum generalis Correctoris nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd cum aliàs claræ mem. Ludouicus Francorum Rex summoperè desideraret coram videre quondam Franciscum de Paula, in quodam eremitorio districtus Paulæ Regni Neapolit. tunc solitariam vitam ducentem, propter ipsius Francisci odorem bonæ famæ, & vitæ sanctimoniam, à fel. rec. Sixto Papa IV. prædecessore nostro sibi mandari obtinuit, vt idem Franciscus de Regno Neapolit. huiusmodi, ad Regnum Gallorum se conferret, & ipsius Regis conspectui se præsentaret, qui adeo eidem Regi, & omnibus regnicolis gratus, & acceptus fuit, quòd in diuersis Ciuitatibus, & locis, tam Galliæ, quàm Neapolitani, ac Siciliæ, & Hispaniæ Regnorum, ac Germaniæ diuersæ domus pro fratribus, vitam, quam ipse Franciscus elegerat, ducere volentibus, à Christi fidelibus constructæ, & ædificatæ fuerunt.*

§. 2. *Ipseq; Franciscus Ordinem ipsum, qui arctior, & strictior cæteris Ordinibus existit, quem vtique Minimorum appellauit, & sub certo viuendi modo instituit, illumque per piæ mem. Alex. VI. & deinde Iul. II. post Sixt. IV. & Innoc. VIII. Romanos Pontif. etiam prædecessores nostros approbari, & confirmari obtinuit, ac dum in humanis egit, & dum suo Creatori spiritum reddidit, ac etiam vita functus plurimis claruit miraculis, adeo vt propterea magna Christi fidelium multitudo, quæ ad domum Iesu Mariæ Thuronen. dicti Ordinis, in qua eius corpus requiescit, confluit, cum eiusdem Francisci intercessione, preces, quas ad Deum effundunt, exaudiri firmiter credant, ipsumq; pro beato teneant, & venerentur.* Ordo Minimorum stricior omnibus.

§. 3. *Et quia in Sanctorum catalogo annumeratus non est, tam prædictus Germanus,* Supplicatio.

Vide in nostro Rituali, ante off. B. P. N. Franc, not. 3.

nus, quàm alij dicti Ordinis Minimorum fratres summoperè cupiunt eis concedi, vt liceat illis singulis annis die 2. mensis Aprilis, nisi occurrat maior hebdomada, vel octaua Pascha, & tunc in 2. feria post dictam octauam, festum, & officium eiusdem Francisci de vno confessore, cum oratione vnius confessoris, sub nomine B. Francisci de Paula, in domibus dicti Ordinis celebrare, & celebrari facere. Quare pro parte dicti Germani Correctoris nobis fuit humiliter supplicatum, vt pro æterni Regis laude, & gloria, ac ipsius gloriosi confessoris reuerentia, & honore, necnon decore Ecclesiæ, ac catholicæ Religionis splendore, populiq; deuotione, & salute, super ijs opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Concedit facultatē celebrandi officiū S. Francisci de Paula, & eius imaginē pingendi.

§. 4. *Nos igitur, qui fideles quoslibet ad Sanctorum Dei venerationem, & ingem erga eos deuotionem, vt ei, à quo omne datum optimum, & omne donum perfectum procedit, placere studeant, prout possumus, libenter excitamus, huiusmodi supplicationibus inclinati, eisdem fratribus, vt de cætero perpetuis futuris temporibus in eorum domibus officium in memoriam eiusdem Francisci de vno confessore, sub nomine B. Francisci de Paula huiusmodi, annis singulis in die 2. mensis Aprilis, nisi occurrat maior hebdomada, vel octaua Paschæ, & tunc in 2. feria post dictam octauam celebrare, & in eorum missis, ac matutinis, & vesperis eiusdem Francisci commemorationem sub nomine B. Francisci de Paula huiusmodi, recitare, eiusq; imaginem depingi facere, & in Ecclesijs domorum suarum, prout etiam fratres Ordinis Minorum de familia in eorum Ecclesijs imaginem F. Bernardini de Monte feltro, qui etiam proximis annis decessit, tenent depictam, tenere liberè, & licitè valeant, Ordinariorum locorum, & cuiusuis alterius licentia super hoc minime requisita, auctoritate Apostolica, tenore præsentium licentiam, & facultatem concedimus.*

Derogat contrarijs & transūptis fidem adhiberi iubet.

§. 5. *Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscumque. Volumus autem, quòd propter præmissa dictus B. Franciscus catalogo prædicto adscriptus non censeatur. Et quia difficile foret præsentes literas ad singula quæq; loca, vbi illæ forent necessariæ, deferri, volumus, & prædicta apostolica auctoritate decernimus, quòd earumdem transumptis, manu publici Notarij subscriptis, & sigillo Cameræ Apostolicæ, vel alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus in iudicio, & extra illud fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo, &c. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incarn. Dom. 1513. Nonis Iulij, Pontif. nostri anno 1.*

§. II.

Imagines corū, qui cum sanctitatis fama decesserunt, cū signis venerationē indicantibus non pingātur.

1 NOta, quòd Vrb. VIII. edidit decretum circa venerationem eorum, qui cum fama sanctitatis decesserunt, tenoris sequentis. *S. D. N. sollicitè animaduertens abusus, qui irrepserunt, & quotidie irrepere non cessant in colendis quibusdam cum sanctitatis, aut martyrij fama, vel opinione defunctis, qui & si neq; canonizationis, neq; beatificationis honore insigniti sint ab Apostolica Sede, eorum tamen imagines in Oratorijs, atq; Ecclesijs, alijsque locis publicis, ac etiam priuatis, cum laureolis, aut radijs, seu splendoribus proponuntur, miracula, & reuelationes, aliaq; beneficia à Deo per eorum intercessiones accepta, in libris rerum ab ipsis gestarum enarrantur, & ad illorum sepulchra tabellæ, imagines, & res aliæ ad beneficia accepta testificanda, & lampades, & alia lumina apponuntur. Volensque proinde huiusmodi abusibus pro debito officij pastoralis occurrere, re etiam cum illustriss. & reuerendiss. DD. Cardinalibus contra hæreticam prauitatem in vniuersa Republica Christiana generalibus Inquisitoribus communicata, & maturè considerata, ac discussa, declarauit, statuit, & decreuit, ne quorumnis hominum cum sanctitatis, seu martyrij fama, quantacumque illa sit, defunctorum imagines, aliaq; prædicta, & quodcumq; aliud venerationem, & cultum præseferens, & indicans, in Oratorijs, aut locis publicis, seu priuatis, vel Ecclesijs, tam secularibus, quam regularibus cuiuscumque Religionis, Ordinis, instituti, Congregationis, aut Societatis apponantur, antequam ab Apostolica Sede canonizentur, aut Beati declarentur, &, si quæ apposita sunt, amoueantur, prout eas statim amoueri mandauit.*

Non imprimātur libri dictorum miracula continentes.

Ac pariter imprimi de cætero inhibuit libros eorumdem hominum, qui sanctitatis siue martyrij fama, vel opinione, vt præfertur, celebres è vita migrauerint, gesta, miracula, vel reuelationes, seu quæcumq; beneficia tamquam eorum intercessionibus à Deo accepta continentes, sine recognitione, atq; approbatione Ordinarij, qui in ijs recognoscendis Theologos, aliosq; pios, ac doctos viros in consilium adhibeat; & ne deinde fraus, aut error, aut aliquid nouum, ac inordinatum in re tam graui committatur, negotium instructum ad Sedem Apostolicam transmittat, eiusq; responsum expectet. Reuelationes verò, & miracula, aliaq; beneficia supradicta, quæ in libris horum hominum vitam, & gesta continentibus, hactenus sine recognitione, atq; approbatione huiusmodi impressa sunt, nullo modo approbata censeri vult, mandat ijs sua Sanctitas.

Ad

Ad dictorum sepulcra tabellæ non appendātur; neq; lampades accendātur. Ijs tamen, quibus ab antiquo cultus fuit exhiberi solitus, hæc non præiudicant. Inquisitores, & Ordinarios executores deputat cum pęnis trāsgrediētib. infligēdis.

Ad horum hominum sepulcra vetuit etiam, ac inhibuit, tabellas, atq; imagines ex cera, aut argento, seu ex alia quacumq; materia, tam pictas, quàm fictas, atq; exculptas appendi, seu affigi, & lampades, siue alia quacumq; lumina accendi, sine recognitione, ab Ordinario omninò, prout supra, facienda, Sediq; Apostolicæ referenda, ac probanda.

Declarans, quòd per supra scripta praiudicari in aliquo non vult, neq; intendit ijs, qui aut per communem Ecclesiæ consensum, vel immemorabilem temporis cursum, aut per patrum, virorumq; sanctorum scripta, vel longissimi temporis scientia ac tolerantia Sedis Apostolicæ, vel Ordinarij coluntur.

Vt autem præmissa diligentiùs obseruentur, vniuersis, & singulis, tam Ordinarijs, quàm hæreticæ prauitatis inquisitoribus districtè pracipit, vt in sua quisque Diœcesi, vel Prouincia sedulò peruigilet, ne sine approbationibus prædictis imagines cum memoratis signis exponantur, aut miracula, reuelationes, ac beneficia prædicta publicentur, aliaue contra superius disposita fiant. Transgressores verò, si Regulares fuerint, priuationis suorum officiorum, ac vocis actiuæ, & passiuæ, necnon & suspensionis à diuinis; si verò Clerici seculares, priuationis pariter suorum officiorum, suspensionis a diuinis, & ab administratione sacramentorum, executioneq; suorum ordinum respectiuè, alijsq; arbitrio prædictorum Ordinariorum, seu Inquisitorum pro modo culpæ infligendis pęnis plectendo. Qui autem libros impresserint, aut imagines pinxerint, sculpserint, seu quoquo modo affinxerint, vel formauerint, cœteriq; artifices circa præmissa qualitercumq; delinquentes, prædicta omnia amittant, & insuper pecuniarijs, alijsq; etiam corporalibus pœnis, iuxta criminis grauitatem, eorumdem Ordinariorum, seu Inquisitorum arbitrio afficiantur, contrarijs quibuscumq; non obstantibus.

Hoc decretum publicari mandat. Et trāsumptis fidem adhiberi iubet

Et, ne præmissorum ignorantia possit ab aliquo prætendi, voluit, vt decretum huiusmodi, seu illius exemplum, ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum Vrbis, ac in acie Campi floræ affixum, omnes proinde arctet, atq; afficiat, ac si vnicuiq; personaliter intimatum fuisset. Quòdque præsentium transumptis, etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, ac sigillo alicuius personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis eadem prorsus fides habeatur, quæ præsentibus haberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Tabellæ oblatæ, vel offerēdæ dictis viris cum attestationibus, & Ordinarii approbationibus recipiantur, & in aliquo loco secreto custodiantur.

Postmodum verò idem S.D.N. à quibusdam reuocari in dubium accepit, an tabellas, & imagines, quas in posterum offerri contigerit, recipere, & antea oblatas conseruare liceret. Sanctitas sua, quæ tantummodò voluit, occurrendo abusibus, qui irrepere videbantur, certiorem parare viam ad eorum in terris gloriam, quorum sanctimoniam diuina clementia placuerit admirandis operibus illustrare, re prius cum Illustriss. & reuerendiss. DD. Cardinalibus contra hæreticam prauitatem generalibus Inquisitoribus communicata, presenti decreto declarauit, quòd sicut numquam prohibuit, nec suæ intentionis fuit prohibere oblationem, receptionemq; tabellarum, & imaginum huiusmodi, ita, vt nulli deinceps hæsitationi locus relinquatur, statuit in præsentiarum, & decreuit, vt quoties ad aliquam Ecclesiam, aut Oratorium, locumue alium publicum secularem, seu regularem, tabellas, & imagines, aliudue simile quispiam detulerit, ac intercessione hominum inter Sanctos, vel Beatos non adscriptorum, quamuis cum martyrij, vel sanctitatis fama demortuorum, optata se impetrauisse dixerit, liceat ecclesiasticis personis, Ecclesiarum, locorumue prędictorum curę prępositis, tabellas, & imagines, siue pictas, siue ex quauis materia fictas, atque alia quæcumque collatę gratię fidem facientia, simul cum deferentis, aliorumq; qui conscij fuerint, attestationibus, recipere, atque approbantibus Ordinarijs, ad quos referre statim omnia teneantur, in secreto aliquo, seorsum ab Ecclesia, loco custodire, ibidemq; tam amota collocare, & asseruare, vt, si quando Dominus talium virorum merita beatificationis, seu canonizationis honore in terris decorare voluerit, extent huiusmodi sanctitatis qualescumque probationes, Apostolicę Sedis iudicio tunc examinandę; contrarijs quibuscumque non obstantib.

Ita in gener. Congreg. S.R.E. & vniu. Inquis. habita in Pal. Apost. montis Quirin. coram S.D.N.D. Vrb. diu. prouid. Papa VIII. ad illustriss. & reuerendiss. DD. S.R.E. Card. aduersus hęreticam prauitatem Inquisitor. gener. à S. Sede Apost. specialiter deputatis. Feria 5. die 2. Octobr. 1625.

2 Si quæras, an Sanctos non canonizatos, neque beatificatos, qui scilicet cum opinione sanctitatis vixerunt, & decesserunt, liceat priuatim colere.

℞. Affirmatiuè Bellar. to. 2. controu. 4. de Eccles. triumph. lib. 1. cap. 10. Sanch. lib. 2. in decal. cap. 43. num. 3. licere, per cap. 1. de reliq. & ven. Sanct. quatenus ibi prohibetur publicus cultus, & publicum cultum vocant, non eum, qui coram alijs exhibetur, sed qui nomine totius Ecclesiæ, & tamquam ab Ecclesia institutus exhibetur. Facit etiam Trid. sess. 25. de inuoc. Sanct. quatenus prohibet, poni in Ecclesijs, & locis, intellige publicis, vllam insolitam imaginem.

Bellarm. Sanch.

Trid.

3 Si quæras vlteriùs, an liceat eis septem illos honores deferre, qui Sanctis canonizatis deferuntur, de quibus const. 16. huius Pontificis, n. 2.

℞. quò ad 1. licet non canonizatum, nec beatificatum credere, & vocare Sanctum, non licet tamen prædicare eum tamquam ab Ecclesia in Sanctorum catalogo inscriptum. Quò ad 2. licet inuocare nō canonizatum, etiam alijs audientibus, vt patet ex Hieron. in vita Paulæ, & præterea oramus viuentes, etiamsi nesciamus esse Sanctos; at non liceret in publicis litanijs, etiam quando priuatim dicuntur, & sacro officio id facere. Quò ad 3. & 4. nullo modo licet eis templa, & altaria erigere, atq. sacrificia offerre; quia hæc sunt publici cultus. Quò ad 5. non licet publicum festum celebrare; liceret tamen in die natalis eius peculiariter lętari, & Deo vacare in illius memoriam. Quò ad 6. licet imaginem eorum pingere, non tamen cum splēdoribus, laureolis, radijs, aut alijs signis sanctitatis, post hoc decretum; licet etiā venerari, sicut enim possum pingere imaginem patris, vel amici, eamque venerari, ita & illius quem ex eius peracta vita cognosco, seu coniecto, in æterna beatitudine esse collocatum: non licet tamen dictam imaginem in altari domus priuatæ, vbi nulla alia esset Sāctorum imago, collocare cum lampade, quia id hic etiam vetatur. Quò ad 7. non licet reliquias hominis non canonizati in templo constituere publicè honorandas; licet tamen eas habere, & venerari, etiam alijs videntibus, modò scandalum absit; id enim habet praxis Ecclesiæ; mox enim ac martyres defuncti erāt, currebant fideles ad reliquias rapiendas; & similiter quando moriuntur homines clari sanctitate, multi deuotè osculantur manus, & pedes illorum, & de vestibus eorum pro reliquijs seruant, nec id vmquam prohibitum fuit. Præterea

D. Hieron.

mem. Sixtus IV. Innoc. VIII. Alex. VI. Romani Pontif. prædecessores nostri nonnulla alia priuilegia, concessiones, & indulta Ordini Minimorum huiusmodi, ac illius pro tempore existenti Generali, Vigilibus, ac Prouincialibus, & eorum Vices gerentibus, cæterisque dicti Ordinis fratribus concesserunt: Ipseq; Iulius prædecessor dicti Ordinis fratrum, sororum, & vtriusque sexus tertiariorum huiusmodi Regulas, per præfatum Franciscum de Paula dicti Ordinis Institutorem vltimo editas, tamquam eiusdem Francisci vltimam voluntatem, nouissimè approbauit, & confirmauit.

Supplicatio.

§. 2. *Quare pro parte dilecti filij Germani Liuner moderni dicti Ordinis Correctoris Generalis, nobis fuit humiliter supplicatum, vt omnibus, & singulis priuilegijs, concessionibus, & indultis, eidem Ordini, ac illius pro tempore Generali, Vigilibus, ac Prouincialibus, & eorum Vices gerentibus, & alijs dicti Ordinis fratribus concessis, necnon tribus Regulis nouissimè per eumdem Iulium prædecessorem approbatis, & confirmatis, pro illorum subsistentia firmiori, robur Apostolicæ confirmationis adijcere, ipsaque priuilegia, & indulta, quò ad hoc vt fratres dicti Ordinis domorum huiusmodi famulorum, pro tempore in habitu sæculari eis seruientium, quoties opus fuerit, etiam paschali tempore, & in mortis articulo, in eorum domibus, & Ecclesijs huiusmodi confessiones audire, ipsisq; & eorum cuilibet Eucharistiæ, & vnctionis extremæ sacramenta ministrare, ac inhumationis, & sepulturæ beneficia impendere possint: Ita quòd singulæ personæ huiusmodi, & prout dicti fratres, priuilegijs, & indulgentijs huiusmodi in eorum mortis articulo frui, & gaudere valeant, ac si eis expressè concessa fuissent, extendere, & ampliare, aliàsq; in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.*

Cõfirmat priuilegia & concedit, quod famulis possimus ministrare sacramenta, &c.

§. 3. *Nos itaque præfatum Germanum Correctorem à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq; ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, prædicta, ac omnia, & singula Ordini Minimorum huiusmodi, ac illius pro tempore existentibus Generali, Vigilibus, ac Prouincialibus, & eorum Vices gerentibus, cæterisq; singulis fratribus per præfatos prædecessores sub quacumq; verborum serie, tam in genere, quàm in specie hactenus quomodolibet concessa priuilegia, & indulta quæcumq; Necnon eiusdem Ordinis fratrum, sororum, & vtriusq; sexus tertiariorum Regulas huiusmodi per præfatum Iulium prædecessorem, tamquam præfati Francisci vltimam voluntatem, nouissimè approbatas, Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuò approbamus, & confirmamus, illaq; omnia, & singula, ad hoc vt fratres Ordinis Minimorum huiusmodi dictarum domorum famulorum pro tempore in habitu sæculari eis deseruientium, quoties opus fuerit, etiam Paschatis tempore, & in mortis articulo, in eorum domibus, & Ecclesiis huiusmodi confessiones audire, ipsisq; & eorum cuilibet Eucharistiæ, & extremæ vnctionis sacramenta ministrare, ac illis, & cuilibet eorum inhumationis, & sepulturæ beneficia, cuiusuis licentia super hoc minimè requisita, impendere licitè valeant: Ita quòd singulæ personæ huiusmodi, & prout dicti fratres, priuilegiis, & indultis huiusmodi in eorum mortis articulo frui, & gaudere valeant, ac si eis expressè concessa fuissent, eisdem auctoritate, & tenore extendimus, & ampliamus.*

Vide supr. in constit. 1. Iulii II. § 15. à nu. 11. & cõstit. 26. huius §. 8.

Derogat contrariis & transũptis fidem adhiberi iubet.

§. 4. *Non obstantibus ordinationibus, & constitutionibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Et quia difficile foret præsentes literas ad singula quæque loca, vbi illæ forent necessariæ, deferre, volumus, & præfata auctoritate Apostolica decernimus, quòd earum transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo Cameræ Apostolicæ, vel alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus in iudicio, & extra illud illis fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo &c.*

Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incarn. Domin. 1513. Nonas Iulii, Pontif. nostri anno 1.

CONSTITVTIO V.

Confirmat, & de nouo concedit priuilegium, quòd nouem collectæ dictæ ad beneplacitum, & deuotionem sacerdotis, valeant pro totidem missis de Requiem.

LEO PAPA X.

Vniuersis, & singulis præsentes literas inspecturis salutem, & Apostolicam benedictionem.

Proœmiū. *Xposcit dilectorum filiorum fratrum Ordinis Minimorum deuotionis sinceritas, & religionis promeretur honestas, vt eorum pijs petitionibus libenter annuamus.*

Memorat constit. 5. Iulii II. §. 5. §. 1. *Licèt aliàs fel. rec. Iulius Papa II. prædecessor noster dilecto filio Francisco Binet tunc Correctori generali dicti Ordinis per suas in forma Breuis literas concesserit, quòd si ipse in visitatione domorum dicti Ordinis, quam, iuxta illius regularia instituta, facere tenebatur, vel aliàs in aliquibus domibus, vel locis dicti Ordinis, tam pro Ecclesiarum fabricis, quàm alijs fratrum necessitatibus, missarum multitudinem copiosam inueniret, & cognosceret, quòd illæ per fratres locorum, & domorum huiusmodi, in Ecclesijs eorum, iuxta obligationem per eosdem fratres factam, aut relinquentium ordinationem, celebrari non possent, prout in Ianuen. & Parisien. domibus per illorum fratres factum esse cognouerat, vt cum fratribus locorum, & domorum huiusmodi, aut etiam ibidem pro tempore degentibus, & cum eorum quolibet dispensare posset; Ita quòd dispensatio super his per eumdem Franciscum, factam ab eodem prædecessore facta censeretur cum eisdem fratribus; Ac nouem collecta per eos, aut eorum quemlibet in vnaquaq; missa recitatæ, pro nouem missis, ac septem collectæ pro septẽ missis, atq; ita de alijs descendendo, seu citra dictum numerum, cum omnium, & singulorum locorum, & domorum huiusmodi fratrum, ac etiam totius Ordinis Minimorum huiusmodi suffragiorum, orationum, sacrificiorum, ieiuniorum, vigiliarum, disciplinarum, & aliorum quorumcumq; bonorũ generalitate, singulis eiusdem Ordinis benefactoribus, & benefactricibus, qui missas ipsas in Ecclesijs domorum, & locorum huiusmodi recitandas dederint adeo plenè, & integrè valerent, et sufficerent, ac si missæ huiusmodi pro eis, & eorum quolibet, iuxta piam eorum deuotionem, & intentionẽ, particulariter separatim recitatæ fuissent, prout in dictis literis plenius continetur.*

Dubitat Generalis an possit priuilegio collectarum vti. §. 2. *Cum autem, sicut nobis nuper dilectus filius Germanus Lionet modernus Corrector generalis dicti Ordinis exponi fecit, pro eo quod officium Correctoriatus præfati Francisci expirauit, antequam domos dicti Ordinis partium Boemiæ, & Alemanniæ visitaret, quarum fratribus pro illorum sustentatione, aut aliàs deuotionis causa duo baiochi, seu septẽ quatrini moneta Iuliæ, pro celebratione vnius missæ per Christi fideles communiter dari consueuerunt, & adeo pauci fratres in ijsdem domibus existunt, quòd non possunt singulas missas pro singulis eleemosynis celebrare, dubitauerit ipse generalis Corrector, vigore earum literarũ eidem Francisco tunc Correctori concessarum posse cum dictis, ac alijs fratribus domorum Boemiæ, & Alemanniæ huiusmodi, necnon Regni Neapol. ac Siciliæ, Terræ laboris, ac Calabriæ dispensare, vt singuli fratres dictarum domorum in celebratione vnius missæ vnius Sancti, vel Sanctæ, vel aliàs quomodocumq; ad eorumdem fratrum deuotionem recitatæ, seu etiam mortuorum, dicendo septem, vel nouem commemorationes, satisfacerent pro septem, vel nouem particularibus, & integralibus missis, etiamsi missæ huiusmodi specialiter de Requiẽ, vel de quocumq; Sancto, vel Sancta, vel aliàs integraliter recitatæ forent, pro quibus etiam tamquam pro missis specialiter de Requiem, vel de quibuscumq; Sãctis integraliter celebrandis, eleemosynas vndecumq; receperant, satisfacere valeant, ac cõmemorationes huiusmodi per eosdẽ fratres ad eorum deuotionem in vnica eorum missa taliter facta, illis plenè valeant, & eis, qui missas huiusmodi celebrare mandauerint, suffragẽtur, ac super illis taliter recitatis fratres ipsi exonerẽtur: proinde ac si ijdẽ fratres septem, aut nouem*

nouem missas specialiter de Requiem, vel de quocumq; Sancto, seu de diuersis Sanctis, vel aliàs, iuxta quorumcumq; benefactorum huiusmodi piam deuotionem, & intentionem, integraliter diuersis diebus celebrassent. Quare pro parte eiusdem Germani nobis fuit humiliter supplicatum, vt in præmissis pro eorum conscientiæ pace prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Nouem collectæ valēt pro nouē missis.

§. 3. *Nos itaque huiusmodi supplicationibus inclinati, omnibus fratribus domorum dicti Ordinis in partibus Alemanniæ, & Boemiæ pro tempore consistentium, vt de cætero perpetuis temporibus in celebratione vnius missæ, septem, vel nouem commemorationes ad eorum deuotionem pro tempore recitatæ, pro septem, vel nouem specialibus, & integralibus missis, etiamsi illæ specialiter de Requiem, vel de quibuscumque Sanctis recitandæ forent, vel alias quomodocumque etiamsi pro illis recitandis eleemosynas recepissent, seu in posterum reciperent, plenè satisfacere valeant: Ac commemorationes huiusmodi de quibuscumque Sanctis, vel etiam defunctorum, vel aliàs ad eorumdem fratrum deuotionem taliter facta, eisdem fidelibus, qui eleemosynas huiusmodi pro ipsis missis celebrandis, eisdem fratribus pro eorum sustentatione dederint, seu in posterum eos dare contigerit, plenè suffragentur: Ipsique fratres super singulis missis huiusmodi, cum septem, vel nouem collectis ad eorum deuotionem taliter recitatis, integraliter in eorum conscientijs exonerentur, proinde ac si fratres ipsi singulas missas huiusmodi, & earum quamlibet specialiter de Requiem, vel de ipsis Sanctis, aut eorum quolibet, vèl aliàs quomodocumque iuxta piam benefactorum huiusmodi, & cuiuslibet eorum deuotionem, & intentionem, diuersis diebus integraliter celebrassent: Quodq; dicti Ordinis generalis Corrector pro tempore existens, cum omnibus fratribus quarumcumq; domorum dicti Ordinis Minimorum, in dictis, & alijs quibusuis Regnis, & locis consistentium, super dictis missis modo præmisso celebrandis dispensare liberè, & licitè valeat, auctoritate Apostolica, tenore præsentium licentiam concedimus, pariter & indulgemus.*

Derogat cōtrarijs.

§. 4. *Non obstantibus constitutionibus, ordinationibus Apostolicis, cæterisq; contrarijs quibuscumq; Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 23. Iulij, anno 1513. Pontif. nostri anno 1.*

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 Vide quæ dico supra in constitut. 5. Iulij II. §. 5. à num. 10. Et quia hic Pontifex concedit, quòd nouem collectæ dictæ in celebratione vnius missæ ad deuotionem sacerdotis, seruiant pro nouem missis de Requiem. Potest quæri, an ex natura sua, absque priuilegio, vna missa de Sancto seruiat pro vna missa de Requiem, ita vt sacerdos, cui mandatur vna Missa de Requiem, satisfaciat dicendo vnam missam de Sancto illo die occurrenti.

Fraxinell. ℞. Hanc dubitationem resoluere Fraxin. in disp. de hac re. Et breuiter dico, quòd si consideretur valor Missæ ex parte operis operati, idem est in omnibus missis, siue de Sancto, siue de feria, siue de Requiem Si autem consideretur ex parte operantis, valor missæ potest esse æqualis pro defunctis in missa de Sancto, aut de feria, sicut in missa de Requiem; Deuotio enim sacerdotis in missa de Sancto, virtutibus, & meritis ipsius Sancti excitata, potest compensare orationes, & preces ab Ecclesia institutas, quæ vi institutionis illius non parum defunctis proficiūt, Adde, quòd intercessio Sancti, de quo dicitur missa, prodest animæ in Purgatorio existenti, pro qua celebratur, loco particularium orationum, quæ in missa de Requiem reperiuntur.

2 Verum quidem est, quòd si sacerdos non afficitur maiori deuotione in dicenda Missa de Sācto, aut de feria, quàm de Requiem, si accepit stipendium pro dicenda missa de Requiem, eam celebrare tenetur, quia, cæteris paribus, illæ orationes ordinatæ ab Ecclesia in missa de Requiem, magis prosunt animabus defunctorum, quàm aliæ. Quòd si etiam sacerdos accipiendo stipendium se obligasset ad dicēdum specialiter missam de Requiem, ratione promissi, ad quod de iure naturali tenetur, deberet missam de Requiem celebrare.

3 Si autem, non obstante promissione de dicenda missa speciali de Requiem, diceret de Sancto, an satisfaceret dictæ obligationi, posset controuerti. Puto, quòd sic, quia valor missæ ex opere operato est idem in omnibus. Peccaret tamen mortaliter contra virtutem fidelitatis in re graui, & valorem missæ de Requiem, consistentem in orationibus, & precibus ab Ecclesia institutis quatenus etiam virtute Ecclesiæ, independenter à sacerdote ministrante, proficiunt defunctis, teneretur dictus celebrans compensare alijs orationibus consimilibus, V.G. officio defunctorum, &c. Citat Frax. pro hic dictis infinitos Doctores.

4 Nota hic tandem amplissimum priuilegium cōcessum Monasterio S. Benedicti Vallisol. anno Domini 1477. à Nicolao Franco Nuncio Sixti IV. cum potestate Legati de latere in partibus Hispaniarum, nimirum quòd dicti fratres possent liberè, & licitè recipere quascumq; eleemosynas, vel quæcumq; legata, relicta pro perpetuis capellanijs, eaq; habere, & re-

& retinere sine prædicto onere; dummodo ipsi benefactores, vel defuncti participes sint benefactorum communium in dictis Monasteriis fiendorum. Ita refert Rodriq. in suo bull. in Sixto IV. bull. 44. nu. 4. de quo Graff. p. 1. decis. lib. 1. cap. 45. num. 13. Sed istud priuilegium pro nunc dormit cum alijs multis, per decretum Congr. de mandato Vrb. VIII. infrà, in Vrb. const. 9.

Rodriq. Graff.

CONSTITVTIO VI.

Mandat sub pœna excommunicationis maioris latæ sententiæ, sibi absolutionem reseruando, ne fratres Minimi possint transire ad alium quantumuis priuilegiatum Ordinem; Quam etiam vult incurrere retinentes, & retentos non dimittentes.

LEO PAPA X.

Dilecto filio F. Francisco Binet Ord. Minim. generali Correctori salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1.

Memorat constit. 5. Iulij II. §. 4. Nostra Regula strictior omnibus.

Vamuis aliàs fel. rec. Iulius Papa II. prædecessor noster ad Minimorum Ordinem, qui tamquam vitis in vinea Domini palmites vberes, & fructuosos in dies producere non cessat, singularem gerens deuotionis affectum, & prouidè considerans, quòd vita, & obseruantia Ordinis Minimorum huiusmodi, cum sit continuè quadragesimalis, tam in Conuentibus, & domibus Ordinis huiusmodi, quàm extra, cæterorum quatuor Mendicantium Ordinum, & aliorum Religiosorum sit arctior, & strictior, tibi, & pro tempore existenti dicti Ordinis Minimorum generali Correctori, & Ordini huiusmodi per quasdam suas in forma Breuis literas concessas, quòd nulli eiusdem Ordinis Minimorum fratres ad alium quemcumq; etiam priuilegiatum Ordinem prætextu quorumcumq; priuilegiorum, cuicumque alteri Ordini, etiam sub quibuscumq; verborum formis quomodolibet concessorum, absque sua, tuaq; aut generalis Correctoris pro tempore existentis speciali licentia transire possent, aut deberent, etiam sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, quam tam recipientes, quàm receptos, & concedentes ipso facto incurrere voluit, inhibuerit: Quòdq; tu fratres contrafacientes auctoritate Apostolica, quoties opus foret, excommunicare, necnon, iteratis vicibus, aggrauare, ac per alias censuras ecclesiasticas, aliaq; iuris remedia compescere, & ad Ordinem Minimorum huiusmodi reuocare, & reducere, seu reuocari, & reduci facere posses, & valeres, indulserit, prout in dicti Iulij prædecessoris literis pleniùs continetur.

Motiua.

§. 2. Nihilominus, indulto, & literis huiusmodi non obstantibus, accepimus, quòd nonnulli aliorum Ordinum fratres, non verentes contra indulti, & literarum huiusmodi tenorem venire, plures dicti Ordinis Minimorum fratres, Ordinis huiusmodi expressè professores, ad eorum Ordinem, & habitum præsumpserunt, in dictorum fratrum recipientium, & receptorum animæ periculum, & dicti Ordinis, & Religionis tuæ graue præiudicium, & scandalum plurimorum, recipere.

Prohibet Minimos ad alios Ordines transire.

§. 3. Nos itaque ipsius Iulij prædecessoris in hac parte vestigijs inhærentes, ac literas, & indultum Iulij prædecessoris huiusmodi harum serie Apostolica etiam auctoritate confirmantes, & approbantes, ac Ordinem Minimorum huiusmodi, qui his nouissimis, & nostris temporibus incepit, & quotidie per eorum vitæ, & morum salubria exempla, Domino benedicente, crescit, pro debito pastoralis officij confouere, ac præmissis, ne in eneruationem eiusdem Ordinis Minimorum vlteriùs serpant, obuiare volentes, dictis fratribus, & alijs quibuscumq; quarumuis Religionum fratribus quantumcumque priuilegiatis, eorumq; Superioribus, & Prælatis auctoritate Apostolica, tenore præsen-

sentium sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, quam contrafacientes eo ipso incurrere volumus, & à qua, nisi à nobis, & Romano Pontifice canonicè intrante, præterquam in mortis articulo constituti, absolui non possint, districtè inhibemus, ne à modo in antea aliquos fratres Ordinis Minimorum huiusmodi ad eos confugientes, seu venientes sub prætextu quorumcumq; priuilegiorum, & indultorum Apostolicorum eis desuper concessorum, in eorum domibus, seu Conuentibus recipere, aut eis ipsorum habitum concedere, seu exhibere audeant, vel præsumant,

Decernit receptiones irritas.

§. 4. *Decernentes nihilominus, quascumque receptiones, & habituum exhibitiones factas, & faciendas, nullius existere roboris, vel momenti, nullumq; tibi, & generali Correctori pro tempore existenti, & Ordini huiusmodi Minimorum præiudicium propterea generari potuisse, aut in futurum posse,*

Mādat restitui Ordini nostro fratres in alijs receptos.

§. 5. *Et nihilominus eisdem fratribus, prædictos Religiosos, & professos Ordinis Minimorum huiusmodi penes se, seu in eorum domibus, locis, & Conuentibus tenentibus, sub dicta excommunicationis pœna modo præmisso incurrenda, præcipimus, & in virtute sanctæ obedientiæ mandamus, quatenus dictos fratres per eos receptos huiusmodi infra nouem dierum spatium, à die præsentium intimationis computandorum, cum eorum priori habitu, tibi, & Ordini tuo huiusmodi restituere habeant; de cæteroq; à simili fratrum Ordinis huiusmodi Minimorum receptione abstineant; Sed ad eos accedere volentes cum omni humilitate, & in spiritu patientiæ, & charitatis ipsos de indulto, & inhibitione huiusmodi certificantes, ad omnem tuam, & pro tempore existentis generalis Correctoris, tuiq;, ac sui Vices gerentis petitionem restituant. Nos enim tibi, & pro tempore existenti dicti Ordinis generali Correctori, vestrisque Vices gerentibus quoscumq; fratres, & Religiosos dicti Ordinis Minimorum corrigendi, puniendi, & eos ad Ordinem, & habitum huiusmodi, etiam sub excommunicationis, & alijs pœnis, & censuris reuocandi, & reducendi, easdemque pœnas, & censuras, iteratis vicibus, aggrauandi, & reaggrauandi plenam, & omnimodam Apostolica auctoritate prædicta, tenore præsentium concedimus facultatem.*

Derogat cōtrariis.

§. 6. *Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac priuilegijs, indultis, & literis Apostolicis, fratribus, & Religiosis quorumuis aliorum Ordinum concessis, & pro tempore concedendis, quæ quo ad hoc eis nolumus in aliquo suffragari, cæterisq; alijs in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscumq; Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 18. Aug. 1516. Pontific. nostri anno 4.*

§. VI.

1 Nota, quòd derogat omnibus priuilegis concessis, & concedendis; ita vt si modò concederetur aliquod priuilegium alicui Religioni, vt posset recipere quoscumq, fratres aliorum Ordinum, non posset tamen per hoc priuilegium recipere nostros, quia hoc nostrum priuilegium fundatur etiam in iure communi, in quo determinatur, quòd non liceat transire, nisi ad arctiorem. Cap. Licet, de regul. cap. Statuimus, & cap. Mandamus, 19. quæst. 3. & supponit Trident. sess. 14. de reform. cap. 11. & sess. 25. cap. 19. Arctior autem Religio nostra hucusque non est adinuenta. Quòd si Religio strictior nostra de nouo fundaretur (quod vix fieri posse reor) tunc puto, quòd ista nostra priuilegia, quæ in sola maiori arctitudine fundantur, deberent cessare.

CONSTITVTIO VII.

Confirmat indulgentias concessas ab ipso supra, in constit. eius 2. cum omnibus clausulis in ea contentis. Et addit, quòd per bullam Cruciatæ dictæ indulgentiæ numquam intelligantur suspensæ; Quapropter concedit, vt possint liberè, & licitè vbique publicari.

LEO PAPA X.

Vniuersis, & singulis Christi fidelibus præsentes literas inspecturis salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1.

§. 1.

Solet Sedes Apostolica petentium pijs precibus, per quas animarum salus procuratur, fauorem beneuolum impertiri. Cum itaque nos ad Ordinem Minimorum, quem B. Franciscus de Paula piè, & religiosè instituit, singularem gerentes deuotionis affectum, per diuersas nostras, tàm sub plumbo, quàm in forma Breuis confectas literas, in fauorem dicti Ordinis, & domorum eiusdem in diuersis Regnis, & Prouincijs constructarum, omnibus, & singulis vtriusq; sexus Christi fidelibus, qui aliquam ex dicti Ordinis domibus huiusmodi vbilibèt constructis, vel pro tempore construendis, Ecclesiam certis festis, & diebus, in dictis literis respectiuè expressis, à primis vesperis cuiuslibet festorum, & dierum huiusmodi, vsque ad Solis occasum eiusdem visitarent, & ibi quinquies orationem Dominicam, & totidem salutationem Angelicam in Christi passionis memoriam recitarent, decem annorum, & totidem quadragenarum indulgentiam in Domino misericorditer elargiti fuerimus, cum facultate confessores deputandi, qui in festiuitatibus, & diebus huiusmodi, eorumdem Christi fidelium ad Ecclesias Ordinis Minimorum huiusmodi confluentium confessionibus diligenter auditis, eis pro commissis per eos peccatis, etiam in singulis casibus episcopalibus, absolutionis beneficium impendere, & salutarem pœnitentiam iniungere, necnon vota quæcumque per eos pro tempore emissa (Religionis, & castitatis, ac vltramarino, ac visitationis liminum Apostolorum Petri, & Pauli, & S. Iacobi in Compostella, votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare valerent, licentiam, & facultatem concesserimus; & nihilominus voluerimus, decreuerimus, & declarauerimus, quòd si contigerit, nos, aut Sedem Apostolicam in posterum huiusmodi indulgentias, & facultates cassare, reuocare, & annullare, seu suspendere, quòd huiusmodi per nos dicto Ordini, & eius fratribus, ac domibus, & Ecclesijs huiusmodi concessæ literæ, ac in eis contenta quæcumque nullatenus in reuocationibus, aut cassationibus huiusmodi includerentur, nec per tales, aut alias reuocationes, cassationes, declarationes, decreta, & suspensiones, sublata, aut cassata quomodolibèt intelligerentur, etiamsi de huiusmodi intentione nostra, & mente non derogandi specialis expressio, & non per generales clausulas, quæ huiusmodi specificam mentionem importare viderentur, fieret, prout in huiusmodi sub plumbo, quas perpetuò valere decreuimus, & alijs singulis respectiuè confectis literis, quarum tenores, ac si de verbo ad verbum inserti essent, præsentibus pro sufficienter expressis haberi volumus, plenius continetur.

§. 2. Quia tamen à nonnullis verti posset in dubium, an indulgentiæ, per nos, vt præmittitur, Ordini Minimorum, ac illius domibus, & Ecclesijs concessæ huiusmodi, per indulgentiam ad effectum Cruciatæ, necnon fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, ac etiam fabricæ, seu reparationis turris Ecclesiæ Viennens. Archiducatus Austriæ, per nos, vel prædecessores nostros quomodolibèt etiam cum derogatione aliarum indulgentiarum, etiam annullatæ fuerint. Nos attendentes, quòd indulgentias huiusmodi Ordini Minimorum, ac illius domibus, & Ecclesijs libenter concessimus, & illas sub quibusuis reuocationibus, cassationibus, & annullationibus, quæ à nobis, & Sede Apostolica pro tempore emanarent, comprehendi nullo pacto voluimus, & decreuimus, vt præmittitur, ad effectum, quòd fratres Ordinis Minimorum huiusmodi, qui nostris temporibus, Domino famulantes, cœperunt, Domino benedicente, multiplicari, possent Christi fidelium pijs suffragijs, & eleemosynis, cum ipsi vitam quadragesimalem intùs, & foris agant, pro eorum necessitatibus, & pro eorum sustentatione aliquod subleuamen suscipere, & habere: Et ne Christi fideles à bonis operibus abstrahantur, quinimmo feruentiores ad lucrandum indulgentias, Ordini, & domibus, ac Ecclesijs Minimorum huiusmodi, vt præmittitur, vel aliàs quouis modo concessas, reddantur, dignum duximus eisdem Christi fidelibus notam facere mentis nostræ intentionem. Motiua.

§. 3.

Nostræ indulgentiæ non plenariæ non reuocantur.

§. 3. Quocirca auctoritate Apostolica, tenore præsentium, per concessionem indulgentiarum dicta fabrica Basilica Principis Apostolorum, ac Cruciata, necnon fabrica, seu reparationi dicta turris Ecclesia Viennens. huiusmodi, aut quibusuis alijs fabricis, Ecclesijs, siue locis per prædecessores nostros, vel nos hactenus factam, seu fiendam, mentis nostra non fuisse, neq; in futurum esse, velle non plenarias indulgentias, & literas singulas, fratribus, & Ecclesiis domorum Minimorum huiusmodi sub quibusuis verborum formis concessas, plenarias indulgentias non continentes, reuocare, cassare, & annullare, vel eis vllatenus derogare; quinimmo illas, & in eis contenta quæcumq; iuxta illarum formam, & tenorem, præterquam quò ad plenarias indulgentias, harum serie innouantes, & confirmantes, fratribus, Ordini, & Ecclesiis huiusmodi prout concessa sunt, & omnia in eis contenta in suo robore permanere, & sic ab omnibus obseruari debere volumus, &c.

Dictas indulgẽtias possumus vbique publicare.

§. 4. Et nihilominus fratres Ordinis Minimorum huiusmodi, eorum indulgentias prædictas in eorum Ecclesiis, & domibus publicando, etiam post concessionem prædictarum, seu aliarum indulgentiarum, vt præmittitur, concessarum, & inhibitionem de non publicando vbilibet factam nullas pœnas, seu censuras, seu excommunicationis sententias mereri debuisse, aut potuisse, eadem auctoritate decernimus; Ac eosdem fratres suas indulgentias præmissas, quibuscumq; non obstantibus, liberè, & licitè publicare posse, & debere volumus, & pari auctoritate indulgemus. Per præsentes tamen non intendimus in aliquo præiudicare indulgentia pro futuri proximi Capituli generalis in Vrbe celebratione concessa, quominus illa in locis in literis Breuis desuper expeditis expressis liberè publicari valeat.

Derogat cõtrarijs.

§. 5. Non obstantibus præmissis, & quibusuis alijs suspensionibus, & reuocationibus similium indulgentiarum, sub quacumque verborum forma, per nos, vel prædecessores nostros ad effectus prædictos, seu aliàs sub quibusuis verborum formis, & clausulis, etiam derogatoriarum derogatorijs, concessis hactenus, & in posterum concedendis, seu factis, & fiendis, sub quibus præsentes nullo modo comprehendi posse volumus, cæterisque contrarijs quibuscumque.

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 6. Cæterùm quia difficile foret præsentes literas ad singula loca vbi expediens fuerit, deferri, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd literarum huiusmodi transumpto, manu publici Notarij subscripto, & alicuius Archiepiscopi, Episcopi, aut alterius Ecclesia Prælati, vel personæ in dignitate ecclesiastica constituta sigillo munito, vbicumq; illud exhiberi contigerit, ea prorsus, & indubitata fides in iudicijs, & extra vbicumq; locorum adhibeatur, ac si præsentes forent exhibitæ, vel ostensa. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscator. die 5. Septembr. anno 1516. Pontif. nostri anno 4.

§. III.

1 Nota, quòd indulgentiæ concessæ ab hoc Pontifice, quæ plenariæ non sunt, non suspendũtur per bullam Cruciatę, nec per alias bullas. Immo neque etiam huiusmodi indulgentiæ nõ plenariæ suspenduntur per bullam Iubilæi, quolibet vigesimo quinto anno solitam publicari. A Sorbo in comp. verb. Cruciata. pag. 180. versu Et hinc. Nauar. tom. 3. com. de Iub. not. 25. num. 2. & seq. Alphonf. Leo tract. de Iub. p. 1. q. 6. num. 226. nisi Pontifex expresse suspendat, dicendo, suspendimus omnes indulgentias plenarias, & non plenarias.

A Sorbo. Nauarr. Alph. Leo.

2 Neque per bullam Cruciatæ suspẽduntur indulgentiæ etiam plenariæ quò ad fratres. Ità A Sorbo in comp. ver. Cruciata. pag. mihi 179. versu Ex quo primo. Cæsar. in comp. ver. Priuilegia fratrum, q. 4. Et in suspensione priuilegiorum, & gratiarum, &c. dictæ bullæ habetur. *Exceptis concessis Ordinũ Mendicantium Prælatis quantum ad suos fratres solum.* In anno verò Iubilæi suspenduntur priuilegia, gratiæ, indulgentiæ, &c. etiam pro fratribus, quò ad quinque tantùm, 1. quò ad indulgentias plenarias 2. quò ad potestatem commutandi vota. 3. quò ad potestatem dispensandi super eis. 4. quò ad potestatem dispensandi, vel componendi super malè ablatis incertis, vel ea certo modo remittendi. 5. quò ad potestatem deputandi confessores cum potestate absoluendi, etiam in casibus Apostolicæ Sedi reseruatis. Ita Nauarr. tom. 3. comm. de Iub. not. 28. nu. 1. A Sorbo in comp. ver. Cruciata, pag. 181. versu Notent autem.

A Sorbo. Cæsarub.

Nauarr. A Sorbo.

3 Si quæras, an anno Iubilæi suspendantur indulgentiæ plenariæ concessæ pro articulo mortis.

℟. Licèt Nau. loco cit. num. 6. & alij ipsum secuti affirment. Contrarium tamen fuisse declaratum hoc anno S. Iubilæi, quo hęc scribo, à Papa Vrbano VIII. Quam declarationem fuisse Romæ publicatam à Vicegerente Pœnitentiariæ, affirmat Alphonf. Leo tract. de Iubil. par. 1. q. 6. num. 242. versu Etiamsi hæc opinio. Vnde sequitur, remanere firmas hoc anno indulgentias concessas Regularibus pro illo articu-

Alph. Leo.

articulo. Remanent etiam firmæ pro illo articulo indulgentiæ concessæ rebus benedictis, nempe coronis, granis imaginibus, Quod in specie etiam declarauit idem Vicepœnitentiarius ex mente dicti Sanctiss. vt testatur dictus Alphonsus Leo loc. cit.

4 Neque etiam suspenduntur anno Iubilæi indulgentiæ pro defunctis; dictus Alphons. num. 246. Neque altaria priuilegiata; idem ibid. num. 248. Non sunt enim eæ indulgentiæ contra finem suspensionis indulgentiarum, qui solùm est, ne retardentur fideles ire Romam hoc anno, quo modo retardarentur, si haberent in suis partibus commoditatem plenarias indulgentias consequendi.

§. IV.

5 NOta, quòd dictas indulgentias non plenarias in nostris Ecclesijs possumus, non obstante quacumq; prohibitione, liberè, & licitè publicare, per concessionem huius Pontificis. Sed obstat decretum Concilij Trid. sess. 21. de reform. cap. 9. vbi habetur. *Indulgentias verò, aut alias spirituales gratias, quibus non ideo Christi fideles decet priuari, deinceps per Ordinarios locorum, adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus populo publicandas esse decernit*; Intellige. Neque etiam in Ecclesijs proprijs. Quod tamen de indulgentijs post Concilium concessis intelligendum esse, non de concessis ante illud, & quæ vsu receptæ sunt, hæ enim publicari possunt, nullo verbo cum Episcopis facto, dicitur sacram Congreg. declarasse, & refert Franc. Leo 4. p. thesau. for. eccles. c. 2. n. 119. Sed consultius est, vt omnes indulgentiæ cum licentia Ordinariorum publicentur, qui hanc licentiam denegare non possunt, vt per decretum Congregationis apud Naldum ver. Indulgentia, n. 16. constat; & nos etiam diximus tom. 1. Relig. pag. 687. Notat tamen Rodriq. tom. 2. q. reg. q. 98. art. 1. quòd si Papa concedat aliquas indulgentias alicui Superiori pro suis subditis, & familiaribus, potest eas Superior conuentualis in suo Conuentu promulgare, absque licentia Episcopi. Nec in hoc casu loquitur Trid.

Trid. Naldus. Rodriq.

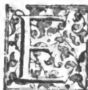
CONSTITVTIO VIII.

Concedit indulgentiam plenariam visitantibus Ecclesiam SS. Trinitatis de Vrbe omnibus Dominicis Quadragesimæ, & diebus Ascensionis, &c. Et omnibus diebus à media Quadragesima vsque ad octauam Paschæ indulgentias S. Mariæ de Populo. Et omnibus diebus Dominicis totius anni concedit triginta annos, & totidem quadragenas, cum potestate deputandi confessores dictis diebus, qui absoluant ab omnibus casibus, etiam Papæ reseruatis, exceptis contentis in bulla Cœnæ.

LEO EPISCOPVS.

Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Proœmiũ.

T si cuncta orbis Ecclesiæ sub Sanctorum fundatæ vocabulis, sint pia deuotione fidelium venerandæ; illas tamen, quæ in honorem, & sub vocabulo sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis dedicatæ noscuntur, eo celebriori memoria conuenit venerari, quò ipsa sancta Trinitas immediatiùs, & perfectiùs vota fidelium dirigit, & ad gratias exauditionis admittit.

Indulgentias elargitur cum proposito confitẽdi. Nota pro ædificatione Conuentus S. Trin. de Vrbe.

§. 1. Cupientes igitur, vt claustrum domus eiusdem SS. Trinitatis in monte Pincæo de Vrbe Ordinis Minimorum à B. F. de Paula instituti, & à fel. rec. Alex. VI. & Iulij II. Romanis Pontific. prædecessoribus nostris, ac nobis approbati, ac pluribus priuilegijs, & diuersis decorati, commoda fratrum dictæ domus habitatione construi cœptum, celeriùs perfici valeat, ac Ecclesia eiusdem domus, ad quam Romanus Populus, & etiam Curiales, ac alij Christi fideles diuersarum nationum singularem gerunt deuotionis affectum, congruis frequentetur honoribus, ac Christi fideles ipsi eò libentiùs deuotionis causa confluant ad eamdem, quò ex hoc ibidem dono cœlestis gratiæ conspexerint se refectos. De omnipotentis Dei misericordia, & BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus, & singulis vtriusque sexus Christi fidelibus verè pœnitentibus, & confessis, seu firmum confitendi propositum habentibus, qui prædictam Ecclesiam SS. Trinitatis singulis diebus Dominicis cuiuslibet Quadragesimæ, & in Resurrectionis, & Ascensionis D. N. Iesu Christi, Pentecostes, & eiusdem SS. Trinitatis, ac Natiuitatis eiusdem D. N. Iesu Christi festiuitatum diebus, à primis vesperis singularum Dominicarum, & festiuitatum, seu dierum huiusmodi, vsque ad occasum Solis cuiuslibet ipsarum, deuotè visitauerint, & ibidem in honorem SS. Trinitatis ter orationem Dominicam, & totidem saluta-

lutationem Angelicam recitauerint annuatim, singulis earumdem Dominicarum, & festiuitatum diebus huiusmodi, plenariam, & veram omnium peccatorum suorum remissionem, & indulgentiam concedimus. Eisdem verò Christi fidelibus vniuersis, qui Ecclesiam prædictam à media cuiuslibet anni Quadragesima, vsque ad octauas Paschæ inclusiuè annuatim similiter visitauerint, dictasque Dominicas orationes, & salutationes Angelicas ibidem similiter recitauerint, similes omnino indulgentias, quas consequuntur, seu pro tempore consequentur singuli Ecclesiam B. Mariæ de Popolo visitantes, auctoritate Apostolica, tenore præsentium in Domino concedimus, & elargimur.

Indulgentias non plenarias elargitur.

§. 2. *Alijs verò singulis Dominicis diebus cuiuslibet respectiuè anni Ecclesiam ipsam modo prædicto visitantibus, triginta annos, & totidem quadragenas de iniunctis eis pœnitentijs misericorditer in Domino relaxamus.*

Concedit auctoritatem confessores deputandi. Vide cõst. 2. eiusdẽ, à nu. 3. & nota hic, quid per illam cõstit. confessores debent esse nostri Ord.

§. 3. *Et vt Christi fideles ipsi indulgentiarum huiusmodi commodiùs participes esse possint, Correctori dictæ domus pro tempore existenti, confessores religiosos dicti Ordinis, qui eosdem Christi fideles ad eamdem Ecclesiam pro huiusmodi indulgentijs consequendis, dictis singulis diebus Dominicis Quadragesimæ cuiuslibet anni, & à medio Quadragesimæ, vsq; ad octauam Paschæ inclusiuè, etiam cuiuslibet anni, diebus singulis accedentes, eorum confessiones audire, eorumq; confessionibus, diligenter auditis, eosdem à quibuscumq; casibus etiam Apost. Sedi reseruatis (exceptis contentis in bulla Cœnæ Domini) absoluere possint, & valeant, deputandi, auct. Apost. tenore præsentium de vberiori gratia licentiam, & facultatem etiam concedimus, pariterque indulgemus.*

Derogat cõtrarijs.

§. 4. *Non obstantibus constitutionibus, ordinationibus Apostolicis, ac quibusuis etiã suspensionibus similium, vel dissimilium indulgentiarum pro tempore factis, cæterisq; contrarijs quibuscumq; præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incarn. Dom. 1518. Kal. Iulij, Pontif. nostri anno 6.*

§. 1.

Cordub. Suarez. D. Thom.

1 NOto 1. circa illa verba *Verè pœnitentibus, & confessis*, quòd ad lucrandam indulgentiam requiritur in primis status gratiæ, ita Cord. in quæst. theol. lib. 5. q. 23. prop. 1. Suar. tom. 4. in 3. part. disp. 52. sect. 2. numero 4. Et ratio est, quia, secundùm D. Thom. in 4. dist. 20. quæst. 1. art. 5. q. 1. & in addit. ad 3. p. q. 27. art. 1. & communiter Doctores, indulgentia solùm valet ad remissionem pœnarum temporalium Deo debitarum pro peccatis iam quò ad culpam dimissis, homini enim inimico Dei, quamdiu in peccato existit, nulla fit remissio, neq; quò ad culpam, neq. quo ad pœnam, quia indignus est tali remissione. Ergo manente culpa mortali, non prodest remissio pœnarum per indulgentias; Patet conseq. quia opera satisfactoria Christi, & Sanctorum non possunt communicari nisi in vtilitatem eorum, pro quibus ea operati sunt, sed Christus, & Sancti non fecerunt illa opera sua bona pro vtilitandis membris Diaboli, quales sunt peccatores, sed solùm pro vtilitandis membris Christi, qui sunt fideles existentes in gratia.

Suarez. Cordub. Filliucius.

2 Si quæras, quo tempore requiratur gratia ad lucrandam indulgentiam, an scilicet illo, quo fiunt opera ad eam requisita, nimirum ieiunium, eleemosyna; an verò illo, quo indulgentia consummatur, & effectus illius confertur. Videri potest pro hac quæstione Suar. tom. 4. in 3. p. disp. 52. sect. 2. num. 7. Cord. loc. cit. q. 24. Filliuc. tom. 1. tract. 8. cap. 6. num. 138. Breuiter dic, sufficere, quòd fit in gratia, quando consummatur indulgentia, id est quando fit vltimum opus ad indulgentiam requisitum; V. G. pro lucranda aliqua indulgentia, requirit Papa ieiunium, eleemosynam, & visitationem per quatuor vices alicuius Ecclesiæ, dico, quòd non est necesse, quòd sit in statu gratiæ quando ieiunat, neque quando dat eleemosynam, neque quando visitat. 1. 2. 3. Ecclesiam, sed sufficit, quòd sit, quando 4. vice visitat Ecclesiam, in qua suppono quòd consummetur indulgentia: Et in nostra indulgentia, in qua requiritur visitatio Ecclesiæ, & recitatio trium Pater noster, & totidem Aue Maria, non est necesse ex vi talis operis, quòd sit in gratia, quando pergit ad visitandum, neque quando visitando diceret 1. & 2. aut 3. Pater noster, &c. sed sufficit, quòd conteratur, & sit in gratia, quando dicit vltimum Aue Maria, in quo supponitur dictæ indulgentiæ consummatio, & collatio eius effectus. Et ratio est, quia etiam opera facta in peccato mortali satisfactoria sunt, licèt non meritoria, vt Nauar. comm. de Iubilæo, not. 32. num. 46. versu 3. quòd ea, tom. 3. Nauarr.

Henriq.

3 Sed quid, si quis manens in mortali faciat omnia opera requisita ad consequendam indulgentiam, licèt tunc non consequatur illius effectum, propter defectum gratiæ omnino requisitæ, vt dixi, consequetur ne saltem per contritionem, vel sacramentalem confessionem gratia superueniente? Affirmat Henriq. l. 7. de indulg. c. 9. n. 5. alios citans. Probabile putat Filliuc. loc. cit. nu. 140. quia sicuti datur sacramentum pœnitentiæ validum, sed informe, in quo, fictione sublata, confertur gratia, ita & hic. Probabilius, & tutius est contrarium, nimirum, indulgentiã non habere effectum, fictione recedente. Ita Suar. to. 4. in 3. p. disp. 52. sect. 2. n. 13. & seq. Filliuc. loco cit. n. 141. quia communiter indulgentiæ conceduntur verè pœnitentibus, & confessis.

Suarez. Filliuc.

4 Noto 2. quòd maxima cõtrouersia est inter Doctores,

ctores,an per illa verba, *verè pœnitentibus,& confessis*, præcipiatur confessio in actu, an solummodo in voto, de qua videri potest Cord. loc.cit. q.27. Suar. to.4.in 3.p.disp.52.sect.3.n.10. Alphon.Leo de Iub. p.1.q.1.à n.56. Breuiter dic, quòd licèt multi velint, quòd vi illorum verborum non requiratur actualis confessio, sed quòd sufficiat contritio, quæ illam includit in voto, & exponant illam particulam *&* distributiuè, idest, tam contritis, quàm confessis, quo modo sumitur in c.2.de elect.ibi, *arma deferentes,& vsurarij excommunicentur*; seu quòd cõfessio requiratur,quatenus ad iustificationem est necessaria, vnde si aliter iustificatio possit haberi, V.G. per contritionem,confessio necessaria non sit,vt Suar.loc.cit.n.13.Comitul.l.1.resp.mor.q.39.num.3.Quia aiunt,ad participandũ Ecclesiæ thesaurum,sufficit status gratiæ.Licèt,inquam,isti cum multis alijs, quos citãt, ita sentiant,tutior tamen,& cõmunior opinio est,quòd per dicta verba præcipiatur actualis confessio. Ita Caiet.Adrian.Duran.apud Suar.loc.cit.num.10.& in praxi dicit hanc esse consulendam Alphon. Leo loc. cit.n.65. Et ratio est,quia cum Papa præcipere possit in hoc casu actualem confessionem, non solùm mortalium, sed etiam venialium, aut etiam reconfessionem mortalium, iam ritè confessorum, & remissorũ,vt Cord.loc.cit.prop.1.Filliuc.loc.cit.n.144. Suar. loc.cit.nu.5. tamquam conditionem necessariam ad lucrandam indulgentiam,præcipere videtur, cũ vtitur verbis, quæ communi omnium sensu actualem confessionem dicunt.Et quòd cõmuniter existimentur illa verba actualem confessionem importare,nemo inficiari puto.Addo,quòd Pontifices quando nolunt obligare ad actualem confessionem, addunt illa verba Propositum confitendi habentibus, vt in nostra hac indulgentia; quæ verba superflua essent, si per prima propositum confitendi sufficeret. Adde, quòd particula *&* in proprio,& primario significatu, copulatiuè sumitur, quare improprianda non est sine necessitate; & licèt fatendum sit, quòd ad participandum Ecclesiæ thesaurum sufficiat status gratiæ; hic tamen sufficiens non censetur, quando thesauri dispensator aliam conditionem requirit.

5 Aduerto tamen, quòd qui non haberet nisi venialia,non teneretur confiteri.Ita Alph. Leo de Iub. p.1.q.1.n.75. Suar.loc.cit.n.5. Filliuc.to.1. tract.8.c. 6.n.145.Ratio est,quia communiter loquendo,confessio solùm de necessitate exigitur, quando adest materia mortalis.Posset quidem Papa exigere etiam confessionem venialium,vt dixi nu.4. sed cum communiter non faciat, ideo dicimus, hanc venialium confessionem non prærequiri ad indulgentiam lucrandam, vigore illorum verborum *verè pœnitentibus, & confessis*.

6 Aduerte etiam, quòd in nostro priuilegio hæ omnes quæstiones cessant; nam Pontifex expressè declarat, actualem confessionem non requiri ad nostras indulgentias lucrandas in nostris Ecclesijs dictis diebus, cum dicat, se eam concedere verè pœnitentibus, & confessis, seu propositum confitendi habentibus.

7 Noto 3.circa illa verba *deuotè visitauerint*,quòd deuotè visitare dicitur ille,qui accedit ad Ecclesiam, seu altare visitandum piè, modestè, & religiosè, ad colẽdum in tali loco Deum, vel in se ipso, vel in alio Sancto, qui propter ipsum ibi afficitur honore. Ita Suar.to.4.in 3.p.disp.52.sect.1.n.4.Nau.to.3.in comment.de Iub.not.32.n.46.versu 2. quòd fieri potest, fine;quem sequitur Rodriq.to.2.q.reg.q.98.ar.6.d.1. dicunt enim quòd ille deuotè dicitur visitare quò ad indulgentiam lucrandam,qui modestè,ac deuotè ingreditur,precatur,& exit Ecclesiam, etiamsi reliqui itineris immodeste faciat.Alphon.Leo p.1.q.2. num. 143.dicit,quòd ad hoc,vt quis dicatur deuotè visitare,oportet, vt ille actus visitandi sit moraliter bonus,& probat ex definitione deuotionis,quam affert D.Tho.2.2.q.82.art.1.quòd sit voluntas promptè faciendi, quòd ad seruitium Dei pertinet. Cum quo bene stat, vt quis possit deuotè Ecclesias visitare, etiamsi sit in peccato mortali. nam existens in mortali potest actum bonum moralem, seu opus honestum facere, vt probat Nauarr. loc.cit. versu Tertio, quòd ea,& D.Tho.2.2.q.19.art.4.& Azor tom.1.instit.mor.lib.8.c.25. q.14.& colligitur ex Trid. sess.6. can.7.de iustif.

8 Si quæras, an peccatũ veniale factum in ipsa visitatione possit causare, quominus dicta visitatio dicenda sit deuotè facta.Graue dubium dicit Nau.loc. cit.num.44.versu Deuotè.Ex quo in num.45 sic breuiter ℞. sermonem hic esse de peccato veniali concomitante actum, nam de antecedente certum est, quòd non solùm veniale, sed neq; etiam mortale, vt dictum est,impedit deuotam visitationem. Peccatũ autem veniale concomitans potest considerari tripliciter in ordine ad ipsum actum visitationis.1.extrinsecè,vt V.G.visitat quis Ecclesiam, siue in statu gratiæ,siue non, bono fine, & bono modo, tempore opportuno, sed, durante visitatione, vel aliqua eius parte, peccat venialiter, inordinatè intra se irascendo concupiscendo honorem, voluptatem, vel aliud malum venialiter volendo. 2. ita vt peccatum veniale contingat solùm circumstantiam actus visitationis. V.G. visitatio ad hoc vt sit deuota, debet fieri tempore, & modo debito: iste licèt visiter bono fine, & ad lucrandam indulgentiam, non visitat tamen tempore decenti, nec modo debito, sed ridendo, aspiciendo per Ecclesiam, loquendo, &c. 3.potest considerari istud peccatũ veniale, quatenus contingit substantiam actus ipsius visitationis. V.G. quia visitat, non ex deuotione, neque ad indulgentias lucrandas, sed ob vanam gloriam venialem, vel ad alteri,vel sibi venialiter complacendum. Peccatum veniale 1.modo non impedit, quominus visitatio dicenda sit deuotè facta,quia opus illud intrinsecè moraliter bonum est. Peccatum veniale 2. modo neq; etiam impedit deuotionem visitationis, nam circumstantia mala non impedit, quin actus sit bonus.Peccatum veniale 3. modo communiter dicunt quòd impedit deuotam visitationem, & per consequens effectum indulgentiæ.Nauar.loc.cit.Alphon. Leo loc.cit.n.141. quia actus moraliter malus, ineptus est,vt per ipsum Christi merita,& Sanctorum applicentur.

9 Verùm dico, quòd qui actum istum visitationis facit cum peccato veniali tangente ipsam substantiã actus,si habeat intentionem lucrandi indulgentiam, licèt ex alia parte habeat intentionem peccaminosam, V.G.inanem gloriam, ostentationem, &c. quæ non solùm concomitanter se habeat ad ipsum actũ, sed etiam in illum influat,ita vt illi communicet malitiam, non per hoc impeditur, quin ipsa visitatio dicenda sit deuota sufficienter ad indulgentiam lucrãdam; nam ista intentio peccaminosa non excludit necessariò intentionem lucrandi indulgentiam. Videatur Suar.tom.4.in 3.p.disp.52.sect.6. num.3. Secus autem esset, si intentio illa venialiter peccaminosa omnino excluderet intentionem indulgentiam lucran-

Corduba. Suarez. Alph.Leo. Suarez. Comitulus. Alph. Leo. Suarez. Filliuc. Suarez. Nauarr. Rodriq. Alph. Leo. D.Thom. Azor. Trid. Nauar.

lucrandi, nam tunc actus ille esset omninò malus.

10 Aduerte etiam hic, quòd, quę dicta sunt de peccato veniali, pariformiter dicenda sunt de mortali, nimirum quòd peccatum mortale concomitans dictam visitationem, non impedit, quominus ipsa visitatio dicenda sit deuota, nisi quando contingit ipsam substantiam actus, modo prædicto.

11 Noto 4. quòd visitātes nostras Ecclesias à medio Quadragesimæ vsq; ad octauam Paschæ, consequuntur omnes indulgētias, quas consequuntur illo tempore visitantes S. Mariam de Populo, & non solùm eas, quæ tempore datæ huius priuilegij erāt dictæ Ecclesiæ concessæ, sed etiam illas, quæ concessæ sunt postea, & concedentur in posterum, quousque duret hoc priuilegium. Indulgentias autem concessas dictæ Ecclesiæ vide apud Albericum in tract. de Ecclesia S. Mariæ de Populo, à pag. 79. & pag. 90. Sed Paulus III. infra, in const. eius 2. §. 1. ait, quòd Leo X. concessit non solùm hoc tempore visitātibus nostras Ecclesias indulgentias S. Mariæ de Populo, sed etiam illas, quas consequuntur visitantes Ecclesias, tam intra, quàm extra muros Vrbis tempore Stationum. Quod ipse Paulus confirmauit, & de nouo concessit §. 4. Alberic.

§. II.

12 Noto 1. quòd indulgentia est duplex, plenaria, & temporalis; seu totalis, & partalis. 1. est, quæ remittit totam pœnam peccatis debitam. 2. quæ partem. Hæc solet multis modis concedi.

13 Primò, cum limitatur quò ad tertiam, vel quartam partem peccatorum, & tunc sensus est, concedi indulgentiam, & remissionem pœnæ, quæ tertiæ, vel quartę parti peccatorum debetur coram Deo, & in Purgatorio.

14 Secundò, cum limitatur quò ad tempus mille, vel bis mille annorum, & tunc sensus est remitti totā illam pœnam, quæ remitteretur, si homo secundùm Canones pœnitentiam ageret toto illo tempore; & consequenter remittitur etiam pœna Purgatorij, illi tempori correspondens.

15 Tertiò, cum tempori limitato additur numerus quadragenæ, seu quarantenæ, aut etiam carenæ, & septenæ. Pro quorum terminorum intelligentia nota, quòd secūdùm Canones pro peccatis mortalibus grauioribus antiquitus imponebantur septem anni pęnitentiæ, & dicebatur septemna, siue septemnis pœnitentia, vi cuius pęnitens tenebatur singulis sextis ferijs V. G. ieiunare, toties recitare psalmos pęnitentiales; aliquando etiam imponebatur quarantena, & erat ieiunium quadraginta dierum, & si ieiunium tali quarantenā impositum commune erat, dicebatur quarantena; si autem ieiunium erat rigidius in pane, & aqua, & cum separatione à consortio hominum, dicebatur carena à carendo cibis, & hominum consortio; & ista forma significabatur, per eiusmodi indulgentiam tolli omnem pœnam Purgatorij, quæ correspondereti si tot annis pęnitentia, cum tot quarantenis, & carenis peracta fuisset, ita vt quarantenæ debeant computari intra tempus prædictorum annorum.

16 Quartò, cum indulgentiæ tot annorum, vt centum, vel mille, adiungitur etiam remissio tertiæ vel quartæ partis peccatorum, & tunc est indulgentia quædam composita, nam vltra pœnam, quæ remitteretur tot annis, etiam additur remissio tertiæ, vel quartæ partis, ita vt remissio annorum tantùm cadat super alias duas, vel tertias partes peccatorum remanentes. Ita Filliuc. to. 1. tract. 8. c. 7. nu. 190. Suar. to. 4. in p. disp. 50. sect. 5. num. 14. Filliuc. Suarez.

17 Quintò aliquando conceditur limitata indulgentia de pœnitentijs iniunctis, vt est ista nostra. Et tunc graue dubium est, de quibus pœnitentijs intelligenda sit, an scilicet de iniunctis solùm in sacramentali confessione, an verò non solùm de ibi iniunctis, sed etiam de ijs, quæ non sunt iniūctæ, sed sunt iniungendæ a Deo, vel essent iniungendæ à sacerdote secundùm Canones. Primùm tenet Cord. in qq. theol. lib. 5. q. 9. prop. 3. & q. 27. prop. 4. Secundum tenet Soar. loc. cit. sect. 5. num. 14. & seq. quem sequitur Filliuc. loc. cit. num. 173. Casar. in comp. ver. Indulgentiæ, not. 1. qui dicunt, esse opinionem D. Tho. & mihi probabilior videtur; nam particula illa *de pœnitentiis iniunctis* non est restrictiua, sed ampliatiua, quia maius quid videtur esse remittere pœnas, pro quibus iam sacramentalis pœnitentia iniūcta est, quàm reliquas pœnas, vnde in foro exteriori facilius est iudici remittere delictum, aut pœnam eius ante sententiam latam, quàm post illam; & difficilius est tollere duplex vinculum, delicti scilicet, & sententiæ, quàm vnum. Quare in illa particula *de pœnitentiis iniunctis* subintelligitur hæc dictio, Etiam, de pœnitentiis iniunctis. Sed concesso maiori, minus etiam concessum esse videtur, vt habetur in cap. Ex parte, el 3. de decim. Et patet etiam, quia si concedatur alicui, vt possit absoluere à reseruatis, multò magis intelligitur esse concessum, vt etiam à non reseruatis absoluat; Et dicterium illud in materia de indulgentiis commune, quòd tantum valeant, quantum sonant, huic sententiæ nō repugnat, nam particula illa *de pœnitentiis iniunctis* ampliatiua est, vt dixi, & ideo ad omnes pœnas, quoquo modo iniunctas extendi debet; sunt autem aliquo modo impositæ pœnæ, quæ iure aliquo taxatæ, & iniunctæ sunt, & à Deo pęnas peccatis taxatas esse fatendum est: sensus ergo illorum verborum est, Concedo visitantibus Ecclesiam SS. Trinitatis triginta annos indulgentiæ de pœnitentiis iniunctis, idest de tali pœnitentia, quæ, claue non errante, deberet iniungi, ita vt triginta anni lucrati de indulgentia tantum valeant dictis visitantibus, quantum illis valerent illi triginta anni, qui eis debebant imponi, si impositi fuissent; vel valeant ad delendam tantam pœnam imponendam à Deo in Purgatorio quæ huic numero correspondeat. Corduba. Suarez. Filliucius. Cajetan.

18 Noto 2. quòd indulgentia plenaria remittit non solùm temporalem pœnam à confessario impositam, ita vt qui lucratur indulgentiam, ab ea soluenda sit liber; Sed etiam pœnam luendam in Purgatorio; Ita Nau. tom. 3. de Iub. not. 31. numer. 43. Regin. in praxi, libr. 7. num. 149. Suar. loc. cit. disp. 50. sect. 2. num. 5. Probat Nauarr. ex cap. Cum ex eo, de pœnit. & remiss. quatenus in eo dicitur, per indulgentiam eneruari pœnitentialem satisfactionem, quod non contingeret, nisi tolleret obligationem eam implendi; Notat tamen ibi Nauarr. numer. 44. semper esse consulendam pœnitentiæ impletionem, quia homo quandoque plus debet, quàm credat. Nota etiam, quòd per indulgentiam non relaxatur pœnitentia à confessario iniuncta in medicinam, & tamquam necessaria ad vitanda peccata in posterum, quia hoc cederet in præiudicium pęnitentis. Regin. loc. cit. num. 147. Nauarr. Reginald. Suarez.

CONSTITVTIO IX.

Præcipit sub pœna excommunicationis maioris latæ sententiæ, absolutionem sibi reseruando, quòd nullus audeat habitum nostri coloris deferre.

LEO PAPA X.

Dilectis filijs Correctoribus, Vicecorrectoribus, & alijs fratribus Ordinis Minimorum B. Francisci de Paula vbilibet constitutis, & eorum cuilibet salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1.

Iste Pontifex per alias suas, quas hic non habes, prohibuerat gestari habitum coloris nostri.

Dicèt aliàs, cum B. Franciscus de Paula Ordinis Minimorum Fundator, Regulam strictissimam instituisset, & eam sub perpetua quadragesimali vita per fratres Ordinis huiusmodi obseruari, ac habitum, ab habitibus aliorum Religiosorum differentem, videlicèt ex lana naturaliter nigra, & sine tinctura contextum, quem assumpserat, per eosdem fratres gestari voluisset: ac, sicuti nobis tunc innotuerat, nonnulli fratres tertij Ordinis S. Frãcisci, contra Regulam, & votum vitæ quadragesimalis Religionis vestræ, carnes, & lacticinia quæcumque, à quibus vos omnino abstinere debetis, comedebant, habitum coloris per vos gestari solitum in nonnullis Prouincijs, & præsertim Hispaniarum degentes, sibi assumpserant, in graue praeiudicium Ordinis vestri, & Religionis huiusmodi scandalum, cum diuersæ personæ vtriusque sexus illarum partium videntes eosdem tertiarios, seu fratres huiusmodi carnibus, & lacticinijs vesci, ex delatione dictorum habitus, & coloris, illos esse veros Religiosos B. Francisci de Paula existimantes, murmurassent, eos Regulam, & votum vitæ quadragesimalis non seruare, ob quod grauia scandala in Ordine vestro huiusmodi potuissent suscitari; Per alias nostras in forma Breuis literas decreuerimus, & declarauerimus, eosdem fratres tertiarios, & quosuis alios Religiosos, non habitum coloris illius, sed ipsorum solitum, & Religionis Minorum S. Francisci, albi scilicet coloris, gestare debere; Iniungentes, & præcipientes eisdem tertiarijs, & alijs Religiosis quibuscumque sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, à qua nisi à nobis, & à Romano Pontifice, pro tempore existente, præterquam in mortis articulo constituti, absolui non possent, quatenus à susceptione habitus coloris vestri, & illius gestatione omnino desisterent, ac in eorum, & solito fratrum Minorum habitu, dictique coloris albi, in ea, qua vocati erant, vocatione degerent; & propterea venerabili fratri Episcopo Malaginen. eiusque officiali commiserimus, & mandauerimus, quatenus vobis in præmissis opportunæ defensionis præsidio assisterent, & non permitterent, per eosdem tertiarios, & alios quosuis Religiosos habitum vestrum, & coloris vestri huiusmodi quoquo modo gestari.

§. 2. *Tamen, sicut nobis exponi fecistis, dilecti filij Gienen. & Corduben. Matris Dei, ac Hispalen. S. Ioannis de Alfaraxo nuncupatorum Monasteriorum, Conuentuum, necnon nonnulli alij fratres tertiarij, & eremitæ, ac mulieres etiam habitum vestrum, seu coloris vestri deferre nituntur, & præsumunt; eleemosynas etiam nomine fratrum Minimorum petendo, & Ordinem suum Ordine vestro priorem fore asserendo, in graue praeiudicium dicti Ordinis vestri, & scandalum plurimorum. Quare nobis humiliter supplicari fecistis, vt vobis in præmissis de opportuniori remedio prouidere benignè dignaremur.* Supplicatio.

§. 3. *Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati, auct. Apost. tenore præsentium decernimus iterum, & declaramus, eorumdem Gienen. & Corduben. ac Hispalen. Conuentuum, necnon alios tertiarios fratres, & eremitas, ac mulieres, habitum vestrum, seu coloris vestri deferre, & gestare præsumentes, non habitum vestrum, & coloris ipsius, sed ipsorum solitum, & Religionis Minimorum Sancti Francisci, albi coloris, seu ad albitudinem potiùs, quàm ad nigredi-*

Prohibet de nouo gestari habitum coloris nostri. eãdem prohibitionem fecit Paulus V. in sua cõstit. 6. infra.

gredinem tendentem gestare debere. Iniungentes, & præcipientes eisdem tertiarijs, eremitis, mulieribus, & alijs Religiosis quibuscumque sub excommunicationis lata sententia pœna, eo ipso absque alia declaratione incurrenda, à qua nisi per nos, & Romanum Pontificem pro tempore existentem, præterquam in mortis articulo constituti, absolui non possint, vt à susceptione, & delatione habitus coloris vestri huiusmodi penitùs, & omninò desistant, & abstineant.

Commissarios instituit. §. 4. *Et nihilominus ven. fratri Episcopo de Marrucos nuncupato, & dilectis filijs Priori domus S. Dominici Ciuitatis Astigiæ, & officiali Granaten. nunc, & pro tempore existentibus harum serie committimus, & mandamus, quatenus ipsi, & eorum quilibet vobis in præmissis opportunæ defensionis præsidio assistentes, non permittant dictorum Gienen. & Corduben. ac Hispalen. Conuentuum, necnon alios fratres tertiarios, & eremitas, ac mulieres, & alios Religiosos quoscumque habitum vestrum, & coloris vestri huiusmodi, sed ad albedinem potiùs, quàm ad nigredinem tendentem deferre, vel gestare. Contradictores quoslibet, & rebelles per censuram Ecclesiasticam, & alia iuris remedia, appellatione postposita, compescendo. Inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.*

Derogat contrariis. §. 5. *Non obstantibus præmissis, & constitutionibus, ac ordinationibus Apostolicis, statutisque & consuetudinibus Ordinis huiusmodi iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, necnon priuilegijs, & indultis Apostolicis, illis, ac fratribus præfatis forsan concessis, confirmatis, & innouatis, quibus omnibus, illorum tenores pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 20. Martij, 1519. Pontif. nostri anno 7.*

CONSTITVTIO X.

Mandat Archidiacono, & Cantori Ecclesiæ maioris Consentinen. ne sinant, fratres nostros molestari à Parochis super quarta funeralium, &c.

LEO PAPA X.

Dilectis filijs Archidiacono, & Cantori Ecclesiæ Consentinen. vel eorum alteri salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1.

Supplicatio.

Xponi nobis nuper fecerunt dilecti filij Franciscus de Trano, modernus Prouincialis, & alij fratres Ordinis fratrum Minimorum B. Francisci de Paula Prouinciæ Calabriæ, quòd licèt in priuilegijs, & indultis per fel. rec. Iulium Papam II. prædecessorem nostrum dicto Ordini, & illius fratribus, tūc, & pro tempore existentibus concessis, ac per nos confirmatis, & approbatis, inter alia caueatur expressè, quòd fratres prædicti tūc, & pro tempore existentes, de hortis, virgultis, & alijs quibuscumq; bonis, Ordinis Minimorum domibus, & illarum Ecclesijs huiusmodi pro tēpore relictis, & legatis, ac de luminaribus, & alijs rebus diuino cultui pro tempore dedicatis, decimas, aut oblationes aliquas, etiam ex noualibus, vel quartam portionem ex funeralibus soluere minimè teneantur, nec ad id à quoquam, cuiuscumq; status, nobilitatis, conditionis, vel dignitatis existat, valeant quomodolibèt coarctari: Tamen nonnulli parochialium Ecclesiarum Rectores, seu illarum Vicarij, ac in ipsis perpetui Beneficiati, auaritiæ cupiditate obcæcati, & quidam alij Clerici, & laici dictæ Prouinciæ, eosdem Prouincialem, & fratres ad soluendum sibi quartam portionem huiusmodi de legatis pro tempore decedentium, vel alijs bonis eisdem Prouinciali, & fratribus,

bus, siue pro missis, siue pro fabricis, vel ornamentis ecclesiasticis, aut aliàs quomodolibet relictis, per se, vel alios exigere, seu extorquere temerè præsumentes, & interdum illos, qui in domibus dictorum fratrum ecclesiasticam sibi eligere sepulturam deliberato animo proposuerant, persuasionibus, & inductionibus, eorum propositum, ac vltimas voluntates desuper factas mutare, & variare procurantes, dictos fratres in eiusmodi bonis relictis, & legatis defraudari, ac damnum, & iacturas pati procurant, nonnullaque ab ipsis fratribus contra huiusmodi priuilegia eis concessa extorquere præsumpserunt, in animarum suarum periculum, & priuilegiorum huiusmodi contemptum, ac fratrum prædictorum non modicum praiudicium, & grauamen. Quare pro parte dictorum Prouincialis, & fratrum, nobis fuit humiliter supplicatum, vt sibi super ijs opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Eximit à solutione quartæ, &c. Vide supra, in cõstit. Pyrrhi, n. 54. & 1. Iulii II. §. 33. & 2. Iul. §. 19. 26. 28, 30.

§. 2. *Nos itaque huiusmodi supplicationibus inclinati, per præsentes mandamus, quatenus vos, aut alter vestrum, si, & postquã, vobis de præmissis legitimè constiterit, vniuersis, & singulis Rectoribus, Vicarijs, Beneficiatis, Plebanis, & alijs Clericis, ac laicis dictæ Prouinciæ, cuiuscumque status, Ordinis, conditionis, aut præeminentiæ fuerint, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, ac alijs censuris ecclesiasticis præcipiatis, ne ipsi contra dicta priuilegia quicquam ab eisdem fratribus, occasione quartæ portionis huiusmodi, directè, vel indirectè, quouis quæsito colore, per se, vel per alios, contra tenorem priuilegiorum prædictorum, exigere, aut extorquere, ac aliàs ab ipsis fratribus extorta, & indebitè exacta retinere; Nec defunctorum huiusmodi parentes, vel hæredes, aut etiam executores suarum vltimarum voluntatum, præmissorum occasione, aliquatenus molestare, seu inquietare, aut impedire: Nec testatores intendentes apud dicti Ordinis domus eorum sepulturas eligere, ab eorum proposito persuasionibus retrahere; aut ipsorum voluntates reuocari, aut mutari facere præsumant; inuocato etiam ad hoc, quatenus opus sit, auxilio brachij secularis.*

Derogat contrariis.

§. 3. *Non obstantibus præmissis, ac pia mem. Bonifacij Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri de vna; & Concilij generalis de duabus dietis; dummodò vltra tres dietas aliquis vigore præsentium ad iudicium non trahatur, ac aliis constitutionibus Apostolicis, priuilegiis quoque, & indultis illis concessis, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Viterbii, sub annulo Piscatoris, die 27. Septembr. 1518. Pontific. nostri anno 6.*

§. II.

1 QVæres, numquid persuadentes, ne defunctorum parentes vocent fratres ad associandum corpus defuncti ad sepulturam, hac const. comprehendantur.

℞. Sine dubio quòd sic. Tum propter rationis identitatem: Tum quia, concesso maiori, minus etiã concessum esse videtur, cap. Ex parte, el 3. de decim. Et maius quid est persuadere, ne quis sepulturam eligat, quàm ne aliqui ad sepulturam associent. Puto itaq; posse Conseruatores contra Rectores procurãtes retrahere fratres, ne corpora defunctorum associent, procedere censuris ecclesiasticis, per istam const. Potest etiam ad id adduci dicterium illud egregium iuris, Quòd quando aliquid est prohibitũ, præsumitur etiam prohibitum omne illud, quo ad id perueniri potest; de quo Menoch. tom. 2. de præsumpt. lib. 6. præsumpt. 93. Si. n. prohibiti sunt Curati retrahere à sepultura eligenda, sunt etiam prohibiti retrahere ab associatione corporum, qua ad ipsam sepulturam peruenitur.

Menoch.

2 Si quæras etiam, quid sentiendum sit de illo nouo inuento, quòd obseruatur in aliquibus Ecclesijs, vt nolint Curati leuare corpora defunctorum, nisi tot Clerici vocentur ad associandum corpus defuncti, quot Regulares.

℞. Meo videri illud statutum habere radices in auaritia; audio .n. solùm esse, & obseruari in ijs locis, in quibus associantibus datur magna aliqua intorcia, seu aliquid, quod sit quid; & cogit fideles ad eleemosynam faciendam; illa. n. intorcia datur pro eleemosyna. Et videtur contra priuilegia Regularium, quibus libera sepultura conceditur, quomodo enim libera erit sepultura, si parentes defuncti non possunt vocare quot fratres volunt, nisi vocentur tot Clerici? & habere speciem monopolij. Ad quæ vellem aduerterent dicti Clerici; & quòd iniustum est locupletari cum alterius iniuria, vel iactura, vt dicitur in regul. Locupletari, quæ est 48. de reg. iuris in 6. Nec mirentur, quòd eos auaros dixerim; nam de temeraritate argui nõ potest, qui sequitur maiorum sensum, c. Ne innitaris, de cõst. at Clericos esse auarissimos, docet Glossa in c. Si pluribus, verbo Maioris, de præb. in 6. & in c. Quia Nonnulli, de Cler. non resid. Plura Masch. conclus. 150. nu. 2. qui etiam refert quinque, quæ habent Clerici in armis suis. Caussam autem tantæ auaritiæ in Clericis puto prouenire ex turba nepotum; dicitur enim,

Glossa.

Masch.

Cum factor rerum priuasset fœmina Clerum,
Ad Satanæ votum successit turba nepotum.

Et taliter dementantur ab illis, vt vix aliquando comedere audeant, vt illos impinguent.

CON-

CONSTITVTIO XI.

Concedit, quòd tempore interdicti ordinaria auctoritate appositi, possimus, ianuis apertis, diuina celebrare.

LEO PAPA X.

Dilectis filijs Correctori generali, & fratribus Ordinis Minimorum, B. Francisci de Paula vbilibet constitutis salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1.

Supplicatio.

Vamuis in priuilegijs, & indultis Apostolicis, vobis, & Ordini vestro concessis, inter alia caueatur expressè, & indultum existat, quòd vos omnibus, ac singulis priuilegijs, & gratijs omnibus quatuor Mendicantium Ordinibus quomodolibet concessis vti, frui, & gaudere liberè, & licitè possetis, & valeretis: Et in dictis Mendicantium Ordinum, & præsertim fratrum Minorum priuilegijs inter cætera, vt accepimus, expressè contineatur, quòd ipsi fratres Mendicantes, præsertim Minores, in eorum Ecclesiis tempore interdicti ordinaria auctoritate pro tempore appositi, etiam ianuis apertis, celebrare possint, & valeant; Et licèt vobis dicta priuilegia Ordinum Mendicantium, concessa, communicata, & ad vos extensa fuerint, vt præfertur; ipsique Mendicantes, & præsertim fratres Ordinis Minorum consueuerint, & soliti sint tempore interdicti huiusmodi in Ecclesiis domorum suarum, ianuis apertis, celebrare, & propterea idem vobis iure merito licere minimè dubium sit, cupitis tamen id vobis specialiter denuò concedi, & indulgeri.

Tempore interdicti, ianuis apertis, possumus diuina officia celebrare.

§. 2. *Nos igitur, qui Ordinem vestrum huiusmodi, illiusq; religiosas personas in visceribus charitatis complectimur, vos specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes. Motu proprio, & ex nostra certa scientia, vobis, vt in quibusuis Ecclesiis domorum vestrarum, nunc, & pro tempore in quibusuis locis consistentibus, tempore interdicti ordinaria auctoritate appositi, etiã ianuis apertis, diuina officia celebrare liberè, & licitè possitis, & valeatis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium licentiam, & facultatem concedimus, pariter & indulgemus.*

Impedientibus pœnas apponit.

§. 3. *Et insuper omnibus, & singulis locorum quorumcumque Ordinarijs, quacumque etiam archiepiscopali, episcopali, vel alia inferiori dignitate præfulgeant, sub interdicti Ecclesiarum suarum, ac suspensionis à diuinis, necnon quibusuis personis alijs ecclesiasticis, etiam laicis, ac Parlamentis regijs, vel aliorum DD. temporalium, seu Principum vbilibet constitutis, quauis auctoritate, & dignitate præfulgeant sub excommunicationis latæ sententiæ pœnis harum serie expressè inhibemus, ne vos, quominùs in Ecclesiis vestris tempore interdicti huiusmodi, etiam ianuis apertis, celebrare possitis, ac vos, & res vestras quascumque quæ sub speciali Apostolicæ Sedis protectione immediatè consistunt, quouis quæsito ingenio, vel colore, perturbare, seu molestare, aut de vobis, & rebus vestris ex quauis causa se se quomodolibet intromittere audeant, vel præsumant; Decernentes nihilominus, eos, qui huiusmodi excommunicationis sententiam incurrere non formidauerint, ab illa absolui non posse, nisi à nobis, aut Sede præfata, præterquam in mortis articulo constituti.*

§. 4. *Et insuper irritum, & inane fore quicquid secus super his à quoquã quauis auctoritate sciẽter, vel ignorãter cõtigerit attẽtari.* Decretũ irritans.

§. 5. *Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibusuis literis, etiam Apostolicis, aduersus præmissa forsan concessis, quibus, illarum tenorem, ac si de verbo ad verbum insertus esset, præsentibus pro expresso habentes, harum serie specialiter, & expressè derogamus, ac quibusuis friuolis appellationibus, etiam desuper forsan interponendis, per quas, & alia quæcumque contraria, literas huiusmodi, & illarum effectum impediri, aut suspendi nullo modo volumus, cæterisque alijs in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 6. Septembr. 1516. Pontif. nostri anno 4.* Derogat contrariis.

CIRCA CONSTITVTIONEM.

Casarub. 1 NOto, quòd Cæsar. in comp. priuil. ver. Interdictum, 1 num. 22. versu Circa supradictā constit. putat, quòd supradictum priuilegiū sit subreptitium; *Nam, inquit, ego, qui exactissimam diligentiam apposui circa collectionem priuilegiorum fratrum Mendicantium, & præsertim Minorum, numquam vidi, nec audiui Romæ, nec alibi (quamuis diligenter quæsierim à patribus doctissimis in huiusmodi) quòd tale priuilegium haberent fratres Mēdicantes, nec quòd vmquam istud fuerit in vsu*. Et subdit, quòd *super hoc consultus vir doctus, respondit, illud esse subreptitium*.

2 Et verè si hoc priuilegiū numquam fuit aliquibus Mendicantibus concessum, non potuit à Pontifice confirmari; nam quod non est, confirmari non potest. Sed huiusmodi priuilegium fuisse concessum Ordini Equitum Ierosolymitanorum à multis summis Pontificibus, quos refert A Sorbo in compend. verbo Interdictum 3. pag. 387. versu Sed aliis Doctoribus, docent Rodriq. Mirand. & alij, de quibus supra, in const. 2. Sixti IV. §. 11. nu. 52. Vnde potest esse, quòd error fuerit, non in substantia rei, sed in priuilegiatis, qui error per dispositionem motu proprio suppletur, vt dixi supra, in constit. 4. Sixti IV. §. 3. num. 2. (A Sorbo.)

3 Deindè quòd non sit hoc priuilegium subreptitium probatur. Nam narratiua non est causa finalis illius, sed impulsiua tantùm, licèt enim fortè cum maiori difficultate concessisset, non erat tamen negaturus, ea falsitate non expressā; vt patet ex illa clausula *Motu proprio*, qua indicatur, quòd Papa in eo concedendo, non se fundauit in narratiua, sed in sua mera liberalitate, vt dixi supra in constit. 4. Sixti IV. §. 3. n. 1. Et quòd causa impulsiua falsa non vitiet priuilegium, docent Henriqu. lib. 12. cap. 3. num. 7. Sylu. verbo Rescriptum, q. 6. versu Secunda, & qu. 7. versu Primò si; Couar. lib. 1. var cap. 20. num. 5. versu Falsitas; & alij, quos refert, & sequitur Sāctar. p. 1. var. resol. q. 51. num. 1. Non fuit itaque hoc priuilegium subreptitium, est tamen reuocatum per Concil. Trid. sess. 25. de Reg. cap. 12. iuxta dicta supra, in const. 2. Sixti IV. à num. 50. (Henriq. Syluest. Couarru. Sanctarell. Trid.)

CONSTITVTIO XII.

Concedit, quòd tempore interdicti, etiam Apostolica auctoritate appositi, possint nostri fratres, non solùm in proprijs, sed etiam in alienis Ecclesiis, & etiam in itinere ianuis clausis, celebrare diuina, exclusis excommunicatis, & interdictis, non pulsatis campanis.

LEO PAPA X.

Dilectis filijs Francisco Binet Correctori generali, ac eius socijs, singulisque fratribus Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula vbilibèt constitutis, & eorum cuilibet salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1.

Supplicatio.

Tsi in priuilegijs, ac indultis Apostolicis, vobis, & Ordini vestro Minimorum concessis, inter alia caueatur expresse, ac indultum existat, quòd vos in Ecclesiis vestris tempore interdicti ordinaria auctoritate pro tempore appositi, etiam ianuis apertis, celebrare possitis, & valeatis: Quia tamen, sicut accepimus, & exhibita nobis nuper pro parte vestra petitio continebat, summoperè etiam cuperetis, vobis, & vnicuique vestrum per Sedem Apostolicam concedi, vt tempore interdicti, etiam Apostolica auctoritate pro tempore vbilibet appositi, seu apponendi, nedum in vestris, verumetiam in alijs Ecclesiis, & deuotis locis, tam in itinere, quàm alibi, vbicumque vos pro tempore reperiri contigerit, voce tamen submissa, clausis ianuis, & exclusis excommunicatis, ac interdictis, campanisque non pulsatis, admissis singulis vestris socijs, ac fratribus, missas, & alia diuina officia celebrare, ac recitare possitis, & valeatis; eapropter humiliter petijstis, vobis per Sedem Apostolicam huiusmodi prouideri, desuperque salubre remedium adhiberi.

§. 2. *Nos igitur, qui Ordinem vestrum huiusmodi, ac illius personas in visceribus charitatis amplectimur, vos omnes spiritualibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, vobis, & vnicuique vestrum, vt nedum in vestris, verumetiam in quibusuis alijs Ecclesiis, ac deuotis locis, vbicumque vos pro tempore reperiri contigerit, tempore interdicti, licèt Apostolica auctoritate,* (Tempore interdicti, etiam Apostolica auctoritate appositi possumus diuina celebrare ianuis clausis.)

ritate, sub quacumque etiam verborum forma, nunc, & pro tempore vbilibet appositi, seu apponendi, voce tamen submissa, clausis ianuis, & exclusis excommunicatis, ac interdictis, campanisque non pulsatis, admissis vestris singulis socijs, ac fratribus, in Christi passionis memoriam, ad vestram deuotionem, missas, & alia diuina officia celebrare, ac recitare liberè, & licitè possitis, & valeatis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium licentiam, & facultatem concedimus.

Impedientibus apponit pœnas.

§. 3. *Et nihilominus omnibus, & singulis locorum quorumcumque Ordinarijs, quacumque etiam Archiepiscopali, episcopali, vel alia inferiori dignitate præfulgeant, sub suspensionis à diuinis, & ingressus Ecclesiæ, necnon quibusuis personis, etiam Parlamentis regijs, cuiusuis nobilitatis, & praeminentia existentibus, videlicet Archiepiscopis, & Episcopis, sub interdicti ingressus Ecclesiæ, & suspensionis à diuinis; inferioribus verò sub excommunicationis latæ sententiæ pœnis, harum serie inhibemus, ne vos, quominùs tempore dicti interdicti Apostolici missas, & alia diuina officia modo præmisso celebrare possitis, quouis modo impedire audeant, vel præsumant. Decernentes, eos, qui huiusmodi excommunicationis sententiam incurrere non formidauerint, ab ea, nisi à nobis, aut Sede Apostolica, præterquam in mortis articulo constituti, absolutionis beneficium obtinere non posse.*

Decretũ irritans.

§. 4. *Irritum quoque, & inane, si secus super ijs à quoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.*

Derogat contrarijs.

§. 5. *Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus, ac quibusuis literis Apostolicis aduersùs præmissa forsan concessis, & concedendis, quibus, illarum tenores præsentibus pro expressis habentes, harum serie specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 20. Maii, anno 1521. Pontif. nostri anno 9.*

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 NOta, quòd hoc priuilegium, quatenus cõcedit, quòd tempore interdicti possimus in nostris Ecclesijs, ianuis clausis, excommunicatis, & interdictis exclusis, diuina celebrare, nihil concedit præter ius commune, cap. Quod in te, de pœn. & rem. & cap. Alma mater, de sent. excomm. in 6. & dixi supra in constit. 2. Sixti IV. num. 55. Quatenus autem concedit, quòd non solùm in Ecclesijs, sed etiam in deuotis locis, & in itinere, admissis socijs, & fratribus nostris, ea celebrare possimus, priuilegium est. Et aduerte, quòd per socios intelligo, non fratres, nam hi exprimuntur expressè, sed socios seculares, vel ecclesiasticos nobiscum itinerantes: Et per deuota loca, intelligo Oratoria priuata, & cultui diuino ab habente auctoritatem dicata, vt in eis diuina celebrari possint. Et est in suo robore, nec reuocatum per Concil. Trid. sess. 25. de Reg. cap. 12. quod solum prohibet, ianuis apertis, & in publico diuina celebrari, modo dicto supra in const. 2. Sixti IV. num. 50. *Trid.*

CONSTITVTIO XIII.

Concedit facultatem Generali, & Prouinciali, ac alijs Superioribus Ordinis Minimorum capiendi apostatas, & fugitiuos, & mandat excommunicari eos retinere præsumentes.

LEO PAPA X.

Dilectis filijs Francisco Binet Correctori generali, ac Augustino Cotronen. Prouinciali Calabriæ Prouinciæ, cœterisque singulis Superioribus, nunc, & pro tempore existentibus Ordinis Minimorum Sancti Francisci de Paula, & eorum cuilibet, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exhibi-

§. 1.

Supplicatio.

Exhibita nobis nuper pro parte vestra petitio continebat, quòd cum quandoque contingat, fratres Ordinis vestri Minimorum S. Francisci de Paula debitam correctionem suscipere nolle, & illos, absque licentia Correctoris generalis, seu Prouincialium, aut aliorum Superiorum suorum, à domibus dicti Ordinis recedere, & ad secularium domos se conferre, & in eis degere, ac vitam vagabundam ducere, recusantes ad domos vestras cum humilitate redire, ac reuerentiam, & obedientiam debitas suis Superioribus exhibere, excommunicationis, & alias sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas, in tales, tam à iure, quàm etiam iuxta dicti Ordinis instituta promulgatas incurrendo, in opprobrium dicti Ordinis, & animarum suarum periculum non modicum, & grauamen; eapropter humiliter petijstis, per Sedem Apostolicam prouideri, desuperque salubre remedium adhiberi.

Facultas capiendi apostatas.

§. 2. Nos itaque salutaribus petitionibus vestris libenter annuere, & ita prouidere volentes, quòd excessus huiusmodi non remaneant impuniti, vobis, ac singulis vestrum, dicti Ordinis fratres, talia pro tempore perpetrantes, per vos, & familiares vestros, Clericos, & laicos, inuocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis, capiendi, & ad dictum Ordinem, seu ad aliquam domorum eius deducendi, seu deduci, & mancipari faciendi, liberam concedimus tenore præsentium licentiam, & facultatem; Ita quòd, propter captionem fratrum per vos, vel laicos faciendam huiusmodi, nullus ex fauentibus censuras, aut aliquam excommunicationis sententiam incurrat.

Deputat Commissarios.

§. 3. Et nihilominus venerabilibus fratribus Melfiten. cæterisque singulis Archiepiscopis, necnon Licien. & sancti Marci, ac alijs Episcopis, Prælatis ecclesiasticis per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum, per se, vel alium, seu alios F. aliàs I. de Trano, & eius socios tamquam dicti Ordinis Protectori, & generali Correctori huiusmodi inobedientes, & contumaces, ac omnes, & singulos alios dicti Ordinis professores fugitiuos, & apostatas extra dicti Ordinis domos per seculum, seu aliàs, absque dicti Generalis obedientia vagantes, in eorum domibus, vel aliàs occultare præsumentes, aut de illis quouis modo notitiam habentes, ex parte, & auctoritate nostris publicè in Ecclesiis coram populo moneant, quatenus ipsi infra certum terminum, quem ad hoc eis præfixerint, dictum F. aliàs I. ac eius socios, aliosque singulos dicti Ordinis apostatas, & fugitiuos huiusmodi, vobis, seu alicui vestrum, cum omnibus, & singulis libris, literis, instrumentis, ac mulis, cæterisque quibuscumque dicti Ordinis, quæ secum detulere, bonis, etiam cum fauore regio, seu brachij secularis auxilio, cum effectu restituant, & reuelent. Quòd si forsan ipsi taliter moniti non adimpleuerint, infra alium competentem terminum, quem ad hoc eis peremptoriè duxerint præfigendum, ex tunc in eos generalem excommunicationis sententiam auctoritate nostra publicè proferant, & eam faciant, vbi, quoties, & quando id expedire viderint, vsque ad omnium prædictorum restitutionem, & condignam reuelationem, solemniter publicari.

Derogat contrariis.

§. 4. Singulis etiam literis Apostolicis, ac indultis per præfatum F. aliàs I. dicti Ordinis professorem, ac eius socios, seu quoscumque fugitiuos, & apostatas huiusmodi sub plumbo, vel aliàs à nobis, seu Sede Apostolica, sub qualibet etiam verborum forma subreptitiè, vel obreptitiè forsan impetratis, seu pro tempore impetrandis, quibus singulis, eorum totos tenores hic pro expressis haberi volentes, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, etiamsi de ipsis, ac eorum quolibet specifica, & expressa, ac de verbo ad verbum, & non per generales clausulas, fieri deberet mentio in literis, pro hac vice expressè derogamus; easque F. aliàs I. ac eius socijs, vel alijs quibuscumque dicti Ordinis fugitiuis, & apostatis huiusmodi nullatenus suffragari debere decernimus: Necnon fel. rec. Bonif. Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & de duabus dietis in Concilio generali editis, dummodo vigore præsentium aliquis

aliquis vltra tres dietas ad iudicium non trahatur, ac aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

Transumptis fidè adhiberi iubet.

§. 5. Cæterùm quia difficile foret præsentes literas, ad singula loca, vbi expediens fuerit, deferri, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd literarum huiusmodi transumptis, manu publici Notarii subscriptis, & alicuius Cardinalis, Archiepiscopi, Episcopi, aut alterius Prelati Ecclesiastici, vel personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, aut dicti Correctoris generalis sigillo munitis, vbicumque illa exhiberi contigerit, ea prorsus, & indubitata fides in iudicio, & extra, vbique locorum adhibeatur, ac si præsentes forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum in Villa nostra Manliana, sub annulo Piscat. die 4. Maii, 1521. Pontif. nostri anno 9.

§. I.

1 NOto 1. quòd extat huius Pontificis aliud omnino simile priuilegium, quod incipit, Exhibita, datum Viterbij, sub annulo Piscat. die 26. Septembr. anno 1518. Pontif. sui anno 6. directum F. Michaeli de Comitis Vicegenerali, ac etiam moderno Viceprouinciali Prouinciæ Aquitaniæ, cœterisque Superioribus Ordin. Minim. Quod quia est ferè eiusdem tenoris cum isto, consultò omitto. Habetur tamen in Archiuio nostro Romano, apud P. Zelosum.

2 Noto 2. quòd similem facultatem concessit Iulius II. in eius constit. 1. §. 38. Vide quæ noto ad dictum §. nu. 95. Et pro intelligentia huius const. vide quæ dico to. 1. Relig. qu. 1. cap. 26. vbi declaro, qui dicantur apostatæ, qui fugitiui.

3 Noto 3. vltra notata ibi, quòd qui non iniustè grauatus fugam arripit, peccat omninò mortaliter, tum quia est petra scandali fratribus, & secularibus, tum quia subtrahit se à potestate, & dominio Prælati, cui vi status obedire tenetur; tum quia Trid. sess. 25. de Reg. cap. 4. hos fugitiuos tamquam sui Instituti desertores puniri iubet. Ita Suar. tom. 4. de Relig. tract. 1. libr. 3. cap. 1. num. 2. Quod Concil. decretum Sixtus V. ampliauit in sua bulla, quæ incipit, Cum de omnibus, quam refert Cherub. tom. 2. bull. in constit. eius 71. §. 7. pag. 601. *Præcipiendo vniuersis, & singulis locorum Ordinariis, eorumque Vicariis in spiritualibus generalibus, vt per suos officiales, ministros, vel executores curent ab omnibus personis regulari habitu indutis, quas per suas Ciuitates, vel Diœceses iter facere, vel transire, & ad quacumque hospitia, vel diuersoria se recipere contigerit, diligenter perquiri, num literas commendatitias, seu obedientias secum deferant. Quòd si eos dictas literas non habere, vel ignotos esse deprehenderint, possint contra ipsos etiam tamquam dictorum criminum suspectos procedere, & tamdiu illos sub custodia detinere, donec certa notitia de eisdem habeatur.* Et Regulares, qui alterius Prouinciæ fratres ignotos sine prædictis literis recipiunt, etiam prætextu pietatis, & hospitalitatis, incurrunt priuationem vocis actiuæ, & passiuæ, & officiorum, ac dignitatum, quas obtinent, & inhabilitationem in futuro. Quod deinde extendit ad recipientes etiam qui de vno in aliud Monasterium eiusdem Prouinciæ proficiscuntur, tam sui, quàm alterius Ordinis, si scilicet ignoti sint. Et aduerte, quòd ista bulla Sixti, & eius declaratoria non sunt reuocatæ per constit. Greg. XIV. quæ incipit, Circumspecta, apud Cherub. tomo 2. bullar. in Gregor. XIV. const. eius 3. hic enim Pontifex solùm moderauit constit. Sixti quò ad illegitimos. Neque etiam sunt reuocatæ per const. Clem. VIII. quæ incipit, In suprema, & refert idem Cherub. to. 3. bull. in Clem. VIII. constit. 83. solùm enim moderauit quò ad nullitatem professionum.

Trid. Suarez. Cherub. Cherub.

4 Sed quid, si literæ sint in itinere amissæ? Tunc, ait Scott. in select. bull. theor. 374. quòd satis erit, si secum peregrinantes fide digni de amissione testentur, vel alterius viri grauis scriptum testimoniũ aliunde afferant, vel aliquod aliud signum, quo vagabundos non esse demonstretur. Et aduerte hic de passu, quòd virum grauem voco: vel qui in dignitate aliqua constitutus est de præsenti: vel aliquando fuerit aliqua dignitate honorificè functus: vel qui honestos habet mores ab adolescentia sua: vel tandem qui ab omnibus persona grauis reputatur. Videatur Menoch. lib. 2. de arbitr. cas. 69. & c. Miramur, d. 61.

Scott. Menoch.

5 Noto 4. esse propriè apostatam eum Religiosum, qui vagatur animo ad Religionem non reuertendi, etiamsi habitum eius non deserat, nec habeat animum deserendi. Ita Sylu. ver. Apostasia, q. 4. nu. 9. Armil. num. 11. Angel. num. 4. Suar. tom. 4. de Relig. tractat. 1. lib. 3. cap. 1. num. 13. Et constat ex decreto Clem. VIII. de cas. qui possunt reseruari a Superioribus regularibus; quod habes infra, in Vrb. VIII. constit. 10. nu. 63. vbi ponitur apostasia à Religione, siue habitu dimisso, siue retento; Et patet, quia qui sic vagatur, non vult ampliùs sub obedientia Prælati manere. ergo simpliciter retrocedit, & consequenter est apostata. Et licèt habitum deferat, non per hoc desinit esse apostata, quia habitus non facit Monachum, nec est de Religionis substãtia. cap. Porrectum de regul. Et apostatam esse excommunicatum, dixi cum multis tom. 1. Relig. q. 1. cap. 26. concl. 1. licèt alij ibi negent, vltra quos Suarez loco cit. num. 17.

Sylu. Armill. Angelus. Suar.

6 Noto 5. quòd Religiosus, qui exit Monasterio, & absque habitu vagatur, animo tamen ad Religionem reuertendi, etiamsi ad longum tempus vagetur, apostata non est, vt dixi in Relig. loc. cit. pag. 314. & DD. ibi adductis adde Bannem, & Aragon 2. 2. q. 12. art. 1. licèt contrarium doceat Suar. loco cit. num. 21.

Bannes. Aragon.

7 Noto 6. quòd etiam sine priuilegio possunt Prælati regulares suos subditos fugitiuos, & apostatas capere. Ita Nauar. comm. 3. de Reg. num. 50. Suar. tom. 4. de Relig. tract. 1. lib. 3. cap. 2. dub. 2. nu. 16. Anton. Gabr. comm. op. tom. 1. lib. 3. tit. De iurisd. nu. 75. Et hoc non solùm quia illorum iurisdictioni subsunt, sed etiam ratione dominij, vi cuius potest quilibet rem propriam, vbicumque inuenerit, recuperare. Et dominus potest fugientem seruum propria auctoritate capere; & Religiosus in multis æquiparatur seruo, vt Nau. loc. cit.

Nauarr. Suarez. Ant. Gabr.

8 Noto 7. quòd recipientes in domibus suis apostatas,

Nauarr.

Cruz. statas, & fugitiuos, vel illos occultare præsumentes, possunt per hanc const. excommunicari. Et multa similia refert Cruz libr. 1. de statu Relig. capit. 6. dub. 3. concl. 2. sed per alias const. pontificias esse eo ipso excommunicatos, probaui tom. 1. Relig. cit. concl. 5. vbi etiam explicaui, quinam dicendi sint receptatores, ad effectum hanc excommunicationem incurrendi.

9 Noto 8. quòd fugitiui, & apostatæ debent priuari libris, & alijs rebus omnibus suo vsui concessis, vt colligitur ex §. 3. huius constit. & expressè concessit Paulus II. Congreg. Lombardiæ, Ord. S. August. in quadam constitut. relata in eius priuileg. quæ incipit, Diuina dispositione, data Romæ, apud S. Petrum, anno 1 69. Non. Ian. Pontif. eius anno 6. in qua etiam concedit, quòd dicti fugitiui, & apostatæ, si quæstuauerint, quæsitis huiusmodi priuentur, & Conuentui, in cuius territorio quæstuauerint, restituantur. Et probari posse puto ex cap. Abbates 18. q. 2.

CONSTITVTIO XIV.

Concedit, quòd Generalis possit deputare quoscumque Visitatores cum plenaria potestate. Resistentes excommunicat, absolutionem sibi reseruando.

LEO PAPA X.

Dilecto filio Francisco Binet Ord. Minim. B. Francisci de Paula generali Correctori, salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1.

Memorat constit. 5. Iulii II. §. 3.

Icèt aliàs fel. rec. Iulius Papa II. prædecessor noster ad Ordinem Minimorum, illiusque Religionem singularem gerens deuotionis affectum, illius propagationem cupiens, tibi, tuisque successoribus dicti Ordinis generalibus Correctoribus per suas in forma Breuis literas benignè concesserit, & indulserit, quatenus super omnes, & singulos dicti Ordinis fratres, tam Prælatos, quàm subditos, omnimodam potestatem, & iurisdictionem haberes, & exerceres, illosque iuxta Ordinis Regulæ per ipsum Iulium approbatæ, & confirmatæ tenorem, per tuos Vicegerentes, seu oculatos Visitatores, vbicumque existerent, quoties opus foret, cum plenaria auctoritate tua visitare, ac eos per te, vel Visitatores tuos huiusmodi corrigere, punire, castigare, incarcerare, & excommunicare, ac, iteratis vicibus, aggrauare, & reaggrauare posses, & valeres, prout in eisdem literis plenius continetur. Quia tamen, sicut non sine magna animi nostri perturbatione accepimus, modernus Prouincialis dicti Ordinis Prouinciæ Hispaniæ, literis Iulij prædecessoris, ac tua per illas tibi concessa auctoritati temerè contrauenire non formidans, tuis mandatis, ac literis authenticis, manu etiam tua propria subsignatis, magnoque dicti Ordinis sigillo sigillatis parere, specialemque tuum Vicegerentem, seu Visitatorem oculatum, dilectum filium Hieronymum de S. Ella Hispanum presbyterum, ac Ordinem huiusmodi expressè professum, per te specialiter deputatum, iuxta dictarum authenticarum literarum tuarum, dictique Ordinis Regulæ tenorem, tuam veluti personam acceptare, ipsique reuerentiam, & obedientiam, vt decebat, exhibere noluit, & contumaciter recusauit, aliaque indebita contra dictum tuum Vicegerentem, & Visitatorem committere non est veritus, in animæ suæ præiudicium, dictique Ordinis scandalum non modicum, & malum exemplum plurimorum.

§. 2. *Nos attendentes, præcipuum quarumuis Religionum fundamentum obedientiam existere, qua sublata, non Religio, sed confusio potiùs dicenda esset; volentes pro debito pastoralis officij, quo vniuersas Religiones, & potissimùm hanc, quæ nostris temporibus, Domino concedente, florere, & vberes fructus producere in agro Domini cœpit, paterna charitate amplectimur, præmissis, ne in deterius serpant, & Ordinem ipsum, ac Regulam labefactare incipiant, opportunè prouidere, ac duram ceruicem ipsius Prouincialis, vt alijs cedat in exemplum, contundere. Motu proprio, & ex nostra certa scien-* Visitatores à Generali missos tenentur fratres recipere. Vide constit. 2. §. 2. Gregor. XIII. infra.

scientia, auctoritate Apostolica, tenore praesentium dicto Prouinciali Hispaniae, ac omnibus alijs, & singulis eiusdem, & aliarum quarumuis Prouinciarum vbilibet constitutarum fratribus Ordinis Minimorum huiusmodi, tam Praelatis, quàm subditis, sub excommunicationis latae sententia poena, quam tam impedientes, & contradicentes, quàm consensum, auxilium, vel fauorem directè, vel indirectè praebentes, eo ipso incurrere volumus, à qua, nisi à nobis, vel Sede praefata, praterquàm in mortis articulo constituti, absolui non possint, districtè praecipimus, & mandamus, quatenus ipsi, & eorum singuli dictum Hieronymum Vicegerentem tuum, caeterosque Vicegerentes, & oculatos Visitatores, per te, & successores tuos dicti Ordinis generales Correctores pro tempore deputatos, iuxta tuarum, tuorum vel successorum huiusmodi literarum tenorem, recipere, ac illis, veluti personae tuae, parere, & obedire, ac debitam reuerentiam exhibere habeant, & teneantur.

Commissarios deputat.

§. 3. Omnes, & singulos Archiepiscopos, Episcopos, & quasuis alias ecclesiasticas personas, tam in Regno Hispaniae, quàm alibi constitutas, quacumque praefulgeant dignitate, harum serie hortantes in Domino, vt praefato Hieronymo Vicegerenti tuo, caeterisque tuis, dictorumque tuorum successorum huiusmodi literis, & contentis in praemissis huiusmodi, opportuno defensionis praesidio assistentes, eum, seu eos, per te, vel successores tuos generales Correctores pro tempore deputatos, seu deputandos iuxta earumdem tuarum, vel successorum tuorum huiusmodi literarum tenorem, tuis, dictorumque tuorum successorum huiusmodi literis, & contentis in eis frui, & gaudere, ac officio Vicegerentis, & Visitatores huiusmodi vti faciant, & permittant; ac ipsum Prouincialem, si, quod absit, contumax, & rebellis fuerit, vinculo excommunicationis huiusmodi irretitum, per fratres, & Religiosos, & alios, quibus tu per literas tuas duxeris committendum, capi, & incarcerari, &, si opus fuerit ad huiusmodi, auxilium brachij secularis inuocari faciant, & procurent, vt de eo per te, vel deputandos à te debita iustitia ministrari possit, & ipse Prouincialis tandem ad cor reuersus, mandatis Apostolicis, & tuis, ac Regulae, & Ordinis huiusmodi institutis parere discat.

Derogat contrariis.

§. 4. Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibusuis literis, etiam per nos forsan in contrarium concessis, & concedendis, quas quò ad praemissa nolumus Prouinciali huiusmodi, vel cuicumque alteri suffragari, & quibus, illarum tenorem praesentibus pro expresso habentes, harum serie derogamus, caeterisque alijs in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscumque.

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 5. Caeterùm quia difficile foret, praesentes literas in quibusuis locis, vbi opus foret, ostendere, vel exhibere, volumus, & eadem auctoritate decernimus, quòd transumptis ipsarum, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo dictae Religionis, vel alicuius personae in dignitate Ecclesiastica constitutae sigillatis, ea prorsus fides vbique adhibeatur, sicut originalibus literis adhiberetur, & adhiberi deberet, si essent in medio exhibitae, vel ostensae. Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 3. Septembris, 1516. Pontificatus nostri anno 4.

§. II.

1 Noto 1. quòd obedientia est praecipuum Religionis fundamentum, & ea sublata, non remanet Religio, sed confusio. Vide quae dico in dedic. ad Lect. tom. 1. Relig. versu Et quoniam inter.

2 Noto 2. quòd to. 1. Relig. quaest. 1. cap. 18. §. 1. quaesiui, an posset P. Generalis, semel visitata aliqua Prouincia, eam ad libitum iterum, & quoties illi visum fuerit, visitare. Et respondi, quòd non; nó obstantibus istis constit. Iul. Greg. & Leon. quas dixi esse intelligendas, quando vtile, expediens, & necessarium fuerit.

3 Noto 3. quòd aliqui vetterunt in dubium, an vigore harum constitut. possit P. Generalis instituere Vicarium generalem in partibus Hispaniarum V. G. qui residendo ordinariam eius haberet auctoritatem. Et non posse, videtur certum; hae enim constit. solùm loquuntur de Visitatoribus, quibus licèt Generalis possit concedere plenariam suam auctoritatem, vt hic dicitur, est tamen plenaria solùm ad effectum visitationis faciendae, non ad effectum residendi cum ordinaria potestate, quae sunt omnino diuersa: Aliud enim est constituere Vicarium generalem ordinarium, qui vices Generalis gerat tempore pacis, & belli, vt ita dicam; & aliud instituere Visitatorem, qui Prouincias visitando, plenariam, seu etiam pro illo tempore ordinariam habeat auctoritatem; & à diuersis non fit illatio; c. Ad audientiam, de decim.

4 Si autem quaeras, an aliunde habeat P. Generalis

lis potestatem instituendi Vicarium ordinarium cum plenaria, vel limitata facultate.

℞. De iure communi non esse dubium, iudicem ordinarium, qualis est Generalis, posse suam auctoritatem, vel plenariè, vel limitatè alteri committere; cap. Pastoralis, de off. iud. ord. & cap. Cum Episcopus, de off. Ord. in 6. Panor. in dicto cap. Pastoralis, num. 3. & cap. Ex literis, de consangu. & aff. num. 8. Hostien. in summ. lib. 1. de off. deleg. num. 2. facit reg. Potest, quæ est 68. de reg. iur. in 6. in qua dicitur, *Potest quis per alium, quod potest facere per se ipsum*. De iure Regulæ nostræ id etiam est mihi constitutissimum; nam in Correct. num. 106. statuitur, quòd *P. Generalis, & Prouinciales possint suo loco delegare aliquem fratrem idoneum ad cuncta sibi subdita loca, pro emergentibus ibidem negotijs*. Deinde additur, *Prædictus etiam Generalis poterit, quoties opus fuerit, ad quascumque voluerit Prouincias, cum sua omnimoda potestate delegare aliquem fratrem idoneum, suæ potestatis plenitudinem habentem*; illa enim dictio, Etiam, est implicatiua, & ampliatiua. leg. Etiam, ff. de minor. Clem. Religiosus, de procur. vbi Cardin. nu. 1. & Clem. 1. de testam. vbi Card. num. 1. & Clem. 1. §. In quibus, de suppl. negl. Præl. vbi etiam Card. atque ita denotat, aliam esse facultatem à iam concessa, vt Nauar. in cap. Si quando, de rescr. except. 2. num. 2. tom. 4. Panor. in cap. vn. de comm. num. 3. Vnde cum in principio capitis fecerit legislator pares Generalem, & Prouincialem in constituendis Vicarijs pro emergentibus negotijs; volens P. Generali maiorem facultatem tribuere, addit, *Prædictus etiam Generalis, &c.* Et quòd talis debeat necessariò esse sensus dicti textus Correct. patet; vt quid enim addit dicta verba *Prædictus etiam*, si per ea non datur Generali amplior potestas? cum potestas pro emergentibus iam data sit ei in superioribus. Addo, quod consuetudo, quæ est optima legum interpres, vt dicitur cap. Cum dilectus, de consuetud. §. Dictus, ita semper interpretata est dictum locum Correct. Semper enim Generales post discessum ab Italia instituerunt Vicarium generalem absolutum. Id etiam frequenter, & à multis annis factum est in Hispania, & fieri poterat in Gallia. Quod in facti contingentia, cõtrarium contendente Prouinciali Neapolitano, anno 1626. Romæ fuit decisum hoc pacto videlicet. *Cum anno præterito 1625. mense Nouembris, P. Corrector generalis Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula, deputauerit in Vicarium generalem Prouinciæ Neapolitanæ F. Bartholomæum Rosa cum facultatibus, de quibus in eius literis patentibus; & F. Stephanus de S. Seuerino Prouincialis eiusdem Prouinciæ, prædictæ deputationi inter cætera obiecerit, Generali non competere hanc facultatem deputandi Vicarios generales. Re ad S. D. N. delata, atque à Sanctitate sua illustriss. Cardinalibus S. Susannæ, S. Sixti, & Bissiæ commissa; Iidem Cardinales, partibus auditis, ac re diligenter discussa, censuerunt, & decreuerunt, Correctori generali competere eiusmodi facultatem deputandi Vicarios generales in Prouinciis sui Ordinis, quoties expedierit; & ita obseruari mandarunt. Quibuscumque in contrarium non obstantibus. Datum Romæ, die 17. Martii, 1626. Oct. Cardin. Bandinus. P. Fagnanus Secret.*

5 Noto 4. occasione huius constit. quòd visitare Religionem pertinet ad Prælatos ordinarios; cap. final. de statu Monach. nimirum ad Prouincialem, qui tenetur singulis annis suam Prouinciam visitare secundùm laudabilem Religionis consuetudinem, & sacros Can. cap. Decreuimus, & cap. Episcopū, 10. q. 1. & cap. Mandamus, de off. Arch. Facit Trid. sess. 24. de reform. cap. 3. in princ. & ad Generalem, qui tenetur secundùm eamdem consuetudinem de sexennio in sexennium, licet enim antea de triennio in triennium visitaret; cum tamen Religio, benedicente Domino, creuisset, & non posset Generalis in triennio totam Religionem visitare, extendit Paulus V. ad hunc finem, Generalatum ad sexennium, per suam constit. 4. infra; & dixi tomo 1. Religiosi, q. 1. cap. 18. §. 1. Si autem necessitas postulauerit, potest Prouincialis, & Generalis, non solùm semel in anno, & in sexennio, sed toties, quoties opus fuerit, Religionem visitare. Anton. 3. part. tit. 20. cap. 5. ante §. 1. Goffred. in summ. tit. De censibus fine; & habetur in cap. Mandamus, de off. Arch. Postulabit autem necessitas quò ad Prouinciales, si, visitatione ordinaria peracta, talis causa emergat, quæ ipsum cogat denuo Conuentum visitare, postulantibus fratribus illius, vel delicti publicitate. Quò ad Generales verò, si maior pars Correctorum, immo maior pars fratrum Prouinciæ petierit, iuxta dicta tom. 1. Relig. cap. 18. concl. 2. His casibus exceptis, non potest Prouincialis, neque Generalis, semel visitato Conuentu, vel Prouincia, ea ampliùs visitare. Dicunt præfati DD. & habetur expressè in dicto ca. Mandamus. Quòd si dicti Prælati, infirmitate, vel aliquo alio negotio impediti, prædictam visitationem per se ipsos facere non possent, poterunt alicui personæ ad id idoneæ id munus committere. Habetur dicto cap. Episcopum, & cap. Inter cætera, de off Ordin.

6 Noto 5. quod quãdo Prælatus ordinarius per aliũ Religionem, seu Conuentum, vel Prouinciã visitat, tenentur visitati facere expensas ad talem visitationem consuetas, & necessarias Visitatori. Habetur in cap. Romana. de cens. & in cap. Si Episcopus, de offic. Ordin. in 6. & tunc non tenentur visitati date aliquid Prælato ordinario. Habetur dicto cap. Si Episcopus. Etsi Prælatus ordinarius, V. G. Generalis, haberet aliquos redditus ad hunc effectum visitationis, tunc visitati non tenerentur prouidere Visitatori, nisi de victualibus, idest de esu, & potu pro Visitatore, & eius familia, ac equis: Cætera autem necessaria, vt equos, vestes, expensas pro itinere pro dicto Visitatore, & socijs teneretur tribuere Generalis ipse, qui ad hunc effectum habet dictos redditus. Habetur dicto cap. Si Episcopus.

7 Cauere autem debent dicti Visitatores in primis à munerum receptione; cap. Romana, §. Procurationes, de cens. in 6. vbi dicitur, *Caueat insuper, Visitator, ne ipse, vel quisquam suorum aliquod munus, quodcumque sit, & qualitercumq; offeratur, præsumat recipere, vt non quæ sua sunt videatur quærere, sed quæ sunt Iesu Christi; Quòd si fuerit contra præsumptum, recipiẽs maledictionem incurrat, à qua numquam nisi duplum restituat, liberetur*. Et in Trid. sess. 24. de refor. ca. 3. habetur, *Nec munus, quodcumq. sit & qualitercumq; offeratur suscipiant. Nõ obstante quacumq. consuetudine, etiam immemorabili, exceptis victualibus*, Et paucis interpositis, ait, *quòd si quisquam, quod absit, aliquid amplius in supradictis omnibus casibus accipere præsumpserit, is, præter dupli restitutionem, intra mensem faciendam, aliis etiam pœnis, iuxtà const. Concilii generalis Lugdunen. quæ incipit, Exigit, cap. 2. de cens. in 6. mulctetur*; idest inferiores Prælati remaneant

Panor. Hostien. Cardin. Nauarr. Panor. Trid. Anton. Goffred. Trid.

maneant

Glossa. Anton. Turrecr. Archidiac.

maneant suspensi ab officio, quousq; de duplo plenariam satisfactionem impendat, nulla eis in hoc dantium remissione, liberalitate, seu gratia valitura. Et peccant etiam mortaliter, vt constat ex illis verbis *maledictionem incurrat*: Et dicit Glossa in c. 1. de decim. in 6. in princ. Excipiuntur tamen parua esculenta, & poculenta, & etiam xenia, seu eulogiæ, vt ait Anton. 3. par. tit. 20. c. 5. §. 5. not. 19. Nomine autem xeniorum intelliguntur illa munuscula, quæ dantur Prælatis humanitatis, vel vrbanitatis gratia, vt declarant Turrecr. & Archid. in cap. De eulogijs, dist. 18. Hæc autem munuscula quærere minimè debent Prælati, oblata tamen spontè recipere possunt, vt dicitur dicto cap. De eulogijs.

Glossa. Azor.

8 Cauere etiam debent Visitatores, ne nimis grauent visitatos, in cibo, & potu, quærendo ab eis cibos delicatos, & pretiosa vina, sed debent mediocritate esse contenti, vt aduertit Glossa in c. Cum Apostolus, ver. Sumptuosæ, de cens. Vnde Glossa in c. Cum instantia, verbo Prægrauati, de cens. dicit, Potum ad tertiam dumtaxat vicem, non ad septimam, vel ad sextam deberi. Videatur Azor. p. 2. lib. 5. cap. 42. Aduerte etiam, quòd si Côuentus aliquis sit adeo pauper, vt non possit prouidere de victualibus dictis Visitatoribus, possunt isti auocare Superiorem, & fratres illius successiuè in Conuentum commodiorem. Ita refert Anton. loc. c. not. 24. sensisse Hostien. & ita seruatur in praxi in nostra Religione. Et habetur expresè in cap. Romana de censibus in 6. §. 1.

Trid. Zerola.

9 Aduerte etiam, quòd Visitatores debent, quàm citiùs possunt, se expedire, ne grauent subditos in expensis. Quòd præcipitur in Trid. sess. 24. de reform. cap. 3. vbi dicitur; *Studeant quam celerrimè, debita tamen diligentia, visitationem ipsam absoluere, interimq; caueant, ne inutilibus sumptibus cuiquam graues, onerosiq; sint*. Et aduertit Zerola in praxi, p. 1. ver. Visitatio, q. 5. versu Prætetea, quòd non debent Visitatores se occupare in alijs negotijs ad visitationem non pertinentibus; sed debent assiduè laborare, ad hoc vt quam citiùs visitatio terminetur, alioqui ad restitutionem tenerentur, si subditi plusquam solitum expenderent.

10 Aduerte etiam, quòd ratæ, quæ debentur Generali pro expensis, quæ fiunt ab illo inter visitandum, illi non debentur, nisi actu visitet; c. Relata, 10. q. 1. cap. Procurationes, de cens. Et in cap. Romana §. Deinde de censib. in 6. Suarez lib. 5. de legib. cap. 15. §. 5. quatenus probat, quod tributa debita Regi propter defensionem Reipublicæ, ei non debentur, nisi Rempublicam defendat. Ex quo probatur, quòd non debentur pictantię neque alia donaria Lectoribus, si suo muneri non satisfaciant. Nec potest plus velle sibi dari, quam à Cap. generalibus determinatum sit. Anchar. d. cap. Procurationes, nu. 8. vbi Abbas num. 6. Quòd si Conuentus velit plùs dare, eo quia quantitas determinata temporum, vel locorum varietate vix sufficiat, vel aliqua alia iusta ratione, potest recipere; Anchar. loc. cit. modò additum determinatum plus iusto non excedat.

Abbas. Glossa. Trid.

11 Neque dicas, hæc intelligi debere de visitatione, quæ fit ab Episcopis vel alijs Visitatoribus Apostolicis. Nam respondeo, proportionaliter etiam esse applicanda visitationi Regularium, & ab illorum Visitatoribus obseruanda; tum quia Regulares Canones obseruare tenentur; cap. finali, de statu Monac. §. Porro, vbi Abbas num. 1. ait, quòd Canones simpliciter loquentes, extenduntur etiam ad Religiosos. Glossa in cap. Moniales, de purg. can. & habetur in nostris constit. Cap. Genuen. 5. num. 8. tum quia id expresè præcipitur in Trid. sess. 25. de Regul. cap. 8. vbi dicitur. *Teneantur Visitatores sua Congregationis Monasteria frequenter visitare, & illorum reformationi incumbere, & ea obseruare, quæ in sacris Canonibus, & in hoc sacro Concilio sunt decreta*.

Peregrin.

12 Postremò aduerte, quòd dicti Visitatores in singulis domibus Religionis, visitatione absoluta, possunt Religiosis illius Conuentus concedere benedictionem, & indulgentiam plenariam, per concessionem Leonis X. factam Minoribus, de qua Pereg. 1. p. sui comp. verbo Visitatores; qui etiam refert viuæ vocis oraculum, concessum à Greg. XIII. Societati Iesu; quod tamen nescio, an sit firmatum ab aliquo Cardinali, iuxta 3. const. Greg. XV. infra. Aduertit autem, & bene, dictus Pereg. quòd hæc facultas non videtur reuocata per constit. 8. Pauli V. infra; nam facultas concedendi indulgentias non est indulgentia, & ex diuersis non fit illatio; cap. ad Audientiam, de decimis.

CONSTITVTIO XV.

Concedit quòd fratres possint se obligare ad suffragia perpetua in genere.

LEO PAPA X.

Dilectis filijs fratribus Ordinis Minimorum B. Francisci de Paula, sal. & Apost. bened.

§. 1. Supplicatio.

Vm, sicut nobis exponi fecistis, ex Regula vestra, per nos nuper, cum accumulatione, & concessione quamplurimorum priuilegiorum, & indultorum, Apostolica auctoritate confirmata, & approbata, caueri dicatur expresè, quòd vos, qui sub perpetua quadragesimali vita, & ex mendicatis eleemosynis viuitis, perpetuas missas, seu aliqua perpetua suffragia pro aliquibus in vestris domibus, & Conuentibus, nunc, & pro tempore existentibus, recipere non possitis: Et, sicut eadem expositio subiungebat, non-

nulli ex fratribus Minimorum Ordinis huiusmodi, forsan dictæ Regulæ ignari, vel eis id licere arbitrantes, nonnullas perpetuas missas, seu responsoria, & alia huiusmodi suffragia perpetua, pro certis personis, quæ eis pro eorum sustentatione certam pecuniæ summam, vel aliquid æquiualens erogarunt, acceperint; & in eadem expositione subiuncto, quòd cum Ordo ipse nuper institutus, & approbatus adeo, benedicente Domino, creuerit, & in dies crescat, cumq; nihil proprij vobis liceat habere, Christi fidelium præfata suffragia pro sustentatione vestra plurimùm necessaria propterea fore noscantur; & in Regula vestra huiusmodi contineatur, quòd vltra quinquaginta annos missas, & suffragia huiusmodi particulariter, & in specie suscipere non debeatis; nobis propterea humiliter supplicari fecistis, vt super ijs vobis de opportuno remedio prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Fratres possunt se obligare ad suffragia perpetua in genere. Vide supra, in constitut. 4. Iul. II. §. 4. à num. 18.

§. 2. Nos itaque vt Regula vestra huiusmodi illibata seruetur, & animarum saluti Christi fidelium, pia suffragia huiusmodi vobis pro tempore largientium consulatur, prouidere volentes, auctoritate Apostolica, tenore præsentium decernimus, quòd missas, ac suffragia quæcumque huiusmodi, per vos in quibuscumque domibus, & Conuentibus vestris pro quibusuis personis, & in quauis parte mundi, à quibuscumque & cum quacumque etiam obligatione hactenus recepta, ad quinquaginta dumtaxat annos proximè futuros, particulariter, & in specie recitare teneamini; Finito verò dictorum quinquaginta annorum spatio in genere missæ, ac suffragia quæcumque per vos, & pro tempore vbilibet existentes dicti Ordinis fratres recitanda, eisdem benefactoribus suffragentur, & animarum ipsorum saluti prosint, perinde ac si pro eisdem benefactoribus, tam viuis, quam defunctis, missas, & suffragia huiusmodi particulariter, & in specie dietim perpetuò recitaretis, ac celebraretis.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisq; contrarijs quibuscumque.

Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 26. mensis Iunij, 1517. Pontif. nostri anno 5.

CONSTITVTIO XVI.

Est Canonizatio Sancti Francisci de Paula Ordinis Minimorum Fundatoris.

LEO EPISCOPVS.

Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Deus Ecclesiam suam pretiosissimis lapidibus construxit.

EXcelsus Dominus militantem Ecclesiam pretiosorum lapidum viuorum, ipsi summo angulari lapidi Christo Iesu vnitorum ornatissima varietate decoratam; structura mirabili fundare disposuit.

Cuius primi fundatores fuerunt Patriarchæ.

§. 1. Hinc processere Beati Patriarchæ, qui fide præclari, sanctorum etiam Angelorum susceptores effecti, facie ad faciem Deum videre meruerunt. Hos sequuti sunt sancti Prophetæ, quibus ostendit Deus secreta sua, vt ventura quasi præsentia, Spiritu S. illuminati, agnoscere, atque enunciare potuerint.

Apostoli deinde.

§. 2. Postquam autem venit plenitudo temporis, & nos in assumpta sibi humanitate oriens ex alto visitare, nostraque salutis mysteria (iuxta quod prædixerant Prophetæ) adimplere dignatus est, constituti fuere Beati Apostoli, diuinæ legis promulgatores, & prædicatores, qui per orbem vniuersum genus humanum, quod sub diabolicæ iugo potestatis tenebatur, ad salutem excitantes, Dei verbum in omnibus terræ finibus prædicarunt.

Martyres.

§. 3. Hos subsequuti sunt Martyres splendidi, qui fidei loricam induti, & inconcussæ stabilitatis balteo succincti, stolas suas in sanguine innocentis agni lauantes, candidato exercitu Christum Iesum imitati, supernæ Ciuitatis Hierusalem, hoc est triumphantis Ecclesiæ, cum

gloriosa

gloriosa victoria palmas manibus gestantes, se dicto viuo lapidi Christo adiunxerunt, sempiternam sui memoriam, & exemplum venerabile militanti Ecclesiæ relinquentes.

Doctores postea. §. 4. *Progressi sunt & Doctores lucidi, qui suis doctrinis, & exemplis catholicam, & orthodoxam fidem defensantes, falsisque prophetis, ac iniquis doctoribus, fidem ipsam subuertere satagentibus se opponentes, dictam militantem Ecclesiam multipliciter illustrarunt, quibus eadem Ecclesia coniuncta progreditur quasi Aurora consurgens, pulcra vt Luna, electa vt Sol, terribilis vt castrorum acies ordinata.*

Cõfessores etiã. §. 5. *Sequuntur postea sancti Confessores, qui virtutum gemmis coruscantes, Domino rationem de talentis creditis reposcenti, vtpotè fideles, & boni serui, multiplicatum de suis laboribus fructum attulerunt; & in arcam cælestem reposuerunt, omniaque mundi blandimenta, vt venenum aspidum, fugientes, latibula in terris petierunt, antris abditi, rudi victu, & scaturientis aquæ leui potu carnem macerantes, tegmine hircino amicti, iunceo; vel stramineo cubili fessa membra somno fouentes, nudis pedibus Dominum quæsierunt, æternamque patriam inuenerunt.*

Virginesque, & Viduæ. §. 6. *Adsunt & Virgines nitidæ, mundo corpore, sincero corde, sanctaque mente, cum oleo in lampadibus suis sponso, qui est præ filijs hominum speciosus, obuiam venientes: Deuotæ tandem, continentesque Viduæ, & aliæ quamplurimæ sexus vtriusque personæ, pijs, ac sanctis operibus semper intentæ, cum plenis etiam manipulis, eidem cælesti sponso se repræsentant, cum Angelis gloriam in altissimis Deo, & in terra pacem hominibus bonæ voluntatis mirificè depromentes. Hæc omnia vnus, atque idem Spiritus admirando plurimùm operatur ministerio; & sicut Altissimus ab initio vineam suam talibus pijs cultoribus, iuxta sanctam promissionem suam, visitauit, firmauit, & auxit, sic semper ad illam suæ protectionis auxilium multipliciter impertitur.*

S. Franciscus Religionem fundauit. §. 7. *Nouissimè verò diebus nostris, cælestis ille agricola vineam suam more solito visitans, virum fortem ad huiusmodi vineæ culturam adduxit, gloriosum scilicet Confessorem B. Franciscum de Paula, superno cætui meritò sociandum, immò veriùs sociatum, qui inter cæteros Christi athletas suis meritis, & exemplis ipsam sanctam Ecclesiam, diuina cooperante gratia, multipliciter decorauit, præsentisquè temporis caliginem suæ lampadis fulgore mirabiliter illustrauit; ipse enim aduersùs mundum, carnem, & dæmonem fortiter dimicauit, ac in odorem suauitatis Altissimi currens, copiosam vtriusque sexus fidelium multitudinem salubriter post se traxit, ac velut effusam super faciem terræ religiosam professionis suæ generationem dereliquit, vt ad illuminationem gentium celebris sui memoria, tamquam rutilum sydus, in Ecclesiæ firmamento seruaretur.*

§. 8. *De cuius quidem origine, vita, moribus, & fama, necnon mirabilibus, quæ in præmium sanctitatis eius Deus mundo multipliciter ostendere dignatus est, ne de tam celebri viro etiam posteritas ipsa remaneat ignara, pauca ex multis duximus recensenda. Constat siquidem in Regno Neapolitano inter Brutios, & Lucanos Paulæ Oppidum situm esse, quod itinere vnius diei à Consentia illius Prouinciæ Metropoli distat. Inde originem traxit Iacobus Martolilla. Illi proximum est castrum Fuscaldi vbi nata est Vienna, quondam ambo in fide Christi baptizati, & confirmati, ac, vt veri catholici, educati, qui inuicem secundùm ritum S. R. E. matrimonium contrahentes, & vt fideles decet coniuges, mutuam charitatem, vitaque honestatem seruantes, diu cohabitarunt. ex hoc matrimonio B. Franciscus de Paula procreatur.* Origo S. Francisci de Paula.

§. 9. *Qui sacri baptismatis fonte lauatus, & chrismatis sacramento confirmatus, ab eisdemquè parentibus sub Dei timore, & amore educatus, insigne specimen sanctitatis futuræ præseferens, solitudinem, & religionem diligere, ac orationibus, & ieiunijs assiduè vacare cæpit; quæ cum eius parentes animaduertissent, ipsum, annum circiter decimumtertium agentem, iuxta votum per eos emissum, domui S. Francisci Ciuitatis S. Marci obtulerunt; in qua puer in sortem Domini electus, anno per eum exacto, nullaque professione emissa, vocatis parentibus, eos,* Apuerilibus annis Religionem dilexit.

CIRCA CONSTITVTIONEM.

Casarub. 1 NOto, quòd Casar. in comp. priuil. ver. Interdictum. 1. num. 22. versu Circa supradictā constit. putat, quòd supradictum priuilegiū sit subreptitium; *Nam*, inquit, *ego, qui exactissimam diligentiam apposui circa collectionem priuilegiorum fratrum Mendicantium, & præsertim Minorum, numquam vidi, nec audiui Romæ, nec alibi (quamuis diligenter quæsierim à patribus doctissimis in huiusmodi) quòd tale priuilegium haberent fratres Mēdicantes, nec quòd vmquam istud fuerit in vsu*. Et subdit, quòd *super hoc consultus vir doctus, respondit, illud esse subreptitium*.

2 Et verè si hoc priuilegiū numquam fuit aliquibus Mendicantibus concessum, non potuit à Pontifice confirmari; nam quod non est, confirmari non potest. Sed huiusmodi priuilegium fuisse concessum Ordini Equitum Ierosolymitanorum à multis summis Pontificibus, quos refert A Sorbo in compend. verbo Interdictum 3. pag. 187. versu Sed aliis Doctoribus, docent Rodriq. Mirand. & alij, de quibus supra, in const. 2. Sixti IV. §. 11. nu. 52. Vnde potest A Sorbo. esse, quòd error fuerit, non in substantia rei, sed in priuilegiatis, qui error per dispositionem motu proprio suppletur, vt dixi supra, in constit. 4. Sixti IV. §. 3. num. 2.

3 Deindè quòd non sit hoc priuilegium subreptitium probatur. Nam narratiua non est causa finalis illius, sed impulsiua tantùm, licèt enim fortè cum maiori difficultate concessisset, non erat tamen negaturus, ea falsitate non expressā; vt patet ex illa clausula *Motuproprio*, qua indicatur, quòd Papa in eo concedendo, non se fundauit in narratiua, sed in sua mera liberalitate, vt dixi supra in constit. 4. Sixti IV. §. 3. n. 1. Et quòd causa impulsiua falsa non vitiet priuilegium, docent Henriqu. lib. 12. cap. 3. num. 7. Sylu. verbo Rescriptum, q. 6. versu Secunda, & qu. 7. versu Primò si; Couar. lib. 1. var cap. 20. num. 5. versu Falsitas; & alij, quos refert, & sequitur Sāctar. p. 1. var. resol. q. 51. num. 5. Non fuit itaque hoc priuilegium subreptitium, est tamen reuocatum per Concil. Trid. sess. 25. de Reg. cap. 12. iuxta dicta supra, in const. 2. Sixti IV. à num. 50. Henriq. Syluest. Couarru. Sanctarell. Trid.

CONSTITVTIO XII.

Concedit, quòd tempore interdicti, etiam Apostolica auctoritate appositi, possint nostri fratres, non solùm in proprijs, sed etiam in alienis Ecclesiis, & etiam in itinere ianuis clausis, celebrare diuina, exclusis excommunicatis, & interdictis, non pulsatis campanis.

LEO PAPA X.

Dilectis filijs Francisco Binet Correctori generali, ac eius socijs, singulisque fratribus Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula vbilibèt constitutis, & eorum cuilibet salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1.

Supplicatio. *Tsi in priuilegijs, ac indultis Apostolicis, vobis, & Ordini vestro Minimorum concessis, inter alia caueatur expresse, ac indultum existat, quòd vos in Ecclesiis vestris tempore interdicti ordinaria auctoritate pro tempore appositi, etiam ianuis apertis, celebrare possitis, & valeatis: Quia tamen, sicut accepimus, & exhibita nobis nuper pro parte vestra petitio continebat, summoperè etiam cuperetis, vobis, & vnicuique vestrum per Sedem Apostolicam concedi, vt tempore interdicti, etiam Apostolica auctoritate pro tempore vbilibet appositi, seu apponendi, nedum in vestris, verumetiam in alijs Ecclesiis, & deuotis locis, tam in itinere, quàm alibi, vbicumque vos pro tempore reperiri contigerit, voce tamen submissa, clausis ianuis, & exclusis excommunicatis, ac interdictis, campanisque non pulsatis, admissis singulis vestris socijs, ac fratribus, missas, & alia diuina officia celebrare, ac recitare possitis, & valeatis; eapropter humiliter petijstis, vobis per Sedem Apostolicam huiusmodi prouideri, desuperque salubre remedium adhiberi.*

§. 2. *Nos igitur, qui Ordinem vestrum huiusmodi, ac illius personas in visceribus charitatis amplectimur, vos omnes spiritualibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, vobis, & vnicuique vestrum, vt nedum in vestris, verumetiam in quibusuis alijs Ecclesiis, ac deuotis locis, vbicumque vos pro tempore reperiri contigerit, tempore interdicti, licèt Apostolica aucto-* Tempore interdicti, etiam Apostolica auctoritate appositi possumus diuina celebrare ianuis clausis.

ritate,

ritate, sub quacumque etiam verborum forma, nunc, & pro tempore vbilibet appositi, seu apponendi, voce tamen submissa, clausis ianuis, & exclusis excommunicatis, ac interdictis, campanisque non pulsatis, admissis vestris singulis socijs, ac fratribus, in Christi passionis memoriam, ad vestram deuotionem, missas, & alia diuina officia celebrare, ac recitare liberè, & licitè possitis, & valeatis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium licentiam, & facultatem concedimus.

Impedientibus apponit pœnas. §. 3. *Et nihilominus omnibus, & singulis locorum quorumcumque Ordinarijs, quacumque etiam Archiepiscopali, episcopali, vel alia inferiori dignitate præfulgeant, sub suspensionis à diuinis, & ingressus Ecclesiæ, necnon quibusuis personis, etiam Parlamentis regijs, cuiusuis nobilitatis, & praeminentia existentibus, videlicet Archiepiscopis, & Episcopis, sub interdicti ingressus Ecclesiæ, & suspensionis à diuinis; inferioribus verò sub excommunicationis latæ sententiæ pœnis, harum serie inhibemus, ne vos, quominùs tempore dicti interdicti Apostolici missas, & alia diuina officia modo præmisso celebrare possitis, quouis modo impedire audeant, vel præsumant. Decernentes, eos, qui huiusmodi excommunicationis sententiam incurrere non formidauerint, ab ea, nisi à nobis, aut Sede Apostolica, præterquam in mortis articulo constituti, absolutionis beneficium obtinere non posse.*

§. 4. *Irritum quoque, & inane, si secus super ijs à quoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.* Decretū irritans.

§. 5. *Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus, ac quibusuis literis Apostolicis aduersùs præmissa forsan concessis, & concedendis, quibus, illarum tenores præsentibus pro expressis habentes, harum serie specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 20. Maii, anno 1521. Pontif. nostri anno 9.* Derogat contrarijs.

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 NOta, quòd hoc priuilegium, quatenus cōcedit, quòd tempore interdicti possimus in nostris Ecclesijs, ianuis clausis, excommunicatis, & interdictis exclusis, diuina celebrare, nihil concedit præter ius commune, cap. Quod in te, de pœn. & rem. & cap. Alma mater, de sent. excomm. in 6. & dixi supra in constit. 2. Sixti IV. num. 55. Quatenus autem concedit, quòd non solùm in Ecclesijs, sed etiam in deuotis locis, & in itinere, admissis socijs, & fratribus nostris, ea celebrare possimus, priuilegium est. Et aduerte, quòd per socios intelligo, non fratres, nam hi exprimuntur expressè, sed socios seculares, vel ecclesiasticos nobiscum itinerantes: Et per deuota loca, intelligo Oratoria priuata, & cultui diuino ab habente auctoritatem dicata, vt in eis diuina celebrari possint. Et est in suo robore, nec reuocatum per Concil. Trid. sess. 25. de Reg. cap. 12. quod solum prohibet, ianuis apertis, & in publico diuina celebrari, modo dicto supra in const. 2. Sixti IV. num. 50. *Trid.*

CONSTITVTIO XIII.

Concedit facultatem Generali, & Prouinciali, ac alijs Superioribus Ordinis Minimorum capiendi apostatas, & fugitiuos, & mandat excommunicari eos retinere præsumentes.

LEO PAPA X.

Dilectis filijs Francisco Binet Correctori generali, ac Augustino Cotronen. Prouinciali Calabriæ Prouinciæ, cœterisque singulis Superioribus, nunc, & pro tempore existentibus Ordinis Minimorum Sancti Francisci de Paula, & eorum cuilibet, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exhibi-

§. 1.

Supplicatio.

Xhibita nobis nuper pro parte vestra petitio continebat, quòd cum quandoque contingat, fratres Ordinis vestri Minimorum S. Francisci de Paula debitam correctionem suscipere nolle, & illos, absque licentia Correctoris generalis, seu Prouincialium, aut aliorum Superiorum suorum, à domibus dicti Ordinis recedere, & ad secularium domos se conferre, & in eis degere, ac vitam vagabundam ducere, recusantes ad domos vestras cum humilitate redire, ac reuerentiam, & obedientiam debitas suis Superioribus exhibere, excommunicationis, & alias sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas, in tales, tam à iure, quàm etiam iuxta dicti Ordinis instituta promulgatas incurrendo, in opprobrium dicti Ordinis, & animarum suarum periculum non modicum, & grauamen; eapropter humiliter petijstis, per Sedem Apostolicam prouideri, desuperque salubre remedium adhiberi.

Facultas capiendi apostatas.

§. 2. Nos itaque salutaribus petitionibus vestris libenter annuere, & ita prouidere volentes, quòd excessus huiusmodi non remaneant impuniti, vobis, ac singulis vestrum, dicti Ordinis fratres, talia pro tempore perpetrantes, per vos, & familiares vestros, Clericos, & laicos, inuocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis, capiendi, & ad dictum Ordinem, seu ad aliquam domorum eius deducendi, seu deduci, & mancipari faciendi, liberam concedimus tenore præsentium licentiam, & facultatem; Ita quòd, propter captionem fratrum per vos, vel laicos faciendam huiusmodi, nullus ex fauentibus censuras, aut aliquam excommunicationis sententiam incurrat.

Deputat Commissarios.

§. 3. Et nihilominus venerabilibus fratribus Melfiten. cæterisque singulis Archiepiscopis, necnon Licien. & sancti Marci, ac alijs Episcopis, Prælatis ecclesiasticis per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum, per se, vel alium, seu alios F. aliàs I. de Trano, & eius socios tamquam dicti Ordinis Protectori, & generali Correctori huiusmodi inobedientes, & contumaces, ac omnes, & singulos alios dicti Ordinis professores fugitiuos, & apostatas extra dicti Ordinis domos per seculum, seu aliàs, absque dicti Generalis obedientia vagantes, in eorum domibus, vel aliàs occultare præsumentes, aut de illis quouis modo notitiam habentes, ex parte, & auctoritate nostris publicè in Ecclesijs coram populo moneant, quatenus ipsi infra certum terminum, quem ad hoc eis præfixerint, dictum F. aliàs I. ac eius socios, aliosque singulos dicti Ordinis apostatas, & fugitiuos huiusmodi, vobis, seu alicui vestrum, cum omnibus, & singulis libris, literis, instrumentis, ac mulis, cæterisque quibuscumque dicti Ordinis, quæ secum detulere, bonis, etiam cum fauore regio, seù brachij secularis auxilio, cum effectu restituant, & reuelent. Quòd si forsan ipsi taliter moniti non adimpleuerint, infra alium competentem terminum, quem ad hoc eis peremptoriè duxerint præfigendum, ex tunc in eos generalem excommunicationis sententiam auctoritate nostra publicè proferant, & eam faciant, vbi, quoties, & quando id expedire viderint, vsque ad omnium prædictorum restitutionem, & condignam reuelationem, solemniter publicari.

Derogat contrariis.

§. 4. Singulis etiam literis Apostolicis, ac indultis per præfatum F. alias I. dicti Ordinis professorem, ac eius socios, seu quoscumque fugitiuos, & apostatas huiusmodi sub plumbo, vel alias à nobis, seu Sede Apostolica, sub qualibet etiam verborum forma subreptitiè, vel obreptitiè forsan impetratis, seu pro tempore impetrandis, quibus singulis, eorum totos tenores hic pro expressis haberi volentes, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, etiamsi de ipsis, ac eorum quolibet specifica, & expressa, ac de verbo ad verbum, & non per generales clausulas, fieri deberet mentio in literis, pro hac vice expressè derogamus; easque F. aliàs I. ac eius socijs, vel alijs quibuscumque dicti Ordinis fugitiuis, & apostatis huiusmodi nullatenus suffragari debere decernimus: Necnon fel. rec. Bonif. Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & de duabus dietis in Concilio generali editis, dummodo vigore præsentium aliquis

aliquis

aliquis vltra tres dietas ad iudicium non trahatur, ac alijs constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs non obstantibus quibuscumque.

Transumptis fidē adhiberi iubet. §. 5. *Cæterùm quia difficile foret præsentes literas, ad singula loca, vbi expediens fuerit, deferri, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd literarum huiusmodi transumptis, manu publici Notarii subscriptis, & alicuius Cardinalis, Archiepiscopi, Episcopi, aut alterius Prelati Ecclesiastici, vel personæ in dignitate ecclesiastica constituta, aut dicti Correctoris generalis sigillo munitis, vbicumque illa exhiberi contigerit, ea prorsus, & indubitata fides in iudicio, & extra, vbique locorum adhibeatur, ac si præsentes forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum in Villa nostra Manliana, sub annulo Piscat. die 4. Maii, 1521. Pontif. nostri anno 9.*

§. I.

1 NOto 1. quòd extat huius Pontificis aliud omnino simile priuilegium, quod incipit, Exhibita, datum Viterbij, sub annulo Piscat. die 26. Septembr. anno 1518. Pontif. sui anno 6. directum F. Michaeli de Comitis Vicegenerali, ac etiam moderno Viceprouinciali Prouinciæ Aquitaniæ, cœterisque Superioribus Ordin. Minim. Quod quia est ferè eiusdem tenoris cum isto, consultò omitto. Habetur tamen in Archiuio nostro Romano, apud P. Zelosum.

2 Noto 2. quòd similem facultatem concessit Iulius II. in eius constit. 1. §. 38. Vide quæ noto ad dictum §. nu. 95. Et pro intelligentia huius const. vide quæ dico to. 1. Relig. qu. 1. cap. 26. vbi declaro, qui dicantur apostatæ, qui fugitiui.

3 Noto 3. vltra notata ibi, quòd qui non iniustè grauatus fugam arripit, peccat omninò mortaliter, tum quia est petra scandali fratribus, & secularibus, tum quia subtrahit se à potestate, & dominio Prælati, cui vi status obedire tenetur; tum quia Trid. sess. 25. de Reg. cap. 4. hos fugitiuos tamquam sui Instituti desertores puniri iubet. Ita Suar. tom. 4. de Relig. tract. 1. libr. 3. cap. 1. num. 2. Quod Concil. decretum Sixtus V. ampliauit in sua bulla quæ incipit, Cum de omnibus, quam refert Cherub. tom. 2. bull. in constit. eius 71. §. 7. pag. 601. *Præcipiendo vniuersis, & singulis locorum Ordinarijs, eorumque Vicariis in spiritualibus generalibus, vt per suos officiales, ministros, vel executores curent ab omnibus personis regulari habitu indutis, quas per suas Ciuitates, vel Diœceses iter facere, vel transire, & ad quacumque hospitia, vel diuersoria se recipere contigerit, diligenter perquiri, num literas commendatitias, seu obedientias secum deferant. Quòd si eos dictas literas non habere, vel ignotos esse deprehenderint, possint contra ipsos etiam tamquam dictorum criminum suspectos procedere, & tamdiu illos sub custodia detinere, donec certa notitia de eisdem habeatur.* Et Regulares, qui alterius Prouinciæ fratres ignotos sine prædictis literis recipiunt, etiam prætextu pietatis, & hospitalitatis, incurrunt priuationem vocis actiuæ, & passiuæ, & officiorum, ac dignitatum, quas obtinent, & inhabilitationem in futuro. Quod deinde extendit ad recipientes etiam qui de vno in aliud Monasterium eiusdem Prouinciæ proficiscuntur, tam sui, quàm alterius Ordinis, si scilicet ignoti sint. Et aduerte, quòd ista bulla Sixti, & eius declaratoria non sunt reuocatæ per constit. Greg. XIV. quæ incipit, Circumspecta, apud Cherub. tomo 2. bullar. in Gregor. XIV. const. eius 3. hic enim Pontifex solùm moderauit constit. Sixti quò ad illegitimos. Neque etiam sunt reuocatæ per const. Clem. VIII. quæ incipit, In suprema, & refert idem Cherub. to. 3. bull. in Clem. VIII. constit. 83. solùm enim moderauit quò ad nullitatem professionum.

Trid. — Suarez. — Cherub. — Cherub.

4 Sed quid, si literæ sint in itinere amissæ? Tunc, ait Scort. in select. bull. theor. 374. quòd satis erit, si secum peregrinantes fide digni de amissione testentur, vel alterius viri grauis scriptum testimoniū aliunde afferant, vel aliquod aliud signum, quo vagabundos non esse demonstretur. Et aduerte hic de passu, quòd virum grauem voco: vel qui in dignitate aliqua constitutus est de præsenti: vel aliquando fuerit aliqua dignitate honorificè functus: vel qui honestos habet mores ab adolescentia sua: vel tandem qui ab omnibus persona grauis reputatur. Videatur Menoch. lib. 2. de arbitr. cas. 69. & c. Miramur, d. 61. — Scort. — Menoch.

5 Noto 4. esse propriè apostatam eum Religiosum, qui vagatur animo ad Religionem non reuertendi, etiamsi habitum eius non deserat, nec habeat animum deserendi. Ita Sylu. ver. Apostasia, q. 4. nu. 9. Armil. num. 11. Angel. num. 4. Suar. tom. 4. de Relig. tract. 1. lib. 3. cap. 1. num. 13. Et constat ex decreto Clem. VIII. de cas. qui possunt reseruari à Superioribus regularibus; quod habes infra, in Vrb. VIII. constit. 10. nu. 63. vbi ponitur apostasia à Religione, siue habitu dimisso, siue retento; Et patet, quia qui sic vagatur, non vult ampliùs sub obedientia Prælati manere, ergo simpliciter retrocedit, & consequenter est apostata. Et licèt habitum deserat, non per hoc desinit esse apostata, quia habitus non facit Monachum, nec est de Religionis substātia. cap. Porrectum de regul. Et apostatam esse excommunicatum, dixi cum multis tom. 1. Relig. q. 1. cap. 26. concl. 1. licèt alij ibi negent, vltra quos Suarez loco cit. num. 17. — Sylu. Armill. Angelus. Suar.

6 Noto 5. quòd Religiosus, qui exit Monasterio, & absque habitu vagatur, animo tamen ad Religionem reuertendi, etiamsi ad longum tempus vagetur, apostata non est, vt dixi in Relig. loc. cit. pag. 314. & DD. ibi adductis adde Bannem, & Aragon 2. 2. q. 12. art. 1. licèt contrarium doceat Suar. loco cit. num. 21. — Bannes. Aragon.

7 Noto 6. quòd etiam sine priuilegio possunt Prælati regulares suos subditos fugitiuos, & apostatas capere. Ita Nauar. comm. 3. de Reg. num. 50. Suar. tom. 4. de Relig. tract. 1. lib. 3. cap. 2. dub. 2. nu. 16. Anton. Gabr. comm. op. tom. 1. lib. 3. tit. De iurisd. nu. 75. Et hoc non solùm quia illorum iurisdictioni subsunt, sed etiam ratione dominij, vi cuius potest quilibet rem propriam, vbicumque inuenerit, recuperare. Et dominus potest fugientem seruum propria auctoritate capere; & Religiosus in multis æquiparatur seruo, vt Nau. loc. cit. — Nauarr. Suarez. Ant. Gabr. — Nauarr.

8 Noto 7. quòd recipientes in domibus suis apostatas,

statas, & fugitiuos, vel illos occultare præsumentes, possunt per hanc const. excommunicari. Et multa similia refert Cruz libr. 1. de statu Relig. capit. 6. dub. 3. concl. 2. sed per alias const. pontificias esse eo ipso excommunicatos, probaui tom. 1. Relig. cit. concl. 5. vbi etiam explicaui, quinam dicendi sint receptatores, ad effectum hanc excommunicationem incurrendi. Cruz.

9 Noto 8. quòd fugitiui, & apostatæ debent priuari libris, & alijs rebus omnibus suo vsui concessis, vt colligitur ex §. 3. huius constit. & expressè concessit Paulus II. Congreg. Lombardiæ, Ord. S. August. in quadam constitut. relata in eius priuileg. quæ incipit, Diuina dispositione, data Romæ, apud S. Petrum, anno 1 69. Non. Ian. Pontif. eius anno 6. in qua etiam concedit, quòd dicti fugitiui, & apostatæ, si quæstuauerint, quæsitis huiusmodi priuentur, & Conuentui, in cuius territorio quæstuauerint, restituantur. Et probari posse puto ex cap. Abbates 18. q. 2.

CONSTITVTIO XIV.

Concedit, quòd Generalis possit deputare quoscumque Visitatores cum plenaria potestate. Resistentes excommunicat, absolutionem sibi reseruando.

LEO PAPA X.

Dilecto filio Francisco Binet Ord. Minim. B. Francisci de Paula generali Correctori, salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1.

Memorat constit. 5. Iulii II. §. 3.

Icèt aliàs fel. rec. Iulius Papa II. prædecessor noster ad Ordinem Minimorum, illiusque Religionem singularem gerens deuotionis affectum, illius propagationem cupiens, tibi, tuisque successoribus dicti Ordinis generalibus Correctoribus per suas in forma Breuis literas benignè concesserit, & indulserit, quatenus super omnes, & singulos dicti Ordinis fratres, tam Prælatos, quàm subditos, omnimodam potestatem, & iurisdictionem haberes, & exerceres, illosque iuxta Ordinis Regulæ per ipsum Iulium approbatæ, & confirmatæ tenorem, per tuos Vicegerentes, seu oculatos Visitatores, vbicumque existerent, quoties opus foret, cum plenaria auctoritate tua visitare, ac eos per te, vel Visitatores tuos huiusmodi corrigere, punire, castigare, incarcerare, & excommunicare, ac, iteratis vicibus, aggrauare, & reaggrauare posses, & valeres, prout in eisdem literis pleniùs continetur. Quia tamen, sicut non sine magna animi nostri perturbatione accepimus, modernus Prouincialis dicti Ordinis Prouinciæ Hispaniæ, literis Iulij prædecessoris, ac tua per illas tibi concessæ auctoritati temerè contrauenire non formidans, tuis mandatis, ac literis authenticis, manu etiam tua propria subsignatis, magnoque dicti Ordinis sigillo sigillatis parere, specialemque tuum Vicegerentem, seu Visitatorem oculatum, dilectum filium Hieronymum de S. Ella Hispanum presbyterum, ac Ordinem huiusmodi expressè professum, per te specialiter deputatum, iuxta dictarum authenticarum literarum tuarum, dictique Ordinis Regulæ tenorem, tuam veluti personam acceptare, ipsique reuerentiam, & obedientiam, vt decebat, exhibere noluit, & contumaciter recusauit, aliaque indebita contra dictum tuum Vicegerentem, & Visitatorem committere non est veritus, in animæ suæ præiudicium, dictique Ordinis scandalum non modicum, & malum exemplum plurimorum.

§. 2. *Nos attendentes, præcipuum quarumuis Religionum fundamentum obedientiam existere, qua sublata, non Religio, sed confusio potiùs dicenda esset; volentes pro debito pastoralis officij, quo vniuersas Religiones, & potissimùm hanc, quæ nostris temporibus, Domino concedente, florere, & vberes fructus producere in agro Domini cœpit, paterna charitate amplectimur, præmissis, ne in deterius serpant, & Ordinem ipsum, ac Regulam labefactare incipiant, opportunè prouidere, ac duram ceruicem ipsius Prouincialis, vt alijs cedat in exemplum, contundere. Motu proprio, & ex nostra certa scien-* Visitatores à Generali missos tenentur fratres recipere. Vide constit. 2. §. 2. Gregor. XIII. infra.

ſcientia, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium dicto Prouinciali Hiſpaniæ, ac omnibus alijs, & ſingulis eiuſdem, & aliarum quarumuis Prouinciarum vbilibet conſtitutarum fratribus Ordinis Minimorum huiuſmodi, tam Prælatis, quàm ſubditis, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, quam tam impedientes, & contradicentes, quàm conſenſum, auxilium, vel fauorem directè, vel indirectè præbentes, eo ipſo incurrere volumus, à qua, niſi à nobis, vel Sede præfata, præterquàm in mortis articulo conſtituti, abſolui non poſſint, diſtrictè præcipimus, & mandamus, quatenus ipſi, & eorum ſinguli dictum Hieronymum Vicegerentem tuum, cæteroſque Vicegerentes, & oculatos Viſitatores, per te, & ſucceſſores tuos dicti Ordinis generales Correctores pro tempore deputatos, iuxta tuarum, tuorum vel ſucceſſorum huiuſmodi literarum tenorem, recipere, ac illis, veluti perſonæ tuæ, parere, & obedire, ac debitam reuerentiam exhibere habeant, & teneantur.

Commiſſarios deputat.

§. 3. *Omnes, & ſingulos Archiepiſcopos, Epiſcopos, & quaſuis alias eccleſiaſticas perſonas, tam in Regno Hiſpaniæ, quàm alibi conſtitutas, quacumque præfulgeant dignitate, harum ſerie hortantes in Domino, vt præfato Hieronymo Vicegerenti tuo, cæteriſque tuis, dictorumque tuorum ſucceſſorum huiuſmodi literis, & contentis in præmiſſis huiuſmodi, opportuno defenſionis præſidio aſſiſtentes, eum, ſeu eos, per te, vel ſucceſſores tuos generales Correctores pro tempore deputatos, ſeu deputandos iuxta earumdem tuarum, vel ſucceſſorum tuorum huiuſmodi literarum tenorem, tuis, dictorumque tuorum ſucceſſorum huiuſmodi literis, & contentis in eis frui, & gaudere, ac officio Vicegerentis, & Viſitatores huiuſmodi vti faciant, & permittant; ac ipſum Prouincialem, ſi, quod abſit, contumax, & rebellis fuerit, vinculo excommunicationis huiuſmodi irretitum, per fratres, & Religioſos, & alios, quibus tu per literas tuas duxeris committendum, capi, & incarcerari, &, ſi opus fuerit ad huiuſmodi, auxilium brachij ſecularis inuocari faciant, & procurent, vt de eo per te, vel deputandos à te debita iuſtitia miniſtrari poſſit, & ipſe Prouincialis tandem ad cor reuerſus, mandatis Apoſtolicis, & tuis, ac Regulæ, & Ordinis huiuſmodi inſtitutis parere diſcat.*

Derogat contrariis.

§. 4. *Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac quibuſuis literis, etiam per nos forſan in contrarium conceſſis, & concedendis, quas quò ad præmiſſa nolumus Prouinciali huiuſmodi, vel cuicumque alteri ſuffragari, & quibus, illarum tenorem præſentibus pro expreſſo habentes, harum ſerie derogamus, cæteriſque alijs in contrarium facientibus, non obſtantibus quibuſcumque.*

Tranſumptis fidé adhiberi iubet.

§. 5. *Cæterùm quia difficile foret, præſentes literas in quibuſuis locis, vbi opus foret, oſtendere, vel exhibere, volumus, & eadem auctoritate decernimus, quòd tranſumptis ipſarum, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo dictæ Religionis, vel alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ ſigillatis, ea prorſus fides vbique adhibeatur, ſicut originalibus literis adhiberetur, & adhiberi deberet, ſi eſſent in medio exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ, apud S. Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 3. Septembris, 1516. Pontificatus noſtri anno 4.*

§. II.

1 NOto 1. quòd obedientia eſt præcipuum Religionis fundamentum, & ea ſublata, non remanet Religio, ſed confuſio. Vide quæ dico in dedic. ad Lect. tom. 1. Relig. verſu Et quoniam inter.

2 Noto 2. quòd to. 1. Relig. quæſt. 1. cap. 18. §. 1. quæſiui, an poſſet P. Generalis, ſemel viſitata aliqua Prouincia, eam ad libitum iterum, & quoties illi viſum fuerit, viſitare. Et reſpondi, quòd non; nõ obſtantibus iſtis conſtit. Iul. Greg. & Leon. quas dixi eſſe intelligendas, quando vtile, expediens, & neceſſarium fuerit.

3 Noto 3. quòd aliqui verterunt in dubium, an vigore harum conſtitut. poſſit P. Generalis inſtituere Vicarium generalem in partibus Hiſpaniarum V. G. qui reſidendo ordinariam eius haberet auctoritatem. Et non poſſe, videtur certum; hæ enim conſtit. ſolùm loquuntur de Viſitatoribus, quibus licèt Generalis poſſit concedere plenariam ſuam auctoritatem, vt hic dicitur, eſt tamen plenaria ſolùm ad effectum viſitationis faciendæ, non ad effectum reſidendi cum ordinaria poteſtate, quæ ſunt omnino diuerſa: Aliud enim eſt conſtituere Vicarium generalem ordinarium, qui vices Generalis gerat tempore pacis, & belli, vt ita dicam; & aliud inſtituere Viſitatorem, qui Prouincias viſitando, plenariam, ſeu etiam pro illo tempore ordinariam habeat auctoritatem; & à diuerſis non fit illatio; c. Ad audientiam, de decim.

4 Si autem quæras, an aliunde habeat P. Generalis

lis potestatem instituendi Vicarium ordinarium cum plenaria, vel limitata facultate.

Panor. Hostien. R. De iure communi non esse dubium, iudicem ordinarium, qualis est Generalis, posse suam auctoritatem, vel plenariè, vel limitatè alteri committere; cap. Pastoralis, de off. iud. ord. & cap. Cum Episcopus, de off. Ord. in 6. Panor. in dicto cap. Pastoralis, num. 3. & cap. Ex literis, de consangu. & aff. num. 8. Hostien. in summ. lib. 1. de off. deleg. num. 2. facit reg. Potest, quæ est 68. de reg. iur. in 6. in qua dicitur. *Potest quis per alium, quod potest facere per se ipsum*. De iure Regulæ nostræ id etiam est mihi constitutissimum; nam in Correct. num. 106. statuitur, quòd *P. Generalis, & Prouinciales possint suo loco delegare aliquem fratrem idoneum ad cuncta sibi subdita loca, pro emergentibus ibidem negotijs*. Deinde additur, *Prædictus etiam Generalis poterit, quoties opus fuerit, ad quascumque voluerit Prouincias, cum sua omnimoda potestate delegare aliquem fratrem idoneum, suæ potestatis plenitudinem habentem*; illa enim dictio, Etiam, est implicatiua, & ampliatiua. leg. Etiam, ff. de minor. Clem. Religiosus, de procur. vbi Cardin. nu. 1. & Clem. 1. de testam. vbi Card. num. 1. & Clem. 1. §. In quibus, de suppl. negl. Prael. vbi etiam Card. atque ita denotat, aliam esse facultatem à iam concessa, vt Nauar. in cap. Si quando, de rescr. except. 2. num. 2. tom. 4. Panor. in cap. vn. de comm. num. 3. Vnde cum in principio capitis fecerit legislator pares Generalem, & Prouincialem in constituendis Vicarijs pro emergentibus negotiis; volens P. Generali maiorem facultatem tribuere, addit, *Prædictus etiam Generalis, &c.* Et quòd talis debeat necessariò esse sensus dicti textus Correct. patet; vt quid enim addit dicta verba *Prædictus etiam*, si per ea non datur Generali amplior potestas? cum potestas pro emergentibus iam data sit ei in superioribus. Addo, quod consuetudo, quæ est optima legum interpres, vt dicitur cap. Cum dilectus, de consuetud. §. Dictus, ita semper interpretata est dictum locum Correct. Semper enim Generales post discessum ab Italia instituerunt Vicarium generalem absolutum. Id etiam frequenter, & à multis annis factum est in Hispania, & fieri poterat in Gallia. Quod in facti contingentia, cõtrarium contendente Prouinciali Neapolitano, anno 1626. Romæ fuit decisum hoc pacto videlicet. *Cum anno præterito 1625. mense Nouembris, P. Correctlor generalis Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula, deputauerit in Vicarium generalem Prouinciæ Neapolitanæ F. Bartholomæum Rosa cum facultatibus, de quibus in eius literis patentibus; & F. Stephanus de S. Seuerino Prouincialis eiusdem Prouinciæ, prædictæ deputationi inter cætera obiecerit, Generali non competere hanc facultatem deputandi Vicarios generales. Re ad S. D. N. delata, atque à Sanctitate sua illustriss. Cardinalibus S. Susannæ, S. Sixti, & Bissiæ commissa; Idem Cardinales, partibus auditis, ac re diligenter discussa, censuerunt, & decreuerunt, Correctori generali competere eiusmodi facultatem deputandi Vicarios generales in Prouinciis sui Ordinis, quoties expedierit; & ita obseruari mandarunt. Quibuscumque in contrarium non obstantibus. Datum Romæ, die 17. Martii, 1626. Oct. Cardin. Bandinus. P. Fagnanus Secret.*

5 Noto 4. occasione huius constit. quòd visitare Religionem pertinet ad Prælatos ordinarios; cap. final. de statu Monach. nimirum ad Prouincialem, qui tenetur singulis annis suam Prouinciam visitare secundùm laudabilem Religionis consuetudinem, & sacros Can. cap. Decreuimus, & cap. Episcopũ, 10. q. 1. & cap. Mandamus, de off. Arch. Facit Trid. sess. 24. de reform. cap. 3. in princ. & ad Generalem, Trid. qui tenetur secundùm eamdem consuetudinem de sexennio in sexennium, licèt enim antea de triennio in triennium visitaret; cum tamen Religio, benedicente Domino, creuisset, & non posset Generalis in triennio totam Religionem visitare, extendit Paulus V. ad hunc finem, Generalatum ad sexennium, per suam constit. 4. infra; & dixi tomo 1. Religiosi, q. 1. cap. 18. §. 1. Si autem necessitas postulauerit, potest Prouincialis, & Generalis non solùm semel in anno, & in sexennio, sed toties, quoties opus fuerit, Religionem visitare. Anton. 3. part. Anton. tit. 20. cap. 5. ante §. 1. Goffred. in summ. tit. De censibus fine; & habetur in cap. Mandamus, de off. Arch. Goffred. Postulabit autem necessitas quò ad Prouinciales, si, visitatione ordinaria peracta, talis causa emergat, quæ ipsum cogat denuo Conuentum visitare, postulantibus fratribus illius. vel delicti publicitate. Quò ad Generales verò, si maior pars Correctorum, immo maior pars fratrum Prouinciæ petierit, iuxta dicta tom. 1. Relig. cap. 18. concl. 2. His casibus exceptis, non potest Prouincialis, neque Generalis, semel visitato Conuentu, vel Prouincia, ea ampliùs visitare. Dicunt præfati DD. & habetur expressè in dicto ca. Mandamus. Quòd si dicti Prælati, infirmitate, vel aliquo alio negotio impediti, prædictam visitationem per se ipsos facere non possent, poterunt alicui personæ ad id idoneæ id munus committere. Habetur dicto cap. Episcopum, & cap. Inter cætera, de off. Ordin.

6 Noto 5. quod quãdo Prælatus ordinarius per aliũ Religionem, seu Conuentum, vel Prouinciã visitat, tenentur visitati facere expensas ad talem visitationem consuetas, & necessarias Visitatori. Habetur in cap. Romana. de cens. & in cap. Si Episcopus, de offic. Ordin. in 6. & tunc non tenentur visitati dare aliquid Prælato ordinario. Habetur dicto cap. Si Episcopus. Etsi Prælatus ordinarius, V. G. Generalis, haberet aliquos redditus ad hunc effectum visitationis, tunc visitati non tenerentur prouidere Visitatori, nisi de victualibus, idest de esu, & potu pro Visitatore, & eius familia, ac equis: Cætera autem necessaria, vt equos, vestes, expensas pro itinere pro dicto Visitatore, & socijs teneretur tribuere Generalis ipse, qui ad hunc effectum habet dictos redditus. Habetur dicto cap. Si Episcopus.

7 Cauere autem debent dicti Visitatores in primis à munerum receptione; cap. Romana, §. Procurationes, de cens. in 6. vbi dicitur, *Caueat insuper*, Visitator, *ne ipse, vel quisquam suorum aliquod munus, quodcumque sit, & qualitercumq; offeratur, præsumat recipere, vt non quæ sua sunt videatur quærere, sed quæ sunt Iesu Christi; Quòd si fuerit contra præsumptum, recipiẽs maledictionem incurrat, à qua numquam nisi duplum restituat, liberetur.* Et in Trid. sess. 24. de refor. ca. 3. habetur, *Nec munus, quodcumq; sit & qualitercumq; offeratur, suscipiant. Nõ obstante quacumq. consuetudine, etiam immemorabili, exceptis victualibus*, Et paucis interpositis, ait, *quòd si quisquam, quod absit, aliquid amplius in supradictis omnibus casibus accipere præsumpserit, is, præter dupli restitutionem, intra mensem faciendam, aliis etiam pœnis, iuxta const. Concilii generalis Lugdunen. quæ incipit, Exigit*, cap. 2. de cens. in 6. *mulctetur*; idest inferiores Prælati remaneant Trid.

maneant suspensi ab officio, quousq; de duplo plenariam satisfactionem impendāt, nulla eis in hoc dantium remissione, liberalitate, seu gratia valitura. Et peccant etiam mortaliter, vt constat ex illis verbis *maledictionem incurrat*: Et dicit Glossa in c. 1. de decim. in 6. in princ. Excipiuntur tamen parua esculenta, & poculenta, & etiam xenia, seu eulogiæ, vt ait Anton. 3. par. tit. 20. c. 5. §. 5. not. 19. Nomine autem xeniorum intelliguntur illa munuscula, quæ dantur Prælatis humanitatis, vel vrbanitatis gratia, vt declarant Turrect. & Archid. in cap. De eulogijs, dist. 18. Hæc autem munuscula quærere minimè debent Prælati, oblata tamen spontè recipere possunt, vt dicitur dicto cap. De eulogijs.

Glossa. Anton. Turrecr. Archidiac.

8 Cauere etiam debent Visitatores, ne nimis grauent visitatos, in cibo, & potu, quærendo ab eis cibos delicatos, & pretiosa vina, sed debent mediocritate esse contenti, vt aduertit Glossa in c. Cum Apostolus, ver. Sumptuosæ, de cens. Vnde Glossa in c. Cum instantia, verbo Prægrauati, de cens. dicit, Potum ad tertiam dumtaxat vicem, non ad septimam, vel ad sextam deberi. Videatur Azor. p. 2. lib. 3. cap. 42. Aduerte etiam, quòd si Cōuentus aliquis sit adeo pauper, vt non possit prouidere de victualibus dictis Visitatoribus, possunt isti auocare Superiorem, & fratres illius successiuè in Conuentum commodiorem. Ita refert Anton. loc. c. not. 24. sensisse Hostien. & ita seruatur in praxi in nostra Religione. Et habetur expresse in cap. Romana de censibus in 6. §. 1.

Glossa. Azor.

9 Aduerte etiam, quòd Visitatores debent, quàm citiùs possunt, se expedire, ne grauent subditos in expensis. Quòd præcipitur in Trid. sess. 24. de reform. cap. 3. vbi dicitur; *Studeant quam celerrimè, debita tamen diligentia, visitationem ipsam absoluere, interimq; caueant, ne inutilibus sumptibus cuiquam graues, onerosiq; sint*. Et aduertit Zerola in praxi, p. 1. ver. Visitatio, q. 5. versu Præterea, quòd non debent Visitatores se occupare in alijs negotijs ad visitationem non pertinentibus; sed debent assiduè laborare, ad hoc vt quam citiùs visitatio terminetur, alioqui ad restitutionem tenerentur, si subditi plusquam solitum expenderent.

Trid. Zerola.

10 Aduerte etiam, quòd ratæ, quæ debentur Generali pro expensis, quæ fiunt ab illo inter visitandum, illi non debentur, nisi actu visitet; c. Relata, 10. q. 1. cap. Procurationes, de cens. Et in cap. Romana §. Deinde de censib. in 6. Suarez lib. 5. de legib. cap. 15. §. 5. quatenus probat, quod tributa debita Regi propter defensionem Reipublicæ, ei non debentur, nisi Rempublicam defendat. Ex quo probatur, quòd non debentur pictantię neque alia donaria Lectoribus, si suo muneri non satisfaciant. Nec potest plus velle sibi dari, quam à Cap. generalibus determinatum sit. Anchar. d. cap. Procurationes, nu. 8. vbi Abbas num. 6. Quòd si Conuentus velit plùs dare, eo quia quantitas determinata temporum, vel locorum varietate vix sufficiat, vel aliqua alia iusta ratione, potest recipere; Anchar. loc. cit. modò additum determinatum plus iusto non excedat.

11 Neque dicas, hæc intelligi debere de visitatione, quæ fit ab Episcopis vel alijs Visitatoribus Apostolicis. Nam respondeo, proportionaliter etiam esse applicanda visitationi Regularium, & ab illorum Visitatoribus obseruanda; tum quia Regulares Canones obseruare tenentur; cap. finali, de statu Monac. §. Porro, vbi Abbas num. 1. ait, quòd Canones simpliciter loquentes, extenduntur etiam ad Religiosos. Glossa in cap. Moniales, de purg. can. & habetur in nostris constit. Cap. Genuen. 5. num. 8. tum quia id expresse præcipitur in Trid. sess. 25. de Regul. cap. 8. vbi dicitur. *Teneantur Visitatores sua Congregationis Monasteria frequenter visitare, & illorum reformationi incumbere, & ea obseruare, quæ in sacris Canonibus, & in hoc sacro Concilio sunt decreta*.

Abbas. Glossa. Trid.

12 Postremò aduerte, quòd dicti Visitatores in singulis domibus Religionis, visitatione absoluta, possunt Religiosis illius Conuentus concedere benedictionem, & indulgentiam plenariam, per concessionem Leonis X. factam Minoribus, de qua Pereg. 1. p. sui comp. verbo Visitatores; qui etiam refert viuæ vocis oraculum, concessum à Greg. XIII. Societati Iesu; quod tamen nescio, an sit firmatum ab aliquo Cardinali, iuxta 3. const. Greg. XV. infra. Aduertit autem, & bene, dictus Pereg. quòd hæc facultas non videtur reuocata per constit. 8. Pauli V. infra; nam facultas concedendi indulgentias non est indulgentia, & ex diuersis non fit illatio; cap. ad Audientiam, de decimis.

Peregrin.

CONSTITVTIO XV.

Concedit quòd fratres possint se obligare ad suffragia perpetua in genere,

LEO PAPA X.

Dilectis filijs fratribus Ordinis Minimorum B. Francisci de Paula, sal. & Apost. bened.

Suppli-catio.

§. 1. *Vm, sicut nobis exponi fecistis, ex Regula vestra, per nos nuper, cum accumulatione, & concessione quamplurimorum priuilegiorum, & indultorum, Apostolica auctoritate confirmata, & approbata, caueri dicatur expresse, quòd vos, qui sub perpetua quadragesimali vita, & ex mendicatis eleemosynis viuitis, perpetuas missas, seu aliqua perpetua suffragia pro aliquibus in vestris domibus, & Conuentibus, nunc, & pro tempore existentibus, recipere non possitis: Et, sicut eadem expositio subiungebat, non-*

gloriosa victoria palmas manibus gestantes, se dicto viuo lapidi Christo adiunxerunt, sempiternam sui memoriam, & exemplum venerabile militanti Ecclesiæ relinquentes.

Doctores postea. §. 4. Progressi sunt & Doctores lucidi, qui suis doctrinis, & exemplis catholicam, & orthodoxam fidem defensantes, falsisque prophetis, ac iniquis doctoribus, fidem ipsam subuertere satagentibus se opponentes, dictam militantem Ecclesiam multipliciter illustrarunt, quibus eadem Ecclesia coniuncta progreditur quasi Aurora consurgens, pulcra vt Luna, electa vt Sol, terribilis vt castrorum acies ordinata.

Cõfessores etiã. §. 5. Sequuntur postea sancti Confessores, qui virtutum gemmis coruscantes, Domino rationem de talentis creditis reposcenti, vtpotè fideles, & boni serui, multiplicatum de suis laboribus fructum attulerunt; & in arcam cælestem reposuerunt, omniaque mundi blandimenta, vt venenum aspidum, fugientes, latibula in terris petierunt, antris abditi, rudi victu, & scaturientis aquæ leui potu carnem macerantes, tegmine hircino amicti, iunceo; vel stramineo cubili fessa membra somno fouentes, nudis pedibus Dominum quæsierunt, æternamque patriam inuenerunt.

Virginesque, & Viduæ. §. 6. Adsunt & Virgines nitidæ, mundo corpore, sincero corde, sanctaque mente, cum oleo in lampadibus suis sponso, qui est præ filijs hominum speciosus, obuiam venientes: Deuotæ tandem, continentesque Viduæ, & aliæ quamplurimæ sexus vtriusque personæ, pijs, ac sanctis operibus semper intentæ, cum plenis etiam manipulis, eidem cælesti sponso se repræsentant, cum Angelis gloriam in altissimis Deo, & in terra pacem hominibus bonæ voluntatis mirificè depromentes. Hæc omnia vnus, atque idem Spiritus admirando plurimùm operatur ministerio; & sicut Altissimus ab initio vineam suam talibus pijs cultoribus, iuxta sanctam promissionem suam, visitauit, firmauit, & auxit, sic semper ad illam suæ protectionis auxilium multipliciter impertitur.

S. Franciscus Religionem fundauit. §. 7. Nouissimè verò diebus nostris, cælestis ille agricola vineam suam more solito visitans, virum fretum ad huiusmodi vineæ culturam adduxit, gloriosum scilicet Confessorem B. Franciscum de Paula, superno cætui meritò sociandum, immò veriùs sociatum, qui inter cæteros Christi athletas suis meritis, & exemplis ipsam sanctam Ecclesiam, diuina cooperante gratia, multipliciter decorauit, præsentisquè temporis caliginem suæ lampadis fulgore mirabiliter illustrauit; ipse enim aduersùs mundum, carnem, & dæmonem fortiter dimicauit, ac in odorem suauitatis Altissimi currens, copiosam vtriusque sexus fidelium multitudinem salubriter post se traxit, ac velut effusam super faciem terræ religiosam professionis suæ generationem dereliquit, vt ad illuminationem gentium celebris sui memoriæ, tamquam rutilum sydus, in Ecclesiæ firmamento seruaretur.

§. 8. De cuius quidem origine, vita, moribus, & fama, necnon mirabilibus, quæ in præmium sanctitatis eius Deus mundo multipliciter ostendere dignatus est, ne de tam celebri viro etiam posteritas ipsa remaneat ignara, pauca ex multis duximus recensenda. Constat siquidem in Regno Neapolitano inter Brutios, & Lucanos Paulæ Oppidum situm esse, quod itinere vnius diei à Consentia illius Prouinciæ Metropoli distat. Inde originem traxit Iacobus Martolilla. Illi proximum est castrum Fuscaldi vbi nata est Vienna, quondam ambo in fide Christi baptizati, & confirmati, ac, vt veri catholici, educati, qui inuicem secundùm ritum S. R. E. matrimonium contrahentes, & vt fideles decet coniuges, mutuam charitatem, vitaque honestatem seruantes, diu cohabitarunt. ex hoc matrimonio B. Franciscus de Paula procreatur. Origo S. Francisci de Paula.

§. 9. Qui sacri baptismatis fonte lauatus, & chrismatis sacramento confirmatus, ab eisdemquè parentibus sub Dei timore, & amore educatus, insigne specimen sanctitatis futuræ præseferens, solitudinem, & religionem diligere, ac orationibus, & ieiunijs assiduè vacare cœpit; quæ cum eius parentes animaduertissent, ipsum, annum circiter decimumtertium agentem, iuxta votum per eos emissum, domui S. Francisci Ciuitatis S. Marci obtulerunt; in qua puer in sortem Domini electus, anno per eum exacto, nullaque professione emissa, vocatis parentibus, eos, A pueritibus annis Religionem dilexit.

ut se ad Ecclesiam Sancti Francisci de Assisio, & Sanctæ Mariæ de Angelis deuotionis causa ducere vellent, enixè rogauit, qui pio eius desiderio annuentes, se se itineris comites præbuerunt, quibus Ecclesijs deuotè visitatis, in patriam reuersus, idem Beatus, S. Spiritu inspirante, ad Ecclesiam construendam animum addixit, ipseq; primus fundamenta effodere cœpit, quo inter vicinos diuulgato, vndiq; ad opus iuuandum concurritur, alij operi incumbebant, nonnulli calcem, lapides, cœmenta, & alia id genus futuro ædificio necessaria deportabant. Fertur etiam tunc fratrem quemdam, Sancti Francisci habitu indutum, ex improuisò B. Franciscum de Paula increpasse, quòd tam angustam ædem facere incepisset, eamdemq; demoliri sibi mandasse, ac aliam maiorem designasse, Beatoq; Francisco de Paula asserenti sibi vires ad tam ingens opus perficiendum non sufficere, diuinitùs respondisse, Deum omnipotentem ei nullo pacto defuturum, è vestigioq; diruptis muris, euanuisse; vnde non immeritò pleriq; illum B. Franciscum fuisse existimarunt. Postridie verò nobilis quidam Consentinus superuenit, qui eidem B. pro ædificanda Ecclesia, magnum auri, atque argenti pondus obtulit, vnde iuxtà situs designationem Ecclesiam notabili forma, non paruo sumptu construere cœpit.

Semper orabat, aut laborabat.

§. 10. *Neque vmquam à laboribus cessabat, nisi cum orationi, diuinisq; rebus intendebat, qui, etsi vigilijs, continuisq; ieiunijs maximè esset attritus, lapides tamen, calcem, & ligna, aliaq; ad fabricam necessaria, proprijs etiam humeris deferre non desinebat.*

Affabilis erat.

§. 11. *Erat adeo in loquendo humanus, atq; affabilis, vt nullus vmquam ad eum accesserit, qui mellifluis eius verbis delectatus, & incredibili quadam sermonis dulcedine captus, & quasi diuino Spiritu repletus ab eo non recesserit.*

Ordinem suum appellauit Minimorum.

§. 12. *Humilitatem eius etiam instituti per eum Ordinis cognomentum ostendit, quòd vt is omnium minimus esse volebat, ita Minimorum dici censuit, & instituit: eiusdem etiam Ordinis Institutor, & generalis Corrector existens, omnium se infimum, quò ad poterat, exhibebat, & ad omnia etiam seruilia opera, vt & cæteris humilitatis præberet exemplum, descendere non dedignabatur; quippe discipulis suis discumbentibus ministrabat, sepeq; Ecclesiam, & altaria verrebat, & mundabat, ac paramenta, & alia ad diuinum cultum necessaria componebat, aliorumq; fratrum, etiam nouitiorum, indumenta proprijs manibus abluebat.*

Super ignē spinas, &c. ambulabat.

§. 13. *Et cum iuuenis adhuc esset, Calabriamq; incoleret, numquam nisi nudis pedibus etiam per glacies, niues, montes, & acuta saxa, vepres, spinasq; incedebat, nullamq; ex eo, etiam grauissimo sæpe pondere pressus, læsionem in pedibus patiebatur. Ipsum sæpius ignem nudis pedibus conculcasse, ac ignitos, candentesq; lapides manibus portasse, liquidò constat. Admirabilis erat vita eius austeritas, quæ propterea admirabilior censenda est, quia in pueritia, adolescentia, iuuentute, senecta, & decrepita eius ætate, inter labores, vigilias, ieiunia, abstinentias, innumerasq; corporis macerationes, eumdem pene viuendi modum seruauit.*

Claruit miraculis, mortuos suscitauit.

§. 14. *Horum, & plurimorum aliorum sanctorum operum ratione habita, adeo S. Spiritus gratia hominem complexa est, vt pijs eius meritis, & precibus, in Christi nomine dæmones à corporibus humanis sæpius eiecti, pluresq; infirmi diuersis morborum generibus oppressi, & iam a medicis destituti, ac morti propinqui, pristinæ sanitati restituti fuerint; idemq; Beatus alijs compluribus, qui memoria, & sensibus capti, seu intelligentia debilitati erant, sanitatem præstiterit, ac multis claudis incessum, surdis auditum, mutis loquelam, cæcisq; lumen restituerit, & leprosos mundauerit, nonnullosque mortuos, vel pro mortuis habitos, ad vitam, pristinamq; lucem reduxerit.*

Paulus II. suum Cubiculariū ad se informandum misit.

§. 15. *Quorum quidem miraculorum fama cum iam per totum fere orbem vagaretur, & ad aures fel. recor. Pauli II. prædecessoris nostri peruenisset, Cubicularium quemdam suum ad bonæ mem. Pyrrhum Archiepiscopum Consentinensem misit, mandauitque, vt ipse super miraculis huiusmodi se diligenter informaret, ac deinde ipsum de veritate certiorem efficeret. Qui quidem Archiepiscopus Pontificis mandato parere desiderans, ac neminem habens,*

qui

qui talia melius, quam ipsemet Cubicularius, explorare, fideliùsq. referre posset, eidem suasit, vt is cum socio, quem ei adiunxit, ad dictum beatum virum se conferret, ac de illius vita, miraculis, & fama huiusmodi plenam informationem caperet.

Cubiculario Papæ prçsęte ignem manibus accepit.

§. 16. *Cubicularius Archiepiscopi fretus consilio, hominem adijt, & cum inter salutandum dicti beati viri manum deosculari vellet, ille omnino renuit, eumq; rogauit, vt sibi potiùs manum deosculandam porrigeret, asserens, id multò iustius, & conuenientius fore, eo quod ipse Cubicularius triginta tres annos iam presbyter esset; quod Cubicularius memoria repetens, vbi id verum esse cognouit, miratus est hominis spiritum, & cum eo ad colloquium in cameram concessit, vbi cum primus sermo de tam ardua, difficilique vita fuisset, vt eam nulli, nisi robusto, ac valido, tolerabilem fore, Cubicularius asseueraret; B. P. audito illius verbo, igni appropinquans, ardentes prunas absque læsione manibus arripiens, dixit; Qui perfecto corde Domino seruiunt, omnia creata illis obtemperant: exterritus ille eo miraculo veniam petijt, cumq; eius pedes humiliter osculari vellet, ipseq; vir beatus id recusasset, eius tunc vestem manu apprehensam deuotè osculans, & ab eo recedens, ad Pontificem redijt, eiq; miracula, quæ viderat, enarrauit.*

Apostema incurabile Iacobi de Tarsia sanauit.

§. 17. *Olim etiam vir nobilis Iacobus de Tarsia Baro terræ Bellimontis Consentin. Diœcesis cum grauissimo, & penè insanabili apostemate longo tempore in crure laborasset, insignesq; medici, & chirurgi in eo nihil proficerent, quin vlcus illud quotidie ingrauesceret, omnibusq; remedijs adhibitis, iam in desperationem salutis res adducta esset; tandem dictus Iacobus fama sanctitatis, & miraculorum beati viri, qui tunc Paulæ degebat, adductus, ad eum non sine magno labore accessit: illiq; plagam detexit, & se deuotissimè commendauit. Primùm siquidem ipsi Beato, & omnibus, qui astabant, vlcus graue, & miserabile, ac penè insanabile visum est; illum tamen Beatus admonuit, vt in Deo firmam fidem, & certam spem haberet, quia sanitatis gratiam consequeretur; ac statim vnum ex suis fratribus misit, qui aliqua folia herbæ, quæ vngula caballina dicitur, & inibi nascitur, colligeret, & cum ipsis folijs certos pulueres, quos in cella sua ipse Beatus retinebat, sibi afferret. Dum frater ille mandata exequitur, beatus vir ad propinquam Crucifixi imaginem conuersus orauit, vt Baroni, in suæ diuinitatis gratia confidenti, misericordiam suam aperiret, nec multò post folijs, ac pulueribus huiusmodi sibi, vt iusserat, apportatis, facto signo Crucis, aliquantulum de dictis pulueribus vlceri imposuit, illudque tribus ex folijs prædictis cooperuit, & omnia circumligauit, in Domino spem reponens, quòd sanitatem recuperaret; illi ergo benedicens, iussit, vt illicò suam repeteret domum, ad quartumdecimum fermè lapidem inde distantem. Qui cum aliquandiu equitasset, ad vxorem suam Ioannam, quæ illum semper in eo itinere comitata fuerat, conuersus, mihi videtur, inquit, quòd sim sanus, quia acerbum dolorem, & pessimum fętorem ampliùs non sentio, & cum iam certum monticulum superassent, Iacobus auidè cupiens intelligere, an posset ambulare, ex equo descendens, proprijs pedibus ambulare cœpit, & calce terram percutiens, nec aliquid doloris sentiens, se liberum, & sanum intellexit. Deo igitur, & B. Francisco de Paula gratias agentes coniuges, voti compotes ad propria redière.*

§. 18. *Iisdem fermè diebus, in Ciuitate Consentin. fuit quidam Marcellus de Cardilla, pedibus, & manibus contractus, ac totus leprosus, adeo vt iam vocem quasi omnem amisisset, eiusq; loquela vix audiretur, qui cum per consanguineos suos ad Paulæ Monasterium adductus, & beato viro præsentatus fuisset, ille misericordia motus, parum secretò orauit, mox verò rediens, eum manu subleuauit, & ab omni membrorum contractu, & lepra incolumen reddidit. Guidonem quoque Lipantum nobilem Consentin. grauissima infectum lepra in domo Paterni, quam vir beatus tunc ædificabat, ad se venientem sanitati restituit.*

Paralyticum & leprosũ curauit.

§. 19. *Cum idem beatus vir fabricam domus iuxta Paulæ Oppidum incœpisset, adductus est ei quidam à natiuitate mutus,*

Mutum à natiuitate liberauit.

quem cum parentes eius iuxta Ecclesiam posuissent, dixit eis vir beatus, vt altè secum ter Iesum acclamarent, & ita aperiretur illi sensus; beato viro inchoante, dictisque parentibus prosequentibus, mutus similiter alta voce dixit Iesus, & inde liber, atq; integer vsq; ad eius obitum in loquela permansit.

Puellæ cecæ visũ reddidit.

§. 20. *Rursus Iulia Antonij Catalani in dicto Oppido Paula habitantis filia ab ortu cæca, & nihil prorsus videns, cum à parentibus ad beatum virum, qui fortè tunc in horto domus erat, adducta fuisset, idem beatus vir herbam quamdam euulsit, eamq; signo Crucis facto, super ipsius puellæ oculos apposuit, quæ statim videre cœpit, ac sensu visus tandiu, quandiu postea vixit, freta est.*

Obrutos illęsos reperijt.

§. 21. *In fabrica dictæ domus Paterni, cum duo laborantes, terram effodiendo, obruti fuissent, ita vt iam pro mortuis haberentur, ad succurrendum inuocatus vir beatus, à duabus partibus terram effodi fecit, quo facto, dicti laborantes viui, & illæsi sua, vt creditur, gratia sunt reperti.*

Fabas sine igne coxit.

§. 22. *Cum quidam Antonius Architectus ad dictæ domus Paterni fabricam accessisset, & beatus vir, vt pro cibo illi ministrando nonnullæ fabæ coquerentur, cuidam fratri iuniori inibi existenti mandasset, frater ille ollam cum dictis fabis, & aqua frigidis in coquina cineribus superposuit, oblitusq; ignem, quo coquina carebat, aliunde afferre discessit; sed cum vir beatus dictas fabas iam coctas esse credens, vnà cum hospite in coquinam venisset, nullusq; ibi ignis adesset, dictus Antonius subrisit de dicti Beati præcepto, & eius ferculo, quod nondum coqui cœpisset, cui vir beatus ferculum ipsum paratum esse respondit, tetigitq; manu ollam, quæ illicò feruere visa est, statimq; fabæ coctæ fuere, ita vt inde Antonius ipse prandium sumere potuerit, qua de re dictus Antonius, & nonnulli alij tunc præsentes, maxima sunt admiratione affecti.*

Lampadẽ absq; igne accendit.

§. 23. *Idem etiam beatus vir die quadam, more solito missam audire cupiens, Ecclesiam ingressus est, cumq; tunc Ecclesiæ lampas accensa non esset, & aliqui ex his, qui ibi missæ audiendę causa aderant, ignem foras quæsitum iuissent, illumq; iam afferrent, vir beatus chordam lampadis accepit, vt eam deduceret, illa verò in medio descensu, absq; aliquo igne miraculosè accensa, effulsit, ex quo circumstantes candelas, pro missa tunc celebranda necessarias, deuotissimè accenderunt.*

Filium viduæ mortuum ferè sanauit.

§. 24. *Cum in terra Montis alti dictæ Consent. Diœcesis, quidam Franciscus ipsius terræ incola, febri adeo vexaretur, vt de eius salute nullam medici spem promitterent, laboraretq; in extremis, ac omnibus Ecclesiæ sacramentis deuotè susceptis, & candela benedicta more solito accensa, in eiusq; manibus posita, à circumstantibus iam pro mortuo haberetur: Tunc Ioanna mater eius ad B. Franciscum de Paula specialem gerens deuotionis affectum, illum lacrymans deprecata est, vt filium suum sanare, ac vitæ restituere dignaretur, vt illius ope tribus suis ex dicto eius filio nepotibus prouideri posset; præterea, si voti compos fieret, se statim huius sæculi vanitatibus omninò renunciaturam, & in habitu tertiæ Regulæ eiusdem Beati Deo perpetuò famulaturam, deuotè vouit, ac promisit; quo voto emisso, statim eius filius, quasi à morte resurgens, circumstantes aspicere, seq; meliùs habere incœpit, nec multis postea diebus, pristinæ fuit saluti restitutus, & per triginta ferè annos idem superuixit.*

Oculi albuginem abstulit.

§. 25. *Cum in dicto Oppido Paterni idem beatus vir moram traheret, quidam oculi albuginem patiens, ad eũ accessit, humiliterq; rogauit, vt sibi opem afferret, cuius precibus motus vir beatus, bombycem sacro latice aspersam super virginem calcem, quæ fortè pro Ecclesia fabrica ibi aderat, conuoluit, & ea oculum macula huiusmodi infectum abstersit, signoq; Crucis desuper facto, ab omni albugine, & macula statim liberauit.*

Mortuum in sepulcrum mittendũ incolumẽ reddidit.

§. 26. *Cum quidam dicti Oppidi venatores hyemis tempore, in montibus niuibus repletis, hominem nullum viuentis signum præseferentem inueniſsent illum sepeliendum ad locum detulerunt, vbi tunc beatus vir morabatur, qui in illum respiciens, per charitatem, ait, viuit homo iste, & ad eum conuersus, surge, inquit, & ambula, ad cuius verba homo in sepulcrum mittendus illicò surrexit, ac pedetentim ambulare cœpit, moxq; hospitij domum ingressus, ac cibo, & potu refectus, pristinæq; valetudini*

tudini restitutus, ad propria saluus, & incolumis remeauit.

In fornacem ignis intrauit, & exinde incolumis exiuit.

§. 27. *Praterea in dicto Oppido Paulæ, dum sui Ordinis domus ædificaretur, & calx in fornace coqueretur, accidit, quòd, vel propter nimium ignem, vel aliam causam, fornax ipsa ruinam minaretur, tunc illius magistri, nullum penitus remedium adhibere scientes, ad beatum virum pro auxilio recurrerunt, eique periculum exposuerunt, qui illis, per charitatem, inquit, ad collationem, seu prandium eatis, mihiq; curam fornacis relinquatis, quibus discedentibus, ipse statim, signo Crucis facto, intrepidè dictam fornacem ardentem intrauit, ac illam solus reparauit, idemq; absq; læsione aliqua incolumis exiuit.*

Iulium ab euidēti mortis periculo liberauit.

§. 28. *Iulius Bartuchius etiam de Paula, iuuenum multitudine adiutus, post beati viri obitum, è Consentia Castro Paulam versùs eximiæ magnitudinis bombardam transportari curans, additis etiam ad laborem viginti bouum iugis, apud quemdam declinem locum, non longè à Paula distantem, Lamachia nuncupatum, funem maximum cuiusdam nauis onerariæ, quo bombarda ipsa alligata erat, cuidam arbori, vt paulatim laberetur, inuoluit, quam cum nec Iulius ipse, neq; tot socij propter impetum velocem, qui ex magnæ molis lapsu ferebatur, retinere valerent, vbi dum idem Iulius, vltra quam eius vires ferebant, nititur, iuxta arborem, cui circumligatus erat funis, prostratus cecidit, pedesq; suos intra eiusdem funis orbes inuoluit; vnde cum nullo pacto, nisi munere diuino, quin eius crura frangerentur, euadere posset, arborem amplectens, summa cum deuotione clamauit, ò B. Francisce de Paula, opem fer mihi misero, his dictis, mirabile dictu, currus, cui bombarda ipsa imposita erat, in loco præcipiti statim restitit, apparuitque eidem Iulio quidam frater Ordinis Beati Francisci de Paula, qui tunc funem ipsum manibus retinuit. Idem verò Iulius tanto periculo ereptus, omnesq; qui illuc, quasi ad spectaculum, conuenerant, miraculum exclamantes omnipotenti Deo, Beatoq; Francisco de Paula immensas illicò gratias egerunt, ipseq; Iulius ante alios omnes nudis pedidus ad eiusdem beati viri Monasterium profectus, imaginem suam ceream, fune pedibus implicito, pro deuotione in tanti miraculi memoriam obtulit.*

§. 29. *Cum à quodam F. Antonio Ordinis Minorum professore, viro doctissimo, integerrimaq; vita, idem beatus vir, etiam in publicis prædicationibus, carperetur, quòd videlicet tam impudens esset, vt simplex laicus, & literarum penitus ignarus, quibusdam herbis ægrotis salutem promitteret; accidit, vt idem F. Antonius ab alijs dicti Ordinis Minorum fratribus ad eumdem beatum virum missus fuerit, quatenus eum de præmissis redargueret, qui cum ad eum venisset, & magnis illum contumelijs affecisset, increpassetq; eius ignauiam, & crassitudinem, vir Dei constantissimus, patientissimusq; tot conuicijs, & iniurijs nullatenus fractus, ac nec commotus quidem fuit, sed foco appropinquans, ardentes titiones nudis manibus accepit, eosq; strictè compressit, ac manifestè ostendit, in Dei virtute omnia fieri posse. At ille prudentissimè prospiciens hominis simplicitatem, & fidem, omniaq; ab eo diuina gratia, & ardentissimo fidei spiritu fieri, eius pedibus aduolutus, illos artè complectens, osculariq; satagens, veniam ab ipso humillimè postulauit, neque inde surrexit, donec ab eodem B. P. benediceretur; quod factum est, vt qui antea in illum publicè maledicta plurima congesserat, proprium confessus errorem, beati viri sanctitatem dignis, verisque postea laudibus meritò efferret.*

Ardentes titiones manibus proprijs ad proximi salutē accepit.

§. 30. *Quæ omnia cum mirabilem quamdam, & rarè auditam viri sanctitatem arguerent, eorumq; celebris fama iam ad claræ mem. Ludouicum XI. huius nominis, Francorum Regem Christianissimum perlata esset, Rex viri beati sanctitate motus, ac ipsum coram videre cupiens, à piæ mem. Sixto Papa IV. etiam prædecessore nostro impetrauit, vt eidem beato viro in virtute sanctæ obedientiæ mandaret, vt ex Calabria in Franciam se conferret, dictumque Ludouicum Regem visitaret, quibus iussis Dei famulus obediens, in Franciam iuit, vbi eum præfatus Rex singulari deuotione suscipiens, seq; ab eo benedici postulans, illi tamquam viro Dei magnum honorem, & reuerentiam exhibuit;*

Iussu Sixti IV. ad Regē Frāciæ accessit, qui benigne eū recepit, & ei Ecclesiam ædificauit.

buit: Cognita deinde viri sanctitate, ei, eiusq; fratribus sedem propè Ciuitatem Thuronensem, & regium Palatium assignauit, amplamque, & magnificam domum cum Ecclesia, quæ in hanc vsq; diem extat, pro ipsius Beati Francisci de Paula, suorumque fratrum vsu, & habitatione construi fecit.

Regulas tres B. Frãciscus instituit.

§. 31. *Tanta insuper continentiæ fuit idem beatus vir, vt non carne, sed solo spiritu compactus esse videretur; priùs enim, quàm ab hac luce discederet, ad omnipotentis Dei laudem, & gloriam, suæq; Religionis propagationem, diuina, vt piè creditur, inspiratione instructus, tres Regulas, fratrum scilicet, ac sororum, & vtriusq; sexus fidelium tertiariorum nuncupatorum instituit, & vt humilitatis amator erat, illamq; à suis etiam coli desiderabat, fratres sui Ordinis Minimos, & sorores Minimas vocari debere, ordinauit, iniunxitq; illis, vt decem mandata diuina, & Ecclesiæ præcepta salutaria vigilanter obseruantes, Romano Pontifici pro tempore existenti fideliter obedirent, ac sub obedientiæ, castitatis, & paupertatis, quadragesimalisq; vitæ sacris votis, perseueranter viuere profiterentur, nonnullis ad Regularum fratrum, ac sororum huiusmodi, tam circa personarum ipsarum directionem, & informationem, quàm diuini cultus augmentum, debitam obseruationem, & institutionem, opportunis adiectis capitulis.*

Romani Pōtifices plurima illi priuilegia concesserũt.

§. 32. *Ipsas verò fratrum, ac sororum cum decem, dictorum autem vtriusque sexus tertiariorum Regulas cum septem capitulis, per eum piè institutas, reuerendiss. mem. Iulius Papa II. similiter prædecessor noster, eodem beato viro tunc in humanis agente, matura præhabita deliberatione, tamquam Religioni consonas, postquam idem Sixtus prædecessor, ac sanctæ commem. Innocent. VIII. & Alexand. VI. Roman. Pontifices etiam prædecessores nostri, eidem beato viro, eiusq; Ordini, ac eius personis, & domibus quamplura priuilegia concesserant, per suas primò, & deinde nos per alias nostras literas approbauimus, & confirmauimus, diuersisque priuilegijs, gratijs, & indultis Ordinem ipsum multipliciter communiuimus, prout in ipsorum prædecessorum, & nostris inde confectis literis pleniùs continetur.*

Is, præuiso suæ mortis die, sacris susceptis, obdormiuit in Domino in die Veneris sancti.

§. 33. *Cumque vitæ suæ finem iam proximum diuina inspiratione prospiceret, idem beatus vir pridie quam decederet, qui fuit dies Cœnæ Domini, pluribus è fratribus suis, qui ex varijs Prouincijs, & Regnis tunc ad eum venerant, astantibus, in missa conuentuali, post pœnitentiæ sacramentum deuotè susceptum, cum profundissima humilitate, vberrimaq; lacrymarum effusione, pectus suum percutiendo, sacrosanctum Eucharistiæ viaticum è manibus vnius ex sui Ordin. presbyteris magna cum deuotione suscepit; postea Domino nostro Iesu Christo, Beatæq; Mariæ Virgini, & Sanctis omnibus deuotè peractis gratiarum actionibus, missaq; huiusmodi celebrata, ad cellam suam proprijs pedibus, licèt præ senectute debilis, & infirmus, baculo, quem more solito gestabat, innixus redijt. Postero autem die, cum idem Beatus, fidelisque Dei seruus tempus instare videret, quo sibi ex hac lachrymarum valle migrandum erat, dictos fratres suos ad se conuocari iussit, eosq; ad fraternam pacem, mutuamq; charitatem dulcissimis verbis, ac salutaribus monitis charitatiuè exhortatus est, illisq; benedictione more solito impertita, cum iam nonagesimum primum, vel circa, annum feliciter impleuisset, anno à partu virgineo 1507. Aprilis verò die secunda, quæ tunc fuit Parasceues, Veneris sancta nuncupata, circa horam, qua pro nobis Christus passus est, signo sanctæ Crucis deuotè signatus, omnibusq; sacramentis ecclesiasticis debitè communitus, perlecta coram eo Dominica Passione, iunctis deuotè manibus, erectisq; in cœlum oculis, sanctæ Crucis triumphum piè amplectens, reuerenterq; osculans, ac sæpius In manus tuas Domine commendo spiritum meum, aliasq; pias orationes deuotissimè repetens, dimissa huius carnis sarcina, quasi viuens, absq; aliquo doloris, aut mortis notabili signo migrauit ad Christum.*

Miracula post eius obitum Deus edidit.

§. 34. *Cumque tunc per vndecim dies eiusdem Beati corpus insepultum remanserit, illucq; maxima virorum, & mulierum, ac religiosarum personarum multitudo accesserit, vt sanctum virum, quem viuentem summa fuerant veneratione prosequuti, etiam*

etiam defunctum viderent, & illius apud Deum suffragia mererentur; mirum omnibus fuit, quòd eius caro per tot dies incorrupta permanserit, nec vllum prorsus fœtorem emiserit, quin potius odor quidem suauiter fragrans ab ea manauerit. Post ipsius etiam obitum, multis eius suffragia deuotè implorantibus omnipotens Deus quamplures gratias elargiri, magnaq; miracula palam operari dignatus est.

Rex Franciæ, ac alij institerunt pro Canonizatione.

§. 35. *Propter quæ charissimus in Christo filius noster Franciscus, huius nominis primus Francorum Rex Christianissimus, charissimaq; in Christo filia Claudia Regina eius consors, quæ, aliàs coram dicti Ordinis tunc Generali, ac alijs nobilibus personis emisso voto, quòd si gratiam pro masculo assequeretur, in B. P. honorem, Francisci nomen ei imponeret, fulgentissimum puerum in lucem edidit, illiq; iuxta dictum eius votum Francisci nomen imponi fecit; necnon dilecta etiam in Christo filia nobilis mulier Aloysia de Sabaudia Andegauensis, & Angolismensis Ducissa, Cenomanensisq; Comitissa, eiusdem Francisci Regis genitrix, nobis per venerabil. fratrem nostrum Dionysium Episcopum Maclouiensem generalem, ac dilectos filios Iacobum Lucam Decanum Ecclesiæ Aurelianensis, & nobilem virum Antonium Raphi, aliàs de Potom Dominum temporalem loci de Podio calcario Agennensis Diœcesis, pro nonnullis particularibus ipsius Christianissimi Regis negotijs Nuntios, & Oratores ad nos destinatos, humiliter supplicari fecerunt, vt, præmissis diligenter inquisitis, & exploratis, ad eiusdem B. viri Canonizationem procedere dignaremur.*

Hic ergo Pontifex annuens Canonizationi petitæ, examen & processũ fieri mandauit.

§. 36. *Quorum quidem precibus licèt libenter annuere vellemus, summoperèque gauderemus, huiusmodi Canonizationem nostris temporibus diuino quodam mysterio contigisse, ac nobis æquum videretur; vt idem B. Franciscus de Paula, quem iam Deus in cœlesti gloria Sanctorum Choro dignum fecisse, pluribus, ac manifestis indicijs, & miraculis ostenderat, in terris etiam sibi debito Sanctorum honore non defraudaretur: Ac super eo maximè nobis instaret venerabil. frater noster Bernardinus Episcopus Sabinensis, Cardin. S. Crucis nuncupatus, in dicti Ordinis Protectorem ab eodem Beato viro nondum tunc ab humanis egresso assumptus, cumulatissimæque preces nobis, ac venerabil. fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, per dicti Ordinis tunc Zelosum totius Minimorum Ordin. nomine, super hoc sæpius porrectæ fuissent, non statim rem tanti ponderis, ac momenti faciendam, sed iuxta veterem, ac laudabilem consuetudinem, cunctanter, maturèque considerandam duximus. Post complures igitur commissiones, aulæ Palatij nostri Aduocato Consistoriali, & Auditoribus causarum eiusdem Palatij super hoc debitè factas; tandem tribus etiam S. R. E. Cardinal. ex tribus illorum Ordinibus, videlicèt venerab. fratri Nicolao Episc. Albanensi de Flisco, & dilectis filijs nostris Dominico tit. Sancti Bartholomæi in Insula Presbytero de Iacobatijs, ac Ioanni SS. Cosmæ, & Damiani, nostro (secundùm carnem nepoti) Diacono de Saluiatis, respectiuè nuncupatis Cardinalibus, de fratrum nostrorum consilio, & assensu commisimus, vt ipsi, visis, & examinatis processibus editis super eiusdem Beati viri vita, moribus, fama, & miraculis, ante, & post ipsius obitum eius intercessionibus à Deo factis, alijsq; cunctis ad Sanctorum Canonizationem huiusmodi necessarijs, se super omnibus, ac singulis diligenter informarent, & per eos comperta in nostro secreto Consistorio, vt moris est, fideliter referrent. Cumq ipsi Cardinales, visis, ac diligenter examinatis diuersis processibus in partibus Calabriæ, & Franciæ, de Sedis Apostolicæ commissione habitis, & ad Curiam nostram transmissis, testiumque fide dignorum depositionibus pro tantæ rei dignitate debitè ponderatis, de supradictis miraculis, ac vitæ sanctimonia, & alijs à iure requisitis, fidelem nobis relationem, in pluribus etiam secretis Consistorijs, iam fecissent, nosq; ipsorum, & omnium aliorum Cardinalium vota pro facienda dicta Canonizatione, conuenientia, & conformia inuenissemus.*

§. 37. *Et pro vlteriori executione dilectus filius Angelus de Cesis, vtriusque iuris Doctor, & dictæ aulæ nostræ Consistorialis Aduocatus, in publico Consistorio omni de ipsius Beati viri vita, moribus, fama, & miraculis, copiosè recensuisset, nobisq; humi-* — Eiusq; relatio facta fuit in publico Consistorio.

humiliter supplicasset, vt ad eiusdem Beati canonizationem, matura deliberatione prahabita, procedere dignaremur. Nos de relatis coram nobis in primis humiliter Deo gratias agentes, rogauimus omnes in eodem publico consistorio tunc astantes, vt suis orationibus, & ieiunijs Ecclesiam Dei iuuarent, vt, ne eam Altissimus modo aliquo in huiusmodi canonizationis officio errare permitteret, instanter orarent.

Papa preces ad Deum emitti præcipit, & deinde vota pro canonizatione recipit.

§. 38. Demum post aliquot dies, conuocatis de nouo in aula nostra consistoriali, in Palatio Apostolico, vniuersis, & singulis, qui tunc aderant in nostra Romana Curia, Ecclesiarum Prælatis, Patriarchis videlicet, Archiepiscopis, ac Episcopis, in præsentia eorumdem fratrum nostrorum præfatæ S. R. E. Cardinalium, eosdem processus super ipsius Beati vita, moribus, fama, & miraculis editos, per eumdem Angelum breuiter, summariéque repeti fecimus: Quæ cum ex serie per Cardinales, ac alios, quibus id munus per nos iniunctum fuerat, enarrata, & exposita fuissent, omnesque astantes Prælati, quid sibi super huiusmodi negotio videretur, interrogati, vnanimi consensu, nullo penitus discrepante, respondissent, sibi videri, quòd idem beatus vir inter Sanctos meritò adscriberetur, & connumeraretur.

Et modò B. Franciscum Sanctorum catalogo adscribit.

§. 39. Nos iterum humiles omnipotenti Deo gratias agentes, quòd ad beatum seruum suum debitis honoribus prosequendum, corda nostra illuminare dignatus esset; ipsius canonizationis diem Dominicam in Albis nuncupatam, qua in Ecclesia cantatur, Quasi modò geniti infantes, quæ tunc occurrebat. 1. die Maij, anno Domini 1519. in qua etiam tunc BB. Apost. Philippi, & Iacobi festum contingebat, deputauimus, ac in Basilica Principis Apostolorum de Vrbe amplum suggestum ligneum de more parari, & exornari iussimus. Super quo quidem hodie, astante populo, ac vniuerso Clero, de vita, miraculis, & fama eiusdem B. Francisci de Paula, humili, deuotioneque pleno sermone per nos, vt moris est, habito, deindeque litania, & hymno Veni creator Spiritus, per omnia deuotè decantatis: Nec non à Procuratoribus causæ ipsius canonizationis, & à Christianissimi Francorum Regis Oratoribus huiusmodi, eiusdemque Ordinis Minimorum tunc vicegenerali Correctore, à nobis magna cum instantia petito, pronunciari, adscribi inter Sanctos eumdem B. Franciscum de Paula. Cum iam omnia consummata essent, omnesque consuetas Ecclesiæ cæremonias super ea re ritè seruauissemus, Deum præ oculis habentes, ad canonizationem eiusdem Beati sub his verbis procedendum duximus, & processimus. Ad honorem omnipotentis Dei, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ad exaltationem fidei catholicæ, christianaque Religionis augmentum, ac Ordinis Minim. consolationem, & incrementum, auctoritate D. N. Iesu Christi, beatorumque Petri, & Pauli Apostolorum eius, & nostra, de fratrum nostrorum speciali consilio, & assensu, decernimus, & definimus, bonæ mem. Franciscum de Paula, eiusdem Ord. Minim. Institutorem, in cælesti Hierusalem inter Beatorum choros iam receptum, æternaque gloria condonatum fuisse, ac SS. Confessorum catalogo adscribendum fore, ipsumque huiusmodi catalago in præsentiarum adscribimus, & eum tamquam Sanctum publicè, priuatimque colendam esse declaramus, atque mandamus.

§. 40. Statuentes, eius festum die 2. mensis Aprilis ab vniuersali Ecclesia annuatim celebrandum fore, & ab eo suffragia à Christi fidelibus implorari, & expectari posse, omnesque ac singulos honores illi meritò præstandos, & exhibendos esse, qui cæteris etiam SS. Confessoribus in huiusmodi catalago descriptis, conuenire noscuntur.

Festumq; die 2. Aprilis celebrari iubet.

§. 41. Quibus debitè peractis, inchoatoque per nos, ac decantato, & ad finem vsq; à Cantoribus prosequuto hymno Te Deum laudamus, in illius etiam fine, Cardinali Diacono in canto dicente, Ora pro nobis B. Francisce de Paula, à choroque responso, Vt digni efficiamur promissionibus Christi, nos illicò propriam orationem de eodem Sancto alta voce decantauimus, dicentes.

Orationes proprias de Sancto decreuit.

§. 42. Seruitutis nostræ tibi, Domine, iura soluentes, quæsumus, vt, B. Francisci de Paula Confessoris tui patrocinio suffragante, in nobis tua dona multiplices, & ab omnibus tuearis aduersis. Per Christum Dominum

Oratio prima.

num nostrum; Deinde verò à dicto choro responso Amen, solemnem illic missam nos ipsi celebrauimus de dicta tunc currente Dominica in Albis, collectas singulas sub vna conclusione terminantes, additis etiam prædicta, cæterisq; spectantibus eiusdem S Francisci de Paula collectis immediatè sequentibus, pro secreta videlicèt.

Secreta. *§. 43. Hostias, Domine, tuorum suscipe populorum, quas tibi in B Francisci de Paula festiuitate dicamus, vt nobis conferant tuæ propitiationis auxilium; cum sua conclusione, videlicèt Per Dominum &c. Deinde verò post communionem subiunximus dicentes.*

Post communionē *§ 44. Cælesti, Domine, sacramento cōsolati, te supplices deprecamur, vt, intercedēte B Francisco de Paula, ab omni nos mentis & corporis labe custodias, & per ipsum tuæ sentiamus indulgentiæ largitatem; cum simili conclusione. Et ita missam ipsam ad finem vsque cum solitis cæremonijs, iuxta ordinarium Apostolicum, illic debitè terminauimus, indulgentiamque plenariam omnibus officio huiusmodi tunc assistentibus deuotè concessimus, ac etiam in loco sepulturæ eiusdem S. Francisci de Paula, in depositionis suæ die, videlicèt 2. Aprilis huiusmodi perpetuò duraturam, quadraginta annorum, totidemq; quadragenarum indulgentiam annuatim condonauimus, ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, qui in Sanctis suis mirabilis, & gloriosus viuit, & regnat benedictus in sæcula sæculorum.*

§. 45. Cæterùm quia difficile foret præsētes originales literas ad omnium notitiam deferri, volumus, & decernimus, quòd earumdem transumptis, manu Notarij publici subscriptis, sub sigillo venerab. fratris nostri Paridis moderni, & pro tempore existentis Episcopi Pisaurensis, ac cæremoniarum Magistri, vel alicuius alterius Prælati ecclesiastici, fides adhibeatur indubia in omnibus, ac per omnia, & illis vbiq; stetur, ac si originales literæ huiusmodi essent exhibitæ, vel ostensæ. Transumptis idem adhiberi iubet.

§. 46. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum processus, voluntatis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius se noueris incursurum. Datum Romæ, apud S. Petrum anno Incarn. Dom. 1519. 1. Maij Pontif. nostri anno 7. Apponit pœnas.

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 Noto 1. quòd canonizatio propriè dicta est publicum Ecclesiæ testimonium de vera sanctitate, & gloria alicuius hominis iam defuncti, & simul est iudicium, ac sententia, qua ei decernuntur honores illi, qui debentur cum Deo feliciter regnantibus. Ita Bellar. tom. 2. controu. 4. de Eccl. triumph. l. 1. cap 7. & D Tho. quodl. 9 art. 6. dicit, quod canonizatio Sanctorum, & honor quem Sanctis exhibemus, est quædam professio fidei. Differt autem canonizatio à beatificatione in quatuor, nimirum tamquam prius, & posterius; tamquam particulare, & generale; tamquam totum, & pars; & tamquam solemne, & minùs solemne. Beatificatio enim propriè dicta est antecedens ad canonizationem, & exhibitio particularis, non omnium honorum debitorum Sanctis, sed aliquorum, & non omni loco, sed alicubi tantùm, & multò minorem solemnitatem requirit, quàm canonizatio; In reliquis quando aliquis declaratur Beatus à Papa, iam etiam Sanctus est, sicut etiam omnis, qui decedit in gratia, apud Deum Sanctus est: Vndè Sanctus, & Beatus sæpius in scriptura confunduntur, vt patet in confessione, quæ fit quotidiè à Sacerdotibus, vbi dicitur, Confiteor Deo omnipotenti, B. Mariæ semper Virgini, B. Michaeli Archangelo, B. Ioanni Baptistæ, SS. Apostolis Petro & Paulo, &c. *Bellarm. D. Thom.*

2 Noto 2. quòd honores, qui debentur Sanctis canonizatis ab Ecclesia, sunt septem, vt Bellarm. loc. cit. 1. est, quòd qui canonizantur, inscribuntur in catalogo Sanctorum, idest statuitur ac iubetur, vt ab omnibus publicè habeantur, & dicantur Sancti. 2. Inuocantur in publicis Ecclesiæ precibus. 3. Templa, & aræ in eorum memoriam dicantur Deo. 4. Sacrificia, tam Eucharistiæ, quam laudum & precum, quod vulgo officium, siue horæ canonicæ nuncupantur, in honorem eorum Deo publicè offeruntur. 5. Dies festi in eorum memoriam celebrantur. 6. Pinguntur eorum imagines, addito certo quodam lumine; in signum gloriæ, quam habent in cælis. 7. Eorum reliquiæ speciosis thecis includuntur, & publicè honorantur.

3 An autem per canonizationem acquiratur Sanctis maior gloria. Dico, acquiri maiorem, non essentialem, qua incapaces sunt ratione status, sed multam accidentalem.

4 Si quæras, cuius est Sanctos canonizare. R. canonizare Sanctos vniuersaliter, ita vt in tota Ecclesia habeantur pro Sanctis, ad solum summum Pontificem pertinet. Habetur in cap. Audiuimus, & in cap. Cum ex eo, de reliq. & ven. Sanct. vbi Innoc. Io. Andr. Panor. & cæteri Canonistæ. Canonizare autem particulariter Sanctos, ita vt solùm in vna Prouincia, aut Diœcesi habeantur pro Sanctis, olim poterat quilibet Episcopus, vt docet Tho. Valdens. lib. de sacram. tit. 1. c. 122. num. 2. Sed hodie hæc facultas est Episcopis ablata vt patet ex dictis cap. de reliq. & ven. Sanct. Ita Bellar. tom. 2. controu. 4. de Eccl. triumph. lib. 1. cap 8. *Tho. Vald.* *Bellarm.*

5 Si quæras vlteriùs, quæ debeant concurrere, ad

hoc

humiliter supplicasset, vt ad eiusdem Beati canonizationem, matura deliberatione prahabita, procedere dignaremur. Nos de relatis coram nobis in primis humiliter Deo gratias agentes, rogauimus omnes in eodem publico consistorio tunc astantes, vt suis orationibus, & ieiuniijs Ecclesiam Dei iuuarent, vt, ne eam Altissimus modo aliquo in huiusmodi canonizationis officio errare permitteret, instanter orarent.

Papa preces ad Deum emitti præcipit. & deinde vota pro canonizatione recipit.

§. 38. *Demum post aliquot dies, conuocatis de nouo in aula nostra consistoriali, in Palatio Apostolico, vniuersis, & singulis, qui tunc aderant in nostra Romana Curia, Ecclesiarum Prælatis, Patriarchis videlicet, Archiepiscopis, ac Episcopis, in præsentia eorumdem fratrum nostrorum præfatæ S. R. E. Cardinalium, eosdem processus super ipsius Beati vita, moribus, fama, & miraculis editos, per eumdem Angelum breuiter, summariéque repeti fecimus: Quæ cum ex serie per Cardinales, ac alios, quibus id munus per nos iniunctum fuerat, enarrata, & exposita fuissent, omnesque astantes Prælati, quid sibi super huiusmodi negotio videretur, interrogati, vnanimi consensu, nullo penitus discrepante, respondissent, sibi videri, quòd idem beatus vir inter Sanctos meritò adscriberetur, & connumeraretur.*

Et modò B. Franciscum Sanctorum catalogo adscribit.

§. 39. *Nos iterum humiles omnipotenti Deo gratias agentes, quòd ad beatum seruum suum debitis honoribus prosequendum, corda nostra illuminare dignatus esset; ipsius canonizationis diem Dominicam in Albis nuncupatam, qua in Ecclesia cantatur, Quasi modò geniti infantes, quæ tunc occurrebat. 1. die Maij, anno Domini 1519. in qua etiam tunc BB. Apost. Philippi, & Iacobi festum contingebat, deputauimus, ac in Basilica Principis Apostolorum de Vrbe amplum suggestum ligneum de more parari, & exornari iussimus. Super quo quidem hodie, astante populo, ac vniuerso Clero, de vita, miraculis, & fama eiusdem B. Francisci de Paula, humili, deuotioneque pleno sermone per nos, vt moris est, habito, deindeque litania, & hymno Veni creator Spiritus, per omnia deuotè decantatis: Nec non à Procuratoribus causæ ipsius canonizationis, & à Christianissimi Francorum Regis Oratoribus huiusmodi, eiusdemque Ordinis Minimorum tunc vicegenerali Correctore, à nobis magna cum instantia petito, pronunciari, adscribi inter Sanctos eumdem B. Franciscum de Paula. Cum iam omnia consummata essent, omnesque consuetas Ecclesiæ cæremonias super ea re ritè seruauissemus, Deum præ oculis habentes, ad canonizationem eiusdem Beati sub his verbis procedendum duximus, & processimus. Ad honorem omnipotentis Dei, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ad exaltationem fidei catholicæ, christianaque Religionis augmentum, ac Ordinis Minim. consolationem, & incrementum, auctoritate D. N. Iesu Christi, beatorumque Petri, & Pauli Apostolorum eius, & nostra, de fratrum nostrorum speciali consilio, & assensu, decernimus, & definimus, bonæ mem. Franciscum de Paula, eiusdem Ord. Minim. Institutorem, in cælesti Hierusalem inter Beatorum choros iam receptum, æternaque gloria condonatum fuisse, ac SS. Confessorum catalogo adscribendum fore, ipsumque huiusmodi catalago in præsentiarum adscribimus, & eum tamquam Sanctum publicè, priuatimque colendam esse declaramus, atque mandamus.*

Festumq; die 2. Aprilis celebrari iubet.

§. 40. *Statuentes, eius festum die 2. mensis Aprilis ab vniuersali Ecclesia annuatim celebrandum fore, & ab eo suffragia à Christi fidelibus implorari, & expectari posse, omnesque ac singulos honores illi meritò præstandos, & exhibendos esse, qui cæteris etiam SS. Confessoribus in huiusmodi catalago descriptis, conuenire noscuntur.*

Orationes proprias de Sancto decreuit.

§. 41. *Quibus debitè peractis, inchoatoque per nos, ac decantato, & ad finem vsq; à Cantoribus prosequuto hymno Te Deum laudamus, in illius etiam fine, Cardinali Diacono in canto dicente, Ora pro nobis B. Francisce de Paula, à choroque responso, Vt digni efficiamur promissionibus Christi, nos illicò propriam orationem de eodem Sancto alta voce decantauimus, dicentes.*

Oratio prima.

§. 42. *Seruitutis nostræ tibi, Domine, iura soluentes, quæsumus, vt, B. Francisci de Paula Confessoris tui patrocinio suffragante, in nobis tua dona multiplices, & ab omnibus tuearis aduersis. Per Christum Dominum*

num nostrum; Deinde verò à dicto choro responso Amen, solemnem illic missam nos ipsi celebrauimus de dicta tunc currente Dominica in Albis, collectas singulas sub vna conclusione terminantes, additis etiam prædicta, cæterisq; spectantibus eiusdem S. Francisci de Paula collectis immediatè sequentibus, pro secreta videlicèt.

Secreta. §. 43. *Hostias, Domine, tuorum suscipe populorum, quas tibi in B. Francisci de Paula festiuitate dicamus, vt nobis conferant tuæ propitiationis auxilium; cum sua conclusione, videlicèt Per Dominum &c. Deinde verò post communionem subiunximus dicentes.*

Post communionē. § 44. *Cælesti, Domine, sacramento cōsolati, te supplices deprecamur, vt, intercedēte B. Francisco de Paula, ab omni nos mentis, & corporis labe custodias, & per ipsum tuæ sentiamus indulgentiæ largitatem; cum simili conclusione. Et ita missam ipsam ad finem vsque cum solitis cæremonijs, iuxta ordinarium Apostolicum, illic debitè terminauimus, indulgentiamque plenariam omnibus officio huiusmodi tunc assistentibus deuotè concessimus, ac etiam in loco sepulturæ eiusdem S. Francisci de Paula, in depositionis suæ die, videlicèt 2. Aprilis huiusmodi perpetuò duraturam, quadraginta annorum, totidemq; quadragenarum indulgentiam annuatim condonauimus, ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, qui in Sanctis suis mirabilis, & gloriosus viuit, & regnat benedictus in sæcula sæculorum.*

§. 45. *Cæterùm quia difficile foret præsētes originales literas ad omnium notitiam deferri, volumus, & decernimus, quòd earumdem transumptis, manu Notarij publici subscriptis, sub sigillo venerab. fratris nostri Paridis moderni, & pro tempore existentis Episcopi Pisaurensis, ac cæremoniarum Magistri, vel alicuius alterius Prælati ecclesiastici, fides adhibeatur indubia in omnibus, ac per omnia, & illis vbiq; stetur, ac si originales literæ huiusmodi essent exhibitæ, vel ostensæ.* Transumptis idem adhiberi iubet.

§. 46. *Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum processus, voluntatis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ, apud S. Petrum anno Incarn. Dom. 1519. 1. Maij Pontif. nostri anno 7.* Appositio pœnas.

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 Noto 1. quòd canonizatio propriè dicta est publicum Ecclesiæ testimonium de vera sanctitate, & gloria alicuius hominis iam defuncti, & simul est iudicium, ac sententia, qua ei decernuntur honores illi, qui debentur cum Deo feliciter regnantibus. Ita Bellar. tom. 2. controu. 4. de Eccl. triumph. l. 1. cap 7. & D. Tho. quodl. 9. art. 6. dicit, quod canonizatio Sanctorum, & honor quem Sanctis exhibemus, est quædam professio fidei. Differt autem canonizatio à beatificatione in quatuor, nimirum tamquam prius, & posterius; tamquam particulare, & generale; tamquam totum, & pars; & tamquam solemne, & minùs solemne. Beatificatio enim propriè dicta est antecedens ad canonizationem, & exhibitio particularis, non omnium honorum debitorum Sanctis, sed aliquorum, & non omni loco, sed alicubi tantùm, & multò minorem solemnitatem requirit, quàm canonizatio; In reliquis quando aliquis declaratur Beatus à Papa, iam etiam Sanctus est, sicut etiam omnis, qui decedit in gratia, apud Deum Sanctus est: Vndè Sanctus, & Beatus sæpius in scriptura confunduntur, vt patet in confessione, quæ fit quotidiè à Sacerdotibus, vbi dicitur, Confiteor Deo omnipotenti, B. Mariæ semper Virgini, B. Michaeli Archangelo, B. Ioanni Baptistæ, SS. Apostolis Petro & Paulo, &c. Bellarm. D. Thom.

2 Noto 2. quòd honores, qui debentur Sanctis canonizatis ab Ecclesia, sunt septem, vt Bellarm. loc. cit. 1. est, quòd qui canonizantur, inscribuntur in catalogo Sanctorum, idest statuitur ac iubetur, vt ab omnibus publicè habeantur, & dicantur Sancti. 2. Inuocantur in publicis Ecclesiæ precibus. 3. Templa, & aræ in eorum memoriam dicantur Deo. 4. Sacrificia, tam Eucharistiæ, quam laudum & precum, quod vulgo officium, siue horæ canonicæ nuncupantur, in honorem eorum Deo publicè offeruntur. 5. Dies festi in eorum memoriam celebrantur. 6. Pinguntur eorum imagines, addito certo quodam lumine; in signum gloriæ, quam habent in cælis. 7. Eorum reliquiæ speciosis thecis includuntur, & publicè honorantur.

3 An autem per canonizationem acquiratur Sanctis maior gloria. Dico, acquiri maiorem, non essentialem, qua incapaces sunt ratione status, sed multam accidentalem.

4 Si quæras, cuius est Sanctos canonizare. R. canonizare Sanctos vniuersaliter, ita vt in tota Ecclesia habeantur pro Sanctis, ad solum summum Pontificem pertinet. Habetur in cap. Audiuimus, & in cap. Cum ex eo, de reliq. & ven. Sanct. vbi Innoc. Io. Andr. Panor. & cæteri Canonistæ. Canonizare autem particulariter Sanctos, ita vt solùm in vna Prouincia, aut Diœcesi habeantur pro Sanctis, olim poterat quilibet Episcopus, vt docet Tho. Valdens. lib. de sacram. tit. 1. c. 122. num. 2. Sed hodiè hæc facultas est Episcopis ablata vt patet ex dictis cap. de reliq. & ven. Sanct. Ita Bellar. tom. 2. controu. 4. de Eccl. triumph. lib. 1. cap 8. Tho. Vald. Bellarm.

5 Si quæras vlteriùs, quæ debeant concurrere, ad hoc

hoc vt aliquis in Sanctorum numerum per canonizationem adscribatur.

℞. Id expressisse summum Pontificem Gregorium IX. in canonizatione S. Antonij de Padua, in sua constit. quæ incipit, Cum dicat Dominus, & refert Cherub.tom. 1. bull. in const.eius 4. in cuius §. 3. ait *Nos attendentes, quòd licèt ad hoc vt aliquis Sanctus sit apud Dominum in Ecclesia triumphante, sola sufficit finalis perseuerantia iuxta illud, Esto fidelis vsq; ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ. Ad hoc tamen vt Sanctus habeatur apud homines in Ecclesia militante, duo sunt necessaria: Virtus morum, & veritas signorum; merita videlicèt, & miracula, vt hæc, & illa sibi adinuicem contestentur, cum nec merita sine miraculis, nec miracula sine meritis plenè sufficiant ad perhibendum inter homines testimonium sanctitatis: Sed cum merita sana præcedunt, & clara succedunt miracula, tunc certum præbent indicium sanctitatis, vt nos ad ipsius venerationem inducant, quem Deus ex meritis præcedentibus, & signis subsequentibus exhibet venerandum; quæ duo ex verbis Euangelistæ pleniùs colliguntur illi autem profecti prædicauerunt vbique Domino cooperante, & sermonem confirmante sequentibus signis. Hæc dictus Greg.* Cherub.

6 Noto 3. quòd merita Sancti canonizandi probantur 1. laboribus multis, castis moribus, strenuis actibus, & præconiis bonæ famæ, vt definitur in c. Miramur, dist. 61. ibi *Pro laboribus multis*, &c. deinde simplicitate, & humilitate; Iacobi enim 4. dicitur *Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam*. Tertiò pluribus persecutionibus, cap. Omnis, qui, 7. q. 1. Et cap. Quærendum, de pœnit. d. 2. dicitur, quòd *sanctitas manet in Sanctis, quamdiu mortale corpus gestant, vt bonis insistant actibus, voluntariam paupertatem diligant, mansuetudinem sequantur, pro æternorum desiderio lugeant, esuriant, & sitiant iustitiam, misericordiam, munditiam cordis, tranquillitatẽ pacis amplectantur, & pro obseruatione iustitiæ persecutionem pati non vereantur, eleemosynis, orationibus, cæterisque fructibus spiritus insistere desiderent.*

7 Noto 4. quòd miracula, quæ requiruntur ad aliquem Sanctum canonizandum, debent habere quatuor conditiones. 1. quòd ex Deo, non ex arte, contingant, nec ex diabolo; nam miracula fiunt quandoque per malos, cap. Teneamus, 1. q. 1. & cap. Prophetauit, 2. qu. 7. §. Item Balaam, 2. quòd sint supra naturam, sicut de virga Mosi mutata in colubrum, & de asina loquente ad Balaam; cap. Cum ex iniuncto, §. Cum igitur, de hæreticis. 3. quòd non ex vi verborum, sed hominis merito contingant; nam panis, & vinum virtute verborum miraculosè transsubstantiantur in corpus, & sanguinem, vt in cap. Quia corpus, de consecr. dist. 2. Quarta, quòd sint ad corroborationem fidei; nam & herba transit in vitrum ministerio hominis, sed propter hoc fides non corroboratur. Ita Hostien. in sum. tit. De reliq. & ven. Sanct. lib. 3. num. 3. Hostien.

8 Quòd si quæras, quare bona vita sine miraculis non sufficiat, nec miracula sine bona vita. ℞. hoc 2. non sufficere, quià miracula possunt etiam fieri virtute dæmonum, & à malis hominibus, vt dixi. Primum autem forte sufficeret quò ad virtutem, sed non sufficit quò ad Ecclesiam: Quia tales in secreto potuerunt laxiorem vitam ducere. Innoc. in ca. Audiuimus, de reliq. num. 1. fine. Innoc.

9 Noto 5. quòd catholica veritas est, Ecclesiam non posse errare in canonizatione Sanctorum. Ita Bellar. to. 2. controuers. 4. lib. 1. ca. 9. Garcia in digress. de canoniz. Sanct. §. 13. Azor. p. 2. lib. 5. cap. 6. qu. 5. D. Tho. quodlib. 9. art. 16. qui in arg. Sed contra, ait, *In Ecclesia non potest esse error damnabilis, sed hic error esset damnabilis, si veneraretur tamquam Sanctus, qui fuit peccator, quia aliqui scientes peccata eius, crederent hoc esse falsum, & si ita contingeret, possent ad errorem perduci. Ergò Ecclesia in talibus errare non potest.* Illud dicterium, quòd Augustino tribuitur, Multorum corpora honorantur in terris, quorum animæ torquentur in gehenna, ait Bellar. numquam in operibus Augustini se illud potuisse reperire. Potest nihilominus intelligi de impijs, qui honorantur superbissimis sepulcris, cum tamen eorum animæ torqueantur in gehenna. Vel de corporibus fraude aliqua suppositis pro corporibus Sanctorum. Vel denique de martyribus Donatistarum, qui honorabantur ab hæreticis vt martyres, cum eorum animæ reuera torquerentur in inferno. Bellarm. Garcia Azo. D. Tho.

CONSTITVTIO XVII.

Mandat celebrari festum S. Francisci de Paula sub ritu duplici; & in Ecclesijs Ordinis nostri cum Octaua.

LEO PAPA X.

Institutio festiuitatis cum octaua.

Licèt per alias nostras literas S. Francisci de Paula Ordinis fratrum Minimorum Institutoris festum ab vniuersali Ecclesia die 2. Aprilis annuatim celebrandum fore statuerimus; Quia tamen de cætero eiusdem S. Francisci de Paula festum huiusmodi etiam cũ octaua celebrari volumus; idcirco vniuersis, & singulis Archiepiscopis, Episcopis, et alijs quibuscumque Prælatis ecclesiasticis, quatenus ipsi, & eorum singuli S. Francisci de Paula festum huiusmodi cum officio proprio, cum illud de Sedis Apostolicæ mandato ordinatum fuerit, aliàs cum officio vnius confessoris non Pontificis, cum propria oratione, in eius canonizatione à nobis edita die 2. Aprilis huiusmodi; nisi tunc occurrat maior hebdomada, vel octaua Paschæ, & tunc 2. feria post octauam Paschæ huiusmodi, in suis solemniter, in dictorum verò

fra-

fratrum Minimorum Ecclesijs singulis sub ritu festi duplicis, & cum octaua annuatim celebrent, seu celebrari faciant, & mandent expressè, Apostolica auctoritate committimus, & mandamus per praesentes.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 25. Martij, 1521. Pontif. nostri anno 9.

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 NOto 1. quòd circa celebrationem officij S. Francisci de Paula dixi multa in nostro Rituali, ante dictum officium.

2 Noto 2. quòd in orationibus dicti Sancti non est necesse addere, De Paula, vt constat ex Breuiario reformato à Clem. VIII. Et fuit nouissimè declaratum à sacra rituum Congreg. sub hac forma. *Cum Religiosi Ordinis S. Francisci de Paula in litanijs, orationibus, versiculis, caeterisq. actibus inter diuina officia occurrentibus, quotiescumq. nomen ipsius Sancti inuocandum sit, aliqui patriam ipsius, nempe, De Paula, apponant, aliqui verò nequaquam. Vt vniformis in eadem Religione cultus appareat, suppliciter à sacra rituum Congreg. petierunt, declarari, an praedicta verba, De Paula, debeant in huiusmodi precibus apponi. Sacra Congregat. respondit, non debere. 23. Decemb. 1624. Francisc. Card. à Monte, Io. Bapt. Rinuccinius Secretarius.*

CONSTITVTIO XVIII.

Concedit, quòd, si requisitus Episcopus Diaecesanus pro nostrarum Ecclesiarum consecratione recusauerit, eas consecrari facere possimus à quocumq; Episcopo, & quòd Superiores possint Ecclesias, & ornamenta pro eis necessaria benedicere, & Ecclesias, & caemeteria reconciliare.

LEO PAPA X.

Dilectis filijs Generalibus, & Prouincialibus, Vicarijs, necnon Guardianis, fratribus Ordinis Minorum de obseruantia nuncupatis, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Religionis honestas suadet, & deuotionis vestrae promeretur affectus, vt, vos Apostolici fauoris suffragio prosequendo, precibus vestris, praesertim commodum, & decorem Ordinis vestri concernentibus, prout possumus, fauorabiliter annuamus.

§. 1. *Cum itaq; sicut nobis nuper exponi fecistis, dudum fel. rec. Sixtus Papa IV. praedecessor noster, vobis, vt paramenta, & ornamenta ecclesiastica, & corporalia, & alia, in quibus chrisma non interuenit, benedicere possitis, gratiosè concesserit, & ab illo tempore in possessione benedicendi paramenta, & corporalia huiusmodi, secundùm limitationem inter vos in Capitulis vestris factam, fueritis; Ac in diuersis etiam remotis partibus, & insulis de nouo ab infidelibus recuperatis, diuersae domus Ordinis vestri constructae existant, & in dies construantur, & Ordinarij locorum non semper in suis Ciuitatibus, & Diaecesibus resideant, & interdum in remotis agant, & saepius contingat, loca, & caemeteria earumdem domorum sanguinis effusione, seu aliàs populi, ac illarum fratres non semper Ordinarios locorum pro illis reconciliandis adire possint, immo quandoque illis graue, seu dispendiosum existat, ad illos, quandoq; per tres dietas ab eorum domibus distantes, accedere: Nobis humiliter supplicari fecistis, vt, cum piae mem. Iul. Papa II. etiam praedecessor noster dilectis filijs fratribus Ordinis Minimorum indultum Ecclesias, & caemeteria sua benedicendi, & reconciliandi concesserit, ac interdum aliqui ex ijs, praesertim in remotis agentes, quandoque per duas dietas distantes adiri nequeant, vobis super his opportunè prouidere de benignitate Apostol. dignaremur.*

§. 2. *Nos igitur, qui religiosarum personarum vota, per quae eorum dispendijs obuiatur, ac commodis, & profectibus prouidetur, studio charitatis libenter prosequimur, huiusmodi supplicationibus inclinati, vobis, & pro tempore existentibus Generalibus, & Prouincialibus, ac Guardianis, & fratribus vestri Ordinis,* Recusante Diecesano Episcopo, possumus nostras Ecclesias ab alio quocumq; cõsecrari facere. Vide constit. 1. Iul. II. §. 1. à n. 46.

& obseruantia, vt Ecclesias, Oratoria, & loca quaecumq; recepta, & recipienda, nondum consecratas, seu consecrata, facta prius requisitione ab Episcopis locorum, eisq; recusantibus, vel negligentibus, per quemlibet alium catholicum Episcopum, gratiam, & communionem dictæ Sedis habentem, consecrari facere.

Superiores possũt ornamenta Ecclesiæ benedicere, & cœmeteria reconciliare Vide 2 par. nostri Ritual. notab. 4. 7 8. 9.

§. 3. *Ac vestri Ordinis Generalibus, & Prouincialibus, Vicarijs, & Custodibus, ac Guardianis pro tempore existentibus præfatis, vt omnia, & singula eiusdem Ordinis, & obseruantiæ Ecclesias, cœmeteria, ac Capitula, & Oratoria vbicumq; existentia, receptas, & recepta, & recipiendas, seu recipienda, ac paramenta, & ornamenta, ac alia quaecumque ad diuinum cultum, & vsum vestrum necessaria, in quibus chrisma non interuenit, pro vestro vsu tantum, solemni benedictione, ac etiam per Vicarium, seu Guardianos, seu alios ad hoc à vobis in vestris Capitulis generalibus prouidè deputandos, benedicere, ac illas, seu illa, & eorum quodlibet, sanguinis, seu seminis effusione, seu alias quomodolibet pollutas, seu polluta, quoties opus fuerit, aqua per vos, præsertim in locis remotis, vbi Episcopum aquam benedicentem per duas dietas distantem adire non poteritis, benedicta, reconciliare liberè, & licitè valeatis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium concedimus, & indulgemus.*

§. 4. *Non obstantibus quibusuis Apostolicis, ac in prouincialibus, & synodalibus Concilijs editis generalibus, vel particularibus constitutionibus, & ordinationibus, cæterisque contrarijs quibuscumque.* Derogatio cõtrariis

Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 3. Febr. 1514. Pontif. nostri anno 2.

CONSTITVTIO XIX.

Concedit, quòd possint expelli ab Ordine, qui fuerunt maculati in seculo grauibus delictis, & moniti in professione ea tacuerunt.

LEO PAPA X.

Dilectis filijs Vicarijs generalibus, & Prouincialibus, ac fratribus vniuersis familiæ fratrum Minorum de obseruantia vbilibet constitutis salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1.

Supplicatio.

Vm, sicut nobis exponi fecistis, vos ab illis, qui Ordinem vestrum Minorum de obseruantia suscipere, & ad illum ingredi cupiunt, inquirere, antequam à vobis recipiantur, soleatis, videlicet si sint fideles, & catholici, de nullo errore suspecti, matrimonio non ligati, corpore sani, animo prompti, debitis expediti, conditione liberi, ætatis saltem sexdecim annorum, nulla infamia vulgari maculati, competenter literati, vel ad labores fratribus honestos, & vtiles apti, aut talis conditionis existant, quòd eorum receptio Clero, & populo non modicam ædificationem afferat. Et, sicut eadem expositio subiungebat, contingat sæpius, quòd aliqui in eorum ad huiusmodi Ordinem susceptione, &, quod maius est, professione, dolosè, & fraudulenter reticeant sese criminosos, vel scandalosos fore, licèt in rei veritate aliter existant, & eorum receptio, & professionis emissio propter grauia, & vulgaria, quibus maculati existunt, delicta, de quibus vos recognitionem, & notitiam tunc habere non potestis, graue scandalum, & perturbationem Religioni vestræ huiusmodi nonnumquam afferat. Quare cum ex taciturnitate delictorum, & grauium excessuum huiusmodi, vestræ Religionis, & animarum, & conscientiarum vestrarum puritatibus, vitaq. vestræ exemplaris normæ, grauis nonnumquam etiam in Christi fidelibus populis murmuratio de perceptione talium virorum facinorosorum, scandaloso-

losorum, de quibus vos, vt præmittitur, tunc nullam notitiam habebatis, scandala, & murmurationes, & bonorum operum subtractiones subsequantur; nobis propterea humiliter supplicari fecistis, vt vobis in præmissis, ad obuiandum tot, & tantis scandalis, pro Religionis vestræ, & animarum vestrarum puritatis conseruatione prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Diffamati scandalosis delictis à Religione expelli possunt.

§. 2. *Nos itaq; vestram Religionem, quæ, Domino concedente, inter alias vberrimos bonorum operum fructus exhibere consueuit, in sua puritate manere, ac tot murmurationibus, & scandalis obuiare volentes, vobis, quòd omnes, & singulos ad vestram Religionem confugientes, etiam professos, qui grauissimis, & scandalosis delictis notati, & diffamati fuerunt, quæ fraudulenter, & dolosè in earum receptione, seu professionis emissione. (monitione super his per vos præmissa) tacuerunt, non obstante, quòd iam per vos recepti, & professiones per eos emissæ fuerunt, ne morbida, & infecta pecus ouile Domini corrumpat, alijsq; cedat in exemplum, à domibus, & Conuentibus vestris, prout conscientiæ vestræ, quam super hoc oneramus, visum fuerit, & iustum, & honestum fore decreueritis, expellere, & remouere liberè, & licitè possitis, & valeatis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium licentiam, & facultatem concedimus, pariterq; indulgemus.*

Derogat cõtrarijs.

§. 3. *Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & Ordinis vestri huiusmodi iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, cæterisq; in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscumq;. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 15. Martij, 1516. Pontif. nostri anno 4.*

§. II.

1 NOto 1. circa illam clausulam, *Prout conscientia vestra, &c.* quòd per istam clausulam nõ tollitur facultas Superioribus causam subdelegandi alteri, quia non relinquit decisionem causæ consciẽtiæ Superiorum, quo casu subdelegare non possent, sed illa clausula est apposita super toto negotio; vnde satis est, quòd in eligendo Vicarium ad illam causam, non faciat contra conscientiam propriam. Ita Panor. in c. Cum in veteri, de elect. n. 4. & in c. Quoniam, §. Is autem, de off. deleg. n. 7.

Panor.

2 Noto 2. quòd vbicumq; super aliquo actu oneratur per Superiorem conscientia Commissarij, non potest de iustitia, vel iniustitia referri ei quæstio, & si appellaretur, non teneretur Commissarius appellationi deferre, ex quo enim conscientiæ suæ relictum est, appellatio nec causam ad Superiorem deuoluit, nec Commissarij potestatem suspendit. Superior tamen, ad quem est appellatum, emendare tenebitur, quod malè factum est. Quo pacto potest impugnari processus iniustus factus ab illo, cuius cõscientię negotium commissum est. Ita Panor. in Clem. Vt constitutio, de iure patron. nu. 4. Et nota hic, quòd si dicti delictis diffamati sua crimina nõ tacerent in professione, sed ea manifestarent, vel fratribus essent nota, non possent per istam const. à Religione expelli; quia Papa hanc facultatem concedit solùm pro his, qui interrogati tacuerunt, vt constat ex illo §.

Panor.

§. III.

3 NOta circa illam clausulam *non obstantibus quibuscumq. consuetudinibus*, quòd per illud signum vniuersale *quibuscumq;* putant aliqui, derogari non solùm consuetudini viginti, aut triginta, aut centum annorum, sed etiam immemorabili; nam signum vniuersale valet ac si singulas expressisset. Ita Henriq; lib. 7. de indulg. c. 27. n. 5. Sed per hanc eamdem clausulam positam in Concil. Trid. sess. 24. de refor. c. 20. declarauit sacra Cõgr. anno 1575. & 1580. non derogari immemorabili consuetudini; refert Henriq. loc. cit. & Gonzal. ad reg. 8. Cancell. glossa 33. n. 5. Quare neq; etiam per similem clausulam positam in constitutionibus Pontificum, immemorabili consuetudini derogatur, nisi de ea expressa fiat mentio. Pro ista const. videnda sunt, quæ dixi tom. 1. Relig. c. 25. §. 3. versu Aduertendum tamen.

Henriq. Trid.

Gonzal.

CONSTITVTIO XX.

Concedit, quòd dicendo vnam missam, satisfaciant Regulares omnibus eleemosynis acceptis pro pluribus celebrandis, si hæ summam vnius Iulii papalis non excedant.

LEO PAPA X.

Dilectis filijs Vicarijs generalibus, & vniuersis fratribus Ordinis Minorum de familia, seu obseruantia, nunc, & pro tempore vbicumq; degentibus, salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1.

Supplicatio.

Vm, sicut accepimus, propter deuotionem, quam vtriusq; sexus Christi fideles ad Ordinem fratrum Minorum de obseruantia gerunt, contingat sæpius, vt fideles ipsi plures missas per eosdem fratres celebrandas, elargita eis aliqua eleemosyna, committant, & in aliquibus regionibus in eleemosynam celebrationis vnius missæ certa pecuniæ quantitas valde parua, & tenuis dari consueuerit, adeo quòd vos, ob eleemosynam, quæ singulariter à pluribus elargitur, tot missas, quot sunt largientes, pro singulis celebrare non valeatis; vnde dubitatis super his conscientias vestras prægrauari. Quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, vt vobis, & pro tempore existentibus fratribus Ordinis, & obseruantiæ prædictorum, & conscientiarum vestrarum puritati, paterna cura, de benignitate Apost. prouidere dignaremur.

Concedit prout in summario.

§. 2. Nos itaq; qui Ordinem vestrum propter vberes, & salutiferos fructus, quos Ordo ipse in agro Domini in dies producere non cessat, in visceribus charitatis gerimus; vestrisq; in hac parte supplicationibus inclinati, vobis, ac pro tempore existentibus fratribus Ordinis, & obseruantiæ prædictorum, quòd celebrando vnam missam dumtaxat (si eleemosyna æquiualens vnius Iulii non elargitur) etiamsi duas, tres, aut quatuor, vel plures missas celebraturi occasione diuersarum, vel plurium eleemosynarum huiusmodi essetis, & in dicta celebranda missa, pro omnibus, qui pro dictis missis in eleemosynam vsque ad summam huiusmodi contribuerint, vel contribuent in futurum, commemorationem in genere faciendo, in hoc conscientiarum vestrarum puritati satisfactum sit, auctor. Apost. decernimus, pariter & indulgemus.

Derogat cõtraria.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apost. ac quibusuis literis Apost. per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros prædicto Ordini sub quibusuis verborum formis, & expressionibus, aut clausulis, quantumcumq; fortissimis, & insolitis concessis, & concedendis, quibus, tenores illarum, ac si de verbo ad verbũ insererentur, pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, in quantum præmissis contrariare viderentur, specialiter, & expressè derogamus, cæterisq; contrariis quibuscumq;

Transumptis fidé adhiberi iubet.

§. 4. Cæterùm quia difficile foret præsentes ad singula loca, in quibus opus esset, deferri, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd illarum transumptis, manu alicuius publici Notarii subscriptis, & sigillo alicuius Vicarii prouincialis Ordinis huiusmodi communitis, tanta fides adhibeatur, quanta adhiberetur præsentibus, si essent exhibitæ, vel ostensæ in medium. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 23. Martii, 1517. Pontif. nostri anno 5.

§. II.

1 NOta, quòd Cæsar. in comp. priuil. verb. Missa 3. §. 14. putat, quòd ista const. sit subreptitia, & quòd non debent ea vti fratres, & quòd nullius est valoris. Rodriq; tamen tom. 1. q. reg. q. 43. art. 17. concl. 3. valere probat. Nam, inquit, Papa potest rationabili de causa concedere, vt pro vna missa recipiantur plura stipendia, etiam sufficiẽtia, ergo multò magis potest concedere, vt possint sumi plura nõ sufficientia. Antecedens est Arag. 2. 2. q. 85. art. 3. versu Dico 2. pag. 659. Cord. q. theol. q. 4. dub. 3. Et probatur, sicut enim potest ex causa rationabili relaxare obligationem iuramentorum, votorum, pactorum, & promissorum inter homines initorum, licèt iure diuino, & naturali Deo, & hominibus ad hęc teneamur, c. 1. de decim. in 6. ita etiam potest hoc casu absoluere ab obligatione, & promissione celebrandi plures missas, & pro illis concedere, vt vna tantùm, vel pro missis collectæ celebrentur. Causa autem rationabilis, quæ semper supponitur, nisi contrarium constet, potest esse paupertas aliquorum Religiosorum, ex quorum recollectione in Conuentibus magna vtilitas, & bonorum exemplorum, & literarum Ecclesiæ Dei proueniat. Immo potest dici, quòd etiã sine priuilegio id possit fieri, quando stipendium Missæ est taxatum, vel speciali statuto, vel consuetudine, modò recipiens specialiter, & expressè nõ promisisset pro illo paruo stipendio missam celebrare; nam tunc teneretur ratione promissi.

Cæsarub.

Rodriq.

Aragon. Corduba.

CON-

CONSTITVTIO XXI.

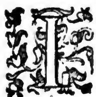
Concedit, quòd vtriusq; sexus fideles satisfaciant præcepto Ecclesiæ, audiendo missam in Ecclesijs fratrum Mendicantium.

LEO PAPA X.

Vniuersis, & singulis præsentes literas inspecturis, salut. & Apost. benedict.

§. 1.

Declarat prout in summario.

Ntelleximus, quosdam in dubium reuocare, & proinde timoratis conscientijs scrupulum iniicere, si Christi fideles qui Dominicis, & festis dieb. extra Ecclesias suas parochiales missas audiunt in Ecclesijs fratrum Ordinis Mendicantium, Ecclesiæ præcepto de Missa audienda satisfaciant. Nos enim ambiguitatem huiusmodi penitus tollere volentes, vt cũ sinceriori conscientia fideles quiq; Deo creatori suo seruiant, auctoritate Apost. tenore præsentium notum facimus, omnes Christi fideles vtriusq; sexus, qui (non contempto proprio sacerdote parochiali) in Ecclesijs fratrum Ordinis Mendicantium, Dominicis, & festis diebus missas audiunt, satisfacere præcepto Ecclesiæ de missa audienda, nec aliquam labem mortalis peccati, pœnamue propterea incurrere. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 2. Et quia difficile foret præsentes literas nostras originaliter ad loca omnia, vbi opus fuerit, deferri, volumus, & decernimus, vt earum transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicuius Prælati in dignitate ecclesiastica constituti munitis, ea fides, vbi opus fuerit, detur, quæ originalibus ipsis daretur, si exhibitæ forent, vel ostensæ. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 13. Nouembris, 1517. Pontificatus nostri anno 5.

§. I.

1 NOto 1. quòd simi'em declarationem fecit Pius V. in sua const.7.§.10. infra, quibus nõ est derogatum per Concilium Trid.sess.24.cap.4.de reform.quatenus ait. *Moneat Episcopus populum diligenter, teneri vnumquemque Parochiæ suæ interesse, vbi commodè id fieri potest, ad audiendum verbum Dei*. Nam præterquam quòd Concilium non loquitur de missa, sed de concione; verbum illud *moneat* videtur correspondere simili monitioni, quæ fieri præcipitur sess.22.decr.de obseru.& euit. in celebrat.miss.vbi dicitur *Moneant Episcopi populum, vt frequenter, saltem Dominicis diebus, & maioribus festis ad suas Parochias accedant*, vbi non includitur præceptum aliquod; quod etiam annuitur dicta sess.24. quando dicitur *vbi commodè id fieri potest*. verbum autem illud *teneri*, hoc loco potest optimè explicari de honestate non de necessitate, sicut explicatur aliquando verbum Debeat, quod habet eãdem significationem, vt Panor.in c.1.de dol.& cont. num.7. Adde, fuisse declaratum à sacra Congreg. Concilij, quod non potest Episcopus vigore Concilij Trid. mulctis, & pœnis, etiam in casu notabilis negligentiæ, & contumaciæ, cogere populum ad audiendam missam, & sacram concionem in Ecclesia parochiali, nec pueros ad discendam doctrinam christianam etiamsi hoc fieri voluerit in Oppidis, Villis, aut alijs locis extra Ciuitatem. Refert ex parte Zer.1.p.prax.ver.Prædicatio, n.4. Adde deniq; consuetudine generali introductum esse, vt Christi fideles censeantur satisfacere Ecclesiæ præcepto audiẽdi diebus festiuis missam, quocumq, loco audiant; quam cõsuetudinem Episcopus tollere nõ potest, cũ vim legis generalis habeat vnde excommunicatio, quam ferret contra eam, esset nulla. Nau.in sum.cap. 21.num.5. Rodriq.to.1.quæst.regul.q.4. art 7. Reginald.in praxi, lib.19.nu.22. Gutier.lib.1.canon.qu. c.30.num.22.

Trid. — Panor. — Zerola. — Nauar. — Rodriq. — Reginald. — Gutierr.

2 Noto 2. circa illa verba *non contempto proprio sacerdote*, quòd tunc solum censetur contemptus proprius sacerdos, quando expressè, & formaliter contemnitur, & planè deseritur Parochia, scilicèt quando quis non vult audire missam in sua Parochia, quia sua Parochia est, nec vult eam audire à proprio Parocho, quia præcisè Parochus est alioquin auditurus. Cæterum etiamsi numquam audiat missam in propria Parochia, non peccat, quacumque occasione, etiam leuissima, id faciat; immo etiamsi nulla, sed solùm quia sic videt esse in consuetudine: In foro tamen exteriori quandoq; poterit censeri proprij Parochi contemptor, qui sine causa debita, aut longitudinis, aut difficultatis, aut maioris aliarum Ecclesiarum commoditatis, frequenter, aut semper Parochiam deserit. Ita Azor 1.p.lib.7.c.6.q.4.versu Deinde quæres; Gutierr.loc.cit.n.8.& 15.

Azor. — Gutierr.

CONSTITVTIO XXII.

Declarat, quòd sorores tertij Ordinis vouentes etiam simplicem continentiam, gaudeant priuilegijs, etiamsi in proprijs domibus habitent.

LEO PAPA X.

Ad futuram rei memoriam.

§. I.

Memorat const. suã 26 §. 21. Vide sup. in constit. 4. Sixti IV. §. 7. à n. 31.

Vper in sacro Lateranens. Concilio, in reformatione priuilegiorum Religiosis cõcessorum, inter alia statuimus, quòd fratres, & sorores tertij Ordinis, necnon Mantellati, Corrigiati, Pizochara, Cordellati, & quocumq; nomine nuncupati, in proprijs domibus habitantes, sepulturam, vbi voluerint, eligere valeant; sed die Paschatis tantùm Eucharistiam, ac extremam vnctionem, cæteraq; ecclesiastica sacramenta (pœnitentiæ sacramento dumtaxat excepto) à proprio sacerdote recipere, & ad onera, quæ laicis incumbunt, perferenda teneantur Et, ne censura vilescat ecclesiastica, & minoris auctoritatis interdicti sententia reputetur, ijdem dicti tertij Ordinis ad diuina audienda nullatenus admittantur, si causam dederint interdicto, vel ipsam causam nutriant, aut foueant, aut dantibus auxilium, consilium, vel fauorem quoquo modo præstiterint. Collegialiter verò viuentes, seu cum claustralibus habitantes, ac mulieres virginalem seu cælibem, aut castam vidualem, expresso voto, & sub dicto habitu vitam ducentes, priuilegijs, quibus fratres Ordinis, cuius tertia Regulæ habitum gestant gaudere debeãt prout in constitutione dicti Lateranen. Concilij, eodem approbãte Concilio, desuper edita plenius continetur.

Vide Clem. Cũ ex eo, de sent. exc.

Declarat prout in summario.

§. 2. Cum autem, sicut accepimus à quibusdam nimiùm curiosis vertatur in dubiũ, an votum prædictum de voto solemni Religionis intelligatur, cum illud tria substantialia comprehendat, obedientiam scilicèt, paupertatem, & castitatem, & circa dictas mulieres virginalem, seu castam, & vidualem vitam ducentes, de virginitate, & castitate tantummodò mentio fiat. Nos ad tollendum omne dubium, motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine, harum serie decernimus, & declaramus, quòd in præmissis de voto solemni Religionis minimè intelligi debeat, ita vt mulieres virginalem, aut cælibem vitam simpliciter vouentes, etiam in consanguineorum, & affinium suorum, aut proprijs domibus, vel seorsum habitantes, priuilegijs, & immunitatibus prædictis in omnibus, & per omnia frui, & gaudere debeant.

Derogat cõtrariis.

§. 3. Non obstantibus omnibus illis, quæ in dicta constitutione nostra voluimus non obstare, cæterisque contrarijs quibuscumq;. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 1. Martij, 1518. Pontif. nostri anno 6.

CONSTITVTIO XXIII.

Prohibet sub pœna excommunicationis ipso facto, ne Religiosi possint conueniri coram iudice, qui de Ordine suo non sit, & quòd non possint appellare à correctione suorum Prælatorum.

LEO PAPA X.

Vniuersis, & singulis præsentes literas inspecturis, salut. & Apost. benedictionem.

Proœmiũ.

Omani Pontificis, in quo, diuina dispositione, potestatis plenitudo consistit, prouidentia circumspecta statum personarum quarumlibet, præsertim sub Religionis iugo degentium, diligenter intendens, ad ea partes suæ sollicitudinis interponit, per quæ earumdem personarum paci, quieti, & tranquillitati valeat prouideri, & ad ea, quæ propterea prouidè statuta, & ordinata di-

cun-

cuntur fuisse, ut firma perpetuò, & illibata persistant, Apostolici muniminis adjicit firmitatem, aliasque desuper ordinat, & disponit, prout, personarum, & temporum qualitate pensata, id conspicit in Domino salubriter expedire.

Supplicatio. §. 1. *Sanè per dilectum filium nostrum Thomam tit. S. Sixti Presbyterum Cardinalem, ac Magistrum generalem totius Ordinis Prædicatorum nobis exposito, quòd licèt olim Bonif. IX. in sua obedientia nuncupatus, statuerit, & ordinauerit, quòd nullus ex fratribus Ordinis Prædicatorum, aut sororibus sub obedientia eorumdem fratrum degentibus, aliquem, seu aliquam ex fratribus dicti Ordinis, vel sororibus sub dicta obedientia coram aliquo iudice, qui de dicto Ordine non esset, ex quacumque causa conuenire, seu conueniri facere, nec à correctione quacumque seu aliàs ab aliquo Prælato, seu fratre dicti Ordinis, quauis occasione, vel causa appellare, aut contra eos querelam proponere posset, aut deberet, nisi priùs causam prouinciali, seu conuentuali Priori, & Magistro, & successiuè in Capitulo generali dicti Ordinis causam, vel querelam suam verbo, vel in scriptis proposuerit, prout in literis desuper confectis pleniùs contineri dicitur. Nihilominùs nonnulli fratres, & sorores Ordinis, & obedientiæ huiusmodi coram priuilegiorum suarum Prouinciarum, Congregationum, personarum, vel totius Ordinis Conseruatoribus, vel Cameræ Apostolicæ Ciuitatis nostræ Auenion. vel aliis ecclesiasticis, aut secularibus iudicibus, seu Curiis conuenire; Nonnulli etiam à correctione, vel absolutione suorum officiorum appellare non formidant, vnde Ordo prædictus laboribus, & impensis plurimis grauatur, obedientia, & vita regularis eneruatur, pluraque alia inconuenientia sequuntur.*

Fratres non possunt appellare à Superiorum sententia, nec alios cõuenire, &c. §. 2. *Nos, qui ad Ordinem prædictum, illiusque personas singularem gerimus deuotionis affectum, eiusque statum tranquillum plurimùm desideramus, literarum prædictarum tenorem præsentibus pro sufficienter expresso, & inserto habentes, statutum, & ordinationem huiusmodi, prout concernunt omnia, & singula in dictis literis contenta, auctor. Apostol. motu proprio, & ex certa scientia, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inuiolabiliter obseruari decernimus; supplentes omnes, & singulos defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem: Ac pro potiori cautela omnia, & singula etiam sub excommunicationis latæ sententiæ pœna eo ipso incurrenda, auctoritate præfata, tenore præsentium statuimus, & ordinamus.*

§. 3. *Inhibentes sub eadem pœna quibusuis iudicibus ecclesiasticis, & secularibus, etiam Conseruatoribus priuilegiorum dicti Ordinis, aut quarumcumque personarum, Congregationum, aut domorum, & Monasteriorum huiusmodi, & Cameræ Apost. Auenionen. ne querelas huiusmodi fratrum, & sororum contra alios fratres dicti Ordinis suscipiant, vel de eis cognoscant.* Iudices ecclesiastici nõ possunt recipere querelas fratrum.

§. 4. *Et causas coram eis pendentes ad ordinarios iudices dicti Ordinis remittant, ac quoscumque processus inter fratres, & sorores præfatos coram aliis, quàm iudicibus ordinariis dicti Ordinis habendos, & sententias faciendas, nullas, & inualidas, nulliusque roboris, vel momenti fuisse, & esse, sicq; per quoscumque iudices, & Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, in qualibet instantia pronunciari, & definiri debere, sublata eis, & cuilibet eorum aliter interpretandi, & iudicandi facultate, & auctoritate; ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.* Annullat causas, & processus.

§. 5. *Et nihilominus vniuersis, & singulis venerab. fratribus nostris Archiepiscopis, Abbatibus, & aliis personis in dignitate ecclesiastica constitutis, necnon metropolitanarum, & aliarum cathedralium Ecclesiarum Canonicis committimus, & mandamus, quatenus ipsi, aut eorum quilibet, dum, & quoties pro parte singulorum Prouincialium, & Priorum, ac aliorum Superiorum dicti Ordinis fuerint requisiti, literas nostras, ac omnia, & singula præmissa, quibusuis iudicibus ecclesiasticis, & secularibus, etiam Conseruatoribus priuilegiorum dicti Ordinis, aut cuiuscumque eius Prouinciæ, vel Congregationis inuiolabiliter obseruari faciant; contradictores per censuras ecclesiasticas, & alia iuris remedia compescendo, inuocato, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.* Commissarios deputat.

§. 6. *Non*

Derogat cōtrariis, c.a.Statutum, de rescrip. cap.Nonnulli, de rescri.

§. 6. *Non obstantibus fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri, quibus inter alia cauetur expressè, ne quis extra suam Ciuitatem, vel Diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis vltra vnam dictam à fine Diœcesis, ad iudicium euocetur, seu ne iudices à Sede præfata deputati, extra Ciuitatem, vel Diœcesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumq; procedere, aut alij, vel alijs vices suas committere præsumant: Et de duabus dictis in Concilio generali editis, necnon de personis vltra certum numerum ad iudicium non vocandis, & alijs constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis; priuilegijs quoque indultis, & literis Apostolicis prædicto, & quibusuis alijs Ordinibus, Prouincijs, Congregationibus, & personis, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, concessis, confirmatis, & approbatis, quibus, tenores illorum, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè, motu proprio, & scientia præmissis derogamus, ac nulli in praiudicium præmissorum suffragari volumus; aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab eadem sit Sede indultũ, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.*

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 7. *Et quia difficile foret præsentes literas originaliter ad omnia loca, in quibus opus essent, deferri; volumus, & prædicta auctoritate decernimus, quòd earum transumptis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius in dignitate ecclesiastica constituti munitis, ea fides indubia, in iudicio, & extra, vbicumque opus fuerit, adhibeatur, quæ originalibus ipsis, adhiberetur, si essent exhibita, vel ostensa. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 29. Aprilis, 1518. Pontif. nostri anno 6.*

§. I.

Constitutio.

1 NOto 1. quòd constitutio Bonifacii IX. de qua hic, refertur à Conf. in Bonif.IX.constitut.1. quæ incipit, Sacræ Religionis. Et circa id, quod prohibetur, ne fratres possint recurrere ad tribunalia, quibus non subduntur, etiamsi Ecclesiastica sint, vide quæ dixi tom. 1. Relig. qu. 1. cap. 20. concl. 3.

2 Noto 2. circa id, quod dicitur, quòd fratres non possint appellare à correctionibus suorum Prælatorum, id intelligi, quando secundùm Regulam corriguntur, iuxta ea, quæ dixi tom. 1. Relig. cit. conclus. 2.

3 Noto 3. quòd non possunt fratres appellare seu quoquo modo Superiores, aut alios confratres trahere ad tribunalia secularia, sub pęna excommunicationis latæ sententiæ Pontifici reseruatæ, & pęna priuationis vocis actiuæ, & passiuæ, per const. Greg. XIII. quæ incipit, Ex pastoralis officij, quam habes infra, in eius constit. 2. §. 3. vide quæ ibi noto.

§. IV.

4 NOto 1. circa illã clausulam *Si per quascũque sublata eis aliter iudicandi*, &c. quòd constitutio data cum ista clausula, facit, quòd iudices aliter iudicare non possint. Tusch. ver. Clausula, concl. 344. num. 7. quòd si contrarium fiat, processus est ipso iure nullus; Tusch. ibid. concl. 345. *Tusch.* *Tusch.*

5 Noto 2. circa illam clausulam *Irritum, ac inane*, &c. quòd ista clausula ex natura sua, etiamsi non ponerentur ibi ista duo aduerbia Scienter, vel Ignorãter, etiam ignorantes ligat; Ant. Gabr. lib. 6. conclus. tit. De clausu. cap. 3. n. 1. & habetur c. 1. versu Adijciebatur, de concess. præb. in 6. vnde solùm ponuntur ad omnem dubitationem tollẽdam; idem Gabriel n. 2. & hoc procedit, siue cõstitutio sit facta motu proprio, siue non, siue iustè, siue iniustè, siue causa cognita, siue causa non cognita Idem Gab. num. 7. Qui tamen n. 8. eam limitat quò ad pęnas; quia tũc ignorantes non ligat. c. Si beneficia, de præb. & dig. in 6. Tollit etiam ista clausula vires sententiæ & eius executionem impedit; Gab. n. 51. & quidquid fit contra istam clausulam, est ipso iure nullum. Gab. n. 57. vnde si Papa in confirmatione statutorum hanc clausulam apponat, statuentes non possunt dicta statuta sic confirmata reuocare, nec interpretari, aut declarare. Gab. nu 58. 59. Aduerte etiam, quòd priuilegio habenti istam clausulam non potest renunciari, etiam de consensu partium. Mandos. in tract. de monit. nu. 46. ver. Exemptus à iurisd. *Ant. Gabr.* *Mandos.*

CON-

CONSTITVTIO XXIV.

Concedit facultatem alienandi de consensu duarum partium Conuentus in euidentem vtilitatem.

LEO PAPA X.

Dilectis filijs Generali, ac vniuersis prouincialibus Ministris Ordinis Minorum regularis obseruantiæ, nunc, & pro tempore existentibus, sal. & Apost. bened.

§. 1.

Facultas alienandi cum consensu maioris partis Conuentus.

Vm sæpenumero accidat, quòd pro vrgenti necessitate, aut aliqua euidenti vtilitate, bona immobilia Conuentuum, locorum, ac Monasteriorum monialium Prouinciarum vestrarum respectiuè commissarum, alienare, vel permutare expedit, & ea se offert opportunitas, quæ semel prætermissa magnam affert iacturam. Nos hoc paterno affectu considerantes, indemnitati, & vtilitati Monasteriorum, Conuentuum, & locorum huiusmodi, quantum cum Deo possumus, opportunè consulere cupientes, vestris in hac parte supplicationibus inclinati, vobis, vt pro emergentibus necessitatibus, & euidentibus vtilitatibus Conuentuum, & locorum vestri Ordinis, & Monasteriorum monialium Ordinis S. Claræ, necnon tertij Ordinis B. Francisci de pœnitentia nuncupati, in dictis Prouincijs consistentium, vendere, alienare, ac permutare quælibet bona immobilia de cõsensu duarum partium Conuentuum, domorum, & Monasteriorum, quorum dicta bona fuerint, & de consensu maioris partis eorumdem etiam vltra triennium locare (vltimis testatorum voluntatibus non obstantibus) dummodo id in Conuentuum, locorum, & Monasteriorum ipsorum euidentem vtilitatem, habita diligenti informatione à duobus, aut tribus bonis viris locorum, in quibus bona consistent, cedere dignoscatur, super quo prudentiam vestram, & bonorum virorum huiusmodi requirimus, & conscientiam oneramus, licentiam, & facultatem harum serie vobis concedimus. Insuper & locationes in præiudicium domorum, & Monasteriorum ipsorum factas retractare. Permutationes, & venditiones, quæ per ignorantiam constit. fel. rec. Pauli Papæ II. prædecessoris nostri, in euidentem tamen vtilitatem, & necessitatem, factæ fuerint (dum id constet coram Vicario Episcopi loci) confirmare, & approbare possitis, & valeatis, præsentium tenore eadem auctoritate indulgemus.

Derogat contrariis.

§. 2. *Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, præsertim dicti Pauli nostri prædecessoris, alijsque in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.*

Transumptis fide adhiberi iubet.

§. 3. *Volumus autem, quòd præsentium transumptis, manu publici Notarij subscriptis, & sigillo alicuius Curiæ episcopalis munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio, quàm extra adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si illæ essent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 27. Nouembr. 1519. Pontif. nostri anno 8.*

§. I.

1 NOta circa illam clausulam *super quo prudentiam vestram requirimus*, quòd non possunt fieri alienationes pro libito, sed debent Superiores, ad quos pertinet licentiam concedere, sequi in hoc regulam prudentiæ, non solùm secundùm iudicium proprium, sed etiam secundùm iudicium prudentum, & bonorum virorum, alioquin si passione, vel interesse ducantur, non euitabunt pœnas positas contra alienantes: Nam priuilegium conditionatum, conditione non seruata non valet, præsertim quando conditio cadit super substantiam facti. Vide quæ dico supra, in constit. 9. Iulij II. §. 1. à num. 1. & scias hoc priuilegium cum multis alijs esse derogatum per decretum Congregation. sub Vrban. VIII. infra, in eius constitut. 8.

CON-

CONSTITVTIO XXV.

Declarat, quòd indulgentijs S. Mariæ de Populo possint gaudere fratres Mendicantes, ac moniales, & tertiarij, ac eorum familiares, non autem seculares.

LEO PAPA X.

Vniuersis, & singulis Christi fidelibus præsentes literas inspecturis, sal. & Apostolicam benedictionem.

§. 1.

Omnia priuilegia ab aliis Pontificibus diuersis Religionibus concessa hic Pontifex omnibus in cōmuni cōmunicauit.

DVdum per nos accepto, quòd Romani Pontifices prædecessores nostri, aliqui ad Minorum, alij verò ad Eremitarum S. Augustini, alij ad B. Mariæ de monte Carmelo, reliqui ad Prædicatorum Ordinum fratres, & domos, iuxta ipsorum vota deuotionis affectum gerētes, illorum singulis nonnullas gratias, concessiones, indulgentias, peccatorum remissiones, prærogatiuas, fauores, immunitates, exemptiones, facultates, priuilegia, indulta, ac dona, tam spiritualia, quàm corporalia per diuersas ipsorum literas respectiuè concesserunt. Nos ad singulos Ordines prædictos, singulasq; ipsorum Ordinum domos, vbi religiosè viuitur, indifferenter, absque acceptione personarum, deuotionis affectum æqua lance gerentes, omnes, & singulas gratias, concessiones, indulgentias, peccatorum remissiones, prærogatiuas, fauores, immunitates, exemptiones, facultates, priuilegia, indulta, tam spiritualia, quàm temporalia, qualiacūque illa essent, quæ Prædicatorum, Minorum, Eremitarum S. Augustini, Carmelitarum, Seruorum B. Mariæ, ac Minimorum fratrum in domibus, & illorum Ecclesiis, Oratorijs, ac Ecclesias ipsas, & Oratoria pro tempore visitantibus, cuiuscumque status, aut sexus existerent, seu pro eorum manutentione, & ornatu contribuentibus, necnon domibus, & Præsidentibus, non solùm Generalibus, sed & Prouincialibus, fratribusque & sororibus, necnon monialibus, & conuersis, oblatis, ac vtriusque sexus personis de pœnitentia, seu tertij habitus nuncupatis, à dictis prædecessoribus, aut à nobis, ipsisque successoribus, aut aliàs auctoritatem habentibus, coniunctim, vel diuisim, in genere, vel in specie cōcessa fuerunt, aut in posterum concedentur, illa, & omnia singula, ac si nominatim exprimerentur, pro sufficienter expressis tunc habentes, singulis Ordinibus prædictis, illorumq; singulis Ecclesiis, Oratorijs, & Ecclesias, ac Oratoria visitantibus, cuiuscumque status, aut sexus existerent, seu pro eorum manutentione, & ornatu contribuentibus, necnon domibus, & conuētualibus fratribus, & etiam sororibus, vel monialibus, conuersis quoque, & oblatis, ac vtriusq; sexus personis de pœnitentia nūcupatis, & alijs singulorum Ordinum prædictorum, motu proprio, & ex mera nostra scientia, & liberalitate, de Apostolicæ auctoritatis plenitudine communicauimus: Illaq; omnia, & singula inter dictorum Ordinum personas pariformiter communia esse, fuisse, & esse volumus, prout in singulis literis prædictis plenius continetur.

Indulgētiæ communes inter fratres non communicantur secularibus.

§. 2. Et deinde, sicut accepimus, nonnulli fratres dictorum Ordinum volentes sapere plusquam oportet, atque ad ipsorum nutum verba ipsa interpretantes, diuersis, tam secularibus, quàm etiam alijs personis publicè, & priuatè suggesserunt, quod ipsi seculares visitando vnam dictorum Ordinum domum, omnes, & singulas indulgentias, & remissiones peccatorum, tam per dictos prædecessores nostros, quàm per nos domui B. Mariæ de Populo de Vrbe concessas, consequi poterant perinde, ac si dictam domum S. Mariæ de Populo visitarent; quod præter ipsorum prædecessorum, & nostram mentem fuisse, & esse dignoscitur. Attendentes igitur, quòd indulgentia intuitu Religionis concessa, ad seculares extendi non debet, volentes mentem dictorum prædecessorum, & nostram declarare, & omnem ambiguitatem, & occasionem tollere; motu proprio, & ex certa nostra scientia, volumus, & auctoritate Apostolica declaramus, quòd vniuersi, & singuli dictorum Ordinum fratres, & moniales

tertij

tertij Ordinis vtriusque sexus, & familiares dumtaxat, omnibus, & singulis indulgentijs, & gratijs per eosdem prædecessores, & nos domui B. Mariæ de Vrbe, vt præfertur, concessis, & concedendis vtantur, potiantur, & gaudeant, ac vti, potiri, & gaudere possint quomodolibet in futurum perinde, ac si ipsi dictam domum B. Mariæ de Populo his diebus, & festiuitatibus, quibus indulgentiæ huiusmodi concessæ fore dignoscuntur, personaliter visitarent; quòdque vigore prædictarũ literarum seculares gratijs, & indulgentijs huiusmodi vti, & gaudere non possint.

Non possunt fratres publicare indulgentias de Populo esse secularibus cõmunes cum ipsis.

§. 3. Inhibentes nihilominus in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis latæ sententiæ pœna eo ipso per contrafacientes incurrenda, omnibus, & singulis fratribus cuiuscumque Ordinis existentibus, & quibuslibet alijs personis, ne deinceps indulgentias, & gratias huiusmodi S. Mariæ de Populo de Vrbe ad seculares extendi prædicent, aut publicè, vel priuatè publicent.

Derogat contrariis.

§. 4. Non obstantibus præmissis, aut quibusuis alijs literis Apostolicis, priuilegijs quoque, & indultis dictis Ordinibus concessis, quæ quò ad præmissa reuocamus, cassamus, & annullamus, cæterisque in contrarium facientibus quibuscumque.

Transumptis fidẽ adhiberi iubet.

§. 5. Volumus autem, & auctoritate Apostolica decernimus, quòd præsentium transumptis, manu Notarij publici signatis, & alicuius Prælati, aut personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ sigillo munitis, ea fides prorsus in iudicio, & extrà adhibeatur, quæ adhiberetur, si præsentes literæ essent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 20. Decembr. 1519. Pontif. nostri anno 7.

§. II.

1 Nota, quòd per istam const. non derogatur indulgentiis, expressè; & specialiter ab eodem Pontifice concessis, visitantibus Ecclesiam nostram SS. Trinitat. de Vrbe, & consequenter alias omnes Ordinis; nam Papa clarè mentem suam explicat, dum dicit, quòd vigore suarum literarum, quibus æqua lance indulgentias, & priuilegia inter Mendicantes communicauerat, numquam intellexit concedere, vt seculares visitantes vnam ex Ecclesiis Mendicantium, gauderent, & fruerentur indulgentiis, ac si personaliter Ecclesiam S. Mariæ de Populo visitassent. Quare alij Mendicantes vigore prædictarum literarum Leonis non habent in suis Ecclesijs dictas indulgentias S. Mariæ de Populo, sicut nos habemus à media quadragesima singulis diebus vsque ad octauam Paschæ inclusiuè. Quod est magnoperè aduertendum, propter aliquos, qui solam illam primam constitutionem communicationis inspicientes, dicunt easdem se habere in suis Ecclesijs, quas nos Minimi in nostris. Quod etiam dixi supra, in constitut. 2. huius Pontif. §. 1. num. 2.

CONSTITVTIO XXVI.

Est moderatio priuilegiorum Mendicantium facta in Concilio Lateranensi.

LEO EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio.

§. 1.

Dignitas episcopalis est cęteris eminẽtior, & Mendicãtium opera fructuosa nimis sunt.

Vm intra mentis arcana reuoluimus, & diligenti consideratione pensamus operosa sollicitudinis studia, continuosque labores pro diuini nominis gloria, exaltatione catholicę fidei, Ecclesiæ vnitate seruanda, & institutione, ac salute fidelium animarum, per Episcopos, eorumque Superiores, in diuersis orbis partibus ad regimen suarum Ecclesiarum à Sede Apostolica constitutos; necnon per fratres diuersorum Ordinum, præsertim Mendicantium indefessè, & indesinenter impensos, tanta ex eorum in vinea Domini fructuosis operibus, & opportunè, ac laudabiliter gestis cordi nostro prouenit satisfactio, vt iis, quæ ad pacem, & quietem inter eos cõseruandam conducere cognoscimus; omni studio intendamus. Nouimus enim Episcopos ipsos in partem sollicitudinis nostræ assumptos fuisse, quorum honor, & sublimitas, teste Ambrosio, nullis potest comparationibus adæquari; Religiosos etiam in agro dominico pro christianæ Religionis defensione, & ampliatione complura fecisse, ac vberes fructus protulisse, & in dies singulos proferre, ita vt eorumdem Episcoporum, ac Religiosorum bonis operibus orthodoxam

xam fidem incrementa sumpsisse, & per orbem terrarum vndique dilatatã fuisse, fidelium nullus ignoret. Et sicut ipsi sæpenumerò vigilantissima, & solerti cura schismata in Dei Ecclesia extinguere, & Ecclesiæ vnitatem reddere, &, vt eidem Ecclesiæ pacis trãquillitas daretur, innumeros labores subire non dubitarunt; ita quoque par est, eos inter se nostris prouisionibus, pacis vinculo, ac fraterna charitate, & vnitate coniungi; vt eorum concordi doctrina, & mutuis operibus vberiores in Ecclesia Dei fructus proueniãt:

Moderat priuilegia Mendicãtium pro concordia inter ipsos, & Episcopos.

§. 2. *Sanè cupientes, vt iura spiritualia, quæ ad Dei laudem, & Christi fidelium animarum salutem pertinent, & quorum exercitium præfatis Episcopis, & eorum Superioribus in suis Diœcesibus (cum ipsi in partem sollicitudinis, vt præf. rtur assumpti, ac Diœceses distinctæ cuilibet eorumdem Episcoporum assignatæ fuerint) commissum extitit, per ipsos Episcopos exerceantur, & ius illa liberè exercendi, quantum fieri potest, eis illæsum præseruetur. Et si aliquam dictis fratribus Mendicantibus in eorumdem Episcoporum læsionem, per Romanos Pontifices prædecessores nostros, & Sedem Apostolicam concessæ fuerint, concessiones huiusmodi, eisdem Religiosis factas, in subsequentibus duximus moderandas, vt ipsi fratres potiùs ab eisdem Episcopis omni cum charitate foueantur, quã aliquo modo molestentur, & inquietentur. Vna enim est Regularium, sæcularium, Prælatorum, & subditorum exemptorum, & non exemptorum vniuersalis Ecclesia, extra quã nullus omnino saluatur, eorumque omnium vnus Dominus, vna fides: Et propterea decet, eos, qui eiusdem sunt corporis, vnius etiam esse voluntatis. Et sicut fratres nexu inuicem charitatis astricti sunt, sic non conuenit, alterum in alterius iniuriam, seu iacturam prosilire, dicente Saluatore, Hoc est præceptum meum, vt diligatis inuicem, sicut dilexi vos. Ad conseruandam igitur inter Episcopos, & eorum Superiores, ac Prælatos, & fratres huiusmodi mutuam charitatem, & beneuolentiam, diuini quoque cultus augmẽtum, pacemque & tranquillitatem vniuersalis Ecclesiæ status; Quod ita demum fieri posse cognoscimus, si vnicuique quantum fieri potest, sua iurisdictio conseruetur.*

Episcopi visitent Ecclesias parochiales Mendicãtibus subiectas.

§. 3. *Sacro approbãte Concilio, statuimus, & ordinamus, quòd Episcopi, & alij Prælati præfati, parochiales Ecclesias ad eosdem fratres ratione locorum suorum legitimè spectãtes, quò ad ea, quæ ad parochianorum curam, & sacramentorum conseruationem, administrationemq; pertinent, sine tamen visitatorum insolito grauamine, vel impensa, visitare, & illarum curam gerentes, & circa illam delinquentes, si Religiosi fuerint, iuxta ipsius Ordinis regularia instituta, intra septa regularis loci; sæculares verò presbyteros, & fratres huiusmodi beneficia obtinentes, liberè tamquã suæ iurisdictioni subiectos punire.*

Quisque in eorum Ecclesiis celebrare possit.

§. 4. *Ac tam Prælati, quam presbyteri sæculares, qui vinculo excommunicationis ligati non fuerint, missas in Ecclesiis domorum eorumdem deuotionis causa celebrare volentes, celebrare possint. Ipsique fratres tales celebrare volentes libenter recipere debeant.*

Ad processiones ne cogantur. Vide supra in constit. 2. Sixti IV. à num 57.

§. 5. *Ac ab eisdem Prælatis ad processiones solẽnes pro tempore faciendas requisiti, dummodò eorum loca suburbana vltra vnum milliare à ciuitatibus respectiuè non sint remota, accedere.*

Confessores ab Ordinariis approbẽtur.

§. 6. *Necnon Superiores eorumdem fratrũ, fratres, quos ad audiendas confessiones subditorum eorumdem Prælatorum pro tempore elegerint, eisdem Prælatis personaliter exhibere, ac præsentare, si eos sibi exhiberi, & præsentari petierint, alioquin eorũ Vicarijs, dummodò ad Prælatos vltra duas dietas accedere non cogantur, omnino teneantur; possintq; illi per eosdem Episcopos, & Prelatos super sufficienti literatura, & aliqua saltẽ huiusmodi sacramenti peritia dumtaxat examinari; talibusq; præsentatis admissis, vel etiam indebitè recusatis confitentes, constitutioni, quę incipit, Omnis vtriusq; sexus, quòad confessionem dũtaxat, satisfecisse censeãtur.*

Forensiũ confessiones audire, & sacramenta ministrare quomodò possint.

§. 7. *Ipsiq; fratres etiam forensiũ confessiones audire valeant; Laicos tamen, & clericos sæculares à sententijs ab homine latis nullatenus absoluere possint; Eucharistiæ verò, & extremæ vnctionis, aliaq; ecclesiastica sacramenta illis, quorum etiam infirmorum, ac decedentiũ confessiones audierint, dicẽtibus propriũ sacerdotẽ illa sibi dare denegasse, dare nequeãt, nisi denegatio sine legitima causa facta, vicinorũ testimonio probata, aut requisitio corã publico Notario facta doceretur.*

Famulis sacramẽta ministrare quomodò possint. Vide cõst. 1. Iul. II. §. 15. nu. 11.

§. 8. *Eorumdem verò fratrum obsequio insistentibus sacramenta huiusmodi nullatenus ministrare valeãt, nisi illorũ durãte obsequio.*

§. 9. *Pa-*

Pacta inita inter Episcopos, & Mendicantes fieri uetuit. Vide sup. cõst. 4 Iul. II. §. 3. à num. 6.

§. 9. *Pacta autem, & conuentiones inter eosdem fratres, & Prælatos, atq; Curatos pro tempore inita valeant, nisi per subsecutum Capitulum proximum generale, vel prouinciale refutata, & per eos refutatio huiusmodi intimata debito tempore fuerit.*

Mendicantes quando mortuos leuare possũt.

§. 10. *Parochias autem cum Cruce ad leuanda funera eorũ, qui apud Ecclesias domorum, & locorum eorumdem suam elegerint sepulturã intrare non possint, nisi prius præmonito, & requisito, ac recusante parochiano Presbytero, & tũc sine eius, ac Ordinarij præiudicio. Nisi eisdem fratribus super hoc antiqua consuetudo, quæ sit in viridi obseruantia, & cum pacifica possessione suffragetur.*

Volentes sepeliri cũ habitu sepulturã eligere possunt. Vide sup. in cõstit. 4. Sixti IV. § 9.

§. 11. *Volentes quoque sepeliri in habitu eorumdẽ fratrũ in claustro nõ degentes, sed in proprijs domibus habitantes, in eorum vltima uoluntate sepulturã sibi liberè eligere possint.*

Ordines ab Episcopo recipiant diœcesano.

§. 12. *Quòdq; fratres ipsi ad Ordines promouendi, per Ordinarios de grammatica, & sufficientia examinari, &, dummodò competenter respondeant, per eosdem Ordinarios liberè admitti: Ac nullatenus in eorum Ecclesijs, seu domibus, aut alijs eorum locis, ab alio, quàm à diœcesano Episcopo, nisi priùs ipso diœcesano Episcopo, vel eius Vicario super hoc cum debita reuerentia requisito, & absque rationabili causa contradicente, vel eo à Diœcesi absente, ad dictos ordines promoueri debeant.*

Et Ecclesiarũ consecrationes a diœcesanis Episc. petãt. Vide cõst. 1. Iulij II. §. 21. nu. 46.

§. 13. *Nec ab alieno Episcopo cõsecrationem Ecclesiæ, vel altaris, aut cœmeterij benedictionem petere, seu in Ecclesijs per eos pro tempore ædificandis primum lapidem per alienum Episcopum poni facere possint, nisi vbi Ordinarius, bis, aut ter cum debitis reuerentia, & instantia requisitus, sine legitima causa id recusauerit.*

Sponsos non benedicant.

§. 14. *Etiam absq; Curatorum consensu sponsum, & sponsam benedicere nequeant.*

Campanã die Sabbathi sancti post cathedralẽ pulsent.

§. 15. *Et, vt debitus honor matrici Ecclesiæ reddatur, tam ipsi fratres, quàm alij Clerici seculares, etiam super hoc Apostolicę Sedis priuilegio muniti, die Sabbathi maioris hebdomadæ antequam campana cathedralis, vel matricis Ecclesiæ pulsauerit, campanas in Ecclesijs suis pulsare minimè possint; contrafacientes pœnam centum ducatorum incurrant.*

Censuras Ordinariorũ seruent, & publicẽt.

§. 16. *Censuras autem per eosdem Ordinarios latas, & promulgatas, ac in matrice Ecclesia Ciuitatum, necnon in collegiatis, & parochialibus Ecclesijs Castrorum, & Oppidorum respectiuè solemniter publicatas, quandò super hoc ab eisdem Ordinarijs requisiti fuerint, in Ecclesijs domorum suarum publicare, ac seruare.*

Decimarum solutionẽ suadeant.

§. 17. *Et, vt animarum vtriusque sexus Christi fidelium saluti vberius consulatur, illos, quorum confessiones pro tempore audierint, cuiuscumq; status, & conditionis fuerint, ad soluendum decimas, siue aliam bonorum, seu fructuum quotam in locis, in quibus decimæ ipsæ, aut similia solui consueuerunt, etiam sub onere conscientiarum suarum monere, & hortari, ipsisq; etiam illas soluere recusantibus absolutionem denegare, & super hoc requisiti, id populo etiam publicè prædicare, & persuadere teneantur.*

Conseruatores habeant. Vide infra, constit. 5. Greg. XV.

§. 18. *Conseruatores autem eisdem fratribus pro tempore à Sede Apostolica deputandi, doctrina, & probitate præstantes, & in ecclesiastica dignitate constituti esse debeant, & coram eis per eosdem fratres, quibus dati fuerint, vltra duas dietas à loco suæ solitæ habitationis nullus trahi possit, priuilegijs super hoc aliàs eis concessis nullatenus suffragantibus.*

Excõmunicati ad religionẽ non recipiantur.

§. 19. *Excommunicati quoque Ordinem Mendicantium profiteri volentes, vbi de interesse tertij agetur, absolui non possint, nisi præuia satisfactione.*

Famuli quomodo possint excommunicari. Vide sup. in cõstit. 1 Iul. II. §. 15. à num. 11.

§. 20. *Procuratores quoque, & negotiorum gestores, ac operarij eorumdem fratrum seruitijs insistentes, sententijs excommunicationis promulgatis illaqueati sint, & esse censeantur, si illis causam dederint, aut dantibus consilium, auxilium, vel fauorem præstiterint.*

Tertiarij in proprijs domibus degentes vti laici reputentur. Vide sup. in constit. 4. Sixti IV. §. 7. à numer. 30.

§. 21. *Fratres autem, & sorores tertij Ordinis, necnon Mantellati, Corrigiati, Pizochare, Cordellati, & alij quocumque nomine nuncupati, in proprijs domibus habitantes, sepulturam vbi voluerint, eligere valeant. Sed in die Paschatis tantum Eucharistiam, necnon extremam vnctionem, cęteraq; ecclesiastica sacramenta (pęnitẽtiæ sacramento dumtaxat excepto) à proprio sacerdote recipere, & ad onera, quæ laicis incũbunt, perferenda teneantur, ac in foro seculari coram iudicibus secularibus conueniri possint. Et, ne censura vilescat ecclesiastica, & minoris auctoritatis interdicti sententia*

reputetur, ijdem dicti tertij Ordinis ad diuina audienda in Ecclesijs suorum Ordinum tempore interdicti nullatenus admittantur, si causam dederint interdicto, vel causam ipsam nutriant, seu foueant, aut dantibus auxilium, consilium, vel fauorem, quoquomodo præstiterint. Collegialiter autem viuentes, seu cum claustralibus habitantes, ac, mulieres virginalem, seu cœlibem, aut castam vidualem, expresso voto, & sub dicto habitu vitam ducentes, priuilegijs, quibus fratres Ordinis, cuius tertiæ Regulę habitum gestant, gaudere debeant.

Vide const. eiusdem 22. supra.

Hæc moderatio omnes Religiosos tangit.

§. 22. *Omnia etiam, & singula supradicta ad reliquos Religiosos Ordinum quorumcumque extendi, & per eos etiam seruari debere volumus, atque decernimus. Saluis tamen in reliquis desuper non expressis, tam Episcoporum, quàm fratrum, & aliorum Religiosorum prædictorum iuribus, quibus per præmissa in aliquo præiudicare, seu quidquam innouare non intendimus.*

Derogat cōtrariis.

§. 23. *Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac statutis, & consuetudinibus dictorum Ordinum, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis; priuilegijs quoque, & indultis, ac literis Apostolicis contra præmissa, seu aliquod præmissorum eisdem Ordinibus concessis, etiam in Mari magno contentis: Quibus, etiamsi ad illorum derogationem, de eis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per generales clausulas idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma seruanda esset, illorumq; tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, specialiter, & expressè derogamus, cæterisq; contrarijs quibuscumque. Decernentes ex nunc irritum, & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.*

Ordinarii, & Mendicantes benigne se tractēt.

§. 24. *Eosdem insuper fratres in virtute sanctæ obedientiæ monemus, vt eosdem Episcopos loco SS. Apostolorum subrogatos, pro debita, & nostra, ac Apostolicæ Sedis reuerentia, congruo honore, & conuenienti obseruantia venerentur: Ipsos quoque Episcopos hortamur, ac per viscera misericordiæ Dei nostri requirimus, vt fratres ipsos affectu beneuolo prosequentes charitatiuè tractent, ac benignè foueant, seq; illis minimè difficiles, aut duros, vel morosos, sed potiùs faciles, mites, propitios, piaq; munificentia liberales exhibeant; ac in omnibus prædictis tamquam in agro dominico cooperatores, eorumq; laborum participes prompta benignitate recipiant, eorumq; iura cum omni charitate custodiant, atque defendant. Vt tam Episcopi, quàm fratres præfati, quorum opera, veluti lucernæ ardentes supra montem positæ, omnibus Christi fidelibus lumen præbere debent, ad Dei laudem, fidei catholicæ exaltationem, populorumq; salutem, de virtute in virtutem proficiant, ac exinde à largissimo bonorum omnium retributore Domino perennis vitæ præmium consequi mereantur.*

§. 25. *Nulli ergo, &c. Datum Romæ in publica sessione in Lateran. sacrosancta Basilica solemniter celebrata anno Incar. Dom. 1516. die 19. Dec. Pontif. nostri anno 4.*

§. I.

1 Noto 1. quòd nostra, & cæterorum Mendicantium priuilegia fuerunt, & ab eodem Leone, & ab alijs Pontificibus confirmata, non obstante ista modificatione, vt dixi supra, in const. 4. Iulij II. num. 9. & 13.

2 Noto 2. quòd nō minora fecerunt Religiosi pro augmento Ecclesiæ, & catholicæ fidei defensione, quàm Sancti Episcopi. Nec minora nunc faciunt nostri temporis Religiosi, quàm fecerint antiqui illi, quorum intuitu sanctissimi Pontifices tot, tantaque priuilegia sacris Religionibus concesserunt. Quinam enim, quæso, sunt illi, qui quotidie se mille mortibus exponunt pro defensione, & propagatione catholicæ fidei? Qui sunt illi, qui inter hæreticos occulti manent ad catholicos confirmandos, hæreticosq; ipsos reducendos, ęrumnis, & laboribus incredibilibus pressi, morte semper illorum vitas insidiante? Quinam gentibus Christi fidem sanguine proprio disseminant? Qui vastissima maria fluctibus, procellisque plenissima propter sanctā Romanam Ecclesiā dietim tranant? Qui terras ignotas siti, & fame, labore, & nuditate propter catholicam fidem penetrant? Qui hæreticorum superbiam scriptis, & disputationibus retundunt? Qui catholicos ipsos concionibus, & exemplis in dies confirmant? Hi certè Regulares sunt, præsertim Mendicantes. Vnde sanctissimus Pontifex Pius V. in quadam constit. quæ incipit, Romanus Pontifex, in quo potestatis, apud Rodriquez in bull. in Pii V. const. 2. hæc habet; *Nos attendentes fratres ipsos, qui onus diei, & æstus, tam in prædicationibus, quam in cæteris spiritualibus muneribus quotidie sustinent* Et idem Pontifex in cōstit. eius 7. infra, in princ. ait *Facere non possumus, quin eos* (Regulares Mendicantes) *propensiori charitate, & paterno affectu amplectamur, ac exindę pro suis sanctis*

ctis studijs, honestisque laboribus, proq; salute animarum, ab Apostolica Sede, cuius continue pacem, & dignitatem Ordines ipsi fortiter tutati sunt, &c. Et in §. 2. dictæ const. ait, *Attendentes etiam illos, qui onus diei, & æstus, tam in prædicationibus, quàm in cæteris spiritualibus muneribus quotidie sustinent*, &c. Si non; dicat illustrissima Prædicatorum Familia: Sanctissima Franciscanorum Religio. Antiquissimus Augustiniensium Ordo: Deuotissimus Carmelitarum Cœtus, Doctissima Iesuitarum Societas: Et Minimorum Grex pusillus. Quare non est mirum, si sanctissimi Pontifices, quorum est de Ecclesia benemeritos remunerari, tot priuilegia Regularibus, & antiqui concesserint, & moderni confirment. Vndè prægrauari non deberent DD. Episcopi, nec tam difficiles, & asperos quandoq; se in illis obseruandis ostendere, cum omni iure strenuè certantibus præmium debeatur: Quod licèt sit quid extrinsecum (præmium namque suorum laborum à Domino in Paradiso Religiosi expectant) dat tamen vires, augetque animum ad fortiùs propugnandum. Vt enim ait Cicero 3. de natur. Deorum *Nec domus, nec Respublica stare potest, si in ea nec rectè factis præmia extent vlla, nec supplicia peccatis*: Et 1. de orat. *Iustus, atq; honestus labor præmijs, ac splendore decoratur*. Vnde Abraham, Gen. 15. dicebat, *Domine Deus, quid dabis mihi?* Et Matth 19. Petrus, *Quid ergo erit nobis?* Et nota etiam, quòd priuilegia in remunerationem laborum concessa, dicuntur irreuocabilia (quia s. non sine grauissima causa reuocari debent) à Rom. consil. 436. nu. 14. Fel. in cap. Nouit, de iud. num. 7. & alijs multis, quos refert Sanctar. varia. resol. q. 16. nu. 19. Vnde si clarissimè non constat, ea esse reuocata, in suo robore permanere dicenda sunt.

Rebuffus. Felin. Cicero.

Roman. Felin. Sanctarell.

§. II.

3 NOta, quòd istam moderationem fecit Pontifex in gratiam Episcoporum, ne ampliùs de Regularibus conquererentur, sed eos magis fouerent, & adiuuarent, & desinerent eos inquietare, ac molestare; Quod intentum an obtinuerit Pontifex, non discutio. Quæ non mortalium pectora cogis regni infausta fames? Non satiatur auarus auro, nec iurisdictione Præpositus. Hydropicorum sitis cupiditas regni. Sciendum tamen, quòd imperij dilatandi auiditas, imperium quandoque destruit. Et se male cum subditis gerere, expulsionem à regno causat. Vt contigisse Episcopis cum Regularibus, dicunt multi, vt refert Rodriq tom. 2. qu. reg. q. 63. ar. 2. his verbis. *Putant quidam, Papam in pœnam iustam priuasse Episcopos iurisdictione, eo quod Regularibus, quos fauore prosequi debuissent, cum sibi sint dati coadiutores, & nullus præter illos melius, & præstantius sacramenta fidelibus administret, erant infesti, &c.* Atque ita potestatem, & priuilegium à Papa deriuata meruerunt Episcopi, illis abutentes, amittere, vt constat ex traditis per Gregorium IX de excess. Prælat. cap. Nimis iniqua, vbi ponit 15. & cap. Nimis praua, vbi ponit 12. grauamina, & clem. Ad nostrum de cens. & clem. 1. de exces. Præl. vbi ponuntur 30. & const. 7. Pij V. infra, vbi ponuntur 40. grauamina, quæ Episcopi Regularibus faciebant.

§. III.

4 VIde quæ dico supra, in constit. 2. Sixti IV. à nu. 24. Et nota hic, quòd fratres Parochi Ecclesiarum parochialium, nobis Minimis subiectarum, sunt omnino subditi Correctoribus Conuentuum, nec possunt, sub obedientiæ præcepto formali, eleemosynas, seu prouentus, decimas, seu primitias, & quæ pro missis celebrandis dantur, atque alia iura, ad Parochos quomodocumq. spectantia directè, vel indirectè, per se recipere, neque de ijs disponere absque Correctorum licentia. Et qui secus fecerint, pro prima vice debēt ipso iure priuari per triennium voce actiua, & passiua. & pro secunda officio Parochi in perpetuum, & in alios Conuentus per Prouinciales amandari. Quòd si huic mutationi parochiani se opposuerint, dicti Parochi suo Superiori obedire teneantur, & dicto muneri renunciare sub pœna priuationis vocis actiuæ, & passiuæ in perpetuam, & incarcerationis per annum. Quibus pœnis etiam subiacent dicti Parochi, si à Conuentu exierint sine licentia, & socio, à Superiore habitis. Et Correctores in Parochos assumi non valent, sub pœna priuationis vtriusque officij. Ita statutum est in Capitulo Auenionen. 2. num. 26.

§. IV.

5 NOta, quòd Trid. sess. 22. decr. de obseru. & euitan. in celebrat. miss. præcipit Episcopis vt in suis Diœcesibus interdicāt, ne cui vago & ignoto sacerdoti missas celebrare liceat. Et sess. 23. de refor. cap. 16. mandat, quòd nullus Clericus peregrinus sine commendatitijs sui Ordinarij litteris ab vllo Episcopo ad diuina celebranda, & sacramenta administranda admittatur. Quæ decreta tenentur etiam Prælati regulares obseruare. Verum quidem est, quòd peregrinus, qui non haberet tales literas testimoniales, celebrando, nullam incurreret irregularitatem, nec qui eum ad celebrandum admitteret: Quia nulla talis in iure reperitur, prout ad id requiritur, cap. Is, qui, de sent. excom. in 6. Vnde faciens fidem iustam de sua ordinatione, potest admitti ad secretò celebrandum; arg. cap. Tuæ fraternitatis de Cler. pereg. Ita Nau. lib. 3. consil. de celebrat. miss. consil. 5. Reginal. in praxi, li. 29. num. 42. vers. Tantoperè. Henriq. lib. 10. cap. 34. num. 6. in comm. lit. I. Sylu. verbo Pereg. q. 4. Religiosis autem peregrinis sufficit ostendere literas suorum Superiorum ad iter peragendum Rodriq. tom. 1. q. reg. q. 43. ar. 18. Qui addit, posse etiam admitti peregrinum ad celebrandum publicè, quando est notus, aut etiam quando bonis coniecturis creditur, quòd non sit impeditus; arg. dicti cap. Tuæ fraternitatis. Et aduerte quod per hanc declarationem moderatur priuilegiū regularibus concessum in cap. Luminoso 18. q. 2. & ab Eugenio IV. vt refert Rodriq. in bulla. 7. Eugenij IV. nu. 3. innouatum sub pœna excommunicationis ipso facto contradicentibus post habitam notitiam priuilegij quo cōceditur quod non possint Episcopi, vel alij Prælati in ecclesijs regularium celebrari facere videatur Rodriq. to. 3. quæst. reg. q. 4. art. 1. Portel in addit. ad dub. reg. verbo Missa nu 3. Nisi velis dicere, quod ista declaratio Leonis est consultiua non præceptiua vt indicant illa verba, *libenter recipere debeant*. Et alioqui sępius declaratum est officia defunctorum à regularibus, non à Clericis fieri debere.

Trid.

Nauarr.

§. VI.

6 Vide quæ dico supra, in constit. 2. Sixti IV. à num.41.& tom.1.Relig.q.1.cap.21. Et circa præsentationem Regularium ad audiendas confessiones, vide in Relig. loc.cit. §. 2. versu Circa autem,pag. 243.Et quando censeatur Episcopus immeritò Regulares vexare quò ad dictam approbationem, vide ibid. ver. Sed inquies.

7 Nota 1. circa illam clausulam *indebitè recusatis*. Quòd videtur confirmare decretum factum in Cōcilio Viennen. sub Clem. V. & habetur in clem. Dudum, de sepul. §. Statuimus, vbi Regulares præsentatos Episcopis iuxta formam ibi traditam,perperam tamen, & sine causa ab eis reiectos, approbat Papa de plenitudine potestatis. Quare si Episcopus Regularem debitè præsentatum, & examinatum indebitè reprobauerit, poterit nihilominus per hoc priuilegium licitè, & validè confessiones audire, Nec hoc est contra Trid. sess.23.cap 15.Nam credendum est, Concilium voluisse tantùm idoneis ministris facultatem concedere confessiones audiendi per examen Episcoporum rectè, & rationabiliter iudicantium, non autem confouere aliquos eorum in suis passionibus,& odijs contra Regulares,& quandoque cum maximo Christi fidelium scandalo; Cum fraus, & dolus nemini debeat suffragari, cap. Sedes Apostolica,de resc.cap.Sicut de consec.d.1. Quare si quis Regularis cum licentia sui Prælati examinatus, & iudicio Examinatorum, vel maioris partis ipsorum fuerit idoneus iudicatus, & tamen propter passiones suas fuerit ab Episcopo reprobatus, saluo saniori, & meliori iudicio, puto, quòd licitè, & validè poterit confessiones audire; si nihil aliud obstet. V. G.quòd non sit malæ famæ, nec scandalosè viuat. Quod tamen præsumendum non est, quando adest legitimi Superioris licentia. In cuius doctrinæ confirmationem adduco Nau. in sum. cap. 27. num.264.præsertim in summa Hispanica Mirandam tom. 1. man. quæst. 45. ar 6.Vegam 1.p.sum.c.62.casu 4.Rodriq. to.1.q.regul.q 59.art.2. quatenus dicunt quòd Clem. Dudum, de sepulr. per dictum Concilij decretum non est reuocata. Expressè Henriq. lib. 6. de pœnit. cap. 6. num. 4.

Trid.

Nauarr. Miranda. Vega. Rodriq.. Henriq.

8 Nota 2. quòd hoc examen debet solùm fieri super sufficienti literatura, idest, an sciant studere libris de hoc sacramento tractantibus, siue conscripti sint latina, siue vulgari lingua, hoc nihil refert: Et super aliqua saltem huius sacramenti peritia; Vnde non est necesse,quòd habeant exactam, & consummatam peritiam illius;nec requiritur,quòd sint Theologi; aut Canonistæ. Super vita autem,& bonis moribus examinandi non sunt, dictio enim illa *Duntaxat* taxatiua est, & omnia alia excludit, vt dixi pluriès; hanc enim semper præsupponit Papa adesse, quando adest legitimi Superioris licentia,& præsentatio. Quæ non sunt reuocata per Trid. loc. cit. cum solùm dicat, Regulares esse admittendos per examen;de quibus autem sit examen faciendum non dicit.Vnde linquit antiquos Canones,& antiquas constitutiones Apostolicas in suo vigore. Et vsus communis obtinuit, vt Regulares non examinentur ab Episcopis, nisi super sufficienti literatura, & peritia sacramenti pœnitentiæ.

§. VII.

9 Noto 1. circa illam clausulam, *fratres possint forensium confessiones audire*, quòd in foro exteriori receptum est, vt ratione criminis commissi quis forum sortiatur, & in loco, vbi delictum commiserit, puniatur; licèt aliàs ibi ex ea causa non posset in iudicium vocari, nec forum sortiretur; maximè enim congruit Reipublicæ, scelera in eo loco publicè puniri, in quo fuerint perpetrata, propter exemplum. Ita Couarr. practic.q.11.nu.3. At in foro conscientiæ nemo ratione delicti forum sortitur,nec illius subditus ea ratione fit, cuius alioquin iure non esset. Vnde si quis in vna Parochia delicta cōmittit, non potest ea confiteri Parocho illius,si subditus eius non est, sed debet ea confiteri proprio Parocho. Decet enim Parochum oues sibi commissas diligenter etiam interiùs agnoscere, vt valeat ægris adhibere medelam. Couar.loc.cit.nu.4.Rodriq.to. 1. q. regul. q. 60. ar. 6. A Sotbo in comp. ver. Absolutio quò ad seculares 2.pag.42 Summi tamen Pontifices Leo X. hic, Nicol. IV. Sixtus IV. Vrb. IV. Paul. III. apud Rodriq. loc. cit. concesserunt, vt possent Regulares quorumcumq; vndecumq; venientium confessiones audire, tam exemptorum, quàm non exemptorum, tam secularium,quàm ecclesiasticorum.

Couarr.

Couarr.nu. Rodriq. A Sotbo.

10 Aduerte tamen, quòd huius priuilegijs vigore non poterunt dicti confessores Regulares forensium vota commutare, ac dispensare; Nam ad id requiritur specialis concessio, quæ hic non habetur; confessiones enim communiter solùm sunt de peccatis;Poterunt tamen per aliud priuilegium Pauli III. concessum presbyteris Societatis Iesu, de quo dico tom. 1.Relig. q.1 cap.21.§.1.conclus. 5. & per aliam constit.Eug.IV.apud Rodriq.loc.cit.versu Ex quibus infertur. Vnde patet, quòd Regulares habent maiorem auctoritatem, quàm Episcopi, qui vota forensium commutare,ac dispensare non possunt,vt communis habet sententia, de qua Syluest. ver. Domicilium, in fine, & dixi etiam loc. cit. Et multò minus poterunt dicta vota extraneorum commutare, ac dispensare Parochi, seu presbyteri seculares, à dictis Episcopis ad confessiones audiendas approbati.

Syluester

11 Noto 2.circa illam clausulam *laicos tamen, & Clericos seculares à sententijs ab homine latis nullatenus absoluere possint*, quòd per istam clausulam moderatur Papa, priuilegium Eug. IV. concessum Monachis S. Benedicti, de quo Casar. ver. Absolutio 2. quò ad seculares,n.19. in quo concedebatur facultas absoluendi à quibuscumq; ecclesiasticis censuris, & pœnis etiam ab homine latis, cum satisfactione tamen partis. Et quòd nō possint absolui,etiam satisfacta parte,indicat dictio illa *Nullatenus*,quæ cum vniuersalitatem importet,excludit quēcūq; casum. Tusch.ver.Dictio,concl.315. Vnde,siue censura sit lata generaliter ab homine,siue particulariter,puto,quòd per hoc priuilegium non possit absolui. Rodriq. tamen to.1.q.reg.qu 61. art. 6. contendit, quòd etiam nominatim excommunicati possunt absolui à confessaris Regularium, satisfacta parte, ad cuius petitionem excommunicantur. Et idem ait dicendum, non satisfacta realiter parte,sed præstita cautione legitima de satisfaciendo. Fundatur in quadam declaratione Pij V.quam affert. Fundatur etiam in Concil. Trid.sess.25.c.12. de reform. vbi dicitur quod *excōmunicati nominatim, ex quo subtrahunt decimas, vel* ne

Tuschus.

Rodriq.

Trid.

ne soluantur impedium, non absoluantur, nisi plena restitutione secuta. Confirmat ex sententia, quam dicit communem (licet alij, quos citat, contrariū sentiant) nimirum, quòd absolutus ab excōmunicatione nominatim lata ad supplicationem alicuius partis, concedente ipsa parte protogationem vsque ad certum tempus, finito tali tempore, statim ipso iure reincidit in excommunicationem, etiamsi ipsa prorogatio auctoritate iudicis facta non sit; nam cum excōmunicatio à iudice lata sit ad instantiam partis, iudex in ea ferenda, vel termino assignando, nihil aliud videtur intendere, quàm partis satisfactionem; vndè si pars terminum proroget, censebitur iudicis auctoritate protogare, & sic absolutus, si intra terminum à parte protogatum non satisfaciat, incidet iterum excommunicationem, pro qua sententia multos citat. Ergo, ait, à censura nominatim lata possunt confessores regulares absoluere, satisfacta parte, aut præstita sufficiēti cautione. Nam cum iudex excommunicationem solùm tulerit ad supplicationem partis, quando hæc est satisfacta, censetur dare auctoritatem à dicta excommunicatione absoluendi ijs, qui aliàs habent auctoritatem absoluendi ab excommunicatione à iure, vel ab homine quocumq; modo lata. Insuper ait Rodriq. quòd vigore suorum priuilegiorum, iuxtà dictam declarationem Pij V. possunt confessarij regulares absoluere nominatim excommunicatos, satisfacta parte, non solum in foro interiori, sed etiam exteriori. Et verè declaratio Pij V. provt eam ipse refert, id non obscurè indicat, dicens, *Non autem in foro fori, aut contentioso, nisi satisfecerint, vllatenus suffragari*; ergo, si satisfecerint, suffragabitur.

Suarez. 12 Suar. tom. 4. de Relig. tract. 3. lib. 9. cap. 2. nu. 21. 22. probat ex priuilegio Pauli III. concesso Societati Iesu, quòd possunt confessarij regulares absoluere ab excommunicatione, non solùm generaliter, sed etiam specialitèr lata, quando pars est satisfacta. Nam, ait, Pontifex concedit facultatem absoluendi à quibusuis sententijs, censuris, & pœnis; ergo, cum sit fauor, & priuilegium Principis, limitandum non est; verba enim simpliciter posita, generaliter intelligenda sunt, cap. Quia circa, de priuil. Glossa in cap. Præterea, ver. Simpliciter, de off. deleg. Videatur Guttierr. lib. 1. cān. q. cap. 2. Glossa. Guttierr.

13 Sed prima opinio, quòd confessores regulares non possint absoluere vigore priuilegiorum particulariter, & nominatim excommunicatos, stante præsertim modificatione huius Pontificis, securior est; & eam tenet Casar. in cōp. ver. Absolutio 2. quò ad secul. nu. 19. Opinio tamen Rodriq. & Suar. probabilis est, secluso præsertim scandalo & stante confirmatione nostrorum priuilegiorum facta à Paulo III. non obstante Concilio Lateran. Casarub.

14 Noto 3. quòd possunt confessores regulares confessiones infirmorum in proprijs domibus habitantium audire, vt hic supponitur, & expressè concessit Paulus IV. in sua constit. 3. quæ incipit, Cum sicut, quam refert Rodriq. in suo bull. vbi dicitur *Indulgemus, declaramus, & Apostolica auctoritate decernimus, vt confessores regulares à suis Superioribus deputati, possint confessiones etiam infirmorum vbilibet, etiam extrà domos, & habitacula eorundem fratrum audire, ac omni tempore, præterquam in die Resurrectionis Dominicæ, sacramentum Eucharistiæ, tā illis, quàm alijs quibusuis personis licitè ministrare*. Ex qua cōst. etiam colligitur, quòd hospitibus in nostris domibus infirmantibus possimus Eucharistiam ministrare. Vide quæ dico tom. 1. Relig. cap. 21. §. 2. pag. 245. versu Sed nota. Rodriq.

15 Noto 4. circa illam clausulam eodem §. positā, *Eucharistiæ verò, & extremæ vnctionis*, &c. quòd, recusante Parocho, sine causa legitima, possunt Regulares infirmis Euchatistiæ, & extremæ vnctionis sacramenta ministrare, cum circumstantijs hic positis. Si autem Parochus non adsit in periculo mortis, necessitate vrgente, putant Rodriq. tom. 1. q. reg. q. 56. art. 5. Henriq. lib. 8. de Euch. cap. 55. §. 1. in comm. lit. H. Suar. loc. cit. cap. 3. n. 15. (licèt alij apud Rodriq. negent) posse quemlibet simplicem sacerdotem, siue regularis, siue secularis sit, viaticum infirmo dare ex præsumpta voluntate, vel Parochi, vel Episcopi, vel summi Pontificis. Regularibus verò expressè id concessit ad omne dubium tollendum Paulus IV. cit. num. præced. & Paulus III. in constit. data Societati Iesu, vbi concedit, quòd possint sacerdotes dictæ Societatis ministrare sacramētum Eucharistiæ quocumq. anni tempore, præterquam in festo Paschatis Resurrectionis Dominicæ, & mortis articulo, nisi necessitas vrgeret, parochialium Ecclesiarum Rectorum licentia minimè requisita. Ita refert Suar. tom. 4. de Relig. tract. 3. lib. 9. cap. 3. nu. 2. Quæ verba, *Nisi necessitas vrgeret*, declarans Suar. ait, quòd intelliguntur de necessitate graui, ad quam requiruntur duo. 1. vt proximus sit in probabili periculo mortis, nequè est necessarium, vt sit iàm desperatus, sed sufficit probabilis coniectura. 2. verò, vt Parochus absit, vel non possit, aut nolit Eucharistiam indigenti dare; nam tunc proximus constituitur in vera necessitate. Et quod dixi de Eucharistia, intellige etiam de extrema vnctione; in casu enim necessitatis si ægrotus indigeat, & sit in vero periculo constitutus, & Parochus non adsit, aut nolit hoc sacramentum ministrare, poterit illi conferri à quolibet simplici sacerdote. Quia licèt hoc sacramentum non sit absolutę necessitatis, est tamen magnæ vtilitatis, & aliquando potest esse valdè necessarium. Ideoq; ex voluntate interpretatiua superiorum Prælatorum in eo casu legitimè confertur à quocumq; sacerdote idoneo, cui semper erit præferendus Regularis propter hoc priuilegium; quod licèt non loquatur de simplici necessitate, sed de graui tantummodo, pro qua propterea requirit tot circumstāñas, multò melius intelligetur de simplici. Quare concludo, quòd in simplici necessitate potest quilibet sacerdos idoneus, etiam sine priuilegijs, dicta sacramenta ministrare. Neq; his obstat clem. 1. de priuil. Nam non loquitur in casu simplicis necessitatis, verisimile enim non est, Concilium illud Viennen. voluisse, vt Religiosi non subuenirent proximis extremè indigentibus, sed solùm vt iura Parochorum non vsurpatent; tunc autem non vsurpant, quia ipsi rationabiliter sunt inuiti. Ita Suar. loc. cit. cap. 4. nu. 9. In graui autem necessitate possunt soli Regulares per dicta priuilegia Pauli III. & IV. & etiam per hoc priuilegium, cum circumstantijs hic requisitis, dicta sacramenta ministrare. Et aduertant Regulares in hoc casu, ad vitandas lites, vt semper idoneos testes adhibeant, præsertim quando Parochi nollent ista sacramenta ministrare. Rodriq. Henriq. Suarez. Suar.

§. X.

16 Noto 1. quòd moderat priuilegium Sixti IV. apud Rodriq. tom. 3. q. reg. q. 58. art. 3. quo declarauit, quid significaretur per liberam sepulturam, Rodriq.

ram, quam Mendicantibus concesserat; sic enim declarauit debere intelligi, vt fratres prædicti, nullius super hoc petita licentia, possent cum Cruce processionaliter ingredi Parochias, in quibus fuerint corpora defunctorum, ac corpora ipsa ad eorum Ecclesias sepelienda deferre, vbi hoc fieri consuetum foret, vel quando presbyteri parochiales requisiti, id facere recusauerint.

17 Noto 2. quòd per Parochiam hic non intelligitur Ecclesia parochialis, sed locus, in quo degit populus, alicui Ecclesiæ baptismali deputatus, & certis finibus limitatus. Illa verba, *Sine eius, & Ordinarij præiudicio*; intelliguntur de præiudicio non solùm decimarum, & primitiarum, sed etiam quartæ funeralis. Ita Rodriq. tom. 3. q. reg. q. 28. art. 2. *Rodriq.*

18 Noto 3. quòd Crux, quæ defertur per sacerdotes ante funus tempore sepulturæ, quo portatur ad Ecclesiam, portatur solùm causa deuotionis, & memoriæ passionis Christi, in signum quòd funus est illius hominis, qui dum vixit, & moriens fuit dicto signaculo sanctæ Crucis insignitus; non autem defertur causa alicuius præeminentiæ. Quare intrare Parochias cum Cruce alta, & ire per viam publicam ad domum alicuius defuncti, per eamdemq; vel aliã viam domum redire, nihil præiudicat Parochijs, per quas transitur. Ita Bonif. de Vital. super clem. Archiepiscopo, de priuil. num. 5. & 6. *Vital.*

19 Noto 4. quòd corpora defunctorũ in Ecclesijs Mẽdicantium sepelienda, non debent primò deferri ad Ecclesias parochiales. Ita concessit Pius V. in sua constit. quæ incipit, Romanus Pontifex. quam refert Rodriq. in bull. in Pio V. const. eius 2. Nõ obstãtibus quibuscumq; cõsuetudinibus in cõtrarium. *Rodriq.*

20 Noto 5. quòd extat decretum sacræ Cõgreg. apud Quar. in sum. bull. verbo Priuilegia Regul. pag. 512. huius tenoris. *Licet in sacro generali Lateranen. Concilio statutum, & ordinatum fuerit, vt fratres Ordinum Mendicantium, cæterique Religiosi regulares non possint intrare Parochias cum Cruce, ad leuanda funera eorum, qui apud Ecclesias domorum, & locorum eorumdem suam elegerint sepulturam, nisi priùs præmonito, & requisito, ac recusante parochiano Presbytero, & tunc sine eius, & Ordinarij præiudicio. Significatum tamen est sacræ Congregationi S.R.E. Cardinalium negotijs Episcoporum, & Regularium præpositæ, nonnullos fratres, præsertim Ordinis Minorum de obseruantia, cuiusdam consuetudinis prætextu, quam neque antiquitate vallari, neque obseruantia viridi inniti, neq; pacifica, & non interrupta possessione firmatam esse constat, contendere sibi licere defunctorum funera; proprio eorum Parocho absente, eoq; irrequisito, afferre, & leuare, idq; haud leues controuersias, & altercationes aliquibus in locis nõ sine populi scandalo, & Dei offensione excitasse. Ideo volens eadem sacra Congregatio omnem eiusmodi dissensionem, & scandalorum materiam, & occasionem præcidere, atq; in futurum prouidere, vt tam Parochi, quàm fratres ipsi vnanimi inter se voluntate, & ea, qua par est, charitate vltima hæc christianæ pietatis officia defunctis præstẽt, declarat, & huius decreti tenore statuit, prædictis fratribus Ordinis Minorũ de obseruantia, alijsque quibusuis Regularibus, quorumcumque Ordinum, & Congregationum, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium existant, nullo modo licere, etiam specialis alicuius consuetudinis prætextu, Parochias cum Cruce processionaliter, aut aliàs ad efferenda, & leuanda defunctorum funera intrare, vel illa leuare, & efferre, nisi vocato, & expectato proprio defuncti Parocho, eoq; ibidem præsente, si tamen ipse aliter fieri non consentiat, & permittat: Vel nisi requisitus venire, expressè omnino recuset. Atque ita obseruari mandat, & districtè præcipit; firmis de cætero, & in suo robore permanentibus ijs omnibus, quæ super quarta funerũ, & canonica portione, alijsque iuribus ad sepulturas pertinentibus, à sacris Canonibus, & Conciliorum decretis, summorumque Pontificum constitutionibus hactenus sãcita, & ordinata sũt, vel aliàs ex particulari consuetudine, vel alio iure obseruantur. Romæ die 12. Ianuarij, 1604. Alex. Card. Floren.* *Quaranta.*

21 Quæres, an locus sepulturæ in Ecclesia, vel cœmeterio vendi possit. Negat Suar. to. 1. de Relig. lib. 4. ca. 14. num. 19. & probat ex cap. Questa est, cum tribus seq. 13. q. 2. & cap Abolendæ, de sepult. Et hoc etiã ratione terræ. Affirmat ratione terræ Azor. p. 3. lib. 12. c. 17. q. 2. Probat ex cap. Cum in Ecclesia, cap. Ad nostram, cap. Ad Apostolicam, de simon. Sicut .n. possunt vendi vestes, calices, &c. non ratione benedictionis, sed ratione materiæ, vt communiter docent DD. quos refert Suar. loc. cit. nu. 6. ita etiam sepulturæ. Cui opinioni libenter adhæreo, eo præsertim quia vendere fundum in Ecclesia, vel cœmeterio, non ratione benedictionis, vel consecrationis, sed ratione materiæ, pro fabricanda sepultura, non est malum ex se, sed solùm quia prohibitum, vt ipse Suar. fatetur. Vnde consuetudine tolli potuit, vt in multis locis sublatum est, in quibus id iam licitè fieri potest, non obstante humana prohibitione; & hoc præcipuè in Ecclesiis, vel cœmeterijs Regularium exemptorum. Tum quia dictum c. Abolendæ, in quo principaliter fundatur opinio cõtraria, solùm præcipit Episcopis, vt inhibeant suis Clericis diœcesanis, ne aliquid præsumant exigere pro sepultura. Regulares autem exempti non sunt de iurisdictione Diœcesum Episcoporum, sed extra illam; vnde Episcopi id illis præcipere non possunt, vt bene Panor. dicto cap. Abolendæ, num. 4. Tum quia etiamsi diœcesani Episcopi id Regularibus exẽptis præcipere possent, dum tamen non præcipiunt, possunt dicti Regulares consuetudinem seruare. Illa cap. Questa, cum sequ. loquuntur potiùs consulendo, quàm præcipiendo; & sicut potuerunt tolli quò ad prohibitionem sepeliendi mortuos in Ecclesijs, ita quò ad terram pro sepultura vendendi. Poterit itaque vendi in Ecclesia, vel cœmeterio modo prædicto terra pro fabricanda sepultura, quòd si ea sit fabricata, poterit etiam exigi quod in ea expẽsum est; & ius sepeliendi; ita vt in tali loco, qui emit, & sui sepeliantur, & non alij. Ita Panor. loc. cit. nu. 5. Non potest tamen vendi ius sepulturæ, quatenus quid spirituale est; licèt etiam quò ad hoc possint Religiosi accipere quicquid pro eo à laicis datum fuerit; exigere autem nequaquam; dicto cap. Questa, 13. q. 2. Immo si sit consuetum dari aliquid pro officio sepulturæ, possunt compelli laici id obseruare, cap. Ad Apostolicam, de simon. Glossa in cap. Abolendæ, ver. Exigere, vbi Panor. num. 6. *Suar.* *Azor.* *Panorm.* *Glossa.* *Panorm.*

22 Si quæras etiam, an possit Prælatus sepelire aliquem in alterius sepulcro, eo inuito. Dico, quòd sic, si iusta aliqua adsit causa, puta, si sepeliendus non haberet propriam sepulturam, vél non esset in Ecclesia, vel cœmeterio sepultura communis; quia faceret eleemosynam extremè indigenti, quæ potest fieri de bonis alterius, inuito domino. Ita Archidiac. in cap. Præcipiendum, 13. q. 2. Romanus singul. 692. Panor. in cap. Abolendæ, de sepult. nu. 5. *Archid.* *Romanus.* *Panorm.*

23 Nota etiam, quòd sepulti in alieno sepulcro,

etiam

Zabarella etiam fine iusta causa, non debent exhumari, nisi sint publici excommunicati, nominatim interdicti, seu vsurarij manifesti. Ita Zabarel.in clem.1. de sepult.q.30.nu.32.Irrogatur enim illis maxima iniuria fine sua culpa.

24 Nota etiam, quòd habens capellam cum sepultura in Ecclesia,in quibus sua insignia, seu arma in sui memoriam reposuerit,licèt iste per proditionē è Ciuitate fuerit expulsus, non possunt tamen dicta Romanus. insignia posita in capella deleri; immo delentes possunt puniri iudicis arbitrio.Roman.sing.480.& 673. Probatur ex leg.Qui liberalitate,& leg. Opus noui, ff.de oper.publ.

§. XII.

25 Limitat priuilegia Regularibus concessa, vt possent ordines recipere à quocumq; Antistite, gratiam, & communionem Apostolicæ Sedis habente, vt supra in Iulio II.constit.2.§.6. Vide quæ dico, & noto ibi à nu.22. Et hic nota vnum particulare, quòd licet Episcopo initiare sacris, & sacerdotio Regularem, qui bene legit, & cantat, quamuis minùs sit literatus; sic enim in aliorum societate, & pro officijs Religionis fit idoneus minister.Ita Hēnriq.lib. 10.cap. 16. num. 2. Nau. cap. 1. §. Caueat. num. 19. de pœnit. d.6.to.3. Maiol. apud Henriq. in com. lit.V.lib. 1. de irreg.cap.31. num. 5. & 10. Neque obstat Trid. sess. 23. de reform. cap. 11. Quatenus generaliter requirit in ordinandis scientiam saltem linguæ latinæ. Nam finis legis potiùs, quàm ipsius verba,attendendus est, cap. Marcion.1.q.1. Adde, quòd Concilium id relinquit Episcoporum arbitrio;ait enim *minores ordines ijs, qui saltem linguā latinam intelligant, per temporum interstitia, nisi aliud Episcopo expedire magis videretur, conferantur*; arbitrium enim illud Episcopi non solùm est super interstitijs,ita vt, ijs non seruatis, si Ecclesiæ vtilitas postulet, possit ordines conferre, sed etiam super grammatica, ita vt nescienti grammaticam, si alioquin bonæ indolis sit, & docilis, vel possit optimè inseruire ministerio, ad quod ordinatur, sine grammatica possit ordines quoscumque conferre. Neque enim ex verbis Concilij colligi potest ratio, quare arbitrio Episcopi relinquatur potiùs dispensatio super interstitijs, quàm super grammatica, cum verbum *conferantur*, sub quo stant illa duo, post arbitrium collocetur, atque ita interpretatur Concil. Menoch. lib.2.de arbitr.casu 425.nu.58. Et videtur dictum Trid. fauere sess. 14. cap. 2. de refor. ibi, *nec diuina officia peragere*.

Henriq. Nauar. Maiolus. Trid. Menoch.

§. XIV. XV.

26 Nota, quòd in clem. 1. de priuil.prohibetur Religiosis sub pœna excommunicationis ipso facto,quam sibi Pontifex reseruat, ne matrimonia solemnizent sine Parochi licentia. Et Trid. sess. 24. cap. 1. de reform. matrim. declarat nulla ea matrimonia, quæ fiunt non præsente Parocho, aut altero sacerdote de eius licentia. Trid.

27 Sed an hæc licentia debeat esse expressa,vel sufficiat quòd sit tacita, & an sit in scriptis proferenda, vel sufficiat verbo. Et vtrum sacerdos debeat credere dicentibus se habere licentiam à Parocho, vt possint coram eo contrahere, & an talis licentia dolo,vel metu extorta valeat,disputant Doctores. Ego breuiter

28 Ad 1. R. licentiam debere esse expressam. Menoch. de arbitr. casu 453.num.13.& 14.Henriq. lib. 11.cap. 3.§.5. & dicitur sacram Congr. in hæc verba id declarasse. *Non sufficit tacita licentia,quæ resultat ex tolerantia; requiritur verò vel commissio generalis ad administrandum Sacramentum, vel, si hæc absit, expressa, vel specialis licentia.* Menoch. Henriq.

29 Ad 2. dico, quòd non est necesse, quòd detur in scriptis. Henriq.loc.cit.cit.Sanch.li.3. de matr.disp. 36. nu. 9. quia id non exprimitur in Concilio. Sanchez.

30 Ad 3. dic quòd credere non debet faciliter,nisi certa signa afferant,vel testes producant. Sanch.loc. cit. disp. 37. num. 2. Rodriq.tom. 3.q.reg. qu. 2. art. 1. in ijs enim quæ pertinent ad forum externum,non creditur parti interessatæ, nisi probet, ad lites dirimendas. Facit cap. Sicut, de sent. excom. Rodriq.

31 Ad 4. dic, quòd valet,nisi sit circa substantiam. Sanch. lib. 3. disp. 39. num. 13. & 14. Nam licentia hoc casu metu extorta licentia est. Sanch.

32 Nota circa §.15.quòd sacra Congr.Cōcil.apud Quar. in summ. bull. verbo Confessor,pag.235. ver. Quartò, declarauit, quòd *Ordinarij non impediant fratres pulsare campanas ad matutinum, ad horas,& ad missam, antequam pulsetur campana maioris Ecclesiæ,præterquam in die Sabbathi sancti.* Quaranta.

§. XVI.

33 Noto 1.quòd Trid.sess.25. de Reg. cap.12. præcipit, vt censuræ,& interdicta nedum à Sede Apostolica emanata, sed etiam ab Ordinarijs promulgata, mandante Episcopo, à Regularibus in eorum Ecclesijs publicentur, atque seruentur; Et in clem. 1. de sent. excom.sub pœna excommunicationis ipso facto incurrenda, præcipitur omnibus Religiosis, vt interdicta, tam Ordinarij, quàm Sedis Apostolicæ auctoritate posita omninò seruent, quando illa seruat Ecclesia cathedralis, aut matrix, seu parochialis. Quam excommunicationem declarat Nau. in summ.cap.27.num.146. Trid.

34 Noto 2. quòd tenentur dicti Regulares obseruare dicta interdicta, siue valeant,siue non, quando ea seruat Ecclesia matrix. Ita Nau. in cap.Cum contingat,de rescr. remed. 2.num.39.tom.4. Rodriq. to. 2. quæst.reg. qu.108.ar.4.in quo aiunt differre interdictum ab excommunicatione, quia hæc,si est inualida, seruanda non est; secus illud. Nauarr. Rodriq.

35 Et aduertit vlteriùs Nau.nu.40. & Rodriq. art. 5. & Syl. ver. Excommunicatio 9. casu 47. num. 90. quòd quandò interdictum est nullum,etiamsi matrix Ecclesia illud seruet, & seruent etiam omnes Regulares, illud tamen seruare non tenentur Clerici seculares, vt etiam aduertit Glossa in dicta clem. 1. ver. Religiosi. Nauar. Rodriq. Syluest. Gloss.

36 Nota etiam, quòd ad hoc,vt Religiosi teneantur seruare dicta interdicta, & alias censuras,non est necesse per dictam clem.quòd illis intimētur,sed sufficit,quòd ad illorum notitiam peruenerint per auditum probabilem. Sylu. & Rodriq. loc. cit. Secus verò videtur dicendum per hoc priuilegium, cui congruit Trid. loc. cit. Si autem Ecclesia matrix seruat interdictum, quia ipsa est specialiter interdicta, tunc ad illud seruandum non tenentur Religiosi. Sylu. & Rodriq. cit.

37 Nota vlteriùs circa hoc,quòd si interdictum sit appositum in Prouincia, licèt Ecclesia metropolitana seruet interdictum, Religiosi totius Prouinciæ illud seruare non tenētur; solùm enim loquitur clem. de

de Religiosis non seruantibus interdictum, quod seruat Ecclesia matrix loci, vt aduertit Rodriq; loc. cit. fine. Vide supra, in const. 2. Sixti IV. à nu. 50.

§. XVII.

Trid. 38 NOta, quòd in Concil. Trid. sess. 25. de reform. c. 12. habetur, quòd impedientes soluere decimas excommunicentur. In clem. Cupientes, de pœnis, §. 1. excommunicantur ipso facto Religiosi, qui in sermonibus, vel alibi proferunt aliqua, vt retrahant à solutione decimarum. Ad quam excommunicationem incurrendam secundùm Cai. (Caietan.) in summ. ver. Excommunicatio, cap. 65. requiruntur tria. 1. quòd sint Religiosi. 2. quòd habeant intentionem retrahendi. 3. quòd decimæ debeantur Ecclesiæ, quibus quartum addit Nauar. (Nauar.) in summ. cap. 27. num. 145. vt scilicèt audientes, sint, qui eas debent.

39 Excommunicantur etiam in dicta clem. Religiosi, qui de industria nullum conscientię scrupulum incutiunt in confessionibus pœnitentibus de solutione decimarum, & postea, non expiata hac negligentia, cum commodè possent, præsumunt concionari. Ad quam incurrendam, ait Nau. loc. cit. quòd quinque requiruntur. 1. quòd sit Religiosus. 2. quòd fuerit negligens in oneranda scrupulis conscientia pœnitentis in confessione, vt solueret decimas. 3. quòd faciat hoc scienter, & non purget illam negligentiam, cum commodè possit. 4. quòd concionetur absque purgatione illius si autem non prædicet, numquam incurret istam pœnam, vt bene Cai. (Caietan.) ver. Excommunicatio, ca. 66. 5. quòd non sit Religiosus Monasterij, quod accipit decimas. Notant etiam Cai. & Nauar. quòd ad incurrendam istam excommunicationem non est necesse, quòd confessarij sint requisiti ab Ecclesiarum Prælatis. Contrarium tamen requiri, nimirum requisitionem Prælatorum, ait Sylu. (Syluest.) ver. Excommunicatio 9. casu 46. nu. 89. & Eugen. IV. vt refert Rodriq. (Rodriq.) tom. 2. q. reg. q. 44. art. 8. concessit, quòd fratres omittentes facere conscientiam de decimis, si non fuerint requisiti à Prælatis, non cadunt in excommunicationem. Hic etiam requiritur requisitio. Ista autem requisitio debet fieri quando prædicabunt in prima, quarta, & vltima Dominica Quadragesimæ, & in festis Ascensionis, Pentecostes, Natiu. S. Ioannis Baptistæ, Assumptionis, & Natiuitatis B. M. V. vt habetur in dicta clem. §. Et quia. Quòd si in alijs festiuitatibus requirantur, & nolint prædicare pro decimis, modò contra illas non prædicent, non incurrunt. Sylu. & Rodriq. loc. cit. Quo pacto intelligendus est etiam hic textus.

40 Quò verò ad illud, quod dicit hic Pontifex quòd absolutionem denegent soluere recusantibus, intelligit Rodriq; si ter admoniti fuerint, iuxta Trid. (Trid.) sess. 25. de reform. cap. 12. de pœnis, & censuris contra non soluentes, noluęrint soluere. Et sic ille, qui iussus à suis confessoribus semel, iterum, atq; iterum soluere, si soluat, potest absolui, non obstante hac prohibitione, quæ in hoc casu locum non habet.

41 Aduerte etiam circa hoc, non posse confessores absolutionem denegare illi, qui decimas non solùm nullo modo potest soluere, sed qui non potest commodè. Ita cum multis Sanch. (Sanch.) lib. 2. in decal. cap. 20. num. 19.

§. XIX.

42 NOta, quòd moderat priuilegium Iul. II. sup. in eius const. 2. §. 9. in quo licèt dicatur, quòd adstricti debitis satisfaciant, possunt tamen absolui, modò satisfaciant, etiam postquam habitum sumpserint, vel professionem emiserint, data videlicèt cautione debita. Hic autem Pontifex non vult, vt ad professionem admittantur, à censurisque absoluantur, nisi præuia satisfactione.

43 Sed quid, si non habuerint, vnde soluant. Gutierr. (Guttierez.) lib. 1. can. q. cap. 5. nu. 29. Sotus (Sotus.) in 4. d. 22. q. 2. art. 3. versu Præterea, Suar. (Suarez.) tom. 5. in 3. p. d. 23. sect. 5. num. 27. dicunt, quòd non possunt absolui, quia illud arbitramentum, vtrum debitor possit soluere, necne, Papa non committit nisi soli iudici excommunicanti. Med. (Medin.) lib. 2. sum. cap. 12. pag. mihi 203. Sanch. (Sanchez.) lib. 2. in decal. cap. 20. num. 19. cum multis, quos citat, contrarium censent. Ratio potest esse, quia nemo ad impossibile tenetur; leg. Impossibilium, ff. de reg. iuris, cap. Olim, el 2. de test. spol. tantum enim bonum, qualis est Religionis ingressus, non est propter realem impotentiam omittendum. Hoc casu dicendum puto, quòd, si impossibilitas est euidens, probabilis est 2. opinio, quia tunc pars est irrationabiliter inuita. Facit cap. Cum tu de vsur. ibi Euidenter excuset, & Glossa in cap. Quamquam, versu, facultates eod. tit. in 6. quando autem non est euidens, veram puto primam propter fraudes, quæ in hoc fieri solent. Vniuersaliter autem quando ante absolutionem requiritur realis satisfactio partis, censeo, quòd, si adsit impossibilitas, possit excommunicatus absolui. In casu autem huius textus Papa non requirit nisi præuiam satisfactionem, ad quam non est necesse realis restitutio, seu debiti solutio, sed sufficit iuratoria cautio, vel fideiussio.

§. XXIV.

44 NOto 1. quòd Regulares debent Episcopos venerari sub pœna peccati mortalis, verbum enim illud, Moneo hic interpretor pro, Præcipio; verba namque deseruiunt intentioni, non intentio verbis, vt bene Panor. (Panorm.) in cap. Nam concupiscentiam, de constit. num. 3. Facit Corsſ. (Corsetus.) ad repert. Panor. ver. Clausula, Moneas, & inducas. Inde autem videtur intentio Pontificis constare, cum in virtute obedientiæ moneat, eosq; ducat Apostolorum loco subrogatos, ac pro reuerentia, quam Pontifici, & Sedi Apostolicæ debemus, eos venerari moneat. Seu sic possumus interpretari; Monemus, vt fratres Episcopos venerentur, & hoc in virtute sanctę obedientiæ; quæ verba licèt non semper peccatum mortale inducant, pro subiecta tamen materia inducunt quandoque vt hic Pro quo adduco textum in cap. Re vera 3. q. 8. vbi expresse Glossa verbo, monemus. Venerari itaque debemus DD. Episcopos, sed absque læsione nostrorum priuilegiorum. Vide Rodriq. to. 2. quæst. reg. q. 63. art. 9. Et exemptum à iurisdictione, non esse exemptum à iure reuerentiali, docet Rom. sing. 486.

45 Noto 2. quòd ad dictũ honorem Episcopis exhibendum pertinet, vt reuerenter eos recipiant Regulares, quando ad celebrandum in eorum Ecclesi s venerint. Et aduerte, quòd in Ecclesijs Mendicantium possunt Episcopi diuina officia priuatim, & publicè audire, & ea etiam in pontificalibus ibidem celebrare,

lebrare,& solemniter populo ibidem benedicere per illa verba, Sit nomen Domini benedictum, & ibidē facere coram se celebrari, sed sine pontificalibus. Ita habetur in clem. Archiepiscopo, de priuil. &c. Non possunt tamen propter hoc in dictis Mendicantium Ecclesijs ea, quæ iurisdictionem dicunt, exercere, vt chrismare, ordinare, confirmare, degradare, &c. dicta clem. §. Si tamen, vbi expressè Glossa ver. Etiam celebrare, & Card. ver. Simili, num. 6. & §. Si tamen, num. 2. & 3. Et possunt etiam dicti Episcopi in dictis Mendicantium Ecclesijs baldachino vti, & contradicentes fratres ad id possunt pœnis, & censuri. ecclesiasticis cogi per nouum decretum Congr. quod refert Quar. in summ. bull. ver. Priuilegia Regul. pag. 515. & Piaf. in praxi epis. p. 2. c. 3. pag. 191. quod sic habet. *Decet Episcopis pro eo quod in Ecclesia Dei excellunt dignitatis gradu, in quocumque suarum Diœcesum loco, quoties eos ibi pontificalia exercere, aut in pontificalibus adesse, & assistere contingit, eam, quam par est, reuerentiam, & honorem decoro cultu, & ornatu exhiberi. Quare non sine graui animi dolore auditum est, nonnullos Regulares vano quorumdam immunitatum, & priuilegiorum prætextu, Episcopis in eorum Ecclesijs in pontificalibus interessentibus, non modò renuisse in eis supra locum episcopalis solij baldachinum erigere, verùm id etiam iussu ipsorummet Episcoporum curantes, prohibere & arcere ausos fuisse; atque ideo sacra Congreg. S.R.E. Cardinalium negotijs, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præposita, facto verbo cum S. D. N. Papa Clem. VIII. ac de Sanctitatis suæ speciali, & expresso mandato, hoc præsenti decreto perpetuis futuris temporibus valituro, declarat, statuit, decernit, & mandat, vt de cætero Episcopi, vbi tam ex consuetudine, & priuilegio, quàm ex sacrorum Canonum constitutionibus, & Pontificalis Romani præscripto; aut alio iure, pontificalia exercere, aut pontificalibus paramentis cum mitra, vel etiam sola cappa induti, in quibusuis Regularium, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Monachorum, etiā Cassinensium, Clericorum, Presbyterorum, & cuiusuis alterius Ordinis, & Religionis, Militiæ, Societatis, aut Congregationis ecclesijs interesse possunt; ipsi Regulares, quoties opus fuerit, teneantur ibi, & debeant in loco ad solium Episcopi constituendum opportuno, & congruo baldachinum attollere. Eis autem id facere negligentibus, aut nolentibus, liceat eisdem Episcopis illud asportari, & in quacumque earumdem Regularium, aut alia quantumuis exempta Ecclesia, supra episcopale solium, seu pontificale faldistorium erigi facere, atque sub eo sedere, & stare, quemadmodum in proprijs & cathedralibus eorum Ecclesijs stare, & sedere solent, eo tamen dumtaxat tempore, quo pontificales huiusmodi functiones exercebunt, vel dum actus ipse, cui in pontificalibus aderunt, peragetur. Si qui verò Regularium huic declarationi, statuto, decreto, & mandato inobedientes, & contumaces fuerint, sciant se ab eisdem Episcopis ad id per censuras, & pœnas ecclesiasticas huius decreti virtute cogi, & compelli posse, alijsque pœnis, tam spiritualibus, quàm temporalibus arbitrio summi Romani Pontifici subiacere, & obnoxios fore. Non obstantibus quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dictorum Ordinum, Religionum, Militiarum, Societatum, & Congregationum, quocumque nomine censeantur, statutis; priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, & cum quibuslibet etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq; efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & alijs decretis in contrarium præmissorum hactenus quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis; quibus omnibus, & singulis, etiamsi talia essent, quæ sub generali expressione, & derogatione non venirent, sed de illis, eorumqu. totis tenoribus specialis, specifica, & indiuidua mentio habenda foret, eorum tenores præsentibus pro expressis, et ad verbum insertis habens eadem Sanctitas sua, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogat, cæterisque in contrarium facientibus quibuscumque. Romæ die 10. Iunij 1603. Alex. Car. Flor. Epis. Prænest. Hier. Agucchius Secret.*

Gloss. Cardinal. Quaranta Piasecius.

46 Si quæras, an possit in dictis Ecclesijs processionem solemnem, & generalem ordinare. Dico, quòd non. Quia hoc iurisdictionis actus est potiùs, quam honoris. Vital. super clem. Archiepiscopo, nu. 55. Vitalis.

47 An autem possit prædicare dubitant aliqui, quia actus videtur honoris. Sed credo, quòd non; per doctrinam Card. in dicta clem. §. Si tamen, num. 2. & 3. Nam exemptis, & priuilegiatis non præiudicatur in suo priuilegio, nisi quatenus exprimitur, & priuilegiatus in aliquo non potest ad aliud extendere suum priuilegium. Si tamen concedatur, quod prædicare possit, non tamen poterit indulgentias concedere. Card. num. 4. Cardinal.

48 Noto 2. quòd Episcopi tenentur etiam fratres affectu beneuolo prosequi, charitatiuè tractare, benignè fouere. Vide quàm paternè, quàm sanctè Episcopos moneat sanctissimus, & optimus Pontifex, de tali equidem dignitate benemeritissimus.

CONSTITVTIO XXVII.

Statuit, Correctorium esse addendum Regulæ, & secundùm illud, & istam omnia in Religione debere diffiniri: Et concedit, quòd in Capitulis generalibus possint fieri statuta, non tamen contra Regulam, nec contra Correctorium, quæ tamdiu durent, quò fuerint per sequens Capitulum generale reuocata.

IOANNES DOMINIC. CZIATIVS.

I. V. D. Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Therdon. & Comes. Vniuersis, & singulis præsentes literas inspecturis, lecturis, visuris, & legi audituris, sal. in Dom. & præsentibus fidem indubiam adhibere.

Exhortatio pro pace Capituli.

§. 1. *VNiuersitati vestræ notum facimus, qualiter, nobis præsentibus, necnō pro reuerendiss. D. Cardinali S. Crucis Ordinis fratrum Minimorum Protectore vices gerentibus, ac præsidentibus Romæ in 4. Capitulo generali dicti Ordinis B. Francisci*

cisci de Paula, apud domum SS. Trinit. eiusdem Ordinis celebrato anno Domini 1517. die verò 22. mensis Maij ad Ecclesiam S. Trinitatis huiusmodi accessit prædictus reuerendiss. in Christo P. & D. D. Bernardinus Caruaczal Episcopus Sabin. Card. S. Crucis, Patriarcha Ierosolimitan. Et ibidem primùm audita missa, accessit ad locum deputatum pro dicti 4. generalis Capituli eorumdem fratrum celebratione, & inibi incipiendo à diuinis, dictis orationibus solitis, proposuit causam aduentus sui, vt scilicet videret, & consolaretur eosdem Patres, & rogaret, vt ipsi instanter bona directioni Ordinis sui. & Regula, ac Correctorio, per bonæ mem. Iulium II. approbatis intenderent, & vt deinceps super eisdem B. Patris eorum Fundatoris Regula, atque Correctorio huiusmodi per sanctam Sedem Apostolicam sub dicto Iulio II. confirmatis, nulla inter eos in futurum esset discordia, sed, sicut bonos decebat filios obedientiæ, vniformiter Regulam, & Correctorium huiusmodi omnes in perpetuum acceptarent, & fideliter obseruarent, ita quòd ipsi Regulæ in aliquo non derogetur, sed semper, vt iacet, illibata permaneat.

Correctorium addendum Regulæ, quibus generale Capitulum derogare non potest.

§. 2. *Dictum verò Correctorium, quod prædictus B. P. eiusdem Ordinis Institutor edidit, & prædictus fel. rec. Iulius Papa II. confirmauit, primitùs siquidem per bonæ mem. Cardinalem Senogallen seu eiusdem literarum vigore, in primo eiusdem Ordinis generali Capitulo Romæ similiter per eundem auctoritate Apostolica celebrato, in quinque dumtaxat articulis, tandem verò in hoc 4. generali Capitulo in viginti quinque articulis, primò siquidem per dictum reuerendiss. D. Protectorem visis, & deinde per reuerendiss. D. Cardinalem SS. quatuor Coronatorum, eiusdem etiam Ordinis Protectorem reuisis, & per eosdem iustis repertis, & similiter per eorum quemlibet, & postmodùm per prædictum S. D. N. pro totius Ordinis vniuersali pace, & consolatione vnanimiter admissis, necnon per totum generale Capitulum huiusmodi tandem vniformiter acceptatis, auctoritate Apostolica modificatum, & emendatum, præfatæ Regulæ maneat annexum; ita quòd Regulæ, & Correctorio huiusmodi per sequentia generalia Capitula quæcumque nullo modo derogari possit: Sic etiam, quòd iuxta dicti B. P. Institutoris vltimam voluntatem, cui semper standum erit, vnica sit ipsorum fratrum Regula cum vnico eius Correctorio huiusmodi: Et similiter eiusdem Ordinis sororum sit vnica Regula: Ac pariformiter Ordinis huiusmodi vtriusque sexus tertiariorum vnica sit Regula, prout idem B. P. Institutor vltimò statuit, & ordinauit, & Apostolica Sedes sub prædicto Iulio Papa II. approbauit, & confirmauit.*

Regula & Correctorium, non emédentur.

§. 3. *Insuper etiam, nobis præsentibus, eadem auctoritate Apostolica ibidem statuit, & ordinauit præfatus reuerendiss. D. Protector, quòd de cætero per quæcumque sequentia generalia Capitula de Regula, & Correctorio huiusmodi nil penitus emendari, aut subtrahi possit.*

In Capitulis generalibus possunt fieri statuta, non tamen contrà Regulam & Correctorium; & quæ durent, vsque per aliud generale Cap. fuerint derogata.

§. 4. *In dictis tamen sequentibus generalibus Capitulis de communi totius generalis Capituli pro tempore celebrandi, aut saltem duarum eiusdem Capituli partium consensu ad decorem, & quietem Ordinis licitè poterunt fieri aliqua noua statuta, & ordinatione, quæ non sint contra Regulam, & Correctorium huiusmodi. Quæ quidem taliter statuta, & ordinata vsque ad aliud pro tempore immediatè sequens generale Capitulum durare, & stare debeant. Quæ etiam, nisi in aliquo sequenti generali Capitulo reuocentur, firma semper remaneant. In ipsis etiam generalibus Capitulis, & non alibi, per Patres inibi pro tempore capitulares reuocari, aut moderari poterunt statuta huiusmodi. Talis autem naturæ aliquando esse possent prætacta statuta, quòd ipsa ob eorum vtilitatem, & grauitatem, Apostolicam confirmationem obtinere mererentur, & deberent, & tunc iuxta dictorum respectiuè Capitulorum generalium determinationē, similiter illibata permaneant statuta huiusmodi.*

Contra Regulam, & Correctorium nullus potest recalcitrare.

§. 5. *Tandem verò, nobis similiter præsentibus, per dictum reuerendiss. D. Protectorem eadem auctoritate Apostolica inibi conclusum extitit, ac definitum, quòd vlteriùs in quibuscumque sequentibus generalibus Capitulis huiusmodi contra Regulam, & Correctorium huiusmodi nullatenus recalcitrare, neque multum in statutis abundare liceat, sed de cætero, & in antea iuxta Regulam, & Correctorium huiusmodi, cæteraque dictorum respectiuè generalium Capitulorum statuta maturè prouideq; definiantur*

singuli

Constitutionis firmatio.

tur singuli pro tempore emergentes casus.

§. 6. *In quorum omnium, & singulorum fidem, & testimonium præmissorum præsentes literas exinde fieri, & per Notarium publicum infrascriptum subscribi, & publicari mandauimus, sigilliq; nostri iussimus, & fecimus appensione communiri. Datum, & actum Romæ, in domo habitationis nostræ, sub anno à Natiuit. Domin.* 1517. *Indictione* 5. *die verò* 28. *mensis Iunij, Pontif SS. in Christo P. & D. N. D. Leonis diuina prouidentia Papæ X. anno* 5. *præsentibus ibidem ven. viris DD. Iacobo Rossero Clerico, & Christophoro Prauido laico Lunen. & Therdon. Diœcesis, testibus ad præmissa vocatis specialiter, atque rogatis. Et ego Nicolaus Remigij de Vlmis, Clericus Therdon. Diœcesis, publicus Apostolica, & imperiali auctoritatibus Notarius, quia præmissis omnibus, & singulis vnà cum prænominatis testibus præsens fui, ideo hoc præsens publicum instrumentum manu alterius fideliter scriptum subscripsi, & publicaui, signoque & nomine meis solitis, & consuetis vnà cum prædicti reuerendiss. P. D. Io. Domini, ci Episcopi sigilli appensione signaui, in fidem, & testimonium præmissorum rogatus, & requisitus.*

CONSTITVTIO XXVIII.

Statuit, quòd fratres, non obstante calendario Ordinis, possint festa municipalia celebrare; & quòd Capitula prouincialia possint anticipari, & differri.

BERNARDINVS.

Miseratione diuina Episcopus Sabinen. S. R. E. Cardinalis S. Crucis in Ierusalem, Patriarcha Ierosolim. Ordin. fratrum Minim. B. Francisci de Paula Protector; vniuersis, ac singulis fratribus dicti Ordinis nunc, & pro tempore vbilibèt degentibus salutem in Domino.

§. 1.

Debēt fratres celebrare missā de Sanctis municipalibus cum commemoratione Sanctorū proprij calēdarij.

Vobis, ac vestrum cuilibet præsentium tenore significamus, qualiter à S. D. N. D. Leone diuina prouidentia Papa X. viuæ vocis oraculo obtinuimus, quòd in quibuscumq; respectiuè Prouincijs, terris, & locis, vbi vos pro tempore residere, seu moram trahere habebitis, aliquod solemne festū, quod etiam iuxta dicti vestri Ordinis calendarij, vestrarumq; rubricarum tenorem, & continentiā tali die celebrare non deberetis, solemniter celebrabitur, vos etiā singuli per totum vestrum prætactum Ordinem de dicto festo in Prouincia, seu terra huiusmodi tunc taliter celebrando ad minus tali die missā vnam celebrare debeatis, vnà cum commemoratione festi in dicto vestro calendario pro tali die annotati, quod videlicèt tunc iuxta dicti vestri calendarij, vestrarumq; rubricarū huiusmodi tenorem vos celebrare continget.

In celebratione officij Cōceptionis se consuetudini locorū conforment.

§. 2. *Insuper circa gloriosissimæ sēper V. M. Cōceptionis celebrationem à præfato S. D. N. simili viua vocis oraculo pariformiter obtinuimus, quòd cuiq; laudabili consuetudini vniuscuiusq; respectiuè Prouinciæ, seu terræ, vbi vos pro tempore residebitis, & licitè vos conformare possitis, & debeatis.*

In celebratione festorum municipalium fiat cōmemoratio festi proprij calendarij.

§. 3. *Vlteriùs ab eodem S. D. N. eodem viuæ vocis oraculo obtinuimus, quòd quotiescumque in aliqua Prouincia, seu terra, vbi vos pro tempore moram pertrahere contingeт, aliquod inibi solemne festum, etiam in dicti vestri Ordinis calendario minimè annotatum, communiter, ac solemniter celebrabitur; illud etiam idem festum apud dictam Prouinciam, seu terram taliter solemnizandum, vos similiter singuli vno, eodemque die vestris in Ecclesijs more vestro pariformiter celebrare valeatis; ita tamen, quòd, si festum ipsum, tunc in Prouincia, seu terra huiusmodi per seculares, ac Regulares quoscumque &, vt præfertur, vestris in prætactis Ecclesijs per vos taliter celebrandum, in dicto vestro calendario minimè annotatum foret, vltra dicti festi celebrationem huiusmodi per vos, vt præfertur, tunc taliter faciendam, vos, ac vestrum singuli dictum*

festum

festum pro tempore taliter celebrantes, in vtrisq; vesperis, ac matutinis, & missa in vestris diuinis officijs de quocumq; tunc ob huiusmodi respectiuè relicto festo, in dicto vestro calendario specialiter annotato, aliàsq; per vos iuxta supradicti vestri calendarij, vestrarumq; rubricarum huiusmodi continentiam tali die celebrando, specialem commemorationem peragere debeatis. Ita etiam, vt, attenta talis festi commemoratione huiusmodi per vos tali die, vt præfertur, facta, dictum festum in prætacto vestro calendario taliter annotatum, & aliàs illa die per vos iuxta dicti vestri calendarij, vestrarumque rubricarum huiusmodi continentiam celebrandum, iterum eodem anno nullatenus celebrare debeatis.

Capitula prouincialia possũt anticipari, & differri. Est derogatũ per const. 4. Pauli III. infra, §. 4.

§. 4. *Tandem à præfato S.D.N. simili viuæ vocis oraculo obtinuimus, attento, quòd prouincialium Capitulorum celebrationis locus, & tempus non sunt essentialia Regulæ, neque Correctorio, sed dumtaxat ipsa Capitulorum huiusmodi celebratio, cum etiam nonnumquam, vrgente necessitate, interueniente Sedis Apostolicæ; totiusq; generalis Capituli consensu, mutari, differri, vel anticipari possint dictorum Capitulorum celebrationis locus, et tempus huiusmodi, quòd interueniente super huiusmodi Capitulorum celebrationis loci, vel temporis mutatione, dilatione, vel anticipatione, Ordinis vestri Capituli generalis consensu speciali, absq; Regulæ, Correctorijue transgressione aliqua, iuxta prætacti vestri Ordinis cuiusq; respectiuè Prouinciæ varietates, multiplicesq; necessitates, etiam per integrum mensem vestrorum respectiuè Capitulorum prouincialium celebrationem huiusmodi iuxta dicti vestri Correctorij tenorem facere debeatis, & teneamini.*

Constitutionis firmatio.

§. 5. *In quorum omnium, & singulorum fidem, & testimonium præmissarum præsētes literas exinde fieri, & per Secretariũ nostrũ infrascriptum subscribi, & publicari mandauimus, sigilliq; nostri iussimus, & fecimus appensione communiri.*

Datum, & actum Romæ in domibus nostræ solitæ residentiæ sub anno à Natiuit. Dom. 1519. Indict. 5. die verò 1. mensis Iun. Pontific. in Christo Patris, & D.N.D. Leonis Papæ X. præfati anno 5. præsentibus ibidem vener. viris DD. Matthæo Granata, & Vasco de Caruaial. Clericis Tirasonen. & Placentin. Diœcesis, Camerarijs, & familiaribus nostris, testibus ad præmissa vocatis specialiter, atque rogatis: De mandato præfati reuerendissimi Dom. mei Cardinalis, Andreas de Beuilla eius Secretarius, &c. locus † sigilli.

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 PRo intelligentia huius constit. noto primò, quòd in Ordine nostro erat ante reformationē breuiarij calendarium particulare, secundùm quod tenebantur fratres officium diuinum celebrare, vt patet ex Capitulo Bonon. 1. nu. 2. Immo ex Regula nu. 13. Quod erat ab Ecclesia approbatum, vt ex dicta Regula constat; vnde cum contingeret aliquando in Prouincijs, & terris, quibus degebant fratres, festum aliud celebrari ab eo, quod in ipsorum calendario descriptum erat, populorum deuotioni pro voto non satisfaciebant. Quare gratias, de quibus hic, impetrauerunt.

Trid.

2 Noto 2. quòd Concilium Trid. sess. 25. de regul. cap. 12. statuit, quòd *dies festi, quos in Diœcesi sua Episcopus seruandos præceperit, ab exemptis omnibus, etiam Regularibus seruentur.* Quod declarans sacra Congregatio Concilij statuit, intelligendum solùm esse quò ad conciones & lectiones, quas ijdem Regulares ad populum habuerint, vt refert Quar. in summ. bull. ver. Priuileg. Regul. pag. 512. & Rodriq. in bull. in Clem. VIII. pag. 547. in hæc verba. *Congregatio Concilij censuit decretum, cap. 12. versu Dies etiam festi, sess. 25. de regul. ita esse intelligendum, vt Regularium ritus illis festis semper permaneat quò ad missas celebrandas, & cætera diuina officia tam publicè, quam priuatim ab ipsis Regularibus in eorum Ecclesijs persoluenda, nec circa hæc ab Episcopis quoquo modo quicquam in contrarium eisdem Regularibus præcipi posse; quòd si de facto præceperint, Regulares neutiquam ipsis Episcopis obedire teneri. Verùm quò ad conciones, & lectiones, quas ijdem Regulares ad populum habuerint, debere se conformare euangelijs, & epistolis, quibus Clerus secularis vtitur illis diebus festis.*

Quaranta. Rodriq.

3 Noto 3. quòd post reformationem Breuiarij Romani, factam à Pio V. nostra Religio in omnibus illud Breuiarium acceptauit, & secundùm illud semper diuinum officium celebrauit, illo antiquo calendario relicto, licèt ad id non teneretur, vt videri potest in dicta constitutione, quæ habetur in principio Breuiarij. Quia nostrum illud calendarium fuerat ex sua prima institutione ab Apostolica Sede approbatum, vt patet ex cap. Barc. 1. num. 5.

4 Quæres 1. an officium diuinum per aliquod priuilegium possit à fratribus mentaliter persolui.

℟. Secundùm communiorem opinionem non esse necesse, quòd officium diuinum recitans priuatim, ita verba proferat, vt se ipsum audiat; sed sufficit formare verba intra labia, & dentes, eaq; distinctè ibi proferre, siue se ipsum audiat, siue non. Ita Nau. tom. 4. comm. de or. cap. 20. num. 14. Leo verò X. viuæ vocis oraculo facto Laurentio Cardinali SS. Nauar.

quatuor

quatuor, *concessit, ne fratres se mutuò impediant in officio diuino, aut aliis sint fastidiosi, quod illa, quæ in ordinario iubentur dici secretè sub silentio, tam in horis canonicis, quam etiam in missa, non teneatur proferre vocaliter, sed satisfaciant dicendo mentaliter, aut legendo intra se per librum, quia aliqui deuotius sic dicunt, & absq; impedimēto & fastidio aliorū. Et eodem modo possit facere, qui dicit officium per se solus, cum prolatio verbalis sit præcipuè, vt ab aliis intelligatur.* Ita refert Rodriq. in suo bull. in viuæ vocis oraculis Leonis X. n. 12. & to. 1. qu. reg. q. 42. ar. 4. Et Casar. in comp. verb. Officium diu. 1. nu. 9. Circa quod priuilegium Nau. loc. cit. c. 19. nu. 88. versu Sextum est eiusdem Papæ, & c. 20. nu. 14. ait, quòd licèt disputādo defendi posset, hoc non esse priuilegium, & iure communi officium diuinum possit mentaliter dici, quia verba solùm videntur principaliter requiri, quò alii audiant, consulendo tamen ait, id esse priuilegium. Cruz lib. 2 de statu Relig. c. 8. dub. 2. absolutè docet, Religiosos posse, mentaliter legendo intra se per librum, recitare horas, & alia, quæ in officio diuino præcipiuntur dici secretò sub silentio; quā opinionem ait esse reiiciendam Scott. in selectas bullas, theor. 312. cum solùm Leo X. tantùm concesserit, vt submisè dicerent. Certè priuilegium Leonis plus concedit, quàm dicat Scottia. vt patet ex illis verbis *satisfaciant dicendo mentaliter*, & minus, quàm dicat Cruz, sic siccè intellectus. Considerando itaque finem illius priuilegii Leonis, qui fuit mederi fratribus scrupulosis, dico, quòd reperiuntur aliquando aliqui fratres, & ego cognoui plures, ita timoratæ conscientiæ, & agitati scrupulis, vt, cum est dicēdum aliquid secretè in choro, non sibi satisfecisse putent, nec officii diuini penso, nisi ita illud proferant, vt ipsi clarè audiant (bonarum enim mentium est ibi culpam timere, vbi etiam culpa non est, c. Consilium. §. Cum autem, de obser. ieiun. cap. Ad eius. d. 5. fine) ex quo sequitur, quod alii viciniores, murmur illud audiendo, fastidium graue sentiant, & minùs deuotè dicant, quod dicendum secretè est. Concedit itaq; Papa, quod isto casu scrupulosi illi possint id, quod secretè dicendum est, mentaliter recitare, vel legere intra se per librum: Quòd si hoc modo mentaliter dicta recitando, sentiant interiùs deuotionem maiorem, vt etiam idem possint facere, cum priuatim recitant. Non sequitur ergo, quòd totum officium diuinum possit dici mentaliter, quia id non dicit Papa: Sed solum, quòd mentaliter possint dici ea, quæ in officio, vel missa dicenda sunt secretè, cum conditione si maior deuotio sentiatur. Ex quo minus sequitur, quod consecratio possit fieri mentaliter, super hac enim Papa nullam habet potestatem, cum ex instituto Christi proferenda sint vocaliter verba cōsecrationis, & ad saluandum sacramentum, quod est sensibile signum, est omnino necessarium. Vt D. Th. 3. p. q. 60. art. 6. Sayrus de sacr. in gen lib. 1. c. 3. ar. 5. Poterunt ergo dici mentaliter in missa, ea, super quibus habet Papa auctoritatem, si inde missans maiorem sentiat deuotionem.

5 Quæres 2. an possit dici matutinum sequentis diei, antequam sit omnino persolutum officium præsentis diei.

℞. Non posse sine peccato saltem veniali, quia inuertitur maximè ordo ab Ecclesia institutus, & ab vsu communi approbatus; si tamē iusta aliqua causa adsit, excusabit etiam à veniali, quia quò ad substantiam impletur præceptum. Ita Suarez to. 2. de Relig. lib. 4. c. 24. n. 3. Molfes. to. 1. sum. tract. 5. c. 2. nu. 37.

6 Quæres 3. an in officiis diuinis celebrandis possint Regulares vtentes breuiario Romano conformari Ecclesiæ matrici illius Ciuitatis, & Diœcesis in qua habitant.

℞. In quadam constit. Gregorii XIII. data Romæ 30. Decembris 1573. quæ incipit, Pastoralis officii, vt refertur in principio officiorum propriorum Ecclesiæ Geruensis, ita habetur, *Et quo die celebrabitur festiuitas Patroni vnius Diœcesis, Religiones omnes teneantur eodem die in suis Ecclesiis intra limites illius Diœcesis existentibus eamdem festiuitatem celebrare, & in hoc cum Ecclesia matrice se conformēt.* In aliis autem festis Sanctorū, qui Patroni nō sunt, posse nos conformari Ecclesiæ matrici, constat ex ista cōstit. §. 1. & 3. & sic consueuit fieri in isto nostro Genuensi Conuentu, & tota Prouincia, & ita etiā puto fieri in reliquis Prouinciis nostræ Religionis.

7 Quæres 4. an habeant Regulares aliquod priuilegium pro supplendis defectibus in officio diuino commissis.

℞. Quòd Innoc. VIII. & Alex. VI. concesserunt, quòd quando Regulares aliquid dimittunt in diuino officio non ex dolo, possint supplere cum aliquo psalmo, vel dicendo orationem dominicam, vel Aue Maria. Quæ priuilegia intelligit Nau. tom. 4. com. de orat. cap. 19. num. 84. versu Secundum est, de parte non notabili. Et Sixtus IV. concessit Regularibus, non valentibus persoluere diuinum officium bene, ac diligenter in choro, prout tenentur, quòd si per defectum visus, vel auditus aliquid prætermiserint, non teneantur illud omissum iterum persoluere, sed dicant vnum psalmum in fine horarum, & sufficiat. Quod similiter Nauar. loc. cit. versu Quod aliqua. intelligit de defectibus paruis. Innoc. VIII. concessit, quòd fratres professi nescientes per se plenè persoluere officium diuinum, non teneantur ad id sub pœna peccati mortalis, donec sciuerint illud, dummodò faciant quod in se est, & dicant sicut sciunt, & vltra dicant horas fratrum laicorum. Alia etiam priuilegia Clem. V. & Leonis X. circa defectuum suppletionem refert Casarub. in comp. verb. Offic. diu. 2. nu. 1. 5. 6.

8 Quæres 5. an Regularibus recitātibus officium diuinum aliquæ concedantur indulgentiæ.

℞. Leo X. concessit, quòd Religiosi soluentes officium diuinum per librum, consequantur remissionem dimidiæ partis peccatorum commissorum illa die, qua prædictum officium soluūt. Et Martinus V. cōcessit soluentibus officium in choro cum aliis pro qualibet hora centum dies indulgentiæ. Et Io. XXII. concessit inclinantibus, quando nominatur nomen Iesu, quadraginta dies indulgentiæ, & totidem similiter inclinantibus, cum in fine psalmorum dicitur Gloria Patri. Et totidem dicentibus Aue Maria ad pulsum campanæ. Ita refert Casaru. in comp. verb. Off. diu. 3. num. 2. 5.

9 Quæres 6. an Regulares habeant aliquod priuilegium, per quod excusentur à recitatione officii diuini.

℞. Clem. VII. concessisse, quod Regulares prædicationi verbi Dei, audientiæ confessionum, & sacræ Theologiæ, ac sacrorum Canonum studiis insistentes ad suam, & animarum fidelium vtilitatem, & qui occupantur infirmitate propria, aut infirmorum fratrum curatione, satisfaciant pro horis canonicis, recitātes certum numerum psalmorum, per Priorem eis assignandorum, numero non minus septem, aut sex cum deuotione, aut orationem domi-

S nicam

nicam septies, & symbolum Apostolorum bis. Grauiter autem ægrotantes orationem dominicam septies in die recitando, septem horis canonicis similiter satisfaciant. Ita refert A Sorbo in comp. ver. Offic. diu. pag. 419. versu Fratres Ordinis. Circa autem occupatos in studiis, confessionibus, & prædicationibus aduerte, quòd illud intelligo de occupatis in casu aliquo particulari, qui iudicio Prioris maius bonum censeatur, quàm solutio officii diuini: & quando simpliciter, aut vix potest aptè proximi, aut propriæ vtilitati satisfieri. Nec demireris. Nam hæc priuilegia non conceduntur Regularibus ad laxamen, sed ad solamen, scrupulosque tollendos, vnde strictè interpretari debent, iuxta cap. Porro, de priu. Ita Nau. tom. 4. com. de orat. cap. 19. numero 86.

ADRIANVS VI.

Germanus, ex Ciuitate Traiecti in Germania inferiori, Florentij de Florentijs filius, anno Domini 1522. die 9. Ianuarij ad Pontificatum assumptus, Ordini nostro concessit infrascripta.

CONSTITVTIO VNICA.

Quæ est viua vocis oraculum, in quo conceditur fratribus nostris, vt tartarucas, seu testudines comedere licitè possint.

LAVRENTIVS.

Miseratione diuina titul. SS. quatuor Coronatorum S. R. E. Presbyter Cardinalis, ac maior Pœnitentiarius, & Ordin. Minimor. Protector.

§. 1.

Concedit prout in summario.

Niuersis, & singulis præsentes literas nostras patentes inspecturis fidem facimus, & attestamur, quatenus, cum à nonnullis nimium curiosis in dubium reuocaretur, an fratribus Ordinis Minimorum, quibus, præterquam in infirmitate constitutis, iuxta Regulam per S. Franciscum de Paula dicti Ordinis primum Institutorem ordinatam, ac per Sedem Apostolicã approbatam, & confirmatam, esus carniũ, & ouorum, ac casei, & aliorum lacticiniorum est prohibitus, testudines tartarucas nuncupatas comedere liceret, ac quondam F. Franciscus Binet tunc dicti Ordinis Generalis, medico iubente, illo tartarucarum, seu testudinum cibo vesci noluerit, asserensq; id sibi, & alijs fratribus non licere, dicto medico parere, ac fratribus licentiam propter conscientiæ scrupulum dare nollet; bonæ mem. Bernardinus Cardinalis S. Crucis, tunc dicti Ordinis Protector, eorumdem fratrum conscientiæ serenitati consultũ esse cupiens, fel. rec. Adriano Papæ VI. nobis præsentibus, atq; instantibus, humiliter supplicauit, vt sua declaratione huiusmodi dubium enucleare dignaretur: Ipseq; Adrianus Papa attendens fratres Ordinis Carthusiensis, quibus carnium esus, etiã infirmitatis tempore, perpetuò est interdictus, eas comedere, testudinum, seu tartarucarum huiusmodi cibo, quolibet etiam quadragesimali tempore, liberè, & licitè absque aliquo conscientiæ scrupulo vesci licere, viuæ vocis oraculo declarauit; ipseq; Bernardinus Cardinalis eidem Generali, vt medico iubenti pareret, ac tartarucas comederet, alijsque fratribus licentiam concederet, in virtute sanctæ obedientiæ iussit, atq; mandauit, prout etiam nos per præsentes moderno Generali iubemus, atque mandamus.

Firmatio constitutionis.

§. 2. *In quorum fidem dictas patentes literas fieri, ac parui sigilli nostri impressione per infrascriptum Secretarium nostrum communiri fecimus, manuque nostra propria subscripsimus. Datum Romæ, in Palatio Apostolico in Camera nostræ solitæ residentiæ, die 14. Aprilis, 1524. Pontific. S. in Christo P. & D. N. D. Clementis diuina prouidentia Papæ VII. anno 1. Ita est. Laurentius titul. SS. quatuor Coronatorum Presbyter Cardinalis manu propria. P. Bombasius.*

CIR-

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 Nota 1. quòd in Cap. gener. Tholos. nu. 32. dubitatum fuit, an liceret fratribus nostris testudines, seu tartarucas comedere, propter dubium, an sint natu piscis, vel caro; Et quia dubium non potuit in dicto Cap. definiri, illud definiendum distulerunt in aliud cap. iubentes interim Patres, quòd fratres sani nullatenus eis vterentur.

2 Nota 2. quòd semper de hoc, & adhuc est sub iudice lis, fuit apud curiosos dubitatum. Quòd enim non sint pisces, probatur ratione principij, quia vti gallinæ oua edunt, colore, ac substantia, & cortice ferè eadem. Deinde nec generatio est diuersa, cum perfricatione pisces nascantur. Spirant quoque, quod pisci non contribuit Aristoteles. Ambulant item, squammas non habent, sed ossa. Insigniter porro nutriunt, & vitulinæ carni nonnulli conferre audent. Ex piscibus alimentum lædere nemo dubitat. Ita Cælius lib. 10. cap. 3. *Cælius.*

3 Dicunt alij, testudines esse serpentes, præterquod testa perdura includuntur. Maiolus canic. to. 1. coll. 8. pag. 313. Vnde in Lombardia vocantur viperæ testaceæ. *Maiolus.*

4 Ego pisces puto, sed apostatas, mari natos, qui fortè cutis duritiam pertæsi, vel aliquid aliud, ad aquas transierint fluuiales dulces; quas etiam pertæsi, ad paludes, inde ad nemora, vt de Testeo pisce scribit Maiol. loc. citat. coll. 9. pag. mihi 365. A qua sententia non videtur abhorrere Plinius lib. 9. hist. cap. 10. & 57. eo præsertim quia testudinum aquatilium oua in sicco maturari dicit. Propter hæc itaq; & alia Patres illius Cap. de earum comestione dubitarunt: Et quia bonarum mentium est ibi culpam timere, vbi culpa non est; cap. Consilium, §. Cum autem, de obseru. ieiun. ideo ab illarum comestione censuerunt esse abstinendum, & abstinuerunt de facto, quousq; per Apostolicam Sedem concederetur. *Plinius.*

5 Nota 3. ex abundanti, quòd testudinũ quatuor sunt genera. 1. & cœteris melius, terrestre. 2. fluuiale. 3. marinum. 4. lutarium. Testudines terrestres sunt contra venena salutares, ex iure in cibo sumpte strumas discutiunt, lienem tollunt, item & comitiales morbos. Sanguis earum recens valet ad tabem curandam, claritatem visus facit, suffusionesq; oculorum tollit. Tegumenti cinis, vino, & oleo subactus, pedum rimas, vlceraque sanat. Squammæ è summa parte derasæ, in potu datæ venerem cohibent. Oua durata illinuntur strumis, & vlceribus, frigore, aut adustione factis. Sorbentur in stomachi doloribus. Marinarum carnes admixtæ ranarum carnibus, cõtra salamandras præclarè auxiliantur. Sanguine alopeciarum inanitas, & porrigo, omniaq; capitis vlcera curantur; Inarescere autem eum oportet, lenteq; ablui. Instillatur & dolori aurium cum lacte mulierum. Si dentes per annum colluantur testudinum sanguine, immunes à dolore fiunt. Fel earum claritatem oculorum facit, cicatrices extenuat, tonsillas sedat, & anginas, ac omnia oris vitia. Plinius nat. hist. lib. 32. cap. 4. *Plinius.*

6 Nota 4. quòd testudinum tegumento ad ornandos lectos, & repositoria, vtebantur antiqui, vt modò officula ligno affabrè iniungunt & cerostrata opera faciunt, maximè hic Genuæ ad cultrorum manubria conficienda. Plin. lib. 9. cap. 11. *Testudinum, ait, putamina secare in laminas, lectosque & repositoria his vestire, Carbilius Pollio instituit.* Et lib. 16. cap. 43. *Modò*, ait, *luxuria non fuerat contenta ligno, iam lignum emit testudinem facit.* Et Seneca libr. 7. de benef. cap. 9. *Video*, inquit, *elaboratam scrupulosa distinctione testudinem.* Et Martialis. *Plinius.* *Seneca.*

Gemmantes prima fulgent testudine lecti.

Et Iuuenalis

Qualis in Oceani fluctu testudo nataret,
Clarum Troiugenis factura, ac nobile fulcrum.

7 Nota 5. quòd à Pierio libr. 2. ex addit. cap. 34. ponitur testudo in prudentiæ symbolum, eo quod pedetentim, & maxima tarditate incedat: Ponitur etiam in symbolum silentij. Cæl. lib. 10. cap. 3. & in signum pigritiæ ponitur à Plauto *Testudinem hunc tibi grandibo*, inquiens in aulul. *gradum, si fustem sumpsero*. Ad quod facit Diogenianum illud. *Prius testudo leporem præterierit.* Vnde etiam creditum est, quòd si pes eius dexter inferatur nauigio, id ire tardiùs. Nec illud hic reticendum Anthistenis dictum, de quo Laertius in eius vita; qui Atheniensibus gloriantibus, se numquam solo, in quo nati essent, excessisse. *Commune*, respondit, *hoc habetis cum testudine, & cochlea.* *Pierius.* *Cælius.* *Plautus.*

8 Noto 6. quod nos Minimi testudinibus vtimur, quando possumus, non ad lasciuiam, sed ad naturæ solamen; sunt enim cibaria multùm confortantia, & gustui suauia; omnium meliores terrestres, & fœminæ. Marinæ, si non excedant libras 25. sunt rationabiles, si excedant, bestiales. Occidimus autem eas hoc pacto. Terrestres in succensa sarmenta coniectæ, diuidentibus se tegumentis, diripiuntur. Marinæ, amputato collo, sanguineque in vas stillato, cultro deglubuntur. Tum euulsæ carnes, in cacabum, seu ollam fictilem, cum aquæ congijs sufficientibus, addito sale, coniiciuntur. Paramus autem, iuxta magnitudinem, & partium diuersitatem, variis modis. Nam marinæ elixantur cum cæpis, petrosellinis, pipere; & aromatibus, & in iure concoquitur pulmentum. Assantur etiam in olla cum cæpis, petrosellino, vua passa, granis pineis, pipere, & aromatibus. Quo eodem modo parantur terrestres, fluuiales, & lutariæ. Ex sanguine cum adipe, pipere, fœniculo, & sale farcimen facimus, quod hæmatiam vocant. Intestina in frustra concisa, cum petrosellino, cæpis, vua passa, granis pineis, oleo, sale, pipere, & aromatibus comedimus. Hepar, quod non minoris est saporis, quàm vitulinum, porcinum, seu etiam caprinum, frigimus in sartagine. Oua partim assata, partim elixata, partim frixutata comedimus; elixata etiam cum cortice sorbentur. Ecce igitur, quomodo ex vna testudine multis paropsidibus paratur conuiuium in quadragesima. Sed aduerte in comedendo, quòd paucitas strophos, idest tormina facit, copia verò detergit, atque expurgat; vnde parœmia, *Testudinea carne aut vescendum, aut non omnino vescendum.* Cæl. lib. 10. cap. 3. *Cælius.*

CLEMENS VII.

Italus Florentinus, Iuliani de Medicis filius, ad Summum Pontificatum assumptus anno 1523. die 19. Nouembris, Ordini nostro concessit infrascripta.

CONSTITVTIO I.

Mandat Ordinarijs, & alijs in dignitate ecclesiastica constitutis, vt electi in Conseruatores assistant defensioni fratrum aduersùs molestatores, & tradit eis modum procedendi.

CLEMENS PAPA VII.

Vniuersis, & singulis venerab. fratribus Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filijs Abbatibus, Prioribus, & alijs personis in dignitate ecclesiastica constitutis, ac metropolitanarum, & aliarum cathedralium Ecclesiarum Canonicis, necnon eorumdem Archiepiscoporum, & Episcoporum Officialibus, seu Vicarijs in spiritualibus generalibus vbilibet constitutis, salut. & Apostolicam benedictionem.

§. I.

Supplicatio.

Onquestionem dilectorum filiorum Generalis, & Prouincialium, ac aliorum Correctorum, & vniuersorum fratrum Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula percepimus, quòd nonnulli Archiepiscopi, & Episcopi, aliique Ecclesiarum Prælati, & Rectores, eorumque Vicarij, & Officiales, ac Clerici, & aliæ ecclesiasticæ personæ, tam religiosæ, quàm seculares, necnon laici, communia Ciuitatum, & Diœcesum, ac aliarum diuersarum partium, qui nomen Domini in vanum recipere non formidant, à prædictis Correctoribus, & fratribus quartam canonicam, seu alias portiones ex rebus, & bonis eis ratione funeralium, & Christi fidelium piorum legatorum etiam ad certos, & determinatos vsus, præsertim ad fabricam Ecclesiarum, domorum, & locorum suorum, seu in eleemosynam, aut aliàs sibi piè relictis, vel erogatis, ac decimas fructuum ex possessionibus, & petijs terrarum, ad eos legitimè spectantibus, & pertinentibus prouenientium, contra priuilegia, & indulta Apostolica, eis, & Ordini, ac domibus prædictis concessa exigunt, & in dies exigere conantur, ac relicta, & erogata huiusmodi indebitè occupata detinent, seu ea detinentibus, aut decimas, & portiones huiusmodi exigentibus præstant auxilium, consilium, vel fauorem, & alias ipsis super his, ac alijs libertatibus, priuilegijs, & indultis, domibus, & Ordini prædictis, illorumque personis, tam à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, quàm aliàs ritè a Regibus, & alijs Principibus secularibus concessis; necnon bonis, rebus & alijs iuribus ad dictas domos, illarumque sacristias spectantibus multiplices molestias, iniu-

iniurias, & iacturas inferunt, eosque coram diuersis, tam ecclesiasticis, quàm secularibus iudicibus ad iudicium trahunt. Nonnulli etiam dictum Ordinem professi post emissam ab eis regularem professionem apostatantes, ad aliorum Ordinum loca se transferunt, & sæpiùs per secularium habitationes secundùm vana sui cordis desideria vagando, insolenterque & scandalosè viuendo, se ab obedientia, & subiectione suorum Prælatorum, etiam prætextu indultorum, seu literarum à Sede Apostolica subreptitiè impetratarum, subtrahunt, in contemptum Religionis, & animarum suarum periculum, & scandalum plurimorum. Quare Generalis, & Prouincialis, & alij Correctores, & fratres prædicti nobis humiliter supplicari fecerunt, vt, cum eis valde reddatur difficile pro singulis querelis ad Sedem prædictam habere recursum, prouidere ipsis super hoc paterna diligentia curaremus.

Conseruatorum potestas. Vide constitut. 5. Greg. XV. infra.

§. 2. *Nos igitur, qui pro debito pastoralis officij, religiosarum personarum quarumlibet dispendijs occurrimus, & profectibus libenter intendimus, aduersùs exactores, occupatores, detentores, præsumptores, molestatores, & iniuriatores, ac subtrahentes se ab obedientia huiusmodi, illo volentes eisdem Correctoribus, & fratribus remedio subuenire, per quod illorum compescatur temeritas, & alijs aditus committendi similia præcludatur, Discretioni vestræ per hæc scripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut vnus vestrum, per vos, vel alium, seu alios, etiamsi sint extra loca, in quibus deputati estis Conseruatores, & iudices, prædictis Generali, Prouincialibus, & alijs Correctoribus, & fratribus efficacis defensionis præsidio assistentes, non permittatis, eosdem super libertatibus, priuilegijs, indultis, rebus, & bonis prædictis, ab eisdem, & quibuslibet alijs indebitè molestari, vel eis grauamina, vel damna, seu iniurias irrogari, aut coram quibuscumque iudicibus ordinarijs, vel delegatis etiam Apostolicis, quauis occasione, vel causa, etiam criminali, eosdem fratres trahi, facturi Generali, Prouincialibus, & alijs Correctoribus, ac fratribus prædictis, cum ab eis, vel Procuratoribus suis, aut eorum aliquo fueritis requisiti, de prædictis, & alijs personis quibuslibet super restitutione bonorum, ac rerum, & iurium prædictorum, necnon libertatum, priuilegiorum, & indultorum prædictorum, & aliorum eis pro tempore concessorum obseruatione, necnon professorum, & se ab obedientia subtrahentium huiusmodi ad regularia loca dicti Ordinis reuocatione, & reductione, ac de quibuslibet molestiis, iniuriis, atque damnis præsentibus, & futuris, in illis videlicet, quæ iudicialem requirunt indaginem, summariè, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura iudicij; in alijs verò, prout qualitas eorum exegerit, iustitiæ complementum. Inhibendo etiam quibuscumque iudicibus prædictis, tam in principio, quàm in medio, vel in fine causæ, ne in causis dictorum fratrum, etiam criminalibus, eisdem inuitis, se quomodolibèt intromittant; ac occupatores, seu detentores, exactores, præsumptores, molestatores, ac iniuriatores huiusmodi; necnon inobedientes, & rebelles, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis extiterint, quandocumque, & quotiescumque expedierit, auctoritate nostra per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Et nihilominus, legitimis super his habendis seruatis processibus, illos, quos censuras, & pœnas per vos pro tempore latas, incurrisse constiterit, eas incurrisse declarare, &, quoties opus fuerit, etiam iteratis vicibus, aggrauare curetis.*

§. 3. *Cæterùm si per summariam informationem super his per vos habendam etiam vobis constiterit, quòd ad loca, in quibus occupatores, detentores, exactores, præsumptores, molestatores, & iniuriatores huiusmodi, ac alios, quos præsentes literæ concernunt, pro tempore morari contigerit, pro monitionibus ipsis, & citationibus de eis faciendis tutus non pateat accessus: Nos vobis citationes, & monitiones quaslibet per edicta publica locis affigenda publicis, & partibus illis vicinis, de quibus sit verisimilis coniectura, quòd ad notitiam citandorum, & monendorum huiusmodi peruenire valeant, faciendi plenam, & liberam con-*

Citationes locis publicis affigendæ, vbi tutus non patet accessus.

concedimus tenore præsentium facultatem, ac volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd monitiones huiusmodi sic factæ perinde eosdem citatos, & monitos arctent, ac si eis personaliter intimatæ extitissent.

Derogat contrariis.

§. 4. *Non obstantibus, tam felic. recor. Bonifac. Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dummodò vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium non trahatur, quàm alijs quibuscumque constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, tam de iudicibus delegatis, & Conseruatoribus, quàm personis vltra certum numerum ad iudicium non vocandis; Necnon quibusuis priuilegijs, & indultis Apostolicis quibusuis personis secularibus, vel regularibus, Militijs, Communitatibus, Vniuersitatibus, Capitulis, Castris, Villis, Terris, & locis prædictis, ac quibusuis cathedralibus, etiam metropolitanis, vel collegiatis, aut alijs Ecclesiis, Capitulis, Conuentibus, Monasterijs, Hospitalibus, & alijs pijs locis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, etiam de non trahendis eorum subditis, vel personis ipsarum Ecclesiarum, Ciuitatum, Vniuersitatum, Castrorum, Villarum, & locorum respectiuè extra eas, aut coram alijs iudicibus, & personis, quàm eis etiam vigore quarumcumque literarum Apostolicarum, aut aliàs quibusuis modis, & qualitercumque ac sub quibusuis verborum formis, & clausulis, etiam per nos, & Sedem prædictam, etiam iteratis vicibus concessis, innouatis, & confirmatis; quibus omnibus & singulis, etiamsi pro illarum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus plena, expressa, specialis, specifica, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus; Quódque vos filij Canonici, Officiales, & Vicarij, de personis, quæ deputari possunt, Conseruatores non sitis; seu si aliquibus communiter, vel diuisim à prædicta sit Sede indultum, quòd excommunicari, suspendi, vel interdici non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto, & earum personis, locis, & ordinibus, & nominibus proprijs mentionem, cæterisque contrarijs quibuscumque.*

Cõseruatores prosequi valent articulum ab aliis inchoatum.

§. 5. *Cæterùm volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quòd quilibet vestrum prosequi valeat articulum etiam per alium inchoatum, quamuis idem inchoans nullo fuerit impedimento canonico præpeditus; Quòdque à datis præsentium sit vobis, & vnicuique vestrum in præmissis omnibus, & singulis cœptis, & non cœptis, præsentibus, & futuris perpetua potestas, & iurisdictio attributa, vt eo vigore, eaque firmitate possitis in præmissis omnibus cœptis, & non cœptis, præsentibus, & futuris, & pro prædictis procedere, ac si prædicta omnia, & singula coram vobis cœpta fuissent, & iurisdictio vestra, & cuiuslibet vestrum in prædictis omnibus, & singulis per citationem, & modum alium perpetuata legitimè extitisset, constitutione prædicta super Conseruatoribus, & alia qualibet in contrarium contrarium edita non obstantibus.*

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 6. *Volumus etiam, & dicta Apostolica auctoritate decernimus, quòd ipsarum transumptis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Curiæ ecclesiasticæ, aut personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, in iudicio, & alibi, vbi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 19. Martij, 1524. Pontificatus nostri anno 1.*

CON-

CONSTITVTIO II.

Approbat, & confirmat ex certa scientia officium, & missam S. P. N. Francisci, & concedit indulgentias illud recitantibus, & missam propriam celebrantibus.

CLEMENS PAPA VII.

Dilectis filijs fratribus Ordinis Minim. S. Francisci de Paula salut. & Apostolicam benedictionem.

§. 1.

Memorat const. 17. Leonis X. Vide quæ dico 3. p. Rit. ante officium S. P. N. notab. 1.

Libenter ad ea concedenda inducimur, quæ deuotionis respiciunt incrementum. Cum itaque postquam felic. recor. Leo Papa X. prædecessor noster vniuersis, & singulis Archiepiscopis, Episcopis, & alijs quibuscumque Prælatis ecclesiasticis, quatenus ipsi, & eorum singuli festum Sancti Francisci de Paula cum officio proprio, cum illud de Sedis Apostolicæ mandato ordinatum foret, aliàs cum officio vnius confessoris non Pontificis, cum propria oratione in eius canonizatione ab eodem prædecessore edita die 2. Aprilis annuatim, nisi tunc occurreret maior hebdomada, vel octaua Paschæ, & tunc 2. feria post octauam Paschæ huiusmodi, in suis solemniter, in vestris verò Ecclesiis sub ritu festi duplicis, & cum octaua annuatim celebrarent, seu celebrari facerent, & mandarent, expressè per suas in forma Breuis literas commiserat; & mandauerat.

Supplicatio.

§. 2. *Vos de Sedis præfatæ mandato missam, & officium eiusdem S. Francisci de Paula in dictis Ecclesiis, vt præfertur, deuotè celebranda, & recitanda piè, & laudabiliter ordinari, & institui procurauerітis. Nobis humiliter supplicari fecistis, vt ordinationi, & institutioni missæ, & huiusmodi officij potestatis nobis creditæ auctoritatem impertiri de benignitate Apostolica dignaremur.*

Concedit indulgentiam 100. dierum recitantibus officium, & missam S. Francisci.

§. 3. *Nos igitur, qui pijs deuotarum personarum, præsertim religiosarum votis libenter annuimus, huiusmodi supplicationibus inclinati, ordinationem, & institutionem officij huiusmodi (quod diligenter inspici, & examinari fecimus) auctoritate Apostolica, tenore præsentium approbamus, & confirmamus. Ac vobis, necnon omnibus, & singulis alijs Christi fidelibus, qui pro sua deuotione voluerint, vt missam, & officium Sancti Francisci de Paula huiusmodi dicere, & recitare liberè, & licitè valeatis, & alij prædicti valeant, cuiusuis licentia super hoc minimè requisita, auctoritate, & tenore præsentium concedimus, pariter & indulgemus. Et nihilominus de omnipotentis Dei misericordia, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, tam vestrum singulis, quàm omnibus, & alijs singulis Christi fidelibus præfatis, qui missam, & officium huiusmodi in festo, & octaua prædictis deuotè celebrauerint, vel recitauerint; pro singulis festi, & octauæ huiusmodi diebus, quibus id fecerint, centum dies de iniunctis eis pœnitentijs misericorditer in Domino relaxamus.*

Derogat contrariis.

§. 4. *Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscumque præsentibus perpetuis, & futuris temporibus valituris. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 17. Maij, 1528. Pontific. nostri anno 6.*

CONSTITVTIO III.

Declarat, & de nouo concedit, quòd concessa vni domui, intelligantur concessa omnibus constructis, & construendis.

CLEMENS PAPA VII.

Dilectis filijs fratribus Ordinis Minim. S. Francisci de Paula salut. & Apostolicam benedictionem.

§. 1.

Memorat constit. 1. Iulii II. §. 18. & 30. & Leonis X. 25. §. 1.

DEuotionis augmentum vobis, Deo propitio, prouenire confidimus, si in his, quæ statum vestri tranquillitatem concernunt, nos vobis gratiosos, & fauorabiles exhibuerimus. Cum itaque sicut nobis nuper exponi fecistis, licèt dudum fel. rec. Iulius II. & Leo X. Romani Pontifices prædecessores nostri, omnia, & singula priuilegia, immunitates, & indulgentias, exemptiones, & indulta alicui domui vestri Ordinis Minimorum Sancti Francisci de Paula particulariter, seu domibus alicuius Prouinciæ eiusdem Ordinis specialiter concesla, ad omnes, & singulas domos ipsius Ordinis extendi voluerint; Ac idem Leo prædecessor omnibus, & singulis vtriusque sexus Christi fidelibus Ecclesias vestrarum domorum in Pentecostes, & Annunciationis, ac Assumptionis gloriosæ V. M. festiuitatibus, necnon in festiuitate omnium Sanctorum deuotè visitantibus, decem annorum, & totidem quadragenarum indulgentiam misericorditer elargitus fuerit. Necnon Correctoribus earumdem domorum, sex, aut plures idoneos confessores pro dictorum Christi fidelium confessionibus audiendis deputandi facultatem concesserit. Nihilominus nimium curiosis hæsitetur, an domus post prædictam concessionem de nouo constructa, seu suscepta, eisdem priuilegijs gaudere, & Correctores præfati tempore indulgentiarum huiusmodi tot confessores, quot necessarij fuerint, deputare possint.

Vide côst. 2. Leonis X.

Concessa vni domui intelligũtur côcessa omnibus. Vide sup in constit. 4. Iulii II. §. 7.

§. 2. *Nos dicti vestri Ordinis vberes fructus in militanti Ecclesia afferentis, prosperum, & tranquillum statum, ac felicem successum paterno zelantes affectu, ac, ne super præmissis aliquod hæsitationis inuolucrum exoriri posset, prouidere volentes, vestris in hac parte supplicationibus inclinati, omnia, & singula priuilegia, immunitates, indulgentias, exemptiones, & indulta, vni, aut pluribus domibus Ordinis huiusmodi specialiter concessa, ad omnes, & singulas ipsius Ordinis domos de nouo susceptas, & suscipiendas auctoritate Apostolica per præsentes de nouo extendimus, & ampliamus, ipsasque domos susceptas, & suscipiendas eisdem priuilegijs, immunitatibus, gratijs, indulgentijs, & indultis alijs domibus specialiter concessis, pariformiter, & æquè principaliter potiri, & gaudere, ac si singulis domibus susceptis, & suscipiendis, & Christi fidelibus illarum Ecclesias visitantibus specialiter concessæ fuissent.*

§. 3. *Ac tempore ipsarum indulgentiarum Correctores domorum huiusmodi tot, quot iuxta multitudinẽ populi necessarij fuerint, confessores deputare posse, & sic ab omnibus censeri debere, auctoritate, & tenore prædictis decernimus, & declaramus.*

Correctores tépore indulgẽtiarum possunt deputare omnes cõfessores, qui erunt necessarii.

§. 4. *Non obstantibus quibusuis Apostolicis, ac in prouincialibus, & synodalibus Concilijs editis generalibus, & specialibus constitutionibus, & ordinationibus, cæterisque contrarijs quibuscumque.*

Derogat côtrarıis.

§. 5. *Et quia difficile foret præsentes literas ad singula quæque loca, vbi de illis fides facienda fuerit, deferri; volumus, & eadem auctoritate Apostolica decernimus, quòd ipsarum transumptis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Prælati, seu Curiæ ecclesiasticæ munitis, in iudicio, & extra eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si exhibitæ forent, vel ostensæ. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 22. Septemb. 1532 Pontif. nostri anno 9.*

Transumptis fidem adhiberi iubet.

CON-

CONSTITVTIO IV.

Concedit visitantibus Ecclesiam S. Ludouici de Neapoli sextis ferijs cuiuslibet hebdomadæ centum dies de indulgentia.

CLEMENS PAPA VII.

Vniuersis, & singulis Christi fidelibus præsentes literas inspecturis, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Proœmiū. *Aluatoris nostri D.N. Iesu Christi, qui pro redemptione generis humani de summis cælorum ad huiusmodi infima descendere, & in ara Crucis temporalem mortem sponte subire dignatus est, vices, licèt immeriti, gerentes in terris, oues gregis sui curæ nostræ diuinitus commissas, ad sinceritatis deuotionem, ac pia, meritoria opera exercenda, spiritualibus muneribus, indulgentijs videlicèt, & peccatorum remissionibus inuitamus, vt per illa redemptionis suæ fructum, salutem videlicèt ab omnibus desideratam, consequi, & ad æternæ beatitudinis gaudia feliciter peruenire mereantur.*

Visitantibus nostras Ecclesias singulis ferijs sextis concedit centū dies de iniunctis pœnitentijs. Vide sup. constit. 8. Leo X. à n. 12.

§. 1. *Cupientes igitur, vt Ecclesia domus S. Ludouici Neapolis Ordinis fratrum Minimorum S. Francisci de Paula, ad quam, sicut accepimus, sextis feriis magnus Christi fidelium concursus habetur, & in debita veneratione habeatur, & à Christi fidelibus congruis frequentetur honoribus, & ipsorum Christi fidelium ad Ecclesiam ipsam confluentium deuotio feruentius inualescat, & animarum salus perampliùs propagetur: De omnipotentis Dei misericordia, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus, & singulis vtriusq; sexus Christi fidelibus vndecumq; existentibus, verè pœnitentibus, & confessis, seu confitendi propositum habentibus, qui singulis sextis ferijs cuiuslibet hebdomadæ totius anni Ecclesiam prædictam deuotè visitauerint, & inibi semel orationem Dominicam, & tantumdem salutationem Angelicam recitauerint, pro singulis sextis feriis, quibus id fecerint, centum dies de iniunctis eis pœnitentiis misericorditer in Domino relaxamus.*

§. 2. *Præsentibus, quas sub quibusuis reuocationibus, suspensionibus, & derogationibus similium, vel dissimilium indulgentiarum, per nos, & Sedem prædictam, etiam in fauorem expeditionis contra infideles, aut fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, seu aliarum Ecclesiarum, vel piorum locorum, seu Ordinum quorumcumq; & ex quibusuis causis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, & aliàs quomodolibet factis, & faciendis nullatenus comprehensas, sed semper ab illis exceptas existere, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, & de nouo concessas esse, & censeri debere, ac Christi fidelibus præfatis suffragari debere decernimus, perpetuis futuris temporibus valituris.* Hæ indulgētiæ per nullas reuocationes reuocatæ intelliguntur.

Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 26. Iunii, 1533. Pontificatus nostri anno 10.

CONSTITVTIO V.

Concedit, quòd Generalis, & Prouincialis possint concedere licentiam alienandi res, quæ non excedunt valorem centum ducatorum auri de Camera, cum consensu duarum partium Conuentus, cuius sunt bona.

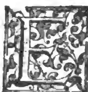
CLEMENS PAPA VII.

Dilectis filijs Magistro generali, & prouinciali Romano reformato Ordinis Prædic. salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1.

§. 1.

Supplicatio.

Xponi nobis nuper fecit dilectus filius Thomas de Strozijs, Ord. Præd. professor, quòd licèt aliàs fel. rec. Leo Papa X. prædecessor noster per suas in forma Breuis literas, tam Magistro generali, quàm Vicario Congregationis S. Marci de Florentia Ordinis prædicti pro tempore existentibus, facultatem sibi subditis in Italia Conuentibus, fratribus, Monasterijs, sororibus, seu monialibus, necnon Collegijs, ac personis vtriusq; sexus de pœnitentia dicti Ordinis nuncupatis, bona immobilia pro euidenti vtilitate ipsorum locorum, ac personarum permutare, & vendere possent, licentiam dãdi, sub datis die 25. Iulii, Pontific. eiusdem anno 2. concesserit. Quia tamen à nonnullis in dubium reuocari possit, an literæ prædictæ censeantur reuocatæ, eo quod nos nuper certis ex causis tunc expressis, Congregationem ipsam S. Marci suppresserimus, ac penitus extinxerimus, domosq; ac loca, necnon vtriusq; sexus personas quascumq; Congregationis suppressæ, & extinctæ huiusmodi sub Prouincia Romana perpetuò existere, ac per Prouincialem dictæ Prouinciæ Romanæ reformatum perpetuò regi, per nostras sub plumbo literas, sub datis 6 calend. Nouemb. Pontific. nostri anno 7. instituimus, & voluimus.

Concedit prout in sũmario. Vide sup. constit. 9. Iul. II. & 24. Leon. X. & 5. Gregor. XIII.

§. 2. Nos ad huiusmodi dubium tollendum, auctoritate Apostolica, tenore præsentium concedimus, vt pro tempore existens, tam Magister generalis, quàm prouincialis Prouinciæ Romanæ reformatæ huiusmodi, sibi subditis in Italia Conuentibus, fratribus, Monasteriis, sororibus, seu monialibus, necnon Collegiis, ac personis vtriusq; sexus de pœnitentia dictis Ordinis nuncupatis, dictâ facultate vti possint, videlicèt licentiam concedendi bona Conuentuum, & locorum huiusmodi ad certum tempus, ac in perpetuum locandi, vel in emphyteusim ad lineam masculinam concedendi, siue commutandi, aut vẽdendi, vel quomodocumq; alio titulo alienandi bona immobilia, & pretiosa mobilia minùs vtilia, quæ nunc habent, & in posterum iusto titulo habituri sunt, tam pro satisfactione debitorum aliàs pro necessitate, seu vtilitate Conuentuum, & locorum prædictorũ contractorum, aut, eadem vtilitate suggerente, contrahendorum, quàm alia euidenti vtilitate ipsorum Conuentuum, Monasteriorũ, vel Collegiorum. Prouiso tamen, quòd pretium ipsorũ bonorum immobilium, si vendantur, vel aliàs quouis modo alienentur, centum ducatorum auri de Camera secundum communem æstimationem valorem annuum non excedat, & in emptionem, reparationem, aut augmẽtum aliorum immobilium, aut necessariorum bonorum, seu præfatorum debitorum realẽ solutionem cum effectu cõuertatur. Et ad hoc accedat consensus duarũ partium vocaliũ Conuentus, Monasterii, vel Collegii, cuius sunt.

Derogat cõtrariis.

§. 3. Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, specialiter fel. rec. Pauli II. prædecessoris nostri contra alienantes res ecclesiasticas, cæterisq; in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumq; Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 25. Febr. 1531 Pontific. nostri anno 8.

CONSTITVTIO VI.

Concedit facultatem Superioribus damnandi fratres scandalosos ad triremes.

CLEMENS PAPA VII.

Dilecte fili, salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1.

Supplicatio.

Xponi nobis nuper fecisti, quòd nonnulli tui Ordinis fratrum Minimorum S. Francisci de Paula professores, Dei timore postposito, eorumq; salutis immemores, habitum suum regularem abiecerunt, seu cum illo hinc inde per abrupta seculi vagando discurrunt, & vitam à regularibus ipsius Ordinis institutis plurimum alienam ducentes, aliorum facinorosorum persuasionibus, ac propria mali-

malitia ducti, diuersis quæstionibus, & alijs illicitis actibus, necnon diuersorum generum malis se immiscere non expauescunt, in ipsius propriæ salutis perniciem, & aliorum dicti Ordinis professorum malum exemplum, ac dicti Ordinis dedecus, & maximum scandalum. Quare pro parte tua fuit nobis humiliter supplicatum, vt scandalis, quæ ex præmissis, & alijs similibus oriri possent, ac pro ipsorum fratrum disculorum compescenda malitia, & effrænata voluntate, in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

oncedit
pout in
mario.
ide to. I.
elig. ca.
. sub cō
sf. I.

§. 2. Nos igitur scandalis huiusmodi, ne eueniant, celeri passu occurrere, & dicti Ordinis, quem in visceribus charitatis gerimus, felici successui paternè consulere volentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, tibi, & pro tempore existenti generali, ac Zeloso, necnon alijs Superioribus dicti Ordinis, omnes, & singulos dicti Ordinis fratres, quos in quibusuis Ciuitatibus, & locis, tam S.R.E. quam quorumuis Regum, Ducum, & aliorum Principum ditioni subiectis, inhonestè, & præter regularium institutorum eorumdem obseruantiam viuentes, & scandalum generantes, & incorrigibiles repereritis, ac vobis de eorum prauato viuendi modo per vos, vel testes fide dignos constiterit, corporaliter capiendi, seu capi, eosq; iuxta criminum, & delictorum per eos perpetratorum qualitates, ad triremes perpetuò, vel ad tempus, absque aliqua iudicum ecclesiasticorum, vel secularium super eisdem criminibus, & delictis cognitione, vel sententiæ prolatione, detrudendi, & condemnandi, seu detrudi, & condemnari faciendi, sine conscientiæ scrupulo, omni tamen malitia, & specie vindictæ ex parte vestra, & vobis in hoc assistentium cessantibus, plenam, & liberam auctoritate Apostolica, tenore præsentium licentiam, & facultatem concedimus.

§. 3. Mandantes triremium earumdem Capitaneis in virtute sanctæ obedientiæ, vt eosdem fratres, quos iuxta conscientiam vestram, & de vobis assistentiū consensu huiusmodi pœna dignos iudicaueritis, eis pro tēpore consignatos, inibi delictorum suorum pœnitentiam facturos recipiant, & retineant. Capitanei triremiū tenentur fratres ad triremes damnatos recipere, & retinere.

§. 4. Non obstantibus quibusuis Apostolicis, & in prouincialibus, ac synodalibus Concilijs editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, cæterisque contrarijs quibuscumq; Datum Romæ, apud S.Petrum, sub annulo Piscatoris, die 29. Augusti, 1529. Pontif. nostri anno 6. Derogat cōtrarijs.

CONSTITVTIO VII.

Prohibet sub pœna excommunicationis, cum reseruatione, mulieribus ingressum in nostra Monasteria, & declarat, quænam debeant dici Fundatrices.

LAVRENTIVS.

Miseratione diuina Episcopus Prænesten. S.R.E. Card. tit. SS. quatuor Coronatorum, ac maior Pęnitentiarius, necnon Ordinis Min. S.Francisci de Paula Protector, salutem.

§. I.

Motiua.

Onquesti sunt nobis Prouincialis, & fratres Prouinciæ Calabriæ Ordinis Minim. S. Francisci de Paula, quòd licèt in eorum Regula per summos Pontifices approbata, & confirmata, expresè caueatur, quòd nullæ mulieres eorum Monasteria, & septa ingredi possint, nec debeant, nisi fuerint dictorum Monasteriorum Fundatrices, aut de sanguine regio procreatæ. Fuerunt tamen nonnullæ prædictas conditiones non habentes, quæ solo prætextu, quòd fratres huiusmodi habent Conuentus in eorum, aut maritorum, siue parentum dominio, dicunt se Fundatrices, & curiositate magis, quàm deuotione ductæ, dictos Conuentus in Ordinis præiudicium, vi, & violentia, etiam contra fratrum voluntatem ingressæ sunt, ac in futurum ingredi comminantur.

§. 2. Nos igitur dictam Regulam illibatam, & in sui vigore tamquam sanctam permanere desiderantes, auctoritate S. D. N. Papæ, nobis in hac parte tamquam dicti Ordinis Protectori, & maiori Pœnitentiario Nullę mulieres possunt nostros Conuentus ingredi.

expresè

Vide sup. in constit. 6 Iul.II §. 3. nu. 7. & const. 4. §. 5.

expressè commissa, inhibemus sub excommunicationis latæ sententiæ pœna quibusuis à prædictis Fundatricibus, aut de sanguine regio procreatis mulieribus, quacumq; auctoritate, aut dignitate præfulgeant, ne Monasteria, aut septa quacumq; fratrum Ordinis huiusmodi contra eorum Regulam, præsentiũ publicatione eis priùs facta, nisi à Sede Apostolica desuper licẽtiam obtinuissent, ingredi præsumant, aut attentent; aliàs sciant, se excommunicationis sententiam incursuras, à qua nullus sine nostra licẽtia, præterquam in mortis articulo, eas absoluere possit, nisi Prouincialis, in cuius Prouincia hoc facere attentauerint, aut aliquis per eum deputatus, etiã præmissa iniuriæ sibi factæ satisfactione.

Mulieres quæ dicãtur Fundatrices.

§. 3. Insuper declaramus, iuxta factam per Capitulum generale fratrum huiusmodi expositionem, nullas mulieres debere vocari Fundatrices, nisi locum, siue fundum situs Monasterij concesserint, aut Monasterium proprijs sumptibus fabricari fecerint, siue redditibus ad victum, & vestitum fratrum dotauerint. In quorum omnium fidem præsentes nostras manu propria subscriptas, sigillo nostro communiri iussimus. Datum Romæ, in ædibus nostræ solitæ residentiæ anno Domini 1527. die 15. mensis Martij, Pontific. S. D. N. D. Clementis Papæ VII. anno 4.

§. III.

1 NOto 1. quòd approbat statutum factum in Capitulo Tholos. nu. 21. in quo determinatur, quòd vnius Conuentus possint esse tres Fundatores, vt dixi supra, in const. 1. Iulij II. §. 24. nu. 50. Et habetur in Trid. sess. 25. de refor. c. 9. ibi *Vt igitur debita in omnibus*. vbi in fundatione includit ædificationem, quæ sine fundo esse non potest, licèt ab alio fiat, vt Zerola 1. p. prax. verbo Ius patronatus, n. 2.

Trid.

Zerola.

2 Et aduerte, quòd non repugnat, vnius Conuentus esse plures Fundatores, quàm tres. Nam possunt duo conuenire ad emendum fundum, & duo ad fabricandum, & duo ad dotandum, præsertim si Conuẽtus sit magnus. Colligitur ex clem. fin. de iur. patr.

3 Sed quid? Sunt duæ Fundatrices vnius Conuentus, quæ reliquerunt duas filias, singulæ vnam; istæ filiæ sunt etiam Fundatrices, per statutum Capituli Rom. 4. sess. 9. Deinde istę filiæ relinquunt post se decem filias, singulæ quinquæ; istæ decem filiæ nepotes primarum duarum Fundatricum, erũtne omnes Fũdatrices, ita vt possint ingredi Monasteria nostra?

℞. Verum quidem esse, duas filias relictas à duabus primis Fundatricibus esse Fundatrices, & gaudere priuilegijs, per dictum statutum, quod cõgruit dictæ clem. At decem illæ neptes non sunt omnes Fundatrices, sed duæ solùm; nam Fundatricibus succedunt omnes filiæ, quas relinquunt per capita, ita vt si vna Fundatrix haberet decem filias, illæ omnes essent Fundatrices; filiæ verò istarum filiarum, seu neptes primarũ Fundatricum succedunt per stirpes; Vnde duæ solùm primogenitæ filiæ filiarum, seu primarum neptes, Fundatrices erunt dicendæ. Colligitur ex declaratione arboris iuris patronatus dictæ clem. notab. 5. Habet etiam Zerola 1. p. prax. verbo Ius patronatus, §. 8. dub. 11.

Zerola.

4 Noto denique, quòd in illo statuto Tholos. num. 21. quod hic approbatur, statuitur etiam, quòd Fundatrices possint ingredi, non solùm in illos Conuentus, quorum sunt Fundatrices, sed etiam in omnes alios Conuentus Ordinis; Quod vsus, & consuetudo ab illo tempore vsque nunc approbauit. Quam ampliationem optimè admittit hoc priuilegium, quod est omnino fauorabile.

CONSTITVTIO VIII.

Indulget, vt moniales possint cantare, & quòd in earum Monasteria possint intrare Generales causa visitationis, confessarius causa administrationis sacramentorum, medicus, & chirurgus causa infirmitatis, & cæmentarij causa ædificii.

ANTONIVS.

Miseratione diuina tit. SS. quatuor Coronatorum, Presbyter Cardinalis. Dilectis in Christo monialibus sub cura fratrum Minim. Ordinis S. Francisci de Paula, vbicumq; degentibus salutem in Domino.

Proœmiũ.

IN iunctum nobis ab Apostolica Sede seruitutis officium nos admonet, & inducit, quòd ad ea libenter intendamus, per quæ Monasteriorum, & Religiosorum locorum omnium, & personarum, præsertim fœminei sexus, in illis regulari castimoniæ deditarum, felici regimini consulatur, & ex hoc populi erga illa deuotio augeatur.

Supplicatio. Vide infra in constit. 4. Pauli III. § 4. à n. 1.

§. 1. Sanè pro parte vestra nuper fuit expositum coram nobis, quòd licèt in Regula, & statutis vestris inter alia expressè caueatur, quòd vos in missis coram vobis in Mona-

sterio-

steriorum vestrorum Ecclesiis solemniter celebrandis, introitum, & cętera officia per moniales aliarum Religionum decantari solita decantare non possitis: Nec aliquas personas in vestra Monasteria, præterquam ad Ecclesiam, & crates quouis modo ingredi permittatis, prout in Regula, & statutis prædictis dicitur plenius contineri. Quia tamen ex talibus statutis deuotio populi ad Ecclesias prædictas pro solemni missa audienda confluentis in dies minuitur, & quãplures virgines ab ingressu Ordinis huiusmodi retrahuntur, necnon visitationes Monasteriorum vestrorum à vestris Superioribus, & vestri curam gerentibus debitæ fieri nequeunt, propter quod à sinceræ vestræ Regulę obseruantia vos, vel alias pro tempore moniales vestri Ordinis in posterum declinare facilè posset contingere, cupitis, statuta, & Regulam huiusmodi circa præmissa moderari, super quibus supplicare fecistis humiliter, vobis per Sedem Apostolicam de opportuno, & salubri remedio misericorditer prouideri.

Moniales possunt alta voce in missis respondere.

§. 2. *Nos igitur auctoritate D. Papæ, cuius Pœnitentiarię curam gerimus, & de eius speciali, & expresso mandato super hoc viua vocis oraculo nobis facto, vt vos, & pro tẽpore moniales Ordinis prædicti in missis coram vobis in vestrorum Monasteriorum Ecclesijs solemniter celebrandis, etiam alta voce, sine tamen notulis, prout alia officia tam diurna, quàm nocturna simpliciter decantatis, respondere.*

§. 3. *Necnon modernum, & pro tempore existentem dicti Ordinis fratrum Minimorum Generalem, vel ab eo Visitatorem deputandum causa visitationis semel tantum quolibet triennio.*

Generalis causa visitationis potest Monasteria monialiũ ingredi.

§. 4. *Ac tempore maximæ infirmitatis confessorem pro Eucharistiæ, & extremæ vnctionis sacramentis vobis administrandis cum vestimentis sacerdotalibus, prout Superiores Ordinis fratrum Minorum S. Francisci Monasteria monialium S. Claræ visitantes facere consueuerunt.*

Item confessarius tempore infirmitatis.

§. 5. *Necnon physicum, aut medicũ pro flebotomia, apostemate, peste, incisura, aut alia vrgẽtissima causa, & artifices pro domus, vel Monasterij constructione, & necessaria reparatione ingredi permittere, liberè, & licitè possitis, & valeatis; ipsiq; Generalis, & Visitator ingredi absque alicuius ecclesiasticæ censuræ incursu possint, & valeant, tenore præsentium indulgemus, ac vobiscum desuper misericorditer dispensamus, vobisque, & Generali, ac Visitatori prædictis, & confessori, physico, & artificibus præfatis licentiam, & liberam concedimus facultatem.*

Item medicus, & cirurgus & artifices.

§. 6. *Non obstantibus Regula, & statutis præfatis, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, quibus quò ad præmissa dumtaxat, illa in melius reformantes, specialiter, & expressè derogamus, cæterisq; contrarijs quibuscumque. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub sigillo officij Pœnitentiariæ, tertio idus Iulii, Pontific. D. Clementis Papæ VII. anno 9. Iulius Cardellus, locus † sigilli.*

Derogat cõtrariis.

CONSTITVTIO IX.

Concedit, quòd Generalis quolibet triennio possit indulgentiam plenariam fratribus, & sororibus, tertiariis, ac Fundatoribus Procuratoribus, & Conseruatoribus concedere, & quòd dicti possint sibi eligere confessorem in Ordine professum, qui eos absoluat à casibus Episcopis reseruatis.

LAVRENTIVS.

Miseratione diuina tit. SS. quatuor Coronatorum, S. R. E. Presbyter Cardinalis, ac maior Pœnitentiarius, & Ordinis Minimorum Protector.

§. 1.

Concedit prout in sũmario.

Niuersis, & singulis præsentes literas nostras patentes inspecturis fidem facimus, & attestamur, quatenus S. in Christo P. & D. N. D. Clemens diuina prouidentia Papa VII. moderno, & pro tempore existenti Generali Ordinis fratrum Minim. vt omnibus, & singulis fratribus, & sororibus tertiariis, necnon singulis Fun-

Fundatoribus, Conseruatoribus, & Procuratoribus singularum domorum dicti Ordinis, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem semel dumtaxat singulo quoq; triennio elargiri, & concedere possit.

Tertiarij, &c. vt in summario confessorem possunt eligere.

§. 2. *Ipsiq; fratres, & sorores tertiarii, necnon Fundatores, Conseruatores, & Procuratores de licentia dicti Generalis eligere possint vnum confessorem idoneum eumdem Ordinem professum, qui eos ab omnibus casibus, etiam episcopalibus, & censuris ecclesiasticis absoluere, & pœnitentiam salutarem pro modo culpæ iniungere valeat, viuæ vocis oraculo desuper nobis facto concessit, pariter atq; indulsit.*

Constitutionis firmatio.

§. 3. *In quorum fidem dictas patentes literas fieri, ac parui sigilli nostri impressione per infrascriptum Secretarium nostrum communiri fecimus, manuq; nostra propria subscripsimus. Datum Romæ, in Palatio Apostolico, in Camera nostra solitæ residentiæ, die 8. Aprilis, 1524. Pontific. prędicti S.D.N. anno 1. Ita est. Laurentius tit. SS. quatuor Coronatorum Presb. Card. manu propria, locus † sigilli. P. Bombasius Secretarius.*

§. I.

1 QVæro 1. an istam indulgentiam possit nunc Generalis concedere. 2. an possit concedere quolibet triennio.

Ad 1. Rʒ. Posse optimè nunc Generalem dictam indulgentiam concedere; non enim vidi huius constit. aliquam reuocationem. Vide quæ dixi supra, in const. 14. Leonis X. n. 12.

Ad 2. Licèt videri possit alicui, mentē Papæ fuisse concedere, vt singuli Generales semel tantùm, suo officio durante, possent talem indulgentiam concedere; & cum Generalatus tunc non duraret, nisi ad triennium, & modò fuerit ad sexennium extensus, posset dici, quòd hanc facultatem non habeant singuli Generales, nisi semel in toto sexennio. Tamen quia nulla particula hic est, quæ mentem Papæ talem fuisse demonstret, ideo, cum priuilegium hoc sit omnino fauorabile, & nemini præiudiciale, puto, quòd possit P. Generalis etiam nunc singulo quoque triennio hanc indulgentiam concedere; Cap. cum dilecti; de donat.

§. II.

2 QVæro 1. an ista facultas eligendi confessorem modò duret. 2. an dictus confessarius debeat esse approbatus ab Ordinario.

Ad 1. puto durare; sed non posse dictum confessariū absoluere à casibus Episcopis reseruatis de iure, vel consuetudine, per decreta Congreg. sub Clem. VIII. sæpius cit. & probabile est, posse etiam ab ipsis absoluere, per ea, quæ dico infra in const. 2. Pauli III. §. 5. num. 6.

Ad 2. dico, dictum confessorem quo ad personas seculares debere nunc esse approbatum ab Ordinario, per Concil. Trident. sess. 23. cap. 15. de reformat. *Trid.*

CONSTITVTIO X.

Concedit Superioribus Ordin. Minim. & primis eorum Socijs, & specialiter fratribus omnibus domus SS. Trinitatis de Vrbe in certis diebus facultatem celebrandi missas ad liberandum animas de Purgatorio.

LAVRENTIVS.

Episcopus Albanensis S. R. E. Cardinalis SS. quatuor, ac maior Pœnitentiarius.

§. 1.

Concedit prout in sūmario.

Niuersis, & singulis Christi fidelibus, præsentes literas nostras inspecturis fidem facimus, & attestamur, qualiter S. in Christo P. & D. N. D. Clemens diuina prouidentia Papa VII. ad humiles preces nostras, dilectis nobis in Christo venerab. Religiosis, Correctori domus SS. Trinitatis de Vrbe, Ord. Minim. S. Francisci de Paula, ac alijs fratribus domus SS. Trinitatis dumtaxat; Generali verò, ac Zeloso, necnon Prouincialibus, & localibus Correctoribus, & alijs Superioribus Ordinis, etiam pro tempore existentibus, ac vni cuiuslibet ipsorum secundùm Religionis ingressum antiquiori Socio, vbicumque se transferre ex merito obedientiæ contigerit, vt singulis secundis, & quartis ferijs cuiuslibet hebdomadæ totius anni, missas pro animabus defunctorum celebrare volentes, easdem indulgentias pro animabus defunctorum huiusmodi consequantur, ac si in Ecclesijs SS. Sebastiani, Laurentii, & Scalæ Cœli, ac

etiam

etiam Gregorii, & Potentianæ, extra, & intra muros almæ Vrbis celebrassent, ac pari modo missæ huiusmodi animabus defunctorum, pro quibus eas celebrandas duxerint, suffragentur perinde, ac si in præfatis, & aliis quibuscumque etiam qualitercumq; priuilegiatis Ecclesiis intra, & extra muros Vrbis celebrassent, facto nobis desuper viuæ vocis oraculo, concessit, pariter atque indulsit, præsentibus perpetuis futuris temporibus duraturis.

§. 2. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumq; In quorum omnium fidem literas nostras fieri, nostriq; sigilli oblongi iussimus appensione communiri. Datum Romæ, in ædibus nostris, sub anno à Natiuitate Domini 1524. die verò 10 mensis Iulii, Pontific. S. D. in Christo P. & D. N. D. Clementis diuina prouidentia Papæ VII. anno 1. Derogat cõtrariis.

§. I.

1 NOto, quòd omnes Sacerdotes conuentuales in Conuentu SS. Trinitatis de Vrbe, Correctores locales, Prouinciales, ac Generales, necnon primus Senior Correctoris, & primus Collega Prouincialis, ac Generalis, singulis secundis, ac quartis ferijs cuiuslibet hebdomadæ totius anni celebrantes missas pro animabus Purgatorij, consequuntur pro dictis animabus omnes indulgentias, quas cõsequerentur, si celebrarent in Ecclesia S. Sebastiani, &c.

2 Hic occurrunt aliqua dubia. 1. an fratres Sacerdotes hospites in dicto Conuentu SS Trinitatis possint missam dictis diebus cum prædictis indulgẽtijs celebrare. 2. an hoc priuilegium concessum fratribus dicti Conuentus, extendatur ad omnes Conuẽtus Religionis. 3. an Superiores, & alij dicti, qui habent hoc priuilegium, illo fruantur si celebrent extra Ecclesias Ordinis. 4. an Vicarij Generales, & conuentuales fruantur hoc priuilegio. 5. an Socius primus P. Zelosi hoc priuilegio fruatur. 6. an Vicarij generalis Hispaniæ primus Collega hoc priuilegio fruatur.

3 Ad 1. ℞. meo videri posse; Tum quia per nostras constitutiones hospites sunt subditi illi Correctori, in cuius Conuentu sunt hospites; Cap. Val. 3. nu. 47. Tum quia quò ad fratres illos hoc priuilegium videtur locale, non personale, sicut quò ad alios: Tum denique quia hoc priuilegium est summè fauorabile, & fauores ampliandi sunt.

4 Ad 2. ℞. non extendi, nam conceditur fratribus domus SS. Trinitatis dumtaxat, quę dictio est taxatiua, de cuius natura est negare non expressa, quia habet annexam negatiuam implicitã. Tuschus verbo Taxatiua concl. 23. Ad quod non aduerterunt quidam, qui existimauerunt, posse omnes fratres Minimos celebrando dictis diebus frui hoc priuilegio, & fortè id practicauerunt. Nec hic valet illud, Quod est concessum vni in specie, est concessum omnibus in cõmuni; nam intelligitur, quando aliter non constat de mente concedentis, vt constat hic per illam dictionem, *Dumtaxat*, quæ si non esset apposita, extenderetur hoc priuilegium ad omnes Sacerdotes Ordinis. Tuschus.

5 Ad 3 dico, frui, vt patet ex illis verbis *Vbicumq; se transferre ex merito obedientiæ contigerit*.

6 Ad 4. dico, quòd gaudent; nam ibi dicitur *Et alijs Superioribus Ordinis*, per quos, cum Prælati ordinarij expresſè nominati sint, non possunt intelligi, nisi Vicarij ordinarij Conuentus, & Vicarij generales ad aliquod negotium deputati.

7 Ad 5. dico, quòd sine dubio fruitur, dicitur enim ibi, nominatis Superioribus, inter quos P. Zelosus, *ac vni cuiuslibet ipsorum secundum Religionis ingressum antiquiori Socio:* At P. Zelosum habere vnũ, vel plures Socios, constat ex nostris cõstitutionibus.

8 Ad 6. puto, quòd fruatur; quia hoc priuilegium, vt summè fauorabile, amplè est interpretandum. Et patet, quia Vicarij generales dicti sunt Superiores, & habent Socios, & priuilegium conceditur antiquiori Socio.

9 Solùm posset esse difficultas de Socio P. Zelosi, & Socio Vicarij generalis. Quia non eliguntur per electionem canonicam, sicut Socij aliorum Prælatorum. Sed ℞. quòd electio Seniorum non est necesse quòd sit canonica, & audiui in Capitulo generali Romæ vltimò celebrato ita declaratum fuisse à Prælatis visitationis tempore Clementis VIII. sicut neque etiam dixerunt esse canonicam electionem Commissorum. Ad quod confirmandum habetur in Correctorio nu. 70. bonus textus, in quo electio Seniorum remittitur discretioni superiorum Prælatorum, & tamen nullus dicet, quòd primus Senior ex electis à Prælato non gaudeat hoc priuilegio. Quare etiam puto, posse Prouincialem, quando deputat aliquem in Vicarium alicuius Conuentus, etiam ad suum nutum amouibilem, illi deputare suos Seniores, quorum primus hac potestate fruatur, quia hoc priuilegium, vt simpliciter fauorabile, est latè interpretandum. Quod vt meliùs intelligatur.

10 Noto, quòd priuilegia sunt duplicis generis. Alia, quæ sunt puri fauores, & pura beneficia, nulli præiudiciũ afferentia, neq; iuri cõmuni derogantia. Alia, quæ rigorosius priuilegia appellantur, quæ derogant iuri communi, vel alicuius tertij. Priora priuilegia sunt latè interpretanda, quantùm scilicet recta ratio, & prudentia permittit, quia sunt mera beneficia Principis, & fauores ampliandi sunt in fauorem eorum, quorum fauores sunt, iuxta cap. Olim de verb. signif. Posteriora priuilegia odiosa reputanda sunt in ordine ad interpretationem, & ideo restringenda potiùs, quàm extendenda. Ita Sanch. 8. de matrim. disp. 1. n. 1. & 4. Nauarr in sum. cap. 12. n. 79. & habetur in cap. Sanè, & cap. Porro, de priuil. Et ratio est, tum quia derogatio iuris communis ex eo capite odiosa est, ideo vitanda quo ad fieri potest; quòd si vitari omnino non possit, ne priuilegium reddatur inutile, erit restringenda. Tum quia priuilegium derogans iuri communi est iuris dispensatio, dispensatio autem est stricti iuris. Sanch. Nauar.

11 Ab hac autem regula excipienda sunt priuilegia motu proprio, seu ex certa scientia concessa; nam hæc semper, etiamsi sint contra ius commune, latè sunt interpretanda. Abbas in cap. Cum in cunctis, §. Cum verò, de elect. n. 8. Fel. in c. Ex parte, de rescript. num. 13. limi. 6. Abbas. Felinus.

12 Excipiẽda etiam sunt ab hac regula priuilegia, quæ sunt in fauorem causæ piæ, seu Religionis, quæ etiam

Suarez. etiam latè interpretanda sunt; vt Suar.lib.8. de leg. cap.27.num.7.

13 Priuilegia autem, quæ inferunt præiudiciũ tertiæ personæ contra ius iam acquisitum, etiam strictè interpretanda sunt, quantum fieri potest, modò priuilegium inutile non reddatur: cap.In his, de priuil. & c.1. de rescript. Sylu.ver.Priuileg.q.3. Nauarr. in summ. c.12.n.79. versu illud autem, quia simpliciter non est præsumendum, Principem velle alteri ius suum auferre, nisi id expressè declaret: sumitur ex c. Licet in corrig. de off.ord. c.Suarum, de auct. & vsu pall. Ita Panor.in c.Certificari, de sepult.n.9. & Suar. cap.27.cit.

Syluest. Nauar. Panorm.

14 Cum igitur nostrum hoc priuilegium non sit contra ius commune, neque in præiudicium tertij, sed sit merum beneficium Papæ in fauorem Religionis, ex omni capite latè interpretandum est, quãtùm scilicèt recta ratio, & prudentia permittit: quæ mihi visa est permittere extensionem ad casus dictos.

15 Ad quę magis corroboranda nota, quòd quando personæ nostræ Religionis in re aliqua redduntur ancipites super priuilegijs & gratijs concessis, & concedendis, possunt dicta priuilegia intelligere secundùm æquitatem in fauorem salutis animarum, (nõ solùm suarum, sed etiam aliorum proximorum, etiam quæ in Purgatorio existunt) iuris rigore, & Doctorum subtilitatibus relictis. Ita concessit Sixtus IV. Canonicis regularibus S.Saluatoris, vt refert Peregr.1.p.sui comp.tit.Declarare, §.2. Peregr.

CONSTITVTIO XI.

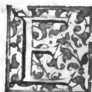
Concedit, quòd fratres possint se obligare ad suffragia perpetua.

ANTONIVS.

Miseratione diuina tit. SS. quatuor Coronatorum Presbyter Cardinalis. Dilectis in Christo Generali, & Prouincialibus, ac localibus Correctoribus, & fratribus Ordinis Minim. S.Francisci de Paula vbique locorum degentibus salutem in Domino.

§. 1.

Supplicatio.

X parte vestra fuit propositum coram nobis, quòd cum ex institutione vestri Ordinis ad aliqua suffragia in specie, sed dumtaxat in genere, ac sub generalitate omnium missarum, & suffragiorum dicti Ordinis, aut solùm pro quinquaginta annis, vel citra, obligari nequeatis, & temporibus istis, solita fidelium charitate plurimum tepescente, vos sub vita quadragesimali Deo famulantes, & mendicitate vobis permissa, victui necessaria vix inuenire, & habere possitis; ac vobis, & locis vestris eleemosynas, & pia legata largiri, & concedere volentes, illa sub aliquo certo onere libentiùs, quàm sub generalitate missarum, & suffragiorum prædictorum facerent, si certum pro eorum animarum salute suffragium post mortem eorum fundatum, & stabilitum reliquisse conspicerent, ex quo vestris, & locorum vestrorum commoditatibus non parum consuleretur. Quare nobis humiliter supplicari fecistis, vobis super his per Sedem Apostolicam de opportuno remedio misericorditer prouideri.

Concedit prout in sũmario.

§. 2. *Nos igitur auctoritate D.Papæ, cuius Pœnitentiariæ curam gerimus, & de eius speciali mandato super hoc viuæ vocis oraculo nobis facto, vt quæcumq; legata, & relicta, vobis, & locis vestris hactenus, & in posterum pro tempore facta, etiam cum onere recitandi certas missas, seu alia certa suffragia, perpetuò, vel ad tempus, etiam vltra quinquaginta annos, prout pia fidelium voluntas ordinauerit, de licentia tamen, & consensu Capituli generalis, vel prouincialis vestri Ordinis acceptare, & retinere, ac vos, & successores vestros pro executione, & implemento talium onerum obligare, absque alicuius conscientiæ scrupulo, aut censuræ ecclesiasticæ incursu, liberè, & licitè valeatis, tenore præsentium perpetuò indulgemus, ac vobiscum desuper, quatenus opus sit, misericorditer dispensamus.*

Vide sup. in constit. 4 Iul.II §. 4. à nu.18.

Derogat cõtrariis.

§. 3. *Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon dicti Ordinis statutis, & consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, cæterisq; in contrarium facientibus quibuscumq;. Datum Romę, apud S.Petrum, sub sigillo officij Pœnitentiariæ, Idibus Octobris, Pontific. D. Clementis Papæ VII. anno 9.*

FINIS PRIMI TOMI.